శ్రీమతేరామానుజాయనమః.

శ్రీభగవద్రామానుజవిరచితః,-

వేదార్థసఙ్గ్రహః,

శ్రీమచ్ఛ్రుతప్రకాశికాచార్యవిరచిత-
తాత్పర్యదీపికాఖ్య వ్యాఖ్యోపేతః;

శ్రీమద్భిః

శ్రీయమగిరి-జీయర్ సన్నిధి-తిరుమలాచార్యైః,
అరశాణిపాలై-కన్దాడై-విజయరాఘవాచార్యైశ్చ,
యథామాతృకంపరిష్కృతః;-

ముదల్ పదిప్పుకాపి-౫౦౦.

శ్రీకైరవిణీ తీరస్థ శ్రీపార్థసారథిస్వామి సన్నిధౌ
శ్రీమచ్చెన్నపురీ
శ్రీసరస్వతీ భణ్డార సభికైర్ముద్రాపితః

విజయతేతరామ్.

శ్రీకృష్ణపరాఙ్కుశయతివర వరవరాదిక్రమాగత
గురుపరమ్పరాబ్దేషు-౪౯౭౪-తమే-
స్వభానునామ సంవత్సరే-
ఆశ్వయుజశుద్ధ-౯-సౌ.

శ్రీకోశఙ్గళ్ సాధిత్తస్వామికళ్ తిరునామఙ్గళ్

ముతలియత్తిన్ వివరణమ్.

గ్రన్థలిపి - తాళపత్రమ్.

౧ సవ్యాఖ్యానమ్ తిరువల్లిక్కేణి శ్రీసరస్వతీభణ్డార శ్రీకోశమ్
౨ సవ్యా. శ్రీ-ఉ, రాజమన్నార్ సన్నిధి తావిడమ్ సామియాచార్యర్ శ్రీకో
౩ సవ్యా. శ్రీ-ఉ, రామానుజపురమ్ ఐయనైయఙ్గార్ శ్రీకో
౪ సవ్యా. శ్రీ-ఉ, శ్రీమత్పరమహమ్ సేత్యాది కార్పఙ్గాడుజీయర్ స్వామి శ్రీకో
౫ సవ్యా. శ్రీ ఉ, తిరునిన్ఱవూర్ తిరువాక్కి ఐయఙ్గార్ శ్రీకో
౬ సవ్యా. తిరువల్లిక్కేణి శ్రీసరస్వతీభణ్డార శ్రీకో
౭ సవ్యా. శ్రీ-ఉ, తిరునారాయణపురమ్ నాలామ్ స్వామ్యమ్ నరసింహాచార్యర్ శ్రీకో
౮ వ్యా. తిరునారాయణపురమ్ శ్రీసరస్వతీభణ్డార శ్రీకో

నాగరలిపి - కాకితమ్.

౯ వ్యా. శ్రీ ఉ, కున్నపాకమ్ శ్రీనివాసాచార్యర్ శ్రీకో

తెలుఙ్గులిపి - తాళపత్రమ్.

౮ మూలమ్. శ్రీ-ఉ, మిళకాప్ర్వార్ నరసింహాచార్యర్ శ్రీకో
౯ మూ. తిరునారాయణపురత్తు శ్రీసరస్వతీభణ్డార శ్రీకో
౧౦ మూ. శ్రీ-ఉ, రాజమన్నార్ సన్నిధి అష్టగోత్రమ్ రాఘవాచార్యర్ శ్రీకో

తెలుఙ్గులిపి - కాకితమ్.

౧౧ మో. శ్రీ-ఉ, తిరునారాయణపురమ్ అక్కారక్కని భాష్యకారర్ శ్రీకో

నాగరలిపి - కాకితమ్.

౧౨ మూ. శ్రీ-ఉ, కున్నపాకమ్ శ్రీనివాసాచార్యర్ శ్రీకో

తెలుఙ్గులిపి - తాళపత్రమ్.

౧౩ మూ. “మద్రాస్ గవర్న్మెంటు ఓరియెణ్టల్ లైబ్రరి” ఎన్నుమ్ కోశాగారత్తిన్-౪౧౫-వతు నమ్బరుళ్ళ శ్రీకో
౧౦ వ్యా. మేల్ పడి కోశాగారత్తిన్ - ౪౮౪ వతు-నమ్బరుళ్ళ శ్రీకో

వేదార్థసఙ్గ్రహ శుద్ధాశుద్ధసూచికా.

పుట సఙ్ఖ్యా.	పఙ్క్తి సఙ్ఖ్యా.	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౩	౮	చేతనాచేన	చేతనాచేతన
,,	౩౦	౬-౨-౨౧	౬-౩-౨౧
౫	౨౦	తర్కానుగహీత	తర్కానుగృహీత
౬	౫	మాచిరితమ్	మాచరితమ్
,,	౩౧	౨॥భార-	౨॥భార-ఆ-౧-౨౭.
౭	౧౪	ద్వయగరత్వమ్	ద్వయగతత్వమ్
,,	౧౭	అభిప్రాయః	అభిప్రాయః
,,	౨౬	చదణ	చరణ
౯	౨౮	దాద్మక	దాత్మక
౧౧	౨౨	ప్రణమామాహ	ప్రమాణమాహ
౧౨	౩౧	॥వి-పు ౨-౧౩-౯౪. ౩॥ ౧॥వి-పు ౬-౭-౨౨,౨౪.	౧॥ వి-పు-౬-౭-౨౪. ౨॥ వి-పు-౨-౧౩-౯౮. ౩॥వి-పు-౬-౭-౨౨.
౧౩	౨౪	ఇత్యర్థః	ఇత్యర్థః
౧౪	౮	వేదాన్తదేద్యః	వేదాన్తవేద్యః
౧౬	౨౨	౨౭౦	౨౮౦
౧౮	౧౫	అజ్ఞీకార్యా	అఙ్గీకార్యా
౨౦	౧౩	ప్రతిన్నం	ప్రతిపన్నం
౨౧	౧౧	త్వమసీ	త్వమసి
,,	౧౫	విశిజ్టనాచీ	విశిష్టనాచీ
౨౨	౧౩	అనవధికా	అనవధికా
౨౪	౨	ఏకారతాం	ఏకాకారతాం
౩౩	౧౫	ఉపాదనత్వ	ఉపాదానత్వ
,,	౨౯	వాచార్భణం	వాచారమ్భణం
౪౦	౨౯	౧॥ ౨॥	౧॥ వి-ధ-౧౦౦. ౨॥
౪౨	౨౮	సంజ్ఞా	సంజ్ఞా
౫౩	౨౬	సిద్ధాంశ	సిద్ధాంశ
౫౭	౨౨	వ్యాఖ్యాన్యపి	వాఖ్యాన్యపి
౫౮	౧౫	ఇద్యాది	ఇత్యాది
౬౪	౩౨	శబ్బప	శబ్దప
౬౭	౩౧	ఏకసైవ	ఏకేనైవ
౭౧	౨౬	౧॥ "అఙ్గుళ్యగ్రేకరిశతమ్" [= నన్త. సూచ్యాం, కరిణీ సహస్రిమ్]	౧॥ శ్రీభా-శ్రుత-పు-౫౫-ప-౩౨. "అఙ్గుళ్యగ్రేయథాత్మానం నాత్మనాస్ప్రష్టుమర్హతి - స్వాంశేనజ్ఞానమప్యేవం నాత్మానం జ్ఞాతుమర్హతి".
౭౨	౧౩	నినిర్విశేషాది	నిర్విశేషాది
౭౭	౮	సబద్ధ	సమ్బద్ధ

వేదార్థసఙ్గ్రహ శుద్ధాశుద్ధసూచికా.

పుట సఙ్ఖ్యా.	పఙ్క్తి సఙ్ఖ్యా.	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౭౮	౮	అన్యథా	అన్యథా
౭౯	౨౪	౩౧౬) ౩౧౯)	(౩౧౬) (౩౨౦)
,,	౨౫	హూతవః	హోతవః
,,	౩౦	౧౧౮౨.	(౩౧౬) (౩౨౦) ౧౧౮౨
౮౦	౬	ప్రథక్	పృథక్
,,	౨౬	ప] [¹]	౩౧౬ ౩౧౭ [ప] [¹]
౮౩	౨౪	వృవ్య	ద్రవ్య
,,	౨౫	ద్వృవ్య	ద్రవ్య
౮౫	౧౦	విశేషః	విశేషే
౯౦	౨౫	[illegible]	[illegible]
౯౪	౧౮	[illegible]	[illegible]
౯౯	౨౬	౧॥ ౨॥	౧॥ [illegible] ౨॥
౧౦౧	౨౭	[illegible]	[illegible]
౧౦౪	౨౮	౩॥ ౪॥	౧౨. ౩॥ [illegible] ౪॥
౧౦౫	౧౬	[illegible]	[illegible]
౧౦౬	౪	[illegible]	[illegible]
౧౦౯	౨౧	[illegible]	[illegible]
,,	౨౬	౩॥ ౪॥	౩॥ వి-పు-౫-౧-౫౦. ౪॥ వి-పు-౬-౫-౭౨.
౧౧౦	౧౪	చేనేతర	చేతనేతర
,,	౧౮	[illegible]	[illegible]
,,	౨౫	॥' ౧	॥' ౨
,,	౨౬	॥౧ ౨॥	౧॥ ఛా-ఉ-౭-౨౬. ౨॥
౧౧౧	౧౬	విరేధే	విరోధే
౧౧౨	౭	అవిభిన్న	అవిచ్ఛిన్న
౧౧౩	౨౬	౧॥	౧॥ గీ-ఉ-౧౦-౩.
౧౧౫	౧౪	"మనునాపిప్రశా	మనునాపి "ప్రశా
,,	౧౬	"యాజ్ఞవల్క్యేనాపిక్షేత్రజ్ఞ	యాజ్ఞవల్క్యేనాపి "క్షేత్రజ్ఞ
౧౧౬	౨	"ఆపస్తంబేనాపిపూః	ఆపస్తంబేనాపి "పూః
,,	,,	సర్వగుహా	సర్వేగుహా
౧౧౭	౨౩	స్ఫరతి	స్ఫురతి
౧౧౯	౧౪	ఆవృత:"	ఆవృతః" ౨
౧౨౮	౯	అనిర్వచననీయ	అనిర్వచనీయ
౧౩౮	౩౫	వృత్తేర్వ్యారు	వృత్తేర్వ్యారు
౧౪౦	౨	ప్రత్యాయా	ప్రత్యయా
౧౪౫	౧౫	కదాచిక్కార్య	కదాచిత్కార్య
౧౪౭	౨౩	వాచి	వాచీ

పుట సఙ్ఖ్యా.	పఙ్క్తి సఙ్ఖ్యా	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౧౫౦	౧౦	శ్రుతే:	శ్రుతేః
,,	౨౩	జీపభేదః	జీవభేదః
౧౬౦	౨౭	పరిహ్రాతః	పరిహృతః
౧౬౧	౨౯	బృ - ఉ	౧॥ బృ - ఉ
౧౬౫	౨౧	కార్త్స్న్యస్య	౩౧౧౪. కార్త్స్న్యస్య
,,	౨౩	ఏవమ్	౩౧౧౫. ఏవమ్
౧౬౬	౧౧	౩౧౧౪	౩౧౧౬
౧౬౮	౧౨	నాకరణ్య	నాధికరణ్య
౧౭౧	౨౪	ప్రకాత్వం	ప్రకారత్వం
౧౭౩	౨౮	లోక	(లోక
౧౭౫	౧౦	నాధికర	నాధికర
౧౮౦	౧౧	మక్తమ్	ముక్తమ్
౧౮౧	౧౯	అచిద్రుపేణ	అచిద్రూపేణ
౧౮౫	౧౭	సబన్ధి	సంబన్ధి
౧౮౬	౩౦	శరీర	శరీరే
౧౮౮	౨౭	౧॥ ౨॥	౧॥వి-పు-౧-౧౪-౨౩. ౨॥
౧౮౯	౫	సూక్షతరః	సూక్ష్మతరః
౧౯౧	౮	పిత్రూన్	పితౄన్
౧౯౩	౯	ధాగమభేదా	ధాగంభేదా
[illegible]౮	౨౬	స్పష్టయతుం	స్పష్టయితుం
[illegible]౬	౨౯	స్టైవహి	స్టైవహి
[illegible]౦౯	౧౪	సిరతిశశయ	నిరతిశయ
౨౧౩	౧౦	అఙ్గీరాత్	అఙ్గీకారాత్
,,	౨౨	మలత్రిత్యనీక	మలప్రత్యనీక
౨౧౫	౯	మాత్మానా	మాత్మనా
౨౧౭	౪	య్యతే	యతే
,,	౨౮	౨॥ ౩॥	౨॥శ్వే-ఉ-౨-౧. ౩॥
౨౧౮	౮	తృవిధ	త్రివిధ
౨౧౯	౨౫	వృజన్తి	వ్రజన్తి
,,	౨౯	౨॥	౨॥ఛా-ఉ-౮-౧-౫,
౨౨౧	౪	శ్రుయతే	శ్రూయతే
౨౨౨	౧౧	ఇద్యాది	ఇత్యాది
,,	౧౩	ప్రవృ_ి	ప్రవృత్తి
,,	౨౯	,,	,,
,,	౩౦	,,	,,
,,	౩౧	,,	,,
౨౨౫	౨౯	౬॥ బ్ర-ఉ-౫-౫.	౬॥ బృ-ఉ-౫-౫.
౨౩౨	౧౪	అన్తతరముప	అన్తరముప
౨౪౪	౧౫	గతఃశ్శినః	గతశ్శినః

పుట సఙ్ఖ్యా.	పఙ్క్తి సఙ్ఖ్యా.	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౨౫౦	౩	జగ్రభవత్	జగ్రభత్
౨౬౨	౧౮	పురుష	పురుష
,,	౨౭	౬॥	౬॥వి-పు-౨-౧౬-౨౩
౨౬౬	౨౬	అదిహితః	అభిహితః
౨౭౦	౮	సుస్వష్టం	సుస్పష్టం
౨౭౫	౯	పరిహారః	పరిహారః
౨౭౯	౨౫	౧॥	౧॥ వి-పు-౬-౭-౭౧.
౨౮౩	౨౬	"అపితు	అపితు
౨౯౦	౧౪	వదతి	వదతి
౨౯౧	౧౬	"యతః,-	("యతః",-
౨౯౩	౨౫	సఙ్గల్ప	సఙ్కల్ప
౨౯౭	౧౪	నివృత్తిః	నివృత్తిః
౩౦౧	౨౬	మూ-ఇతి-	మూ-౧-ఇతి-
౩౦౩	౩	య్యః	యః
,,	౯	య్యతే	యతే
,,	౧౯	ప్రతితేః	ప్రతీతేః
౩౧౮	౩	భోధనాయ	బోధనాయ
,,	౨౦	దయస్సంబద్ది	దయాసంబద్ధి
౩౩౨	౧౮	శజ్ఞా	శఙ్కా
,,	౨౨	శజ్ఞా	శఙ్కా
౩౩౪	౨౦	వ్యాక్యా	వాక్యా
౩౩౫	౨౪	నాస్త్రీతికదా	నాస్తీతికదా
౩౪౧	౬	ఇతిపూర్వ	ఇతి. ౫౧ ౫౧. పూర్వ
౩౪౪	౧౫	పల	ఫల
౩౪౫	౧౫	[రకః	[15]
౩౫౦	౯	సంబన్ద	సంబన్ధ
౩౬౨	౧౮	దామీ	దామి
౩౬౬	౧౪	స్మారిమ్	స్మారితమ్
౩౭౧	౫	అద్వితీయ్యామ్	అద్వితీయమ్
౩౭౨	౭	తృగుణ	త్రిగుణ
౩౭౩	.౨౧	స్థిరాః	అస్థిరాః
౩౭౪	౮	ధృవః	ధ్రువః
౩౭౬	౧౭	తైత్తరీయ	తైత్తిరీయ
౩౮౪	౭	నాంమీశః	నామీశః
౪౦౨	౧౧	సుఖత్వ	సుఖత్వ
౪౦౩	౫	సౌలీల్య	సౌశీల్య
౪౦౮	౮	దుఖాగత్మ	దుఃఖాత్మ
,,	౧౩	శేషీభావా	శేషిభావా
౪౦౯	౨	రాజ్ఞ ఙ్ఞా	రాజ్ఞ ఙ్ఞా

12-9-83.

వేదార్థసఙ్గ్రహవిషయసూచికా.

వేదార్థసఙ్గ్రహ విషయసూచికా.

వేదార్థసఙ్గ్రహ విషయసూచికా.

పృ. సఙ్ఖ్యా	పఙ్క్తి సఙ్ఖ్యా	విషయః.

21-5-83.

వేదార్థసఙ్గ్రహ విషయసూచికా.

వేదార్థసఙ్గ్రహ విషయసూచికా.

పత్ర సఙ్ఖ్యా.	పఙ్క్తి సఙ్ఖ్యా.	విషయః.
,,	౨౩	నివర్తకనివృత్త్యోః పరాభ్యుపగతప్రకారాశఙ్కా
౧౨౮	౫	నివృత్తిస్వరూపదూషణమ్
,,	౧౨	అనిర్వచనీయస్యసదసద్ద్వయరూపత్వత్రివిధప్రకారకజిజ్ఞాసా
౧౨౯	౧౨	అనిర్వచనీయస్య కాల్పనికసత్త్వేదూషణమ్
,,	౨౩	అనిర్వచనీయస్యఅకాల్పనికసత్త్వే బ్రహ్మస్వరూపానతిరిక్తత్వశఙ్కాయాందూషణమ్
,,	౨౫	తత్త్వజ్ఞానాత్ పూర్వంనివృత్త్యఙ్గీకారపూర్వకానుపపత్తిజిజ్ఞాసా
౧౩౦	౨౬	నివృత్తిదూషణేనైవ నివర్తకేదూషితేపిముఖాన్తరేణాపి దూషణాభిప్రాయతా
౧౩౧	౭	నివర్తకజ్ఞానస్య కాల్పనికత్వే తద్వినాశాది రూపావిద్యాయాః స్థిరతా
,,	౯	నివర్తకజ్ఞానస్య అవిద్యారూపత్వేప్యవిద్యానివర్తక కారణజిజ్ఞాసా
,,	౧౨	తదభ్యుపగత ప్రకారశఙ్కా
,,	,,	నివర్తకజ్ఞానస్యస్వేతరసమస్తభేదనివర్తకస్యక్షణికత్వాత్ స్వయన్నాశ్యతా
,,	౧౩	తదభ్యుపగతప్రకారదూషణమ్
౧౩౨	౧౫	అవిద్యాయాః అవస్థాన్తర ప్రాప్తైవనివృత్తతా
,,	౧౭	జ్ఞాత్రనుపపత్తిప్రదర్శనమ్
,,	౧౯	అధ్యాసబ్రహ్మణోర్జ్ఞాతృ విషయకజిజ్ఞాసా
,,	౨౫	నివర్తకజ్ఞానస్య త్రిరూపత్వాభావేదూషణప్రదర్శనమ్
౧౩౩	౧౨	జ్ఞానత్వాభావస్యహేతు జిజ్ఞాసాయాం అన్వయవ్యాప్తి ప్రదర్శనమ్
,,	౧౩	జ్ఞానస్యత్రిరూపత్వ విరహేనివర్తకస్యాప్యనివర్తకతాపాదనమ్
,,	౧౮	బ్రహ్మస్వరూపస్యైవజ్ఞాతృత్వాభ్యుపగమే అపసిద్ధాన్తతా
,,	౨౦	నివర్తకజ్ఞానస్య నివర్తకాన్తరాపేక్షత్వే హ్యనవస్థా
,,	౨౭	సామగ్ర్యనుపపత్తిప్రదర్శనమ్
౧౩౪	౧౪	శ్రుతేస్సామగ్రీత్వశఙ్కాయాందూషణమ్
,,	౧౭	నివర్త్యస్యదుష్టకారణజన్యస్యదుష్టకారణజన్యజ్ఞానేనబాధ్యత్వాభావః
,,	౧౯	నివర్త్యస్యదుష్టకారణజన్యజ్ఞానబాధ్యత్వాభావవివరణమ్
,,	౨౦	బాధకస్యదుష్టకారణజన్యత్వేన జ్ఞాతత్వాజ్ఞాతత్వప్రయుక్తనివర్తకత్వానివర్తకత్వశఙ్కాపరిహారః
౧౩౫	౯	సామగ్రీదూషణ ప్రసఙ్గాత్ జ్ఞానజ్ఞాతృత్వమిథ్యాత్వేప్యనుగతదూషణోపాదానమ్
,,	౨౧	ప్రపఞ్చసత్యత్వేదృష్టాన్తోపాదానమ్
౩౬	౧౨	భ్రాన్తిమూలజ్ఞానస్యనివర్తకత్వేపిదృష్టాన్తముఖేనచోదనా

వేదార్థసఙ్గ్రహ విషయసూచికా.

18-6-83.

పత్ర సఙ్ఖ్యా.	పఙ్క్తి సఙ్ఖ్యా.	విషయః.
,,	౧౬	సన్మూలేత్యాదివాక్యానామప్యాత్మశరీరత్వేన తాదాత్మ్యపరతా
౧౭౮	౧౯	జగదుపాదానత్వనిర్వికారత్వవ్యాఘాతశఙ్కాచోదనా
,,	౨౧	స్వరూపపరిణామాస్పదత్వనివారణే ప్రయోజనాశఙ్కా
,,	౨౫	ఉపాదానత్వప్రతిపాదనే ప్రయోజనాశఙ్కా
౧౭౯	౧౧	సద్వారకోపాదానత్వస్యావిరోధిత్వేన పరిహారః
,,	౨౦	జీవరూపేణ పరిణామాభ్యుపగమే దూషణమ్
౧౮౦	౧౨	అచిద్రూపేణ పరిణామాభ్యుపగమే దూషణమ్
,,	౧౫	బ్రహ్మణస్సద్వారకోపాదానత్వే ద్వారభూతస్యపరిణామితా
౧౮౧	౧౪	సద్వారకోపాదానత్వస్య స్మృతిప్రమాణప్రదర్శనమ్
,,	౧౫	ప్రకృతిపురుషయోరనాదిత్వే ప్రమాణప్రదర్శనమ్
,,	౧౬	ద్వారభూతయోః ప్రకృతేః పరిణామిత్వే ప్రమాణసిద్ధిః
,,	౨౧	ప్రకృతేః పరిణామిత్వే బ్రహ్మణ ఉపాదానత్వప్రకారశఙ్కానిరాసః
,,	౨౫	ప్రకృతిపురుషయోః బ్రహ్మాత్మకతా ప్రదర్శనమ్
౧౮౨	౧౨	పురుషస్య బ్రహ్మాత్మకత్వే స్మృతిప్రదర్శనమ్
,,	౧౩	నిర్దోషత్వనిర్వికారత్వశ్రుత్యోరుపాదానత్వశ్రుత్యవిరోధతా
,,	౧౯	విశిష్టస్య కార్యకారణత్వయోగే కార్యకారణయోరనన్యతా
౧౮౩	౧౪	బ్రహ్మణః కార్యకారణత్వయోరయుక్తతాశఙ్కానిరాసః
,,	౧౮	వస్తుస్వరూపనిత్యత్వేపి అవస్థాభేదేన కారణత్వాద్యుపపత్తౌ ప్రమాణమ్
,,	౨౪	ప్రకృతిపురుషయోరేవ కార్యకారణత్వాత్ పరమాత్మకారణత్వవాచిశబ్దస్యాముఖ్యతాశఙ్కానిరాసః
,,	౨౭	చిదచితోః పరమాత్మనా సహోపలమ్భనియమాభావాజ్జాతిగుణవత్ప్రకారతైకస్వభావస్యాయుక్తతాశఙ్కానిరాసః
౧౮౪	౮	సహోపలమ్భనియమస్య అపృథక్సిద్ధప్రకారత్వే ప్రయోజకస్యాభావాద్దేవాదిశబ్దానాం జీవపర్యన్తత్వేఽముఖ్యతాశఙ్కానిరాసః
,,	౨౩	దృష్టాన్తోక్తార్థస్య దార్ష్టాన్తికేఽతిదేశః
౧౮౫	౯	చిదచిదాత్మనాం శరీరశరీరిత్వానుపపన్నతాశఙ్కా
,,	౧౯	శరీరత్వాత్మత్వయోర్విభాగప్రదర్శనమ్
,,	౨౨	ఆత్మశబ్దావయవార్థస్య శరీరశరీరిలక్షణౌపయికత్వాభిప్రాయకతా
౧౮౬	౫	శరీరత్వలక్షణపరిష్కారప్రదర్శనమ్
,,	౨౦	శరీరిత్వలక్షణపరిష్కారప్రదర్శనమ్
౧౮౭	౧౧	ఉక్తలక్షణవ్యాప్తిప్రదర్శనమ్
,,	౧౨	శరీరాత్మలక్షణస్య జగద్బ్రహ్మవృత్తిత్వేన తద్వాచిశబ్దానాం బ్రహ్మపర్యన్తముఖ్యతా
,,	౧౬	సర్వశబ్దానాం బ్రహ్మపర్యన్తత్వే ప్రమాణప్రదర్శనమ్

30-7-83.

వేదార్థసఙ్గ్రహ విషయసూచికా.

16-8-83.

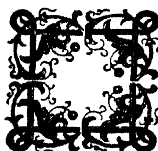
పత్ర సఙ్ఖ్యా.	పఙ్క్తి సఙ్ఖ్యా.	విషయః.
,,	౧౭	బ్రహ్మశివయోః పరమాత్మాత్మకత్వస్య విశేషతః ప్రదర్శనమ్
,,	౨౨	తద్వ్యాఖ్యానప్రతిపాదనమ్
౨౮౬	౧౩	రుద్రస్యైవ నారాయణాత్మకత్వే ప్రమాణమ్
,,	౧౫	తత్రవచనాన్తరప్రదర్శనమ్
,,	౧౬	భగవదాత్మకత్వస్య ప్రతీతత్వప్రకారకజిజ్ఞాసానివృత్తిః
,,	౧౮	భగవద్రుద్రయోః ఉపాదాననిమిత్తతామతనిరాకరణమ్
,,	౨౨	సూత్రశ్రుతివిరోధాభ్యాం వేదబాహ్యత్వోపపాదనమ్
౨౮౮	౧౪	నారాయణస్య పరమకారణత్వే ఉపబృంహణవచనప్రదర్శనమ్
,,	౧౬	రాజసాదీన్విహాయ సర్వలోకాభిగానపరిగృహీతమహాభారతవచనప్రదర్శనమ్
,,	౨౧	శ్రీవిష్ణుపురాణే నారాయణస్య పరమకారణత్వ వచనోపాదానమ్
,,	౨౬	అనుష్ఠానతత్త్వస్థిత్యోశ్చ ప్రమాణతయాపరిగృహీతతా
౨౮౯	౮	శ్రుతవేదాన్తస్యఅనధీత శాఖార్థబుభుత్సయాప్రశ్నః
,,	౨౪	ఉపసంహారస్య భగవత్పరతా
౨౯౦	౧౭	పరబ్రహ్మవస్తుస్వరూపాశఙ్కాయాంవిష్ణోఃపరబ్రహ్మతా
,,	౧౯	వేదాదిషుఅగ్న్యాదేఃప్రతిపాదితత్వేనవిష్ణోఃవాచ్యతాప్రకార శఙ్కాయాంతద్వ్యాఖ్యానమ్
,,	౨౪	సంగ్రహేణోక్తానన్యపరతా వివరణమ్
౨౯౧	౭	ప్రశ్నశ్లోకేనప్రశ్నస్య సామాన్యవిషయకత్వప్రదర్శనమ్
౨౯౨	౧౯	సామాన్యవిషయప్రశ్నః
,,	౨౨	విశేషవిషయోత్తర సంక్షేపశ్లోకః
౨౯౩	౧౭	యత్రైతేలయస్థానప్రశ్నోత్తరకథనమ్
,,	౨౨	లయకర్తృప్రశ్నోత్తరాదికథనమ
౨౯౪	౮	నమస్కారశ్లోకానన్తర స్థవచనోపపాదనమ్
,,	౧౭	త్రివిధపరిచ్ఛేదానాం ప్రథమంసంగ్రహేణోపపాదనమ్
,,	౨౪	వస్త్వనవచ్ఛేదః
౨౯౫	౧౧	కాలపరిచ్ఛేదంవక్తుమ్ కాలపరిచ్ఛిన్నద్రవ్యావృత్త్యుపపాదనమ్
౨౯౬	౭	షడ్భావవికారరాహిత్యకథనమ్
,,	౧౯	నామనిర్వచనముఖేనదేశాపరిచ్ఛేదః
౨౯౭	౨౭	వస్త్వనవచ్ఛేదోపపాదనమ్
౨౯౮	౧౫	ఉపసంహారగతవచన జాతోపపాదనమ్
,,	౨౩	ధర్మిస్వరూపస్య హేయప్రత్యనీకతా
౨౯౯	౮	దివ్యాత్మస్వరూపస్య కల్యాణగుణవత్త్వమ్
,,	౧౭	దివ్యాత్మస్వరూపస్య అనాయాసేనసర్వధారకతా
,,	౧౯	విగ్రహవైలక్షణ్యోపపాదనమ్

వేదార్థసఙ్గ్రహ విషయసూచికా.

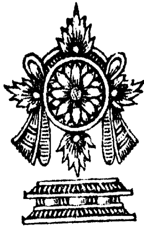
23-8-83.

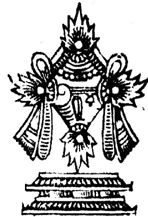
వేదార్థసఙ్గ్రహ విషయసూచికా.

29-8-83.

7-9-83.

భగవద్భాష్యకారేణ కృతో వేదార్థసంగ్రహః। తాత్పర్యదీపికాయుక్తో జీయాత్సుమనసాం ముదే ॥

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

వే· (౧) అశేష-

తా· ౧· వరదం ద్విరదాద్రిశేఖరం కమలాయా దయితం దయానిధిమ్।
సకలార్థిజనార్థితప్రదం ప్రణమామి ప్రణతార్తిహారిణమ్ ॥

౨· కృత్వాఽనవద్యం నిగమాన్తభాష్యం నిరాకృతం యేన భయం శ్రుతీ [5]
నామ్। ప్రతారితానామబహుశ్రుతైస్తం రామానుజం యోగినమాశ్రయామః॥

౩· శ్రీభాష్యకృదుపన్యస్తో యః శ్రీశైలపతేః పురః।
వేదార్థసంగ్రహస్యాస్య కుర్మస్తాత్పర్యదీపికామ్॥

(౧) ౪· (అశేషేత్యాదిశ్లోకద్వయేన)- ఆరిప్సితప్రకరణావిఘ్నపరిసమాప్త్యర్థమ్, శ్రోతౄణాం తత్ప్రసిద్ధ్యర్థం చ, స్మృత్యాచారప్రాప్తం శ్రుత్యా [10]
మఙ్గళమాచరతి;

౫· శ్రోతృబుద్ధిసమాధానార్థమ్, ఆదౌ ప్రతిపాద్యసంక్షేపశ్చ క్రియతే

౬· తత్ర, ఇష్టదేవతోపాసనరూపమఙ్గళాచారః, స్వపక్షస్థాపనరూప ప్రతిపాద్యసంక్షేపశ్చ క్రియతే శ్రౌత ఆర్థశ్చ ప్రథమశ్లోకేన

౭· స్వపక్షశ్చ ప్రతిపాద్యముపాయోపేయాత్మకమ్· [15]

౮· తత్ర, సిద్ధవస్తుస్వరూపముపేయమ్ - చతుర్థ్యన్తైః పదైస్సూచ్యతే,

౯· నమశ్శబ్దేన - ఉపాయస్సూచ్యతే;

౧౦ తత్ర ఉపేయస్య బ్రహ్మణ ఉభయవిభూతివిశిష్టత్వమ్-పూర్వార్ధేనోచ్యతే

౧౧· నిర్మలేత్యాదిపదేన - ఉభయలిఙ్గత్వముచ్యతే·

వే· చిదచిద్వస్తుశేషిణే శేషశాయినే । నిర్మలా--

తా· ౧౨·తత్ర,విప్రతిపత్తివిషయస్యతత్త్వమస్యాదివాక్యస్యార్థనిష్కర్షముఖే న,లీలావిభూతివిశిష్టత్వముచ్యతే(అశేషచిదచిద్వస్తుశేషిణే)ఇతిప్రథమపదేన·

౧౩· జగద్బ్రహ్మణోస్సామానాధికరణ్యమ్-శరీరశరీరిభావనిబన్ధనమ్; [5]

౧౪ · శరీరత్వఞ్చ , చేతనంప్రత్యనన్యార్హశేషత్వమ్;

౧౫· ఏవం శరీరశరీరిభావనిబన్ధనత్వే సతిహి , భేదశ్రుతిభిర్ఘటకశ్రుతి భిశ్చాస్యవాక్యస్యావిరోధః ?

౧౬· (అశేషపదమ్) - చేతనబహుత్వందర్శయతి·

౧౭· కతిపయచేతననియన్తృత్వవ్యావృత్తిశ్చ అనేనసిద్ధ్యతి · [10]

౧౮· (వస్తు)శబ్దేన - పరమార్థత్వంవివక్షితమ్ ·

౧౯· అశేషవస్తుశేషిణఇత్యేతావతాలమ్ ,కిమర్థంచిదచిచ్ఛబ్దప్రయోగఇతిచేత్ ; ఉచ్యతే -

౨౦యాదవప్రకాశమతే,సర్వమపిచేతనమేవతత్రఘటాదేశ్చైతన్యానభివ్యక్తిమాత్రమేవేతినచిదచిద్విభాగఇతి,తద్వ్యావృత్తిశ్చిదచిచ్ఛబ్దాభ్యామ్· [15]

౨౧ · కిఞ్చ- శాఙ్కరమతే,జీవబ్రహ్మణోస్సామానాధికరణ్యమ్ - స్వరూపైక్యనిబన్ధనమ్ , అచిద్బ్రహ్మణోస్తు - బాధార్థమ్ , ఇతి సామానాధికరణ్యస్యనైకరూపోర్థఇతి , తద్వ్యావృత్తిశ్చాభిప్రేతా· ...

౨౨ · కిఞ్చ - భాస్కరమతే, జీవబ్రహ్మణోర్భేదశ్రుతయ ఔపాధికభేదవిషయాః , అచిద్బ్రహ్మణోర్భేదశ్రుతయస్స్వాభావికభేదవిషయా [20] ఇతి,భేదశ్రుత్యర్థోనైకరూపోభ్యుపగతఇతి, తద్వ్యావృత్తిశ్చాభిప్రేతా· ...

౨౩· నిశ్శేషేత్యపివక్తవ్యే,అకారస్యమఙ్గళార్థత్వాత్ -అశేషేత్యుక్తమ్·

౨౪· ఏవం లీలావిభూతివిశిష్టత్వముక్తంభవతి ·

౨౫· నిత్యవిభూతియోగమాహ (శేషశాయినే)ఇతి·

౨౬· (శేష)శబ్దః- పత్నీపరిజనాదేఃప్రదర్శనార్థః; [25]

౨౭· తాచ్ఛీల్యార్థప్రత్యయాన్తత్వాత్ , భోగవిభూతిసమ్బన్ధస్యస్వాభావికతయా , నిత్యత్వమభిప్రేతమ్ ·

౨౮· ఏవముభయవిభూతివిశిష్టత్వముక్తమ్· ...

౨౯· అథోభయలిఙ్గత్వమాహ(నిర్మలానన్తకల్యాణనిధయ)ఇతి·

౩౦· నిర్మలశ్చానన్తశ్చకల్యాణనిధిశ్చ - నిర్మలానన్తకల్యాణనిధిః·

వే॰ ఽనన్తకల్యాణనిధయేవిష్ణవేనమః ॥

తా॰ ౩౧॰ « నిర్గుణమ్ » ౧ « నిరవద్యమ్ » ౨ « నిరఞ్జనమ్» ౧ «అప హతపాప్మా»౩ «సమస్తహేయరహితంవిష్ణ్వాఖ్యంపరమంపదమ్» ౪ ఇత్యా దిషు బ్రహ్మవిశేషణత్వేన నిర్దోషత్వాదివాచిపదానాం ప్రయోగాత్, [5]

౩౨॰ నైర్మల్యమ్ - హేయప్రత్యనీకత్వమ్॰

౩౩॰ నిర్మలత్వమనుకూలత్వంచ పరిచ్ఛిన్నేషు కేషుచిత్ప్రాకృతవస్తుష్వ ప్యస్తీతి తద్వ్యావృత్త్యర్థమ్ , సకల చేతనాచేతన పరిత్యాగపూర్వకం ప్రా ప్యత్వాదిసిద్ధ్యర్థంచ , తదుపయోగ్యానన్త్యమాహ- (అనన్త)శబ్దేన॰

౩౪॰అనేన-వాఙ్మనసనివృత్తిరూపార్థగుణనిషేధపరిహారశ్చాభిప్రేతః॰ [10]

౩౫॰ (కల్యాణ)శబ్దః - అనుకూలవాచిత్వాదత్రానన్దాభిధాయీ;

౩౬॰ నహి - ప్రతికూలోపేక్ష్యేషు కల్యాణశబ్దప్రయోగః॥

౩౭॰ యద్వా,అనుకూలవేదనీయత్వాత్సర్వేగుణాఃకల్యాణశబ్దవాచ్యాః.

౩౮॰నిర్మలకల్యాణశబ్దాభ్యాంసామాన్యవిశేషగోబలీవర్దనయావభిప్రేతౌ॰

౩౯॰ (నిధి)శబ్దేన - గుణగుణిభావోవివక్షితః॰ [15]

౪౦॰ అనేన- «ఆనన్దో బ్రహ్మ » ౫ ఇత్యాదిష్వానన్దశబ్దస్యానన్దివాచి త్వంసిద్ధమిత్యభిప్రేతమ్-

౪౧॰ «ఆనన్దంబ్రహ్మణోవిద్వాన్» ౬ఇతివ్యతిరేకనిర్దేశాత్॰

౪౨॰ ఏవం హేయప్రత్యనీకత్వ కల్యాణగుణాకరత్వ రూపోభయలిఙ్గ త్వంబ్రహ్మణఉక్తమ్॰ [20]

౪౩॰ (విష్ణు)శబ్దః - ధర్మినిర్దేశకః.

౪౪॰ అనేన - శేషిత్వమన్తర్యామిత్వపర్యన్తమితిస్ఫోరితమ్;

౪౫॰ రూఢ్యా దేవతావిశేషనిర్ణయశ్చ॰

౪౬॰ ఏవం చతుర్థ్యన్తైఃపదైః - ఉపేయవస్తు నిరూపితమ్॰

౪౭॰ అథోపాయంసూచయతి(నమ)ఇతి, [25]

౪౮॰ «మన్మనాభవమద్భక్తోమద్యాజీమాంనమస్కురు» ౭ ఇత్యత్రనమ స్కారశబ్దస్యప్రతిపదమన్వయేన-నమస్యాయాభక్త్యన్తర్గతత్వాత్;

౪౯॰ * ధ్యానార్చనప్రణామాదిరితిహివక్ష్యతే॥ (౪)॰

౫౦॰ ఏవమ్ , దేవతోపాసనరూపమఙ్గళాచారః, శ్రౌతఃకృతః॰

౧॥ ఆత్మ-ఉ॰ ౨॥ ౩॥ బృహ-ఉ-౬-౨-౨౧॰ ౪॥వి-పు-౧ - ౨౨-౫౩॰
౫॥ తై-ఉ-భృ-౬-౨, ౬॥తై-ఉ-ఆ ౪-౯॰ ౭॥ గీ- ౧౮ - ౬౫॰

వే. (౨) పరం బ్రహ్మైవాఽజ్ఞం భ్రమపరిగతం సంసరతి, తత్ పరోపాధ్యాలీఢం వివశమ్, అశుభస్యాస్పదమితి ।

తా. ౫౧. ప్రతిపాద్య స్వపక్షస్థాపనసంక్షేపశ్చార్థతః కృతః ...
(౨) ౫౨. అథద్వితీయేన-గురూపాసనరూపమఙ్గళాచారః శ్రౌతః క్రియతే. [5]
౫౩. అర్థః ప్రతిపాద్యేపరపక్షనిరాససంక్షేపశ్చక్రియతే.
౫౪. తత్ర, పూర్వార్ధేన - పరపక్షోపన్యాస సంక్షేపః,
౫౫. ఉత్తరార్ధేన - తన్నిరాస సంక్షేపః.
౫౬. (పరం బ్రహ్మైవేత్యాది). పరమ్ - హేయప్రత్యనీకత్వకల్యాణగుణాకరత్వాభ్యాం సర్వవిలక్షణమ్. [10]
౫౭. ఏవకారః - విరోధం స్ఫోరయతి ;
౫౮. సంశ్రితదురితాపహరత్వేన తదిష్టఫలప్రదత్వేనచ యదాశ్రయణీయమ్ - తదేవాజ్ఞానాదిపరవశం చేత్కోఽన్యోరక్షక ఇతి భావః.
౫౯. (అజ్ఞమ్) - అవిద్యాతిరోహితస్వరూపమ్.
౬౦. అతఏవ (భ్రమపరిగతమ్)- వివిధభేదదర్శనశాలి. [15]
౬౧ (సంసరతి)- భేదదర్శనకృతజన్మజరామరణాదిసాంసారికదుఃఖభాగిత్యర్థః.
౬౨. ఏవం శఙ్కరమతముపన్యస్తమ్. ...
౬౩. అథభాస్కరమతముపన్యస్యతే.
౬౪. (తత్-పరోపాధ్యాలీఢమ్). పరశబ్దేన, ఉపాధ్యన్తరనిరపేక్షం స్వత ఏవ ప్రస్తుతబ్రహ్మవ్యతిరిక్తత్వముచ్యతే, [20]
౬౫. పరాభ్యుపగతమిథ్యాభూతావిద్యాన్యత్వంచ, వివక్షితమ్.
౬౬. (ఆలీఢమ్) - సమ్బద్ధమ్,
౬౭. (వివశమ్) - కర్మపరవశమ్. ...
౬౮. అథయాదవప్రకాశమతమ్.
౬౯. (అశుభస్యాస్పదమితి) - అచిద్గతపరిణామార్హతారూపాశుభస్య, చిద్గతాపురుషార్థయోగ్యతారూపాశుభస్యచ, ఆస్పదమిత్యర్థః. [25]
౭౦. జీవబ్రహ్మణోర్భేదస్యస్వాభావికత్వాభ్యుపగమాన్న బ్రహ్మణ్యపురుషార్థాన్వయ ఇతి వైషమ్యం దుర్వచమ్ - అభేదస్యాపిస్వాభావికత్వోపగమేనాపురుషార్థాన్వయాదితి భావః.
౭౧. అచిద్బ్రహ్మణోర్భేదాభేదౌస్వాభావికౌ, చిద్బ్రహ్మణోన్త్వభేదస్స్వ

వే· శ్రుతిన్యాయాపేతంజగతివితతం మోహనమిదం
తమోయేనాపాస్తంసహి విజయతేయామునమునిః ॥

తా· భావికః భేదస్త్వౌపాధికః ముక్తావభేదవచనాత్, ఇతిభాస్కరమతమ్·

౨౨· చిదచిద్బ్రహ్మణోరపి భేదాభేదౌ స్వాభావికౌ ముక్తౌభేద [5]
స్యాపినిర్దేశాత్, ఇతియాదవప్రకాశమతమ్.

౨౩· తస్మాత్, ఉక్తపవార్థః (౬౯)· ...

౨౪· తత్ర, అశుభస్యాస్పదమితి-నయాదవప్రకాశమతోపన్యాసః

౨౫- పరంబ్రహ్మైత్యాదిపదేన-శఙ్కరమతోపన్యాసః;తత్ -పరోపాధ్యాలీఢ
మిత్యాదిపదేన-భాస్కరమతోపన్యాసః;ఇతరత్త్వర్థసిద్ధమ్;ఇతికేచిత్· [10]

౨౬ · తదానీమ్, అశుభస్యాస్పదమితి-అచిద్గతాశుభాస్పదత్వముచ్యతే·

౨౭· తతోపి,పతుత్రయోపన్యాస ఇతినిర్వాహోవరమ్·

౨౮· కస్యచిన్మతస్యార్థసిద్ధత్వాదవాన్తరవిభాగస్య కల్ప్యత్వోపపత్తేః·

౨౯· (ఇతి)శబ్దః - పతుత్రయస్వరూపపరః- ...

౩౦· అథ తన్నిరాససంక్షేపః (శ్రుతిన్యాయాపేతమితి)·- [15]

౩౧· శ్రుతిః - ప్రమాణమ్,

౩౨· తదనుగ్రాహకతర్కః-న్యాయః,

౩౩· తన్మతసాధకతర్కానుగృహీతంప్రమాణంనాస్తీత్యర్థః·

౩౪· యద్వా,(శ్రుతిన్యాయాపేతమ్)·తన్మతమ్·ప్రమాణతర్కవిరుద్ధమ్·

౩౫· బాధకతర్కానుగృహీతప్రమాణమస్తీతిభావః· [20]

౩౬· తన్నిరాసేకింకారణమిత్యత్రాహ(జగతివితతమితి)

౩౭· శ్రుతిన్యాయాపేతమితిప్రసిద్ధత్వాన్నతన్నిరాసే యత్నఃకార్యఇ
తిచేత్తత్రాహ (మోహనమిదంతమఇతి)·

౩౮· (తమః) - యథార్థజ్ఞానావరణమ్·

౩౯· (మోహనమ్) - అపార్థేసమ్యక్త్వధీహేతుః· [25]

౪౦· (అపాస్తమ్) - దూరతఉత్సారితమ్·

౪౧· ఇత్యర్థః పరమతనిరాసః·

౪౨· (సహి)త్యాదినా గురూపాసనముక్తమ్-

౪౩· "జయత్యతిబలోరామ"[౧] ఇతివత్ -(సహివిజయత)ఇత్యుక్తమ్·

౧॥ రా - సు ౪౨ - ౩౩.

వే. (3) అశేషజగద్ధితానుశాసనశ్రుతినికరశిరసిసమధిగతోయమర్థః -

తా. ౯౪. అనేన ప్రాకరణికార్థస్యసాంప్రదాయికత్వముక్తంభవతి.

౯౫. ఏవమార్థంస్వపక్షస్థాపనపరపక్షప్రతిక్షేపసంక్షేపంకుర్వతా, దేవతాగురూపాసనరూపోభయవిధంమఙ్గళంశ్రౌతమాచరితంభవతి. [5]

౯౬. తథా పూర్వైరనుష్ఠితమ్ « నమస్కృత్యహృషీకేశమ్ » ౧ « నమోభగవతేతస్మైవ్యాసాయ » ౨ ఇత్యాదిషు.

౯౭. తథాచశ్రుతిః « యస్యదేవ » ౩ ఇత్యాది. ...

(3) ౯౮. అథప్రథమశ్లోకార్థమీషద్విస్తరేణవదన్, ప్రాకరణికమర్థంప్రతిజానీతేసప్రమాణమ్ (అశేషజగత్)ఇత్యాదినా. [10]

౯౯. శ్రూయతేనిత్యమితివ్యుత్పత్తిసిద్ధేన(శ్రుతి)శబ్దేన- వేదస్యాపౌరుషేయత్వాన్నిర్దోషత్వమభిప్రేతమ్ .

౧౦౦. (నికర)శబ్దేన-అధీయమానకృత్స్నశాఖార్థపర్యాలోచనంవివక్షితమ్.

౧౦౧. తత్రాప్యనన్యపర పరభాగసిద్ధఇతిదర్శయితుం(శిర)శ్శబ్దః.

౧౦౨. వక్ష్యమాణాభిప్రాయేణ (అయమర్థ)ఇత్యుక్తమ్. [15]

౧౦౩. (సమధిగతః)-సమ్యగధిగతః; అనధీతశాఖాన్తరార్థప్రతిపాదకేతిహాసపురాణాదిభిస్సహాధిగతఇత్యర్థః.

౧౦౪. జగతోమిథ్యాత్వాత్ న భవదభిమతోపాయోపేయ పరాశ్రుతయః, అపితునిర్విశేషవస్తుజ్ఞానస్యైవమోక్షోపాయత్వప్రతిపాదనపరాఇతిశఙ్కాంవ్యుదస్యతి- (అశేషజగద్ధితానుశాసనేతి). [20]

౧౦౫.(జగద్ధితానుశాసనేతి). జగద్ధితజ్ఞాపనప్రవృత్తస్యవేదస్య,పూర్వమేవఖ్యాతే జగతిప్రత్యక్షాద్యనవగతభ్రమాన్తరోత్పాదకత్వమనుపపన్నమిత్యభిప్రాయః.

౧౦౬. (హితమ్) - ఉపాయోపేయాత్మకమ్.

౧౦౭. (అనుశాసనమ్) - వివిచ్యజ్ఞాపనమ్ [25]

౧౦౮. « అనుపూర్వాశ్శాసిర్వివిచ్యజ్ఞాపనార్థోదృష్ట» ౪ ఇతిహిశాబ్దాః;

౧౦౯. అశేషజగచ్ఛబ్దేనసర్వాధికారిణఉచ్యన్తే.

౧౧౦. హితానుశాసనపరోవేదః కథంత్రివర్గాద్యపురుషార్థంపురుషార్థంబోధయతీతిచేత్ -

౧౧౧. తత్తదధికారాపేక్షయా పురుషార్థత్వమస్తీతి తద్బోధనమ్.

౧॥ ఖార ౧-౧ - ౨౬ ౨॥ ఖార ౩॥ శ్వేతా - ౬౫-౩౨- ౪॥

వే. (౪) జీవపరయాథాత్మ్యజ్ఞానపూర్వక వర్ణాశ్రమధర్మేతికర్తవ్య
తాక పరమపురుషచరణయుగళధ్యానార్చనప్రణామాదిః-

తా. ౧౧౨. తర్హి "శ్యేనేనాభిచరన్ యజేత" ౧ ఇతి కథంపాపత
నుమత్యన్తాహితంకర్మవిదధాతీతిచేత్, ఉచ్యతే - [5]
౧౧౩. తచ్చ, భక్త్యువిశేషైర్బాలానివ శతాన్వశీకర్తుమ్;
౧౧౪. యద్వా, దేవబ్రాహ్మణహింసకాదిదుష్టనిగ్రహార్థకత్వేన
తస్యహితత్వమితి;
౧౧౫. యద్వా, అభిచారాదికర్మారాధ్యత్వ తత్తత్ఫలప్రదత్వ రూపభగ
వదైశ్వర్యవిశేషజ్ఞాపనేన, తదభిధాయిశాస్త్రస్య హితపరత్వమితి... [10]
(౪) ౧౧౬. ప్రథమశ్లోకేఉపాయస్యాతిసంక్షేపేణ సూచితత్వాత్ తంవి
స్తరేణవదన్, ప్రతిజ్ఞాతస్యార్థస్యశరీరమాహ(జీవ)ఇత్యాదినా;
౧౧౭. యద్వా, (యాథాత్మ్య) శబ్దేన, "తత్త్వమసి" ౨ వాక్యే,
త్వంపదస్య చేతనద్వయగర త్వమ్ సూచితమ్;
౧౧౮. "ఐతదాత్మ్యమిదంసర్వంతత్సత్యమ్" ౨ ఇతిపరమాత్మాత్మక [15]
త్వంహిసత్యముక్తమ్?
౧౧౯. తస్మాద్యాథాత్మ్యశబ్దస్యాయమేవాభిప్రాయః.
౧౨౦. (జ్ఞానపూర్వకశబ్దేన)-వాక్యార్థజ్ఞానమాత్రస్యానుపాయత్వమ్
సూచితమ్.
౧౨౧. (వర్ణాశ్రమధర్మేతికర్తవ్యతా)శబ్దేన - కర్మణోవివిదిషా [20]
సాధనత్వమ్,సముచ్చయవాదశ్చ, వ్యావర్తితౌ.
౧౨౨. (పరమపురుష) శబ్దేన - ధ్యేయస్య హేయప్రత్యనీకత్వ కల్యా
ణగుణాకరత్వాభ్యాంసర్వవిలక్షణత్వం దేవతావిశేషత్వఞ్చోక్తమ్,
"తమేవంవిద్వాన్ ... నాన్యఃపన్థా" ౩ ఇతి శ్రీపురుషసూక్తానురోధాత్.
౧౨౩.(చరణయుగళ)శబ్దేన- స్వామినిదాసస్యానుగుణాస్థితిర్దర్శితా, [25]
"సర్వదాచరణద్వన్ద్వంవ్రజామి" ౪ ఇత్యాదివచనానుగుణ్యాత్.
౧౨౪. (ధ్యానార్చనప్రణామాది)రిత్యత్రఆదిశబ్దేన - "సతతంకీర్తయ
న్తోమామ్" ౫ ఇత్యాదికీర్తనస్మరణాదయోవివక్షితాః.

౧॥ ౨॥ఛా.ఉ. { ౯ - ౧౦ - ౧౧ - ౧౨ - / ౧౩ - ౧౪ - ౧౫. ౧౬ - } ౩॥ పురు. ౪॥ జి. ౨. ౩. ౫ ౯ - ౫॥ గీ.

వే· (౫) అత్యర్థప్రియః, (౬) తత్ప్రాప్తిఫలః.

తా·౧౨౫·ధ్యానార్చనప్రణామకీర్తనాదయస్సర్వఉపాసనశరీరాన్తర్గతాః·

౧౨౬· వర్ణాశ్రమధర్మాః, ప్రయాజాదిస్థానీయాః·

౧౨౭ · ఆగ్నేయాదిషట్కస్థానేధ్యానార్చనప్రణామాదిః· [5]

౧౨౮· ధ్యానమ్ - మానసమ్ , నామసంకీర్తనమ్ - వాచికమ్ , అర్చనాది - కాయికమ్ చ, కర్మ·

౧౨౯· యద్యపి తత్రధ్యానస్యప్రాధాన్యమితరాపేక్షయా , తథాపి తద్విపాకరూపపరభక్త్యపేక్షయా అర్చనాదితుల్యవ్యవహారః .

౧౩౦· ఏవం త్రివిధముపాసనమ్ · [10]

౧౩౧· యథా « మన్మనాభవమద్భక్తోమద్యాజీమాంనమస్కురు „ ౧ « సతతంకీర్తయన్తోమామ్ ” ౨ « స్మరణం కీర్తనం విష్ణోశ్శ్రవణం పాదసేవనమ్ । అర్చనం వన్దనందాస్యం సఖ్యమాత్మనివేదనమ్ ॥ ఇతి పుంసార్పితా విష్ణోర్భక్తిశ్చ నవలక్షణా ”౩ ఇత్యాది·

౧౩౨· మద్యాజీ - మదర్చనపరః· [15]

౧౩౩· వేదనధ్యానాదిశబ్దైరన్వితమోక్షా అర్చనప్రణామాదిసహితధ్యానస్యోపాయత్వమ్ - న్యాయస్మృత్యనుగృహీతశ్రుతిసిద్ధమ్ · ...

౧౩౪· తత్రసామాన్యవిశేషన్యాయాద్వేదనాదిశబ్దానాంధ్యానాదిపరత్వసిద్ధివత్ ,స్మృత్యనుగృహీతత్వాదర్చనప్రణామాదిసహితధ్యానపరత్వసిద్ధిరిత్యర్థః.

౧౩౫ · తస్మాద్ధ్యానార్చనప్రణామాదిస్సర్వోప్యుపేయవిరోధినిరాసకః · [20]

(౫) ౧౩౬ · (అత్యర్థప్రియ) ఇతి · ధ్యానార్చనప్రణామాదిస్సర్వోప్యత్యర్థప్రీతిపూర్వకఃకార్యః-

౧౩౭ · మన్మనాభవ , ఇత్యాదివచనే , మద్భక్తోమన్మనాభవ , మద్భక్తోమద్యాజీభవ , ఇతి ప్రతిపదంమద్భక్తపదాన్వయాదితిభావః ·

౧౩౮ · ఏవంప్రథమశ్లోకసంక్షిప్తముపాయస్వరూపంవిస్తృతమ్· ... [25]

(౬) ౧౩౯· ఉపేయమాహ (తత్ప్రాప్తిఫల)ఇతి ·

౧౪౦ · (అయమర్థ)ఇత్యర్థశబ్దస్యవిశేషణత్వాత్పుల్లిఙ్గతా·

౧౪౧· పూర్వముపాయస్యాతిసంక్షిప్తత్వేన తద్వివరణపరత్వాత్ అస్మిన్ గ్రన్థే ఉపాయప్రధాననిర్దేశః ·

౧॥ గీ ౧౮-౬౫· ౨॥గీ· ౯-౧౪· ౩॥

వే· (౭) అస్యజీవాత్మనోऽనాద్యవిద్యాసఞ్చితపుణ్యపాపరూపకర్మప్రవాహహేతుకబ్రహ్మాదిసురనరతిర్యక్-స్థావరాత్మకచతుర్విధదేహప్రవేశ

తా·(౭) ౧౪౨· ఉపేయమ్ - నిర్విశేషజ్ఞప్తిమాత్రమ్,

౧౪౩· నివర్త్యమ్ - మిథ్యారూపమవిద్యాదికమ్, (5)

౧౪౪· ఉపాయః - వాక్యార్థజ్ఞానమాత్రమ్-

౧౪౫· నహి మిథ్యాసర్పః గరుడధ్యాననివర్త్యః ?

అపితు నాయంసర్పఇతిజ్ఞానమాత్రనివర్త్యః,

౧౪౬· తస్మాన్నభవదుక్తస్యోపాయతేత్యత్రాహ (అస్యేతి)·

౧౪౭· పరమాత్మైక్యానుపపత్తయే, తద్విరుద్ధస్వభావతయాత్రత్య (10) తసిద్ధత్వముచ్యతే - అస్యేతిపదేన·

౧౪౮· (అనాది) శబ్దేన - అన్యోన్యాశ్రయఃపరిహృతః·

౧౪౯· (అవిద్యా)· - « త్రూయతాఞ్చాప్యవిద్యాయాః స్వరూపం కులనన్దన ॥ అనాత్మన్యాత్మబుద్ధిర్యా అస్వేస్వమితియామతిః » ౧ ఇత్యుక్తప్రకారాऽవిద్యాऽత్రాऽభిప్రేతా· [15]

౧౫౦· తయా సంచితమ్ - (అవిద్యాసంచితమ్);-

౧౫౧· « అవిద్యాసంచితంకర్మ » ౨ ఇతి హిస్మృతిః?

౧౫౨· ఉత్క్షేపణాదివ్యావృత్త్యర్థమ్ (పుణ్యపాప) శబ్దః.

౧౫౩· కథమ్ - పుణ్యస్యావిద్యాసంచితత్వమ్?-

౧౫౪· తద్ధి దేహాతిరిక్తాత్మజ్ఞానవతాऽనుష్ఠీయతే?· [20]

౧౫౫· ఉచ్యతే -

౧౫౬· యథా,ఆత్మనోదేహాదివిలక్షణత్వాత్ దేహాత్మజ్ఞానమవిద్యా,

౧౫౭· తద్వతాచ పాపం - క్రియతే,

౧౫౮· ఏవమ్,ఆత్మనోభగవచ్ఛేషత్వాత్ స్వతన్త్రాత్మజ్ఞానమప్యవిద్యా,

౧౫౯· తన్మూలమ్ - స్వర్గాదఫలదకర్మానుష్ఠానమ్, [25]

౧౬౦· ఇతి పుణ్యస్యావిద్యాసంచితత్వోపపత్తిరితి;-

౧౬౧· దేహాభిమానిభిరజడత్వాదిధర్మకఆత్మనిజడత్వాద్యారోపవత్ భగవదాత్మకఆత్మనిస్వనిష్ఠత్వారోపణమ్ - భ్రాన్తిరేవేత్యవిద్యైవహి సా

౧౬౨· ఏవంవిధ(కర్మప్రవాహహేతుక)ః -(చతుర్విధదేహప్రవేశ)ః

౧ ॥ వి - పు ౬ - ౭ - ౧౦. ౨ ॥ వి - పు - ౨ - ౧౩ - ౬౬.

వే. కృత తత్తదాత్మాభిమానజనితావర్జనీయభవభయవిధ్వంసనాయ,
(౮) దేహాతిరిక్తాత్మస్వరూపతత్స్వభావ తదన్తర్యామిపరమాత్మస్వరూ
పతత్స్వభావతదుపాసనతత్ఫలభూతాత్మస్వరూపావిర్భావపూ
ర్వకానవధికాతిశయానన్దబ్రహ్మానుభవజ్ఞాపనే (5)

తా. ౧౬౩. తత్ (కృత)ః - (తత్త)ద్దేహేష్వా(త్మాభిమాన)ః,

౧౬౪. [అనాత్మని ...అస్వే]చ ఆత్మాత్మీయధియా కర్మ,

౧౬౫. కర్మణా శరీరప్రవేశః,

౧౬౬. తచ్ఛరీరసంబన్ధేన అవిద్యా , ఇతి ప్రవాహానాదితా.

౧౬౭. తేన (అవర్జనీయ)మ్ (భవభయ)మ్. - [10]

౧౬౮. జన్మజరామరణాదిభయమిత్యేతిసహస్రకృత్వ ఉద్ఘోషణే

పి నివర్తయితుమశక్యమిత్యభిప్రాయేణ (అవర్జనీయమ్)ఇత్యుక్తమ్.

౧౬౯. (తద్విధ్వంసనాయేతి).-

౧౭౦. ఏవమ్ - నివర్త్యముక్తమ్; ...

౧౭౧. అత్ర జన్యజనకభావోపపాదనేన, ప్రతీతిమాత్రసిద్ధత్వాభా [15]

వాత్ అదృష్టద్వారా నివర్త్యమితిసిద్ధమ్ . ...

(౮)౧౭౨. (దేహాతిరిక్తాత్మతత్స్వరూప తత్స్వభావేతి)

౧౭౩. (స్వరూప)మ్ - జ్ఞానానన్దైకలక్షణమ్.

౧౭౪. (స్వభావో)భగవచ్ఛేషత్వమ్.

౧౭౫. ఉపాసకత్వానుగుణౌ స్వరూపస్వభావౌ జీవస్యోక్తౌ. [20]

౧౭౬.(తదన్తర్యామిపరమాత్మస్వరూపతత్స్వభావేతి).-

౧౭౭.(తదన్తర్యామి) శబ్దేన - జీవస్య పరమాత్మశరీరత్వేతద్వాచిశబ్ద

స్యపరమాత్మపర్యన్తత్వమ్ - సిద్ధమ్ .

౧౭౮.(పరమాత్మస్వరూప)మ్ - ఈశితృత్వమ్.

౧౭౯. (స్వభావః - ప్రణతసౌలభ్యమ్. [25]

౧౮౦- ఉపాస్యత్వానుగుణౌ స్వరూపస్వభావౌ ఈశ్వరస్యోక్తౌ.

౧౮౧. ఏవం సిద్ధరూపముపేయముక్తమ్ ...

౧౮౨.(తదుపాసన)శబ్దేన-ఉపాయఉక్తః. ౧ - ౨ / ౯,౪౭-౫౨,౯౨-౩, ౩ / ౧౦౬

౧౮౩.సపూర్వంవిస్తృతఇతినాత్రవిస్తృతః ౪ - ౫ / ౧౧౬ - ౩౮ ౮ / ౧౮౭, ౯ / ౯౨ - ౭

౧౮౪. ఉపేయస్య ప్రాప్తిప్రకారఉచ్యతే (తత్ఫలభూతేత్యాదినా)

౧౮౫.(జ్ఞాపనఇతి)జ్ఞాపనశబ్దేనపూర్వోక్తానుశాసనశబ్దస్యవిష్టార్థః ౩ / ౧౦౭ - ౧౦౮

వే. ప్రవృత్తంహి వేదాన్తవాక్యజాతమ్,

(౯) * తత్త్వమసి" ౧

* అయమాత్మాబ్రహ్మ " ౨

* య ఆత్మనితిష్ఠన్నాత్మనో న్తరో యమాత్మానవేద యస్యాత్మాశరీరమ్ [5]
య ఆత్మానమన్తరో యమయతి స త ఆత్మాన్తర్యామ్యమృతః "౩

*ఏష సర్వభూతాన్తరాత్మాఽపహతపాప్మాదివ్యోదేవఏకో నారాయణః"౪

* తమేతం వేదానువచనేన బ్రాహ్మణావివిదిషన్తి యజ్ఞేనదానేన తపసానాశకేన "౫ * బ్రహ్మవిదాప్నోతిపరమ్ "౬

*తమేవంవిద్వానమృతఇహభవతి। నాన్యఃపన్థా అయనాయవిద్యతే" ౭ [10]

ఇత్యాదికమ్॥

తా. ౧౮౬. (వేదాన్తవాక్యజాత) శబ్దేన - ఏకవాక్యమాత్రపర్యాలోచనమ్-వ్యావృత్తమ్.

౧౮౭. (బ్రహ్మానుభవజ్ఞాపన)-ఇతినిర్దేశేన - వేదాన్తవాక్యానాముపాసనరూపకార్యప్రధానత్వశఙ్కా-వ్యావృత్తా. [15]

(౯) ౧౮౮. ఉక్తార్థవిషయాణితానివాక్యాన్యాహ (తత్త్వమసీతి)

౧౮౯. షడ్విధతాత్పర్యలిఙ్గోపేతత్వాత్ తత్ ప్రథమముక్తమ్.

౧౯౦. తత్ర జీవవిశేషస్య బ్రహ్మతాదాత్మ్యంప్రతిపన్నమితి, జీవమాత్రస్యబ్రహ్మాత్మకత్వపరం వాక్యమాహ (అయమాత్మాబ్రహ్మేతి).

౧౯౧. అథ ఘటకశ్రుతిమాహ (య ఆత్మనీతి). [20]

౧౯౨. దేవతావిశేషనిర్ణయార్థమాహ (ఏషఇతి).

౧౯౩. ఉపాసనస్య వర్ణాశ్రమధర్మేతికర్తవ్యతాకత్వే ప్రమాణమాహ (తమేతమితి).

౧౯౪. ఉపాసనమేవోపాయఇత్యత్ర ప్రమాణమాహ (బ్రహ్మవిదితి).

౧౯౫. బ్రహ్మవిత్ - పరమపురుషోపాసకః [25]

౧౯౬. ఉపాయాన్తరనిషేధమాహ (తమేవమితి).

౧౯౭. (ఆది) శబ్దేన-ఉపాసనశబ్దాన్వితవాక్యాని భేదశ్రుతయశ్చవివక్షితాః

(౧౦). ౧౯౮. ఏషు వాక్యేషు జీవపరయోస్స్వరూపంకథంప్రతిపన్నమిత్యాకాఙ్క్షాయామ్,

౧॥ ఛా-ఉ ౬. ౯. ౪. ౨॥ ౩॥ భా-౩ ౭౬-మాధ్య-బృ-ఉ-౫-౭-
౪॥ సు - ఉ- ౭, ౫॥ బృ - ఉ ౬ - ౪-౨౨. ౬॥ తై - ఉ-ఆన. ౭॥ పు . సూ-౭

వే॰ (౧౦) జీవాత్మస్వరూపమ్ - దేవమనుష్యాదిప్రకృతిపరిణామవిశేష రూపనానావిధభేదరహితమ్, (౧౧) జ్ఞానానన్దైకగుణమ్॰
(౧౨) తస్యైతస్య

తా॰ ౧౯౯॰ ఉపబృంహణానుగృహీతశ్రుతిప్రతిపన్నంతయోస్స్వరూ (5)
పంవివక్షున్,

౨౦౦॰ ప్రథమం జీవాత్మస్వరూపమాహ (జీవాత్మేతి)॰

౨౦౧॰ "తథాత్మాప్రకృతౌసఙ్గాదహమ్మానాదిదూషితః। భజతేప్రాకృతాన్ధర్మాన్" ౧ "పుమాన్నదేవో ననరోనపశుర్నచపాదపః। శరీరాకృతిభేదాస్తు భూపైతేకర్మయోనయః" ౨ ఇత్యాదిషు, ప్రకృతిసఙ్గాత్ (10)
దేవాదిశరీరసఙ్గాత్ అనేకరూపత్వదర్శనాత్, తదుభయవాక్యైకకణ్ఠ్యందర్శయన్నాహ (దేవమనుష్యాదిప్రకృతిపరిణామవిశేషరూపేతి)॰

౨౦౨॰ ప్రకృతిపరిణామనిబన్ధనోవిశేషః-(ప్రకృతిపరిణామవిశేష)ఃఇతద్రూపః॰

౨౦౩॰ (నానావిధ)శబ్దేన - బాహ్యోదేవమనుష్యాదిష్వవాన్తరభేదః, ఆన్తరః - సుఖిత్వదుఃఖిత్వాద్యవాన్తర(భేద)శ్చ, వివక్షితః॰ (15)

(౧౧) ౨౦౪॰ (జ్ఞానానన్దైకగుణమ్) ఇత్యనేన "నిర్వాణమయఏవాయమాత్మాజ్ఞానమయోఽమలః। దుఃఖాఽజ్ఞానమలాధర్మాః ప్రకృతేస్తే నచాత్మనః" ౩ ఇత్యస్యార్థోఽభిప్రేతః॰-

౨౦౫॰ జ్ఞానానన్దవిశేషగుణకమ్,

౨౦౬॰ జ్ఞానత్వానన్దత్వగుణకంవా॰ (20)

(౧౨) ౨౦౭॰ కథమ్,దేవాదిభేదరాహిత్యమ్ ?,

౨౦౮॰ ప్రత్యక్షానుమానాగమైస్తథాహిప్రతిపత్తిః?

౨౦౯॰ ఇతిశఙ్కాయామ్,

౨౧౦॰ ప్రత్యక్షాదీని శరీరవిశిష్టాత్మవిషయాణి,

౨౧౧॰ నిష్కృష్టాత్మవిషయాణివాక్యానితు భేదరాహిత్యంవదన్తి, (25)

౨౧౨॰ ఇత్యాది, వదన్,

౨౧౩॰ అభేదశఙ్కాంచపరిహరతి, (తస్యైతస్యేతి)॰

౨౧౪॰అత్ర అద్వైతభ్రమాస్పదానికానిచిద్వచాంసివ్యాఖ్యాతానిభవన్తి॰

౨౧౫॰ (తస్యేతి) - జ్ఞానానన్దైకస్వరూపత్వంవివక్షితమ్॰

౨౧౬॰ (ఏతస్యేతి)- శరీరసంబన్ధోఽభిప్రేతః॰

౧॥ వి - పు౬-౧౩-౯౪. ౨॥౧॥ వి - పు ౬ - ౭ - ౨౨, ౨౪.

వే. (౧౩) కర్మకృత*దేవాదిభేదేఽపధ్వస్తే(౧౪)స్వరూపభేదో వాచామగోచరః,(౧౫)స్వ*సంవేద్యః(౧౬)"జ్ఞానస్వరూపమ్"౧ఇత్యేతావదేవనిర్దేశ్యమ్;

(౧౩) తా. ౨౧౭. (కర్మకృత*దేవాదిభేదేఽపధ్వస్తే) ఇత్యనేన "ఏకస్వరూప-భేదో హి బాహ్యకర్మవృత్తిజః। దేవాదిభేదేఽపధ్వస్తే నాస్త్యేవా,ఽవర(5) ణో హి సః!"౨ ఇత్యస్యార్థో వివృతో భవతి.

(౧౪)(౧౫)౨౧౮ (స్వరూపభేదో వాచామగోచరస్స్వ*సంవేద్య)ఇత్యనేన-"ప్రత్యస్తమితభేదమ్"౩ ఇత్యాదివచనమ్ - వ్యాఖ్యాతం భవతి.

౨౧౯. [ఏకస్వరూపేతి]గ్రన్థస్యాయమర్థః-

౨౨౦. జ్ఞానానన్దైకస్వరూపస్యాత్మనో బుద్ధిసుఖాద్యాన్తర(భేదః), - (10) సంసారహేతుకర్మజన్యశరీరాఖ్యావరణహేతుకః.

౨౨౧. [దేవాది]శరీర[భేదే] న ష్టే సతి నాత్మనో భేదః.

౨౨౨. [ఆవరణో హి సః] - సహి దేవాదిశరీరభేదఆవరణః,?

౨౨౩. తస్మాత్ తన్నాశే తత్కృతభేదో నాత్మని విద్యత ఇత్యర్థః.

౨౨౪. పాఠాన్తరేఽర్థః స్పష్టః (బాహ్యకర్మప్రవృత్తిజః) (15)

౨౨౫. [ప్రత్యస్తమితేత్యాది]గ్రన్థస్య అయమేవార్థః

౨౨౬.[ప్రత్యస్తమిత]దేవమనుష్యాది[భేదమ్]-

౨౨౭. [సత్తామాత్రమ్],నతుజన్మాదివికారాస్పదమ్

౨౨౮. అతఏవ [అగోచరమ్] -

౨౨౯. [వచసామ్]- దేవాదివచసామ్,

౨౩౦. జాయతఇత్యాది[వచసామ్]చాగోచరమ్-

౨౩౧.తుచ్ఛత్వవ్యావృత్త్యర్థమాహ.[ఆత్మసంవేద్యమ్]ఇతి,

౨౩౨. [తత్] చ స్వరూపతో ధర్మతశ్చ[జ్ఞానమ్],

౨౩౩. [తత్] చ [బ్రహ్మ]శబ్దాభిలప్యమ్, ఇత్యర్థః-

(ప్రత్యస్తమితభేదం యత్, సత్తామాత్రమ్, అగోచరమ్ -। వచసామ్, (20) ఆత్మసంవేద్యమ్, తత్,-జ్ఞానమ్, బ్రహ్మసంజ్ఞితమ్.॥)

(౧౬) ౨౩౪. సంసారదశాయాం యో వ్యవహారః తదగోచరం చేత్ (25) జానామీత్యపి తదానీం వ్యవహారాత్ (జ్ఞానస్వరూపమ్)ఇత్యపి న వక్తుమ్ శక్యమ్,

౨౩౫. యది శక్యమ్ తర్హి దేవాదివ్యవహారశ్చ శక్య ఇత్యత్రాహ -

౨౩౬.(*జ్ఞానస్వరూపమ్,, ఇత్యేతావదేవనిర్దేశ్యమితి)-

౨౩౭. నహి , ఔపాధికాకారాభావే , తద్వాచిశబ్దాగోచరత్వమివ స్వాభావికరూపవాచిశబ్దాగోచరత్వమ్ , ఇత్యర్థః .

౧॥వి-పు-౧-౪-౪౦. ౨॥వి-పు-౨-౧౪-౩౩ ౩॥వి-పు ౬-౭-౫౩

వే· (౧౬) తచ్చ, సర్వేషామాత్మనాం సమానమ్·
(౧౭) ఏవంవిధచిదచిదాత్మకప్రపఞ్చస్య (౧౯) ఉద్భవస్థితిప్రళయసంసారని వర్తనైకహేతుభూతః, (౨౦) సమస్తహేయప్రత్యనీకతయా (౨౧) కల్యాణైకతానతయాచ, (౨౨) స్వేతరసమస్తవస్తువిలక్షణస్వరూపః, (౨౩) (5) అనవధికాతిశయాసఙ్ఖ్యేయకల్యాణగుణగణః, (౨౪) * సర్వాత్మ-" ౧ * పరబ్రహ్మ-" ౨ * పరఞ్జ్యోతిః-" ౩ * పరతత్త్వ-" ౪ * పరమాత్మ-" ౫ * సదాదిశబ్దభేదైర్నిఖిలవేదాన్తవేద్యో (౨౫) భగవాన్

తా· ౨౩౭· సర్వశబ్దాగోచరంచేత్ [వచసామ్ - అగోచరమ్] ఇత్యపి న శక్యతేవక్తుమితి భావః· [10]
(౧౬) ౨౩౯· (తచ్చ సర్వేషామాత్మనాం సమానమ్) ఇత్యనేన- "పుమానేకోవ్యవస్థితః" ౬ ఇత్యాదిష్వేకశబ్దో వ్యాఖ్యాతోభవతి,
౨౪౦· "తన్మనస్సమతాలమ్బి కార్యం, సామ్యంహిముక్తయే" ౭ "నిర్దోషంహిసమం బ్రహ్మ" ౯ ఇత్యాదివచనాత్·
(౧౭) ౨౪౧· అథ అన్తర్యామిస్వరూపమాహ (ఏవంవిధేతి)· (15)
౨౪౨· జీవస్వరూపస్య దేవాదిశరీరస్యచ ప్రస్తుతత్వాత్ (ఏవంవిధేత్యుక్తమ్·)
౨౪౩· యద్వా, ప్రత్యక్షాదిప్రమాణప్రసిద్ధతయోక్తమ్·
(౧౯) ౨౪౪· (ఉద్భవేత్యాదినా) జగత్కారణత్వమోక్షప్రదత్వే ఉక్తే·
(౨౦)(౨౧) ౨౪౫· స్వేతరవైలక్షణ్యమ్ - తృణాదేరప్యస్తీతి,
౨౪౬· తద్వ్యావృత్త్యర్థమ్, శోధకవాక్యోక్తోభయలిఙ్గత్వేన వైలక్షణ్యముచ్యతే (సమస్తేత్యాదినా)· (20)
౨౪౭· (కల్యాణ) శబ్దః - ఆనన్దవాచీ-
(౨౨) ౨౪౮· (సమస్తవస్తువిలక్షణస్వరూప) ఇత్యత్ర, స్వరూపశబ్దేన విశేష్యాంశోఽభిప్రేతః·
(౨౩) ౨౪౯· ఉపాస్యత్వప్రాప్యత్వోపయోగిగుణజాతాభిప్రాయేణాహ (అనవధికాతిశయాసంఖ్యేయకల్యాణగుణగణ) ఇతి· (25)
(౨౪)-(౨౬) ౨౫౦· సద్బ్రహ్మాత్మాదిసాధారణశబ్దైః,
౨౫౧· భగవన్నారాయణపురుషోత్తమాద్యసాధారణశబ్దైశ్చ,
౨౫౨· ఏకఏవాభిధీయత ఇత్యాహ (సర్వాత్మేత్యాదినా)·

౧॥ అర. ౩. ౨౦. ౨॥ తై-౨-౧౨. ౩॥ ఛా-౭-౨. ౪॥ ౫॥ * ఛా. ౬-౨-౧. ౬॥ ౭॥ ౯॥ గీ-౫-౧౯.

వే. (౨౬)నారాయణః(౨౭)పురుషోత్తమః(౨౮) ఇత్యన్తర్యామిస్వరూపమ్.
(౨౯) తస్యచ వైభవప్రతిపాదనపరాశ్శ్రుతయః, (౩౦) స్వేతరసమస్తచిదచిద్వస్తుజాతాన్తరాత్మతయానిఖిలనియమనమ్, (౩౧)తచ్ఛక్తితదంశ

తా. (౨౫) ౨౫౧. (భగవ) చ్ఛబ్దేన - హేయప్రత్యనీకత్వం కల్యాణ [5] గుణాస్పదత్వంచవివక్షితమ్.

(౨౬) ౨౫౪. (నారాయణ)శబ్దేన - ఉభయవిభూతిమత్త్వమ్.

(౨౭)౨౫౫. (పురుషోత్తమ)శబ్దేన - విభూతిభూతచిదచిద్వైలక్షణ్యమ్,

(౨౮) ౨౫౬. (ఇత్యన్తర్యామిస్వరూపమ్)- ఇత్యుక్తంభవతీత్యర్థః.

౨౨౬. ఏవమ్ - భేదశ్రుత్యర్థఃఉక్తః. (10)

౨౫౭. అయంచ అభేదశ్రుతివిరుద్ధఇతిశఙ్కాయామ్,

(౨౯) ౨౫౮ తదైకార్థ్యముచ్యతే (తస్యచేత్యాదినా).

౨౫౯. (తస్య) భేదశ్రుతిప్రతిపన్నస్య,

౨౬౦. (వైభవప్రతిపాదనపరాశ్శ్రుతయ) ఇతి భేదశ్రుత్యానుగుణాత్ ఘటకశ్రుత్యైకార్థ్యాత్, సామానాధికరణ్యస్వాభావ్యాచ్చఅభేదశ్రు [15] తయోపితద్వైభవప్రతిపాదనపరాఇత్యభిప్రాయః.

౨౬౧. సామానాధికరణ్యవాక్యస్యతద్వైభవప్రతిపాదకత్వంకథమిత్యత్రాహ (స్వేతరేత్యాదినా).

౨౬౨. అన్తర్యామిణఃపరమాత్మనః, తదేకనియామ్యత్వేనకృత్స్నస్య శరీరత్వాత్, తద్వాచినశ్శబ్దాః శరీరిపర్యన్తమభిదధతీతి, (20)

౨౬౩. సమానాధికరణవాక్యైర్భిన్నప్రవృత్తినిమిత్తపదైః,వ్యధికరణవాక్యైశ్చ, తద్వైభవంప్రతిపాద్యమ్ ఇతి సర్వశ్రుతీనామైకార్థ్యమిత్యర్థః.

౨౬౪. త(న్నియమనం) (ప్రతిపాదయన్తి) ఇత్యన్వయః.

౨౬౫ "పరస్యబ్రహ్మణశ్శక్తిస్తథేదమఖిలంజగత్" ౧

"విష్ణోరంశాద్విజోత్తమ" ౨ (25)

"విష్ణోరేతావిభూతయః" ౩

"పరస్యబ్రహ్మణోరూపమ్,"౪

"శరీరంతేజగత్సర్వమ్"౫ "తత్సర్వంవైహరేస్తనుః"౬ "తానిసర్వాణితద్వపుః"౭ ఇత్యాదిషు, శక్త్యంశాదిశబ్దానాంప్రయోగోద్రష్టవ్యః.

౧॥ ౨॥౩॥వి-పు౧-౨౨-౧౭, ౩౨. ౪॥ వి - పు ౧- ౨. ౧౭.
౫॥రా-యు౧౨౦ - ౨౬. ౬॥ ౭॥ వి - పు ౧ - ౨౨ - ౮౭'

వే·(౩౨) తద్విభూతి తద్రూప తచ్ఛరీరతత్త్వప్రభృతిభిశ్శబ్దైః,
(౩౩) తత్సామానాధికరణ్యేనచ ప్రతిపాదయన్తి·
(౩౪) తస్య వైభవప్రతిపాదనపరాణామేషామ్,

తా·౨౬౭· (తచ్ఛక్తితదంశే)త్యాదినా ప్రతిపదంతచ్ఛబ్దప్రయోగావృ (5)
త్తిః - ప్రత్యేకస్యనిరపేక్షహేతుత్వాభిప్రాయేణ·

౨౬౮· యద్వా,యంపరమాత్మానంప్రతి, యదేతజ్జగత్ శరీరముచ్యతే,

౨౬౯· తమేవ ప్రతి, తదేవేదంజగత్ - శక్తిరంశఇతిచోచ్యతే;-

౨౭౦· అతఏవ , పితృత్వపుత్రత్వవత్ ప్రతిసమ్బన్ధిభేదాత్ అవిరోధో
దుర్వచః;- [10]

౨౭౧. అతః, శరీరాదిశబ్దానామ్,ఐకార్థ్యతత్పరత్వేనఅవిరోధే వాచ్యే,
శరీరాదిశబ్దానుగుణం శక్త్యాదిశబ్దానామ్ అవిరోధేన అర్థోవర్ణనీయః · -

౨౭౨· " అన్తరోయమయతి " ౧ఇతి లక్షణపూర్వకమ్శరీరభావస్య
ముఖ్యతయోక్తత్వాత్ -

౬౭౩· కార్యోపయోగివిశేషణత్వాత్ (శక్తిః); [15]

౨౭౪·విశిష్టే బ్రహ్మణి విశేణతయైకదేశత్వాత్ (అంశః);

౨౭౫· నియామ్యతయా (విభూతిః);

౨౭౬· వ్యాప్యత్వే సతి నియామ్యత్వాత్ (శరీరమ్);

౨౭౭· అతః సర్వేషామ్ ఐకార్థ్యమిత్యభిప్రాయః·

౨౭౮· శరీరతనుశబ్దోపాదానమ్- దృష్టాన్తాభిప్రాయేణకృతమ్· [20]

౨౭౯·శరీరతనుశబ్దయోరివశక్త్యాదిశబ్దానామవిరోధోవర్ణనీయ ఇతిభావః

౨౮౦· ఏవంప్రథమశ్లోకార్థఉపద్వివృతః · $\frac{౧}{౪ - ౫౧}$

(౩౪)౨౮౧· అథద్వితీయశ్లోకస్యపూర్వార్ధస్య పరపక్షప్రక్షేపన్యాసపర
స్య, అర్థంక్రమాద్వివరిష్యన్,

౨౮౨· ప్రథమమ్శాఙ్కరమతసంగ్రహమ్వివృణోతి(తస్యవైభవే (25)
త్యాదినా)· $\frac{౨}{౫౬ - ౬౨}$

౨౮౩· (తస్య) (ఏషామ్) ఇతి పదద్వయస్యాయమభిప్రాయః·

౨౮౪·(తస్య) -భేదశ్రుతిభిః సమస్తచిదచిద్వస్తువిలక్షణతయాప్రతిపన్న
స్యబ్రహ్మణః·

౨౮౫·(ఏషామ్)- భేదశ్రుత్యానుగుణ్యాత్ సామానాధికరణ్యస్యాభావాత్,

౧॥ శ్రీ - భా . ౩.౨౬ మాధ్య . బృ . ఉ. ౫ - ౭.౨౨

(౩౫.) సామానాధికరణ్యాదీనాం వివరణే ప్రవృత్తాః కేచన:-
(౩౬.) "నిర్విశేష జ్ఞాన మాత్రమేవ బ్రహ్మ;
(౩౭.) తచ్చ - నిత్యముక్తస్వప్రకాశమపి,
(౩౮.) తత్త్వమస్యాదిసామానాధికరణ్యావగతజీవైక్యమ్; [5]
(౩౯.) బ్రహ్మైవ అజ్ఞమ్,
(౪౦) బధ్యతే ముచ్యతే చ;

---

(౩౫) ౨౮౬. ఘటకశ్రుత్యైకార్థ్యాచ్చ తద్ (వైభవప్రతిపాదనపరాణామ్), ఇతి భావః.
౨౮౭. (ఆది) శబ్దేన ఘటకశ్రుతయోఽపి వివక్షితాః, భేదనిషేధశ్రుతయో వా. [10]
౨౮౮. (ఏషాం... వివరణే ప్రవృత్తాః కేచన) ఇత్యనేన విరోధః స్ఫోరితః.
౨౮౯. (కేచన) (వర్ణయన్తి) ఇత్యన్వయః. (వే-౫౦)
(౩౬) ౨౯౦. (నిర్విశేషజ్ఞానమాత్రమేవ బ్రహ్మ) ఇతి.
౨౯౧. (మాత్ర) శబ్దేన [illegible]
౨౯౨. కార్త్స్న్యేన జ్ఞానమిత్యర్థః. [15]
౨౯౩. "స యథా సైన్ధవఘనః"[1] ఇతి శ్రుతివాక్యార్థోఽత్రాభిప్రేతః.
౨౯౪. యద్వా:- (నిర్విశేష) శబ్దేన జ్ఞాననిషేధోఽభిప్రేతః.
౨౯౫. తేన జ్ఞాతృజ్ఞేయస్వరూపవిశేషాః, గుణరూపవిశేషాశ్చ నిషిద్ధా భవన్తి.
౨౯౬. (జ్ఞాన) శబ్దేన జ్ఞానస్వరూపతో [illegible] నిషేధోఽభిప్రేతః.
౨౯౭. *జ్ఞానస్వరూపస్యైవ జ్ఞాతృత్వం జ్ఞేయత్వం చ సిద్ధాన్తినోఽభిమతమ్,
౨౯౮. అతస్తద్వ్యావృత్త్యర్థమ్ "[illegible]"[2] "యస్యామతమ్"[3] ఇత్యాదిశ్రుతిసిద్ధజ్ఞాతృత్వజ్ఞేయత్వనిషేధాభిప్రాయో (మాత్ర) శబ్దః.
౨౯౯. (ఏవ) కారేణ సవిశేషత్వవాదినాం [illegible], అనన్యాపేక్షత్వమ్ అభిప్రేతమ్.
(౩౭) ౩౦౦. స్వయాథాత్మ్యాజ్ఞానప్రయుక్తబన్ధః స్వప్రకాశేవస్తు [20] [illegible] బ్రహ్మణి [illegible] (నిత్యేతి).
౩౦౧. వస్తుతో (నిత్యముక్తస్వప్రకాశమపి),
(౩౮) ౩౦౨. (జీవైక్య) స్య (సామానాధికరణ్య) [illegible] (వగత) త్వాత్,
(౩౯) ౩౦౩. (బ్రహ్మైవ) అవిద్యాతిరోహితమ్, భేదబుద్ధిమదనుభవతీతి కల్ప్యమ్
(౪౦) ౩౦౪. అత ఏవ బన్ధమోక్షౌ [illegible] ఇత్యర్థః,

౧॥ బృ-ఉ-౬-౫-౧౩. ౨॥ బృ-ఉ-౫-౪-౨. ౩॥ కే-ఉ-౨-౩
* వి-పు. ౧ ౪ ౪౦.

(౪౧.) నిర్విశేషచిన్మాత్రాతిరేకి ఈశ్వరేశితవ్యాద్యనన్త వికల్ప
స్వరూపమ్ కృత్స్నం జగత్, మిథ్యా;
(౪౨.) కశ్చిద్బద్ధః కశ్చిన్ముక్తఇతీయంవ్యవస్థానవిద్యతే;
(౪౩.) ఇతఃపూర్వం కేచనముక్తాఇత్యయమర్థోమిథ్యా; [5]
(౪౪.) ఏకమేవశరీరమ్‌జీవవత్, నిర్జీవానీతరాణి శరీరాణి;
(౪౫.) తచ్ఛరీరం - కిమితి, నవ్యవస్థితమ్;
(౪౬.) ఆచార్యో జ్ఞానస్యోపదేష్టా, మిథ్యా;

---

(౪౧) ౩౦౫. (జీవైక్యమ్) శ్రుతిసిద్ధమభ్యుపగతఞ్చేత్, శ్రుతిసిద్ధ-(ఈశ్వరే
శితవ్యాది) భేదోప్యభ్యుపగన్తవ్యఇత్యత్రాహ(నిర్విశేషేతి.)[10]
౩౦౬. అద్వైతవాక్య బలేన తేషాంవాక్యానామ్ (మిథ్యా) విషయత్వమ్
ఆశ్రయణీయమిత్యర్థః.
(౪౨) ౩౦౭. బద్ధముక్తవ్యవస్థాసిద్ధ్యర్థమ్ ఆత్మభేదోభ్యుపగన్తవ్య ఇత్య
త్రాహ (కశ్చిదితి).
(౪౩)౩౦౮. (బద్ధ...ముక్త...వ్యవస్థా) శ్రుతిసిద్ధత్వాత్ అఙ్గీకార్యా,-[15]
౩౦౯. శుకాదయోపిముక్తాః?, ఇత్యత్రాహ(ఇతఃపూర్వమ్)ఇతి.
(౪౪) ౩౧౦. చేష్టాదిభిః, సర్వశరీరాణామాత్మవత్త్వమ్ - సిద్ధమ్;-
౩౧౧. తథాసతి సుఖదుఃఖవ్యవస్థాయాం చాత్మని భేదేన బద్ధమోక్షవ్యవ
స్థాస్యాదిత్యత్రాహ (ఏకమేవశరీరమితి). -
౩౧౨. జీవైక్యే సర్వశరీరాణామ్ సజీవత్వాభావాత్ సుఖాది ప్రతి [20]
సన్ధానాభావఇత్యర్థః.
౩౧౩. ఏకస్య సజీవత్వంచ - ఐక్యోపదేశబలాత్స్వీకృతమ్.
౩౧౪. (ఏకమేవశరీరమ్ - సజీవం) చేత్, తచ్ఛరీరకోజీవఃశ్రవణమననా
దిభిః లబ్ధాద్వైతజ్ఞానస్స్యాదితి -
(౪౫)౩౧౫. బన్ధోనస్యాత్, ఇత్యత్రాహ(తచ్ఛరీరమ్‌కిమితినవ్యవస్థితమితి).-
౩౧౬. "ఇదంశరీరమ్ - సజీవమ్, ఏతచ్ఛరీరకోజీవః జ్ఞానవాన్"౧ ఇతిని
శ్చేతుమశక్యమిత్యర్థః.
(౪౬) ౩౧౭. శిష్యాచార్యవ్యవస్థాయాం ఆత్మబహుత్వంస్యాత్,-
(౪౭) ౩౧౮. శాస్త్రస్యచప్రామాణ్యాత్ బ్రహ్మవ్యతిరిక్తమ్‌సత్యంస్యాత్,
ఇత్యత్రాహ (ఆచార్య)ఇతి. [30]

(౪౭.) ప్రమాతా మిథ్యా;
(౪౮) శాస్త్రంచ మిథ్యా;
(౪౯.) శాస్త్రజన్యజ్ఞానంచ మిథ్యా;
(౫౦.) ఏతత్సర్వం,మిథ్యాభూతేనశాస్త్రేణై వావగతమ్;" ఇతివర్ణయన్తి [5]
(౫౧.) అపరేతు;"అపహతపాప్మత్వాదిసమస్తకల్యాణగుణోపేతమపిబ్రహ్మ,
(౫౨.) తేనైవైక్యావబోధేన,
(౫౩.) "కేనచిదుపాధివిశేషేణసంబద్ధమ్, బధ్యతే ముచ్యతేచ,
(౫౪.) నానావిధమలరూపపరిణామాస్పదంచ," ఇతివ్యవస్థితాః

(౪౭) ౩౧౯ (ప్రమాతా) శ్రోతా వివక్షితః [10]
...(౪౯) ౩౨౦. ఏకైకమేవ నిరపేక్షుంసూపణమితిజ్ఞాపనాయ మిథ్యాశబ్దావృత్తిః
(౫౦) ౩౨౧. (ఇతివర్ణయన్తి) ఇతి. (వే. ౩౫). (వర్ణ) నశబ్దేనగ్రన్థప్రపఞ్చః, అర్థదౌస్స్థ్యంచ, వివక్షితమ్.
(౫౧) ౩౨౨. అథ ద్వితీయశ్లోకపూర్వార్ధస్థంభాస్కరమతోపన్యాస [15] సంగ్రహమ్, వివృణోతి (అపరే) ఇత్యాదినా. ౬౩-౬౭
౩౨౩. (వివరణేప్రవృత్తాః) ఇత్యనువర్తతే. (అపరే...వ్యవస్థితాః) ఇత్యన్వయః.
౩౨౪. ప్రమాణసిద్ధస్య బాధాయోగాత్ సగుణత్వమ్ - తైరభ్యుపగతమిత్యాహ (అపహతపాప్మత్వాది) ఇతి. [20]
(౫౨) ౩౨౫. స్వతోఽపహతపాప్మత్వాదియుక్తమపి,ఐక్యోపదేశాఽన్యథానుపపత్త్యా,ఉపాధిసంబన్ధోప్యభ్యుపగమ్యతఇత్యాహ(తేనైవేతి).
౩౨౬. (ఐక్యావబోధేన...వ్యవస్థితాః) ఇత్యన్వయః.
(౫౩) ౩౨౭. (కేనచిత్) - దేవమనుష్యాద్యుపాధిష్వన్యతమేన;-
౩౨౮. తథాసతి, బన్ధమోక్షవ్యవస్థాప్యుపపద్యత ఇత్యాహ (బధ్యతే [25] ముచ్యతేచేతి). (బధ్యతే) - సంసరతి.
౩౨౯. ఏవమ్, జీవత్వం బ్రహ్మణఉక్తమ్.
(౫౪) ౩౩౦. అథాఽచిద్రూపపరిణామమాహ (నానావిధేతి).
౩౩౧. (మలరూప)శబ్దో దోషరూపత్వపరః

(౫౫.) అన్యే పునః - ఐక్యావబోధయాథాత్మ్యం వర్ణయన్తః,-

(౫౬.) "స్వాభావికాపరిమితోదారగుణసాగరం బ్రహ్మైవ,-

(౫౭.) సురనరతిర్యక్-స్థావర నారకిస్వర్గ్యపవర్గిచేతనైకస్వభావమ్,

(౫౮.) స్వభావతో విలక్షణం చావిలక్షణం చ, [5]

వియదాది నానావిధపరిణామాస్పదం చ" ఇతి ప్రత్యవతిష్ఠన్తే.-

(౫౯.) తత్ర, ప్రథమపక్షే, (౩౬-౫౦) శ్రుత్యర్థపర్యాలోచనపరాః, దుష్పరిహారాన్ దోషానుదాహరన్తి; -

---

(౫౫) ౩౩౨. అథ యాదవప్రకాశమతసంగ్రహం వివృణోతి (అన్యే పునః) ఇత్యాదినా. ౨ / ౬౭-౭౦ [10]

౩౩౩. (ఐక్యావబోధయాథాత్మ్యం వర్ణయన్తః) ఇత్యుపాలమ్భః.-

౩౩౪. యథా, అచిద్-బ్రహ్మణోః జీవబ్రహ్మణోశ్చ ఐక్యమ్, ఏకరూపం- ప్రతిపన్నమ్,

౩౩౫. తథా, భేదోఽప్యేకరూపః ప్రతిపన్న ఇతి,

౩౩౬. అచిద్ - బ్రహ్మణోర్భేదస్య స్వాభావికత్వమ్, జీవబ్రహ్మణోర్భేదస్యౌపాధికత్వం చ, న వాచ్యమ్;- [15]

౩౩౭. ఉభయత్ర భేదః స్వాభావికః ఇతి (వర్ణయన్తః) ఇత్యభిప్రాయః.

(౫౬) ౩౩౮. తత్రాపి సగుణత్వాఙ్గీకారమాహ (స్వాభావికేతి).

౩౩౯. (అపరిమిత)-త్వమ్ - అసఙ్ఖ్యేయత్వమ్.

౩౪౦. (ఉదారః) ఉత్-కృష్టః - ప్రశస్యః. [20]

౩౪౧. తాదృశః, గుణసాగరః - గుణగణః, యస్యేతి బహువ్రీహిః.

(౫౭) ౩౪౨. జీవగతాచిద్గతా శుభాస్పదత్వమాహ (సురనరేతి). స్పష్టమ్.

(౫౯) ౩౪౩. (తత్రేత్యాదినా) - ద్వితీయశ్లోకోత్తరార్ధోక్త పరపక్షప్రతిక్షేపసంక్షేపం వివృణోతి. ౨ / ౭౦-౯౦

౩౪౪ (శ్రుత్యర్థపర్యాలోచనపరాః) ఇతి (పర్యాలోచనమ్)-పరితః ఆలోచనమ్.

౩౪౫ అభేద భేద ఘటక సమానాధికరణశ్రుతి, తత్పౌర్వాపర్య పర్యాలోచనపరాః -

౩౪౬. న త్వేకవాక్యమాత్రతృప్తా ఇత్యర్థః.

౩౪౭. (ఉదాహరన్తి) భగవద్యామునాచార్యా ఇతి శేషః.

(౬౦·) తథాహి -

(౬౧·) ప్రకృతపరామర్శి -

(౬౨·) తచ్ఛబ్దావగతస్య బ్రహ్మణః,-

(౬౩·) స్వసఙ్కల్పకృతజగదుదయవిభవలయాదయః - [5]

(౬౪·) "తదైక్షత బహుస్స్యాం ప్రజాయేయ"[౧] ఇత్యారభ్య "సన్మూలాస్సోమ్యేమాస్సర్వాః ప్రజాస్సదాయతనాస్సత్-ప్రతిష్ఠాః"[౨] ఇత్యాదిభిః పదైః ప్రతిపాదితాః;-

(౬౫·) తత్సంబన్ధితయా ప్రకరణాన్తరనిర్దిష్టాః (౬౬·) సర్వజ్ఞతా (౬౭·) సర్వశక్తిత్వ (౬౮·) సర్వేశ్వరత్వ [10]

(౬౦-౬౧) ౩౪౮· తత్ర, ప్రథమమ్, "తత్-త్వమసి"[౩] ఇతి వాక్యస్య నిర్విశేషపరత్వే అనేకదూషణాని వక్ష్యన్,

౩౪౯· పూర్వమ్, తచ్ఛబ్దావగతగుణ†బాధమాహ (ప్రకృతేత్యాదినా)·

౩౫౦· (ప్రకృతపరామర్శి) ఇతిపదమ్ - హేతుగర్భమ్.

(౬౨) ౩౫౧·(తచ్ఛబ్దః)-గుణవిశిష్టవాచీ, ప్రకృతపరామర్శిత్వాత్, ఇత్యర్థః·

(౬౩) ౩౫౨· కథంగుణానాం ప్రకృతత్వమిత్యత్రాహ - (స్వసంకల్పేతి)·

౩౫౩· (ఆది) శబ్దేన, అనుప్రవేశనామరూపవ్యాకరణాదయోగృహ్యన్తే·

౩౫౪· (జగదుదయవిభవలయాదయః) ఏవ, తత్తద్వాక్య ప్రతిపన్నతయా విశేష్యన్తే·-

(౬౪) ౩౫౫· (తదైక్షతేత్యాదినా), - (పదైఃప్రతిపాదితాః) ఇత్యన్తేన, తత్ప్రకరణాధీతగుణా ఉక్తాః·

(౬౫) ౩౫౬· సర్వశాఖాప్రత్యయన్యాయేన ప్రకరణాన్తరాకృష్టాన్ గుణానాహ (తత్సంబన్ధితయేతి)·-

౩౫౭· కారణవస్తు (సంబన్ధితయా) ప్రకరణాన్తరోక్తాగుణాగృహ్యన్తే (సర్వజ్ఞతేత్యాదినా)·

(౬౬) ౩౫౮· "యస్సర్వజ్ఞస్సర్వవిత్"[౪], [25]

(౬౭) ౩౫౯· "పరాఽస్యశక్తిర్వివిధైవశ్రూయతే"[౫], [ఈశనాయ"[౬],

(౬౮) ౩౬౦· "స ఈశోఽస్యజగతోనిత్యమేవ, నాన్యోహేతుర్విద్యతే

౧॥ ఛా - ఉ· ౬ - ౨ - ౩· ౨॥ ఛా- ఉ· ౬ - ౮ - ౬. ౩॥ ఛా- ఉ. ౬-౧-౪
౪॥ ము-ఉ·౧-౧ ౧౦· ౫॥ శ్వే-ఉ· ౬· ౬॥ శ్వే· ౬· †"జాతమ్" ఇతిచపా

(౬౯·) సర్వప్రకారసమాభ్యధికనివృత్తి (౭౦·) సత్యకామత్వ (౭౧·) సత్యసఙ్కల్పత్వ (౭౨·) సర్వావభాసకత్వాద్యనవధికాతిశయా సఙ్ఖ్యేయకల్యాణగుణగణాః,

(౭౩·) "అపహతపాప్మా"[౧] ఇత్యాద్యనేకవాక్యావగత నిరస్త [5] నిఖిలదోషతాచ, సర్వే, తస్మిన్ పక్షే విహన్యన్తే·

(౭౪·) అథస్యాత్:- "ఉపక్రమేపి, ఏకవిజ్ఞానేనసర్వవిజ్ఞానముఖేన కారణస్యైవసత్యతాం ప్రతిజ్ఞాయ,-

---

(౬౯) ౩౬౧· "నతత్సమశ్చాభ్యధికశ్చదృశ్యతే"[౨],

(౭౦-౭౧) ౩౬౨· "సత్యకామ,- స్సత్యసంకల్పః"[౧], [10]

(౭౨) ౩౬౩· "తస్యభాసాసర్వమిదంవిభాతి"[౩],

౩౬౪· ఇత్యాదివాక్యేషు అమీసర్వజ్ఞత్వాదిగుణాద్రష్టవ్యాః -

(౬౩...౭౨)౩౬౫· ఏకైకమ్(అనవధికాతిశయాః)-(కల్యాణగుణగణాః)- (అసఙ్ఖ్యేయా) ఇత్యాహ (అనవధికేతి)·

(౭౩) ౩౬౬· హేయప్రత్యనీకత్వమాహ (అపహతపాప్మేతి)· [15]

౩౬౭· అమీగుణా(స్సర్వే,) సృష్ట్యుపయోగిత్వేన ప్రకరణాన్తరోక్తాః- ఆకృష్టా భవన్తి·

(౬౯) ౩౬౮· (సమాభ్యధికనివృ) త్త్యాసత్యామ్-తదేకకారణత్వసిద్ధిః·

(౭౨) ౩౬౯· (సర్వావభాసకత్వం) చ, సృష్టజగత్-స్థిత్యుపయోగిత్వేన, కారణత్వాపేక్షితమ్· [20]

(౭౩) ౩౭౦· హేయప్రత్యనీకత్వంచ - సర్గాద్యుప యోగి,-

౩౭౧· హేయాస్పదత్వే, కర్మవశ్యత్వేన స్వాతన్త్ర్యాదిభఙ్గప్రసఙ్గాత్·

౩౭౨· తే(సర్వే)- తచ్ఛబ్దావగతాః, (విహన్యన్తే) ఇత్యర్థః;

(౭౪) ౩౭౩· (అథస్యాత్) ఇత్యాది· (ఉపక్రమ) శబ్దేన-ఉపక్రమోపక్రమోవివక్షితః· [25]

౩౭౪· "తత్-త్వమసి"[౪] ఇతి వాక్యాపేక్షయా, "తదైక్షత"[౫] ఇత్యాదివాక్యస్యఉపక్రమత్వేపి, *[౬]ఏకవిజ్ఞానేన సర్వవిజ్ఞానప్రతిజ్ఞావాక్యమ్ తస్యాప్యుపక్రమభూతమిత్యభిప్రాయః·

(౭౪) ౩౭౫· (ఏకవిజ్ఞానేన-సర్వవిజ్ఞానముఖేన కారణస్యైవ సత్యతాం

౧॥ ఛా- ఉ· ౮- ౭ - ౧· ౨॥ శ్వే· ౬· ౩॥ కఠ-ఉ· ౨ - ౫ - ౧౫·

౪॥ ఛా· ఉ. ౬-౧౩-౨. ౫॥ ఛా ఉ. ౫-౨-౩. ౬॥ ఛా-ఉ. ౬-౧-౪.

(౭౫.) తస్య కారణభూతస్యైవసత్యతామ్, వికారభూతస్యచాఽసత్యతామ్, స్పష్టప్రతిపత్త్యైనదర్శయిత్వా,

(౭౬.) సత్యభూతస్యైవబ్రహ్మణః, 'సదేవసోమ్యేదమగ్రఆసీత్ ఏకమేవాద్వితీయమ్' [1] ఇతిసజాతీయ విజాతీయనిఖిలభేద [5] నిరసనేన నిర్విశేషతైవప్రతిపాదితా;

(౭౭.) ఏతచ్ఛోధకాని ప్రకరణాన్తరవాక్యాన్యపి -

(౭౮.) 'సత్యంజ్ఞానమనన్తంబ్రహ్మ' [2] 'నిష్కలమ్' [3] 'నిర్గుణమ్' [4] 'విజ్ఞానమ్' [5] 'ఆనన్దమ్' [6] ఇత్యాదీని -

(౭౯.) సర్వవిశేషప్రత్యనీక- [10]

ప్రతిజ్ఞాయ) ఇతి· ఏకవిజ్ఞానేన సర్వ విజ్ఞానద్వారా, ఏకవిజ్ఞానేనసర్వ విజ్ఞాన ప్రతిజ్ఞయా, కారణస్యైవ సత్యత్వంఫలితమిత్యర్థః [స్యేతి)·

(౭౫) ౩౭౬· కారణస్యైవసత్యత్వంస్పష్టాన్తవాక్యేకర్ణోక్తమిత్యాహ(త

(౭౬) ౩౭౭· దార్ష్టాన్తికవాక్యేపి నిర్విశేషపరత్వమ్ ఉక్తమిత్యాహ(సత్యభూతస్యేతి)· [15]

౩౭౮· (నిఖిలభేద) శబ్దేన స్వగతభేదోవివక్షితః,

౩౭౯· (విజాతీయ) భేదాన్తర్గతత్వాత్ స్వగతభేదస్య.

(౭౭) ౩౮౦· శోధకవాక్యానామపినిర్విశేషపరత్వమాహ (ఏతదితి·)

౩౮౧· (ఏతచ్ఛోధకాని),- కారణవాక్యావగతస్య శోధకత్వాత్ తదైకార్థ్యేన, నిర్విశేషపరాణీత్యర్థః [20]

(౭౮) ౩౮౨· సామానాధికరణ్యస్వాభావ్యాత్, ''నిర్గుణమ్''[4] ఇత్యాది శోధకవాక్యైకార్థ్యాచ్చ,

౩౮౩ ''సత్యమ్,జ్ఞానమ్'',[2]''విజ్ఞానమ్'',[5]''ఆనన్దమయమ్'',[6]ఇత్యాదీని శోధకవాక్యానినిర్విశేషపరాణీత్యభిప్రాయేణాహ(సత్యంజ్ఞానమ్)ఇతి.

(౭౯) ౩౮౪· సత్యాదిపదానాం నిర్విశేషపరత్వే, ప్రవృత్తినిమిత్త [25] భేదాభావాత్ సామానాధికరణ్య లక్షణహానిరిత్యత ఆహ (సర్వవిశేషప్రత్యనీకేతి)·-

౩౮౫· ప్రతియోగిభేదాః ప్రవృత్తినిమిత్తానీత్యర్థః

౧॥ ఛా·ఉ· ౬-౨-౧· ౨॥ తై-ఆ· ౧· ౩॥ ౪॥ ఆత్మ -ఉ·
౫॥ తై·ఉ -భృ· ౧౦-౪· ౬॥ తై - ఆ· ౧·

ప్రకారతాంబోధయన్తి;-

(౮౦·) నచ, ప్రకాకారబోధనేపి పదానాంపర్యాయతా, -

(౮౧·) ఏకత్వేపి వస్తునః సర్వప్రత్యనీకాకారతోపస్థాపనేన సర్వపదానామ్ అర్థవత్త్వాత్", ఇతి· [5]

(౮౨·) నైతదేవమ్·—

(౮౩·) ఏకవిజ్ఞానేన సర్వవిజ్ఞానప్రతిజ్ఞానమ్, -

(౮౪·) సర్వస్యమిథ్యాత్వే సర్వస్యజ్ఞాతవ్యస్యాభావాత్,

(౮౫·) న సేత్స్యతి;

(౮౬·) సత్యమిథ్యాత్వయోరేకతాప్రసక్తిర్వా;- [10]

---

౩౮౬. తర్హితద్వ్యావృత్తిరూపధర్మస్స్యాదిత్యత్రాహ (ప్రకాకారతామితి).

౩౮౭· (ఆకార) శబ్దః స్వరూపవాచీ-స్వరూపమేవ వ్యావృత్తిరితిభావః·

(౮౦) ౩౮౮· నిర్విశేషవస్తుపరత్వే పదానాంపర్యాయత్వం స్యాదితిపర్యాయత్వశఙ్కామ్-పరిహరతి (నచేతి)·

(౮౧) ౩౮౯· కుతఇత్యత్రాహ (ఏకత్వేపీతి)· (అర్థవత్త్వాత్,) సప్రయోజనవత్త్వాత్. [15]

(౮౨) ౩౯౦· అథ సిద్ధాన్తమాహ (నైతదేవమితి)·

(౮౩) ౩౯౧· *ఏకవిజ్ఞానమ్, సర్వవిజ్ఞానంచ,—

౩౯౨· కిమేకంజ్ఞానమ్?,-

౩౯౩· ఉతజ్ఞానద్వయమ్?, - [20]

౩౯౪· ఏకత్వపక్షే, కిమ్ ఏకవిజ్ఞానేనసర్వవిజ్ఞానమ్ - సర్వస్యాభావాదుచ్యతే?,

౩౯౫· ఉతఏకస్యసర్వస్యచతాదాత్మ్యాత్?;

౩౯౬· ఇతివికల్పమభిప్రేత్య, ప్రథమందూషయతి (ఏక) ఇతి·

౩౯౭· (ఏక) ఇత్యాది,- స్పష్టమ్· [25]

(౮౪-౮౫) ౩౯౮·(న సేత్స్యతి)ఇతి. సర్వశబ్దస్యసర్వాభావవాదిత్వాభావాదితిభావః·

(౮౬) ౩౯౯· ద్వితీయందూషయతి (సత్యమిథ్యాత్వయోః ఏకతాప్రసక్తిర్వా) ఇతి·

(౫౭.) అపితు, ఏకవిజ్ఞానేన సర్వవిజ్ఞానమ్,
సర్వస్య తదాత్మ్యనైవ సత్యత్వే, సిధ్యతి.

౪౦౦. జగతస్సత్యత్వం బ్రహ్మణోమిథ్యాత్వం వేత్యర్థః-
౪౦౧. ద్విత్వపక్షే చ¶, (ఏకవిజ్ఞానేనసర్వవిజ్ఞానమ్);- [5]
౪౦౨. స్థాలీపులాకన్యాయేన సర్వస్యైకసాధర్మ్యాత్ యత్§స్యాత్,
౪౦౩. తత్ - త్వన్మతే నయుక్తమ్,- కార్యస్యఅసత్యత్వాత్†;
౪౦౪. ఏకవైధర్మ్యాద్వాస్యాత్,
౪౦౫. దేవదత్తప్రాధాన్యజ్ఞానేన ఇతరేషాంఅప్రధానతయాజ్ఞాతత్వవత్.-
౪౦౬. తదానీమ్,త్వన్మతే "మిథ్యాత్వేన" ఇత్యధ్యాహారస్స్యాత్. [10]
౪౦౭. జ్ఞాతృజ్ఞేయాభావేన నివృత్తిలక్షణావా స్యాత్,
౪౦౮. జ్ఞానద్వయవైరూప్యాత్ అస్వారస్యంచ, ఇత్యభిప్రాయః.*
(౫౭) ౪౦౯. (అపిత్వితి). నహి, ఘటపటయోః సత్యత్వేపి, ఘటజ్ఞానేన
పటోజ్ఞాతోభవతి ? ఇతి -
౪౧౦. తద్వ్యావృత్త్యర్థమాహ (సర్వస్యతదాత్మ్యనైవసత్యత్వ) ఇతి.-[15]
౪౧౧. బ్రహ్మాత్మ్యనైవసత్యత్వ ఇత్యర్థః.
౪౧౨. "నహికారణావస్థేబ్రహ్మణిజ్ఞాతే కార్యావస్థాజ్ఞాతాభవతి!"ఇతిచేత్,
౪౧౩. ఉచ్యతే.——
౪౧౪. నహివిశేషణాన్తరవిశిష్టాకారేవిశేషణాన్తరాన్వయః?,
౪౧౫. అపితు ఏకస్మిన్ధర్మిణి విశేషణద్వయాన్వయోవివక్షితః; [20]
౪౧౬. తస్మాత్, నజ్ఞాతత్వ విశిష్టాకారేణ సర్వత్వమ్,-
౪౧౭. సర్వత్వవిశిష్టాకారేణజ్ఞాతతావా;
౪౧౮. కింతు, సర్వత్వం జ్ఞాతత్వంచ, ఏకాశ్రయవర్తినీ, ఇతి,-
౪౧౯.అవస్థాన్తరగమేపి,ధర్మ్యైక్యేన జ్ఞాతతాప్రయోగోముఖ్యఏవదృష్టః-
౪౨౦."సోయం,-దేవదత్తః,పూర్వమేవమయాఽయంజ్ఞాతశ్చ"ఇత్యాదిషు;
౪౨౧. నహి, తత్రవర్తమానకాలవిశిష్టత్వేన పూర్వంజ్ఞాతః?.
౪౨౨.తస్మాత్,పరిషద్దర్శనేన"అమీపురుషాదృష్టాః"ఇతివత్ ఇదముపపన్నమ్.
౪౨౩. ఏకస్యసత్యత్వజ్ఞానేన, తద్వ్యతిరిక్తమ్‡- మిథ్యాత్వేన జ్ఞాతంభవ
తీతిచేత్, - న; -

¶ పా. "ద్విత్వపక్షే," § పా. "యది" † పా. "అసామ్యాత్"
* శ్రుతప్ర. ఆనన్దమయాధి. పు ౨౫౮ పఙ్క్తి. ౩౬-౩౮. ‡పా. "వ్యతిరిక్తమ్"

(౮౮) అయమర్థః
(౮౯) శ్వేతకేతుంప్రతి ఆహ-
(౯౦) "స్తబ్ధోసి,-ఉతతమాదేశ మప్రాక్ష్యః...?"[౧] ఇతి;—
(౯౧) పరిపూర్ణ ఇవలక్ష్యసే,- [5]

---

౪౨౪. "యేనాశ్రుతంశ్రుతంభవతి"[౧] ఇత్యాదిషువాక్యేషు "మిథ్యాత్వేన" ఇత్యధ్యాహారః;
౪౨౫. ఏకవిజ్ఞానస్య - సర్వవిజ్ఞానస్యచ - వైరూప్యమ్, అముఖ్యత్వంచ-జ్ఞాతృభావాత్,-
౪౨౬. నహి, సర్వం మిథ్యాత్వేన జానన్, క్వచిత్ కశ్చిద్-జ్ఞాతాఽస్తి?
౪౨౭. తస్మాత్, సర్వవిజ్ఞానశబ్దేన సర్వనివృత్తిలక్షణా స్యాదితి.
(౮౮) ౪౨౮. "ఏకవిజ్ఞానేన సర్వవిజ్ఞాన ప్రతిజ్ఞావాక్యమ్, కిమ్?
౪౨౯. తదాత్మనైవసత్యత్వంకథమ్?
౪౩౦. తథాసతి—కథంప్రతిజ్ఞోపపత్తిః?
౪౩౧. ఉపక్రమవాక్యమ్- సత్యత్వపక్షానుగుణమపి, తదుపసంహారాపేక్షయా ప్రబలమ్, [15]
౪౩౨. నతుమహావాక్యస్యారస్యాపేక్షయా;-
౪౩౩. మహావాక్యంచ - మిథ్యాత్వపక్షానుగుణమ్,-
౪౩౪. 'తత్త్వమసి'[౨] 'మృత్తికేత్యేవసత్యమ్'[3] 'సదేవ...ఏకమేవ'[౪] ఇత్యాదిషుతథాప్రతీతేః;"- ఇతి— [20]
౪౩౫. శఙ్కాయామాహ (అయమర్థ) ఇతి.
(౮౯) ౪౩౬. ప్రతిజ్ఞావాక్యోపక్రమభూతమ్- "స్తబ్ధోసి"[౧] ఇతివాక్యమారభ్యవ్యాఖ్యాతుమ్;
౪౩౭. "స్తబ్ధోఽసి" ఇతి శ్రూయమాణ మధ్యమపురుషార్థస్యాపేక్షార్థమాహ (శ్వేతకేతుంప్రతిఆహ) ఇతి. [25]
(౯౦) ౪౩౮. "స్తబ్ధోసి" ఇత్యాది,- శ్రుతివాక్యోపాదానమ్.
(౯౧) ౪౩౯. తత్రవాక్యే "స్తబ్ధోసి" ఇత్యస్యార్థమాహ (పరిపూర్ణ ఇవ లక్ష్యసే) ఇతి.

౧॥ ఛా-ఉ-౬-౧-౩. ౨॥ ఛా-ఉ-౬-౯-౪.౩॥ ఛా-ఉ-౬-౧-౪. ౪॥ ఛా-ఉ-౬-౨-౧.

(౯౨) తానాచార్యాన్ ప్రతి తమప్యాదేశం పృష్టవానసి? ఇతి.
¶ {(౯౩.) ఆదిశ్యతేఽనేనేత్యాదేశః
{(౯౪.) ఆదేశః - ప్రశాసనమ్,-

---

(౯౨) ౪౪౦. పృచ్ఛతిధాతుః, ద్వికర్మకః;-[1] [5]
౪౪౧. వక్తృకర్మకః,-
౪౪౨. వాచ్యకర్మకశ్చేతి;-
(౯౨) ౪౪౩. తత్ర, "ఆదేశ"శబ్దాభిహితమ్, వాచ్యకర్మేతి దర్శయితుమ్, (తానాచార్యాన్ ప్రతి) ఇతి, వక్తృకర్మ, వ్యాహృతమ్.§
౪౪౪. "నవైనూనంభగవన్తస్తఏతదవేదిషుః యద్ధ్యేతదవేదిష్యన్ కథం మేనావక్ష్యన్?"[2] ఇతి "తచ్ఛబ్ద" నిర్దిష్టాఆచార్యాః అత్రస్మారితాః.
౪౪౫. (తాన్) ఇతిబహువచనేన "తమాదేశమ్" ఇతితచ్ఛబ్దస్య ఆచార్య విషయత్వ శఙ్కా వ్యుదాసః.
౪౪౬. (తమపి) ఇతి. "శ్రోతుర్దుర్లభమ్"‡ఇతి (అపి) శబ్దాభిప్రాయః;-
౪౪౭. కర్మాదిశ్రోతవ్యాన్తర సముచ్చయోవాఽభిప్రేతః. [15]
౪౪౮. (ఇతి-శ్వేతకేతుంప్రతిఆహ) ఇత్యన్వయః. (౯౨-౮౯)
(౯౩) ౪౪౯. "ఆదేశ" శబ్దంవ్యాచష్టే (ఆదిశ్యత) ఇత్యాదినా.
౪౫౦. (ఆదిశ్యతేఽనేనేత్యాదేశః) ఇతిప్రత్యయార్థవ్యాఖ్యానమ్,
(౯౪) ౪౫౧. (ఆదేశః ప్రశాసనమ్)ఇతిప్రకృత్యర్థవ్యాఖ్యానమ్.-
౪౫౨. అత్ర, "'అకర్తరిచకారకేసంజ్ఞాయామ్'[3] ఇతి ఘఞః కర్తృవ్యతిరిక్తకారకేవిహితత్వాత్, బ్రహ్మణః† ప్రశాసనేకర్తృత్వాత్- ఉపదేశకర్మత్వోపపత్తేశ్చ, ప్రకృత్యర్థః - ఉపదేశః, ప్రత్యయార్థః- కర్మచ," ఇతి పరైర్వ్యాఖ్యాతమ్.
౪౫౩. "తత్ర, ప్రకృత్యర్థాస్వారస్యమ్, ప్రత్యయార్థస్వారస్యమ్;
౪౫౪. అస్మత్పక్షే, ప్రకృత్యర్థస్వారస్యమ్, ప్రత్యయార్థాస్వారస్యమ్; [25]
౪౫౫. కర్తృవ్యతిరిక్తకారకవిషయస్య ఘఞః కథంకర్త్రర్థత్వమ్?
౪౫౬. 'వివక్షాతః కారకాణిభవన్తి'[4] ఇతిన్యాయేన, కర్తురేవకరణాన్తర నిరపేక్షత్వలక్షణేన కరణసాధర్మ్యరూపేణ సాధకతమత్వేన కరణత్వ వివక్షయా, ఘఞ్ - ప్రత్యయఉపపద్యతే;
౪౫౭. ఏతదభిప్రాయేణహి (ఆదిశ్యతేఽనేన) ఇత్యుక్తమ్-

౧॥ ౮-అ. ౧-౪-౫౩-వ్యా. ౨॥ ఛా-ఉ.౬-౧-౭. ౩॥ ౮-అ. ౩-౩-౧౯. ౪॥

¶ "ఆదిశ్యతేఽనేత్యాదేశః,- ప్రశాసనమ్,*" ఇత్యపిపా. § పా. "అధ్యాహృతమ్" ‡పా. "దుర్లభత్వమ్" †పా. "బ్రహ్మణశ్చ" *పా. "ప్రశాసితా"

(౯౪.) "ఏతస్యవాఅక్షరస్య ప్రశాసనేగార్గి సూర్యాచన్ద్రమసౌ విధృతౌతిష్ఠతః"[1] ఇత్యాదిభిరైకార్థ్యాత్.-

(౯౬.) తథాచ మానవంవచః—

౪౫౮. నతు 'ఆదిశతి' ఇతి? [5]

౪౫౯. వివక్షయాకారకప్రవృత్తిశ్చేత్,-

౪౬౦. 'అకర్తరి' [2] ఇతివిధానస్యకింప్రయోజనమ్?-

౪౬౧. 'స్వతఃప్రాప్తత్వమ్ - కర్తృవ్యతిరిక్తకారకస్య;

౪౬౨. కర్తరి కరణత్వాదివివక్షయా కర్తృత్వమ్-అస్వరసమ్;' ఇతివిభాగః,-ప్రయోజనమ్. [10]

౪౬౩. సూత్రస్య ప్రయోజనవత్త్వేఽపి, స్వారస్యమ్ అస్వారస్యంచ

౪౬౪. కిమనేన యోజనాన్తరేణ?:-" ఇతిచేత్,- [తుల్యంచేత్,-

౪౬౫. ఉచ్యతే,—

౪౬౬. పరపక్షే ప్రత్యయార్థస్యైవ స్వారస్యమ్;

౪౬౭. అస్మత్ - పక్షే స్వారస్యద్వయమస్తి,- [15]

౪౬౮. అర్థస్వారస్యం శబ్దస్వారస్యంచేతి.-

౪౬౯. ప్రకృత్యర్థస్వారస్యంతావత్ సిద్ధమ్,

౪౭౦. వివక్షితవిశేషణస్య* అసాధారణాకారాభిధానం స్వతఃప్రాప్తమ్,

౪౭౧. సర్వప్రశాసితృత్వమ్,- బ్రహ్మసాధారణోధర్మః,

౪౭౨. ఉపదేశ్యత్వంతు కర్మస్వరూపాదేఃసాధారణమ్,- [20]

౪౭౩. కించ "అపేక్షితవిధేరనపేక్షితవిధానందుర్బలమ్" ఇతిన్యాయాత్,¶

౪౭౪. అత్రావశ్యాపేక్షితప్రశాసితృత్వజ్ఞాపనమేవయుక్తమ్,

౪౭౫. నాఽనపేక్షితోపదేశ్యత్వజ్ఞాపనమ్;-

౪౭౬. తస్మాత్, శబ్దస్వారస్యమర్థస్వారస్యంచేతి స్వారస్యద్వయ విభవాత్ †, అయమేవార్థః. [25]

(౯౫) ౪౭౭. బ్రహ్మణః కృత్స్నప్రశాసితృత్వేసిద్ధేహి, తదత్ర సాధారణాకారతయావక్తవ్యమ్?,-

౪౭౮. తత్రకింప్రమాణమ్?-ఇత్యత్రాహ ("ఏతస్యవా" [1]) ఇతి.

౧॥ బృ-ఉ. ౫-౮-౯. ౨॥ ౮-అ .౩-౩-౧౯.

* పా. "విశేషస్య" ¶ పా. 'న్యాయేన'. † "సంభవాత్" ఇతిచపా.

(౯౭) "ప్రశాసితారంసర్వేషామ్¶" [౧] ఇత్యాది·

(౯౮·)అత్రాపి, "'ఏకమేవ'ఇతి జగదుపాదానతాం ప్రతిపాద్య-'అద్వితీయ' పదేనఅధిష్ఠాత్రన్తరనివారణాత్ †, అస్యైవఅధిష్ఠాతృత్వమపి ప్రతిపాద్యతే;

(౯౯·)అతః,"తం ప్రశాసితారం-జగదుపాదానభూతమపి,పృష్టవానసి,-[5]

(౧౦౦·) * యేన శ్రుతేన మతేన విజ్ఞాతేన, అశ్రుతమమతమవిజ్ఞాతమ్-శ్రుతంమతంవిజ్ఞాతం భవతి?"-[౨]

(౯౬-౯౭) ౪౭౯· స్మృతిమాహ (ప్రశాసితారమ్) ఇతి·

(౯౮) ౪౮౦· నకేవలంశ్రుత్యన్తరేష్వేవప్రశాసితృత్వప్రసిద్ధిః,-

౪౮౧· అస్మిన్ప్రకరణేపి సిద్ధమిత్యాహ· (అత్రాపీతి)- [10]

౪౮౨· అధిష్ఠాతృత్వంహిప్రేరకత్వమ్? తచ్చప్రశాసితృత్వమితి, ఫలితమ్§ [ఇత్యర్థః-

౪౮౩· ఏవమ్ "ఆదేశ" శబ్దార్థఉక్తః.

(౯౯) ౪౮౪· అథ*తచ్ఛబ్దంచ (౯౦) వివృణ్వన్, వాక్యార్థంచయోజయతి (అతఇతి) [న్వయః- (౯౯)

(౧౦౦) ౪౮౫· (యేన...విజ్ఞాతంభవతి) (తమ్...పృష్టవానసి?) ఇత్య

౪౮౬· *యేన శ్రుతేన మతేన విజ్ఞాతేన ఇత్యధ్యాహారేణ యోజనాయాం

౪౮౭· ఉచ్యతే·- [కోహేతుః?·-

౪౮౮· నహిబ్రహ్మణస్సత్తయాకృత్స్నంజ్ఞాతంభవతి?-

౪౮౯· అపితు, తద్-జ్ఞానేనైవజ్ఞాతం భవతీతి-వస్తుసామర్థ్యాత్;

౪౯౦. కించ, దృష్టాన్తేపి, నహిమృత్పిణ్డసత్తయా,ఘటాది, జ్ఞాతంభవతి?-

౪౯౧· అపితుతద్-జ్ఞానేన, ఇతిదృష్టాన్తసామర్థ్యాత్;

౪౯౨· కిఞ్చ, "ఆత్మనిఖల్వరేదృష్టే శ్రుతేమతేవిజ్ఞాతే ఇదంసర్వం విదితమ్?,"-[౨]

౪౯౩· "కస్మిన్నుభగవో విజ్ఞాతే సర్వమిదం విజ్ఞాతం భవతి?"[౩]ఇత్యాది శ్రుత్యాచ; [25]

౪౯౪· ఏవమ్, దృష్టాన్తసామర్థ్యాత్, దార్ష్టాన్తికసామర్థ్యాచ్చ,శ్రుత్యన్తర* కణ్ఠోక్త్యాచైవం‡ వ్యాఖ్యాతమ్·

౧|| మను-స్మృ· ౧౨-౧౨౨· ౨|| బృ,ఉ· ౬-౫-౬· ౩|| ము-ఉ· ౧-౧-౩.

¶ - "అణీయాంసమణీయసామ్" ఇత్యేవమన్తంచోపాత్తందృశ్యతే.

† పా· "నిరాకరణాత్" § పా. "తత్ ఫలితమ్" * పా. "శ్రుత్యన్తరే"

‡ పా· "చైన"

(౧౦౧) ఇత్యుక్తంస్యాత్.

(౧౦౨) "నిఖిలజగదుదయవిభవవిలయాది కారణభూతం సార్వజ్ఞ్య సత్యకామత్వ సత్యసంకల్పత్వా ద్యపరిమితోదారగుణసాగరం కింబ్రహ్మాపి, త్వయా శ్రుతమ్?" ఇతిహార్దోభావః. [5]

---

(౧౦౧) ౪౯౫. (ఇత్యుక్తంస్యాదితి.) కణ్ఠోక్త్యా, అభిప్రేత తయాచ, అయమేవాస్యా శ్శ్రుతెరర్థ ఇత్యభిప్రాయః.

(౧౦౨)౪౯౬. "అస్మిన్వాక్యే,ఉపాదానత్వంహినకణ్ఠోక్తమ్?కింతుఫలితమ్,-

౪౯౭. కారణజ్ఞాతత్వంచ, నకణ్ఠోక్తమ్,-

౪౯౮. అత్రజగత్కారణత్వాభిప్రాయస్య కింప్రయోజనమ్?" ఇత్య [10] పేక్షాయామాహ (నిఖిలజగదితి).-

౪౯౯. శ్రుత్యన్తరేషు, "యతోవా ఇమాని" ౧ ఇత్యాది వాక్యేషు, జగత్కారణత్వలక్షణకం బ్రహ్మవగతమ్,-

౫౦౦. తస్మాత్, అత్రజగత్కారణత్వగర్భం¶ వదతః పితుః, "త్వయాకిం బ్రహ్మాశ్రుతమ్?" ఇత్యభిప్రాయఇత్యర్థః. [15]

౫౦౧. "అప్రాక్ష్యః?"౨ఇతి ప్రశ్నోక్తిః-తత్పూర్వకశ్రవణాభిప్రాయేణ", ఇత్యాశయవానాహ ("...త్వయాశ్రుతమ్?" ఇతి) ఇతి.

౫౦౨. నాత్ర "బ్రహ్మ" ఇతికణ్ఠోక్తమ్,

౫౦౩. తస్మాత్, జగత్కారణత్వాన్తర్భావప్రయోజనబ్రహ్మశ్రవణప్రశ్నః కృతోభవతి. [20]

౫౦౪. సర్వజ్ఞత్వాదిగుణాః కారణత్వోపయోగితయా ఉక్తాః.

౫౦౫. సృష్ట్యాదయః-పరిపూర్ణస్య*లీలా;-

౫౦౬. అతః (సత్యకామత్వ) స్య కారణత్వోపయోగః.

౫౦౭. (హార్దోభావః)- హృదినిహితంతాత్పర్యమిత్యర్థః.

(౧౦౩) ౫౦౮. "కారణత్వే సత్యపి,ఏకవిజ్ఞానేనసర్వవిజ్ఞానంనోపపద్యతే-,

౫౦౯. కారణాత్కార్యస్య ద్రవ్యాన్తరత్వాత్;

౫౧౦. కారణత్వంచనోపపద్యతే,-

౫౧౧. తథాసతి, బ్రహ్మణోహేయాస్పదత్వప్రసఙ్గాత్;

౫౧౨. కారణత్వోపపత్తావపి, ఏకవిజ్ఞానేన సర్వవిజ్ఞానంనోపపద్యతే,

౫౧౩. నానాజాతీయకార్యాణాం నానాజాతీయ కారణకత్వదర్శనాత్;"

౧॥ తై-ఉ-భృ-౧. ౨॥ ఛా-ఉ-౬-౧-౩. †పా."ఇత్యాకాఙ్క్షా" ¶పా."గర్భత్వం"

(౧౦౩) తస్య, నిఖిలకారణతయా,-

(౧౦౪.) కారణమేవ,-నానాసంస్థానవిశేషసంస్థితమ్, కార్యమిత్యుచ్యత ఇతి, కారణభూతసూక్ష్మచిదచిద్వస్తుశరీరక బ్రహ్మవిజ్ఞానేన కార్యభూత మఖిలంజగత్-విజ్ఞాతంభవతీతిహృదినిధాయ, "యేన, అశ్రు [5] తంశ్రుతంభవతి అమతమ్మతమ్ అవిజ్ఞాతంవిజ్ఞాతం*"[౧]స్యాత్ ! ఇతి,

(౧౦౫.) పుత్రంప్రతి పృష్టవాన్ పితా;

(౧౦౬.) తదేతత్-సకలస్యవస్తుజాతస్య ఏక కారణత్వం పితృహృదినిహిత మజానన్, పుత్రః, పరస్పరవిలక్షణేషువస్తుషు అన్యస్యజ్ఞానేన తదన్యజ్ఞానస్యా ఘటమానతాంబుద్ధ్వా, [10]

---

౫౧౪. ఇత్యత్రాహ (తస్యేతి).

౫౧౫. (తస్యనిఖిలకారణతయా,) ... (కార్యభూతమఖిలంజగత్ - విజ్ఞా తంభవతి) ఇత్యన్వయః. (౧౦౩ - ౧౦౪)

(౧౦౪) ౫౧౬. కారణాత్కార్యస్యా నన్యత్వమాహ (కారణమేవ) ఇతి.

౫౧౭. (నానాసంస్థానవిశేషసంస్థితమ్)-సంస్థానవిశేషవిశిష్టమిత్యర్థః. [15]

౫౧౮. (సూక్ష్మచిదచిద్వస్తుశరీర) శబ్దేన బ్రహ్మణో హేయాస్పదత్వప్ర సఙ్గపరిహృతః.

(౧౦౫) ౫౧౯. *నిర్వోఢాముపసన్నాయ వక్తవ్యమర్థమ్, స్వయమేవకథం వదతి? ఇత్యత్రాహ (పుత్రంప్రతి పృష్టవాన్ పితా) ఇతి.-

౫౨౦. పుత్రవ్యతిరిక్తానాం శుశ్రూషా ద్యపేక్షా,- [స్వాదితః.

౫౨౧. పుత్రస్యతు, పుత్రత్వమేవబ్రహ్మోపదేశహేతుః, ఇతిశాస్త్రార్థ

౫౨౨. (పుత్ర) (పితృ) శబ్దేన " ఉద్దాలకోహారుణిశ్శ్వేతకేతుం పుత్రము వాచ"[3] " తంహ పితోవాచ"[౪] ఇతి శ్రుతివాక్యంస్మారితమ్.

(౧౦౬-౧౦౭) ౫౨౩. అనన్తరవాక్యమ్ "కథన్నుభగవస్స ఆదేశః!"[౧] ఇతి.-

౫౨౪. ఇదమ్, కిమ్, ప్రశ్నరూపమ్, ఉతచోద్యరూపమ్? ఇతిసంశయే, [25] చోద్యరూపమ్§ ఇతివ్యాచష్టే (తదేతదిత్యాదినా).

౫౨౫. " ప్రతివచనప్రకారేణ ప్రశ్నార్థోవిజ్ఞాయతే,

౧॥ఛా-ఉ.౬-౧-౩. ౨॥ము-ఉ.౧-౧-౨. ౩॥ఛా-ఉ.౬-౮-౧.౪॥ఛా-ఉ.౬-౧-౨.

* " ఉతతమాదేశమప్రాక్ష్యోయేనా శ్రుతంశ్రుతంభవత్యమతం మతమవిజ్ఞాతంవిజ్ఞా తమ్!" ఇతి పితృకృతప్రశ్నవాక్యమ్. § పా. " చోద్యపరమ్"

(౧౦౭) పరిచోదయతి-
(౧౦౮) "కథన్ను భగవస్స ఆదేశ"[1] ఇతి.
(౧౦౯) పరిచోదితః పునః, తదేవహృదినిహితమ్-
(౧౧౦) జ్ఞానానన్దామలత్వైకస్వరూపమ్- [5]
(౧౧౧) అపరిచ్ఛేద్యమాహాత్మ్యమ్-
(౧౧౨) సత్యసంకల్పత్వమిశ్రై రనవధికాతిశయాసంఖ్యేయ కల్యాణగుణగణైర్జుష్టమ్-
(౧౧౩) అవికారస్వరూపమ్ పరంబ్రహ్మైవ,-

౫౬. ప్రతివచనే 'యథాసోమ్యైకేన'[2] ఇత్యాదినా దృష్టాన్తై [10] రుపపాదనాత్, ఇదం చోద్యరూపమ్" ఇత్యభిప్రాయః.
౫౭. (పరిచోదయతి) ఇతి.- "వివక్షిత విశేషకణ్ఠోక్తిమకుర్వన్, సామాన్యేనచోదయతి" ఇత్యర్థః.
(౧౦౮) ౫౮. వాక్యముపాదత్తే - ("కథన్ను") ఇతి.
(౧౦౯) ౫౯. అథ పితా, బ్రహ్మణోజగత్కారణత్వమ్, తదుపయోగిగు [15] ణజాతమ్, ఉపాదానత్వనిమిత్తత్వప్రయుక్తదోషశఙ్కాపరిహారంచ, వివక్షన్,
౬౦. కారణజ్ఞానేనకార్యజ్ఞానం లోకసిద్ధం దర్శయతీత్యాహ (పరిచోదితఃపునః) ఇత్యాదినా.
(౧౧౦) ౬౧. (జ్ఞానానన్దామలత్వైకస్వరూపమ్) ఇతి, "విజ్ఞానమానన్దంబ్రహ్మ"[3] ఇత్యాది శోధకవాక్యార్థోవివక్షితః. [20]
౬౨. (స్వరూప) శబ్దః- ధర్మిస్వరూపనిరూపకధర్మవాచీ.
(౧౧౧) ౬౩. (అపరిచ్ఛేద్యమాహాత్మ్యమ్) ఇత్యనేన "అనన్త"[4] శబ్దార్థో వివక్షితః;- స్వరూపమ్-అపరిచ్ఛిన్నమిత్యర్థః.
(౧౧౨) ౬౪. గుణతోప్యానన్త్యమాహ (సత్యసంకల్పత్వమిశ్రైః) ఇతి.
(౧౧౩) ౬౫. "సత్య"[4] శబ్దార్థమాహ (అవికారస్వరూపమ్) ఇతి. [25]
౬౬. అత్ర (స్వరూప) శబ్దః - విశేష్యాంశపరః.
౬౭. ఏవమ్, *[5]అవికారత్వాదిశ్రుతే ర్విషయోదర్శితః.

౧॥ ఛా-ఉ. ౬-౧-౩.
౨॥ ఛా-ఉ. ౬-౧-౪.
౩॥ {భాష్యే. / శ్రుతప్రకా.} జి-అ. పుటమ్. ౪౪.
౪॥ తై-ఉ. ఆ-౧-౧. § పా. "సత్యసంకల్ప" ౫॥

(౧౧౩.) నామరూపవిభాగానర్హ (౧౧౪) సూక్ష్మచిదచిద్వస్తుశరీరమ్,
(౧౧౫.) స్వలీలాయై,
(౧౧౬.) స్వసంకల్పేన, అనన్తవిచిత్రస్థిరత్రసరూప జగత్సంస్థానమ్,-
(౧౧౭.) స్వాంశేనావస్థితమితి, [5]
(౧౧౮) తద్జ్ఞానేన అన్యస్యనిఖిలస్య జ్ఞాతతాంబ్రువన్,-
(౧౧౯.) లోకదృష్టంకార్యకారణయోరనన్యత్వందర్శయితుందృష్టాన్తమాహ,-
(౧౨౦.) "యథాసోమ్యై కేన మృత్పిణ్డేన సర్వంమృణ్మయం విజ్ఞాతంస్యాత్,
వాచారమ్భణంవికారో నామధేయంమృత్తికేత్యేవసత్యమ్"[1] ఇతి.-
(౧౨౧.) ఏకమేవమృద్ద్రవ్యమ్, స్వైకదేశేన, [10]

(౧౧౩) ౫౩౮. ఉపాదానత్వప్రయుక్తవికారాదివిషయందర్శయతి (నామరూప) ఇతి. [(౧౧౪);-
(౧౧౪) ౫౩౯. పూర్వమ్,- (సూక్ష్మచిదచిద్వస్తుశరీరకమ్) ఇత్యేతావముక్తమ్
౫౪౦. అత్ర, (నామరూపవిభాగానర్హ) శబ్దేన, (సూక్ష్మ) శబ్దోవ్యాఖ్యాతః-
౫౪౧. అనేన, ఉపాదానత్వప్రయుక్తచోద్యంపరిహృతమ్. [15]
(౧౧౫) ౫౪౨. అథనిమిత్తత్వప్రయుక్తచోద్యంపరిహరతి (స్వలీలాయై) ఇతి.-
౫౪౩. అవాప్తసమస్తకామస్యాపి, లీలార్థంజగద్వ్యాపారఉపపద్యతఇత్యర్థః.
(౧౧౬) ౫౪౪. మహాయాసరూప జగద్వ్యాపారస్య నలీలాత్వమితిచేత్తత్రాహ (స్వసంకల్పేన) ఇతి.-
౫౪౫. సంకల్పమాత్రసాధ్యత్వాత్, నాయమాయాస ఇత్యర్థః. [20]
(౧౧౭) ౫౪౬. (స్వాంశేన)— విశిష్టస్యస్వస్య (అంశేన).
(౧౧౮) ౫౪౭. (బ్రువన్) - వక్తుమ్.
(౧౧౯) ౫౪౮. (లోకదృష్టం కార్యకారణయోరనన్యత్వం దర్శయితుందృష్టాన్తమాహ) ఇతి.- కార్యకారణయోరనన్యత్వేదృష్టాన్తమాహేత్యర్థః.-
౫౪౯. అన్యత్వనిబన్ధనచోద్యస్య (అనన్యత్వ) జ్ఞాపనేనహి పరిహారఇతిభావః.
(౧౨౦) ౫౫౦. దృష్టాన్తవాక్యముపాదత్తే (యథాసోమ్యైకేనమృత్పిణ్డేన) ఇతి.
(౧౨౧) ౫౫౧. తత్ర, కారణజ్ఞానేనకార్యవిజ్ఞానస్యసిద్ధయేతయోరైక్యోపపాదకముత్తరఖణ్డం* ప్రథమంవ్యాచష్టే (ఏకమేవ) ఇతి.

౧॥ ఛా-ఉ. ౬-౧-౪. * = "వాచారమ్భణమ్" ఇత్యాది.

(౧౨౨) నానా వ్యవహారాస్పదత్వాయ, (౧౨౩) ఘటశరావాది నానా - (౧౨౪) సంస్థానా - (౧౨౫) ఽవస్థారూపవికారాపన్న - (౧౨౬) నానా నామధేయమపి,

(౧౨౭) మృత్తికాసంస్థాన విశేష¶త్వాత్, మృద్ద్రవ్యమేవేత్థమవస్థితమ్,

(౧౨౮) నవస్త్వన్తరమ్, ఇతి,-

(౧౨౯) యథా, మృత్పిణ్డ విజ్ఞానేన తత్సంస్థానవిశేష ఘటశరావాది రూపం సర్వం విజ్ఞాతమేవ భవతీత్యర్థః

(౧౩౦) తతః,కృత్స్నస్య జగతో బ్రహ్మైక కారణతామజానన్ పుత్రః పృచ్ఛతి - "భగవాంస్త్వేవ, మేతద్బ్రవీతు"[1] ఇతి. [10]

---

(౧౨౨) ౫౫౨. తత్ర "వాచా"[2] ఇతిపదంవ్యాచష్టే (నానావ్యవహారాస్పదత్వాయ) ఇతి.

౫౫౩. వాక్ఛబ్దః, అజహల్లక్షణయా*, వాక్పూర్వకవ్యవహారేవర్తతే,-

౫౫౪. వాక్పూర్వకవ్యవహారశ్చ ప్రయోజనతయా హేతుః, ఇత్యర్థః

(౧౨౩) ౫౫౫. (వికార) శబ్దార్థమాహ (ఘటశరావ) ఇత్యాదినా. [15]

(౧౨౪-౧౨౫) ౫౫౬. (సంస్థాన) మేవ (అవస్థా), సైవ (వికారః).-

(౧౨౫) ౫౫౭. "షోడశకశ్చవికారః"[3] ఇత్యాదిషు [వికార] శబ్దస్య అవస్థావద్ద్రవ్యపరత్వేన ప్రయోగ దర్శనాత్,-

౫౫౮. తద్వ్యావృత్త్యర్థమ్ (అవస్థారూపవికార) ఇత్యుక్తమ్.

(౧౨౬) ౫౫౯. [నామధేయ] పదంవ్యాచష్టే (నానా నామధేయమ్)ఇతి.

(౧౨౭) ౫౬౦. [మృత్తికే] తిపదంవ్యాచష్టే (మృత్తికాసంస్థానవిశేష¶త్వాత్) ఇత్యాదినా.

(౧౨౮) ౫౬౧. [ఏవ] కార † వ్యావర్త్యమాహ (నవస్త్వన్తరమితి) ఇతి.

(౧౨౯)౫౬౨. ఏవమ్,కారణజ్ఞానేనకార్యజ్ఞానస్యోపపాదకముత్తరఖణ్డం వ్యాఖ్యాయ, తదుపపాద్యం పూర్వఖణ్డం§వ్యాచష్టే(యథా)ఇతి. [25]

(౧౩౦) ౫౬౩. "లోకే కారణజ్ఞానాత్కార్యజ్ఞానం సమ్భవతు,-

౫౬౪. తథా ప్యేకవిజ్ఞానేన సర్వవిజ్ఞానం నోపపద్యతే,-

౫౬౫.విజాతీయకార్యాణామేకకారణత్వాయోగాత్"ఇతిబుద్ధ్వా(బ్రహ్మైకకారణ)త్వాజ్ఞానేన (పుత్రఃపృచ్ఛతి) ఇత్యాహ(తత)ఇత్యాదినా.

౧॥ ఛా-ఉ. ౬-౧-౭. ౨॥ ఛా-ఉ. ౬-౧-౪. ౩॥ సాంఖ్యకారికా. ౩.

*ఆరమ్భణాధికరణ శ్రు. ప్రకా. పు. ౫౦౨. ¶ విశేషవత్త్వాత్. = ౩-కో,

† పా. "వ్యావృత్త్యర్థమాహ". § = "యథాసోమ్య" ఇత్యాది.

(౧౩౧) తతః, సర్వజ్ఞం సర్వశక్తి బ్రహ్మైవ సర్వకారణమ్-
(౧౩౨) ఇత్యుపదిశన్, * సహోవాచ -
(౧౩౩) "సదేవసోమ్యేదమగ్ర ఆసీదేకమేవాద్వితీయమ్"౧ఇతి.
(౧౩౪) అత్ర, [ఇదమ్] ఇతి,-జగన్నిర్దిష్టమ్;- [5]
(౧౩౫) [అగ్రే] ఇతిచ,- సృష్టేఃపూర్వకాలః-
(౧౩౬) తస్మిన్కాలే, జగతః (౧౩౭) సదాత్మకతామ్,
(౧౩౮) "సదేవ" ఇతి ప్రతిపాద్య,
(౧౩౯) తత్,-సృష్టికాలేప్యవిశిష్టమ్, ఇతికృత్వా,

---

(౧౩౧) ౫౬౬. విజాతీయానామపిసర్వకార్యాణాంబ్రహ్మైవోపాదా [10]
నమ్, తదేవచనిమిత్తమ్,-ఇత్యుపదిదేశేత్యాహ(తతః,సర్వజ్ఞమ్) ఇతి.
(౧౩౨) ౫౬౭. (ఉపదిశన్) - ఉపదేష్టుమ్.
(౧౩౩) ౫౬౮. ("సదేవ") ఇతి,వాక్యోపాదానమ్.
(౧౩౪) ౫౬౯. ([ఇదమ్] ఇతి,- జగన్నిర్దిష్టమ్) ఇతి.-
౫౭౦. ప్రకృతమస్తిచేత్, తత్పరత్వమ్,- [15]
౫౭౧. అన్యథా, ప్రత్యక్షాదిప్రసిద్ధజగత్పరత్వమేవ,- [ఇదం] శబ్దస్యోచి
తమ్, ఇతిభావః.
(౧౩౫) ౫౭౨. (అగ్రే) ఇత్యాది.- అనన్తరంసృష్టేర్వక్ష్యమాణత్వాత్,
[అగ్రే] శబ్దస్యప్రళయకాల పరత్వమవగమ్యత ఇతిభావః.
(౧౩౬-౧౩౮)౫౭౩.(తస్మిన్కాలేజగతస్సదాత్మకతాంసదేవేతిప్రతిపాద్య)
(౧౩౭)౫౭౪. (సదాత్మకతామ్) - కారణాత్మకతామ్.- [ఇతి.-
(౧౩౮) ౫౭౫. ("సదేవ")ఇత్యనేన, వైశేషికోక్తంకదాచిత్సత్త్వంకదా
చిదసత్త్వంచ వ్యావృత్తమ్.-
౫౭౬. తేన ప్రళయకాలేపిసత్త్వంఫలితమితి, ఏవముక్తమ్,-
౫౭౭. నతువాచనికోఽయమర్థః;- [25]
౫౭౮. [సదేవ-ఇదమ్-అగ్రే - ఏకమేవ-ఆసీత్,] ఇతిహ్యన్వయః?.
౫౭౯. (సచ్ఛబ్దః), ప్రమాణసంబన్ధా†ర్హాత్వోపాధినాప్రకృతిపురుషకాల
విశిష్టం బ్రహ్మాహ.-
౫౮౦. కారణాత్కార్యస్యానన్యత్వేన,జగతఃకదాచిత్సత్త్వంపరైరుక్తమ్;-
౫౮౧. కారణభూతబ్రహ్మానన్యత్వేన, జగతః- నిత్యసత్త్వమిత్యర్థః [30]
(౧౩౯) ౫౮౨. (తత్,సృష్టికాలేప) ఇతి.-

౧॥ ఛా-ఉ. ౬-౨-౧. † "న్ధాహితోపాధి". = ౩-కో.

(౧౪౦.) "ఏకమేవ" ఇతి, సదాపన్నస్యజగతః - తదానీమవిభక్తనామ రూపతాం ప్రతిపాద్య,
(౧౪౧.) తత్ప్రతిపాదనేనైవ సతోజగదు పాదానత్వంప్రతిపాదితమితి,-
(౧౪౨.) స్వవ్యతిరిక్తనిమిత్తకారణమ్ "అద్వితీయ" పదేనప్రతిషిద్ధమ్ఇతి,-
(౧౪౩.) "తమాదేశమప్రాక్ష్యో యేనాశ్రుతం శ్రుతంభవతి"[1] ఇతి ఆదావేవ ప్రశాసితైవజగదుపాదానమితిహృదినిహితమ్ - ఇదానీమ్ * అభివ్యక్తమ్.-

---

౫౮౩. జగత్, సదేవచేత్, ప్రళ¶ యేకోవిశేష ఇత్యపేక్షాయామ్,
(౧౪౦) ౫౮౪. ద్రవ్యమ్-నిత్యమేవ,- [10]
౫౮౫. తస్యఅవిభక్తనామరూపావస్థా,- ప్రళయః,-
౫౮౬. విభక్తనామరూపావస్థా,- కార్యతా,- ఇతివైషమ్యమ్,-
౫౮౭. ("ఏకమేవ") ఇతిపదేనోక్తం భవతీత్యర్థః.
(౧౪౧) ౫౮౮. అనేనబ్రహ్మణ ఉపాదానత్వం ఫలితమిత్యాహ (తత్ప్రతిపాదనేనైవ) ఇతి.- [15]
౫౮౯. భావ్యవస్థావిశేషవతః, ప్రాగవస్థా యోగోహ్యుపాదానత్వమ్?;
౫౯౦. తస్మాత్,వక్ష్యమాణబహుత్వావస్థాయాః పూర్వావస్థా కథనేన, ఉపాదానత్వమ్ ఉక్తంభవతీత్యర్థః.
(౧౪౨) ౫౯౧. కృత్స్నస్యకార్యస్య బ్రహ్మైవోపాదానమస్తు,-
౫౯౨. తథాప్యేకవిజ్ఞానేనసర్వవిజ్ఞానంనోపపద్యతే,- [20]
౫౯౩. నిమిత్తాన్తర§సంభవాత్, ఇతిశఙ్కాయామ్;-
౫౯౪. తస్యైవనిమిత్తత్వేన, నిమిత్తాన్తరశఙ్కామ్ ("అద్వితీయ") పదం వ్యావర్తయతీత్యాహ (స్వవ్యతిరిక్త) ఇతి.-
౫౯౫. కులాలస్య,- వివిధపరిణామశక్తివైకల్యేన, అనుపాదానత్వమ్;-
౫౯౬. మృత్పిణ్డస్య,- జ్ఞాతృత్వవిరహాదనిమిత్తత్వమ్;- [25]
౫౯౭. అత్రతూభయసద్భావా ద్బ్రహ్మైవోభయకారణమ్; ఇత్యర్థః.
(౧౪౩) ౫౯౮. ఉక్తార్థస్యోపక్రమసంగతత్వమాహ("తమాదేశమ్")ఇతి.-
౫౯౯. ("ఆదేశ") శబ్దేన, ప్రేరయితృత్వం కణ్ఠోక్తమ్;-
౬౦౦. ("యేనాశ్రుతంశ్రుతమ్")[1] ఇత్యాది ప్రతిజ్ఞానేన, ఉపాదానత్వమభిప్రేతమ్;-
౬౦౧. తదుభయమత్రస్ఫుటమ్; ఇత్యర్థః.-

౧॥ ఛా-ఉ. ౬-౧-౩. * పా. "సువ్యక్తమ్". ¶ "యతాత్". § "సద్భావాత్".

* (౧౪౪.) ఏతదేవోపపాదయతి-

(౧౪౫.) స్వయమేవజగదుపాదానమ్ జగన్నిమిత్తంచసత్, "తదైక్షత బహుస్యాంప్రజాయేయ"[1] ఇతి.-

(౧౪౬.) తదేతత్సచ్ఛబ్దవాచ్యంపరంబ్రహ్మ, [5]

(౧౪౭.) సర్వజ్ఞం సర్వశక్తి,

(౧౪౮.) సత్యసఙ్కల్పమ్,

(౧౪౯.) అవాప్తసమస్తకామమపి, లీలార్థమ్,-

(౧౫౦.) విచిత్రానన్త చిదచిన్మిశ్ర (౧౫౧.) జగద్రూపేణ

(౧౪౪-౧౪౫) ౬౦౨. అత్రాసత్కార్య వాదోపన్యాసనిరాసవా [10] క్యంద్వితీయయోజనాయాంవ్యాఖ్యాస్యతఇతినాత్రోదాహృతమ్.

౬౦౩. అథ తదనన్తరవాక్యమ్, పూరకపదాన్తరైస్సహ, ఉపాదత్తే· (స్వయమేవ) ఇతి.-

౬౦౪. "సదేవ"[2] ఇత్యాది వాక్యమ్సజాతీయవిజాతీయాదిభేద నిషేధ పరత్వేన పరైర్వ్యాఖ్యాతమ్;- [15]

౬౦౫. తత్, ఉత్తరవాక్యా ననుగుణమ్,-

౬౦౬. అస్మదుక్తార్థస్యైవోపపాదకాన్యుత్తరవాక్యాని, ఇత్యభిప్రాయేణ, (జగదుపాదానమ్,జగన్నిమిత్తంచసత్,) ఇతివిశేషణద్వయోపాదానమ్.

(౧౪౬) ౬౦౭. ఏతద్వ్యాచష్టే (తదేతత్) ఇత్యాదినా.

(౧౪౭) ౬౦౮. వక్ష్యమాణసృష్ట్యుపపాదక విశేషణాన్యాహ (సర్వ [20] జ్ఞమిత్యాదినా).

(౧౪౯) ౬౦౯. అవాప్తసమస్తకామస్య ప్రవృత్త్యనుపపత్తిం పరిహరతి (అవాప్తసమస్తకామమపి,లీలార్థమ్) ఇతి.

(౧౪౮)౬౧౦. సంకల్పమాత్రసాధ్యత్వాత్ నజగద్వ్యాపారఆయాసరూప ఇత్యభిప్రాయేణ (సత్యసంకల్పమ్) ఇత్యుక్తమ్. [25]

(౧౫౧) ౬౧౧. "అజాయమానో బహుధావిజాయతే"[3] ఇత్యుక్తావతార రూపబహుత్వవ్యావృత్త్యర్థం (జగద్రూపేణ) ఇత్యుక్తమ్.

(౧౫౦) ౬౧౨. తత్ర (బహు) శబ్దార్థోఽస్తీతినిర్ణయితుమ్ (విచిత్రానన్త) ఇ†త్యాద్యుక్తమ్.

౧॥ ౬-ఛా-ఉ. ౬-౨-౩. ౨॥ ఛా-ఉ. ౬-౨-౧· ౩॥ పు - సూ.

* అధికపా· † పా· "ఇత్యుక్తమ్".

(౧౫౨) అహమేవ, «బహుస్యామ్",౧ తదర్థం«ప్రజాయేయ,"౧ఇతి,-
(౧౫౩) స్వయమేవసఙ్కల్ప్య, - (౧౫౪) స్వాంశైకదేశాదేవ-
(౧౫౫) వియదాదిభూతానిసృష్ట్వా,- (౧౫౬) పునరపి,(౧౫౭)*సైవ
* సచ్ఛబ్దాభిహితా - (౧౫౮) *పరా «దేవతా," [5]

---

(౧౫౨) ౬౧౩. («బహుస్యామ్",౧ తదర్థం «ప్రజాయేయ"౧,) ఇతి-
౬౧౪. *జాయతేఽస్తి, ఇత్యాద్యవస్థాసు, జాయమానావస్థా జాతావస్థా
చేత్యుత్పత్తావేవ, అవస్థాద్వయమస్తి;-
౬౧౫. తత్ర «అస్తి" శబ్దవాచ్యాఉత్పన్నావస్థా, ఉత్పాద్యమానావస్థా
* జాయతే ఇతిశబ్దవాచ్యా;- [10]
౬౧౬ తత్ర, («బహుస్యామ్")౧ ఇతివాక్యే, («స్యామ్") ఇతిపదేన,
ఉత్పన్నావస్థావివక్షితా;
౬౧౭. తత్పూర్వభావిన్యుత్పాద్యమానావస్థా,-
౬౧౮. (తదర్థం «ప్రజాయేయ")౧ ఇత్యుక్తా;- ఇతివిభాగః.
౬౧౯. ఉత్పత్తౌసాధనస్యపూర్వభావిత్వమ్,సాధ్యస్యపశ్చాద్భావిత్వమ్;-
౬౨౦. సంకల్పేతు, సాధ్యంపూర్వభావి, సాధనంపశ్చాద్భావి;-
౬౨౧. తస్మాత్, [స్యామ్] ఇతిపూర్వముక్తమ్.
(౧౫౩) ౬౨౨ (స్వయమేవ)- ఉపాదానభూతం-తదేవ, (సంకల్ప్య),
(౧౫౪) ౬౨౩. (స్వాంశః)- ప్రకృతిః. [ఇత్యర్థః
(౧౫౫)౬౨౪. *౨«తేజోఽబన్నసృష్టివచనంవియదాదేరపిప్రదర్శనార్థ [20]
మితి వియదధికరణ సిద్ధార్థాభిప్రాయేణాహ (వియదాది)ఇతి-
౬౨౫. భాష్యే *౩మహదాదేరపిప్రదర్శనార్థమిత్యుక్తమ్.
(౧౫౬) ౬౨౬. (పునరపి) ఇతి- వ్యష్టిసృష్ట్యర్థ మిత్యర్థః.
(౧౫౭) ౬౨౭. (సైవ) ఇతి- ««సదేవ' ఇత్యాదౌనిర్విశేషంవస్తూక్తమ్,-
౬౨౮. ‹ సేయందేవతా' ౪ ఇతిసగుణముచ్యత" ఇతి భ్రమాపనయ [25]
నార్థమ్ ఏవముక్తమ్. [వక్ష్యతే;-
(౧౫౮)౬౨౯. ఉత్తరత్ర, «తేజఃపరస్యాందేవతాయామ్"౫ ఇతిహి
౬౩౦. తత్ప్రత్యభిజ్ఞానాయ, (*పరా«దేవతా") ఇత్యుక్తమ్.-

౧॥ ఛా-ఉ. ౬-౨-౩. *౨॥ ఛా-ఉ. ౬-౨-౩/౪. *౩॥ శ్రీ-భా. ౨-అ.
౩-పా. ౯-సూ. భా. ౪॥ ఛా-ఉ. ౬-౩-౨. ౫॥ ఛా-ఉ. ౬-౮-౬.

(౧౫౯.) ఏవమ్ "ఐక్షత, హన్తాహమిమాస్తిస్రో దేవతా(ః) (౧౬౦.) అనేన జీవేనాత్మనా (౧౬౧.) ఽనుప్రవిశ్య నామరూపే వ్యాకరవాణి"[౧] ఇతి.-

---

౬౩౧. అత్ర, పూర్వాపరేషు చ, సగుణం బ్రహ్మైవోచ్యత ఇత్యర్థః. [ఇతి. (౧౫౯) ౬౩౨. వ్యష్టిసృష్టి *సంకల్పవాక్యముపాదత్తే ("హన్తాహమ్") (౧౬౦-౧౬౧) ౬౩౩. ("అనుప్రవిశ్య నామరూపే వ్యాకరవాణి") ఇత్యత్ర అనుప్రవేశః, న కేవలం తత్తత్పదార్థమాత్ర పర్యన్త నామరూపవ్యాకరణార్థః,-

౬౩౪. అపితు స్వపర్యన్త నామరూపవ్యాకరణార్థః;-

౬౩౫. అనుప్రవేశశ్రవణేన మాతాపితృకులాలాది నిర్వర్త్య దేవదత్తఘటాది నామరూపవ్యాకరణతో వ్యావృత్తత్వావగమాత్,- [10]

౬౩౬. "బహుస్యామ్" ఇత్యుపక్రమ ఏవ స్వపర్యన్త నామరూప భాక్త్వసంకల్పాత్,-

౬౩౭. "తద్ధేదం తర్హ్యవ్యాకృతమాసీత్ తన్నామరూపాభ్యాం వ్యాక్రియత"[౨] ఇతి నామరూపయోః బ్రహ్మపర్యన్తత్వశ్రవణాత్,-

౬౩౮. "తదనుప్రవిశ్య-సచ్చ త్యచ్చాభవత్"[౩] ఇతి చ శ్రవణాత్. [15]

౬౩౯. వ్యష్టిసృష్టిసంకల్పవాక్యే అనుప్రవేశపూర్వక నామరూపవ్యాకరణోక్తిః,- ఆద్యసృష్టేరపి ప్రదర్శనార్థా,-

౬౪౦. మహదహఙ్కారాది నామరూపయోర్బ్రహ్మపర్యన్తత్వాత్;-

౬౪౧. "యస్య బుద్ధిశ్శరీరమ్... యస్యాహఙ్కారశ్శరీరమ్"[౪] ఇతి హి శ్రూయతే;-

౬౪౨. అత ఏవ హి "†ప్రకృతిం పురుషం చైవ ప్రవిశ్యాత్మేచ్ఛయా హరిః, [20] క్షోభయామాస సంప్రాప్తే సర్గకాలే వ్యయావ్యయౌ"[౫] ఇతి ¶స్మృతమ్.-

౬౪౩. ఏవమ్, వ్యష్టిసృష్టిసంకల్పవాక్యేపి నామరూపవ్యాకరణయోర్బ్రహ్మపర్యన్తత్వస్య వివక్షితత్వమ్,-

౬౪౪. ఆద్యసృష్టిసంకల్పవాక్యానురోధాత్ - [౬౩౬]

౬౪౫. "తద్ధేదమ్" ఇత్యాదిశ్రుత్యన్తరానుగుణ్యాత్ - [౬౩౭] [25]

౬౪౬. "తదనుప్రవిశ్య - సచ్చ త్యచ్చాభవత్"[౩] ఇత్యనుప్రవేశపూర్వక బ్రహ్మపర్యన్తనామరూప §వ్యాకరణోక్తేశ్చ, [౬౩౮] అవగమ్యతే.

౧॥ ఛా-ఉ. ౬-౩-౨. ౨॥ బృ-ఉ. ౩-౪-౭. ౩॥ తై-ఉ. ఆ-౬. ౪॥ సు-ఉ. ౬-ఖ. ౫॥ వి-పు. ౧-౨-౨౯. * పా. "వ్యష్టిసృష్టివాక్య". = ౩-కో. † ప్రధానపురుషౌ" ము-వి-పు. ¶ స్మృతిః. § "వ్యాకరణకర్త్రోక్తేశ్చ".

(౧౬౦.) ౬౪౭. “బహుస్యామ్” ఇత్యుక్తం నానా నామరూపభాక్త్వమ్,-

౬౪౮. మృత్పిణ్డస్య ఘటాదినామరూపభాక్త్వవత్ కిమద్వారకమ్;-

౬౪౯. జీవస్య దేవాదినామరూపభాక్త్వవత్ కింసద్వారకమ్? ఇతి సంశయే,-

౬౫౦. (“అనేనజీవేన”) ఇత్యాదిశ్రుతిస్సద్వారకమాహ.- [5]

౬౫౧. బ్రహ్మణస్సమష్టినామరూపభాక్త్వ మద్వారకమ్,-

౬౫౨. మహదాదేః, జీవంప్రతి, శరీరత్వాభావాత్ .-

౬౫౩. వ్యష్టినామరూపభాక్త్వమద్వారకం సద్వారకంచ.-

౬౫౪. తథాసతి, న ద్విపర్యవసానహేతుతా, గోశబ్దాదివత్ .-

౬౫౫. [“జీవేనాత్మనా”.]- జీవశరీరకేణమయా;- [10]

౬౫౬. “ సింహేన భూత్వాబహవోమయాఽత్తాః”[౧] ఇతివత్ ;-

౬౫౭. “ తదనుప్రవిశ్య - సచ్చత్యచ్చాభవత్ ” [౨] ఇతి, జీవేప్యనుప్రవేశేన తన్నామభాక్త్వశ్రవణాత్ .

౬౫౮. (“జీవేనాత్మనా”) ఇతితృతీయాయాఃకోఽర్థః?—

౬౫౯. నతావత్ *[౩]సహయోగలక్షణేయం తృతీయా;- [05]

౬౬౦. “ కారకవిభక్తౌసంభవన్త్యా ముపపదవిభక్తేరన్యాయ్యత్వాత్ ”[౪] ఇతి న్యాయేన, ఉపపదవిభక్తేరనుపపత్తేః:

౬౬౧. నచ *[౫]కరణేతృతీయా;-

౬౬౨. అనుప్రవేశంప్రతి §జీవస్యకరణత్వాభావాత్ ;-

౬౬౩. అనుప్రవేశస్యద్వారకర్తాహిసః?: [20]

౬౬౪. [జీవ]శబ్దస్యపరమాత్మపర్యన్తత్వాచ్చ, నేయం *[౫]కరణేతృతీయా :-

౬౬౫. తస్మాత్ , *[౫]కర్తరితృతీయా. [యమ్?-

౬౬౬. “నను †తిఙ్కృత్తద్ధితసమాసైరనభిహితంకారకంహి ‡విభక్త్యభిధే

౬౬౭. అత్రతు (‘వ్యాకరవాణి’) ఇతితిఙభిహితత్వాత్ , నతృతీయాభిధేయః - కర్తా,- [25]

౬౬౮. తత్రప్రథమైవయుక్తా” ఇతిచేత్ న.-

౬౬౯. *వ్యాకరణకర్తాహి, తిఙభిహితః?-

౬౭౦. *అనుప్రవేశకర్తాతు నాభిహితః, ఇతి సతృతీయాభిధేయః.

౧॥ ౨॥ తై-ఉ. ౬-౪. *౩॥ ౭-అ. ౨-౩-౧౯. ౪॥

*౫॥ ౭-అ. ౨-౩-౧౮. § పా. “అనుప్రవేశే”.

† “నను”-. ఇదంవదంకతిపయకోశేషునాస్తి. ‡ పా “తృతీయావిభ”.

౬౭౧· నామరూపవ్యాకరణానుప్రవేశ క్రియయోస్సమాన కర్తృకత్వమ్, "అనుప్రవిశ్య"[౧] ఇతిక్త్వాప్రత్యయేనాభిహితమ్ ఇతి,-

౬౭౨· న*[౧]తృతీయాభిధేయః కర్తేతిచేన్న,-

౬౭౩· కర్త్రాహిన [క్త్వా]ఽభిధేయః?,-

౬౭౪· అపితుప్రత్యయాన్తరాభిధేయః;- [భిధేయమ్·-

౬౭౫· ప్రత్యయాన్తరప్రతిపన్నయోః కర్త్రోరైక్యమేవ [క్త్వా] ప్రత్యయా

౬౭౬· యథా *[౨]సమానాధికరణవాక్యేషు *[౩] ప్రాతిపదికావగతే విశిష్టేఽర్థే విశేష్యాంశైక్యమాత్రం సమాన విభక్త్యభిధేయమ్,-

౬౭౭· నతువిశేషణాన్వయో విశేష్యంవా;- (10)

౬౭౮· ఏవమత్రాపి [క్త్వా] ప్రత్యయోనకర్త్రభిధాయీ;-

౬౭౯· అపితు, శబ్దాన్తరప్రతిపన్నక్రియాద్వయకర్త్రైక్యమాత్రాభిధాయీ·-

౬౮౦· [క్త్వా] ప్రత్యయఏవ కర్త్రభిధాయీచేత్,-

౬౮౧· ("వ్యాకరవాణి"[౧]) ఇత్యత్రతిఙ్ప్రత్యయోపి నిరర్థకస్స్యాత్·-

౬౮౨· తస్మాత్, శబ్దాన్తరప్రతిపన్న క్రియాద్వయకర్త్రైక్యమాత్రాభిధాయీ [క్త్వా] ప్రత్యయ ఇతి,- (15)

౬౮౩· అనుప్రవేశక్రియాకర్తా *[౧]తృతీయాభిధేయఏవ·

౬౮౪· "కర్తరికృత్"[౨] ఇతికృత్ప్రత్యయానాం కర్తరివిహితత్వాత్,-

౬౮౫· *[౪]కృత్సంజ్ఞకః [క్త్వా] ప్రత్యయః కర్త్రభిధాయీతిచేన్న·-

౬౮౬· అర్థాన్తరేష్వవిహితానామేవకృత్ప్రత్యయానాంకర్త్రర్థత్వమ్,-

౬౮౭· నత్వర్థాన్తరేవిహితానామ్.- [= సి·కౌ· పూర్వకృదారమ్భః]

౬౮౮· *[౫]తవ్యదాదీనాంహి కర్మాద్యర్థే విహితత్వాత్,-

౬౮౯· అయంతు[క్త్వా] ప్రత్యయో భావేవిహితః, [= పా·అ· ౩-౪-౨౧

౬౯౦· తథా*[౬]అధికారాత్·-[అత్ర,సి·కౌ·పు·౩౫౧ = "అవ్యయకృతోభా

౬౯౧· *[౭]ప్రాతిపదికార్థమాత్రేయథా*[౮] ప్రథమావిభక్తిః;- [వే" ఇతి...]

౬౯౨· తథా*[౯] ధాత్వర్థమాత్రే విహితో యః ప్రత్యయస్సభావార్థః;-

౬౯౩· అయంతు [క్త్వా] ప్రత్యయోభావేవిహితఇతినకర్త్రభిధాయీ·-

౬౯౪· తస్మాత్, *[౧]తృతీయయా, కర్త్రాభిధీయతఇతి నిరవద్యమ్·।

{౧॥ "...క్త్వోల్యప్"
{పా·అ· ౭-౧-౩౭·

౧॥ ఛా·ఉ. ౬-౩-౨. ౨॥ పా-అ· ౩-౪-౬౭· * ౧॥ పా-అ. ౨-౩-౧౮·

*౨॥ ఛా-ఉ· ౬-౮-౭. ౬-౯-౪. ౬{౧౦-౧౧-౧౨-౧౩-౧౪-౧౫}౩. (30)

*౩॥ శ్రు. ప్రకా. పు. ౨౬౦. *౪॥ పా-అ.౩-౧-౯౩. *౫॥ పా-అ. ౩-౧-౯౬.

*౬॥ *౭॥ పా-అ. ౧-౨-౪౫· *౮॥ పా-అ. ౨-౪-౪౬. *౯॥

(౧౬౨.) "అనేనజీవేనాత్మనా"[1] ఇతి జీవస్య బ్రహ్మాత్మకత్వం ప్రతిపాద్య,-
(౧౬౩.) బ్రహ్మాత్మకజీవానుప్రవేశాదేవకృత్స్నస్యాచిద్వస్తునః పదార్థత్వమ్,-
(౧౬౪.) ఏవంభూతస్యై† వాచిద్వస్తునో నామరూపభాక్త్వమ్,- ఇతిదర్శ
(౧౬౫.) ఏతదుక్తంభవతి:- [(౧౬౬)-(౧౭౩).] [యతి:-
(౧౬౬.) జీవాత్మాతు, బ్రహ్మణః,-శరీరతయాప్రకారత్వాత్, బ్రహ్మాత్మకః,

---

(౧౬౨) ౬౯౫. ["అనేన"[1]] ఇత్యాదివాక్యం సంక్షేపేణయో జయతి-
("అనేన"[1]) ఇత్యాదినా.-
(౧౬౩) ౬౯౬. (పదార్థత్వమ్) - తత్తదవస్థావిశిష్టత్వమ్-
౬౯౭. దేవమనుష్యాద్యాకారవిశిష్టత్వమ్.- (10)
౬౯౮. "నహినిరాకారః పదార్థః?;-
౬౯౯. పృథివీత్వాకార విశిష్టోహిపృథివీపదార్థః?;-
౭౦౦. పరమాత్మపర్యన్తస్యైవవస్తునస్తత్తదవస్థావిశిష్టత్వమ్-
౭౦౧. నస్వతన్త్రస్య"; ఇత్యర్థః.
(౧౬౪) ౭౦౨. తత్పర్యన్తస్యైవదేవాది నామభాక్త్వం చేత్యాహ (15)
(ఏవంభూతస్యైవ) ఇతి.
(౧౬౫) ౭౦౩. "మృదాత్మకోఘట ఇతివద్బ్రహ్మాత్మకత్వంస్వరూపైక్యే
౭౦౪. శరీరశరీరిభావేన తాదాత్మ్యమస్తు;- [ప్యుపపద్యతే;-
౭౦౫. తథాసతికింప్రయోజనమ్?;-
౭౦౬. సర్వశబ్దానాం పరమాత్మపర్యన్తత్వంచేత్;- (20)
౭౦౭. పరమాత్మని, దేవత్వ మనుష్యత్వాది ప్రకృత్యర్థస్యచ, ద్విత్వాదివి
భక్త్యర్థస్యచ,అయోగాత్,నతత్పర్యన్తత్వముపపద్యతే" ఇతిశఙ్కా
యామ్, విస్తరేణవాక్యార్థమాహ (ఏతదుక్తంభవతి) ఇత్యాదినా.-
(౧౬౬) ౭౦౮. శరీరత్వమస్తు, తతఃకిం బ్రహ్మపర్యన్తాభిధానస్యేత్య
త్రాహ (ప్రకారత్వాత్) ఇతి.- [25]
౭౦౯. ప్రకారత్వందణ్డకుణ్డలాదేరప్యస్తీతితద్వ్యావృత్త్యర్థం (శరీరతయా
ప్రకారత్వాత్) ఇత్యుక్తమ్.

౧॥ ఛా-ఉ-౬-౩-౨. = శ్రీ-భా. సంజ్ఞామూర్తిక్లృప్త్యధి. పు. ౬౦౯.
† "సర్వస్య" = ౩. కో.

(౧౬౭.) "యస్యాత్మాశరీరమ్"[1] ఇతి శ్రుత్యన్తరాత్;-
(౧౬౮.) ఏవంభూతస్యజీవస్య,-శరీరతయాప్రకారభూతాని-
(౧౬౯.) దేవమనుష్యాదిసంస్థానానివస్తూనీతి,బ్రహ్మాత్మకానితానిసర్వాణి;-
(౧౭౦.) అతః, దేవోమనుష్యః- (5)
(౧౭౧.) యక్షోరాక్షసఃపశుర్మృగఃపక్షీవృక్షోలతా-
(౧౭౨.) కాష్ఠంశిలాతృణం¶ఘటఃపటఇత్యాదయస్సర్వే ప్రకృతిప్రత్యయ యోగేన అభిధాయకతయా ప్రసిద్ధాశ్శబ్దాః,-

---

(౧౬౭.) ౭౧౦. ఏవమ్, (బ్రహ్మాత్మక) త్వంశరీరశరీరిభావాదిత్యుక్తమ్;-
౭౧౧. [ఆత్మ] శబ్దః, స్వరూపైక్యే,శరీరశరీరిభావేచ,సాధారణః;- (10)
౭౧౨. అత్రశరీరశరీరిభావఏవేతి కింనియామకమ్?;-ఇతిచేత్తత్రాహ ("యస్యాత్మా") [1] ఇతి.-
(౧౬౮) ౭౧౩. (జీవాత్మా...బ్రహ్మణశ్శరీర) మస్తు [=(౧౬౬)], తతః కిమిత్యత్రాహ(ఏవంభూతస్య) ఇతి.-
(౧౬౮-౧౬౯) ౭౧౪. (దేవ)త్వాదివిశిష్టశరీరాణి జీవద్వారా (బ్రహ్మాత్మ [కాని] ఇత్యర్థః.
(౧౭౦) ౭౧౫. తతఃకిమిత్యత్రాహ (అత) ఇతి.-
(౧౭౧) ౭౧౬. దేవాద్యవాన్తరజాతీయానామపి బ్రహ్మపర్యన్తత్వందర్శయితుం (*యక్షరాక్షసా) దయఉపాత్తాః.
(౧౭౨) ౭౧౭. "అప్రాణిమత్సు†స్వల్పాసా,"[2] "తతోహిశైలాబ్ధిధరాదిభేదాన్జానీహివిజ్ఞానవిజృమ్భితాని,"[3] "భూతానాంప్రాణి (20) నశ్శ్రేష్ఠాః,"[4] ఇత్యాదిభిః, లోష్టకాష్ఠాదేర్జీవాధిష్ఠితత్వశ్రవణాత్,(కాష్ఠంశిలా) ఇత్యాద్యుక్తమ్.-
౭౧౮. "ఛిన్నద్రుమోహి (కాష్ఠమ్)?-
౭౧౯. తత్ర, ద్రుమావస్థాధిష్ఠాతృజీవాపగమేపి, కాష్ఠావస్థాభిమానీ జీవో విద్యతఏవ,- (25)
౭౨౦. నామరూపభాక్త్వాత్" ఇతిభావః.

౧॥ సు-ఉ-౬. ౨॥ వి-పు· ౬-౭-౬౪. ౩॥ వి-పు· ౨-౧౨-౩౯. ౪॥ మను-స్మృ· ౧-౯౬. † అప్రాణవత్సు. = ౩-కో. ముద్రిత-వి-పు· "అప్రాణిమత్సు" = అనభివ్యక్తప్రాణయుక్తశరీరవత్సు. ¶ తృణమ్ = శుష్క-తృణమ్, ఛిన్నతృణంవా, అప్రాణివస్తూనాంమధ్యేఉపాత్తత్వాత్.

(౧౬౩.) లోకే తత్తద్వాచ్యతయాప్రతీయమాన తత్తత్సంస్థానవస్తుముఖేన తదభిమానిజీవ తదన్తర్యామిపరమాత్మ పర్యన్తసంఘాత స్యైవ వాచకాః,-ఇతి-

(౧౬౪.) ఏవమ్, సమస్తస్యచిద చిదాత్మకప్రపఞ్చస్య; (5)

---

(౧౬౩) ౭౨౧. (తత్తత్సంస్థానవస్తుముఖేన) ఇత్యనేన, పరమాత్మని దేవత్వ మనుష్యత్వ†ద్విత్వాద్యనుపపత్తిః పరిహృతాభవతి-

౭౨౨. దేవత్వద్విత్వాదీనామ్,పరమాత్మస్వరూపే,అవ్యవధానేనఅన్వయాభావేపి,దేవత్వాదీనాం-ప్రకృత్యభిధేయానామ్,ప్రత్యయాభిధేయానాం-ద్విత్వాదీనాంచ,పరమాత్మనిసద్వారకాన్వయస్సంభవతీత్యర్థః-

౭౨౩. అతఏవ "కార్త్స్న్యవాన్యోఽభిభర్తి"[౧] ఇత్యాదిరుపపద్యతే- ఇతి (ఏతదుక్తంభవతి) [(౧౬౫.)] ఇత్యన్వయః.

(౧౬౪-౧౯౦) ౭౨౪. అథ, త్రివృత్కరణాదివాక్యానాం ప్రస్తుతార్థాఽనపేక్షితత్వేన, తాని [౬-(౩-౩)-(౮-౩)+(౮-౫).] విహాయ,అపేక్షిత వాక్యానామర్థంసంగ్రహేణాహ (ఏవమ్) ఇత్యాదినా- (15)

౭౨౫. నామరూపవ్యాకరణార్థంహి త్రివృత్కరణమ్?-

౭౨౬. తస్మాత్, త్రివృత్కరణసాధ్యం నామరూపవ్యాకరణమ్,- *[౧]సంకల్పవాక్యేపూర్వభావ్యభూత్;-

౭౨౭. *[౨]ఉత్పత్తివాక్యేతు, త్రివృత్కరణస్య పూర్వభావిత్వంయుక్తమ్;

౭౨౮. పాఠక్రమేణ, త్రివృత్కరణస్య పశ్చాద్భావిత్వేపి, అర్థక్రమేణ పాఠక్రమస్య బాధిత‡త్వాత్, త్రివృత్కరణం పూర్వభావి-

౭౨౯. యథా, "అగ్నిహోత్రంజుహోతి" యవాగూంపచతి"[౨] ఇత్యత్రహియవాగ్వాఃపూర్వభావిత్వంపాఠక్రమబాధేనఅఙ్గీక్రియతే,-

౭౩౦. "యవాగ్వాజుహోతి"[౨] ఇతి యవాగ్వాఃహోమసాధన తయావి [హితత్వాత్;-]

౭౩౧. తద్వదత్రాపి క్రమోఽనుసన్ధేయః

(౧౬౪) ౭౩౨. ("సన్మూలాస్సోమ్యేమాః")[౩] ఇత్యాదివాక్యస్యార్థమాహ (ఏవమ్) ఇతి-

---

౧॥ పి పు- ౧-౧౪-౨౮- ౨॥ మీ- ౫-౧-౨. ౩॥ ఛా-ఉ-౬-౮-౪.

* ౧॥ ఛా ఉ- ౬-౩-౨. * ౨॥ ౬-౩-౩.

† "ద్విత్వ".- ౪-౫ ౬-౭-కో శేషమున. ‡ "బాధ్య"=౪-౫-౬-కో. (30)

(౧౭౫.) సదుపాదానతా-సన్నిమిత్తతా-
(౧౭౬.) సదాధారతా-
(౧౭౭.) సన్నియామ్యతా-
(౧౭౮.) సచ్ఛేషతాది-సర్వంచ-   (5)
(౧౭౯.) "సన్మూలాస్సోమ్యే మాస్సర్వాః ప్రజాస్సదాయతనాస్సత్ప్రతిష్ఠాః"[1] ఇత్యాదినా విస్తరేణ ప్రతిపాద్య,-
(౧౮౦.) కార్యకారణభావాదిముఖేన-
(౧౮౧.) "ఐతదాత్మ్యమిదం సర్వమ్, తత్సత్యమ్"[2] ఇతికృత్స్నస్య జగతః
(౧౮౨) బ్రహ్మాత్మకత్వమేవ "సత్యమ్" ఇతి ప్రతిపాద్య,-   (10)

---

(౧౭౫) ౭౩౩. (*సదుపాదానతా*సన్నిమిత్తతా) శబ్దేన, ("సన్మూలాః") ఇత్యత్ర ["మూల"] శబ్దార్థఉక్తః.
(౧౭౬) ౭౩౪. ["సదాయతన"] శబ్దార్థమాహ (సదాధారతా) ఇతి.-
(౧౭౭) ౭౩౫. నియన్తృతయాధారకత్వాత్,-
౭౩౬. ధారకత్వాక్లృప్తమర్థమాహ (సన్నియామ్యతా)ఇతి.-   (15)
(౧౭౮) ౭౩౭. అనేన, శేషత్వమప్యర్థసిద్ధమ్;-
౭౩౮. శరీరతయాహి, †(శరీరత్వమ్) శేషత్వమ్,ధార్యత్వమ్,-నియామ్యత్వంచ;-
౭౩౯. తదప్యాహ (సచ్ఛేషతాది) ఇతి.-
౭౪౦. (ఆది) శబ్దేన, "అనుక్తమన్యతో గ్రాహ్యమ్"[3] ఇతి న్యాయాత్, అన్యత్-అపేక్షితంగృహ్యతే. [ధార]త్వాదికం వివక్షితమ్.
(౧౮౦) ౭౪౧. (కార్యకారణభావాదిముఖేన) ఇతి.- (ఆది) శబ్దేన (సదాధారకత్వాదిభిస్తావత్,- శరీరాత్మభావస్సిద్ధః,-
(౧౮౦-౧౮౨) ౭౪౨. తేన¶,-(బ్రహ్మాత్మకత్వమేవ సత్యమితి ప్రతిపాద్య) ఇతి.-
౭౪౩. ధారకత్వాదిభిస్తావత్,- శరీరాత్మభావస్సిద్ధః,-
౭౪౪. కార్యకారణభా‡వాచ్చసిధ్యతి;-
౭౪౫ స్వరూపమాత్రస్య కారణత్వాయోగేన, విశిష్టస్యైవకారణత్వాత్.
(౧౮౨) ౭౪౬. (బ్రహ్మాత్మకత్వమేవ)ఇతి.- (ఏవ) కారేణస్వపర్యన్తత్వం ప్రామాణికమిత్యుక్తంభవతి.

1॥ ఛా-ఉ. ౬-౮-౪. 2॥ ఛా-ఉ. ౬-౮-౭. 3॥

† "(శరీరత్వమ్)" = ౩-౪-౫-కో. ‡ "వశ్చ" = ౪-౫-కో.

¶ తేన=ఉక్త (కార్యకారణభావాదిముఖేన)   (30)

(౧౮౩.) "కృత్స్నస్యజగతస్స ఏవాత్మా,-
(౧౮౪.) కృత్స్నంచ జగత్,-తస్యశరీరమ్,-
(౧౮౫.) తస్మాత్, 'త్వం' శబ్దవాచ్యమపి,- జీవప్రకారంబ్రహ్మైవ," ఇతి,
(౧౮౬.) సర్వస్యబ్రహ్మాత్మకత్వం - ప్రతిజ్ఞాతమ్,- "తత్త్వమసి" ఇతి (5) జీవవిశేషేఉపసంహృతమ్.

---

(౧౮౧) ౭౪౭. ["ఐతదాత్మ్యమ్"] - ఏతదాత్మకమ్.-
౭౪౮. "*[1]స్వార్థేష్యఞ్",- సంబన్ధార్థేవా.-
౭౪౯. ఏతదాత్మ సంబన్ధీత్యర్థః-
౭౫౦. ¶అస్యాత్మనః-శరీరతయాసంబన్ధీత్యుక్తం భవతి.- (10)
(౧౮౩-౧౮౪) ౭౫౧. (" ఐతదాత్మ్యమిదంసర్వమ్, ... సఆత్మా",) [2] ఇతినిర్దేశః, "రామానుజం,లక్ష్మణ పూర్వజంచ" [3] ఇతివన్మన్తవ్యః- [రమ్)ఇతి.-
(౧౮౪) ౭౫౨. [ఆత్మ] శబ్దేనఫలితార్థమాహ (కృత్స్నంచజగత్,-తస్యశరీ
౭౫౩. "అస్యాఽయంపితా" ఇత్యుక్తే, పితృప్రతియోగినః,- పుత్ర (15) త్వంహ్యర్థసిద్ధంభవతి?.
(౧౮౫-౧౮౬) ౭౫౪. (తస్మాత్) ఇత్యాది.-
(౧౮౯) ౭౫౫. ["ఐతదాత్మ్యమ్"] ఇతి, సామాన్యేన వైయధికరణ్యేన (ప్రతిజ్ఞాతం - బ్రహ్మాత్మకత్వమ్.),-
౭౫౬. ("తత్త్వమసి" ఇతి), సామానాధికరణ్యేన (జీవవిశేషే (20) ఉపసంహృతమ్), ఇత్యర్థః-
౭౫౭.అనేన,ఉద్దేశ్యోపాదేయవిభాగనిమిత్తంచోద్యం, పరిహృతంభవతి.-
౭౫౮."ఉద్దేశ్యోపాదేయవిభాగేసతి,['త్వం']శబ్దఉద్దేశ్యసమర్పకోభవతి,-
౭౫౯. ('తచ్ఛ') బ్దావగతకారణత్వస్యప్రమాణాన్తరా సిద్ధత్వాత్;-
౭౬౦. ['త్వం'] శబ్దస్తులోకసిద్ధప్రకారేణోద్దేశ్యసమర్పకః,- (25)
౭౬౧. జీవస్యబ్రహ్మాత్మకత్వంచ నప్రత్యక్షాదిసిద్ధమ్;-
౭౬౨. తస్మాత్, జీవమాత్రపరః ['త్వం'] శబ్దః;-

---

*౧॥ ౮-అ. ౫-౧-౧౨౪. *పా. ౨॥ ఛా-ఉ-౬-౮-౭. ౩॥ రా-సు. ౨౮-౧౦.
¶ "ఏత" = ౪-౫-కో..

(౧౮౭.) ఏతదుక్తంభవతి:-
(౧౮౮.) "ఐతదాత్మ్యమిదంసర్వమ్" ౧ ఇతి,-
(౧౮౯.) చేతనాచేతన ప్రపఞ్చమ్, ["ఇదంసర్వమ్"] ఇతినిర్దిశ్య, తస్యప్రపఞ్చస్య, ఏషః,- "ఆత్మా", ౧ ఇతి ప్రతిపాదితః:- (5)

౭౬౩. ["త్వం'] శబ్దావగతస్యజీవస్య, (*'తచ్ఛ') బ్దావగతస్యబ్రహ్మణశ్చ, సామానాధికరణ్యేన ప్రతిపాద్యమానమైక్యమ్,- స్వరూపైక్యమేవభవతి".- ఇతి†చోద్యమ్. [ప్రాప్తత్వాత్ [+౭౫౯-౭౬౨];-
౭౬౪. పరిహారస్తు;- ["ఐతదాత్మ్యమ్"] ‡ ఇతి, సర్వస్యబ్రహ్మాత్మకత్వస్య
౭౬౫. యథాప్రాప్తముపసంహార్యత్వాత్;- (10)
౭౬౬. సామాన్యేనోక్తస్య విశేషే ఉపసంహార స్యాపేక్షితత్వాచ్చ;- (జీవవిశేషే), పూర్వోక్త (బ్రహ్మాత్మక) త్వమ్ (౧౮౧-౧౮౨), సామానాధికరణ్యేన (ఉపసం ¶హృతమ్) (౧౮౬);- ఇతి.

౧ { (౧౮౭-౧౯౭) ౭౬౭. "[ఐతదాత్మ్యమ్'] ఇత్యత్రాప్యాత్మ శబ్దః, మృదాత్మకోఘటఇతివత్ స్వరూపైక్యపరస్స్యాత్;- ౭౬౮. తేన, ["తత్త్వమసి'] ౨ ఇత్యుపసంహారేఽపిస్వరూపైక్యమేవోక్తంభవతి:-

౨ { ౭౬౯. ['ఐతదాత్మ్యమిదంసర్వమ్'] ఇత్యత్ర-అచిద్బ్రహ్మణోరైక్యమ్, ౭౭౦. ['తత్త్వమసి' ౨] ఇతి-జీవబ్రహ్మణోరైక్యంచ, ఉక్తమ్, ఇతి,- ౭౭౧. నాత్రానువాదః" [+౭౬౪.]:- (20)

౭౭౨. ఇతిశఙ్కాద్వయమభిప్రేత్యాహ (ఏతదుక్తంభవతి) ఇతి.-
(౧౮౮-౧౮౯) ౭౭౩. (చేతనాచేతనప్రపఞ్చమ్) ఇత్యనేన, "అచిద్బ్రహ్మణోరైక్యంప్రతిపాదితమ్" ఇత్యేతత్ [౭౬౯], ప్రత్యుక్తమ్:-
౭౭౪. ("సర్వ") శబ్దో హి,- అసఙ్కోచేన, ప్రమాణాన్తరగమ్యం సర్వ (చేతనాచేతనా) త్మకంజగద్వదతీతి;- అచిన్మాత్రపరత్వే (25) §సర్వశబ్దస్వారస్య భఙ్గాత్;-
౭౭౫. శ్రుత్యన్తరేచ, " ఇదంసర్వమసృజత," ఇత్యారభ్య, "సచ్చత్యచ్చాభవత్,... విజ్ఞానంచావిజ్ఞానంచ", ౩ ఇతి; [వివృతత్వాచ్చ. ✠
౭౭౬. [ఇదంసర్వమ్] ఇతి నిర్దిష్టస్యజగతః,- (చేతనాచేతనా) త్మకత్వేన

౧॥ ఛా-ఉ. ౬-౮-౬. ౨॥ ఛా-ఉ. ౬-౧౬-౩. ౩॥ తై-ఉ-ఆ. ౨-౬. (30)

† "చోద్యమ్" = ౩- ౪-౫-కో-న. ‡ " ఇదంసర్వమితి". = ౩-౪-౫-కో.
¶ "హరతి"= ౩-కో. § "సర్వశబ్ద"= ౩-౪-౫-కో. ✠ "త్"= ౩-కో.

(౧౯౦.) ప్రపఞ్చోద్దేశేన, బ్రహ్మాత్మకత్వం ప్రతిపాదితమిత్యర్థః.
(౧౯౧.) తదిదంబ్రహ్మాత్మకత్వం కిమ్§ఆత్మశరీరభావేన, ఉతస్వరూపేణ?-
ఇతి వివేచనీయమ్.-
(౧౯౨.) స్వరూపేణతిచేత్, బ్రహ్మణస్సత్యసఙ్కల్పత్వాదయః,-"తదైక్షత బహుస్స్యామ్"[1] ఇత్యుపక్రమావగతాః,బాధితాభవన్తి. [తమ్,-
(౧౯౩.) శరీరాత్మభావేనచ, ¶తదాత్మకత్వం శ్రుత్యన్తరాద్విశేషతోఽవగ
(౧౯౪.) "అన్తఃప్రవిష్టశ్శాస్తాజనానాం సర్వాత్మా"[2] ఇతి.-
(౧౯౫.)ప్రశాసితృత్వరూపాత్మత్వేనసర్వేషాంజనానామ్"అన్తఃప్రవిష్టః,-"

(౧౯౦.) ౨౨౭. ("ఐతదాత్మ్యమ్") ఇత్యత్ర, కిముద్దేశ్యమ్?, (10)
కిముపాదేయమ్?, ఇత్యత్రాహ (ప్రపఞ్చోద్దేశేన) ఇతి.
౨౨౮. ఏవమ్, ఏకాశఙ్కా [౨౬౯-౨౭౧], పరిహృతా.
(౧౯౧) ౨౨౯. అథ, [ఆత్మ] శబ్దస్యస్వరూపైక్యపరత్వం [= ౨౬౭],-వ్యుదస్యతి (తదిదమ్) ఇత్యాదినా.-[(౧౯౧-౧౯౭)].
(౧౯౨) ౨౮౦. (స్వరూపేణేతిచేత్) ఇతి.- (15)
౨౮౧. అచిద్బ్రహ్మణో(స్స్వరూపై)క్యే,అచేతనత్వాదేవ,(సత్యసంకల్ప)తాదివిరోధః;-
౨౮౨. జీవబ్రహ్మణోరైక్యే,తస్యకర్మవశ్యత్వాదేవ,(సత్యసంకల్ప†త్వా)దివిరోధః-ఇత్యర్థః.- [ఇత్యభిప్రాయః:-
(౧౯౩) ౨౮౩. ఏతద్విరోధపరిహారాయ, శరీరాత్మభావఃకల్ప్యత (20)
౨౮౪. న కేవలమనయాశ్రుత్యర్థా ‡పత్త్యాకల్ప్యః;
౨౮౫. అపితు, బ్రహ్మణ ఆత్మత్వమ్- [ఇతి.
౨౮౬. జగతస్తచ్ఛరీరత్వంచ, కణ్ఠోక్తమిత్యాహ (శరీరాత్మభావేనచ)
(౧౯౪) ౨౮౭. కాపునఃశ్రుతిః?,-
౨౮౮. తత్రవిశేషతోఽవగతిః కథమ్?, (25)
౨౮౯. ఇతిశఙ్కాయామ్, శ్రుతివాక్యమాహ ("అన్తః") ఇతి.
(౧౯౫)౨౯౦.తత్రవాక్యేవిశేషతోఽవగతిందర్శయతి(ప్రశాసితృత్వ)ఇతి,

[1] ఛా-ఉ. ౬-౨-౩. [2] యజు-ఆర. ౩-౨౪. § "శరీరాత్మభావేన" = ౨మూ. ¶ "శరీరాత్మభావేనచేత్" = ౧మూ. "శరీరాత్మభావేనతు"=౩మూ. † "తా"= ‡ "నుపపత్త్యా" = ౩-౪-కో.

(౧౯౬) అతః, "సర్వాత్మా", "సర్వేషాంజనానామాత్మా,
(౧౯౭) సర్వంచాస్యశరీరమ్," ఇతివిశేషతోజ్ఞాయతే - బ్రహ్మాత్మకత్వమ్,
(౧౯౮) "యఆత్మనితిష్ఠన్ ఆత్మనోఽన్తరో, యమాత్మా నవేద,యస్యాత్మా శరీరమ్,।యఆత్మానమన్తరో యమయతి,సత ఆత్మాఽన్తర్యా [5] మ్యమృతః" ౧ ఇతిచ-
(౧౯౯) అత్రాపి, "అనేన జీవేనాత్మనా" ౨ ఇత్యత్ర, ఇదమేవజ్ఞాయత ఇతిపూర్వమేవోక్తమ్. [(౧౬౦) - (౧౭౩)].
(౨౦౦) అతః, సర్వస్యచిదచిద్వస్తునో బ్రహ్మశరీరత్వాత్, సర్వశరీరం సర్వప్రకారం సర్వైశ్శబ్దైర్బ్రహ్మైవాభిధీయత ఇతి,- [10]
(౨౦౧) "తత్-త్వమ్" ఇతి సామానాధికరణ్యేన జీవశరీరతయాజీవప్రకారం బ్రహ్మైవాభిహితమ్;-

---

४९౧. ["సర్వాత్మా"] ఇత్యుక్తమాత్మత్వం ప్రశాసితృత్వలక్షణమ్, ఇతిదర్శయితుమ్, (ప్రశాసితృత్వరూపాత్మత్వేన) ఇత్యుక్తమ్. [15]

४९२. ["అన్తఃప్రవిష్ట"] శబ్దేన, రాజాది వ్యావృత్తిః.

४९३. ["శాస్తా"] ఇతి పదేన, గగనాది వ్యావృత్తిః-

(౧౯౬) ४९४. (అతః).-అన్తఃప్రవిశ్యప్రశాసితృత్వాదిత్యర్థః.

(౧౯౭) ४९५. కథం (విశేషతోఽవగతమ్) (౧౯౩)!ఇత్యపేక్షాయామ్-ఏవం(విశేషతోజ్ఞాయత-)ఇత్యుక్తమితి, న పునరుక్తిః. [20]

(౧౯౮) ४९६. అస్మిన్వాక్యే, ప్రశాసితృత్వవిశేషితాత్మత్వస్యకణ్ఠోక్తిః, శరీరత్వంగమ్యమ్;- [("యఆత్మని"౧) ఇతి.

४९७. అథ, ఆత్మత్వ శరీరత్వ కణ్ఠోక్త్యన్వితం వాక్యమాహ

(౧౯౯) ४९८. §౨ యద్యపి §౩ శరీరశరీరిభావశ్శ్రుత్యన్తరసిద్ధస్స్యాత్, తథాప్యేతత్ప్రకరణే స్వరూపైక్యంగమ్యత ఇత్య [25] త్రాహ (అత్రాపి) ఇతి.

(౨౦౦)
(౨౦౧) } ४९९. తతఃకిం సామానాధికరణ్యసిద్ధేరిత్యత్రాహ (అత)ఇతి.

౧॥ మాధ్యన్దినబృ-ఉ. = కాణ్వబృ-ఉ. ५-७-२२. "'యోవిజ్ఞానేతిష్ఠన్' ఇతిచకాణ్వాః". శ్రీ-భా. ప్ర-అ., ద్వి-పా., ४ = అన్తర్యామ్యధి. పుటమ్ ३२९.

२॥ ఛా-ఉ. ६-३-२.

§౧ జీవేనఇతి. = ८-మూ. §౨ యద్యపి. = २-७-వ్యా-న. [31]
§౩ శరీరిశరీర. = ३_६-వ్యా.

(౨౦౨.) ఏవమభిహితేసతి-అయమర్థోజ్ఞాయతే;-

(౨౦౩.) "త్వమ్"ఇతి యః పూర్వం దేహస్యాధిష్ఠాతృతయా ప్రతీతః,సః, పరమాత్మశరీరతయా పరమాత్మప్రకారభూతః,పరమాత్మపర్యన్తః;-

(౨౦౪.) అతః "త్వమ్" ఇతిశబ్దః, తత్ప్రకారవిశిష్టం తదన్తర్యామిణ [5] మేవాచష్టఇతి;-

(౨౦౫.) "అనేనజీవేనాత్మనానుప్రవిశ్య నామరూపేవ్యాకరవాణి"[౧] ఇతి బ్రహ్మాత్మకతయైవజీవస్య, §౧ శరీరిణఃస్వనామభాక్త్వాత్.

(౨౦౬.) "తత్ - త్వమ్" ఇతి సమానాధికరణ వృత్త్యోర్ద్వయోరపి పదయోః §౨ బ్రహ్మైవవాచ్యమ్.- [10]

(౨౦౭.) తత్ర, "తత్"-పదమ్,జగత్కారణభూతంసర్వకల్యాణ §౩ గుణాకరంనిరవద్యంనిర్వికార మాచష్టే;

(౨౦౮.) "త్వమ్" ఇతిచ, తదేవ §౪ బ్రహ్మ, జీవాన్తర్యామిరూపం§౫ సశరీరజీవ ప్రకార §౬ విశిష్టమాచష్టే;

---

(౨౦౨) ౮౦౦. (సామానాధికరణ్యేన)-ఉపసంహారే, కిం ప్రయోజనమ్?-

౮౦౧. ఇత్యత్రాహ - (ఏవమభిహితేసతి) ఇతి.-

౮౦౨. బుద్ధిశబ్దయో స్తత్పర్యన్తతాజ్ఞాపనం ప్రయోజనమిత్యర్థః.

(౨౦౩) (౨౦౪) ౮౦౩. (పరమాత్మశరీరతయా పరమాత్మప్రకారభూతః,పరమాత్మపర్యన్తః) ఇతి.- [నర్హా ఇత్యర్థః.

౮౦౪. (శరీరతయా) ప్రకారత్వేన, పృథక్-సిద్ధి-స్థితి- ప్రవృత్త్య

(౨౦౫) ౮౦౫.బుద్ధిశబ్దయో స్తత్పర్యన్తత్వ§౭ త్వే హేతుమాహ("అనేన")ఇతి.

౮౦౬. (స్వనామభాక్త్వాత్) (౨౦౫),-(అన్తర్యామిణమేవాచష్ట ఇతి) (౨౦౪),- (అయమర్థః) (౨౦౨), ఇత్యన్వయః.§౮

(౨౦౬) ౮౦౭. పరంప్రతి,-వక్ష్యమాణదూషణానాం, స్వపక్షాస్పర్శిత్వం దర్శయితుం,స్వపక్షే సామానాధికరణ్యస్య§౯ సాద్గుణ్యం [25] వివక్షుః, తత్రైకార్థ §౧౦ వృత్తిత్వసిద్ధిమాహ ("తత్-త్వమ్" ఇతి సమానాధికరణ వృత్త్యోః) ఇతి.

(౨౦౭) (౨౦౮) ౮౦౮. (తత్ర) ఇత్యాదినా వాక్యద్వయేన, "తత్-త్వమ్" ఇతి పదద్వయస్య ప్రవృత్తినిమిత్త భేదసిద్ధిమాహ.

---

§౧ "బ్రహ్మశరీరిణః" ౧-౭-మూ. §౨ ద్వయోఃపదయోరపి. ౩-మూ. §౩ గుణాత్మకమ్.౪-౫-మూ. §౪ బ్రహ్మ. ౨-మూ-న. §౫ రూపి. ౨-౩-౪-౫-మూ. §౬ విశిష్ట.౮-మూ-న. §౭ త్వ. ౭-వ్యా. §౮ ఆచష్టఇత్యర్థః. ౩-వ్యా. ఆచష్టఇత్యన్వయః.౧-౨-౪-౫-౬-వ్యా. §౯ స్యానుగుణ్యం.౪-౫-వ్యా.సామానాధికరణ్యంవివక్షుః ౬-వ్యా. §౧౦ వృత్తిత్వ. ౫-వ్యా-న.

(౨౦౯.) తదేవం ప్రవృత్తి నిమిత్తభేదేన ఏకస్మిన్బ్రహ్మణ్యేవ " తత్-త్వమ్" ఇతి §౧ ద్వయోస్సామానాధికరణ్యోః §౨ ర్వృత్తిరుక్తా;-

(౨౧౦.) బ్రహ్మణో౽నిరవద్యత్వ §౩ నిర్వికారత్వ §౪ సర్వకల్యాణ గుణాకర §౫ త్వజగత్కారణత్వం చాబాధితమ్. [5]

(౨౧౧.) అశ్రుతవేదాన్తాః §౬ పురుషాః, " సర్వేపదార్థాః - సర్వే జీవాత్మానశ్చ, - బ్రహ్మాత్మకాః," ఇతి నపశ్యన్తి;

(౨౧౨.) సర్వశబ్దానాంచ కేవలేషు తత్తత్పదార్థేషు §౭ §౮ వాచ్య పర్యవసానం మన్యన్తే.

(౨౦౯) ౮౦౯. "తత్-త్వమ్" శబ్దౌ, త్వదుక్తార్థపరౌస్యాతామ్,- [10]
తతఃకిమ్? ఇత్యత్రాహ (తదేవమ్) ఇతి.-

౮౧౦. "ప్రవృత్తినిమిత్తభేదేనైకార్థవృత్తిత్వరూపం సామానాధికరణ్యమ్, సిద్ధమ్," ఇత్యర్థః.

(౨౧౦) ౮౧౧. "త్వన్మతే, సామానాధికరణ్య §౯ లక్షణాసిద్ధిః, వాక్యాన్తరావగత సర్వజ్ఞ §౧౦ త్వాదిగుణవిరుద్ధమ [15]
విద్యాశ్రయత్వాది,-కల్పనీయ §౧౧ ంచ," ఇత్యభిప్రాయేణాహ (బ్రహ్మణ) ఇతి.

(౨౧౧)(౨౧౨) ౮౧౨. "సర్వే పదార్థా §౧౨ శ్శబ్దాశ్చ, బహ్మపర్యన్తాశ్చేత్,-
బ్రహ్మపర్యన్తతయా,పదార్థాః ప్రతీయేరన్,-

౮౧౩. శబ్దాశ్చ, తత్పర్యన్తత్వేన వ్యు §౧౩ త్పద్యేరన్,- [20]

౮౧౪. నచ, తథాక్రియతే,-

౮౧౫. తస్మాత్, నామరూపయో స్తత్పర్యన్తత్వమయుక్తమ్," ఇత్యత్రాహ (అశ్రుత) ఇతి.-

(౨౧౧) ౮౧౬. "పదార్థానాం బ్రహ్మపర్యన్తతయాగ్రహణాభావః-
వేదా §౧౪ న్తశ్రవణరూపసామగ్రీవైకల్యాత్,- [25]

౮౧౭. §౧౫ న, తదర్థాభావాత్" ఇత్యర్థః.

(౨౧౨) ౮౧౮. (సర్వశబ్దానాంచ) ఇతి.-

§౧ ద్వయోరపిపదయోః. ౪-౫-మూ. §౨ ఃప్రవృత్తిః ౮-మూ. §౩ నిరవద్యత్వం. ౫-మూ. §౪ నిర్వికారత్వం. ౫-మూ. §౫ గుణాకరత్వం.౨-౪-౮-మూ. §౬ సర్వేపురుషాః ౧-౩-౬-౭-మూ. §౭ ర్థేషువాచ్యైకదేశే. ౮-మూ. §౮ వాచకపర్యవసానం. ౨-మూ. §౯ ణ్యాసిద్ధిః ౭-వ్యా. §౧౦ తాది. ౩-౭-వ్యా. §౧౧ త్వాదికల్పనీయత్వంచ.౫-వ్యా.§౧౨ శబ్దాశ్చ. ౬-వ్యా-న. §౧౩ త్పాద్యేరన్. ౧-౨-౪-వ్యా. §౧౪ వేదాన్తాశ్రవణ. ౬-వ్యా. §౧౫ నత్వర్థాభావాత్. ౩-౫-వ్యా. నత్వతథాభావాత్. ౧-౨-వ్యా.

(౨౧౩.) ఇదానీమ్, వేదాన్తవాక్యశ్రవణేన, బ్రహ్మకార్యతయా తదన్తర్యామి ¶౧ కతయాసర్వస్య ¶౨ బ్రహ్మాత్మకత్వమ్, సర్వశబ్దానాం ¶౩ తత్తత్ప్రకారసంస్థితబ్రహ్మవాచిత్వంచ, జానన్తి·
(౨౧౪·) నన్వేవం గవాదిశబ్దానాం తత్తత్పదార్థవాచి ¶౪ తయా వ్యు [5] త్పత్తిర్బాధితాస్యాత్ ?-

---

౮౧౯. తస్మాదేవసామగ్రీవైకల్యాత్, శబ్దానాం తత్పర్యన్త¶౫ వ్యుత్పత్త్యభావః, ఇత్యర్థః.- [ఇత్యర్థః·
౮౨౦. నహి, చక్షుషా ¶౬ గన్ధగ్రహణాభావేసతి, గన్ధాభావః!
(౨౧౩) ౮౨౧. "సామగ్ర్యంసత్త్వాం-తత్పర్యన్తగ్రహణాత్, పూర్వం తత్తత్పదార్థమాత్రపర్యన్తత్వగ్రహణం-సామగ్రీవైకల్యాత్,-
౮౨౨· ఘ్రాణేనగన్ధగ్రహణేసతి,- చక్షుషాగన్ధగ్రహణాభావః;- ¶౭ సామగ్ర్యభావాత్,- నతు గన్ధాభావాత్,-"
౮౨౩. ¶౮ ఇత్యవగమ్యతే హీత్యాహ (ఇదానీమ్) ఇతి·-
౮౨౪· (ఇదానీమ్)·-వేదాన్త శ్రవణరూపసామగ్రీసంభవే· [15]
(౨౧౪) ౮౨౫· వేదాన్తవాక్యాని తత్తత్పదార్థ [౮౩౦.] తత్తచ్ఛబ్దానాం [౮౨౯·]బ్రహ్మపర్యన్తత్వంబోధయితుంనశక్నువన్తీతి చోదయతి (నను) ఇతి·-
౮౨౬· "వేదాన్తవాక్యాని, కిం వ్యుత్పత్తినిరపేక్షాణి,-
౮౨౭. ఉత సాపేక్షాణి?,- [20]
౮౨౮· ¶౯ వ్యుత్పత్తినిరపేక్షాణి చేత్, అవ్యుత్పన్నస్యాపి ¶౧౦ బోధజనకానిస్యుః,-
౮౨౯· సాపేక్షాణిచేత్, అన్యపర్యన్తతయావ్యుత్పన్నస్యశబ్దస్యాన్యపర్యన్తత్వం - వ్యుత్పత్తి విరుద్ధం, నబోధయన్తి,-
౮౩౦. వ్యుత్పత్తేశ్చ ప్రత్యక్షసాపేక్షత్వాత్, తద్విరుద్ధం [25] సకలపదార్థానామన్యపర్యన్తత్వం¶౧౧చ నబోధయన్తి,-
౮౩౧. యథా 'ఆదిత్యోయూపః'[1] ఇత్యాది వాక్యమ్·-
౮౩౨· తత్ర, వ్యుత్పత్త్యర్థంశబ్దస్య, ¶౧౨ప్రత్యక్షసాపేక్షత్వాత్,

---

౧॥ పూర్వమీ· ౧-౪-౧౫.
¶౧క· ౧-౩-౭-మూ-న. ¶౨బ్రహ్మకార్యత్వం. ౩-మూ. ¶౩ తత్ప్ర· ౧-౨-౮-మూ. ¶౪ వాచకత. ౮-మూ· ¶౫ త్పర్యన్తత్వ.౩-వ్యా. ¶౬గన్ధ. ౩-వ్యా-న ¶౭ గ్రీవైకల్యాత్. ౬-వ్యా. ¶౮ ఇతిచగమ్యతే· ౭-వ్యా. ¶౯ వ్యుత్పత్తి. ౩-వ్యా-న. ¶౧౦ బోధకానిస్యుః. ౩-౬-వ్యా. ¶౧౧చ ౩-వ్యా-న· ¶౧౨ అప్రత్యక్షత్వాత్· ౧-౨-వ్యా·

(౨౧౫·) నైవమ్.—

(౨౧౬·) సర్వేశబ్దాః అచి¶౧ జ్జీవవిశిష్ట ¶౨ పరమాత్మనో వాచకాః ఇత్యు
క్తమ్-“నామరూపే వ్యాకరవాణి”౧ ఇత్యత్ర. (౧౬౧)

---

౮౩౩. ప్రత్యక్షవిరుద్ధం యూపాదిత్యతాదాత్మ్యంహినబోధ [5]
యితుమలమ్ - తద్వాక్యమ్?;-

౮౩౪. అత్రాపి, తద్వత్;” ఇత్యర్థః.

(౨౧౫) ౮౩౫. పరిహరతి (నైవమ్) ఇత్యాదినా.- [(౨౧౫) (౨౨౫)]·

(౨౧౬) ౮౩౬. “ యూపాదిత్యభేదవిషయ ప్రత్యక్షస్య అనన్యథాసిద్ధ
త్వాత్, తత్, యూపాదిత్యతాదాత్మ్యవాదివాక్యస్యా

౮౩౭. నతు ప్రత్యక్షత్వాత్.- [రస్యభఙ్గకమ్;-

౮౩౮. అతఏవహి; ప్రత్యక్షావగతజ్వాలైక్యస్య అనన్యథాసిద్ధ
మనుమానంభఙ్గకమ్?;- [భిమానస్యభఙ్గకమ్?:-

౮౩౯. దేహాతిరిక్తాత్మవాది¶౩ వాక్యమ్, ప్రత్యక్షసిద్ధ దేహాత్మా

౮౪౦. తత్రహి; జ్వాలైక్య ¶౪ ప్రత్యక్షమ్,ఏకవర్తికావర్తి [15]
త్వసాదృశ్యాత్ అన్యథాసిద్ధమ్?;-

౮౪౧. దేహాత్మాభిమాన విషయప్రత్యక్షంచ, ‘ఉష్ణంజలమ్’ ఇతి
వత్, సంసర్గాత్ అన్యథాసిద్ధమ్?:-

౮౪౨. తస్మాత్, జ్వాలైక్యవిషయస్య, దేహాత్మాభిమాన విష
యస్యచ, అన్యథాసిద్ధస్యప్రత్యక్షస్య, అనుమా [20]
నాగమా భఙ్గకౌభవతః·

౮౪౩· తత్రాపి, వ్యాప్తి-లిఙ్గ-ధర్మి గ్రాహి ప్రత్యక్షస్యఅనన్య
థాసిద్ధత్వాత్,తత్, అబాధితమ్.- [అన్యథాసిద్ధమ్,-

౮౪౪· ఏవమ్, అత్రాపి, తత్తత్పదార్థపర్యన్తత్వ గ్రహణమ్-

౮౪౫· తత్పర్యన్తవ్యుత్పత్తిశ్చ - అన్యథాసిద్ధా, ఇతి, [ఏవ.-

౮౪౬. ¶౫ అనన్యథాసిద్ధాగమేన, అన్యథాసిద్ధాంశబాధోయుక్త

¶౧ అపిజీవ. ౧-మూ. ¶౨ స్య. ౨-౩-౫-౮-మూ. ¶౩ వాదిచ
వాక్యమ్. ౩-వ్యా· ¶౪ ప్రత్యక్ష. ౩-౪-౫-౬-౭-వ్యా-న. ¶౫ అనన్యథా
సిద్ధాగమేన. ౪-వ్యా-న.

(౨౧౭) *౧ తత్ర, లౌకికా *౨ స్తుపురుషాః, శబ్దంవ్యవహరన్తః *3, శబ్ద వాచ్యే ప్రధానాంశ *౪ స్యైవ *౫ పరమాత్మనః ప్రత్యక్షాద్యపరి చ్ఛేద్యత్వాత్, వాచ్యైకదేశభూతేవాచ్యసమాప్తింమన్యన్తే;
(౨౧౮) వేదాన్తశ్రవణేన *౬ హి వ్యుత్పత్తిః పూర్యతే;- [5]

౮౪౭. అత్రాపి, అనన్యథాసిద్ధమ్, తత్తత్పదార్థస్వరూపవిషయమ్,- శబ్దస్వరూపవిషయమ్,- తత్సంబన్ధ *౭ విషయంచ,- ప్రత్యక్షమ్, నబాధ్యతే- [తే;"
౮౪౮. అన్యథాసిద్ధస్తత్తన్మాత్ర పర్యన్తత్వాంశ ఏవ *౮ బాధ్య
౮౪౯. ఇతిపరిహారమభిప్రేత్యాహ (సర్వే) ఇత్యాదినా- [(౨౧౬)-
౮౫౦. "శబ్దానాంపరమాత్మపర్యన్తత్వంయుక్తమ్,- [(౨౨౫).
౮౫౧. బాధకస్య §అన్యథాసిద్ధత్వాత్;" ఇత్యభిప్రాయః.
(౨౧౭) ౮౫౨. తత్ర, కథమ్అన్యథాసిద్ధిః! ఇత్యత ఆహ (*౯ తత్రలౌకికా) ఇతి.
౮౫3. "తత్తత్పదార్థానాంబ్రహ్మపర్యన్త *౧౦ త్వగ్రహణే, తత్ప ర్యన్తశబ్దవ్యుత్పత్తౌచ, బ్రహ్మస్వరూపగ్రహణమపేక్షితమ్,-
౮౫౪. యథానైల్యపీతిమాదీనాం ద్రవ్యపర్యన్తత్వగ్రహణే, నీల పీతాది *౧౧ శబ్దవ్యుత్పత్తౌచ, తత్తద్వస్తుగ్రహణమపే క్షితమ్.
౮౫౫. తస్యచ * ప్రత్యక్షాద్యగోచరత్వాత్, తత్తద్వస్తుమాత్ర పర్యన్తగ్రహణం - తత్తత్పర్యన్తవ్యుత్పత్తిశ్చోభయ [20] *౧౨ మన్యథాసిద్ధమ్;" ఇత్యర్థః
(౨౧౮) ౮౫౬. "తర్హి, వ్యుత్పత్త్యా వేదాన్తశ్రవణమ్,- వేదాన్తశ్రవణాత్ వ్యుత్పత్తిః!;" ఇత్యత ఆహ (వేదాన్త) ఇతి-

* "తస్యచ" = తస్యచబ్రహ్మస్వరూపస్య [= ౮౫3.].
§ బాధకస్య = పరమాత్మపర్యన్తత్వబాధకప్రత్యక్షాదేః. [౮3౦, ౮౪౪.]
*౧ అత్ర. ౭-మూ. *౨ లౌకికాఃపురుషాః. 3-౫-మూ. *3 వ్యాహరన్తః. ౨-౪-౫-మూ. *౪ స్యైవ. ౨-3-౪-౫-౮-మూ-న. *౫ ప్రధానాంశస్యైవ ప్రత్యక్షా. ౧-౭-మూ. *౬ శ్రవణేనచవ్యు. ౨-౪-౫-౮-మూ. *౭ తత్సంబన్ధి. ౧-౬-వ్యా. *౮ ఏవహి. 3. వ్యా. *౯ అత్ర. ౭-వ్యా. *౧౦ త్వ. ౧-౨-వ్యా-న. *౧౧ శబ్ద. ౧-వ్యా-న. *౧౨ మప్యన్యథా. ౬-వ్యా.

(౨౧౯.) ఏవమేవ, వైదికా *౧శ్శబ్దాస్సర్వే, పరమాత్మపర్యన్తాన్ స్వార్థాన్ బోధయన్తి.

(౨౨౦.) వైదికాఏవ, సర్వేశబ్దాః, ఆదావుద్ధృత్యోద్ధృత్య, పరే *౨ణైవ బ్రహ్మణా, సర్వపదార్థాన్ పూర్వవత్సృష్ట్వా, తేషు - పర [5] మాత్మపర్యన్తేషు, పూర్వవత్, నామతయాప్రయుక్తాః-

(౨౨౧) తదాహమనుః—“ సర్వేషాంతుస, నామాని, *౩...పృథక్సం స్థాశ్చ, నిర్మమే” ౧ఇతి-

(౨౨౨) “సంస్థాః”-సంస్థానాని,- రూపాణీతియావత్.

---

౮౫౭. “ఏకదేశవ్యుత్పత్త్యా, వేదాన్తశ్రవణముపపద్యతే;- [10]

౮౫౮. వేదాన్తశ్రవణేన, (వ్యుత్పత్తి) పూర్తిః,-

౮౫౯. నతు,-కార్త్స్న్యేనఆదితఃప్రభృతివ్యుత్పత్తిః; ఇతి,-

౮౬౦. నాన్యోన్యాశ్రయః:” ఇత్యర్థః.

(౨౧౯) ౮౬౧. ఏవం, లౌకి *౪కశబ్దానాం,-తత్తద్వస్తుమాత్రపర్యన్తత్వేన వ్యుత్పన్నానామపి, పరమాత్మపర్యన్తత్వమ్-ఉక్తమ్; [15]

౮౬౨. వైదికశబ్దానాంపరమాత్మపర్యన్తత్వమాహ(ఏవమేవ)ఇతి.

(౨౨౦)౮౬౩.“(వైదికాఏవ...శబ్దాః)-(పరమాత్మపర్యన్తా)(౨౧౯)స్స్యుః,-

౮౬౪. లౌకికాస్తత్తద్వస్తుమాత్రపర్యన్తాస్స్యుః,- [ఇతి.-

౮౬౫. వ్యుత్పత్తిస్వారస్యసిద్ధ్యర్థమ్;-”ఇత్యతాఽఽహ(వైదికాఏవ)

౮౬౬. “ లౌకికశబ్దానామపి, వేదశబ్దామద్ధృత్య తత్తద్వస్తు [20] ష్వప్రయుక్తత్వాత్, (సర్వేశబ్దా - వైదికాఏవ) ఇతి,- సర్వేపరమాత్మపర్యన్తాఏవ,” ఇత్యర్థః.

(౨౨౧) ౮౬౭. తత్ర ప్రమాణమాహ (తదాహ) ఇతి.

(౨౨౨) ౮౬౮. (“ సంస్థా”-) శబ్దస్య, స్థిత్యర్థతావ్యావృత్త్యర్థమాహ- (“సంస్థాః” - సంస్థానాని) ఇతి. [25]

౧॥ మ-స్మృ. ౧-౨౧-

*౧ స్సర్వేశబ్దాః. ౩-౪-౫-౭-౮-మూ. *౨ పరేణబ్రహ్మణా. ౮-మూ

*౩...=కర్మాణిచపృథక్పృథక్। వేదశబ్దేభ్యఏవాదౌ. ౨-౩-౪-౫-౮-మూ.

*౪ కానాంతత్తద్వస్తు. ౬-వ్యా.

(౨౨౩) ఆహచభగవాన్ పరాశరః- "నామరూపంచభూతానాం కృత్యానాంచప్రపఞ్చనమ్। వేదశబ్దేభ్యఏవాదౌదేవాదీనాంచకారసః"౧ ఇతి;-

(౨౨౪) శ్రుతిశ్చ "సూర్యాచన్ద్రమసౌ, ధాతా, యథాపూర్వమకల్పయత్"౨ ఇతి.- [5]

(౨౨౫) సూర్యాదీన్పూర్వవత్పరికల్ప్య, నామానిచపూర్వవచ్చకారేత్యర్థః

(౨౨౬) ఏవం జగద్బ్రహ్మణో రనన్యత్వం ప్రపఞ్చితమ్.-

(౨౨౭) తేన, ఏకేన*౧ జ్ఞానేన సర్వస్య జ్ఞాతతా, ఉపపాదితా భవతి.-

---

(౨౨౩) ౮౬౯. (ఆహచేతి).-

౮౭౦. అత్రమనుపరాశరయోరైకకణ్ఠ్యం దర్శితమ్. *౨ [10]

(౨౨౪)(౨౨౫) ౮౭౧. (శ్రుతిశ్చ)ఇతి.- ("సూర్యాచన్ద్రమసౌ")-ఇతి నిర్దేశేన నామకల్పనంచార్థసిద్ధమ్,-ఇత్యభిప్రాయాత్,పూర్వోక్తోపబృంహణ వచనానుగుణ్యాచ్చ, (నామానిచపూర్వవచ్చకార) ఇతి వ్యాఖ్యాతమ్;-

౮౭౨. "శబ్దాస్సర్వే వైదికాఏవ;- [15]

౮౭౩. ఆనుపూర్వీభేదమాత్రాల్లౌకికత్వమ్;-

౮౭౪. తతఏవలక్షణభేదశ్చ;-

౮౭౫. తస్మాత్, సర్వేశబ్దాః బ్రహ్మపర్యన్తాః;-" ఇతి.

(౨౨౬) ౮౭౬. "తతఃకిమ్,-(అయమర్థః) ఇత్యారభ్యప్రతిపిపాదయిషిత*౩స్యార్థస్య?[(౮౮)-(౨౨౫).]"ఇత్యత్రాహ(ఏవమ్)ఇతి.-

౮౭౭. బ్రహ్మణ ఏవోపాదానత్వ నిమిత్తత్వోపపాదనేన, (జగద్బ్రహ్మణోరనన్యత్వమ్) ఉక్తమిత్యర్థః

(౨౨౭) ౮౭౮. (తేన) ఇతి.-జగతస్సత్యత్వేన,-సత్యమిథ్యా *౪ ర్థయోరేకతాప్రసఙ్గాద్యభావాత్, (ఏక *౫ విజ్ఞానేన సర్వవిజ్ఞాన ముపపాదితం భవతి), ఇత్యర్థః [25]

౧॥ వి-పు. ౧-౫-౬౩. ౨॥ ౨-తై-ఉ. ౧-అను., ౩౮-వా.

*౧జ్ఞాతేన. ౧_౪_౫-౮-మూ. *౨దర్శితంస్పష్టమ్.౪-౫-౬_వ్యా. *౩స్యార్థ, ౧-వ్యా-న. *౪ మిథ్యాత్వ. ౧-వ్యా. *౫ వి. ౪_౫-వ్యా-న.

(౨౨౮) సర్వస్య, బ్రహ్మకార్యతాప్రతిపాదనేన, తదాత్మకతయైవ సత్యత్వమ్ - నాన్యథేతి, [1] "తత్సత్యమ్" [౧] ఇత్యుక్తమ్;-
(౨౨౯) యథా, దృష్టాన్తే సర్వ[2]స్య మృద్వికారస్య మృదాత్మనైవ [3] సత్యత్వమ్. [5]

(౨౨౮) ౮౭౯. (సర్వస్య) ఇత్యాది.- "తత్సత్యమ్"[౧]ఇతివాక్యే, బ్రహ్మా(త్మకతయైవ)జగత్ (సత్య)మ్, స్వనిష్ఠ[1]త్వ మేవాసత్యమ్, ఇతి, జగతో బ్రహ్మాత్మక[2]త్వేన సత్యతోపపాదనాత్, మహావాక్యస్వారస్యమపి, జగత్సత్యత్వానుగుణమ్, ఇత్యర్థః. [10]
(౨౨౯) ౮౮౦. (యథా) ఇతి.- "లోక దృష్ట ప్రకారేణ, దృష్టాన్తస్య కథనీయత్వాత్,-
౮౮౧. దృష్టాన్తస్యచ, లోకే, సత్యత్వేన సంప్రతిపన్నత్వాత్,-
౮౮౨. దార్ ష్టాన్తికస్యచ, దృష్టాన్తానుగుణత్వాత్,
౮౮౩. ["తత్సత్యమ్"[౧]] ఇత్యాదివాక్యాన్యపి, జగతస్సత్యత్వ [15] పరాణీతి,
౮౮౪. మహావాక్య స్వారస్యం జగతస్సత్య త్వానుగుణమ్," ఇత్యాశయః:-
౮౮౫. కిఞ్చ:- "మృత్పిణ్డాది దృష్టాన్తత్రయమపి పరిణామపక్షానుగుణమేవ, [20]
౮౮౬. దార్ష్టాన్తికబ్రహ్మకారణత్వపరాణి,-'తత్తేజోఽసృజత'[౨] 'తదాత్మానంస్వయమకురుత'[3] ఇత్యాదివాక్యాన్యపి,- పరిణామానుగుణాన్యేవ,
౮౮౭. నహిరజ్జుసర్పాదిదృష్టాన్తశ్శ్రూయతే,

౧॥ ఛా - ఉ. ౬ - ౮ - ౬ - ౧౬. ౨॥ ఛా - ఉ. ౬ - ౨ - 3. [25]
3॥ తై - ఉ - ఆ. ౭.

మూ.—౧ తదేవసత్య. ౭. ౨ సర్వమృద్వికార.౨. 3 త్మకతయైవ.౧౦.

వ్యా.—౧ త్వం. ౭-స. ౨క. 3-స.

౮౮౮. 'వ్యవర్తత'[1] 'అభ్రమత్'[1] ఇత్యాదికమపిపదం నశ్రూయతే,

౮౮౯. సూత్రంచ, 'పరిణామాత్'[2] 'ఆత్మకృతేః'[3] 'పటవచ్చ'[4] ఇత్యాది,- [5]

౮౯౦. నతు 'వివర్తాత్' ఇతి, 'రజ్జు[1] సర్పవత్' ఇతిచ;

౮౯౧. ఉపబృంహణవచనాన్యపి పరిణామానుగుణాన్యేవ,-

౮౯౨. 'నిస్సరన్తియథా లోహపిణ్డాత్'[5] "కటకముకుట"[6] ఇత్యాదీని;

౮౯౩. ఏవమ్, సకలశ్రుతిస్మృతిసూత్రానుగు[2]ణత్వాత్-[10] పరిణామపక్షేసుస్థేసతి,-

౮౯౪. సచ సద్వారకో[3] ౽ద్వారకోవాపరిణామః?ఇతివివేకే,

౮౯౫. బ్రహ్మణోఽనిర్దోషత్వా[4] వికారత్వాది శ్రుతిబాధప్రసఙ్గాత్, సద్వారకత్వమేవ యుక్తమ్;

౮౯౬. 'యస్యాత్మాశరీరమ్'[7] ఇద్యాది శ్రుతయస్చ,-శరీర[15] శరీరిభావం వదన్త్యః, పరిణామాదికం సద్వారకం జ్ఞాపయన్తి;-

౮౯౭. ఉపబృంహణేష్వపి, 'కారిన్యవాన్ యోబిభర్తి...తస్మై భూమ్న్యాత్మనేనమః'[8] ఇతి, [5]బ్రహ్మణో[6]నిర్దేశాత్, సద్వారకత్వ మేవస్పష్టమ్; [20]

౮౯౮. సద్వారక ముపాదానత్వం బ్రహ్మణిముఖ్యమేవ,-

౮౯౯. శరీరవాచిపదానాం శరీరి పర్యన్తత్వాత్;

౧|| భా - ౧౦౭. ౨|| బ్ర - సూ. ౧-౪-౭-౫. ౩|| బ్ర-సూ. ౧-౪-౭-౪ ౪||బ్ర-సూ. ౨-౧-౬-౫. ౫|| యాజ్ఞ. స్మృ. ప్రా. కా. ౬౭. ౬|| వి-పు. ౩-౭-౧౬. ౭|| సు-ఉ. ౮|| వి-పు. ౧-౧౪-౨౭. [25]

వ్యా.—౧సర్పాదితిచ. ౬. ౨గుణ్యాత్. ౩ - ౪ - ౫ - ౬ - ౭ - ౮. ౩ సద్వారకోవా. ౩. ౪ త్వనిర్వికారత్వాదిశ్రుత్యతి. ౫ బ్రహ్మణోనిర్దేశాత్. ౧-౨-న. ౬ నిర్దేశ్యత్వాత్. ౭.

౯౦౦. మీమాంసకైరపి,సద్వారక [1] స్యాపి ముఖ్యత్వమభ్యుపగమ్యతే,-

౯౦౧. యథా, పరమాపూర్వంప్రతి, ప్రోక్షణాదేశ్శేషత్వమ్;

౯౦౨. తత్రహి, యజ్ఞశేషత్వం-వ్రీహ్యాదిద్వారకమ్, [5]

౯౦౩. అపూర్వశేషత్వం [2] వ్రీహియాగద్వారకమ్,

౯౦౪. ‹అరుణయా... క్రీణాతి›౧ ‹గవాయజతే›౨ ఇత్యాదిషు, గుణస్య, జాతేశ్చ, క్రయయజనసాధనత్వమ్, సద్వారకమపి,ముఖ్యమేవాభ్యుపగతమ్;-

౯౦౫. ఏవమ్,విశిష్టస్యబ్రహ్మణః, శరీరద్వారకముపాదానత్వం ముఖ్యమేవ; [10]

౯౦౬. [4] ఏవమ్, విశిష్టస్యైవోపాదానత్వమ్, సర్వవేదాన్తిభి [5] రభ్యుపగతమ్,-

౯౦౭. అవిద్యోపాధి [6] శక్తివిశిష్టస్యైవోపాదానత్వోపపాదనాత్; [15]

౯౦౮. తస్మాత్, చిదచిద్విశిష్టమేవబ్రహ్మ,-కారణమ్,- పరిణామిత్వేన,-

౯౦౯. నతువివర్తాధిష్ఠా [7] తృత్వేన;

౯౧౦. సద్విద్యాయాంషడ్విధ తాత్పర్యలిఙ్గంచా [8] స్మత్పక్షఏవాస్తి;- [20]

౯౧౧. షడ్విధతాత్పర్య [9] లిఙ్గమద్వైతవిషయమిత్యేతదభ్యు [10] పగతమ్;

౯౧౨. తత్తునర్విశేషాద్వైతవిషయమ్,

౯౧౩. అపితువిశిష్టాద్వైతవిషయమ్:-

౧॥ పూ-మీ. ౩-౧-౯. ౨॥ [25]

వ్యా.—౧ స్య. ౩. ౨ వ్రీహి. ౪-౫-౬-న. ౩ జేత. ౨-౬-౭-౮. ౪ ఏవమ్. ౩-౪-౫-౬-న. ౫ రభ్యుపేతమ్. ౧-౨-౪-౫-౬-౭-౮. ౬ శక్తి. ౭-న. ౭ ష్ఠాన. ౨-౩-౪-౫-౬-౮. ౮ స్మన్పక్ష. ౭. ౯ లిఙ్గం. ౪-౫-౬-౭-న. ౧౦ అభ్యుపేతం. ౪-౫-౬-౭.

(౨౩౦·) శోధకవాక్యాన్యపి నిరవద్యం సర్వకల్యాణ గుణాకరం [1] పరం [2] బ్రహ్మ [3] శోధయన్తి·

౯౧౪· *ఉపక్రమే, [‘సదేవ’][1] ఇతివాక్యంచ, నిమిత్తత్వోపాదానత్వ తదుపయోగిసార్వజ్ఞ్య సర్వశక్తిత్వాది [5] పరత్వాత్, సవిశేషవిషయమ్;-

౯౧౫· *ఉపసంహారగతమ్ [‘తత్త్వమసి’[2]] ఇతిసామానాధికరణ్యమ్, ప్రవృత్తినిమిత్తభేదేన ఏకార్థవిషయత్వాత్, విశిష్టాద్వైతవిషయమ్;-

౯౧౬. విశిష్టైకార్థపరస్య [“తత్త్వ [1] మసి”[3]]వాక్యస్యాఽ [10] వృత్తత్వాత్, *అభ్యాసో [2] స్తి;-

౯౧౭· చిదచిదాత్మకప్రపఞ్చస్యబ్రహ్మ [3] విశేషణత్వం ప్రమాణాన్తరాగోచరమ్-

౯౧౮· ఇతి, *అపూర్వతాచాస్తి;-

౯౧౯· ఏతదర్థజ్ఞానవతః ‘తస్యతావదేవచిరమ్’[4] ఇతిమోక్షోపదేశాత్, *ఫలంచాస్తి; [15]

౯౨౦· ఏతద్విషయస్య [4] పితాపుత్రసంవాదరూపత్వాత్, *అర్థవాదశ్చాస్తి;- [పత్తిశ్చాస్తి;-

౯౨౧· [5]తస్మిన్నేవార్థే, మృ[6]త్కార్యదృష్టాన్తోపన్యాసేన, *ఉప

౯౨౨· ఇతిషడ్విధతాత్పర్యలిఙ్గంవిశిష్టాద్వైతవిషయమ్:” ఇతి. [20] [= ఇతి-ఆశయః [= ౮౮౪.], ఇత్యన్వయః·]

౯౨౩· ఏవమ్, సద్విద్యాయాస్సవిశేషపరత్వముక్తమ్.-

(౨౩౦)-(౨౪౫) ౯౨౪. అథశోధకవాక్యానాంసవిశేషపరత్వముచ్యతే(శోధక-) ఇత్యాదినా.

౧|| ఛా-ఉ. ౬-౨-౧. ౨|| ఛా-ఉ. ౬-౧౬-౩. ౩|| ఛా-ఉ. ౬-౮-౧౫. [25] ౪|| ఛా-ఉ. ౬-౧౪-౨. * ఉపక్రమోపసంహారావభ్యాసోఽపూర్వతాఫలమ్| అర్థవాదోపపత్తీచలిఙ్గంతాత్పర్యనిర్ణయే|| [= శ్రు-ప్ర-పృ. ౧౦౬-౧౦౭.]

మూ.—౧ పరం ౨-౩-౪-౫-౬-౭-౮-౯-౧౦-న, ౨ బ్రహ్మైవ. ౨-౪-౫-౮-౯. ౩ బోధయన్తి. ౮.

వ్యా.—౧ త్వమసీతి. ౩-౪-౫. ౨ ష్య. ౩-౭. ౩ విశేషత్వం· ౭. ౪ స్య.౩. ౫ అస్మిన్నే. ౧-౨-౪-౫-౬-౭-౮. ౬ త్తత్. ౩-౬-౭-౮.

౯౨౫. తత్ర, శ్రౌత గుణనిషేధమ్,ద్విధాపరిహరతి(నిరవద్యం, సర్వకల్యాణగుణాకరమ్) ఇతిపదద్వయేన-

౯౨౬. "సామాన్యనిషేధః, - విశేషోపస్థాపకేసతి తత్రపర్యవస్యతి, [5]

౯౨౭. 'ఛాగోవామన్త్రవర్ణాత్' [1] ఇతిన్యాయాత్;

౯౨౮. తస్మాత్, [(అపహతపాప్మా')][2] ఇత్యాదిభిఃహేయగుణానాం[1] నిషిధ్యమానత్వాత్, గుణసామాన్యనిషేధ[2]స్తత్పర్యవసాయీ";-

౯౨౯. ఇతి, (నిరవద్యమ్) ఇతిపదస్యాభిప్రాయః. [10]

౯౩౦ "విశేషవిధానేసతి, సామాన్యనిషేధస్తద్వ్యతిరిక్త విషయపవ,-

౯౩౧. యథా, అగ్నీషోమీయహింసావ్యతిరిక్తవిషయః- 'నహింస్యాత్సర్వాభూతాని' [3] ఇతిసామాన్యనిషేధః;-

౯౩౨. తస్మాత్, 'సత్యకామస్సత్యసంకల్ప[2]' [3] ఇత్యాది [15] భిర్మఙ్గళగుణవిధానేసతి, గుణనిషేధస్తద్వ్యతిరిక్త విషయః;"

౯౩౩. ఇతి, (సర్వకల్యాణగుణాకరమ్)ఇతిపదస్యాభిప్రాయః.

౯౩౪. అర్థ[4] భేదనిషేధపరిహరిష్యతే.

(౨౩౧)
(౨౩౨)
౯౩౫. సామానాధికరణ్యా[5] న్యథానుపపత్త్యా, నిర్విశేష [20] వస్తుసిద్ధిందూషయతి (సర్వ-) ఇత్యాదినా-

౯౩౬. "విశేషణ వివక్షాయామ్;-

౯౩౭. విశేషణభేదేన విశేష్యభేదాత్,-

౯౩౮. యుగపదభిధానే, విశేషణానామప్యైక్యప్రసఙ్గాత్,-

౯౩౯. క్రమేణాభిధానే, విశేషణానామన్యోన్య విశేషణ [25] విశేష్యభావప్రసంగాచ్చ;-

౧|| పూ-మీ. ౬-౮-౩౯. ౨|| ఛా-ఉ. ౮-౭-౧. ౩||

వ్యా —౧షేధ్య. ౬-౮. ౨ ధళబ్ద. ౭. ౩ ల్ప ఇతిమఙ్గళ. ౬. ౪ అర్థగుణ. ౩. ౫ సామానాధికరణ్యానుప. ౪-౫.

౯౪౦. వస్తుమాత్రైక్యపరమేవ, సామానాధికరణ్యమ్;

౯౪౧. తత్ర, ప్రతియోగిరూప ప్రవృత్తినిమిత్తభేదాత్, నసామానాధికరణ్యలక్షణహానిః;

౯౪౨. వాక్యతాత్పర్యానుగుణ [1] లక్షణా, తద్విరుద్ధముఖ్య [5] వృత్తేర్బలీయసీ;

౯౪౩. సర్వపదలక్షణాచ, నదోషః,-

౯౪౪. 'విషంభుజ్‌క్ష్వ' [1] ఇత్యాదిషుదర్శనాత్; [యః;

౯౪౫. సర్వపదలక్షణాయామపి,సమానవిభక్త్యాతాత్పర్య[2]నిర్ణ

౯౪౬. శౌక్ల్యాదేఃకార్ష్ణ్యాదివ్యావృత్తివచ్చ, [3] న-వ్యావృత్తిర్ధ

౯౪౭. స్వరూపమేవవ్యావృత్తిః;- [ర్మః,-

౯౪౮. నచపర్యాయతా;-

౯౪౯. కార్ష్ణ్యవ్యావృత్త పీతిమవ్యావృత్తాదిశబ్దవత్;-"

౯౫౦. ఇతిహిపూర్వపక్షశరీరమ్‌।.

౯౫౧. "విరుద్ధవిశేషణానామేవవిశేష్యభేదా పాదకత్వాత్, న విశేషణభేదే - విశేష్యభేదః;

౯౫౨. యుగపదభిధానేపి, సమానవిభక్త్యా విశేష్య [4] మాత్రైక్య [5] ప్రతిపాదనాత్, నవిశేషణైక్యప్రసఙ్గః;

౯౫౩. 'పదజాతంశ్రుతంసర్వమ్'[2]ఇత్యాదిన్యాయేన- సర్వైఃపదైర్యుగప దేవానేకవిశేషణ విశిష్టైకార్థా [20] భిధానాత్,

౯౫౪. నవిశేషణానామన్యోన్యవిశేషణవిశేష్య భావప్రసఙ్గః;

౯౫౫. ఉద్దే [6] శ్యోపాదేయవిభాగస్తు పరామర్శదశాయామేవావగతఇతి, నవిశేషణవివక్షాయాఃకాచిదనుపపత్తిః",

౯౫౬.ఇత్యేతావదభిప్రేతమ్,భాష్యకారైర్భాష్యేభిహితత్వాత్.

౧|| ౨|| శ్రు-ప్ర. జిజ్ఞాసాధి. పు.౧౦౭. ప. ౩౬.

వ్యా.—౧ అనుగుణాలక్షణా. ౧-౪-౭-౮.
౨ నిశ్చయః. ౧-౩-౪-౫-౬-౭. ౩ నవ్యావృత్తిధర్మ. ౪-౭,
౪ మాత్ర. ౪-౫-న. ౫ ఐక్యమాత్ర. ౪-౫. ౬ శ్యవిధేయ ౮.

(౨౩౧.) సర్వప్రత్యనీకాకార ¹ బోధనేపి,

(౨౩౨) తత్తత్ప్రత్యనీ ²కతాభేదస్యావర్జనీయత్వాన్న నిర్విశేష³త్వసిద్ధిః.

(౨౩౩.) నను జ్ఞానమాత్రం బ్రహ్మేతి ప్రతిపాదితే, నిర్విశేషజ్ఞానమాత్రం బ్రహ్మేతి నిశ్చీయతే:- [5]

---

(౨౩౧) } (౨౩౨) } ౯౫౭. అత్ర, [శౌక్ల్యా] ¹ దిదృష్టాన్త [౯౪౬] వ్యావృత్తిం ద్విధాఽఽహ (సర్వ-) ఇత్యాదినా.

(౨౩౧) ౯౫౮. (సర్వప్రత్యనీ ² కాకారబోధనేపి-) ఇతి.- “ ‘కార్ణ్స్య వ్యావృత్తమ్’ ఇత్యాదిషు [౯౪౯], ప్రతియోగితద్వ్యావృత్తీ, శబ్దస్వారస్యాదేవ ప్రతిపన్నే; [10]

౯౫౯. అత్ర త్వన్వయరూపార్థాభిధాయినశ్శబ్దస్య, వ్యతిరేకముఖేనార్థ ³ పరికల్పనమయుక్తమ్;”

౯౬౦. ఇతి,- (అపి) శబ్ద ⁴ స్య భావః.

౯౬౧. ఏవమ్, శౌ⁵క్ల్యాదిదృష్టాన్తాచ్ఛబ్ద వైషమ్యమ్,- ఉక్తమ్.

(౨౩౨) ౯౬౨. అథ, అర్థవైషమ్యమభిప్రేత్యాహ (తత్తత్ప్రత్యనీకతాభేదస్యావర్జనీయత్వాత్) ఇతి.- [15] [వ్యావృత్తిః;-

౯౬౩. “శౌక్ల్యస్య, ⁶ కస్యచిద్ధర్మభూతత్వాత్, స్వరూపమేవ

౯౬౪. స్వరూపే ప్రతిపన్నే, అధ్యాసాసహత్వాచ్చ:

౯౬౫. బ్రహ్మతు నకస్యచిద్ధర్మభూతమ్;-

౯౬౬. స్వరూపే ప్రతిపన్నే అధ్యాససహంచ; [20]

౯౬౭. తస్మాత్, స్వరూపాతిరేకేణ వ్యావృత్తిరభ్యుపగన్తవ్యా;”

౯౬౮. ఇతి భావః.

(౨౩౩) ౯౬౯. అథ ⁷ గుణనిషేధం వదంశ్చోదయతి (నను) ఇతి.-

౯౭౦. “న ⁸ హి జ్ఞానం జ్ఞానా ⁹ న్తరాశ్రయో భవతి;.

౯౭౧. తస్మాత్, జ్ఞానస్వరూపత్వ ప్రతిపాదనేన, గుణ [25] నిషేధస్సిద్ధః,” ¹⁰ ఇత్యర్థః.

మూ.—౧ కాకారతా. ౨-౪-౫-౯. ౨ కాకారభేదస్య. ౬. ౩ త్వ. ౩-న. ౩ షవస్తు, ౧౦,

---

వ్యా.—౧ క్ల్యద్య. ౨-౮. ౨ కతాకార. ౧. కాకారతా. ౨-౬. ౩ పరత్వక. ౩-౬-౭. ౪ స్య. ౧-౨-౭-న. ౫ క్ల్యద్య. ౩. ౬ స్యాచిత్. ౧-౨-౩-౮. ౭ అథ. ౨-న. ధార్థగు ౩-౪-౫-౬-౭-౮. ౮ హి. ౪-౫-౬-న. [30] ౯ న్తరా. ౪-౫-౬-న. ౧౦ ఇత్యభిప్రాయః. ౩.

(౨౩౪.) నైవమ్.—

(౨౩౫.) స్వరూపనిరూపణ ధర్మశబ్దాహి, ధర్మముఖేన, స్వరూపమపి[1] ప్రతిపాదయన్తి, గవాదిశబ్దవత్ ।--*

(౨౩౬.) తథాహసూత్రకారః,- "తద్గుణసారత్వాత్తు[2] తద్వ్యపదేశః [5] ప్రాజ్ఞవత్,"[౧] "యావదాత్మభావిత్వాచ్చనదోషః,"[౧] ఇతి;-[తి-

(౨౩౭.) జ్ఞానేన[3] ధర్మేణ, స్వరూపంనిరూపితమ్;- న[4]తుజ్ఞానమాత్రంబ్రహ్మే

(౨౩౮.) కథ[5] మిదమవగమ్యత ఇతిచేత్, "యస్సర్వజ్ఞస్సర్వవిత్"[౨] ఇతి [6] జ్ఞాతృత్వశ్రుతేః;-

(౨౩౯.) "పరాస్యశక్తిర్వివిధైవశ్రూయతే, [10]

---

(౨౩౪) ౯౭౨. పరిహరతి (నైవమ్) ఇతి.

(౨౩౫) ౯౭౩. (స్వరూప) ఇత్యాది-స్పష్టమ్,-

(౨౩౬) ౯౭౪. (తథాహ) ఇతి. ధర్మవాచిశబ్దస్య ధర్మిపర్యన్తత్వే, లక్షణాస్యాదితిశఙ్కాపరిహారాయ "యావదాత్మ"[౨] ఇతిసూత్రమ్ ఉదాహృతమ్.- [15]

(౨౩౭) ౯౭౫. "జాతిగుణయోఃవ్యక్తిగుణిపర్యన్తత్వస్య లోకే ప్రత్యక్షసిద్ధత్వాత్, తద్వాచిశబ్దానాం తత్పర్యన్తత్వ మాశ్రితమ్;-

౯౭౬. అత్రతుజ్ఞానస్యధర్మ్యన్తరనిష్ఠత్వం కథ[1]మ్?"

౯౭౭. ఇత్యభిప్రాయేణచోదయతి (జ్ఞానేన) ఇతి.-

(౨౩౮) ౯౭౮. తత్రప్రమాణందర్శయతి ("యస్సర్వజ్ఞ"[౨]) ఇతి. [20]

(౨౩౯) ౯౭౯. "జ్ఞానస్వరూపత్వశ్రుత్యనుగుణమ్, జ్ఞాతృత్వస్వరూపతా[2] శ్రుతిర్నేయా;-

౯౮౦. నతు, జ్ఞాతృత్వశ్రుత్యనుగుణమ్, జ్ఞానస్వరూపతాశ్రుతిర్నేయా;" ఇత్యత్రాహ ("పరాస్యశక్తిః"[౩]) ఇతి.-

౯౮౧. జ్ఞాతృత్వశ్రుతీనాం భూయస్త్వాత్, బహుస్వారస్యానుగుణంకతిపయశ్రుతిర్నేయేత్యర్థః. [25]

౧|| బ్ర-సూ. ౨-౩-౩౦, ౩౧. ౨|| ము ౨-౨-౭. ౩|| శ్వే-౬. ౬.

మూ.—౧మపి. ౧-౭-౯-న. ౨ రత్వాత్త. ౧-౩-౭-౮-౯-౧౦. ౩ ధర్మిస్వరూపం. ౬. ౪తు. ౩-౬,౮-౧౦-న. ౫ఇదం. ౩-౬-౧౦-న ౬ఇత్యాది. ౩-౪-౫-౬-౭-౮-౧౦,

---

వ్యా.—౧ మవగత. ౩. ౨ తాశ్రుతయోనేయాః. ౩. [30]

* గవాదిపదానాంజాతావేవశక్తిరితిమీమాంసకాః [తర్క-సం. దీపి. సవ్యా. శబ్దప. పుటమ్. ౮౫.]

(౨౪౦.) స్వాభావికీజ్ఞాన బలక్రియాచ," ౧ "విజ్ఞాతారమరే, కేనవిజానీయాత్,"౨ ఇత్యాది [1] శ్రుతిశతసమధిగత [2] మిదమ్;-
(౨౪౧.) జ్ఞానస్యధర్మమాత్రత్వాత్, ధర్మమాత్రస్యైకస్య,వస్తు [3] త్వప్రతిపాదనానుపపత్తేశ్చ.- [5]

౯౮౨. "ద్వైవిధే, బహూనాంవచనమ్" ౩ ఇతిహిస్మృతిః.-
౯౮౩. "భూయసాంస్యాద్బలీయస్త్వమ్" ౪ ఇతిమీమాంసకాః.

(౨౪౦) ౯౮౪. ["స్వాభావికీ"] ఇతిశ్రుత్యా, జ్ఞాతృత్వాదేః ఆవిద్యకత్వాదిచ పరిహృతం [1] భవతి. [10]
౯౮౫. "[జ్ఞాన]శబ్దస్యజ్ఞాతృ [2] త్వపర్యన్తత్వేతు, నకస్యచిన్నైరర్థ [3] క్యమ్;-
౯౮౬. జ్ఞాతృశబ్దస్యజ్ఞానపరత్వే, *తృచ్-ప్రత్యయోనిరర్థకస్స్యాత్;-"
౯౮౭. ఇత్యయమర్థః, [4] అర్థసిద్ధ [5] ఇతి, నకణ్ఠో [6] క్తః. [15]
(౨౪౧) ౯౮౮. [జ్ఞాన]స్య, జ్ఞానాద్యాశ్రయత్వం, వ్యాప్తివిరుద్ధమిత్యత్రాహ (జ్ఞానస్య) ఇతి.-
౯౮౯. "ఏకస్యధర్మిరహితస్య జ్ఞానస్య,జ్ఞానాన్తరాశ్రయత్వేతు, నశ్రుతివిరోధః;-
౯౯౦. ఉపపా [8] దనప్రకారాద్వ్యాప్తివిరోధశ్చేత్,- [20]
౯౯౧. జ్ఞానంకస్యచిద్ధర్మత్వేన దృష్టమితి, తవాపితుల్యమ్;-
౯౯౨. శ్రుతిబలాత్స్వతన్త్ర [9] త్వంచేత్,
౯౯౩. తతఏవ జ్ఞానాద్యాశ్రయత్వసంభవః":-
౯౯౪. ఇతి ప్రతిబన్దీముఖేన, వ్యాప్తివిరోధపరిహృతః.-

౧|| శ్వే. ఉ. ౬-౬-౧౭. ౨|| బృ. ౪-౪-౧౪. ౩|| ౪|| [25]

మూ.—౧ ఇతిశ్రు. ౧. ౨ మితి. ౧, ౭. ౩ త్వ. ౬-న.

వ్యా.—౧ భవతి. ౬-న. ౨ త్వ. ౩-న. ౩ రర్థ్యమ్. ౩. ౪ అర్థ. ౪-౫-న. ౫ స్స్యాదితి. ౪-౫. ౬ క్తిః. ౪-౫. ౭ స్య. ౩-న. ౮ పాదిత. ౨-౩-౪-౫-౬-౭-౮. ౯ త్వ. ౪-౫-౬-౭-న.

(౭౮౨.) అతః, సత్యజ్ఞానాదిపదాని, స్వార్థభూతజ్ఞానాది విశిష్టమేవ బ్రహ్మ, ప్రతిపాదయన్తి.-

(౭౮౩.) "తత్-త్వమ్" ఇతి ద్వయోరపిపదయోః,

(౭౮౪.) స్వార్థప్రహాణేన నిర్విశేషవస్తు స్వరూపోపస్థాపనపరత్వే, [5]

(౭౮౫.) ముఖ్యార్థపరిత్యాగశ్చ. [దత్తః' ఇతివత్:-

(౭౮౬.) "ఐక్యతాత్పర్యనిశ్చయాత్, నలక్షణా,-దోషః, 'సోఽయందేవ

(౭౮౭.) యథా 'సోఽయమ్' ఇత్యత్ర, 'స' ఇతిశబ్దేన-దేశాన్తర కాలాన్తరసమ్బన్ధీపురుషః ప్రతీయతే, 'అయమ్' ఇతిచ,-సన్నిహితదేశ-వర్తమానకాల సమ్బన్ధీ:- [10]

(౭౮౮.) తయోస్సామానాధికరణ్యేనైక్యం ప్రతీయతే:- తత్రైకస్య యుగపత్ విరుద్ధదేశకాలసమ్బన్ధితయా ప్రతీతిర్నఘటత:-" ఇతి,-

(౭౮౯.) ద్వయోరపిపదయోస్స్వరూపమాత్రోపస్థాపన పరత్వమ్,-స్వరూపస్యచైక్యమ్, ప్రతిపాద్యతే":- ఇతిచేత్,-

(౭౯౦.) నైతదేవమ్:- [థాభావాత్. [15]

(౭౯౧) "సోఽయందేవదత్తః" ఇత్యత్రాపి లక్షణాగన్ధోనవిద్యతే, విరో

---

౯౯౫. పరపక్షస్య, ధర్మభూతస్య స్వతన్త్రవస్త్వన్తరత్వకల్పనానుపపత్తిర్దూషణంచోక్తంభవతి.

(౭౮౨) ౯౯౬. (అత) ఇత్యాది,- స్పష్టమ్.

(౭౮౩)-(౭౮౫) ౯౯౭. అథ, ప్రస్తుతేఽర్థే దూషణాన్తరమాహ ("తత్-త్వమ్") ఇత్యాదినా.- [20]

౯౯౮. లక్షణాస్యాదిత్యర్థః:-

(౭౮౬) ౯౯౯. "తాత్పర్యవిరుద్ధముఖ్యవృత్తేరపి, తాత్పర్యానుగుణలక్షణాప్రబలా," ఇతిచోదయతి("ఐక్య") ఇతి.-

(౭౮౭)-(౭౮౯) ౧౦౦౦. దృష్టాన్తంవిశదయతి (యథా-) ఇతి. [25]

(౭౯౦)-(౭౯౨) ౧౦౦౧. పరిహరతి (నైతద్-) ఇత్యాదినా.-

(౭౯౧) ౧౦౦౨. అన్యతరపదస్యాపిన లక్షణేత్యభిప్రాయేణ(గన్ధ)శబ్దః:-

మూ.—౧ స్వార్థభూత. ౪-౫-న. ౨ ద్వయోఃపదయోరపి. ౧,౩,౭. ౩ వస్తు. ౧-౩-౭-న. ౪ ననుఐ. ౨-౯-౧౦. ౫ ఽయందేవదత్తఇత్య. ౧-౪-౫-౭. ౬ కాలాన్తర. ౪-౫-న. ౭ అయమితివర్తమాన కాలదేశసన్నిహిత సంబన్ధీ. ౮. [30] ౮ తాప్రతీతి. ౧-౭. ౯తయో. ౧౦. ౧౦ మాత్ర. ౧౦-న. ౧౧ పరత్వాత్. ౧౦. ౧౨ చైక్య. ౧౦.

(౨౫౨.) ఏకస్య, భూత వర్తమాన క్రియా [1] ద్వయసమ్బన్ధో నవిరుద్ధః·
(౨౫౩.) దేశాన్తరస్థితిః,-భూతా; సన్నిహితదేశస్థితిః,-వర్తతే;-
(౨౫౪.) అతః,భూత వర్తమాన క్రియాద్వయసమ్బన్ధితయైక్య ప్రతిపాదనమవిరుద్ధమ్. [5]
(౨౫౫.) దేశద్వయవిరోధశ్చ, కాలభేదేన పరిహృతః·
(౨౫౬.) లక్షణాయామపి, నద్వయోరపిపదయోర్లక్షణాసమాశ్రయణమ్,
(౨౫౭.) ఏకేనైవ.[2] లక్షితేన విరోధపరిహారాత్
(౨౫౮.) లక్షణాభావఏవోక్తః, [(౨౫౦) - (౨౫౫).] దేశాన్తరసంబన్ధితయా-భూతస్యైవ అన్యదేశ [3] వర్తమానత్వావిరోధాత్· [10]
(౨౫౯.) ఏవమ్, అత్రాపి, జగత్కారణభూతస్యైవ [4] బ్రహ్మణః,-

(౨౫౨) ౧౦౦౩. (విరోధాభావమ్) వివృణోతి (ఏకస్య) ఇతి·
(౨౫౩)-(౨౫౪) ౧౦౦౪. (క్రియాద్వయం) కిమిత్యత్రాహ (దేశాన్తర) ఇతి·
(౨౫౫) ౧౦౦౫. తథాపి (దేశద్వయ)సంబన్ధోవిరుద్ధ ఇత్యత్రాహ (దేశద్వయ) ఇతి.- [15]
౧౦౦౬. "కాలద్వయసంబన్ధవిరోధే, క్షణికత్వప్రసఙ్గాత్,-దేశద్వయసంబన్ధావిరోధః," ఇత్యర్థః·-
౧౦౦౭· [1] దేశద్వయసంబన్ధవిరోధే, తీర్థయాత్రాదివిధానానుపపత్తి [2] శ్చాభిప్రేతా.
(౨౫౬)-(౨౫౭) ౧౦౦౮· అథ, పదద్వయలక్షణాయాం దూషణమాహ [20] (లక్షణాయామపి-) ఇతి·
(౨౫౮) ౧౦౦౯· (లక్షణాభావఏవ-) ఇత్యాది,-స్పష్టమ్.
(౨౫౯) ౧౦౧౦· "సోఽయందేవదత్త ఇత్యాదౌ, లక్షణాస్యాత్;
౧౦౧౧· అత్రతు, [[3] తత్-త్వమ్-] పదావగతార్థవిరోధాత్, లక్షణైవస్యాత్;" ఇత్యత్రాహ (ఏవమత్రాపి-)ఇతి·

మూ.—. [1] ర్యసన్న. [2] ఏకనైవపదేన. ౪-౫. [3] అన్యదేశసంబన్ధితయా. ౨-౯-౧౦. [4] పి. ౧-౭-౩-౪-౫-౬-౮-౯.
—బోధి. ౧-౩-౭.
వ్యాఖ్యా— [1] శబ్దస్య. ౧-న. [2] తీర్థ. ౧-౨-౩-౭-న.
[3] స్య. ౧ ని. ౧-న ౧-౨-న.

(౭౬౦.) జీవాన్తర్యామితయాజీవా [1] త్మత్వమ్,అవిరుద్ధమితి ప్రతిపాదితమ్,
(౭౬౧.) యథాభూతయో రేవహిద్వయో రైక్యం సామానాధికరణ్యేన ప్రతీయతే!,-
(౭౬౨.) తత్పరిత్యాగేనస్వరూపమాత్రైక్యమ్, నసామానాధికరణ్య [2] [5] స్యార్థః!-
(౭౬౩.) "భిన్నప్రవృత్తినిమిత్తానాంశబ్దానామ్ ఏకస్మిన్నర్థేవృత్తి స్సామానాధికరణ్యమ్" [1] ఇతి [3] హితద్విదః!-

---

(౭౬౦) ౧౦౧౨. (జీవాత్మత్వమ్) - జీవతాదాత్మ్యమ్, స్వరూపైక్యే,- శరీరశరీరిభావేచ, సాధారణమితి, [10]
౧౦౧౩. తత్, విశేషితమ్(జీవాన్తర్యామితయా-)ఇతి.
(౭౬౧) ౧౦౧౪. యదుక్తమ్,- *తాత్పర్య విరుద్ధముఖ్యవృత్తేరపితాత్పర్యానుగుణలక్షణా బలీయసీతి, ([౯౯౯]=[౯౪౨]) తత్, శఙ్కిత్వా [1] పరిహరన్, అర్థాద్దూషణాన్తరం చాహ (యథాభూతయోః) ఇతి.- [15]
౧౦౧౫. (యథాభూతయోః)- యద్విశేషణవిశిష్టయోః.
(౭౬౨) ౧౦౧౬. (తత్పరిత్యాగేన)- తద్విశేషణపరిత్యాగేన.-
౧౦౧౭. "శబ్దప్రతిపన్నవిశేషణపరిత్యాగస్యసామానాధికరణ్యప్రతిపాద్యత్వేసతిహి,తదనుగుణలక్షణాబలీయస్త్వమ్.
౧౦౧౮. యద్విశేషణం ప్రవృత్తినిమిత్తతయాఽపేక్షితమ్,[20]
౧౦౧౯. తద్విశేషణపరిత్యాగే, సామానాధికరణ్యస్య తాత్పర్యమేవనాస్తి;-
౧౦౨౦. ప్రత్యుత, సామానాధికరణ్యాపేక్షితఏవ,- విశేషణస్వీకారః:- [యస్సీః-" ఇత్యర్థః.
౧౦౨౧. అతః, తాత్పర్యానుగుణ్యా భావాత్, లక్షణా నబలీ
(౭౬౩) ౧౦౨౨. విశేషణాన్వయాపేక్షాకృత ఇత్యత్రాహ (భిన్న)ఇతి.
ప్రయోజకపదయోః

౧॥ శ్రీభా. జి. అ. ౧౧౯.
౬యందేవదత్తఇత్య

మూ.—౧ కత్వ. ౬. ౨ రణ్యార్థః. ౨-౩-౪- |న కాలదేశసన్నిహిత సంజ్ఞత. ౧,౬.
మ్యాత. ౧౦-న. ౧౧ పరత్వా

వ్యా.—౧ పిప. ౧.

(౨౬౪·) తథాభూతయో: [1] రేవైక్య [2] ముపపాదితమస్మాభిః
(౨౬౫.) ఉపక్రమవిరోధ్యుపసంహార[3]వాక్యతాత్పర్య[4]నిశ్చయశ్చనఘటతే.-
(౨౬౬·) ఉపక్రమే [5] హి, "తదైక్షతబహుస్యాం [6] ప్రజాయేయ"[౧] ఇత్యాదినా, సత్యసఙ్కల్పత్వ [7] జగదేకకారణత్వముప్యుక్తమ్?- [5]
(౨౬౭.) తద్విరోధిచ, అవిద్యాశ్రయత్వాది,-బ్రహ్మణః
(౨౬౮·) అపిచ,అర్థభేద తత్సంసర్గవిశేషబోధ [8] నకృతపదవాక్య [9] స్వరూపతా [10] లబ్ధప్రమాణభావస్య [11] శబ్దస్య, నిర్విశేషవస్తు [12] బోధనాసామర్థ్యాత్, న నిర్విశేషవస్తుని శబ్దఃప్రమాణమ్.

(౨౬౪) ౧౦౨౩. విశేషణపరిత్యాగరూపా [1] నుపపత్తిర్నా... [10]
ఇత్యాహ (తథాభూతయోః) ఇతి.
౧౦౨౪· ఏవమ్, శఙ్కాపరిహారఃకృతః;-
౧౦౨౫. ప్రవృత్తినిమిత్తభేదాభావాత్సా మానాధిక...
ణహానిరూపదూషణమ్ - ఉక్తంచభవతి.
(౨౬౫) ౧౦౨౬. ఉపక్రమవిరోధ [2] దూషణమాహ(ఉపక్ర...
(౨౬౬) ౧౦౨౭. తదేవోపపాదయతి (ఉపక్రమేహి-)
(౨౬౭) ౧౦౨౮. తతఃకిమిత్యత్రాహ (తద్విరోధిచ-)
౧౦౨౯. ఏవమ్, ప్రకృతపరామర్శి-[తచ్ఛబ్దా] వగతగుణబాధః, [(౨౩౦) - (౨౪౨).]
౧౦౩౦.పదద్వ... [(౨౪౩)-(౨౫౫),(౨౫౬)-(౨౬౦)],
౧౦౩౧· సామ... ...ల్యలక్షణహానిః [(౨౬౧) - (౨౬౪)],
౧౦౩౨. ఉపక్రమవిరోధశ్చ [(౨౬౫) - (౨౬౭)],
౧౦౩౩· ఇతిచత్వారిదూషణాన్యుక్తాని·
(౨౬౮)-(౨౭౨) ౧౦౩౪· అథ, నిర్విశేషవస్తుని ప్రమాణాభావఉచ్యతే(అపిచ-) ఇత్యాదినా. [15]
౧౦౩౫· (అర్థభేద-) ఇతి.- ప్రకృతిప్రత్యయ - (అర్థభేద)- (బోధనకృతమ్),- (పద)త్వమ్; [క్య]త్వమ్; ఇత్యర్థః
౧౦౩౬· అనేక [3] పదార్థ (సంసర్గవిశేషబోధనకృతమ్),-(వా

మూ.—౧ రైక్య. ౧-౩-౭. ౨ క్యం[illegible] దితమ్. ౨-౮. ౩ రపదేశవాక్య. ౨-౪-౫-౬-౮-౯-౧౦. ౪ ర్యనిశ్చయో. ౪ వాక్యతాత్పర్యనిశ్చయశ్చ. [30] ౩-౪-౫-౮-౯-౧౦. ౫ పి. ౧-౭. ప్రజాయే ,, ౨-౩-౪-౫-౬-౮-౯-౧౦-న. ౭ జగత్కాకబోధ. ౧-౩-౭. ౮ ... ౧-౭. ౯ స్వ. ౩-౬-న. ౧౦ తయా——— ౧౧ శబ్దస్య. ౧-న. ౧౨ వస్తుప్రతి. ౧-౭. ప్రతిపాదనా. ౭.

వ్యా.-౧ ని. ౧-న ౧-౨-న. ౪-౫-౬-౮. ౩ శబ్దార్థ. ౩,

(౨౭౯.) "నిర్విశేష." ఇత్యాదిశబ్దాస్తు, కేనచిద్విశేషేణవిశిష్టతయాఽవగత
స్యవస్తునో,-వస్త్వన్తరా[1]వగతవిశేషనిషేధపరతయా, బోధకాః-

౧౦౩౭. "న కేవలంప్రాబల్యదౌర్బల్యనిరూపణేనసవిశేష[1] నిర్వి
శేషనిశ్చయః;- [5]

౧౦౩౮. స్వరూపసిద్ధిరేవ, సవిశేష విషయత్వేన";-

౧౦౩౯. ఇతి (స్వరూప) శబ్దస్యభావః

౧౦౪౦. (ప్రమాణభావః)- ప్రమితిజనకత్వమ్.

(౨౬౯) ౧౦౪౧. "(నిర్విశేషవస్తుని న, శబ్దః ప్రమాణమ్), ఇతినవాచ్యమ్;-

౧౦౪౨. నిర్విశేషశబ్దోహి తత్ప్రతిపాదకః? [10]

౧౦౪౩. నిర్విశేషశబ్దేన (నిర్విశేషవస్తు) ప్రమితంచేత్, నత
ద్గ్రాహ్యమ్;-

౧౦౪౪. అప్రమితంచేత్, నితరామ్;-

౧౦౪౫. తస్మాత్, నిర్విశేషవస్తునిశబ్దః ప్రమాణమేవ";-

౧౦౪౬. ఇత్యత్రాహ [2] (నిర్విశేషఇత్యాదిశబ్దాస్తు-) ఇతి- [15]

౧౦౪౭. "నహినిర్విశేషశబ్దో, నిర్విభక్తికః-పదాన్తరానన్వితః,
ప్రమితిజనకః?;-

౧౦౪౮. కింతు, సవిభక్తికః-పదాన్తరాన్వితఏవ,-ప్రమితిజనకః:

౧౦౪౯. తస్మాత్, విభక్తి- పదాన్తరా, వగతవిశేషా అపి, నిర్వి
శేషశబ్దేన, ననిషేధ్యాః:- [20]

౧౦౫౦. తస్మాత్, కతిపయనిషేధప[illegible]యా (బోధకాః) నిర్వి
శేషాదిశబ్దాః,

౧౦౫౧. నకృత్స్నవిశేషనిషేధపరాః:-

మూ.—౧ స్త్వన్తరగత. ౩-౪-౫-౬-౮-౯-౧౦.

వ్యా.—౧ విషయనిశ్చ. ౨. ౧ వస్తునిశ్చ. ౩. ౧ సవిశేషత. ౧౧ పర౫-౬. [25]
ప్రమాణమిత్యత్రా. ౬.

(౨౭౦.) ఇతరథా[1] తేషామప్య[2] నవబోధకత్వమేవ;-
(౨౭౧.) ప్రకృతిప్రత్యయరూపేణపదస్యైవానేకవిశేషగర్భత్వాత్,
(౨౭౨.) అనేకపదార్థసంసర్గబోధక[3] త్వాచ్చవాక్యస్య.

(౨౭౦) ౧౦౫౨. తథాసతి, "మాతామేవన్ధ్యా" ఇతి వద్వ్యాహతి [5]
స్స్యాత్:-
౧౦౫౩. తస్మాత్, నిర్విశేషశబ్దోననిర్విశేష వస్తుని [1] ప్రమితిజన
కః;" ఇత్యర్థః-
౧౦౫౪. (బోధకత్వ)మ్-ప్రమితిజనకత్వమ్.

(౨౭౧)-(౨౭౨) ౧౦౫౫. అబోధకత్వమేవోపపాదయతి (ప్రకృతిప్రత్యయ [10]
రూపేణ-) ఇతి.- [దున్స్థః;-
౧౦౫౬. "ప్రమితాప్రమితవికల్పః [=౧౦౪౧-౧౦౪౫], ఇతి
౧౦౫౭. తథాసతి, సర్వదర్శనేషు పూర్వపక్షోపన్యాస తన్ని
రాసానుపపత్తేః;-
౧౦౫౮. పూర్వపక్షఃప్రమిత శ్చేన్నదూష్యః,- [15]
౧౦౫౯. అప్రమిత శ్చేన్నదూష్యః", ఇతి.
౧౦౬౦. 'పూర్వపక్షస్తుప్రతీతఏవ,
౧౦౬౧. నతుప్రమితః;-
౧౦౬౨. ప్రతీతిసిద్ధత్వాచ్చదూషణమపి[2] యుక్తమ్';- ఇతిచేత్ :-
౧౦౬౩. [3] "తర్హి, 'అఙ్గుల్యగ్ర'[1] ఇత్యాదివాక్యవత్ నిర్వి [20]
శేషశబ్దేన ప్రతీతిర్జాయతే,
౧౦౬౪. నతుప్రమితిః;-
౧౦౬౫. తస్మాత్, నిర్విశేషవస్తు,- ప్రతీతమ్, దూష్యమేవ-"
౧౦౬౬. ఇత్యభిప్రాయేణ (ననిర్విశేషవస్తునిశబ్దఃప్రమాణమ్)
ఇత్యుక్తమ్. (౨౬౮).- [25]

౧॥ "అఙ్గుల్యగ్రేకరివరశతమ్" [= ననక్త, సూచ్యాం, కరిణీసహస్రమ్"]

మూ.—౧ త్వేతేషా. ౧-౭. ౨ ప్య. ౧-౭-న. ౨ మబోధ. ౬.
౩ సంసర్గావబోధి. ౧-౭. ౩ సంసర్గబోధిత్వా. ౨-౯.

వ్యా.—౧ ని. ౧-న. ౨ అపి. ౮-న. ౩ తర్హి. ౬-న. ౪ అఙ్గుల్యగ్రాది. ౨.

(౨౭౩.) అథస్యాత్; "నాస్మాభిర్నిర్విశేషే స్వయంప్రకాశే [1] వస్తుని, శబ్దఃప్రమాణ[2] మిత్యుచ్యతే, స్వతస్సిద్ధస్యప్రమాణానపేక్షత్వాత్;

(౨౭౪.) సర్వైశ్శబ్దైస్తదుపరాగవిశేషాః [3] జ్ఞాతృత్వాదయస్సర్వే [4] నివర్త్యన్తే; [5]

(౨౭౫.) సర్వే [5] ష్వవిశేషేషునివృత్తేషు, వస్తుమాత్రమ్,-అనవచ్ఛిన్నమ్,-

(౨౭౬.) స్వయంప్రకాశమ్,- స్వ [6] తఏవావ [7] తిష్ఠతే:" ఇతి.-

(౨౭౭.) నైతదేవమ్.-

౧౦౬౭. "నిర్విశేషవస్తు విషయప్రతీతిజనకత్వం-*నాస్మాభిర్నిషిధ్యతే, [10]

౧౦౬౮. ప్రమితిజనకత్వమేవనిషిధ్యతే;-

౧౦౬౯. తస్మాత్, నప్రమితాప్రమితవికల్పావకాశః;-

౧౦౭౦. అతః, ననిర్విశేషాదిశబ్దాః కతిపయవిశేషనిషేధపరాః;-

౧౦౭౧. కృత్స్ననిషేధపరత్వే, వ్యాఘాతాదేవ, నప్రమితిజనకాః;" ఇత్యర్థః.- [15]

౧౦౭౨. ఏవమ్, నిర్విశేషవస్తునో నిష్ప్రమాణకత్వముక్తమ్.

(౨౭౩)-(౨౭౬) ౧౦౭౩. "స్వయంప్రకాశస్యవస్తునః ప్రమాణానపేక్షత్వాత్, శబ్దో భేదనిషేధపరఏవ;"

౧౦౭౪. ఇతిశఙ్క్యతే (అథస్యాత్) ఇత్యాదినా.-

(౨౭౪) ౧౦౭౫. "ప్రమాణానపేక్షత్వే, వేదాన్తవైయర్థ్యమ్," [20]

౧౦౭౬. ఇత్యత్రాహ (సర్వైశ్శబ్దైః) ఇతి.

౧౦౭౭. (తదుపరాగవిశేషాః)- తదారోపితవిశేషా ఇత్యర్థః.

(౨౭౫) ౧౦౭౮. (అనవచ్ఛిన్నమ్).-అవచ్ఛేదక, జ్ఞాతృ - జ్ఞేయాది, నివృత్త్యా, అనవచ్ఛిన్నమిత్యర్థః

(౨౭౬) ౧౦౭౯. (స్వతఏవ) - ప్రమాణాన్తరనిరపేక్షమ్. [25]

(౨౭౭)-(౩౦౮) ౧౦౮౦. పరిహరతి (నైతద్-) ఇత్యాదినా.-

మూ.—౧ ప్రకాశవస్తుని. ౩ - ౬ - ౭. ౨ ముచ్యతే. ౧ - ౩ - ౭. ౩ జ్ఞాతృత్వాదయస్సర్వే. ౩-న. ౪ నిరస్యన్తే. ౩-౮-౧౦. ౫ సర్వేష్వేవ. ౧౦. ౬ స్వయమే. ౧-౭. ౭ మేవతిష్ఠతీతి, ౧-౭.

---

* "నిర్విశేషాదిశబ్దానామ్," ఇతిశేషః. [= ౧౦౭౦] (19-11-81)

(౨౭౮.) కేన శబ్దేన తద్వస్తునిర్దిశ్య [1],-తద్గతావిశేషానిరస్యన్తే?
(౨౭౯.) "జ్ఞప్తిమాత్రశబ్దేన," ఇతిచేన్న[2]-
(౨౮౦.) సోఽపి, సవిశేషమేవవస్త్వవలమ్బతే,
(౨౮౧.) ప్రకృతిప్రత్యయరూపేణవిశేషగర్భత్వా[3]దేవ- [5]
(౨౮౨.) "జ్ఞా-అవబోధనే" [౧] ఇతి,
(౨౮౩.) సకర్మకః,-సకర్తృకః, క్రియావిశేషః,

---

(౨౭౮) ౧౦౮౧. (కేనశబ్దేన-) ఇతి- "కేనచిత్ [1]పదేనబ్రహ్మ (నిర్దిశ్య),
తద్విశేషానిరసనీయాః; [వృత్తత్వేన విశేషత్వాత్,
౧౦౮౨. అని[2]ర్దిశ్యవిశేషనిరసనే, బ్రహ్మణోఽపి[3],-స్వేతరవ్యా
౧౦౮౩. విశేషనిషేధే,- బ్రహ్మాపి నిషిద్ధంస్యాత్;-
౧౦౮౪. ఇతి, తత్పరిహారాయ,
౧౦౮౫. బ్రహ్మ, కేనచిత్పదేన నిర్దేష్టవ్యమేవ;
౧౦౮౬. వేదాన్తేషుశ్రూయమాణానాం బ్రహ్మవాచిపదానాం
నిర్వాహార్థంచకేనచిత్పదేనబ్రహ్మణోనిర్దేశ్యత్వమభ్యుప
౧౦౮౭.ఇత్యభిప్రాయేణ,(కేనశబ్దేన-)ఇత్యుక్తమ్.[గన్తవ్యమ్":-

(౨౭౯)-
(౨౮౦) } ౧౦౮౮. (జ్ఞప్తి-) ఇత్యాది,-స్పష్టమ్. [ఇతి.-
(౨౮౧) ౧౦౮౯. కథంసవిశే[4]షవస్త్వవలమ్బతే?ఇత్యత్రాహ(ప్రకృతి-)
(౨౮౨) ౧౦౯౦. తదేవవివృణోతి ("జ్ఞా-అవబోధనే"౧) ఇతి.
౧౦౯౧. జ్ఞప్తిమాత్రశబ్దస్యప్రస్తుతత్వాత్, ("జ్ఞా-అవబో [20]
ధనే")ఇతిధాతురుక్తః. [విభాగస్యప్రదర్శనార్థమ్.
౧౦౯౨. ఇదమ్, బ్రహ్మవాచిసర్వపదానాం ప్రకృతిప్రత్యయ
(౨౮౩) ౧౦౯౩. (క్రియావిశేష-) ఇతి.-
౧౦౯౪. ధాత్వర్థత్వాద్ధర్మ్యన్తరనిష్ఠత్వాచ్చ, (క్రియావిశేష)
ఇత్యుక్తమ్, నతుస్పన్దాత్మకత్వాత్. [25]

౧॥ ధా-పా. క్ర్యాదిపరస్మైపదిషు. ౨౫.

మూ.—౧ తద్గతా. ౧-౭-న. ౨ న. ౧-౭-న. ౩ త్వాత్తస్యజ్ఞా. ౧-౭.

వ్యా.—౧ శబ్దేన. ౩. ౨ ర్దేశ్య. ౬. ౩ అపి. ౧-న.
౪ షంవస్తు. ౩-౪-౫-౬. వస్తు. ౬-న.

(౨౮౪.) క్రియాన్తర[1] వ్యావర్తకస్వభావవిశేషశ్చ,
(౨౮౫.) ప్రకృత్యాఅవగమ్యతే;-
(౨౮౬.) ప్రత్యయేన[2] చ, లిఙ్గ,- సఙ్ఖ్యాదయః.
(౨౮౭.) స్వతస్సిద్ధావపి, [5]
(౨౮౮.) ఏతత్స్వభావవిశేషవిరహే,
(౨౮౯.) సిద్ధిరేవనస్యాత్;-
(౨౯౦.) అన్యసాధనస్వభావతయాహి,-
(౨౯౧.) జ్ఞప్తేః, స్వతస్సిద్ధిరుచ్యతే?

---

(౨౮౪)-(౨౮౫) ౧౦౯౫. (క్రియాన్తరవ్యావర్తకస్వభావవిశేషశ్చ-) ఇతి.- [10]

౧౦౯౬. (వ్యావర్తకస్వభావ)ః- స్వయంప్రకాశత్వమ్,-

౧౦౯౭. క్రియాన్తరాణిహిజడరూపాణి?

(౨౮౬) ౧౦౯౮. (లిఙ్గసంఖ్యాదయ)ఇతి.-జ్ఞానజ్ఞప్త్యాదిశబ్దానాంలిఙ్గస్య, శబ్దసాధుత్వమా[1] త్రార్థత్వేపి,

౧౦౯౯. దేవేశ్వరపురుషోత్తమాదిశబ్దానాంలిఙ్గస్య,-అర్థవ [15] త్త్వాత్, (లిఙ్గసంఖ్యాదయ-)ఇత్యుక్తమ్.

(౨౮౭) ౧౧౦౦. స్వయంప్రకాశత్వసిద్ధిరపి సవిశేషత్వాదేవేత్యాహ (స్వతస్సిద్ధావపి-) ఇతి.

(౨౮౮) ౧౧౦౧. (ఏతత్స్వభావవిశేషవిరహే)-

౧౧౦౨. [2] సకర్మకత్వసకర్తృకత్వవిరహే, [20]

(౨౮౯) ౧౧౦౩. (సిద్ధిరేవ)- ప్రమాణమేవ, (నస్యాత్);- ఇత్యర్థః.

(౨౯౦)-(౨౯౧) ౧౧౦౪. కుతఇత్యత్రాహ (అన్యసాధనస్వభావతయా-) ఇతి.-

౧౧౦౫. జ్ఞాతుర్విషయ వ్యవహారహేతు తయాహి *[1] స్వయంప్రకాశత్వం[3] సాధితమ్? ఇత్యర్థః.-

౧౧౦౬. *[2] స్వసంబన్ధాదర్థాన్తరేతద్వ్యవహారహేతుత్వం [25] హి, స్వయంప్రకాశత్వానుమానహేతుః?.

మూ.—౧ వ్యావృత్తస్వ. ౧-౭. ౨ చ. ౧-3-౭-న. *౧॥ *౨॥

వ్యా.—౧ మాత్రత్వేపి. ౬. ౨ సకర్మక ర్తృకత్వ. ౧-౨-3. 3 శత్వంత్వయాసా. ౪-౫-౬.

(౨౯౨) "బ్రహ్మస్వరూపమ్,-
(౨౯౩) కృత్స్నమ్, సర్వదా,-స్వయమేవ, ప్రకాశతే" చేత్;-
(౨౯౪) నతస్మిన్ అన్యధర్మాధ్యాసస్సంభవతి.-
(౨౯౫) నహిరజ్జుస్వరూపే [1] అవభాసమానే,సర్పత్వాదిరధ్యస్యతే।- [5]
(౨౯౬) అతఏవహి, భవద్భిః, "ఆచ్ఛాదికావిద్యా" అభ్యుపగమ్యతే।-
(౨౯౭) తతశ్చ,
(౨౯౮) శాస్త్రీయ,-నివర్తకజ్ఞానస్య,
(౨౯౯) బ్రహ్మణి,-తిరోహితాంశో, [3] విషయః;-
(౩౦౦) అన్యథా, తస్యనివర్తకత్వం [4] చనస్యాత్ .- [10]
(౩౦౧) అధిష్ఠానాతిరేకి-రజ్జుత్వ, ప్రకా [5] శనేనహి-
(౩౦౨) సర్పత్వంబాధ్యతే।

౧౧౦౭. ఏవమ్,నిర్విశేషత్వే స్వయంప్రకాశత్వానుపపత్తిరుక్తా.

(౨౯౨)-(౩౦౨) ౧౧౦౮. నిర్విశేషత్వే ఆచ్ఛా [1] దికానివృత్త్యనుపపత్తిమాహ (బ్రహ్మస్వరూపమ్-) ఇత్యాదినా.- [15]

౧౧౦౯. (కృత్స్నం),- జ్ఞాత [2] వ్యావశేషరహితమ్.

౧౧౧౦. అసంభవఙ్కథమిత్యత్రాహ (నహి-) ఇతి.-

౧౧౧౧. "కృత్స్నావభాసే - అధ్యాసాయోగాత్, అనవభా

(౨౯౬) ౧౧౧౨. (అతఏవ-)ఇతి.- [సమానాంశస్స్వకార్యః," ఇత్యర్థః.

౧౧౧౩. (అతఏవ),-అజ్ఞాతాంశసంభవాదేవ;- [20]

౧౧౧౪. "నహ్యాచ్ఛాద్యాభావే ఆచ్ఛాదనముపపద్యతే।-

౧౧౧౫. తస్మాత్, అజ్ఞాతాంశోఽభ్యుపగన్తవ్యః;" ఇత్యర్థః.

(౨౯౭)-(౩౦౨) ౧౧౧౬. (తతశ్చ-) ఇతి.-

౧౧౧౭. "నహిపురోవర్తిమాత్రవిషయమ్,- 'ఇదమ్' ఇతిజ్ఞానమ్, భ్రమనివర్తకమ్।- [ర్తకమ్;-

౧౧౧౮. అపితు అజ్ఞాతశుక్త్యంశ విషయజ్ఞానమేవభ్రమనివ

౧౧౧౯. తస్మాత్, బ్రహ్మణి పూర్వమజ్ఞాతాకారసంభవే ఏవ నివర్తకజ్ఞానస్యనివర్తకత్వమ్:-" ఇత్యర్థః.

మూ.—౧ అవ. ౧-౭-న. ౨ త్వ. ౮-న. 3 విశేషః. ౧. ౪ చ. ౨-౮-౯-౧౦-న. ౫ శేనహి. ౧-౭. [30]

వ్యా.—౧ దన. 3. ౨ జ్ఞాతవ్యవిశే. ౧-౨. తవ్యాత్మవిశేష. ౪-౫.

(303.) "ఏకశ్చేద్విశేషో,-జ్ఞానమాత్రేవస్తు [1] ని,-శబ్దేనఅభిధీయతే;-
(304.) సచ,-బ్రహ్మవిశేషణంభవతి;" ఇతి,
(305.) సర్వశ్రుతిప్రతిపాదిత [2] సర్వవిశేష [3] ణవిశిష్టమ్,-
(306.) బ్రహ్మ,- భవ [4] తి. [5]
(307.) అతః, ప్రామాణికానామ్,
(308.) నకేనాపి [5] ప్రమాణేన, నిర్విశేషవస్తుసిద్ధిః.
(309.) నిర్వికల్పకప్రత్యక్షేఽపి, సవిశేషమేవవస్తుప్రతీయతే,

(303) ౧౧౨౦. తిరోధాననివృత్తిసిద్ధ్యర్థమేకవిశేషాభ్యుపగమంశఙ్కతే
(304) ౧౧౨౧. (సచబ్రహ్మవిశేషణంభవతి-)ఇతి.- [(ఏకశ్చేద్-) ఇతి.
(305) ౧౧౨౨. ఉపలక్షణత్వవ్యావృత్త్యర్థం (విశేషణ) శబ్దః;
౧౧౨౩. *జ్ఞాప్యత్వసిద్ధయే,బ్రహ్మగతాధ్యాస నివర్తకత్వసిద్ధయే చ, ([1]విశేషణమ్-) ఇత్యుక్తమ్.-
౧౧౨౪. "నహ్యన్యగతధర్మజ్ఞానేన అన్యవిషయభ్రమనివృత్తిః!
౧౧౨౫. పురోవర్తిగత శుక్తిత్వధర్మజ్ఞానేనైవహి, తద్గత [15] రూప్యత్వభ్రమనివృత్తిః!" ఇత్యభిప్రాయః.
(307)-(308) ౧౧౨౬. (అత) ఇతి,-స్పష్టమ్.
(309)-(314) ౧౧౨౭. అథ, నిర్వికల్పక ప్రత్యక్షస్య నిర్విశేషవిషయత్వమాశఙ్క్యవ్యుదస్యతి(నిర్వికల్పకప్రత్యక్షేఽపి-)ఇత్యాదినా.-
౧౧౨౮. "బౌద్ధాదయః, 'సర్వవిశేషశూన్యవిషయమ్',-నిర్వికల్పకమాచక్షతే.-
౧౧౨౯. తదయుక్తమ్,
౧౧౩౦. యోగ్యానుపలబ్ధినిరస్తత్వాత్.-
౧౧౩౧. యత్కిఞ్చిదపివస్తు, [2]కతిపయవ్యావృత్తం ప్రతీయతే,-
౧౧౩౨. [3]సర్వస్మాద్వావ్యావృత్తంవాప్రతీయతే,ఇతి, తేనాకారేణ
౧౧౩౩. న-సర్వవిశేషశూన్యత్వమ్. [సవిశేషత్వాత్,

మూ.—౧ ని. ౧-౭-న. ౨ సర్వ. ౧-౩-౬-౭-౧౦-న. ౩ ణ. ౧-౩-౬-౭-న. ౪ తీతి. ౭-౫. ప్రకారేణ. ౭-౮.

వ్యా.—౧ బ్రహ్మవిశే. ౩. ౨ గగనవ్యావృ. ౧-౨. ౩ తుచ్ఛాద్వావ్యావృ- ౩.

* జ్ఞాప్యత్వసిద్ధయే-బ్రహ్మణోజ్ఞాప్యత్వసిద్ధయే.

౧౧౩౪· 'జాతి-గుణ-ద్రవ్యాదీనామ్ అన్యోన్యసంబన్ధంవినాపృథ
క్పృథగుపలమ్భా,-నిర్వికల్పకప్రత్యక్షమ్,' ఇతికేచిదా

౧౧౩౫. తేచ్చ, యోగ్యానుపలమ్భనిరస్తమ్.- [చక్షతే.-

౧౧౩౬. 'క[1]ల్ప్యతే' చేత్, తత్రకోహేతుః?·- [5]

౧౧౩౭· 'దణ్డదేవదత్తాదిషు, విశేషణవిశేష్యయోః పృథగుపల
మ్భపూర్వకసహోపలమ్భదర్శనాత్', ఇతిచేత్[2];-

౧౧౩౮· తత్, కిమ్,-సబన్ధవేళాయామ్,-

౧౧౩౯· ఉతాసంబన్ధవేళాయామ్?

౧౧౪౦· అసంబన్ధవేళాయాంపృథగ్గ్రహణమ్ అసంబన్ధ [10]
ప్రయుక్తమ్,

౧౧౪౧· నవిశేషణవిశేష్యభావప్రయుక్తమ్;

౧౧౪౨· సంబన్ధవేళాయాంతు విశేషణవిశేష్యభావేనైవగ్రహ
ణమ్;

౧౧౪౩· తస్మాత్, నియమేన సంబన్ధినాం[3] జాతివ్యక్త్యాదీ [15]
నా[4]మ్, అసంబన్ధప్రయుక్తం పృథగ్గ్రహణంనాస్తి;

౧౧౪౪. 'నియమేనసంబన్ధేపిగన్ధపృథివ్యాదిషు పృథగుపలమ్భః,'
ఇతిచేత్[4],

౧౧౪౫. తత్, భిన్నసామగ్రీవేద్యత్వాత్,

౧౧౪౬. నతువిశేషణవిశేష్యభావాత్; [20]

౧౧౪౭. తస్మాత్, జాతివ్యక్త్యాదౌ ఏకసామగ్రీవేద్యత్వేసతి
సంబన్ధనియమాత్, నపృథగ్గ్రహణముపపద్యతే;-ఇతి,

౧౧౪౮· విశిష్టవిషయమేవప్రత్యక్షమ్·-

౧౧౪౯· తస్మాత్, 'ప్రథమపిణ్డగ్రహణంనిర్వికల్పకమ్,-

౧౧౫౦· ద్వితీయాదిపిణ్డగ్రహణంసవికల్పకమ్'" [25]

౧౧౫౧. ఇత్యస్యార్థస్య సిద్ధవ[5]త్కారణేన,

(౩౦౯)-(౩౧౪) ౧౧౫౨· నిర్వికల్పకస్య సవిశేషవిషయతాందర్శయతి (నిర్విక
ల్పక-) ఇత్యాదినా.-

వ్యా.—౧ కల్ప్యంచే. 3-౪-౫-౬. ౨ తత్. ౧-౨-న. 3 జాతిగుణా
దీనామ్. ౬. ౪ చేన్న ౭. ౫ త్కారేణ. 3-౪-౫-౬-౭.

(౩౧౦.) అన్యథా, సవికల్పకే, సోఽయమితిపూర్వా[1]వగతప్రకారవిశిష్ట ప్రతీత్యనుపపత్తేః

(౩౧౧.) వస్తుసంస్థానవిశేషరూపత్వాద్,-గోత్వాదేః, నిర్వికల్పకదశాయామపి, [2] ససంస్థానమేవవస్తు, "ఇత్థమ్" [3] ఇతిప్రతీయతే.- [5]

(౩౧౨.) ద్వితీయాదిప్రత్య [4] యేషు, తస్యైవసంస్థానవిశేషస్య

(౩౧౩.) అనేకవస్తునిష్ఠతామాత్రంప్రతీయతే.-

---

(౩౧౦) ౧౧౫౩. కుతస్సవిశేషవిషయత్వమిత్యత్రాహ (అన్యథా-) ఇతి.

(౩౧౧) ౧౧౫౪. "ప్రథమపిణ్డగ్రహణే,అనువృత్త్యగ్రహణాత్, గోత్వాదిగ్రహణంనోపపద్యతే;" ఇత్యత్రాహ (వస్తుసంస్థాన-) ఇతి.- [10]

౧౧౫౫. "నహ్యనువృత్తిర్జాతిః?- [కాకారః?-

౧౧౫౬. అపిత్వనువృత్తైవజాతిః;-

౧౧౫౭. 'అనువృత్తా-జాతిః-' నానువృత్తిః" [1] ఇతిహివక్ష్య

౧౧౫౮. తస్మాత్, అనువృత్త్యగ్రహణేఽపి, 'ఇదమ్ ఇత్థమ్'ఇతిగ్రహణే [ఇత్థం] మంశో-గోత్వాదిః,- గృహీతఏవ; [15]

౧౧౫౯. అనేకవ్యక్తిసంబన్ధరూపానువృత్త్యగ్రహణమ్,-అనేకవ్యక్తిగ్రహణరూపసామగ్ర్యభావాత్;

౧౧౬౦. తస్మాత్, నిర్వికల్పకంసవిశేషవిషయమ్:-" ఇత్యర్థః.

(౩౧౨) ౧౧౬౧. "నిర్వికల్పకేఽపి,-గోత్వాది,-గృహ్యతేచేత్, నిర్వికల్పకసవికల్పకయోఃకోవిశేషః?- [20]

౧౧౬౨. కతిపయవిశేషగ్రహణంకతిప [1] యాగ్రహణంచోభయత్రతుల్యమ్:-" ఇత్యత్రాహ-

౧౧౬౩. (ద్వితీయాదిప్రత్యయేషు-) ఇతి.-

(౩౧౩) ౧౧౬౪. (అనేకవస్తునిష్ఠతా) నామ, తత్తద్వస్తుసంస్థానసాదృశ్యమ్. [25]

మూ.—౧ నుభూతవిశి. ౧-౭. పూర్వమనుభూతవిశి. ౨ స. ౧-౬-౭-౮-న. ౩ఇతి. ౧-న. ౪ త్యత్నేషు. ౧-౩-౭.

వ్యా.—౧ పయవిశేషాగ్ర. ౩.

(3౧౪.) సంస్థానరూపప్రకారాఖ్యస్యపదార్థస్యఅనేకవస్తునిష్ఠ తయా[2] నేకవిశేషణత్వం ద్వితీయాదిప్రత్య [1] యావగమ్యమితి,ద్వితీయాదిప్రత్య[2]యాస్సవికల్పకాఇత్యుచ్యన్తే.-

(3౧౫.) అతఏవ, ఏకస్యపదార్థస్య, 'భిన్నాభిన్న' రూ[3] పేణ [4]విరుద్ధం [5] ద్వ్యాత్మకత్వమ్,-ప్రత్యుక్తమ్.-

(3౧౬.) సంస్థానస్య,-

(3౧౭.) సంస్థానినఃప్రకారతయాప [5] దార్థా న్తరత్వమ్,-

(3౧౪.) ౧౧౬౫. "ప్రథమపిణ్డగ్రహణస్యద్వితీయాది గ్రహణస్యచనిర్వికల్పకసవికల్పకశబ్దౌకథంవాచకౌ?"ఇత్యత్రాహ [10] (సంస్థానరూప-) ఇతి.-

౧౧౬౬. " 'సంస్కారప్రమోషవతా పురుషేణ (ద్వితీయాది) గ్రహణేపి నానువృత్తిగ్రహణమ్,' ఇతిచేన్న;

౧౧౬౭. ద్వితీయాదిత్వేన గ్రహణంహిద్వితీయాదిగ్రహణం

౧౧౬౮. తస్మాత్, నదోషః; [వివక్షితమ్?

౧౧౬౯. సంస్కారసచివత్వతద్రహితత్వసామగ్రీభేదేన,

౧౧౭౦. అనువృత్తిధర్మవిశిష్టత్వతద్రహితత్వగ్రాహ్యభేదేనచ,

౧౧౭౧. సవికల్పకనిర్వికల్పకయోర్వైషమ్యమ్:-"ఇత్యభిప్రాయః.

(3౧౫)-
(3౨౦) } ౧౧౭౨. ప్రసంగాత్, "భేదాభే [1] దమ్" వ్యుదస్యతి(అతఏవ-) ఇత్యాదినా.- [20]

౧౧౭౩. " 'ఏకస్యద్వ్యాత్మకత్వం'చేత్, నవిరుద్ధమ్;-

౧౧౭౪. అపితు,('భిన్నాభిన్నరూపేణ') ద్వ్యాత్మకత్వమ్విరుద్ధ

౧౧౭౫.(అతఏవ-)ఇత్యత్రగర్భితమర్థంవివృణోతి-[మ్:-"ఇత్యర్థః

(3౧౬)-
(3౧౯) } ౧౧౭౬. (సంస్థానస్య-) ఇతి.-

[హే] ౧౧౭౭. "భేదాభేదే" చత్వారోహేతవః:- [25]

[1] ౧౧౭౮. సహోపలమ్భనియమః,

[2] ౧౧౭౯. సామానాధికరణ్యప్రత్యయః,

[3] ౧౧౮౦. ఏకశబ్దానువిద్ధప్రత్యయః, [ప్రత్తిశ్చేతి.

[4] ౧౧౮౧. ప్రథమపిణ్డ గ్రహణేభేదకాకా [2] రాగ్రహణాదభేదప్రతి

౧౧౮౨. ఏతేపరిహ్రియన్తే(సంస్థానస్య-) ఇత్యాదినా.- [30]

మూ.—౧ త్యయా. ౧-౭. యావగతమి. ౭. ౨ త్యయా ౧-౭. ౩రూపత్వాత్. ౧-౭. ౪ విరుద్ధమ్. ౧-౭-న. ౫ దార్థత్వమ్. ౧-౭.

వ్యా.—౧ దమవ్యుద. ౪-౫.

(3౧౮.) ప్రకారత్వాదేవపృథక్సిద్ధ్యనర్హత్వమ్,-

(3౧౯.) పృథగనుపలమ్భశ్చేతి,

(3౨౦.) న-ద్వ్యాత్మకత్వసిద్ధిః.

---

(3౧౮) ౧౧౮3. (ప్రకారత్వాదేవ).- నియతప్రకారత్వాదిత్యర్థః;- [5]

౧౧౮౪. "అపృథక్సిద్ధధర్మత్వాత్ ప్రథక్స్థితివత్త్యనర్హత్వమ్" ఇతియావత్;

౧౧౮౫. తత్కృతః,-పృథగనుపలమ్భః;

౧౧౮౬. సహోపలమ్భనియమస్తావత్,

౧౧౮౭. సంప్రతిపన్నైక్యేషు, భిన్నేషుచ, నదృష్టః; [10]

౧౧౮౮. తత్ర, సహభావో భేదసాధకః,-

[ప] [1] ౧౧౮౯. ద్వయోరేవహిసహభావః?;-

౧౧౯౦. నియమాంశస్తునోభయత్ర; [సాధకః:

౧౧౯౧. కిఞ్చ, భేదసాధకః - సహభావనియమో, భేదనియమ

౧౧౯౨. ఏకసామగ్రీవేద్యత్వేసతిపృథక్స్థితేః, [15]

౧౧౯3. అపృథక్స్థితత్వేసతిభిన్న సామగ్రీవేద్యత్వాద్వా,-

౧౧౯౪. సహోపలమ్భనియమాభావః:

౧౧౯౫. అత్రతుఅపృథ[2]క్స్థితత్వేసతిఏకసామగ్రీవేద్యత్వాత్,-

౧౧౯౬. సహోపమ్భనియమః,-

౧౧౯౭. నత్వభేదాత్ [20]

[ప] [2] ౧౧౯౮. మత్వర్థీయప్రత్యయ నిరపేక్షసామానాధికరణ్యమపి,-
౧౧౯౯. అపృథక్సిద్ధప్రకారత్వాదేవోపపద్యతే:

[ప] [3] ౧౨౦౦. ఏకశబ్దానువిద్ధప్రత్యయోపి,ధర్మైకత్వాత్,-
౧౨౦౧.నతుధర్మధర్మిణోరైక్యాత్"ఇతి, హేతుత్రయపరిహారః,-

(3౧౮)-(3౨౦) ౧౨౦౨. (ప్రకారత్వాదేవ-) ఇత్యాదినాభిప్రేతః [25]

[ప] [1] ౧౨౦3. ప్రథమపిణ్డగ్రహణే భేదాగ్రహః,-(సంస్థానస్య-)ఇత్యాదినా పరిహృతః:-

---

వ్యా.—౧ స్థాఇతి. ౬. ౨ థక్సిద్ధత్వే. 3. (2-12-81)

(3౨౧.) అపిచ; నిర్విశేషవస్తువాదినా, "స్వయంప్రకాశేవస్తుని తదుపరాగవిశేషాః[1] సర్వైశ్శబ్దైః నిషిధ్యన్తే" ఇతివదతా,
(3౨౨.) కేతేశబ్దానిషేధకా ఇతివక్తవ్యమ్;
(3౨3.) "వాచారమ్భణంవికారోనామధేయంమృత్తికేత్యేవసత్యమ్"[1] [5] ఇతివికారనామధేయయోః వాచారమ్భణమాత్రత్వాత్.

౧౨౦౪. కథమ్?— ఉచ్యతే:- [చ్యతే?
౧౨౦౫. "వ్యావృత్త్యనువృ[1]త్త్యగ్రహేణహి భేదాగ్రహః ఉ
౧౨౦౬. న కేవలంవ్యావృత్త్యనువృత్తీఏవ భేదకధర్మౌ,
ప [4] } ౧౨౦౭. విశేషణవిశేష్యభావోఽపి భేదకః; [10]
౧౨౦౮. ప్రథమపిణ్డగ్రహణేఽపి, 'ఇదమ్-ఇత్థమ్' ఇతి-
౧౨౦౯. విశేషణవిశేష్యభావేనైవగ్రహణాత్,
౧౨౧౦. భేదోగృహీతఏవ:" ఇతి. [(3౨౦)]
౧౨౧౧. ఏవమ్, ప్రసంగాత్, భేదాభేదనిరాసఙ్కృతః [(3౧౫)-
౧౨౧౨. [3]పూర్వప్రస్తుతంహి వేదాన్తవాక్యానాం భేదని [15] రాసపరత్వమ్? [(౨౭3) - (౨౭౬)]-
హే ౧౨౧3. తత్ర, వేదాన్తవాక్యానాం భేదనిరాసపరత్వేపి
[1] ౧౨౧౪. కేనచిచ్ఛబ్దేనబ్రహ్మణో[4] నిర్దేశ్యత్వాత్, [౧౦౮౧-౭]
[2] ౧౨౧౫. స్వయంప్రకాశత్వాత్, [౧౦౯౫-౧౧౦౬]
[3] ౧౨౧౬. తిరోధానాత్, [౧౧౦౮-౧౫] [౧౧౧౭-౨౬]
[4] ౧౨౧౭. అధ్యాసతన్నివృత్తిభ్యాంచ;- సవిశేషత్వమ్ ఉక్తమ్.-
(3౨౧)-(3౨౨) } ౧౨౧౮. అత్ర, "వేదాన్తవాక్యానాంభేదనిరాసపరత్వమేవఅనుపపన్నమ్" ఇత్యుచ్యతే(అపిచ-) ఇత్యాదినా.
(3౨౧) ౧౨౧౯. (తదుపరాగవిశేషాః)తదారోపితవిశేషాః.
(3౨౨) ౧౨౨౦. "(కేతేశబ్దానిషేధకాఇతి)చోద్యే,ఉత్తరం(వక్తవ్యమ్,)
౧౨౨౧. తత్తు అశక్యమ్" ఇత్యర్థః. [ద్యా,-వ్యాఖ్యాతా,
౧౨౨౨. పూర్వమ్, యాం,- నిర్విశేషపరత్వనిరాసాయ 'సద్వి
(3౨3)-(3౨౭) } ౧౨౨3. ఇదానీమ్, తస్యాఃభేద నిరాసపరత్వమాశఙ్క్యనిరాక్రియతే (వాచా)- ఇత్యాదినా. [త్వాత్,-
౧౨౨౪. (వాచారమ్భణమాత్రత్వాత్).- "వాగాలమ్బనమాత్ర
౧౨౨౫.వ్యావహారికత్వాత్,-అపారమార్థికత్వాత్"-ఇత్యర్థః.

౧॥ ఛా. ౬-౧-౪.

మూ.—౧ సర్వై. ౧-౭.

వ్యా.—౧వృత్త్యగ్రహణేహి. ౪-౫-౬-౭. ౨ఇత్థమవస్థితమ్.3. 3పూర్వంప్రస్తు.3-౪-౫.

(3౨౪.) "యత్త్వత్ర కారణ¹తయోపలక్ష్యతే వస్తుమాత్రమ్, తదేవసత్యమ్ అన్యదసత్యమితి, ఇయంశ్రుతిర్వదతి," ఇతిచేత్,

(3౨౫.) నైతదుపపద్యతే.

(3౨౬.) ఏకస్మిన్విజ్ఞాతేసర్వమిదంవిజ్ఞాతంభవతీతి ప్రతిజ్ఞాతే;- [5]

(3౨౭.) అన్యజ్ఞానేన అన్యజ్ఞా² నాసంభవంమన్వానస్య;-

(3౨౮.) "ఏకమేవవస్తు, వికారాద్యవస్థావిశేషేణ,-పారమార్థికేనైవ,-

(3౨౯.) నానారూపమవస్థితంచేత్, తత్ర-

(33౦.) ఏకస్మిన్విజ్ఞాతేతస్మాద్విలక్షణ సంస్థానాన్తర³మపితదేవ;" ఇతి, తత్రదృష్టాన్తోఽయంనిదర్శితః [10]

(33౧.) నాత్రకస్యచిద్విశేషస్య నిషేధకఃకోపిశబ్దోదృశ్యతే. [మ్భణమ్)

(33౨.) ⁴(వాచారంభణమ్)ఇతి.-(వాచా)వ్యవహారేణఆరభ్యతే ఇతి ఆర

౧౨౨౬. (యత్త్వత్రకారణతయోపలక్ష్యతేవస్తుమాత్రమ్-)ఇతి- "కార్యేషు అనువర్తమానంకారణం;- సన్మాత్రంయద్వస్తు, (తదేవ-)" ఇత్యర్థః [15]

(3౨౫)-(33౭) } ౧౨౨౭. శబ్దితమర్థందూషయతి (నైతద్-) ఇత్యాదినా-

(3౨౬)-(33౧) } ౧౨౨౮. "(వాచారమ్భణమ్-)ఇత్యాదివాక్యస్యఅర్థః,- పూర్వాపరసంగతోవాచ్యః;

౧౨౨౯. తచ్చత్వన్మతేనోపపద్యతే"ఇతివక్తుం పూర్వోక్తామ్ శఙ్కామ్అనువదతి (ఏకస్మిన్-) ఇత్యాదినా [20]

౧౨3౦. (వికారాద్యవస్థావిశేషేణ-) ఇతి-(వికార)ః- కార్యావస్థా.

౧౨3౧. (ఆది) శబ్దేనకారణావస్థావివక్షితా.

(3౨౯) ౧౨3౨. (నానారూపమ్)- నానావస్థమ్.

(33౨) ౧౨33. (వాచారమ్భణమ్) ఇతిపదస్య అస్పష్టార్థత్వాత్, తద్వ్యాచష్టే- [25]

౧౨3౪. "(వాచా-) ఇతి,-కర్మణిల్యుట్" ఇత్యర్థః. [ఇత్యర్థః

౧౨3౫. "(వ్యవహారేణ-) ఇతి,-ప్రయోజనతయా హేతుత్వమ్

మూ.—౧ తన్మైవడుప. ౧-౭. ౨ జ్ఞానస్యాసంభ. ౧-౭. 3 విశిష్టమపి. ౬. ౪ వాచారంభణమ్ఇతి. ౧-౭-న.

(౩౩౩.) పిణ్డరూపసంస్థితాయాఃమృత్తికాయాః నామచఅన్యత్, వ్యవహార శ్చఅన్యః, ఘటశరావాదిరూపేణ అవస్థితాయాస్తస్యా ఏవమృత్తి కాయాః అన్యానినామాని, [1] వ్యవహారాశ్చఅన్యాదృశాః, తథాపి [2]సర్వత్ర మృత్తికాద్రవ్యమ్ ఏకమేవ- [5]

(౩౩౪.) నానాసంస్థాన నానానామధేయాభ్యామ్

(౩౩౫.) నానావ్యవహారేణ [3] చఆరభ్యత ఇతి

---

(౩౩౩)-(౩౩౭) ౧౨౩౬. నామభేదాత్ కార్యభేదాచ్చవై శేషికోక్తంద్రవ్యా న్తరత్వమ్ఆశఙ్క్య, తచ్చపరిహరన్, వాక్యార్థంయోజ యతి (పిణ్డరూప-) ఇత్యాదినా.- [10]

౧౨౩౭. పూర్వంహిఫలితార్థఉక్తః?,

(౩౩౪) ౧౨౩౮. అథాఽన్వయార్థఉచ్యతే (నానాసంస్థాననానానామ ధేయాభ్యామ్-) ఇతి.-

౧౨౩౯. అన్వితమిత్యర్థః

౧౨౪౦. ఇత్థమ్భావే-తృతీయా; [15]

౧౨౪౧. కర్తరివా;-

౧౨౪౨. తదా, "తాభ్యామ్(ఆరభ్యతే)-ఆలభ్యతే-సంబధ్యతే,"

౧౨౪౩. [1]ఇత్యర్థః

౧౨౪౪. రలయోరవిశేషఃప్రసిద్ధః

౧౨౪౫. " ఆలమ్భఃస్పర్శహింసయోః" [1] ఇతినైఘణ్టుకాః

(౩౩౫) ౧౨౪౬. (వ్యవహారేణచ-) ఇతిపాఠే,[2]

౧౨౪౭. "నానాసంస్థాన నానానామధేయవ్యవహారైరిత్థంభూ తమ్" ఇతివా, "తైస్సంబధ్యతే"ఇతివా, అర్థః.

మూ.—౧ అన్యేఏవవ్యవహారాః. ౧-౭. ౨ సర్వంమృత్తికాద్రవ్యమేవ. ౧-౭ సర్వమృత్తికాద్రవ్యమేకమేవ. ౪-౫-౧౦. ౩ చ. ౪-౫-౬-౮-౯-న. [25]

వ్యా.—౧ ఇతివాఅర్థః. ౩. ౨ వ్యవహారేణచ ఇతిపాఠే, నానాసంస్థాననామధే యవ్యవహారైరితిపాఠే. ౧.

(౩౩౬.) ఏతదేవసత్యమ్ఇత్యనేన,అన్యజ్ఞానేనఅన్యజ్ఞానసంభవోనిదర్శితః,-
(౩౩౭.) నాత్రకిఞ్చిద్వస్తునిషిధ్యతఇతి, పూర్వమేవఅయమర్థఃప్రపఞ్చితః*
(౩౩౮.) అపిచ; "యేనాశ్రుతంశ్రుతమ్[1]"ఇత్యాదినా బ్రహ్మవ్యతిరిక్తస్య సర్వస్యమిథ్యాత్వం ప్రతిజ్ఞాతంచేత్, [5]
(౩౩౯.) "యథాసోమ్యైకేనమృత్పిణ్డేన"[2] [1] ఇత్యాదిదృష్టాన్తస్సాధ్యవికల
(౩౪౦.) "రజ్జుస[2]ర్పాదివత్, [స్స్యాత్-
(౩౪౧.) మృత్తికావికారస్య ఘటశరావాదేరసత్యత్వమ్-
(౩౪౨.) శ్వేతకేతోశ్శుశ్రూషోఃప్రమాణాన్తరేణ యుక్త్యా చాఽసిద్ధమితి,
(౩౪౩.) ఏతదపిసిసాధయిషితమ్," ఇతిచేత్, [10]
(౩౪౪.) (యథా-) ఇతిదృష్టాన్త[3]తయోపాదానమ్,-నఘటతే-4
(౩౪౫.) ""సదేవసోమ్యేదమగ్రఆసీత్ ఏకమేవాద్వితీయమ్, ఇత్యత్ర,
(౩౪౬.) 'సదేవ' 'ఏకమేవ' ఇత్య వధారణద్వయేన,
(౩౪౭.) 'అద్వితీయమ్' ఇత్యనేనచ,
(౩౪౮.) సన్మాత్రాతిరేకిసజాతీయ విజాతీయాః- [15]
(౩౪౯.) సర్వేవిశేషాః నిషిధ్యన్త[5] ఇతిప్రతీయతే," ఇతిచేత్;-

---

(౩౩౮) ౧౨౪౮. భేదనిరాసపరత్వేదూషణాన్తరమాహ (అపిచ-) ఇతి.
(౩౪౨) ౧౨౪౯. (ప్రమాణాన్తరేణ యుక్త్యాచ-) ఇతి.-
౧౨౫౦. "ప్రత్యక్షేణబాధాదర్శనాత్, మిథ్యాత్వాసిద్ధిః;
౧౨౫౧. వ్యావర్తమానత్వాదియుక్తేరాభాసత్వాచ్చన [20]
మిథ్యాత్వసిద్ధిః;" ఇతిభావః.
(౩౪౩) ౧౨౫౨. (ఏతద్-) ఇత్యాది,-స్పష్టమ్.
(౩౪౫)-(౩౬౪) ౧౨౫౩. ('సదేవ') ఇత్యాదివాక్యస్య భేద నిరాసపరత్వమాశఙ్క్యదూషయతి (సదేవ-) ఇత్యాదినా.-
(౩౪౯) ౧౨౫౪. (సర్వే) ఇత్యనేన, స్వగతభేదాః-వివక్షితాః, [25]
౧౨౫౫. తేషామపి (విజాతీయ) భేదాన్తర్గతత్వాత్.

౧॥ ఛా. ౬-౧-౩. ౨॥ ఛా. ౬-౧-౪. ౩॥ ఛా. ౬-౨-౧. *(౨౨౬)-(౨౨౯)

మూ.—౧ ఇతిదృష్టా. ౧-౭. ౨ సర్పత్వాది. ౧. ౩ దృష్టాన్తోపాదా. ౬-౮. దృష్టాన్తత్వోపపాద. ౧. దృష్టాన్తత్వోపాదా. ౭. ౪ఘటతేఇతి. ౧-౭. ౫నిషిద్ధా. ౧౨.

(౩౫౦.) నైతదేవమ్-

(౩౫౧.) కార్యకారణభావావస్థా ద్వయావస్థితస్యైక 1 స్య-వస్తునః 2
ఏకావస్థస్యజ్ఞానేన, 3

(౩౫౨.) అవస్థాన్తరాపత్తి 4 తస్యాపి వస్త్వైక్యేన జ్ఞాతతామ్,దృష్టాన్తేన,
దర్శయిత్వా,

(౩౫౩.) శ్వేతకేతో 5 రప్రజ్ఞాతమ్, 6 సర్వస్యబ్రహ్మకారణత్వం వక్తుమ్,

(౩౫౪.) "సదేవసోమ్యే 7 దమ్" ఇత్యారబ్ధమ్-

(౩౫౫.) ['ఇదమగ్రేసదేవాసీద్-'] ఇతి.-

(౩౫౬.) [అగ్ర] ఇతికాలవిశేషః, [10]

(౩౫౭.) [ఇదం] శబ్దవాచ్యస్య ప్రపఞ్చస్య,

(౩౫౮.) [సద్-]ఆపత్తిరూపామ్-క్రియామ్,-[సద్-]ద్రవ్యతాంచ, వదతి.

---

(౩౫౦) ౧౨౫౬. (నైతద్-) ఇతి.-

(౩౫౧)-(౩౬౩) ౧౨౫౭. "దృష్టాన్తవాక్యానుగుణ ఏవదార్ష్టాన్తికవాక్యస్యఅర్థో
వర్ణనీయః," ఇత్యభిప్రాయేణ, [ఇత్యాదినా.-

౧౨౫౮. దృష్టాన్తవాక్యస్య అర్థమ్అనువదతి (కార్యకారణ-)

౧౨౫౯. "సదేవ" ఇత్యాదివాక్యే, తత్తత్పదోపస్థాపితానేక
విశేషాన్ దర్శయితుమ్, [ఆసీద్'-) ఇతి.

(౩౫౫) ౧౨౬౦. విశేషోపస్థాపకపదానిఉపాదత్తే ('ఇదం-అగ్రే-సదేవ-

౧౨౬౧. నాయమన్వయక్రమః;- [20]

౧౨౬౨. "సదేవ-ఇదం-అగ్రే-ఏకమేవ-ఆసీత్" ఇతిహ్యన్వయః

౧౨౬౩. తస్మాత్,-ఫలితాన్విశేషాన్వక్తుమ్,

౧౨౬౪. తదుపస్థాపకపదానిఉపాత్తాని.

౧౨౬౫. ఉపస్థాపితవిశేషానాహ (అగ్రఇతి-) ఇతి.

(౩౫౮) ౧౨౬౬. (సద్ - ఆపత్తిరూపామ్ - క్రియామ్).- [25]

౧౨౬౭. అనేన, [ఆసీత్] ఇతిపదస్యార్థఉక్తః.

౧౨౬౮. సచ్ఛబ్దార్థమాహ (సద్-ద్రవ్యతాంచ-) ఇతి.

మూ.— ౧ కస్యైవ. ౨. ౨ ఏకావస్థితస్య. ౧-౨-౩-౭. ఏకావస్థావస్థితస్య. ౧౨.
౩ నైవఅవ. ౨-౯. ౪ అపి. ౧-౬-౭-న. ౫ రపిజ్ఞాతమ్. ౧-౭. రప్రతిజ్ఞా. ౮-౯.
౬ సర్వస్య. ౧-౭-న. ౭ సోమ్యేత్యార. ౧-౨-౭. [30]

(౩౫౯.) "ఏకమేవ" ఇతిచ అస్య నానా¹ నామరూపవికారప్రవాహేణమ్ [తి.-
(౩౬౦.) ఏతస్మిన్ప్రతిపాదితే, అస్యజగతః సదుపాదానతా, ప్రతిపాదితాభవ
(౩౬౧.) అన్యత్ర ఉపాదానకారణస్య స్వవ్యతిరిక్తాధిష్ఠాత్రపేక్షాదర్శనేపి,
(౩౬౨.) సర్వవిలక్షణత్వాత్ అస్య సర్వజ్ఞస్య ²బ్రహ్మణః సర్వశక్తి [5]
యోగో¹ నవిరు³ద్ధ ఇతి,
(౩౬౩) [అద్వితీయ] పదమ్ అధిష్ఠాత్రన్తరం నివారయతి.
(౩౬౪.) సర్వశక్తియుక్తత్వాదేవ బ్రహ్మణః,
(౩౬౫.) కాశ్చనశ్రుతయః, ప్రథమమ్ ఉపాదానకారణత్వం ప్రతిపాద్య,
(౩౬౬.) నిమిత్తకారణమపి, తదేవేతిప్రతిపాదయన్తి,-యథేయంశ్రుతిః·[10]

(౩౫౯) ౧౨౬౯. "సదేవచేత్ తదానీంకోవిశేషః?" ఇత్యత్రాహ
(ఏకమేవ-) ఇతి·

(౩౬౦) ౧౨౭౦. (ఏతస్మిన్ప్రతిపాదితే).-విభక్తనామరూపత్వేన
భవిష్యతః,- అవిభక్తనామరూపత్వే ప్రతిపాదితే·

౧౨౭౧. "'భావ్యవస్థా విశేషవతః ప్రాగవస్థా¹యోగ [15]
ఉపాదానత్వమ్' ఇతిలక్షణాత్

౧౨౭౨· ఉపాదానత్వంప్రతిపాదితంభవతి" ఇత్యర్థః.

(౩౬౧) ౧౨౭౩· [అద్వితీయ] పదంవ్యాచష్టే (అన్యత్ర-) ఇతి·

(౩౬౨) ౧౨౭౪. (సర్వవిలక్షణత్వాత్-) ఇతి·-

౧౨౭౫. "విలక్షణధర్మిత్వాత్, విలక్షణధర్మయోగఉపపన్నః;

౧౨౭౬· యథా, జలాదివిలక్షణధర్మిత్వాత్, అగ్నేరుష్ణత్వధర్మ
యోగః;" ఇత్యర్థః·

(౩౬౪) ౧౨౭౭. "బ్రహ్మణఃచేతనత్వాత్ ప్రథమంనిమిత్తతాంప్రతిపా
ద్య, పశ్చాత్ ఉపాదానాన్తరనిషేధఃకార్యః;

౧౨౭౮. తస్మాత్, ప్రథమమేవోపాదానత్వప్రతిపాదనమ్,-[25]

౧౨౭౯· అనన్తరంనిమిత్తాన్తరనిషేధశ్చ,-నోపపద్యతే;-

౧౨౮౦· తస్మాత్, అస్యవాక్యస్యనాయమర్థః":-

౧౨౮౧· ఇతిశఙ్కాయామాహ (సర్వశక్తి-) ఇతి·-

మూ.—౧ నామ. ౧-౩-౬-౭-న. ౨ బ్రహ్మణఏవసర్వ. ౧. ౩ విరుద్ధ్యతేఇతి. ౧-౭.

వ్యా.—౧ యోగోహ్యుపాదా. ౪-౫-౬. [30]

(౩౬౭.) [1]అన్యాశ్చ శ్రుతయః, బ్రహ్మణో
(౩౬౮.) నిమిత్తకారణతామనుజ్ఞాయ,
(౩౬౯.) తస్యైఉపాదానతాది కథమితిపరిచోద్య,
(౩౭౦.) సర్వశక్తియుక్తత్వాత్, ఉపాదానకారణమ్,-తదితరాశేషోప [5] కరణంచ,- బ్రహ్మైవ, ఇతిపరి హరన్తి.
(౩౭౧.) [1]"కింస్విద్వనమ్?
(౩౭౨.) కఉసవృక్ష ఆసీద్యతోద్యావా పృథివీ
(౩౭౩.) నిష్టతక్షుః

౧౨౮౨. "అసద్వా ఇదమగ్రఆసీత్ [10]
౧౨౮౩. తతోవై సదజాయత
౧౨౮౪. తదాత్మానగ్ స్వయమకురుత" [2] ఇతివాక్యమ్ (సర్వశక్తియుక్తత్వాదేవ) ఇత్యాదిగ్రన్థేహృదినిహితమ్.
(౩౬౭) ౧౨౮౫. "కింస్విద్వనమ్?" ఇత్యాదివాక్యకటాక్షేణాఽఽహ
(౩౬౮) ౧౨౮౬. (నిమిత్తకారణతామనుజ్ఞాయ-)ఇతి.-[(అన్యాశ్చ-)ఇతి.
౧౨౮౭. "యదధ్యతిష్ఠద్భువనానిధారయన్" ఇత్యస్యఅర్థోఽభిప్రేతః(౩౭౫).-
౧౨౮౮. అయమర్థః:-జగదుపక్రమేణ బ్రహ్మప్రతిపాదయన్త్యః-
౧౨౮౯. శ్రుతయః,ఉపాదానత్వపూర్వకమ్,నిమిత్తతాంవదన్తి.
౧౨౯౦. బ్రహ్మోపక్రమేణతత్ప్రతిపాదయన్త్యశ్శ్రుతయః,-
౧౨౯౧. బ్రహ్మణశ్చేతనత్వేన, నిమిత్తత్వపూర్వక ముపాదాన[తామ్ వద[1]న్తి.
(౩౭౧) ౧౨౯౨. ("కింస్విద్వనమ్?-) ఇత్యాది.- [వన] శబ్దేన, అధికరణకారకంవివక్షితమ్;
(౩౭౨) ౧౨౯౩. [వృక్ష]శబ్దేనఉపాదానమ్; [25]
(౩౭౩) ౧౨౯౪. "(నిష్టతక్షుః-)" ఇతి-బహువచనే [2] నతాత్పర్యమ్,-
౧౨౯౫. "అదితిఃపాశాన్"[3] ఇతివత్.

౧॥ ౨-అష్ట-౮-ప్ర-౭-అను-౭౬. ౨॥ తై-ఆ-౨-౭-౧. ౩॥

మూ.—౧ తథాఅన్యా. ౧-౭.

వ్యా.—౧ న్తీతి. ౧-౨. [30]

(౩౭౪.) మనీషిణోమనసా పృచ్ఛతేదుతత్

(౩౭౫.) యదధ్యతిష్ఠద్భువనాని ధారయన్"

(౩౭౬.) "బ్రహ్మవనమ్ బ్రహ్మసవృక్ష ఆసీత్"[1] "యతోద్యావా పృథివీ నిష్టతక్షుః మనీషిణోమనసా విబ్రవీమివః బ్రహ్మాధ్యతిష్ఠ [5] ద్భువనానిధారయన్" ఇతి-

(౩౭౭.) సామాన్యతోదృష్టేన విరోధమాశఙ్క్య, బ్రహ్మణస్సర్వ విలక్షణ త్వేన పరిహారఉక్తః.

(౩౭౮.) అతః "సదేవసోమ్యేదమగ్రఆసీత్" ఇత్యత్రాపి,

(౩౭౯.) [అగ్ర] ఇత్యాద్యనేక[1] విశేషాః, బ్రహ్మణః ప్రతిపా[2] దితాః. [10]

(౩౮౦.) భవదభిమత[3] విశేషనిషేధవాచీకోపిశబ్దో[4] నదృశ్యతే.

---

(౩౭౪) ౧౨౯౬. "హేమనీషిణః!కింయూయమేవంపృచ్ఛత?," ఇత్యర్థః.

(౩౭౫) ౧౨౯౭. [యదధ్యతిష్ఠద్-] ఇతి.- నిమిత్తత్వస్య సంప్రతిపన్న త్వాత్తదనువాదః.

(౩౭౬) ౧౨౯౮. అధికరణమ్,-ఉపా[1] దానమ్,-వ్యతిరిక్తసకల[2] కారక వర్గశ్చ,బ్రహ్మైవ,ఇత్యుత్తరమాహ[బ్రహ్మవనమ్-]ఇతి.

౧౨౯౯. అధికరణకారకమ్,-సర్వకారకోపలక్షణార్థమ్.

(౩౭౭) ౧౩౦౦. "చోద్యపరిహారరూపేణ బ్రహ్మణఏవ సర్వవిధకారణ త్వోపపాదనే కింప్రయోజనమ్?"

౧౩౦౧. ఇత్యత్రాఽఽహ (సామాన్యతోదృష్టేన-) ఇతి. [20]

(౩౭౮) ౧౩౦౨. "తస్మాత్, [సదేవ-] ఇత్యాదివాక్యస్య-

౧౩౦౩. అస్మదుక్తఏవార్థః," ఇత్యాహ (అత) ఇతి.

౧॥ ౨-అష్ట-౮-ప్ర-౭-అను-౭౭. ౨॥ ఛా-ఉ ౬-౨-౧.

మూ.—౧ విశేషణా. ౩. ౨ దితాభవన్తి. ౨. ౩ విశేషనిషేధవాచకఃకోపి ౨-౮. నిర్విశేషవాచక. ౧-౭. ౪ నవిద్యతే. ౮. [25]

వ్యా.—౧ దానవ్యతిరిక్త. ౧. ౨ కారణ. ౩ కారణమపిబ్ర. ౪-౫-౬.

(౩౮౧) ప్రత్యుతజగద్బ్రహ్మణో^x కార్య [1] కారణభావజ్ఞాపనాయ,
(౩౮౨.) "అగ్ర" ఇతికాలవిశేషసద్భావః, [తాచ,-
(౩౮౩.) "ఆసీత్" [2] ఇతిక్రియావిశేషః,- జగదుపా[3]దానతా,-జగన్నిమిత్త
(౩౮౪.) నిమిత్తోపాదానయోర్భేద [4]నిరసనేన[5]తస్యైవబ్రహ్మణస్సర్వశక్తి
(౩౮౫.) అప్రజ్ఞాతాః సహస్రశోవిశేషాః, ప్రతిపాదితాః. [యోగశ్చేతి,-
(౩౮౬.) యతోవాస్తవ కార్యకారణ[6]భావాదిజ్ఞాపనేప్రవృత్తమ్.-

(౩౮౧)-(౩౮౫) ౧౩౦౪. "నిషేధార్థంవిశేషాణామను వాదస్స్యాత్" ఇతి శఙ్కాయామ్, [రతి (ప్రత్యుత-) ఇత్యాదినా.-

౧౩౦౫. [ఆది] శబ్దోపాత్త (౩౭౯)విశేషాణామపరిహా [10]

(౩౮౫) ౧౩౦౬. (అప్రజ్ఞాతాః) ఇత్యనేన,

౧౩౦౭. "నిషేధార్థమనువాదః," ఇత్యేతత్,-పరిహృతమ్.

(౩౮౬)-(౩౯౧) ౧౩౦౮. పూర్వయోజనాయామ్,-అసత్కార్యవాదోపన్యాసనిరాసవాక్యస్యాఽవ్యాఖ్యాతత్వాత్,

౧౩౦౯. తదిదానీంవ్యాచష్టే (యత-) ఇత్యాదినా.- [15]

(౩౮౬) ౧౩౧౦. "(ఆది) శబ్దాత్,-అనుప్రవేశాదయః:

౧౩౧౧. (కార్యకారణభావా)దేః,-పరమార్థ [1] స్యైవ,-

౧౩౧౨. (జ్ఞాపనేప్రవృత్తమ్),-ఇదం సద్విద్యాప్రకరణమ్;

౧౩౧౩. కార్యకారణభావస్య అపారమార్థ్యే,

౧౩౧౪. అసత్కార్యవాద [2] నిషేధోఽనుపపన్నః; [20]

౧౩౧౫. సత్త్వంహిపారమార్థ్యమ్?

౧౩౧౬. కార్య [3] మపరమార్థభూతంచేత్,

౧౩౧౭. తస్యసత్త్వప్రతిపాదనంవిరుద్ధమ్;

౧౩౧౮. తస్మాత్, అసత్కార్యవాదనిరాసః,-

౧౩౧౯. సత్కార్యత్వపక్షే ఏవఉపపన్నః:-"ఇత్యర్థః. [25]

మూ.—౧ కారణత్వజ్ఞాప. ౨. ౨ ఇతిచ. ౨-౪-౫-౯. ౩ దానతాచ. ౨-౩-౪-౫-౮. ౪ నిరాసేన. ౧-౬-౭. ౫ తస్యబ్రహ్మ. ౧-౬-౭. ౬ భావాపాదనేనప్రవృత్తమిదంశాస్త్రమ్. ౭.

వ్యా.—౧ ఏవ. ౪-౫-౬-౯. ౨ నిరాసోనుప. ౧-౨. ౩ మపారమార్థంచేత్. ౬.

౧౩౨౦. [¹అసదేవేదమ్-] ఇత్యాదికంవాక్యమ్,-
౧౩౨౧. మాధ్యమికమతప్రతిక్షేపపరమ్,- శఙ్కరేణవ్యాఖ్యా
౧౩౨౨. తదనుపపన్నమ్;- [తమ్.-
౧౩౨౩. [అసదేవేదమగ్రఆసీత్-] ఇతి,- [అగ్ర] శబ్దాభిధే[ℓ]
యేకాలవిశేషే ² అసత్త్వప్రతీతేః;-
౧౩౨౪. నహిశూన్యవాదీ, కాలవిశేషేశూన్యత్వం బ్రవీతి!;
౧౩౨౫. శూన్యవాదనిరాసమాత్రేణ, [దితంభవతి,
౧౩౨౬. ఏకవిజ్ఞానేన సర్వవిజ్ఞానం ₃ చప్రతిజ్ఞాతమ్,-నోపపా
౧౩౨౭. అపితు వైశేషికమతనిరాసాదేవోపపాదితం⁴భవతి.
౧౩౨౮. "కార్యస్య⁵కారణస్యచాసత్త్వంహిమాధ్యమికాభిమ
తమ్?
౧౩౨౯. ఇహతు, 'కథమసతస్సజ్జాయేత?' ¹ ఇతికార ⁶ ణా
సత్త్వంకార్యసత్త్వంచప్రతీయతఇతి,
౧౩౩౦. నశూన్యవాదినిరాసపరమిదంవాక్యమ్;- [15]
౧౩౩౧. అతః, ⁷ క్షణికవాదనిరాసపరమ్:-"
౧౩౩౨. ఇతి, భాస్కరేణవ్యాఖ్యాతమ్.
౧౩౩౩. తచ్చానుపపన్నమ్;-
౧౩౩౪. కాలవిశేషేఅసత్త్వప్రతీతేః;-
౧౩౩౫. నహిమహాప్రళయసమయేక్షణికత్వముచ్యతే,-క్ష [20]
౧౩౩౬. తన్నిరాసేఽపి, [ణికవాదిభిః?-
౧౩౩౭. వైశేషికమతనిరాసప్రతిజ్ఞాతార్థస్యాపేక్షితఏవ.-
౧౩౩౮. తన్నిరాసే,
౧౩౩౯. క్షణిక,శూన్య, వాదాదినిరాసశ్చార్థతఃకృతస్స్యాత్.
౧౩౪౦. "'కథమసతస్సజ్జాయేత?'¹ ఇత్యాదివాక్యమ్- [25]
౧౩౪౧. కారణాసత్త్వపరం ప్రతీయతఇతి,
౧౩౪౨. క్షణికవాదనిరాసానుగుణమ్," ఇతిచేన్న;-

౧॥ ఛా-ఉ. ౬-౨-౨.

వ్యా.—౧ సదేవేదమ్. ౧-౨-౭. ౨ అసత్వ్రతీ. ౭. ౩ చ. ౩-న.
౪ భవతి. ౪-౫-న. ౫ కారణస్య ౧-౨-౭-న. ౬ కారణసత్వ. ౬. [30]
౭ క్షణికత్వవాదినిరా. ౩. క్షణికవాది. ౬.

(౩౭౭.) అతఏవ,

(౩౭౮.) "అసదేవేదమగ్ర ఆసీత్"[1] ఇత్యారభ్య,

(౩౭౯.) అసత్కార్యవాదనిషేధశ్చ క్రియతే.

(౩౮౦.) "కుతస్తుఖలుసోమ్యైవంస్యాత్"[2] ఇతి-

(౩౮౧.) "ప్రాగసతః-ఉత్పత్తిః-అహేతుకా," ఇత్యర్థః. [5]

౧౩౪౩. తస్యాప్యుపక్రమభూత కార్యా[1] సత్త్వపర పరమతోప న్యాసవాక్య స్వారస్యానుగుణార్థత్వేన - వర్ణనీయ త్వాత్ - తస్య.

౧౩౪౪. ఏవమ్, ఉపక్రమానుగుణ్యమభిప్రేత్య, [10]

(౩౭౮) ౧౩౪౫.("[2]అసదేవేదమగ్రఆసీత్"[1]ఇత్యారభ్య)-ఇత్యుక్తమ్.

౧౩౪౬. ఏకవిజ్ఞానేనసర్వవిజ్ఞానస్య,

౧౩౪౭. అన్తరఙ్గతయాऽపేక్షితో వైశేషికమతనిరాసః-

౧౩౪౮. ఏతన్నిరాసే, శూన్య[3] వాదాదినిరాసః-అర్థసిద్ధః-

౧౩౪౯. ఏవమ్, ఉపన్యాసవాక్యస్వారస్యానుగుణ్యాత్, [15]

౧౩౫౦.ప్రతిజ్ఞాతార్థోపపాదనస్యాన్తరఙ్గత్వేనాపేక్షితత్వాచ్చ,

౧౩౫౧. వైశేషికమతమేవాత్రనిరసనీయమ్.

(౩౮౦) ౧౩౫౨. (కుతస్తు-) ఇతి[4] వ్యాఖ్యేయోపాదానమ్.

(౩౮౧) ౧౩౫౩. అస్యార్థమాహ ("ప్రాగసతఃఉత్పత్తిః-అహేతుకా" ఇత్యర్థః) ఇతి. [20]

౧౩౫౪. (హేతు) శబ్దః,-ఆశ్రయేపర్యవస్యతి,

౧౩౫౫. ఆశ్రయస్యాపిహేతుత్వాత్.

౧౩౫౬. (ఉత్పత్తి) ర్నామ,-సతోద్రవ్యస్యావస్థాన్తరయోగ ఇతి,-

౧౩౫౭. [వాచారమ్భణమ్] ఇత్యాదివాక్యేనహ్యుపపాది [25] తమ్? ఇతి,-

౧॥ ఛా-ఉ. ౬-౨-౨. ౨॥ ఛా-ఉ. ౬-౨-౨.

వ్యా.—౧ సత్త్వపరమతో. ౧-౨-౬-౭. ౨ సదేవేద. ౪-౫. ౩ వాదనిరాసోప్యర్థ. ౭. ౪ వ్యాఖ్యానోపాదా. ౩.

(౩౯౨.) తదేవోపపాదయతి "కథమసతస్సజ్జాయేత?" ౧ ఇతి-
(౩౯౩.) "అసతఉత్పన్నమ్,-అసదాత్మకమేవభవతి" ఇత్యర్థః;-
(౩౯౪.) యథా, మృదఉత్పన్నం ఘటాదికమ్,-మృదా[1]త్మకమ్.
(౩౯౫.) సతఉత్పత్తిర్నామ, వ్యవహారవిశేషహేతుభూతోఽవస్థా [5]
విశేషయోగః-

౧౩౫౮. తమపజీవ్య, ("కుతస్తు"-) ఇత్యాదివాక్యేన-
౧౩౫౯. అసత్కార్యవాదోనిరస్యతే.
౧౩౬౦. "(ఉత్పత్తి) ర్నామహిఅవస్థావిశేషః?
౧౩౬౧. తదాశ్రయభూతంద్రవ్యమ్,-పూర్వమసచ్చేత్, [10]
౧౩౬౨. ఉత్పత్త్యాఖ్యావస్థా నిరాశ్రయాకథంభవతి?"ఇత్యర్థః
౧౩౬౩. "(కుతః)-1 ఆశ్రయరూపాద్ధేతోః,- [రార్థః
౧౩౬౪. (ఏవంస్యాత్)-ఉత్పత్త్యవస్థాస్యాత్ ;-"ఇతి,శ్రుత్యక్ష
(౩౯౨) ౧౩౬౫. ఉత్తరవాక్యసంగతిమాహ(తదేవ-) ఇతి.- [ర్థః
౧౩౬౬. "నిరాశ్రయావస్థాస్వీకారే, బాధకందర్శయతి,"ఇత్య
(౩౯౩) ౧౩౬౭. (కథమసత-) ఇత్యాదివాక్యంవ్యాచష్టే-
౧౩౬౮. (అసతఉత్పన్నమ్-) ఇతి.-
౧౩౬౯. ("అసతస్సజ్జాయేత"?)-అసత్కథంసజ్జాయేతేత్యర్థః.
౧౩౭౦. "మృదేవఘటోజాయతే" ఇత్యర్థేసత్యపి, "మృత్తి
కాయాఃఘటో౨జాయతే" ఇతివత్,అయంనిర్దేశః
౧౩౭౧. కార్యకారణయోరనన్యత్వంప్రాగుపపాదితమన్వా
నేన, ఏవంనిర్దిష్టమ్.
౧౩౭౨. "ఇహ (సచ్ఛబ్దః), జగదవస్థావిశిష్టపరః;-
౧౩౭౩. విశేష్యంవస్తు, పూర్వమ్ అసచ్చేత్,-
౧౩౭౪. విశేషణభూతజగత్త్వావస్థాయాఅప్యసత్త్వాత్, [25]
౧౩౭౫. విశిష్టమప్యసత్స్యాత్ :-" ఇత్యర్థః.
(౩౯౫) ౧౩౭౬. "("సత్") చేత్, కథముత్పత్తిరుపపద్యతే?-"
౧౩౭౭. ఇత్యత్రాఽఽహ (సత) ఇతి.

౧॥ ఛా-ఉ. ౬-౨-౨.

మూ.—౧ త్మకమేవ. ౧-౮

వ్యా—౧ నిరాశ్రయ. ౭. ౨ జాతఇతి. ౪-౫.

(౩౯౬.) ఏతదుక్తంభవతి:-

(౩౯౭.) ఏకమేవకారణభూత ద్రవ్యమ్,-అవస్థాన్తరయోగేన కార్య మిత్యుచ్యతఇతి,

(౩౯౮.) ఏకవిజ్ఞానేన సర్వవిజ్ఞానం ప్రతిపిపాదయిషితమ్; [5]

(౩౯౯.) తత్,-అసత్కార్యవాదే, నసేత్స్యతి;-

(౪౦౦.) తథాహి;-నిమిత్త సమవాయ్య సమవాయి-

(౪౦౧.) ప్రభృతిభిః [1] కారణైః,-

(౪౦౨.) అవయవ్యాఖ్యంకార్యమ్-ద్రవ్యాన్తరమేవ ఆరభ్యతఇతి,

(౪౦౩.) కారణభూతాద్వస్తునః,-కార్యస్య వస్త్వన్తరత్వాత్, [10]

(౪౦౪.) న,-తజ్జ్ఞానేన, [2] అస్యజ్ఞాతతాకథమపి సంభవతీతి.

---

(౩౯౬) ౧౩౭౮. "అత్రవైశేషికమతనిరాసఃకిమర్థం క్రియతే?,-

౧౩౭౯. క్షణికవాదనిరాసమాత్రస్యాత్,"ఇతిశఙ్కాయామ్,

౧౩౮౦. హేత్వన్తరమాహ (ఏతదుక్తంభవతి-) ఇతి.

(౪౦౦) ౧౩౮౧. "అసత్కార్యవాదః కీదృశః?, తస్మిన్ సతి,- [15]

౧౩౮౨. ప్రతి [1] జ్ఞాతార్థాసిద్ధిః కథమ్?"ఇత్యత్రాహ(తథాహి-)

౧౩౮౩. దణ్డచక్రాదేరపినిమిత్తత్వేపి, [ఇతి.

౧౩౮౪. నిమిత్తశబ్దస్యఅధిష్ఠాతరిప్రసిద్ధిప్రాచుర్యాత్,

(౪౦౧) ౧౩౮౫. తద్వ్యతిరిక్తకారణమ్,-(ప్రభృతి)-శబ్దేనోచ్యతే.

(౪౦౨) ౧౩౮౬. (అవయవ్యాఖ్యమ్-) ఇతి.- [20]

౧౩౮౭. అవయవాః-బహవః-అల్పపరిమాణాః,

౧౩౮౮. (అవయవీ-) ఏకం-బృహత్ప [2] రిమాణమ్,ఇతి,

౧౩౮౯. అనేన, సంఖ్యాభేద పరిమాణభేదాది ద్రవ్యాన్తరత్వ సాధకహేతవోవివక్షితాః.

౧౩౯౦. ([3]అస్య)- కార్యస్య. [25]

(౪౦౪) ౧౩౯౧. ([4]కథమపి-) ఇతి.-

౧౩౯౨. అవస్థాతః, ద్రవ్యతశ్చ, (జ్ఞాతతా)నసంభవతీత్యర్థః.

మూ.— ౧ కారణైరేవఅవ. ౭. ౨ అన్యస్యజ్ఞాత. ౧-౭.

వ్యా.—౧ జ్ఞాతార్థసిద్ధిః. ౪-౫-౬. ౨ పరిణామమ్. ౧-౨. ౩ అన్యస్య. ౧-౨ ౪ కథంసంభవతీతి. ౪-౫-౬. [30]

(౪౦౫.) "కథమ్, అవయవిద్రవ్యాన్తరమ్,-నిరస్యతే?" ఇతిచేత్;
(౪౦౬.)కారణగతావస్థాన్తరయోగస్య,-ద్రవ్యాన్తరోత్పత్తివాదిన[1]స్సంప్రతి
(౪౦౭.) ఏకత్వనామాన్తరవ్యవహారాదేరుపపాదకత్వాత్, [పన్నస్యైవ,-
(౪౦౮.) ద్రవ్యాన్తరాదర్శనాచ్చ. [5]

(౪౦౫) ౧౩౯౩. ద్రవ్యభేదహేతవః కథం నిరస్యన్త ఇతిచోదయతి [(కథమ్-) ఇతి.
(౪౦౬)-(౪౦౮) ౧౩౯౪. పరిహరతి (కారణ-) ఇతి.-
(౪౦౭) ౧౩౯౫. (సంప్రతిపన్నస్యైవ-)ఇతి.-
౧౩౯౬. [1]అసమవాయికారణత్వేన సంప్రతిపన్నస్యేత్యర్థః.-
౧౩౯౭. "ద్రవ్యాన్తరాభ్యుపగతిః, [10]
౧౩౯౮. కిందర్శనాత్?,-
౧౩౯౯. ఉత-కల్ప్యతే?;-
౧౪౦౦. నతావద్దర్శనమ్;
౧౪౦౧. కల్పకాః,-బుద్ధిశబ్ద[2]కార్యాన్తరాదయః,-
౧౪౦౨. అవస్థా[3]విశేషేణాన్యథాసిద్ధాః;- [15]
౧౪౦౩. 'ఆస్తే-శేతే-గచ్ఛతి-తిష్ఠతి',౧-
౧౪౦౪. 'ఏకో[4]యంసమాజః,'' ౨ ఇత్యాదిషు,
౧౪౦౫. బుద్ధిశబ్దాన్తరాదేరవస్థా[5]విశేష హేతుకత్వాదర్శనాత్;
౧౪౦౬. ఘటపటాదిషు, ద్రవ్యభేదహేతుకత్వంచదృష్టమ్;
౧౪౦౭. 'ఆస్తే-శేతే,' ఇత్యాదిషు, అవస్థాభేదహేతుకత్వంచ
౧౪౦౮. 'అత్రకింనియామకమ్?' ఇతిచేత్ :- [దృష్టమ్;
౧౪౦౯. 'ఆస్తే - శేతే' ఇత్యాదిషు [6]హిద్రవ్యప్రత్యభిజ్ఞయాఽవస్థాభేదహేతుకత్వంజ్ఞాయతే?;-
౧౪౧౦.ఏవమ్,మృద్ఘటాదిష్వపి, ద్రవ్యప్రత్యభిజ్ఞయాఽవస్థాభేద హేతుకత్వమ్,బుద్ధి[7]శబ్దాన్తరాదేర్జ్ఞాయతే;-"ఇత్యర్థః.
౧౪౧౧. (కథం...నిరస్యతే? ఇతి) శఙ్కాయామ్, [(౪౦౫)]
(౪౦౮) ౧౪౧౨. (ద్రవ్యాన్తరాదర్శనాచ్చ)-(నిరస్యతే), ఇత్యన్వయః.

మూ.—౧ సంప్రతిపన్నస్యైవనామా. పన్నస్యైకత్వనామా. ౧.

వ్యా.—౧ సమవాయి. ౭. ౨ కార్యాదయః- ౪-౫. ౩విశేషాన్యథా. ౪-౫-౬. ౪ యస్సమా. ౪-౫-౬. ౫ భేదహేతు. ౩. ౬ హి. ౩-న. ౭ శబ్దాదేర్జ్ఞాయ. ౧-౨. [30]

(౪౦౯.) ఇతి, కారణమేవ,-అవస్థాన్తరాపన్నమ్,
(౪౧౦.) కార్యమిత్యుచ్యతే;-" ఇత్యుక్తమ్.
(౪౧౧.) "నను నిరధిష్ఠానభ్రమాసమ్భవజ్ఞాపనాయ-
(౪౧౨.) అసత్కార్యవాదనిరాసః క్రియతే?;- [5]
(౪౧౩.) తథాహి;-
(౪౧౪.) ఏకంచిద్రూపమ్,-సత్త్యమేవ,-
(౪౧౫.) అవిద్యా[1] శబళమ్, జగద్రూపేణవి[2]వర్తత ఇతి,-
(౪౧౬.) అవిద్యాశ్రయత్వాయ,మూలకారణంసత్త్యమిత్యభ్యుపగన్తవ్యమ్;-
(౪౧౭.) ఇత్యసత్కార్యవాదనిరాసః." [10]

---

(౪౦౯) ౧౪౧౩. (ఇతి,కారణమేవ-) ఇతి.-
౧౪౧౪. (ఇతి)-తస్మాదిత్యర్థః.
౧౪౧౫. ఏవమ్, నాత్రక్షణికమతనిరాసః క్రియతే,
౧౪౧౬. అపితు వైశేషికమతనిరాసః;-(ఇత్యుక్తమ్).
(౪౧౧)-(౪౨౯) } ౧౪౧౭. అథ, మాధ్యమికమతనిరాసపరత్వమ్- [15]
౧౪౧౮. ఆశఙ్క్యనిరాక్రియతే (నను-) ఇత్యాదినా.-
(౪౧౧)-(౪౧౨) } ౧౪౧౯. (నిరధిష్ఠాన-) ఇతి,-స్పష్టమ్.
(౪౧౩) ౧౪౨౦. "కథమ్,-నిరధిష్ఠానభ్రమాసంభవః?
౧౪౨౧. అధిష్ఠానంచకిమ్?
౧౪౨౨. [1]తస్యాపారమార్థ్యే, కథం [2] భ్రమసంభవః?" [20]
౧౪౨౩. ఇత్యత్రాహ (తథాహి-) ఇతి.-
(౪౧౪) } ౧౪౨౪. (ఏక) శబ్దేన, సజాతీయాదిభేదనిషేధః.
౧౪౨౫. (సత్త్యమేవ-)ఇతి,-ఏవకారేణ,
౧౪౨౬. అధిష్ఠానాపారమార్థ్యవ్యావృత్తిః-

మూ.—౧ శబళితమ్. ౨-౮-౧౦. ౨ వి. ౧-న. [25]

వ్యా.—౧ తస్యాపార. ౧-౨. ౨ భ్రమాసంభవః. ౧-౨.

(౪౧౮.) నైతదేవమ్;-
(౪౧౯.) "ఏకవిజ్ఞానేనసర్వవిజ్ఞాన ప్రతిజ్ఞాదృష్టాన్తముఖేనసత్కార్యవాదస్యైవ[1] ప్రసక్తత్వాత్," ఇత్యుక్తమ్*
(౪౨౦.) భవత్పక్షేనిరధిష్ఠానభ్రమాసంభవస్యదురుపపాదత్వా[3]చ్చ.- [5]
(౪౨౧.) యస్యహిచేతనగతోదోషఃపారమార్థికః,-
(౪౨౨.) దోషాశ్రయత్వంచపారమార్థికమ్,
(౪౨౩.) తస్య,-పారమార్థిక[4] దోషేణయుక్తస్య,-
(౪౨౪.) అపారమార్థికగన్ధర్వనగరాదిదర్శనముపపన్నమ్?;

౧౪౨౭. "అధిష్ఠానాపారమార్థ్యే, 'తస్యాపి,- [స్యాత్;
౧౪౨౮. అపరమార్థత్వాదధిష్ఠానాన్తరాపేక్షా,' ఇత్యనవస్థా
౧౪౨౯. తస్మాత్, సత్యమధిష్ఠానమ్;-" ఇత్యభిప్రాయః.

(౪౧౮)-(౪౨౯) ౧౪౩౦. పరిహరతి (నైతద్-)ఇత్యాదినా.-

(౪౧౯) ౧౪౩౧. (ప్రసక్తత్వాత్)-(అసత్కార్యవాదనిరాసఃక్రియతే*)-(ఇత్యుక్తమ్-) ఇత్యన్వయః.- [*(౪౧౨)] [15]

౧౪౩౨. "(ప్రతిజ్ఞాదృష్టా)న్తాభ్యాం(సత్కార్యవాద)స్యప్రస్తుతత్వాత్,

౧౪౩౩. తదుపయోగిత్వేన అసత్కార్యవాదనిరాసఃక్రియతే,

౧౪౩౪. నతు (నిరధిష్ఠానభ్రమాసంభవజ్ఞాపనాయ అసత్కార్యవాదనిరాసఃక్రియతే)," ఇత్యర్థః. [20]

(౪౨౦) ౧౪౩౫. హేత్వన్తరం[1]చాహ (భవత్పక్షే-) ఇతి.

(౪౨౧)-(౪౨౯) ౧౪౩౬. తదేవోపపాదయతి (యస్యహి-) ఇతి.-

(౪౨౧) ౧౪౩౭. (యస్య) మతేఇత్యర్థః.

(౪౨౨) ౧౪౩౮. (దోషాశ్రయత్వంచ).-దోషసంబన్ధశ్చేత్యర్థః.

(౪౨౩) ౧౪౩౯. (తస్య)- "తస్యమతే," ఇత్యర్థః. [25]

మూ.—౧ ప్రతిపన్నత్వాత్. ౪-౫. ౨ భ్రమస్యదురు. ౧-౭. ౩ చ. ౨-న. ౪ దోషయుక్త. ౧-౭.

వ్యా—౧ చ. ౩-న.

* (౧౦౩-౧౨౯) (౨౭౬-౨౯౯) (౩౨౩-౩౩౨) (౩౫౧-౩౬౦) (23-12-81)

(౪౨౫.) యస్యతుదోషశ్చాపారమార్థికః,-
(౪౨౬.) దోషాశ్రయత్వంచాపారమార్థికమ్,-
(౪౨౭.) తస్య,-
(౪౨౮.) అపారమార్థికేనాప్యాశ్రయేణతదుపపన్నమితి, [5]
(౪౨౯.) భవత్పక్షేననిరధిష్ఠానభ్రమాసమ్భవః.

---

(౪౨౫)-(౪౨౯) ౧౪౪౦. “అధిష్ఠానాపారమార్థ్యేభ్రమాసంభవః,-
౧౪౪౧. కిం-దర్శనాదుచ్యతే?-
౧౪౪౨. ఉతయుక్తిభిస్తథాకల్ప్యతే?
౧౪౪౩. దర్శనాచ్చేత్,- [10]
౧౪౪౪. (దోష) (దోషాశ్రయ) త్వాదేరపి ([1]అపారమార్థిక) త్వే, నక్వచిద్భ్రమోదృష్టఇతి,-
౧౪౪౫. (దోషా) దేరపి పార[2] మార్థ్యమభ్యుపగమ్యంస్యాత్;
౧౪౪౬. యుక్త్యా, పారమార్థ్యం కల్ప్యతే, చేత్,-
౧౪౪౭. తర్హిదోష[3]స్య అపార[4]మార్థ్యేదోషాన్తరాపేక్షత్వే న,- అనవస్థా ప్రసంగాత్, [5] తస్యాపిపారమార్థ్యం [స్యాత్;-
౧౪౪౮. తత్రానవస్థాపరిహారాయ,-
౧౪౪౯. స్వరూపానాదిత్వమ్,-
౧౪౫౦. ప్రవాహానాదిత్వం,-
౧౪౫౧. [6]మర్ఘటత్వమ్,- [20]
౧౪౫౨. [7]స్వపరనిర్వాహకత్వంవా, యదుచ్యతే-
౧౪౫౩. తత్,-అధిష్ఠానేపితుల్యమితి, న తత్పారమార్థ్యసిద్ధిః;
౧౪౫౪. అనాదిత్వేఽపి, అనవస్థా దుష్పరిహారా;-
౧౪౫౫. అనాదేరేవజీవభేదస్యాపారమార్థ్యస్యదోషమూల [త్వాభ్యుపగమాత్.
౧౪౫౬. ఏవమ్, (భవత్పక్షే),
౧౪౫౭. (నిరధిష్ఠానభ్రమాసంభవ) స్యదురుపపాదత్వాత్,
౧౪౫౮. తద్జ్ఞాపనాయఅసత్కార్యవాదనిరాసోఽనుపపన్నః”:-
ఇత్యర్థః.

వ్యా.—౧ అపారమార్థ్యే. ౩. ౨మార్థికత్వమభ్య. ౧. ౩స్యాప్యపారమార్థ్యే. ౧-౨-౩. ౪ మార్థ్యేన. ౩. ౫తత్రాపి. ౭. ౬దుర్ఘటమ్. ౧౨. ౭ స్వరూప. ౧-౨-౪-౫-౭.

(౪౩౦.) [1]శోధకేష్వపి,-"సత్యంజ్ఞానమనన్తంబ్రహ్మ"[౧] [2] "ఆనన్దోబ్రహ్మ"[౨]
ఇత్యాదిషు,సామానాధికరణ్యవ్యుత్పత్తిసిద్ధానేకగుణవిశిష్టైకార్థా
భిధానమవిరుద్ధమితి,సర్వగుణవిశిష్టంబ్రహ్మోభిధీయతఇతిపూర్వమేవో
(౪౩౧.) "అథాతఆదేశోనేతినేతి"[3] ఇతినిషేధోదృశ్యతఇతిచేత్, [క్తమ్.*
(౪౩౨.) కిమత్రనిషిధ్యతే?ఇతివక్తవ్యమ్.
(౪౩౩.) "ద్వేవావబ్రహ్మణోరూపేమూర్తంచైవామూర్తంచ" ౪
(౪౩౪.) ఇతిమూర్తామూర్తాత్మకప్రపఞ్చస్సర్వోనిషిధ్యతఇతిచేత్,
(౪౩౫.) బ్రహ్మణోరూపతయాప్రజ్ఞాతంసర్వం రూపతయోపదిశ్య,
(౪౩౬.) పునస్తదేవనిషేద్ధుమయుక్తమ్ [10]

(౪౩౦)-(౪౩౭) } ౧౪౫౯. యానిశ్రుతివాక్యాని,-నిర్విశేషపరత్వేన,-పరైరుక్తాని,
౧౪౬౦. తేషాంసర్వేషాంభేదనిషేధపరత్వమపినిరసనీయమ్.-
౧౪౬౧. అతః,సద్విద్యానన్తరమ్,శోధకవాక్యానాంభేదనిషేధ
పరత్వం [1] వ్యుదస్యతే,-
౧౪౬౨. (శోధకేష్వపి-) ఇత్యాదినా.-స్పష్టమ్. [15]

(౪౩౧)-(౪౩౪) } ౧౪౬౩. సద్విద్యాదిషుభేదనిషేధ పరత్వమ్ ఆక్షేప్యమితి,
౧౪౬౪. నిషేధకత్వోక్తిమత్,- వాక్యమ్,- ("అథాతఆదేశ")
ఇత్యాది [2] కమ్,
౧౪౬౫. భేదనిషేధపరంశఙ్క్యతే (అథాత-) ఇత్యాదినా.
౧౪౬౬. (కిమత్ర-) ఇతి (కిం) శబ్దః,- ఆక్షేపార్థః.- [గాత్,
౧౪౬౭. "ప్రమాణాన్తరాగోచరస్య,-విహితస్య,నిషేధాయో
౧౪౬౮. నకించిదపినిషేద్ధుంశక్యమ్," ఇతిభావః.
(౪౩౩) ౧౪౬౯. నిషేధ్యంశఙ్క్యతే (ద్వేవావ-) ఇతి.
(౪౩౫) ౧౪౭౦. పూర్వాభిప్రేతమర్థంవదన్పరిహరతి (బ్రహ్మణ)ఇతి.-
౧౪౭౧. "బ్రహ్మణోరూపత్వేనాప్రజ్ఞాతత్వాత్, [25]
౧౪౭౨. 'నిషేధార్థమనువాదః' ఇతివక్తుంనశక్యతే;-
౧౪౭౩. తస్మాత్, [3] విధీయతఏవేతి.-
౧౪౭౪. విహితస్య నిషేధోనోపపద్యతే;-
౧౪౭౫. తథాసతి, వేదస్య విప్రలమ్భకత్వేననిషేధవాక్యమపి
అప్రమాణం భవేత్ :-" ఇత్యర్థః. [30]

౧॥ తై-ఆ. ౨-౧౧. ౨॥ తై-భృ. ౬. ౩॥ బృ-ఉ. ౪-౩-౬. ౪॥బృ. ఉ-౪-౩-౧.

మూ.—౧ శోధకవాక్యేష్వపి. ౧-౩-౭. ౨ ఆనన్దోబ్రహ్మ ౧-౩-౭-న.
* (౨౩౦)-(౨౪౫)

వ్యా.—౧ వ్యుదస్యతి. ౭. ౨ కమ్. ౭-న. ౩ విహితఏవ. ౬.

(౪౩౭.) "ప్రక్షాళనాద్ధిపఙ్కస్య దూరాదస్పర్శనం వరమ్" [1] ఇతిన్యా
(౪౩౮.) కస్తర్హి నిషేధక[2] వాక్యార్థః? [యాత్.
(౪౩౯.) సూత్రకారస్స్వయమేవవదతి,-
(౪౪౦.) "ప్రకృతైతావత్త్వం హి ప్రతిషేధతి, తతో బ్రవీతి చ భూయః," [2] ఇతి.
(౪౪౧.) ఉత్తరత్ర, "అథనామధేయమ్, సత్యస్య సత్యమితి ప్రాణా వై,
(౪౪౨) తేషామేష సత్యమ్" [3] ఇ[3]త్యాదినా,- [సత్యం
(౪౪౩.) గుణగణస్య ప్రతిపాదితత్వాత్,

(౪౩౭) ౧౪౭౬. ఏతదనుగుణ న్యాయ ప్రతిపాదకం పురాణవచనమాహ (ప్రక్షాళనాద్-) ఇతి.- [(వరమ్),
౧౪౭౭. "యథా, పఙ్కోపలేప తత్ప్రక్షాళనాదపి, తదస్పర్శో
౧౪౭౮. [1]తథా, అపూర్వభ్రమాన్తరారోపణతన్నిషేధాదపి, మానమేవ (వరమ్);- [ప్రయోజనం విద్యతే?
౧౪౭౯. నహిపఙ్కోపలేప తత్ - క్షాళనాభ్యాం సస్య
౧౪౮౦. ఏవమ్, అపూర్వ భ్రమారోపణతన్నిషేధాభ్యాం సస్య అప్రయోజనత్వాత్, శాస్త్రస్య ప్రయోజనపర్యవసాయిత్వం నస్యాదితి, బుభుత్సిత గ్రాహ్యం శాస్త్రమ్ అనారమ్భణీయం స్యాత్: "ఇతి భావః.
(౪౩౮) ౧౪౮౧. ఏవం స్వోక్తార్థే నిరస్తే, రాద్ధాన్తినం పృచ్ఛతి (క) ఇతి.
౧౪౮౨. ([2]నిషేధవాక్యార్థః),-[3]నిషేధవాక్యస్యార్థః. [20]
(౪౩౯)-(౪౪౦) ౧౪౮౩. ఆహసిద్ధాన్తీ (సూత్రకార) ఇతి. [దినా.
(౪౪౧)-(౪౪౨) ౧౪౮౪. ఉదాహృతం [4] సూత్రం వ్యాచష్టే (ఉత్తరత్ర-) ఇత్యా
౧౪౮౫. (ఉత్తర[5]త్ర) శబ్దేన, సౌత్రం [తతః] ఇతి పదం వ్యాఖ్యాతమ్
౧౪౮౬. [భూయః] బహుతరమిత్యర్థః.
(౪౪౩) ౧౪౮౭. తదభిప్రేత్యోక్తమ్ (గుణగణస్య-) ఇతి. [25]

౧॥ ౨॥ శా-మీ. ౩-౨-౨౨. ౩॥ బృ. ౪-౩-౬.

మూ.—౧క్షమమ్. ౭. ౨ వాక్యస్యార్థః. ౩-౬. ౩ త్యాది. ౨-౩-౪-౫-౬-౭-౮.

వ్యా—౧తథాపూర్వంభ్ర. ౧. ౨నిషేధవాక్యార్థః ౭-స. ౩ నిషేధవాక్యస్యార్థః ౧-స. ౪ సూత్రం. ౪-౫-౬-స. ౫ త్ర. ౩-౪-౫-౬-స.

(౪౪౪.) "పూర్వప్రకృతైతావత్త్వాత్రంన భవతిబ్రహ్మేతి,-
(౪౪౫.) [1]బ్రహ్మణఏతావన్మాత్రతాప్రతిషిధ్యతే:-" ఇతి [2] సూత్రస్యార్థః.
(౪౪౬.) "నేహనానాస్తికిఞ్చన"[౧] ఇత్యాదినా, నానాత్వప్రతిషేధ[3]ఏవదృ,
శ్యతఇతిచేత్, [5]
(౪౪౭.) అత్రాఽపి ఉత్తరత్ర "సర్వస్యవశీ సర్వస్యేశానః"[౨] ఇతి,-
(౪౪౮.) సత్యసఙ్కల్పత్వ సర్వేశ్వరత్వప్రతిపాదనాత్,

౧౪౮౮. "స్వరూపాన్యథాభావ[1]రూప వికారాస్పదాచిద్వ్యా
వృత్త్యా, సత్యశబ్దవాచ్యోజీవః;
౧౪౮౯. తస్యధర్మాన్యథాభావ[2]రూపవికారోఽస్తి; [10]
౧౪౯౦. స్వరూపతోధర్మతశ్చావికారఃపరమాత్మేతి,
౧౪౯౧. తదుభయవ్యావృత్త్యా, పరమాత్మా,
౧౪౯౨. ("సత్యస్యసత్యమ్"[3])ఇత్యుచ్యతే:-" ఇత్యర్థః.
(౪౪౪) ౧౪౯౩. (ఏతావన్మాత్రంనభవతి [3] బ్రహ్మేతి-) ఇతి.-
౧౪౯౪. గుణవిశిష్టంబ్రహ్మ, ఏతావన్నభవతి.- [15]
౧౪౯౫. ఏతావద్గుణకంబ్రహ్మనభవతీత్యర్థః.
(౪౪౬)-( ) ౧౪౯౬. "(నేహనానాస్తి-) ఇత్యాదిష్వియత్తానిషేధపరత్వం
దుర్వచమ్"ఇతి, [దినా.
౧౪౯౭. కృత్స్న[4] భేదనిషేధపరత్వంశఙ్క్యతే (నేహ-) ఇత్యా
(౪౪౭) ౧౪౯౮. పరిహరతి ([5]అత్రాఽపి-) ఇతి. [20]
౧౪౯౯. [వశిత్వమ్],-గుణేనవశీకారః.
౧౫౦౦. [ఈశానః],-నియన్తా.
(౪౪౮) ౧౫౦౧. వశిత్వాదీనాం(సత్యసంకల్పత్వ)విశేషరూపత్వాత్,
(సత్యసఙ్కల్పత్వమ్) అతోఽక్తమ్.
౧౫౦౨. "సర్వస్యాధిపతిః" [౪] ఇతివాక్యోక్తంస్వామిత్వమ్,-
౧౫౦౩. (సర్వేశ్వర[6]త్వ) శబ్దేనోచ్యతే.

౧॥ బృ. ౬-౪-౧౯. ౨॥ బృ-ఉ. ౬-౪-౨౨. ౩॥ బృ-ఉ. ౪-౩-౬. ౪॥౬-౪-౨౨.

మూ.—౧ బ్రహ్మైతావన్మా. ౧-౨-౩-౭. ౨ సూత్రార్థః. ౧-౭-౧౦. ౩ ఏవ. ౧-౭-న.

వ్యా—౧ రూప. ౧-న. ౨ రూప. ౬-౭-న. ౩ బ్రహ్మేతి. ౩-౫-౬.
౪ భేద. ౩-న. ౫ తత్రాపీతి. ౭. ౬ త్వ. ౩-౪-౫-౬-౭-న. [30]

(౪౪౯.) చేతనాచేతన 1 వస్తుశరీర ఈశ్వరఇతి,-
(౪౫౦.) సర్వప్రకారసంస్థితఃసర్వేశ్వరస్స 2 ఏకఏవేతి,
(౪౫౧.) 3తత్ప్రత్యనీకాబ్రహ్మాత్మకనానాత్వమ్,-ప్రతిషిద్ధమ్-
(౪౫౨.) నభవదభిమతమ్: [5]
(౪౫౩.) సర్వాసు ఏవమ్ప్రకారాసుశ్రుతిషు ఇయమేవ 4 రీతిః-ఇతి,-
(౪౫౪.) నక్వచిదపిబ్రహ్మణఃసవిశేషత్వ 5 నిషేధవాచీకోపిశబ్దోదృశ్యతే.

౧౫౦౪. అస్య, ప్రదర్శనార్థత్వాత్ప్రక 1 రణోక్తస్య,
౧౫౦౫. "సర్వమిదంప్రశాస్తి"౧ ఇత్యుక్తంనియమనమ్, [2భవతి-
౧౫౦౬. "ఏషసేతుర్విధరణః"౨ ఇత్యుక్తంధారకత్వంచ,ఉక్తం
౧౫౦౭. ఏవంపతిత్వనియన్తృత్వ ధారకత్వైఃఈశ్వరస్య,
౧౫౦౮. తంప్రతి శేషనియామ్యధార్యభూతస్య జగతః శరీర
(౪౪౯) ౧౫౦౯. (చేతనాచేతనవస్తుశరీర)ఇత్యుక్తమ్. [త్వాత్,
(౧౫౦) ౧౫౧౦. (సర్వప్రకారసంస్థితః),-సర్వప్రకారవిశిష్టః-
౧౫౧౧. "ఏవమ్, ప్రకార్యైక 3 త్వస్యవిహితత్వాత్, [15]
౧౫౧౨. నిషేధస్యవిహి4తవ్యతిరిక్తవిషయత్వాచ్చ,
౧౫౧౩. 5ప్రకారినానాత్వ నిషేధపరమిదంవాక్యమ్,"ఇత్యర్థః.
(౪౫౨) ౧౫౧౪. (నభవదభిమతమ్-) ఇతి.-
౧౫౧౫. సజాతీయవిజాతీయస్వగతరూప6కృత్స్నానాత్వమ్,-
నప్రతిషిధ్యతఇత్యర్థః. [20]
(౪౫౩) ౧౫౧౬. ఉక్తన్యాయకలాపేనసర్వాశ్శ్రుతయో నిర్వాహ్యా
ఇత్యాహ (సర్వా-సు) ఇతి.
(౪౫౪) ౧౫౧౭. (నిషేధవాచీకోపిశబ్దోదృశ్యతే) ఇతి.-
౧౫౧౮. కేతేశబ్దాఇతిహి ప్రక్రాన్తమ్?;-
౧౫౧౯. అతస్తదేవోప సంహృతమ్. [25]
౧౫౨౦. ఏవమ్, బ్రహ్మోజ్ఞానపక్షస్య, శ్రుత్యపేతత్వందర్శితమ్;-

౧॥ బృ-ఉ. ౬-౪-౨౨. ౨॥

మూ.—౧సర్వవస్తు. ౧-౩-౬-౭-౧౦. ౨ఏక. ౧౦-న. ౩ తత్ప్రత్యనీకమబ్ర. ౧౦. ౪ స్థితి. ౧౦. ౫ నిషేధకఃకోపిశ. ౧-౩-౬-౭.

వ్యా.—౧ రణోక్తంసర్వ. ౪-౫-౬. ౨ భవతి. ౧-౨-న. ౩ త్వ. ౬-న. [30]
౪ తస్యవ్యతి. ౭. ౫ ప్రకార. ౭. నిషేధ. ౧-న. ౬ కృతాన్యత్వమ్. ౧.

(౪౫౫.) అపిచ.
(౪౫౬.) "నిర్విశేషజ్ఞానమాత్రంబ్రహ్మ,-
(౪౫౭) తచ్చ, ఆచ్ఛాదికావిద్యాతిరోహిత౧స్వరూపమ్,-
(౪౫౮.) స్వగతనానాత్వంపశ్యతి," ఇత్యయమర్థోనఘటతే,- [5]
(౪౫౯.) తిరోధానంనామ,-ప్రకాశనివారణమ్.-
(౪౬౦) స్వరూపాతిరేకి ప్రకాశధర్మానభ్యుపగమేన,
(౪౬౧.) ప్రకాశస్యైవస్వరూపత్వాత్, స్వరూపనాశఏవస్యాత్.
(౪౬౨.) "ప్రకాశపర్యాయం జ్ఞానంనిత్యమ్,

---

(౪౫౫)-(౪౬౯) ౧౫౨౧. అథ, న్యాయోపేతత్వందర్శయతి(అపిచ-)ఇత్యాదినా.
౧౫౨౨. (శ్రుతిన్యాయోపేతమ్)
౧౫౨౩. ఇతిహి పూర్వముక్తమ్.? (వే-పుటమ్-౫.)
౧౫౨౪. (అపిచేతి).- నకేవలంశ్రుత్యుపేతత్వమేవ,-
౧౫౨౫. అపితున్యాయోపేతత్వంచేత్యర్థః.
(౪౫౬)-(౪౬౯) ౧౫౨౬. తిరోహితస్వరూపస్యహి భేద దర్శనమ్? [15]
౧౫౨౭. తత్ర, తిరోధాన దూషణేన,
౧౫౨౮. పరమతమ్,-స౧మూలమున్మూలితమ్ భవతీతి,-
౧౫౨౯. ౨తిరోధిందూషయితుం తన్మతముపన్యస్య,
౧౫౩౦. తదనుపపత్తింప్రతిజానీతే (నిర్విశేష-) ఇత్యాదినా.-
౧౫౩౧. కథమిత్యత్రాహ (తిరోధానంనామ-) ఇతి. [20]
౧౫౩౨. "(ప్రకాశని) వృత్తిస్తిరోధానమస్తు,
౧౫౩౩. తతఃకిమ్?" ఇత్యత్రాహ (స్వరూప-) ఇతి.-
(౪౬౨) ౧౫౩౪. "'నిత్యంవిభుమ్' ఇత్యాదిశ్రుతయోనిత్యత్వంవదన్తి;
౧౫౩౫. "అన్యతేనహిప్రత్యూధాః!"౧
౧౫౩౬. ౩ఇత్యాదయస్తిరోధానం వదన్తి; [25]
౧౫౩౭. ఏవమ్, నిత్యత్వతిరోధాన యోరుభయోరపి,
౧౫౩౮. శ్రుతిప్రతిపన్నత్వాన్నానిత్యత్వమ్:-"ఇతిశఙ్కాయామ్
౧౫౩౯. "శ్రుతిరప్యయోగ్యార్థంవక్తుంనాలమ్"
౧౫౪౦. ఇత్యభిప్రాయేణాహ (ప్రకాశపర్యాయమ్-) ఇతి.,

౧॥ ఛాం-ఉ. ౮-౩-౨. [30]

మూ.— ౧ స్వస్వరూ. ౨-౮-౯.

వ్యా.—౧ మూలకము. ౧. ౨ విరో. ౭. ౩ ఇత్యాదిశ్రుతయః. ౩.

(౪౬౩.) సచప్రకాశఃఅవిద్యా[1] తిరోహితః," ఇతిబాలిశభాషిత[2] మిదమ్.-
(౪౬౪.) అవిద్యయాప్రకాశస్తిరోహిత ఇతి,-
(౪౬౫.) ప్రకాశోత్పత్తిప్రతిబన్ధో[3] వా,విద్యమానస్యవినాశో వా.
(౪౬౬.) ప్రకాశస్యానుత్పాద్యత్వాత్, స్వరూపనాశఏవస్యాత్. [5]

(౪౬౩) ౧౫౪౧. "వాద్యన్తరైరివ, జ్ఞానస్యజడత్వ మఙ్గీకృతంచేత్,
౧౫౪౨. ప్రకాశస్యతద్వ్యతిరిక్తత్వాత్,-
౧౫౪౩. తన్నివృత్తి స్స్వరూపనాశోనస్యాత్;-
౧౫౪౪. నచతథాభ్యుపగతమ్;-
౧౫౪౫. 'బ్రహ్మ,- జ్ఞానస్వరూపమ్, [10]
౧౫౪౬. జ్ఞానంచ, స్వయమ్ప్రకాశమ్' ఇ[1] త్యేవాభ్యుప[2]గతమ్
౧౫౪౭. ఇత్యభిప్రాయేణ (ప్రకాశపర్యాయమ్-) ఇత్యుక్తమ్.
౧౫౪౮. "తిరోధానమ్ ప్రకాశనివృత్తిః,-
౧౫౪౯. తస్మాత్, స్వయమ్ప్రకాశ[3]రూప (జ్ఞానంనిత్యమ్),
౧౫౫౦. తచ్చ (అవిద్యాతిరోహిత) మితి, వ్యాహతమ్;" ఇతి,
౧౫౫౧. ఇమమర్థం శ్రుతిర్న ప్రతిపాదయతీత్యర్థః.
౧౫౫౨. ఏవమ్, "స్వయమ్ప్రకాశత్వశ్రుతిమ్,
౧౫౫౩. తిరోధాన శ్రుతిమ్,- [త్," ఇత్యుక్తమ్.
౧౫౫౪. ఉభయం శ్రద్దధానేనత్వయావ్యాహతార్థఉక్తస్స్యా
(౪౬౪) ౧౫౫౫. ఉక్తార్థంచవివృణ్వన్, అన్యతరపరిగ్రహేఅన్యతరత్-
త్యాజ్యమిత్యాహ (అవిద్యయా-) ఇతి.
౧౫౫౬. "(అవిద్యయా ప్రకాశ స్తిరోహితఇతి-) అస్యార్థః-
౧౫౫౭. ప్రకాశస్యప్రాగభావఃప్రధ్వంసాభావో వా,"[4]ఇత్యర్థః.
(౪౬౬) ౧౫౫౮. తత్ర, "అనుత్పాద్యస్య(ప్రకాశస్య),ప్రధ్వంసాభావ
ఏవ-తిరోధిస్స్యాత్," [25]
౧౫౫౯. ఇత్యాహ (ప్రకాశస్య-) ఇతి.

మూ.—౧నివారిత. ౪-౫-౯-౧౦-౧౧. ౨ ఇదమ్. ౪-౫-౬-న. ౩ వా.౨-౪-౫-౬-న.

వ్యా.—౧ ఏవ. ౭-న. ౨ గమ్య. ౭. ౩ రూపంజ్ఞా. ౩. ౪ ఇత్యర్థః. ౯-న.

(౪౬౭.) "ప్రకాశఃనిత్యోనిర్వికార స్తిష్ఠతి," ఇతిచేత్,
(౪౬౮.) సత్యామప్యవిద్యాయాంబ్రహ్మణినకిఞ్చిత్తిరోహితమ్ఇతి, [యఏవ.
(౪౬౯.) "[1]నానాత్వంపశ్యతి" ఇతిభవతామయంవ్యవహారఃసత్స్వనిర్వచనీ
(౪౭౦.) "ననుచ, భవతోపి, విజ్ఞానస్వ [2] రూపఆత్మాఅభ్యుపగన్తవ్యః, [5]
(౪౭౧.) సచ,స్వయంప్రకాశః,
(౪౭౨.) తస్యదేవాదిరూపాత్మాభిమానేస్వరూపప్రకాశతిరోధానమవశ్యా
శ్రయణీయమ్,-

౧౫౬౦. ఏవమ్, "తిరోధానమ్ఇతింశ్రద్దధానేన,
౧౫౬౧. స్వయమ్ప్రకాశత్వమ్ఇతిస్త్యాజ్యాస్యాత్,- [10]
౧౫౬౨. (స్వరూపనాశ) ప్రసఙ్గాత్,"ఇత్యుక్తమ్.
(౪౬౭) ౧౫౬౩. అథ, "స్వప్రకాశత్వాభ్యుపగమే,తిరోధానమ్ఇతిస్త్యా
జ్యాస్యాత్," ఇత్యాహ (ప్రకాశోనిత్య)ఇతి.
(౪౬౯) ౧౫౬౪. (సత్స్వనిర్వచనీయఏవ-) ఇతి-
౧౫౬౫. "వ్యాహతత్వాదయమర్థోవిద్వత్సన్నిధౌ వక్తుమయో
౧౫౬౬. ఇత్యుపాలమ్భః [గ్యః,"
(౪౭౦)-(౪౭౪) ౧౫౬౭. ఉక్తదోషస్సిద్ధాన్తినోపిప్రసజతీతిచోదయతి (ననుచ-)
ఇత్యాదినా.
(౪౭౦) ౧౫౬౮. (భవతోపి-) ఇతి.-
౧౫౬౯. "సత్యంజ్ఞానమనన్తంబ్రహ్మ" [1] "విజ్ఞానఘనఏవ" [2]
"ప్రజ్ఞానఘనఏవ" [3] ఇత్యాదిభిః,
౧౫౭౦. (జ్ఞానస్వరూప)[1] త్వంత్వయా (అభ్యుపగన్తవ్యమ్).
(౪౭౧) ౧౫౭౧. (సచ-) ఇతి.-
౧౫౭౨. "అత్రాయంపురుషస్స్వయఞ్జ్యోతిర్భవతి"[4] "ఆత్మా
జ్యోతిస్సమ్రాడితిహోవాచ"[5] ఇత్యాదిభిః,- [25]
౧౫౭౩. (స్వయంప్రకాశ) త్వమభ్యు [2] పేత్యమ్.
(౪౭౨) ౧౫౭౪. (తస్య-) ఇతి.-

౧॥ తై-ఆ. ౨-౧-౧. ౨॥ బృ-ఉ. ౪-౪-౧౨. ౩॥ ౪॥ బృ. ౬-౩-౯. ౫॥

మూ.—౧ తిరోహితంబ్రహ్మస్వగతనానాత్వం. ౨-౯. ౨ రూపఏవఅయమాత్మా. ౧-౭.

వ్యా.—౧రూపత్వంచత్వయా. ౩. త్వ. ౬-న. ౨ పేతమ్. ౪-౫-౬-౭. [30]

(౪౭౩.) స్వరూపప్రకాశేసతి,స్వాత్మని[1]ఆకారాన్తరాధ్యాసాయోగాత్;-
(౪౭౪.) అతో,భవతశ్చసమానో౽యందోషః:-
(౪౭౫.) [2]కిఞ్చ, అస్మాకమేకస్మి[3]న్నేవాత్మనిభవదుదీరితందుర్ఘటత్వమ్;-
(౪౭౬.) [4]భవతామ్, ఆత్మానన్త్యాభ్యుపగమాత్, [5]
(౪౭౭.) సర్వేష్వయందోషఃపరిహరణీయః".

౧౫౬౫. "'తయాతిరోహితత్వాచ్చశక్తిఃక్షేత్రజ్ఞసంజ్ఞితా'[1]
౧౫౬౬. (తిరో[2]ధానమ్)-అభ్యుపేత్యమ్, [1ఇత్యాదిభిః,
౧౫౬౭. దేవత్వాద్యధ్యాససిద్ధ్యర్థమ్;" ఇత్యర్థః.
(౪౭౫) ౧౫౬౮. త్వత్పక్షేదోషాధిక్యమస్తీత్యాహ ([3]కించ-) ఇతి. [10]
౧౫౬౯. "'[4]ప్రయోజకంతుల్యంచేత్-కథందోషాధిక్యమ్?' ఇతి
౧౫౭౦. ఉచ్యతే:- [చేత్,-
౧౫౭౧. [5]భేదవాదినా,సుఖిత్వదుఃఖిత్వశిష్యాచార్యబద్ధముక్తాది
వ్యవస్థాః, ప్రామాణికత్వేనాభ్యుపగతాః;-
౧౫౭౨. తిరోధానేన, సర్వాత్మనాంస్వరూపనాశేసతి, [15]
౧౫౭౩. ప్రామాణికానేకవ్యవస్థాభఙ్గస్స్యాత్;-
౧౫౭౪. అస్మత్పక్షేతు, వ్యవస్థానాం[6] కాల్పనికత్వాత్,-
౧౫౭౫. నతద్భఙ్గో దోషః;-
౧౫౭౬. త్వత్పక్షేతు, స్వరూపనాశప్రసఙ్గాత్,-
౧౫౭౭. [7]ప్రామాణికత్వేనా భ్యుపగతానేకవ్యవస్థాభఙ్గప్రస
౧౫౭౮. దోషాధిక్యమ్:" ఇతిభావః. [ఙ్గాచ్చ,
(౪౭౭) ౧౫౭౯. (పరిహరణీయః) ఇత్యస్య, అయమభిప్రాయః:-
౧౫౮౦. "సర్వత్ర[8]హి[9]ప్రతిబన్దీప్రయోగః, పరిహారసామ్యాభి
౧౫౮౧. అన్యథా, ప్రతిబన్దీ,-నిష్ప్రయోజనా; [ప్రాయేణ?,-
౧౫౮౨. నహి 'త్వంచోరః' ఇత్యత్ర,- [25]
'త్వమపిచోరః' ఇత్యుక్తే, దోషపరిహారస్స్యాత్?

౧॥ వి-పు. ౬-౨-౬౩.

మూ.—౧ ఆకారాధ్యాసా, ౮. ౨ కింతుఅ. ౨-౭-౮-౯. ౩ ఏవ. ౬-౭-న.
౪ భవతానన్త్యా. ౧-౭. భవతాత్మానన్త్యా, ౪-౫.

వ్యా.—౧ ఇత్యేవమాది. ౩. ౨ ధానమప్యభ్యుపే. ౩. ౩ కింత్వితి. ౩. [30]
౪ ప్రయోజనమ్. ౭. ౫ అభేద. ౭. ౬ కల్పనీయత్వాత్. ౭. ౭ ప్రామాణికత్వా
భ్యుప. ౪-౫-౬. ౮ త్ర. ౪-౫-న. ౯ హి. ౬-న.

(౪౭౮.) అతో౽భిధీయతే.-
(౪౭౯.) స్వభావతః-

(౪౭౮)-(౫౧౩) ౧౫౯౩. తస్మాత్, పరిహారతుల్యత్వమేవ ప్రతిబన్దీంవదతో౽భి
ప్రేత మితి, [5]

౧౫౯౪. అత్రాపియస్త్వయాపరిహార ఉచ్యతే,-

౧౫౯౫. సో౽స్మత్పక్షే౽పిసమానః" ఇతి.

౧౫౯౬. పరిహరతి, (అతోఽభిధీయతే-) ఇత్యాదినా.- [తః-

(౪౭౯) ౧౫౯౭. ప్రతిబన్దీంవదతా,-పూర్వపక్షిణా, అయమర్థో౽భిప్రే

౧౫౯౮. "నహివచనవిరోధే న్యాయఃప్రవర్తతే?"[1]ఇతిన్యాయాత్,

౧౫౯౯. జీవస్వరూపనిత్యత్వే,-తస్యచతిరోధానే, శాస్త్రసిద్ధేసతి,

౧౬౦౦. తద్విరుద్ధస్తర్కో-నప్రవర్తతే ఇతిపరిహారంవదసిచేత్,

౧౬౦౧. సో౽స్మత్పక్షే౽పితుల్యః" ఇతి.

౧౬౦౨. ఏతత్, ప్రతివక్తి (స్వభావత) ఇతి.-

౧౬౦౩. వచనవిరోధే కేవలతర్కో- యద్య పినప్రవర్తతే, [15]

౧౬౦౪. తథా౽పివచనాన్తరవిరోధో౽పరిహార్యః;

౧౬౦౫. బ్రహ్మణో హేయప్రత్యనీకత్వ కల్యాణగుణాకరత్వ
వచనైః,

౧౬౦౬. జగతస్తద్విభూతిత్వ [1]విధాయివచనైశ్చ,

౧౬౦౭. బ్రహ్మణో౽భిమానాశ్రయత్వాదికమ్,- [20]

౧౬౦౮. జగతో౽భిమానవిషయత్వంచ, విరుద్ధమితి,

౧౬౦౯. బ్రహ్మణస్తిరోధానాదికమ్,- వచనంనప్రతిపాదయితు
మలమ్; [స్వ,

౧౬౧౦. ఏవమ్, వచన[2]విరోధేన, భవదభిమతార్థస్య వ్యాహత

౧౬౧౧. త్వాత్ప్రతిపాదయితుమశక్యత్వాత్, [25]

౧౬౧౨. అస్మదుక్తస్తర్కస్త్వన్మతే ప్రవర్తతఏవేతి,

౧॥

వ్యా —౧ విధాయకవచ. ౩. ౨ విరోధస్వభవ. ౧.

(౪౮౦.) మలప్రత్యనీకా-
(౪౮౧.) [1] నన్త-
(౪౮౨.) [2] జ్ఞానానన్దైక-
(౪౮౩.) స్వరూపమ్, [5]
(౪౮౪.) స్వాభావికా-
(౪౮౫.) నవధికాతిశ-
(౪౮౬.) యాపరిమి-
(౪౮౭.) తోదారగుణసాగరమ్,

౧౬౧౩. అస్మత్పక్షేతు జీవస్వరూపతిరోధానాదేర్వచనా [10]
న్తరవిరోధాభావాత్,- [వేతి,
౧౬౧౪. జీవస్వరూపతిరోధానాదికమ్,-వచనం ప్రతిపాదయత్యే
తద్విరోధే,నతరాం ప్రవర్తతఇతి,నపరిహారసామ్యమ్:"
౧౬౧౫. ఇత్యభిప్రాయేణ (స్వాభావిత)ఇత్యాదికముచ్యతే.
(౪౮౦) ౧౬౧౬. "నకేవలంమలరాహిత్యమ్.- [ఇత్యుక్తమ్.
౧౬౧౭. అపితుమలవిరోధి," ఇత్యభిప్రాయేణ, (మలప్రత్యనీక-)
౧౬౧౮. పఞ్చగ[1]వ్యాదివ్యావృత్త్యర్థం(స్వాభావిత)ఇత్యుక్తమ్
(౪౮౧) ౧౬౧౯. (అనన్త) మ్-అపరిచ్ఛిన్నమ్.
(౪౮౩) ౧౬౨౦. (స్వరూపమ్)- ధర్మిస్వరూపమ్. [ర్థమ్(ఏక) శబ్దః.
(౪౮౨) ౧౬౨౧. ప్రదేశభేదేన [2]జడత్వాననుకూలత్వశఙ్కావ్యావృత్త్య
(౪౮౪) ౧౬౨౨. (స్వాభావిక) శబ్దేన, "స్వాభావికీజ్ఞానబలక్రియాచ"
ఇతి శ్రుతిరభిప్రేతా. [శబ్దః.
(౪౮౫) ౧౬౨౩. సావధికాతిశయవ్యావృత్త్యర్థమ్ (అనవధికాతిశయ)
(౪౮౬) ౧౬౨౪. "(అపరిమితః)-అసంఖ్యేయః,-
(౪౮౭) ౧౬౨౫. (ఉదారగుణసాగ) రః,-యస్య" ఇతిబహువ్రీహిః. [25]
౧౬౨౬. ఏవమ్, ఉభయలిఙ్గత్వవచనవిరోధోదర్శితః,- [వతి.
౧౬౨౭. అనేన, "భక్తిమాత్రేయత్వం మర్వచమ్" ఇత్యుక్తంభ

౧॥ శ్వే-ఉ. ౬-౬-౧౭.

మూ.—౧ అనన్తే. ౧-న. ౨ జ్ఞానానన్దైకరసస్వరూ. ౧.

వ్యా—౧ ఆది. ౬-న. [30]

(౪౮౮·) నిమేషకాష్ఠాకలాముహూర్తాదిపరార్ధపర్య-
(౪౮౯·) న్తాపరిమిత [1] వ్యవచ్ఛేదస్వరూప-
(౪౯౦.) సర్వోత్పత్తిస్థితి-
(౪౯౧.) వినాశాది- [5]
(౪౯౨·) [2]సర్వపరిణామ-
(౪౯౩.) నిమిత్తభూత-

---

(౪౮౮)-(౪౮౯) ౧౬౨౮· అథ,విభూతేర్బ్రహ్మవిషయత్వానుపపత్తిరుచ్యతే;తత్ర, నిత్యవి[2]భూతిమత్త్వముచ్యతే (నిమేష-) ఇత్యాదినా·

౧౬౨౯· (అపరిమితవ్యవచ్ఛేదస్వరూప-)ఇతి.-“(నిమేషకాష్ఠా)-ద్యవచ్ఛేదాః,-[3]కాలస్యఅసాధారణధర్మాః,”ఇత్యర్థః;-

౧౬౩౦· అన్యథా, “వ్యవచ్ఛేదవత్” ఇతిహివక్తవ్యమ్?,

౧౬౩౧· నతు (వ్యవచ్ఛేదస్వరూప)-ఇతి.-

౧౬౩౨· కాలోఽహి, [4]స్వయంపరిణామీ,-

౧౬౩౩· ప్రకృతేఃపరిణామహేతుః? [15]

౧౬౩౪· నిమేషాదయః,-కాలపరిణామవిశేషాః;-

౧౬౩౫. “సర్వేనిమేషాజజ్ఞిరే”[౧][5] ఇతిశ్రుతేః.

౧౬౩౬. ఏవమ్, స్వయంపరిణామిత్వముక్తమ్.

(౪౯౦) ౧౬౩౭. అథ, ప్రకృతిపరిణామహేతుత్వ ముచ్యతే (సర్వోత్పత్తి-) ఇతి. [20]

(౪౯౧) ౧౬౩౮. (ఆది)-శబ్దేన, జాయమానాద్యవస్థాత్రయంవివక్షితమ్.

(౪౯౨) ౧౬౩౯. (సర్వ)-శబ్దేన,విశదావిశదపరిణామాశ్చవివక్షితాః.

(౪౯౩) ౧౬౪౦.(నిమిత్త)శబ్దేన,ఉపాదానత్వాధిష్ఠాతృత్వవ్యావృత్తిః.-

౧౬౪౧. “యథా, బ్రహ్మణఉపాదానత్వంప్రకృతిద్వారకమ్,-

౧౬౪౨. తథా,బ్రహ్మణఏవోపకరణత్వమపి,-కాలద్వారకమ్,”

౧౬౪౩. ఇత్యభిప్రాయః.

౧॥ తై-ఉ. ౬-౧-౮.

మూ.—౧ వ్యవచ్ఛేద్యస్వరూ. ౧-౩-౬-౭. ౨ సర్వపరిణామ. ౮-న.

వ్యా.—౧ రుచ్యతేనిమేషే. ౩. ౨ భూతిత్వ ౧-౨. ౩ కాలస్యధర్మాః. ౩. కాలస్యసాధారణధ. ౧-౬. ౪ స్వయమపరి. ౧-౨. ౫ ఇతిహిశ్రుతేః?. ౧. ౬ క. ౩-న.

(౪౯౪) కాలకృతపరిణామాస్పృష్టా-
(౪౯౫) ఉనన్త-
(౪౯౬) మహావిభూతి,
(౪౯౭) స్వలీలాపరికర- [5]

౧౬౪౪. ఏవమ్, "సర్గస్థితివినాశానాంజగతోయోజగన్మయః।
౧౬౪౫. మూలభూతోనమస్తస్మై"[1]ఇతివచనస్య,
౧౬౪౬. "కలాముహూర్తాదిమయశ్చకాలః" [2] ఇత్యస్యచ,
అర్థోవివక్షితః.
౧౬౪౭. [జగన్మయః]-ఆదిత్యచన్ద్రాద్యవచ్ఛేద్యతయా, [10]
౧౬౪౮. [1]సర్గాద్యవచ్ఛేదకతయా, జగత్ప్రచురఇత్యర్థః.
(౪౯౪) ౧౬౪౯. "ఏవంవిధకాలాపరిణామ్యా,- నిత్యవిభూతిః,"
౧౬౫౦. ఇత్యాహ (కాలకృతపరిణామాస్పృష్ట-) ఇతి.-
౧౬౫౧. "కలాముహూర్తాదిమయశ్చకాలో, నయద్విభూతేః పరిణామహేతుః" [2] ఇత్యస్యార్థోభిప్రేతః. [15]
౧౬౫౨. (అనన్త) త్వేఽభిహితేప(మహ)చ్ఛబ్దేన విశేషణమ్,-
౧౬౫౩. లీలావిభూత్యపేక్షయామహత్త్వాభిప్రాయమ్;-
౧౬౫౪. ఆనన్త్యంహివిభూతిద్వయసాధారణమ్?.-
౧౬౫౫. భోగోపకరణాద్యానన్త్యపరో[2] వామహచ్ఛబ్దః.
(౪౯౪)-(౪౯౬) ౧౬౫౬.(అస్పృష్టాఽనన్తమహావిభూతి-)ఇతి,-బ్రహ్మవిశేషణమ్.
౧౬౫౭. "మహావిభూతి సంస్థానమ్"[3] "శుద్ధమహావిభూత్యాఖ్యే" [4] ఇతివచనే, మహావిభూతిశబ్దేన, స్మారితే.
(౪౯౭)-(౫౦౪) ౧౬౫౮.అథలీలావిభూతిమత్త్వముచ్యతే(స్వలీల-)ఇత్యాదినా.
౧౬౫౯. ముక్తస్య (లీలాపరికర) త్వమ్,-
౧౬౬౦. మోచనలీలోపకరణత్వాత్. [25]

౧॥ వి-పు. ౧-౨-౪. ౨॥ వి-పు. ౪-౧-౮౪. ౩॥ ౪॥

వ్యా —౧ సాక్షాదవచ్ఛేద. ౧-౨. ౨ వా. ౧-న.

(౪౯౮.) స్వాంశభూతానన్త-

(౪౯౯.) బద్ధముక్తనానావిధ [1] చేతన-

(౫౦౦.) తద్భోగ్యభూతానన్తవిచిత్రపరిణామశక్తి, చేతనేతర-

(౫౦౧.) వస్తుజాతాన్తర్యామిత్వకృత- [5]

(౫౦౨.) సర్వశరీరత్వసర్వప్రకారావస్థానా-

(౫౦౩.) వస్థితమ్,

---

(౪౯౮) ౧౬౬౧. (స్వాంశభూత) శబ్దేన, విశేషణతయాఽంశత్వంవివక్షితమ్.

(౪౯౯) ౧౬౬౨. ముక్తేషునానావిధత్వమ్,- [10]

౧౬౬౩. "సఏకధాభవతి"[1] ఇత్యాదిశ్రుత్యుక్తమ్,-

౧౬౬౪. భగవల్లీలాన్తర్గత స్వసంకల్పగృహీతదేహవైవిధ్యరూపమ్.

(౫౦౦) ౧౬౬౫. (చేతనేతర)-శబ్దేన, అచేతనశబ్దార్థోవ్యాఖ్యాతః.

(౫౦౧) ౧౬౬౬. (వస్తుజాత) శబ్దేన, [1]ప్రధానావ్యక్తకాలావివక్షితాః,-

౧౬౬౭. పూర్వంకాలకీర్తనమ్, నిత్యవిభూతేస్తాదధీన్యవ్యావృత్త్యై.

౧౬౬౮. ఏవంవిధ[2]స్య(వస్తుజాత)స్యఅన్తర్యామిత్వేన కృతమ్-

(౫౦౨) (సర్వ[3]శరీరత్వసర్వప్రకారావస్థాన)మ్.-

౧౬౬౯. "సర్వశరీరతయాసర్వప్రకారత్వేనావస్థానమ్ [20]

(అన్తర్యామిత్వకృతమ్;)

(౫౦౩) ౧౬౭౦. తేనఅవస్థానేన (అవస్థితమ్)-విశిష్టమ్:" ఇత్యర్థః.

౧౬౭౧. ఏవమ్, శరీరశరీరిభావకథనేన,

౧౬౭౨. " "జ్ఞానస్వరూపమత్యన్తనిర్మలంపరమార్థతః।
తమేవార్థస్వరూపేణభ్రాన్తిదర్శనతస్స్థితమ్॥"[1] [25]

౧॥ ౨॥ వి-పు. ౧-౨-౬.

మూ.— ౧ చేతనాచేతనతద్భో. ౮.

వ్యా.—౧ ప్రధానవ్యక్త. ౨-౩-౪-౫-౬. ౨ స్య. ౩-న.
౩ శరీరత్వంసర్వప్రకారావస్థానమన్త. ౧.

(౨౦౪.) పరంబ్రహ్మచ, వేద్యమ్.

(౨౦౫.) తత్సాక్షాత్కారక్షమభగవద్-ద్వైపాయన-పరాశర-వాల్మీకి-మను-యాజ్ఞవల్క్య-గౌతమాపస్తమ్బప్రభృతిమునిగణప్రణీత-

---

౧౬౭౩. ఇత్యాదివాక్యోక్తంభ్రాన్తిదర్శనమ్,- [5]

౧౬౭౪. బ్రహ్మణశ్శరీరభూతజీవద్వారకమ్,"ఇత్యుక్తంభవతి.

౧౬౭౫. శరీరవాచిశబ్దానాంశరీరిపర్యన్తత్వే హేతుర్వివక్షితః-

౧౬౭౬. (సర్వప్రకార) శబ్దేన.

౧౬౭౭. ఏవమ్, " జగతో భగవద్విభూతిత్వవిధాయివాక్యైర్విరోధాత్, [10]

౧౬౭౮. జగతోభ్రమవిషయత్వమయుక్తమ్" ఇత్యుక్తంభవతి.

(౨౦౪) ౧౬౭౯. ఏవంవిధం,- (పరంబ్రహ్మ-) [1] వేద్యమ్,-*అభ్యుపగచ్ఛతామ్, ఇత్యన్వయః (* ౨౧౩)

(౨౦౫)-(౨౧౩) ౧౬౮౦. "స్వాభిమతార్థవాచినోవచనస్యతత్ప్రామాణ్యస్యచ

౧౬౮౧. మిథ్యాత్వంవదతా[2]త్వయా, [15]

౧౬౮౨. 'నహివచనవిరోధేన్యాయః[3] ప్రవర్తతే' [1] ఇతిపరిహారోదుర్వచః,-

౧౬౮౩. వచనస్య,-ప్రామాణ్యస్యచ,-మిథ్యాత్వాత్:"

౧౬౮౪. ఇత్యభిప్రాయేణ, [5]

౧౬౮౫. ప్రమాణస్వరూపందర్శయతి(తత్సాక్షాద్-)ఇత్యాదినా.

౧౬౮౬. (తత్సాక్షాత్కారక్షమ)-శబ్దేన, [నేనచ,

౧౬౮౭. (భగవద్-ద్వైపాయ) నాదిపరమర్షి (గణ) పరిగణ

౧౬౮౮. " ఇతరేషాంచానుపలబ్ధేః" [2] ఇత్యుక్తస్మృత్యధి కరణార్థోఽభిప్రేతః.

౧౬౮౯. తత్ర, కపిలస్య, వేదదర్శన యోగిప్రత్యక్షాఖ్య [25] పరికరద్వయసంభవాదాప్తిః-

౧౬౯౦. పూర్వపక్షితా.-

౧॥ ౨॥ బ్ర-సూ. ౨-౧-౨.

వ్యా.—౧ వేద్యమ్-ఇత్యభ్య. ౧-౨-౩-౪-౫. ౨ త్వయా. ౩-న. ౩ ప్రవృత్తఇతి.౧.

(౫౦౬.) విధ్యర్థవాద-
(౫౦౭.) మన్త్రమూలే-
(౫౦౮) ఇతిహాసపురాణధర్మశాస్త్ర-
(౫౦౯.) ఉపబృంహిత- [5]
(౫౧౦.) పరమార్థభూతా-
(౫౧౧) నాదినిధనావిచ్ఛిన్న[1] సంప్రదాయ-

౧౬౯౧. సిద్ధాన్తేతు, "పరికరద్వయం[1] తుల్యమ్,-
౧౬౯౨. వక్తృబహుత్వమ్-అధికహేతుః," ఇతిహ్యుక్తమ్?-
౧౬౯౩. తదత్రస్మారితమ్ [10]
(౫౦౬) ౧౬౯౪. "తద్వ్యాఖ్యానాంప్రామాణ్యంకథమ్?"
౧౬౯౫. ఇత్యత్రాహ(విధ్యర్థవాద-) ఇతి.-
(౫౦౮) ౧౬౯౬. "విధిమూలమ్,- (ధర్మశాస్త్ర) మ్; [ఇత్యర్థః
౧౬౯౭. (మన్త్రార్థవాద)- మూలమ్,- (ఇతిహాసపురాణ) మ్;"
౧౬౯౮. ధర్మశాస్త్రేతిహాసపురాణేషుసర్వేష్వపి, [15]
౧౬౯౯. (విధ్యర్థవాదమన్త్ర) ర్థేషుసత్స్వపి,
౧౭౦౦. ప్రాచుర్యాత్, ఏవముక్తమ్.
(౫౦౯) ౧౭౦౧. [2]అనధీతశాఖార్థేస్వహ[3]అధీతశాఖార్థవిశదీకరణమ్,-
(ఉపబృంహణ)మ్.
(౫౧౦) ౧౭౦౨. (పరమార్థభూత) శబ్దేన, [మర్వ్వచః;-
౧౭౦౩. "పరపక్షే,వచనవిరోధేతరార్థ-ప్రవృత్తిరూపపరిహారో
౧౭౦౪. వచనతత్ప్రామాణ్యాదేరపారమార్థ్యాత్ :"
౧౭౦౫. ఇతి సూచితమ్.
(౫౧౧) ౧౭౦౬. (అనాదినిధనాది)-శబ్దైః, వేదప్రామాణ్యంవివక్షితమ్.
౧౭౦౭. "కిమర్థమ్,-ఉప[4]బృంహణాపేక్షా, [చేన్న,-
౧౭౦౮. 'అనన్తావైవేదాః'[1] ఇతివేదానామానన్త్యాత్!" ఇతి

౧॥ కాఠ. ౧-ప్ర.

మూ.—౧ పాఠసంప్రదాయ ౨-౩-౬-౭.

వ్యా.—౧ తుల్యవక్తృ. ౪-౯. ౨ అధీత. ౯. ౩ అనధీత. ౯. అధీయమాన. ౪-౫-౬.
౪ బృంహణాపేక్షా. ౪-౫. [30]

(౫౧౨.) ఋగ్యజుస్సామాథర్వరూపానన్తశాఖమ్,-
(౫౧౩.) వేదంచ;-అభ్యుపగచ్ఛతామస్మాకమ్,-కిన్న సేత్స్యతి?-
(౫౧౪.) యథోక్తం[1] భగవతా ద్వైపాయనేన మహాభారతే,
(౫౧౫.) "యోమామజమనాదించ వేత్తిలోకమహేశ్వరమ్"౧ [5]

(౫౧౨) ౧౭౦౯. ఋగ్యజుస్సామాథర్వాఖ్యానాం వేదానామ్, చతుస్సంఖ్యాసంఖ్యాతత్వేనాఽఽనన్త్యాభావాత్, ఇతిచేత్

౧౭౧౦. తత్రాహ (ఋగ్యజుస్సామాథర్వరూపానన్తశాఖమ్-) ఇతి.-

౧౭౧౧. యథా దేవమనుష్యాది చతుష్కోటినివిష్టాఃప్రాణినోఽసంఖ్యేయాః,- [10]

౧౭౧౨. తథా ఋగ్యజుస్సామాది చతుష్కోటినివిష్టాఅపి వేదాశ్శాఖాభేదేనానన్తా ఇత్యర్థః.

(౫౧౩) ౧౭౧౩. (వేదంచ; అభ్యుపగచ్ఛతామ్-) ఇతి.-

౧౭౧౪. ప్రమాణంప్రమేయంచ పరమార్థత్వేన, [15]
(అభ్యుపగచ్ఛతామ్-)ఇత్యర్థః.

(౫౧౪)-(౫౧౫) ౧౭౧౫. ఉక్తార్థేష్వృషివచనాని,పరిగణనాక్రమేణోపాదత్తే,- (యథోక్తమ్-) ఇత్యాదినా.

౧౭౧౬.[యోమామ్-]ఇతి.-[[1]అజమ్-]ఇత్యచేతనబద్ధవ్యావృత్తిః.-

౧౭౧౭. [అనాదిమ్-అజమ్-] ఇతిముక్తవ్యావృత్తిః. [20]

౧౭౧౮. [లోకమహేశ్వరమ్-] ఇతినిత్య[2] సిద్ధవ్యావృత్తిః,-

౧౭౧౯. లోక్యతఇతివ్యుత్పత్త్యా.

౧౭౨౦. ఏవంవిజానతోముక్తిరుక్తా-

౧౭౨౧. [అసంమూఢస్సమర్త్యేషు] ఇత్యాదినా;-

౧౭౨౨. తదపఅత్రాభిప్రేతమ్. [25]

౧॥

మూ.—౧ భగవద్ద్వైపాయ. ౨-౬-౮-౯.

వ్యా.—౧ అజమితి. ౩-న. -౨ సిద్ధ. ౬-న.

(౫౧౬.) "ద్వావిమౌపురుషౌలోకేక్షరశ్చాక్షరఏవచ।-
(౫౧౭.) క్షరస్సర్వాణిభూతాని. కూటస్థోఽక్షరఉచ్యతే.॥-
(౫౧౮.) ఉత్తమఃపురుషస్త్వన్యఃపరమాత్మేత్యుదాహృతః,-
(౫౧౯.) యోలోకత్రయమావిశ్యబిభర్త్యవ్యయఈశ్వరః"॥౧ [5]
(౫౨౦.) "కాలంసపచతేతత్ర. నకాలస్తత్రవైప్రభుః।-
(౫౨౧.) ఏతేవైనిరయాస్తాతస్థానస్యపరమాత్మనః।
(౫౨౨.) అవ్యక్తాదివిశేషాన్తం పరిణామర్ధిసంయుతమ్।
(౫౨౩.) క్రీడాహరేరిదంసర్వంక్షరఇత్యవధార్యతామ్॥" ౨
(౫౨౪.) "కృష్ణఏవహిలోకానాముత్పత్తిరపిచాప్యయః। [10]
(౫౨౫.) కృష్ణస్యహికృతేభూతమిదం విశ్వంచరాచరమ్॥" ౩
(౫౨౬.) [కృష్ణస్య[1]హికృతే] ఇతి.- కృష్ణస్యశేష[2] భూతమిత్యర్థః.
(౫౨౭.) భగవతాపరాశరేణా[3]ప్యేవముక్తమ్,-

(౫౧౬) ౧౭౨౩. చిదచిద్ద్వైల[1]క్షణ్యాయాహ (ద్వావిమౌ-) ఇతి.-
౧౭౨౪. అత్రవ్యాపనభరణస్వామ్యాదయఃప్రతిపన్నాః. [15]
(౫౨౦) ౧౭౨౫. తత్రైవ నిత్యవిభూతిమత్త్వే, ప్రమాణమాహ (కాలమ్-) ఇతి.
(౫౨౨) ౧౭౨౬. లీలావిభూతిమత్త్వేవచనమాహ (అవ్యక్తాది-) ఇతి.
(౫౨౪) ౧౭౨౭. తదాయత్తోత్పత్త్యాదికత్వే, తచ్ఛేషత్వేచ,
౧౭౨౮. ప్రమాణమాహ (కృష్ణఏవ-) ఇతి. [20]
(౫౨౬) ౧౭౨౯. వ్యాఖ్యేయంపదంవ్యాచష్టే (కృష్ణస్య-) ఇతి.
(౫౨౭) ౧౭౩౦. ఉక్తమర్థంవిశదీకర్తుమ్, అనుక్తంచదర్శయితుమ్,-
౧౭౩౧. ఆహ (భగవతాపరాశరేణ-) ఇతి.-
౧౭౩౨. సర్వశబ్దానాంవస్తుమాత్రముపలక్ష్యమితి,
నముఖ్యార్థో బ్రహ్మేతివాదశ్చాత్రపరిహృతోభవతి. [25]

౧॥ గీ. ౧౫-౧౬. ౨॥ ౩॥ భా-స. ౩౮-౨౩.

మూ — ౧ కో. ౨-౩-౪-౫-౮-౯-౧౦-న. ౨ భూతంసర్వమిత్య. ౨-౩-౪-౫-౬-౯-౧౦. ౩ ఏవమ్. ౨-౪-౫-౯-న.

వ్యా. — ౧ క్షణ్యాదాహ. ౭.

(౫౨౮.) "శుద్ధేమహావిభూత్యాఖ్యేపరేబ్రహ్మణిశబ్ద్యతే।-
మైత్రేయభగవచ్ఛబ్దస్సర్వకారణకారణే"॥ ౧
(౫౨౯.) "జ్ఞానశక్తిబలైశ్వర్యవీర్యతేజాంస్యశేషతః।-
భగవచ్ఛబ్దవాచ్యానివినాహేయైర్గుణాదిభిః"॥ ౨ [5]
(౫౩౦.) "ఏవమేషమహాశబ్దో మైత్రేయభగవానితి।-
పరమబ్రహ్మభూతస్యవాసుదేవస్యనాన్యగః।-
(౫౩౧.) తత్రపూజ్యపదార్థోక్తిపరిభాషాసమన్వితః।-
శబ్దోయంనోపచారేణత్వన్యత్రహ్యుపచారతః"॥ ౩
(౫౩౨.) " 'ఏవంప్రకారమమలంనిత్యం వ్యాపకమక్షయమ్।- [10]
సమస్తహేయరహితంవిష్ణ్వాఖ్యం పరమంపదమ్'॥ ౪
(౫౩౩.) 'కలాముహూర్తాదిమయశ్చకాలోనయద్విభూతేః పరిణామహే
(౫౩౪.) 'క్రీడతోబాలకస్యేవచేష్టాంతస్య నిశామయ' ఇతి.- [తుః" ౫
(౫౩౫.) "మనునాపిప్రశాసితారంసర్వేషామణీయాంసమణీయసామ్", ౬
(౫౩౬.) ఇత్యాద్యుక్తమ్. [15]
(౫౩౭.) [1]"యాజ్ఞవల్క్యేనాపి క్షేత్రజ్ఞస్యేశ్వరజ్ఞానాద్విశుద్ధిః పరమామతా" ౮ ఇత్యాది.

౧౭౩౩. భగవచ్ఛబ్దనిర్వచనాత్ [మహావిభూత్యాఖ్యే] [సర్వకారణకారణే] ఇత్యుభయవిభూతిమత్త్వంసిద్ధమ్.

౧౭౩౪. "శుద్ధే, జ్ఞానశక్తి, వినాహేయైః" ఇత్యాదిభిః,- [20]
ఉభయలిఙ్గత్వం బ్రహ్మణస్సిద్ధమ్.

(౫౩౩) ౧౭౩౫. నిత్యవిభూతేరకాలకాల్యత్వేవచనమాహ[కలా-]ఇతి.

(౫౩౫) ౧౭౩౬. (మనునాపి-) ఇతి-
ప్రశాసితృత్వాదిగుణాఉక్తాః-ఇత్యభిప్రాయః.

(౫౩౭) ౧౭౩౭. (యాజ్ఞవల్క్యేనాపి-).[2]ఇతి-(ఉక్తమ్)-*ఇత్యన్వయః.
౧౭౩౮. (ఈశ్వరజ్ఞానాత్) నతునిర్విశేషజ్ఞానాత్-ఇతిభావః.

౧॥ వి-పు. ౬-౫-౭౨. ౨॥ వి-పు. ౬-౫-౭౯. ౩॥ వి-పు. ౬-౫-౭౫.
౪॥ వి-పు. ౧-౨౨-౫౩. ౫॥ వి-పు. ౪-౧-౮౪. ౬॥ వి-పు. ౧-౨-౧౮.
౭॥ మ-స్మృ. ౧౨-౧౨౨. ౮॥ యా-స్మృ. ప్రా. అ. ౩౪.

మూ.—౧ యాజ్ఞవల్క్యోపి. ౧-౭. (* ౫౩౬)

వ్యా.—౧ వాచ్యనిర్వచ. ౯. ౨ ఇతి. ౩-౬-న.

(౫౩౮.) [1]"ఆపస్తమ్బేనాపిపూఃప్రాణినః [2]సర్వగుహాశయస్య"౧ ఇతి.-
(౫౩౯.) [సర్వే-]-[ప్రాణినః-]-[గుహాశయస్య-]-పరమాత్మనః [పూః-] పు
(౫౪౦.) [ప్రాణినః]-ఇతి-[3]జీవాత్మకభూత[4]సంఘాతాః [రమ్‌శరీరమిత్యర్థః.
(౫౪౧.) ననుచకి [5]మనేనాఽఽడమ్బరేణ? చోద్యంతునపరిహృతమ్?- [5]
(౫౪౨.) ఉచ్యతే.-
(౫౪౩.) ఏవమభ్యుపగచ్ఛతామస్మాకమ్,-

(౫౩౮)-(౫౪౦) ౧౭౩౯. ఆపస్తమ్బవచోవ్యాచష్టే (సర్వ)ఇత్యాదినా.-
"అగ్రంవపుర్వృక్షపురంప్రతీకమ్"౧ ఇతి [1]నైఘణ్టుకాః.
౧౭౪౦. "ఏవమ్‌ఉభయలిఙ్గత్వోభయవిభూతిమత్త్వప్రతిపాదక
వచనైర్విరో [2]ధాత్,- [త్తో[3]శ్చ,-
౧౭౪౧. వచనంబ్రహ్మణస్తిరోధానాదికం నప్రతిపాదయతీతిహే
౧౭౪౨. వచనతత్ప్రామాణ్యాదేర్మిథ్యాత్వాభ్యుపగమాచ్చ,-
౧౭౪౩. "నహివచనవిరోధేన్యాయః ప్రవర్తతే"౨ ఇతిపరిహార
స్త్వత్పక్షేవక్తుమశక్యః.- [15]
౧౭౪౪. అస్మత్పక్షేతుజీవస్వరూపతిరోధానాదేర్వచనాన్తరవి
రోధాభావాత్తద్వాక్యంప్రతిపాదయతీతి.-
౧౭౪౫. అనేన,వచనతత్ప్రామాణ్యాదేర్మిథ్యాత్వా[4]భావాత్,-
౧౭౪౬. "నహివచనవిరోధేన్యాయఃప్రవర్తతే"౩ ఇతిపరిహార
స్సువచఏవ"ఇత్యభిప్రాయః. [20]
(౫౪౧) ౧౭౪౭. ఏవమభిప్రేతస్యపరిహారస్యాఽస్పష్టత్వాత్,-
౧౭౪౮. తమజానన్‌ఉపపత్త్యైవపరిహారమపేక్షమాణఃపూర్వ
పా[5]పాలమ్భంచోదయతి (ననుచ-) ఇతి. [పక్షీ,
(౫౪౨)-(౫౪౬) ౧౭౪౯. పరిహరతి (ఉచ్యతే-) ఇత్యాదినా.
(౫౪౩) ౧౭౫౦. "నకేవలం [6]వచనవిరోధాదేవపరిహారః, [25]
౧౭౫౧. [7]కేవలతర్కేణాపి పరిహారోవిద్యతే,"
ఇత్యభిప్రాయేణాహ (ఏవమ్-) ఇతి.-

౧॥

మూ.— ౧ ఆపస్తంబోపి. ౨. ౨ సర్వేఏవగుహా. ౨-౪-౫-౬-౯-౧౦.
3 జీవాత్మసంఘా. ౧. ౪ క. 3-౭-న. ౫ అనేనపరిహారేణ. ౬. [30]

వ్యా.—౧ నైఘణ్టుకాః. ౬. ౭-౯. ౨ ధాదద్వైతవచ. 3. 3 చ. 3-న. ౪ భావా
చ్చ. 3-౬. ౫ పలంమ్భన్. ౧-౭. ౬ వచనాన్తరవిరోధాభావాదేవ. 3. ౭ కేవల. ౬-న.

(౫౪౪.) ఆత్మధర్మభూతస్య చైతన్యస్య స్వాభావికస్యాపి, కర్మణా-
(౫౪౫.) పారమార్థికం సంకోచం వికాసంచ బ్రువతామ్,-
(౫౪౬.) సర్వమిదం పరిహృతమ్.-

౧౭౫౨. (ఏవమభ్యుపగచ్ఛతాం)- తత్ప్రమాణం [1] ప్రమేయంచ, పారమార్థికత్వేనాఽభ్యుపగచ్ఛతామిత్యర్థః

(౫౪౪) ౧౭౫౩. (ఆత్మధర్మభూతస్య-) ఇత్యనేన స్వరూపవ్యావృత్తిః

(౫౪౫) ౧౭౫౪. (పారమా[2]ర్థికం సంకోచం వికాసంచ బ్రువతామ్-) ఇతి-

౧౭౫౫. "నహి బ్రహ్మాజ్ఞానవాదినా, సంకోచవికాసావక్తుం శక్యౌ?-

౧౭౫౬. తథా సతి తావపి వ్యావహారికౌ స్యాతామ్.- [10]

౧౭౫౭. నపరమార్థౌ.-

౧౭౫౮. సంకోచవికాసయో[3]రప్యపారమార్థ్యే, సంకోచవికాస విషయభ్రమహేతుతయా తిరోధానం వక్తవ్యమ్,-

౧౭౫౯. తతాఽపి వ్యావహారిక సంకోచాభ్యుపగమే,-

౧౭౬౦. తద్విషయభ్రమహేతుతయా పునరపి తిరోధానమ్, [15] ఇత్యనవస్థా స్యాత్ -" ఇత్యభిప్రాయేణ,

౧౭౬౧. (పారమా[4]ర్థికసంకోచం వికాసంచ-) ఇత్యుక్తమ్.

(౫౪౬) ౧౭౬౨. (సర్వమిదం పరిహృతమ్-) ఇతి-

౧౭౬౩. "దేవాదిభ్రమస్యాధిష్ఠానస్ఫురణసాపేక్షత్వాత్,-

౧౭౬౪. ధర్మిస్వరూపం స్వయం ప్రకాశరూపం అధిష్ఠానతయా స్ఫురతి,-

౧౭౬౫. నాత్ర జ్ఞానాన్తరాపేక్షా అజడత్వాత్.-

౧౭౬౬. జడత్వాద్ధి, శుక్త్యాదే [5] ర్జ్ఞానాన్తరాపేక్షా?-

౧౭౬౭. ఏవం ధర్మిస్వరూపమధిష్ఠానం స్ఫురతి,

౧౭౬౮. భ్రమవిరోధినోఽణుత్వనిత్యత్వాద్యాకారాః,- తే-

౧౭౬౯. తేజ్ఞానాన్తరవేద్యా ఇతి, తత్తిరోధానాద్భ్రమ ఉపపద్య

వ్యా.—౧ తత్ప్రమేయఞ. ౯. ౨ ర్థికసంకో. ౧-౨-౭. ౩ అపి. ౧-న. ౪ ర్థికసంకోచవికా. ౧. ౫ మానాన్తరా. ౩.

(౫౪౭.) భవతస్తుప్రకాశఏవ [1] స్వరూపమితి,ప్రకాశో [2] నధర్మభూతః,-
(౫౪౮.) తస్యసంకోచోవికాసోవా నాభ్యుపగమ్యతే,
(౫౪౯.) ప్రకాశప్రస [3] రానుత్పత్తిమేవ,-

౧౭౭౦. 'తిరోధానంచప్రకాశనివృత్తిః,- [5]
౧౭౭౧. ప్రకాశశ్చనజ్ఞానస్వరూపః,-
౧౭౭౨. అపితుప్రసరాఖ్యోజ్ఞాన [1] ధర్మః,
౧౭౭౩. ప్రకాశరూపప్రసరాభావశ్చసంకోచః,-
౧౭౭౪. [2] భావాన్తరస్యైవాభావత్వాత్ .-
౧౭౭౫. సంకోచాభావఃప్రసరః,- [10]
౧౭౭౬. సఏవతిరోధాననివృత్తిరితి నతదాభావః.-
౧౭౭౭. ఏవంసతిజ్ఞానంధర్మిస్వరూపంచనిత్యమ్,-
౧౭౭౮. జ్ఞానధర్మభూతప్రసరస్యైవప్రకాశత్వాత్ .-
౧౭౭౯. తదభావస్యచసంకోచత్వాత్ ,- [ద్యతే", ఇత్యర్థః.
౧౭౮౦. ప్రసరాఖ్యప్రకాశనివృ [3] త్తిరూపంతిరోధానముపప [15]
(౫౪౭) ౧౭౮౧. అయంపరిహారోభవ [4] త్పక్షేవక్తుంనశక్యతే-
౧౭౮౨. ఇత్యాహ (భవతస్తు-)ఇతి.
౧౭౮౩. స్వరూపేపిప్రకాశే తస్యసంకోచవికాసా వభ్యుపగ తౌచేత్ , నస్వరూపనాశః,
(౫౪౮) ౧౭౮౪. తథాచనాభ్యుపేతమిత్యాహ (తస్య-) ఇతి. [20]
(౫౪౯) ౧౭౮౫. త్వన్మతేసంకోచవికాసా [5] వభ్యుపగతౌస్యాతామ్, తతఃకథంప్రకాశనివృత్తిః,-
౧౭౮౬. ఇత్యతాహ (ప్రకాశప్రసర-)ఇతి.-
౧౭౮౭. ప్రకాశఏవప్రసరః-(ప్రకాశప్రసరః).
౧౭౮౮. యద్వాప్రకాశశబ్దవాచ్యస్యజ్ఞానస్య ప్రసరః- [25]
తస్యా (నుత్పత్తి)ః ఇత్యర్థః.

మూ.—౧ వస్తుస్వరూ. ౧. ౨ నామధర్మ. ౧. ౩ రణానుత్పత్తి. ౧.

వ్యా.—౧ ధర్మఃప్రకాశఃప్రకా. ౩-౪-౫-౬-౭ ౨ భావస్యైవఅభావాభావత్వాత్. ౧-౨-౭. ౩ నివృత్తిరూపతిరో. ౨-౪-౫-౬. ౪ త్పక్షేనోపపద్యతే ఇత్యా. ౬. ౫ అభ్యుపేతా. ౧-౨-౪-౫-౬-౭. [30]

(౫౫౦.) తిరోధానభూతాః,-

(౫౫౧.) కర్మాదయఃకుర్వన్తి.

(౫౫౨.) అవిద్యాచేత్ తిరోధానం తిరోధాన 1 భూతయాతయా,

(౫౫౩.) స్వరూప 2 భూతప్రకాశనాశఃపూర్వమేవోక్తః,- [5]

(౫౫౪.) 3అస్మాకంచాఽవిద్యారూపేణకర్మణా,స్వ4రూపనిత్యధర్మభూతజ్ఞానప్రకాశస్సఙ్కుచితః తేన5 దేవాదిరూపాత్మాభిమానోభవతీతివిశేషః.

---

౧౪౮. ప్రకాశశబ్దోహి 1 ధర్మిపరోధర్మపరశ్చ,-

౧౪౯౦. భానుర్భానుమాన్ తేజస్తేజస్వీతివత్. [వ్యావర్తితా.

౧౪౯౧. ఏవకారేణస్వరూపాభావధర్మభూత2జ్ఞానాభావౌ3చ-

(౫౫౦) ౧౪౯౨. (తిరోధానభూతాః) - తిరోధాయకభూతాః.

(౫౫౧) ౧౪౯౩. (కర్మాదయ) ఇతి.-

౧౪౯౪. (ఆది) శబ్దేన ప్రకృతిః, వాసనాచగృహ్యతే,-

౧౪౯౫. "వాసనారేణుకుణ్ఠితః"1 "గుణమాయాసమావృతః" ఇత్యాదివచనాత్. [15]

(౫౫౨) ౧౪౯౬. ఏవంస్వపక్షేపరపక్షేపిస్వరూప4నాశప్రసఙ్గ5తదప్రసంగరూపవైషమ్యంవక్తుంతమపయోగ్యర్థశిక్షాకృతా.-

౧౪౯౭. అథస్వరూపనాశప్రసంగతదప్రసంగరూపవైషమ్యం-దర్శయతి (అవిద్యాచేత్-) ఇతి.

౧౪౯౮. "ప్రకాశనివృత్తిర్హి (తిరోధానమ్)?- [20]

౧౪౯౯. స్వరూపస్య ప్రకాశరూపత్వాత్ప్రకాశనివృత్తిరూపం-తిరోధానంస్వరూపనాశస్స్యాదిత్యన్యతే.-

౧౫౦౦. అస్మన్మతే,ఆత్మధర్మభూత 6 జ్ఞానసంకోచ స్తిరోధిరితి:-ధర్మిస్వరూపస్య[illegible]జ్ఞానస్యచనిత్యత్వముపపద్యతే,-

౧౫౦౧. తేన సంకోచేన భగవద్విరోధ్యాకారాగ్రహణాత్,-భగవద్విమోపృపపద్యతే" ఇత్యర్థః.

౧॥ వి-పు. ౬-౭. ౧౯. అధ్యాయే 3-శ్లో.

మూ.—౧ భూతయావిద్యా. స్వ. ౭ ౪-౫-౮-౯. ౨ భూత. ౧-3-౭-న.

3 అస్మాకస్త్వవి. ౨-౮-౯-౧[illegible] రూపవన్నిత్యభూత. ౧. ౫ దేహాది. ౮. [30]

వ్యా.—౧ వ్య[illegible] ౨ జ్ఞానభావౌ. ౧. 3 చ. 3-న. ౪ నాశాప్రసంగ. ౧-౪-౫-౬. [illegible] సంగ. 3-౪-౫-౬. ౬ జ్ఞానస్యసంకో. 3.

(౫౫౫.) యథోక్తమ్ ‹‹అవిద్యాకర్మసంజ్ఞాఽన్యాతృతీయా శక్తిరిష్యతే॥
(౫౫౬.) యయాక్షేత్రజ్ఞశక్తిస్సావేష్టితా నృపసర్వగా।-
(౫౫౭.) సంసారతాపానఖిలానవాప్నోత్యతిసన్తతాన్॥
(౫౫౮.) తయాతిరోహితత్వాచ్చ శక్తిః క్షేత్రజ్ఞసంజ్ఞితా।- [5]
సర్వభూతేషుభూపాల।-
(౫౫౯.) తారతమ్యేనవర్తతే॥" ౧ ఇతి.-

౧౮౦౨. ‹‹ననుభ్రమవిరోధ్యాకారో నామాఽసాధారణధర్మః,-
౧౮౦౩. ఆత్మనోఽసాధారణబుద్ధి [1] సుఖేచ్ఛాదయోఽగృహ్య
న్తఇతిభ్రమోనోపపద్యతే" ఇతిచే [2] న్న.- [మ్,-
౧౮౦౪. అసాధారణధర్మస్య భ్రమవిరోధిత్వేద్వయమపేక్షిత
౧౮౦౫. స్వరూపజ్ఞానమ్, అసాధారణత్వేన జ్ఞానంచ,-
౧౮౦౬. శుక్తిత్వాదయోఽపి,అన్యతాఽసాధారణత్వేన-
జ్ఞాతాఏవ [3] హిభ్రమవిరోధినః?-
౧౮౦౭. అధ్యాసాత్-అసాధారణత్వాగ్రహణమ్, [15]
౧౮౦౮. అసాధారణత్వాగ్రహణాత్-అధ్యాసః-
ఇతిపరస్పరాశ్రయో నదోష [4] స్స్యాత్,-
౧౮౦౯. బీజాఙ్కురన్యాయాత్ ఇతి.-
౧౮౧౦. ఏవంతర్కేణైవపరిహారఉక్తః.
(౫౫౫) ౧౮౧౧. సోఽక్తాతర్కసరణిఃప్రమాణానుసారిణీ- [20]
ఇతిదర్శయతి (యథోక్తమ్-) ఇతి.
(౫౫౯) ౧౮౧౨. [తారతమ్యేనవర్తతే] ఇత్యనేన జ్ఞానస్యసంకోచవికా
సౌసిద్ధౌ,
౧౮౧౩. నహ్యణుమాత్రస్యస్వరూపస్యతారతమ్యమ్.- [మితి.-
౧౮౧౪.తస్మాత్ ధర్మభూతజ్ఞానద్వారకమేవాఽఽత్మనస్తారతమ్య
౧౮౧౫.జ్ఞానద్వారకత్వంచశ్లైవోపరితనైశ్శ్లోకైర్వివృతమ్.-
ర౧.

౧॥ వి-పు. ౬-౭-౬౧.

వ్యా —౧ సుఖదుఃఖేచ్ఛా. ౧-౨-౩. ౨ న. శ్రీ ష్టే-న. ౩ హి. ౩-౪-౫-న.
౪ స్యాత్. ౧-న.

(౫౬౦.) క్షేత్రజ్ఞానాం స్వధర్మ¹భూతజ్ఞానస్య, కర్మసంజ్ఞయాఽవిద్యయా [సంకోచంవికాసంచదర్శయతి.
(౫౬౧.) అపిచ,
(౫౬౨.) ఆచ్ఛాదికాఽవిద్యా,-² శ్రుతిభిశ్చైక్యోపదేశబలాచ్చ,-
(౫౬౩.) బ్రహ్మస్వరూపతిరోధాన హేతు ³దోషరూపా,-ఆశ్రీయతే.- [5]
(౫౬౪.) తస్యాశ్చమిథ్యారూపత్వేన,

(౫౬౦) ౧౮౧౬. "అ¹ప్రాణిమత్సు¹స్వల్పాసాస్థావరేషు"¹ ఇత్యాదిభిః-
౧౮౧౭. ఉదాహృతశ్లోకార్థమాహ (క్షేత్రజ్ఞానామ్-) ఇతి.
౧౮౧౮. (అత్రోచ్యతే-) *ఇత్యాదిగ్రన్థస్యాయమర్థః ప్రతిపాద్యః.-
౧౮౧౯. "'స్వరూపనాశప్రసఙ్గప్రభృతీనియానిదూషణాని, [10]
త్వ²న్మతేలక్ష్యన్తే,-
౧౮౨౦. తేషామస్మన్మతేపిసామ్యాపాదనమనుపపన్నమ్;-
౧౮౨౧. నిర్విశేషత్వజీవబ్రహ్మైక్యజగన్మిథ్యాత్వప్రయుక్తత్వా త్తేషాందూషణానామ్;-' [ముక్తమ్:
౧౮౨౨. ఇత్యభిప్రాయేణ, (స్వభావతః-) *ఇత్యాదిగ్రన్థజాత
౧౮౨౩. 'ఏవమ్సామాన్యేనోక్తేసతి, [ప్రాయేణ,
౧౮౨౪. ప్రస్తుతచోద్య విశేషస్య, కఃపరిహారఉక్తః?, ఇత్యభి
౧౮౨౫. (ననుచకిమనేనాడమ్బరేణ?-) *ఇత్యాదిచోద్యముక్త
౧౮౨౬. '(ఉచ్యతే) *ఇత్యాదినా,- [మ్:
౧౮౨౭. ప్రస్తుతచోద్యవిశేషపరిహారశ్చో³క్తః." ఇతి. [20]
(౫౬౧) ౧౮౨౮. అథ, స్వరూపానుపపత్తిమాహ ⁴(అపిచ-) ఇతి.
(౫౬౨) ౧౮౨౯. (ఆచ్ఛాదికా-)ఇత్యాదినా,తదభ్యుపగతప్రకారమాహ.
(౫౬౩) ౧౮౩౦. ⁵(ఆచ్ఛాదికాఽవిద్యా) శబ్దవివరణార్థమ్,
౧౮౩౧. (బ్రహ్మస్వరూపతిరోధానహేతుదోషరూపా-)ఇత్యుక్తమ్.
(౫౬౪) ౧౮౩౨. దూషయతి (తస్యా) ఇతి.- [25]

౧॥ వి-పు. ౬-౭-౬౪.

మూ.—౧ భూతస్వజ్ఞాన. ౬-౮-౯. ౨ శ్రుతేశ్చైక్యో. ౧-౩-౭. ౩ ద్దోషరూపా. ౧. *(౪౭౮). *(౪౭౯). *(౫౪౧). *(౫౪౨).

వ్యా.—౧అప్రాణివత్సు. ౯. =౭౯—"అనభివ్యక్తప్రాణేషు" ఇతిశ్రీధరీయే. "అధికా శజ్ఞాఽతు-కృత్స్నస్వభూతజ్ఞాతస్యస్వయా ధీనస్థితి ప్రవృత్త్యాదిదర్శనాత్ ప్రసిద్ధపివప్రాణో జగత్కారణతయానిర్దేశమర్హ [illegible] పరిహారస్తుశిలాకాష్ఠాదిషు చేతనస్వరూపేచతదభావాత్" ఇతి శ్రీభా. ౧-అ. [illegible]పా. [illegible]ధికరణే. ౨ మతేపివలక్ష్యన్తే. ౪-౫-౬-౩-౭. వక్ష్యన్తే. ౧-౨. ౩ఉక్త[illegible]క్తః ప్రతిపాద్యఇతి. ౪-౫-౬. ౪ అపిచేత్యాదినాతదభ్య.౧. ౫ మాహఆచ్ఛాదికేతిఅ[illegible]

(౫౬౫.) ప్రపఞ్చవత్,-స్వదర్శనమూలదోషాపేక్షత్వాత్,
(౫౬౬.) న,-సా,-మిథ్యాదర్శనమూలదోషస్స్యాదితి,-
(౫౬౭.) బ్రహ్మైవమిథ్యాదర్శనమూలంస్యాత్:-

౧౮౩౩. “యథా, ప్రపఞ్చః,-(మిథ్యా) త్వేన,-స్వ (దర్శన) హేతు (దోషా) న్తరా (పేక్ష)ః,-
౧౮౩౪. తథా,దోషోపి,-మిథ్యాత్వాత్,-దోషాన్తరా పేక్షః,”
౧౮౩౫. ఇత్యనవస్థాదుస్థత్వాత్,-
౧౮౩౬. (న,-సా),-భేదభ్రమ (మూలదోషస్స్యాత్:-)
౧౮౩౭. అతః, పరమార్థదోషేఽభ్యుపగన్తవ్యేసతి,- [10]
౧౮౩౮. [1]తస్యబ్రహ్మావ్యతిరిక్తత్వే అద్వైతహానిప్రసంగాత్,
౧౮౩౯. బ్రహ్మైవదోషస్స్యాత్:” ఇత్యర్థః.
(౫౬౫) ౧౮౪౦. “ఉపపాదకస్యోపపాదకాన్తరాపేక్షా నభవతీతి న్యాయఃపరమార్థవిషయ ఇతి,-
౧౮౪౧. న,-తేనాఽత్రపరిహారశ్శక్యతేవక్తుమ్:- [15]
౧౮౪౨. ‘కథమ్?:-’
౧౮౪౩. ఉచ్యతే:-
౧౮౪౪. ఉపపాదకస్యోపపాదకాన్తరానపేక్షత్వంనామ,-
౧౮౪౫. [2]పరప్రతీతేః,-స్వప్రతీతేశ్చ,-స్వస్యైవహేతుత్వమ్;-
౧౮౪౬. తచ్చ, పరమార్థవిషయేసంభవతి;- [20]
౧౮౪౭. పరమార్థోహి [3]ప్రతీత్యనిరపేక్షమ్,-స్వరూపేణసన్,-
౧౮౪౮. స్వప్రతీతేః,-పరప్రతీతేశ్చ,-హేతుర్భవతి?:-
౧౮౪౯. అపరమార్థస్తు, నస్వరూపేణసన్;-
౧౮౫౦. అతః, స్వవిషయప్రతీత్యతిరేకేణ [4] సత్తాభావాత్,
౧౮౫౧. ఆత్మాశ్రయదోషఃప్రసజేత్;- [25]
౧౮౫౨. నహిప్రతీతిః,స్వయమేవ [5] స్వాత్మనోహేతుర్భవతి?:-
౧౮౫౩. [6]ఇత్యాత్మాశ్రయదోషప్రసంగాత్:-
౧౮౫౪. ఉపపాదకస్యోపపాదకాన్తరా- పేక్షత్వరూపన్యాయేన,నాత్రపరిహారశ్శక్యతేవక్తుం ఇత్యభిప్రాయేణ-
౧౮౫౫. (స్వదర్శనమూలదోషా[illegible]త్వాత్-) ఇత్యుక్తమ్.

వ్యా.—౧ తస్యచ. ౧. ౨ నామతదపరప్రతీ. ౪. ౩ [illegible]తే స్వపరనిరపేక్షః ప్రతీ. ౬. ౪ సత్తావభావా, ౩-౪-౬. ౫ స్వభావహేతు. ౪--౬ ౬ [illegible]౫.౬ ఇతి. ౪-౫-౬-న.

(౫౬౮.) తస్యాశ్చానాదిత్వేఽపి,
(౫౬౯.) మిథ్యారూపత్వాదేవ,-బ్రహ్మదృశ్యత్వేనైవానాదిత్వాత్,-

౧౮౫౬. "ఆత్మాశ్రయదోషోమాభూత్,
౧౮౫౭. తథాసతి,ఉపపాదకముపపాదకాన్తరాన[1]పేక్షమ్-[5]
ఇతిన్యాయేన, మాధ్యమికస్యాధిష్ఠానాపారమార్థ్యం
సువచంభవతి,-
౧౮౫౮. ఉపపాదకముపపాదకాన్తరానపేక్షమితిన్యాయేనఅధి
ష్ఠానాఽనవస్థాయాఃపరిహృతత్వాత్;-
౧౮౫౯. ఇత్యేవమ్, అనవస్థాపరిహారార్థమ్,అద్వైతహాని [10]
పరిహారార్థంచ, బ్రహ్మైవదోషస్స్యాత్:" ఇత్యర్థః

(౫౬౮)-
(౫౬౯) } ౧౮౬౦. "ప్రపఞ్చస్య, ఆదిమత్త్వాద్దోషాన్తరసాపేక్షత్వమ్,

౧౮౬౧. దోషస్యత్వనాదేః నదోషాన్తరా[2]పేక్షా;" ఇతిచేత్:-
౧౮౬౨. తత్రాహ (తస్యాశ్చానాదిత్వేపి-) ఇతి.-
౧౮౬౩. "జీవభేదస్యస్వరూపానాది[3]త్వేఽపిదోషసాపేక్షత్వా
భ్యుపగమాత్, జీవభేదోఽత్రప్రతిబన్దీత్వేనఅభిప్రేతః;
౧౮౬౪. మిథ్యాభూతస్యప్రతీయమానత్వవ్యతిరేకేణస్వరూపా
భావాత్, [ప్రసంగాత్,-
౧౮౬౫. తత్ప్రతీతేశ్చ స్వరూప[4]ప్రయుక్తత్వేసతిఉక్తదోష
౧౮౬౬. అతిరిక్తహేతోశ్చపూర్వకాలవర్తితయా,- [20]
౧౮౬౭. పశ్చాద్భావినోమిథ్యాభూతస్యస్వరూపానాదిత్వమే
వానుపపన్నమ్:" ఇత్యభిప్రాయః-

౧౮౬౮. "జీవభేదస్యస్వరూపానాదిత్వేపి,మిథ్యాభూతస్యతస్య,
౧౮౬౯.(బ్రహ్మదృశ్యత్వేనైవానాదిత్వాత్),-[క్షప్రసంగాత్;-
౧౮౭౦.తదపరమార్థభేదదర్శనస్యస్వరూపప్రయుక్తత్వేతదనిర్మో
౧౮౭౧. [5]నిర్మోక్షేచస్వరూపోచ్ఛేదప్రసంగాచ్చ;-
౧౮౭౨. తద్దర్శనహేతుదోషాపే[6]క్షాఽస్తి: ఇతిచేత్:-
౧౮౭౩. దోషస్యాపితత్తుల్యమ్:" ఇత్యర్థః

వ్యా.—౧ పేక్షితమ్. ౭. ౨ పేక్షిత్వమితి. ౬. ౩ అపి. ౮-న.
౪ ప్రయుక్తదోష. ౭. ౫ అనిర్మోక్షే. ౩. ౬ అస్తి. ౬-న. [30]

(౫౭౦.) *దర్శనమూల-పరమార్థదోషానభ్యుపగమాచ్చ,-
(౫౭౧.) బ్రహ్మైవ,-తద్దర్శనమూలంస్యాత్;
(౫౭౨.) తస్య,-నిత్యత్వాత్,-అనిర్మోక్షఏవ.-*

(౫౭౦) ౧౮౭౪. (పరమార్థదోషానభ్యుపగమాచ్చ-) ఇతి.- [5]
౧౮౭౫. అద్వైతహానిప్రసంగాదితిభావః. [దోషస్స్యాదిత్యర్థః
(౫౭౧) ౧౮౭౬. ఏవమ్ అనవస్థాఽద్వైతహానిపరిహారార్థం(బ్రహ్మైవ)
(౫౭౨) ౧౮౭౭. తతఃకిమనిష్టం [1] స్యాదిత్యత్రాహ (తస్య-) ఇతి.-
౧౮౭౮. "దుర్ఘటత్వేనాఽనవస్థాపరిహారోఽప్యతి[2]దుర్బలః;-
౧౮౭౯. తథాసతి, తత్త్వజ్ఞానోదయేఽపిసా*తిష్ఠతు,- [10]
౧౮౮౦. ఉపపత్త్యనపేక్షత్వాత్;-
౧౮౮౧. 'నహినివర్తకసంనిధౌనివర్త్యంతిష్ఠతి?'-ఇతిచేత్:-
౧౮౮౨. తర్హి ఉపపత్తిమతీసేతి నదుర్ఘటత్వమ్:-
౧౮౮౩. కిఞ్చ, ప్రపఞ్చస్యాపిమిథ్యాత్వేన దుర్ఘటత్వాత్,-
మూలదోషాపేక్షానస్యాత్;- [15]
౧౮౮౪. 'కారణేనవినా, కార్యమ్ నసంభవతి' ఇతిచేత్,-
౧౮౮౫. ఉపప[3]త్త్యపేక్షత్వం[4] స్యాత్;-
౧౮౮౬. జీవభేదోపిదుర్ఘటత్వాన్మూలదోషానపేక్షస్స్యాత్;-
౧౮౮౭. [5]అధిష్ఠానాపారమార్థ్యేఽపి, దుర్ఘటత్వాత్,-
అధిష్ఠానాన్తరానపేక్షత్వేన, అనవస్థా [6]నస్యాత్; [20]
౧౮౮౮. దుర్ఘటత్వంనామ,-పరమార్థత్వప్రయుక్తోపపత్త్యనపే
౧౮౮౯. అపరమార్థత్వప్రయుక్తోపపత్తిరపేక్షితైవ;-[క్షత్వమ్;-
౧౮౯౦. యథా, ప్రాసాదనిగరణాదిషు పరమార్థత్వప్రయు
క్తోపపత్తిః- [తా;-
౧౮౯౧. అల్పాస్యేన విపులనిగరణాయోగరూపా, అనపేక్షి
౧౮౯౨. నిగరణసాధనస్య, నిగ[7]రణీయాద్విపులత్వంహ్యపేక్షి
తమ్,-పారమార్థ్యే?;-
౧౮౯౩. తచ్చ, ప్రాసాదనిగరణాదావనపేక్షితమ్:-

వ్యా.—౧ స్యాత్తత్రాహ. ౧. ౨ దుర్లభః. ౭. ౩ పత్త్యనపేక్ష. ౩. ౪ నస్యాత్. ౩. ౫అధిష్ఠానపార. ౪-౫-౮. ౬ న. ౪-౫-౮-న. ౭ రణీయవిపుల. ౪-౫.
* (తద్దర్శన) ౮-౯. * (ఏవ) ౧-౨-౩-న. * ఆచ్ఛాదికాఽవిద్యా.

(౫౭౩.) అతఏవఇదమపినిరస్తమ్,-

(౫౭౪.) "ఏకమేవశరీరంజీవవత్, నిర్జీవానీతరాణి [1] శరీరాణి*,-

(౫౭౫.) యథాస్వప్నదృష్ట నానా [2] విధశరీరాణాంనిర్జీవత్వమ్;-

(౫౭౬.) తత్ర [3] స్వప్నే,ద్రష్టుశ్శరీరమేకమేవజీవవత్,- [5]

(౫౭౭.) తస్యస్వప్న [4] వేళాయాందృశ్యభూతనానావిధానన్తశరీరాణామ్-నిర్జీవత్వమేవ.

(౫౭౮.) అనేనైకేనైవపరికల్పితత్వాత్,జీవాః-మిథ్యాభూతాః":-

౧౮౯౪. [1] ఏవమ్, పరమార్థత్వప్రయుక్తోపపత్తిరేవాఽనపేక్షితా,-

౧౮౯౫. అపరమార్థత్వప్రయుక్తోపపత్తిస్త్వపేక్షితా,- [10]

౧౮౯౬. 'అధిష్ఠానంతుఅపరమార్థత్వప్రయుక్తమితి,-

౧౮౯౭. తదపేక్షయాఽనవస్థా' ఇతిచేత్,:-

౧౮౯౮. దోషశ్చాఽపరమార్థత్వప్రయుక్తఇతి,- [ఇతి.

౧౮౯౯. దోషాపారమార్థ్యే, తదపేక్షయాఽనవస్థాస్యాత్:"

(౫౭౩) ౧౯౦౦. ఏకజీవవాదంనిరాకరోతి (అతఏవ-) ఇతి.- [15]

౧౯౦౧. (అతఏవ) - బ్రహ్మవ్యతిరిక్తస్య కృత్స్నస్యమిథ్యాత్వాభ్యుపగమా [2] దేవ, ఇత్యర్థః.

(౫౭౪) ౧౯౦౨. కింనిరస్తమ్ఇతిశఙ్కాయామ్,నిరసనీయముపన్యస్యతి-(ఏకమేవ-) ఇతి.

(౫౭౬)-(౫౭౯) ౧౯౦౩. "స్వప్నదృష్టశరీరాణాం నిర్జీవత్వే, [20]

౧౯౦౪. కథమ్, ఏకస్యసజీవత్వమ్,ఇతరేషాంనిర్జీవత్వంచ?-"

౧౯౦౫. ఇతిశఙ్కాయామ్,-

౧౯౦౬. ఏకస్యసజీవత్వమితరేషాంనిర్జీవత్వంచాహ,-(తత్ర-) ఇ [3] త్యాది గ్రన్థద్వయేన.

(౫౭౮) ౧౯౦౭. "తేషాంమిథ్యాత్వంకథమ్" ఇత్యత్రాహ-(అనేనైకేనైవ-) ఇతి. [25]

మూ.—౧ శరీరాణి. ౧-౨-౯-న. ౨ విధ. ౧-౯-న. ౩ స్వప్న. ౧-౮. ౪ దశాయామ్.౬.

వ్యా.—౧ ఏవమ్. ౪-౫-న. ౨ ఏవ. ౩-న. ౩ ఆది. ౭-న. *(౪౪).

(౫౭౯.) ఇతి.

(౫౮౦.) బ్రహ్మణా, స్వస్వరూపవ్యతి[1]రిక్తస్య జీవభావస్య,-సర్వశరీరాణాంచ,-కల్పితత్వాత్,

(౫౮౧.) ఏకస్మిన్నపిశరీరే,శరీరవత్,-జీవసద్భావస్య-మిథ్యారూపత్వాత్,

(౫౮౨.) సర్వాణిశరీరాణిమిథ్యారూపాణి,-

(౫౮౩.) తత్ర జీవభావశ్చమిథ్యా[2]రూపః, ఇతి,

(౫౮౪.) ఏకస్యశరీరస్య,-తత్రజీవసద్భావస్యచ,నకశ్చిద్విశేషః.

---

(౫౭౯) ౧౯౦౮. (ఇతి)-స్సమాప్తౌ.

(౫౮౦) ౧౯౦౯. ఏతత్,కథంనిరస్తంభవతిఇతిశఙ్కాయామ్(అత [10] ఏవే) త్యభిప్రేతమర్థం వివృణోతి (బ్రహ్మణా-) ఇతి.

౧౯౧౦. (జీవభావః)-జీవత్వమ్.

౧౯౧౧. "కిమ్,-ప్రాతిభాసికజీవైకత్వముచ్యతే?-

౧౯౧౨. ఉత, పారమార్థికజీవైకత్వమ్?-

౧౯౧౩. ప్రాతిభాసికజీవైకత్వంచేత్:- [15]

౧౯౧౪. స్వప్నజాగరయోర్జీవబహుత్వ[1]ప్రతిభాసాత్,-

౧౯౧౫. దృష్టాన్తదార్ష్టాన్తికయోః-

౧౯౧౬. జీవబహుత్వప్రతిభాసస్సార్వలౌకికో[2]విరుధ్యేత,-

౧౯౧౭. పారమార్థికజీవైకత్వంచేత్:-

౧౯౧౮. ఏకోపిజీవో,నపారమార్థికతయాఽభ్యుపగతఇతి,-[20]

౧౯౧౯. తత్,సుతరామనుపపన్నమ్:" ఇత్యభిప్రాయః.

౧౯౨౦. (బ్రహ్మణా) - (కల్పితత్వాత్-) ఇత్యన్వయః.

౧౯౨౧.(స్వస్వరూపవ్యతిరిక్తస్య-)ఇతి,-హేతుగర్భవిశేషణమ్.

(౫౮౪) ౧౯౨౨. (నకశ్చిద్విశేషః) ఇతి.-

మూ.—౧ రిక్తస్యతస్యసర్వ. ౧ ౭. ౨ భూతఇతి. ౧-౯. [25]

వ్యా.—౧ ప్రాతిభాసా. ౪-౫. ౨ విరుధ్యతే. ౪-౫.

(౫౮౫.) అస్మాకంతు, [1] "స్వప్నే, ద్రష్టుశ్శరీరస్య, తస్మిన్నాత్మసద్భావ
(౫౮౬.) ప్రబోధవేళాయా మబాధితత్వాత్,- [స్వ[2]చ,-
(౫౮౭.) అన్యేషాంశరీరాణాంతర్గతజీవానాంచ బాధితత్వాత్,-
(౫౮౮.) తేసర్వేమిథ్యాభూతాః, [5]
(౫౮౯.) స్వశరీర మేకమ్,-తస్మిన్ జీవభావశ్చపరమార్థః:" ఇతివిశేషః.
(౫౯౦.) అపిచ; "కేనవాఽవిద్యానివృత్తిః?, సాచకీదృశీ?," ఇతివివేచనీయ
(౫౯౧.) "ఐక్యజ్ఞానంనివర్తకమ్,- [మ్.-

౧౯౨౩. "ప్రాతిభాసికత్వమ్, ౧ స్వప్నదృష్టశరీరస్థస్య,-అన్య
శరీరస్థస్యచ,-జీవభావస్య, అవిశిష్టమ్,- [10]

౧౯౨౪. పారమార్థికత్వంతు, నకస్యచిదపి;" ఇత్యర్థః.

(౫౮౫) ౧౯౨౫. "ప్రపఞ్చసత్యత్వపక్షే,కథమ్, ౨ స్వప్నద్రష్టృతద్దృ
శ్య విశేషస్సిధ్యతి?" ఇత్యత్రాహ (అస్మాకంతు-)ఇతి.

(౫౮౯) ౧౯౨౬. (తస్మిన్ జీవభావశ్చ)- జీవసద్భావఃఇత్యర్థః.

౧౯౨౭. లోకసిద్ధప్రక్రియయాస్వాప్నార్థానాంబాధాభ్యు [15]
పగమః,-

౧౯౨౮. సూత్రకారేణాపిహితథాకృతమ్?-

౧౯౨౯. "వైధర్మ్యాచ్చనస్వప్నాదివత్"౧ ఇత్యత్ర.

౧౯౩౦. ఏవమ్, ఏకజీవవాదఃప్రసంగాత్-నిరస్తః.

(౫౯౦)-(౬౦౭) } ౧౯౩౧. అథనివర్తకానుపపత్తిమ్నివృత్త్యనుపపత్తిం చాఽఽహ-

౧౯౩౨. (అపిచ-) ఇత్యాదినా.

౧౯౩౩. (కిం) శబ్దః-క్షేపార్థః.

(౫౯౧) ౧౯౩౪. నివర్తకనివృత్త్యోఃపరాభ్యు పగతప్రకారం శఙ్కతే
(ఐక్య-) ఇతి.

౧॥ బ్ర-సూ-. ౨-౨-౨౯. [25]

మూ.—౧ స్వప్న. ౧-౨. ౨ చ. ౧-౪-౫-న.

వ్యా.—౧ స్వప్నదృష్టశ. ౩-౪-౫. ౨ స్వప్నే. ౪-౫.

(౫౯౨.) నివృత్తిశ్చ,-అనిర్వచనీయప్రత్యనీకాకారా," ఇతిచేత్:-
(౫౯౩.) అనిర్వచనీయప్రత్యనీకమ్, నిర్వచనీయమ్.-
(౫౯౪.) తచ్చ,-సద్వా?-అసద్వా? ద్విరూపంవా?-కోట్యన్తరంనవిద్యతే.-

---

(౫౯౨) ౧౯౩౫. తత్రనివృత్తింరూపయతి (అనిర్వచనీయ-)ఇతి.- [5]
౧౯౩౬. శబ్దశక్త్యైవ పఞ్చమకోట్యభావోదర్శితః.
(౫౯౩) ౧౯౩౭. (అనిర్వచనీయప్రత్యనీకంనిర్వచనీయమ్-)ఇతి.-
౧౯౩౮. "నఞర్థస్య[1] హిస్వనిరూపకఏవప్రత్యనీకః?"ఇతిభావః
౧౯౩౯. (అనిర్వచననీయప్రత్యనీకమ్),-
౧౯౪౦. నతావత్-అనిర్వచనీయమ్,- [10]
౧౯౪౧. అపితు నిర్వచనీయమేవ.
(౫౯౪) ౧౯౪౨. తత్ర, త్రైవిధ్యమాహ (తచ్చ-) ఇతి.
౧౯౪౩. ఏవమ్ శబ్దస్వభావాత్పఞ్చమ(కోటి)ర్నాస్తి,-
౧౯౪౪. అర్థస్వభావాచ్చ[2] తథా.
౧౯౪౫. అవిద్యానివృత్తిః,-కింఖ్యాతా?- [15]
౧౯౪౬. ఉతఅఖ్యాతా?-
౧౯౪౭. అఖ్యాతత్వే,-అసత్త్వమ్.-
౧౯౪౮. ఖ్యాతత్వే,"కింబాధ్యా?-ఉతఅబాధ్యా?"-ఇతివికల్పః,-
౧౯౪౯. బాధ్యాచేత్,-అనిర్వచనీయతా.-
౧౯౫౦. కిఞ్చ,నివృత్తే[3]శ్చబాధ్యత్వే,నివర్త్యమజ్ఞానంస్థితంస్యా
౧౯౫౧. నివృత్తేరసత్త్వేపి తుల్యమేవతత్.- [త్.-
౧౯౫౨. అబాధ్యాచేత్, [4] సత్త్వమ్,-
౧౯౫౩. " అబాధ్యత్వేపి, ఆదిమత్త్వాత్[5]నసత్త్వమ్,"-ఇతిచే
౧౯౫౪. ఆదిమత్త్వంనిత్యవైలక్షణ్యమ్,- [త్:-న-
౧౯౫౫ నతత్సద్వైలక్షణ్యమ్,- [హిసత్త్వమ్?-
౧౯౫౬. ప్రతిపన్నోపాధావబాధ్యత్వంహి సత్త్యత్వమ్?-తదేవ
౧౯౫౭. త్వన్మతే, బాధాత్ సద్వ్యావృత్త్యుక్తేః-

వ్యా.—౧ హి. ౩-న. ౨ అథావిద్యా ౩. ౩ చ. ౧-౨-౪-౫-న.
౪ సత్యత్వమ్. ౩-౬. ౫ నసత్యత్వమితి. ౩-౬.

(౫౯౫.) బ్రహ్మవ్యతిరేకేణైతదభ్యుపగమే,
(౫౯౬.) పునరప్యవిద్యానివృత్తిస్స్యాత్;-
(౫౯౭.) బ్రహ్మైవచేన్నివృత్తిః, [1] తత్, ప్రాగప్యవిశిష్టమితి,-
(౫౯౮.) వేదాన్తజ్ఞానాత్పూర్వమేవనివృత్తిస్స్యాత్ .- [హన్యతే.-
(౫౯౯.) "ఐక్యజ్ఞానంనివర్తకమ్, తదభావాత్సంసారః" ఇతిభవద్దర్శనంవి

(౫౯౫) ౧౯౫౮. తత్ర, సత్త్వపక్షేకిమ్-కాల్పనికసత్ ?-
౧౯౫౯. ఉతఅకాల్పనికసత్ ?-ఇతివికల్పమభిప్రేత్య;-
౧౯౬౦. అకాల్పనికసత్త్వేచ, బ్రహ్మవ్యతిరిక్తత్వపక్షేఅద్వైత
హాని [1] ప్రసఙ్గః, * [10]
౧౯౬౧. అవ్యతిరిక్తత్వపక్షేదూషణంవక్ష్యతే;- [ఇతి.-
౧౯౬౨. కాల్పనికసత్త్వే దూషణమాహ (బ్రహ్మవ్యతిరేకేణ-)
౧౯౬౩. "వ్యావహారిక [2] సద్ధి అనిర్వచనీయమ్?,-
౧౯౬౪. తస్మాత్, (అవిద్యానివృత్తిస్స్యాత్);-
౧౯౬౫. అసత్త్వపక్షేపి ఇదమేవదూషణమ్-- [15]
౧౯౬౬. (నివృత్తి) [3] రసతీచేత్;-
౧౯౬౭. 'ద్వానఞౌ ప్రకృతమర్థంసూచయతః'ఇతిన్యాయాత్,
౧౯౬౮. అవిద్యాహ్యనివృత్తిస్స్యాత్;
౧౯౬౯. ద్విరూపపక్షేపి, సదంశేనఅద్వైతహానిః,
౧౯౭౦. అసదంశేననివృత్తేరసత్త్వాదవిద్యాస్థితిరేవ:" ఇత్యర్థః.
౧౯౭౧. సదంశేపి, కాల్పనికత్వాఽకాల్పనికత్వవికల్పగపూ
ర్వవత్. (౧౯౬౦ - ౧౯౬౧)
(౫౯౭) ౧౯౭౨. అకాల్పనికసత్త్వేచబ్రహ్మస్వరూపానతిరిక్తత్వపక్షమా
శఙ్క్యదూషయతి (బ్రహ్మైవ-) ఇతి.
(౫౯౯) ౧౯౭౩. "తత్త్వజ్ఞానాత్పూర్వమేవ నివృత్తిరస్తు,తతఃకిమ్?",-
౧౯౭౪. ఇత్యత్రాహ (ఐక్యజ్ఞానమ్-) ఇతి.

మూ.—౧ తత్. ౮-న.

వ్యా.—౧ ప్రసజ్గ. ౧-౮-న. ౨ సత్త్వనిర్వచ. ౫-౮-౯. ౩ రస్తీతిచేన్న. ౧-౩.
* "వివక్షితః" ఇతిశేషః.

(౬౦౦.) కిఞ్చ, నివర్తకజ్ఞానస్యాప్యవిద్యారూపత్వాత్,
(౬౦౧.) [1]తన్నివర్తనం కేనేతివక్తవ్యమ్?-

౧౯౭౫. "నను, యథా, భావాన్తరాభావవాదపక్షే,
౧౯౭౬. భూతలమేవఘటాభావోభ్యుపగతః,- [త్;-న,-
౧౯౭౭. తథా, స్వరూపమేవ అవిద్యానివృత్తిస్స్యాత్?:" ఇతిచే
౧౯౭౮. భూ[1]తలేవైలక్షణ్యమస్త్యేవ.- [భావః.-
౧౯౭౯. కాలవిశేషవిశిష్టదేశ[2]విశేషత్వం [3]తత్ ..తదేవఘటా
౧౯౮౦. తచ్చ, అభావవాదినాప్యభ్యుపగతమ్;-
౧౯౮౧. ఏకస్మిన్దేశేకాలభేదేన[4]భావాభావసంభవాత్,-[10]
౧౯౮౨. ఏకస్మిన్కాలేదేశభేదేన[5]ఘటభావాభావసంభవాచ్చ.-
౧౯౮౩. అనేనఅభావవాదిభిరుక్తోవికల్పఃపరిహృతః.-
౧౯౮౪. "'కేవలభూతలమేవ అభావః, ఇతివాక్యే, [[6]కారః;-
౧౯౮౫. కేవలశబ్దార్థః, కిమ్-భూతలాతిరిక్తః?- తర్హ్యభావాఙ్గీ
౧౯౮౬. భూతలమేవచేత్,-సఘటేప్యభావప్రసఙ్గః" [15]
౧౯౮౭. ఇతిహి - తైర్వికల్ప్యదూషణముక్తమ్?-
౧౯౮౮. తత్,-పరిహృతమ్,-అనేనవైలక్షణ్యేన.-
౧౯౮౯. ఏవంవైలక్షణ్యానభ్యుపగమాత్,
౧౯౯౦. బ్రహ్మస్వరూపమేవనివృత్తిర్భవితుంనార్హతి.
౧౯౯౧. స్వరూపమేవ అవిద్యానివృత్తిశ్చేత్;- [20]
౧౯౯౨. అవిద్యానుదయఏవస్యాత్,-
౧౯౯౩. నివృత్త్యాసత్యామ్,-నివర్త్యస్థిత్యనుపపత్తేః.-
౧౯౯౪. బ్రహ్మస్వరూపమేవనివృత్తిశ్చేత్;-
౧౯౯౫. పఞ్చమకోటిత్వంచనస్యాత్,
౧౯౯౬. స్వరూపస్యసత్త్వాత్.- [25]
(౬౦౦) ౧౯౯౭. "ఏవమ్, నివృత్తిదూషణేనైవనివర్తకేపిదూషితేసతి,
౧౯౯౮. ముఖాన్తరే[7]ణాపిదూషణమస్తి,"
౧౯౯౯. ఇత్యభిప్రాయేణాహ (కిఞ్చ-) ఇతి.-
౨౦౦౦. కింశబ్దః-ఆక్షేపార్థః.

మూ.—౧ రూపత్వాన్నివృత్తిః కే. ౩-౬. [30]

వ్యా.—౧ తలవైలక్ష. ౧-౨-౪-౫-౭. ౨ విశేషవిశిష్టంయత్ తదేవ. ౪-౫-౬. ౩ తత్. ౩-౯-న ౪ ఘటతదభావసంభ. ౩. ౫ ఘటతదభావ. ౩. ౬ కారాత్. ౬. ౭-అపి. ౩-న.

(౬౦౨.) "నివర్తకజ్ఞానమ్, స్వేతరసమస్తభేదంనివర్త్య,
(౬౦౩.) క్షణికత్వా[1] దేవస్వయమేవనశ్యతి,-
(౬౦౪.) దావానలవిష[2] నాశన విషాన్తరవత్," ఇతిచేత్
(౬౦౫.) న.
(౬౦౬.) నివర్తకజ్ఞానస్యబ్రహ్మవ్యతిరిక్తత్వేన,- [5]
(౬౦౭.) తత్స్వరూపతదుత్పత్తివినాశానాం మిథ్యారూపత్వాత్,
(౬౦౮.) తద్వినాశరూపాఽవిద్యాతిష్ఠత్యేవేతి,-
(౬౦౯.) తద్వినాశ[3] దర్శనస్యనివర్త[4] కం వక్తవ్యమేవ.-
(౬౧౦.) దావాగ్న్యాదీనామపి పూర్వావస్థావిరోధి పరిణామ పర [10]
మ్పరా అవర్జనీయైవ.-

---

(౬౦౨) ౨౦౦౧. తదభ్యుపగమప్రకారంశఙ్కతే. (నివర్తక-) ఇతి.
(౬౦౫) ౨౦౦౨. దూషయతి(న-) ఇతి.-
౨౦౦౩. "వస్తుతఃఉత్పన్నస్యైవహి, వస్తుతోవినాశః?-
౨౦౦౪. ఉత్పత్త్యాదేఃకాల్పనికత్వేన, వినాశోఽపికాల్పనిక ఇతి,-
౨౦౦౫. (తద్వినాశ),-తద్విషయభ్రమ,-భ్రాన్త,-భ్రమహేతు,-
(రూపాఽవిద్యా), స్థితేతి,-
౨౦౦౬. తన్నివర్తకంవక్తవ్యమ్:" ఇత్యర్థః.
(౬౦౭) ౨౦౦౭. ([1]స్వరూపతదుత్పత్తి-) ఇత్యత్ర ('స్వరూప) శబ్దః-స్థితి
(౬౦౮) ౨౦౦౮. (తద్వినాశరూప-) ఇతి- [వాచీ.
౨౦౦౯. వినాశానుబన్ధినామ్;-భ్రమతదాశ్రయతద్ధేతూనామపి,
వినాశశబ్దేనవివక్షా.
(౬౦౯) ౨౦౧౦. (తద్వినాశదర్శనస్య-) ఇత్యత్రాపి,
౨౦౧౧. తదాశ్రయత[2] త్కల్పకాఽవిద్యా తత్కల్పనీయానాం
చప్రదర్శనంకృతమ్. [25]
(౬౧౦) ౨౦౧౨.ముఖాన్తరేణదూషయతి(దావాగ్న్యాదీనామపి-)ఇతి.-

మూ.—౧ ఏవ. ౨-న. ౨ నాశక. ౧-౭. ౩ దర్శన. ౧-న. ౪ కత్వమ్. ౨.

వ్యా.—౧ తత్స్వరూప. ౧-౨. ౨ కాల్పనికావిద్యా. ౩.

(౬౧౧.) అపిచ, చిన్మాత్రబ్రహ్మవ్యతిరిక్త కృత్స్నినిషేధవిషయజ్ఞానస్య
(౬౧౨.) "అధ్యాసరూపః" ఇతిచేన్న;- [కో౽యంజ్ఞాతా?,-
(౬౧౩.) తస్య, నిషేధ్యతయా, నివర్తకజ్ఞాన కర్మత్వాత్, [1] తత్కర్తృ
(౬౧౪.) "బ్రహ్మస్వరూపమేవ" ఇతిచేత్,- [2] న.- [త్వానుపపత్తేః
(౬౧౫.) "బ్రహ్మణః, నివర్తకజ్ఞానంప్రతి, జ్ఞాతృత్వమ్, కిమ్-స్వరూపమ్?-
(౬౧౬.) ఉతాధ్యస్తమ్"?-
(౬౧౭.) "అధ్యస్తం"చేత్;- [3] అయమధ్యాసః, తన్మూలావిద్యాన్తరంచ,-
(౬౧౮.) నివర్తక [4] జ్ఞానావిషయతయా, తిష్ఠత్యేవ;-
(౬౧౯.) తన్నివర్తకాన్తరాభ్యుపగమే, [10]
(౬౨౦.) తస్యాపిత్రి [5] రూపతయా౽నవ [6] స్థైవ;-
(౬౨౧.) సర్వస్యహిజ్ఞానస్య, త్రిరూపత్వవిరహే, జ్ఞానత్వమేవహీయతే,-

---

౨౦౧౩. "దావాగ్న్యాదీనాం వినాశో నామ,- (పూర్వావస్థా
౨౦౧౪. నతుద్రవ్యాభావః.- [విరో]ధ్యవస్థాన్తరప్రాప్తిః;-
౨౦౧౫. ఏవమ్ అవిద్యాయా౽వస్థాన్తరప్రాప్తౌ, [15]
౨౦౧౬. సానవివృత్తాస్యాత్:" ఇత్యర్థః.

(౬౧౧) ౨౦౧౭. జ్ఞాత్రనుపపత్తిం దర్శయతి (అపిచ-) ఇతి.

(౬౧౩) ౨౦౧౮. (నిషేధ్యతయా) - నివర్త్యతయా.

౨౦౧౯. కిమ్,-అధ్యాసరూపో౽జ్ఞాతా?-

౨౦౨౦. ఉతబ్రహ్మైవ [1] జ్ఞాతృ?- ఇతివికల్పోభిప్రేతః;- [20]

౨౦౨౧. "బ్రహ్మైవ" ఇతిపక్షే, జ్ఞాతృత్వధర్మేవికల్పః;-

౨౦౨౨. "(జ్ఞాతృత్వమ్,కిమ్,-స్వరూమ్?-ఉతఅధ్యస్తమ్)"?-ఇతి.

(౬౨౦) ౨౦౨౩. (తస్యాపి త్రిరూపతయా-) ఇతి - [[2]త్వకృతమ్.

౨౦౨౪. నివర్తకజ్ఞానస్య త్రిరూపత్వమ్,- జ్ఞాతృజ్ఞేయానుబన్ధి

(౬౨౧) ౨౦౨౫. నివర్తకజ్ఞానస్య త్రిరూపత్వాభావే దూషణమాహ

౨౦౨౬. (జ్ఞానస్య).- "ప్రమాణజ్ఞానస్య;- [(సర్వస్య-)ఇతి.-

౨౦౨౭. నతుస్వరూపభూతజ్ఞానస్య," ఇత్యర్థః.

మూ.—౧ తత్. ౨-౯-న. ౨ న. ౨-న. ౩ అయమధ్యాసః. ౧-న.
౪ జ్ఞానాద్యవిష. ౨. ౫ రూపత్వాత్. ౧-౩-౬. ౬ ఏవ. ౨-౩-౪-౫-౮-౯-న.

వ్యా.—౧ జ్ఞాతేతి. ౧-౨-౪-౫-౬-౯. ౨ త్వ. ౪-౫-౬-౭-న. [30]

(౬౨౨.) కస్య [1] చిత్ కంచనఅర్థవిశేషంప్రతి సిద్ధిరూపత్వాత్ ?-
(౬౨౩.) జ్ఞానస్య త్రిరూపత్వవిరహే, [స్యాత్.-
(౬౨౪.) భవతాంస్వరూప [2] భూతజ్ఞానవత్,-నివర్తకజ్ఞాన మప్యనివర్తకం
(౬౨౫.) బ్రహ్మస్వరూపస్యైవజ్ఞాతృత్వాభ్యుపగమే, [5]
(౬౨౬.) అస్మదీయపక్ష ఏవపరిగృహీతస్స్యాత్.- [మ్,
(౬౨౭.) "నివర్తకజ్ఞానస్వరూపజ్ఞాతృత్వంచస్వనివర్త్యాన్తర్గతమ్" ఇతివచన
(౬౨౮.) "భూతలవ్యతిరిక్తం కృత్స్నంఛిన్నందేవదత్తేన" ఇత్యస్యామేవఛే
(౬౨౯.) [3] అస్యాశ్ఛేదన క్రియాయాః,- [దనక్రియాయామ్
(౬౩౦.) ఛేత్తృత్వస్యచ, ఛేద్యాన్తర్భావవచనవత్ [4]ఉపహాస్యమ్ [10]
(౬౩౧.) అపిచ, నిఖిలభేదనివర్తనమిదమైక్యజ్ఞానమ్,-

---

(౬౨౨) ౨౦౨౮. కథంజ్ఞానత్వం [1] హీయతే ? ఇత్యపేక్షాయామ్,
౨౦౨౯. అన్వయవ్యాప్తిందర్శయతి (కస్యచిత్-) ఇతి.
౨౦౩౦. (సిద్ధిరూపత్వాత్).- ప్రకారరూపత్వాత్.
(౬౨౩) ౨౦౩౧. దూషణాన్తరమాహ,- } (త్రిరూపత్వ
౨౦౩౨. యద్వా,వ్యతిరేకవ్యాప్తిందర్శయతి } విరహే) ఇతి.-
౨౦౩౩. "(జ్ఞాతృత్వమ్) - (అధ్యస్తమ్)" ఇతిపక్షోదూషితః.
(౬౨౫) ౨౦౩౪. అథ "('స్వరూపమ్') ఇతిపక్షాఙ్గీకారే,-
౨౦౩౫. అపసిద్ధాన్తప్రసంగః" ఇత్యాహ (బ్రహ్మ-) ఇతి.
(౬౨౭) ౨౦౩౬. "నివర్తకజ్ఞానస్యనివర్తకాన్తరాపేక్షత్వేహ్యనవస్థా?-
౨౦౩౭. నచాన్యాపేక్షా;-
౨౦౩౮. "స్వయం [2] చజ్ఞాతృత్వమ్, విషయశ్చ, సర్వమ్,స్వ
నివర్త్యమ్" ఇతిచేత్తత్రాహ (నివర్తక-) ఇతి
౨౦౩౯. "జ్ఞాతృత్వాదికంసర్వమ్, స్వయంచ, (స్వనివర్త్యా
౨౦౪౦. అఙ్గుల్యగ్రాదివాక్యవత్, [న్తర్గతమ్)" ఇతివచనమ్,
౨౦౪౧. అమోఘార్థత్వాన్నప్రమితిజనకమితిభావః.
(౬౩౧) ౨౦౪౨. అథ, సామగ్ర్యనుపపత్తిమాహ (అపిచ-) ఇతి.

మూ.— ౧ చిత్. ౧-౨-న. ౨ భూతజ్ఞానమప్యని. ౧, ౩ అస్యాశ్ఛేదనక్రి యాయాః. ౭-౯-న. ౪ అపహాస్యమ్. ౨-౯.

వ్యా.—౧ అభిధీయతే. ౩. ౨ చ. ౩-న.

(౬౩౨.) కేన [1] జాతమ్ ? ఇతి [2] వివేచనీయమ్;-
(౬౩౩.) "శ్రుత్యైవ," ఇతిచేత్ :-న;-
(౬౩౪.) తస్యాః,-[3] బ్రహ్మవ్యతిరిక్తాయాః, అవిద్యాపరికల్పితత్వాత్,-
(౬౩౫.) ప్రపఞ్చ [4] బాధకజ్ఞానోత్పాదకత్వంనసంభవతి;- [5]
(౬౩౬.) తథాహి;-దుష్టకారణజాతమపి రజ్జుసర్పజ్ఞానమ్,
(౬౩౭.) దుష్టకారణజన్యేన "రజ్జురియంనసర్పః" ఇతిజ్ఞానేన నబాధ్యతే;-
(౬౩౮.) రజ్జుసర్పజ్ఞానభయేవర్తమానే, ["అయంభ్రాన్తః" ఇతిజ్ఞానేసతి,
(౬౩౯.) కేనచిద్భ్రాన్తేనపురుషేణ,-"రజ్జురియంనసర్పః" ఇత్యు [5] క్తేఽపి,
(౬౪౦.) తద్వచనమ్,రజ్జుసర్పజ్ఞానస్యబాధకంనభవతిభయంచననివర్తతే;-
(౬౪౧.) ప్రయోజకజ్ఞానవతః, శ్రవణవేళాయామేవ [6] హి,
(౬౪౨.) బ్రహ్మవ్యతిరిక్తత్వేనశ్రుతేరపిభ్రాన్తిమూలత్వంజ్ఞాతమ్?ఇతి.

---

(౬౩౨) ౨౦౪౩. (కేనజాతమ్?)- నకేనాపీతిభావః [ఇతి-
(౬౩౩) ౨౦౪౪. శ్రుతేస్సామగ్రీత్వమాశఙ్క్యదూషయతి('శ్రుత్యైవ-')
౨౦౪౫. "అవిద్యాకల్పితవాక్యజన్యం జ్ఞానంనభ్రమ [15]
నివర్తకమ్-" ఇత్యర్థః
(౬౩౬) ౨౦౪౬. "[1]నివర్త్యమ్,దుష్టకారణజన్యత్వాత్,దుష్టకారణజన్యే
నాపిజ్ఞానేనబాధ్యతే," ఇతిచేత్తత్రాహ(తథాహి-)ఇతి.
(౬౩౮) ౨౦౪౭. తదేవవివృణోతి ([2]రజ్జుసర్ప-)ఇతి. [అనివర్తకమ్?-
(౬౪౧) ౨౦౪౮. "బాధకస్యదుష్టకారణజన్యత్వే జ్ఞాతేసతి[3]హి, తత్,
౨౦౪౯. అత్రతు, నదుష్టకారణజన్యత్వంజ్ఞాతమ్;" ఇతిచేత్త
త్రాహ (ప్రయోజక-) ఇతి. [ర్థ్యేతి;-
౨౦౫౦. ప్రయోజకజ్ఞానవతః)- "బ్రహ్మవ్యతిరిక్తంకృత్స్నంమి
౨౦౫౧. మిథ్యాత్వేప్రయోజకం బ్రహ్మవ్యతిరిక్తత్వమ్ఇతి;-
(జ్ఞానవతః):" ఇత్యర్థః. [25]
౨౦౫౨. "'నిదిధ్యాసనేన నిరస్తసమస్తభేదవాసనస్య,నివర్తక
జ్ఞానో [4] త్పత్తిః,' ఇత్యభ్యుపగమాత్;- [జ్ఞానాచ్చ;-
౨౦౫౩. (శ్రవణవేళాయామేవ), (శ్రుతేః) (భ్రాన్తిమూలత్వ)
౨౦౫౪. న సా బాధకజ్ఞానహేతుః:" ఇత్యర్థః
(౬౪౨.) ౨౦౫౫. (భ్రాన్తిమూలత్వంజ్ఞాతమ్-) ఇతి.- [ణాన్వయః
౨౦౫౬. బాధకజ్ఞానోత్పాదకత్వం (నసంభవతి-) ఇతిపూర్వే

మూ.—౧ జ్ఞాతమి. ౧-౯. ౨ విమర్శనీయమ్. ౨-౩-౪-౫-౬. నిర్వచనీ. ౮.
౩ రిక్తతయాఽవి. ౧. ౪ బోధోత్పాద. ౧-౭. ౫ అపి. ౨-న. ౬ హి. ౧-౬-న.

వ్యా.—౧నివర్త్యస్య,౩. ౨రజ్జురియంనసర్ప ఇతి.౪-౫. ౩హి.౪-౫-న. ౪త్పత్తేరభ్యుప.౩.

(౬౪౩.) [1]కిఞ్చ, నివర్తకజ్ఞానస్య, జ్ఞాతుః, తత్సామగ్రీభూతశాస్త్రస్యచ, బ్రహ్మవ్యతిరిక్తతయా యదిబాధ్యత్వ [2]ముచ్యతే;-
(౬౪౪.) హన్తతర్హి ప్రపఞ్చనివృత్తేర్మిథ్యాత్వమాపతతీతి, ప్రపఞ్చస్య సత్త్యతాస్యాత్,- [[6]పుత్రాదిసత్త్యతావత్.
(౬౪౫.) స్వప్నదృష్ట [3]పురుషవాక్యావగత [4]పుత్రాది [5]మరణమిథ్యాత్వేన
(౬౪౬.) కిఞ్చ, తత్త్వమస్యాది[7]వాక్యమ్, నప్రపఞ్చస్యబాధకమ్, భ్రాన్తి
(౬౪౭.) [8]భ్రాన్తప్రయుక్తరజ్జుసర్పబాధకవాక్యవత్. [మూలత్వాత్;-

(౬౪౩.) ౨౦౫౭. సామగ్రీదూషణప్రసంగాత్, [(నివర్తక-) ఇతి.
౨౦౫౮. (జ్ఞాన) జ్ఞాతృత్వమిథ్యాత్వే ప్యనుగతందూషణమాహ
౨౦౫౯. "నహివిరుద్ధద్వయస్యమిథ్యాత్వమ్ సంభవతి?-
౨౦౬౦. అపిత్వన్యతరస్యైవమిథ్యాత్వమ్,
౨౦౬౧. తచ్చాభ్యుపగతంపరేణ;-
౨౦౬౨. సర్వశూన్యవాదినోక్తస్యఅధిష్ఠానమిథ్యాత్వస్య, బాధితత్వే, అధిష్ఠానం।సత్త్యంభవతి;- [చమిథ్యాభవతి?;-
౨౦౬౩. నహి, అధిష్ఠానభూతాసంవిత్తిః మిథ్యాత్వమ్ ఉభయం
౨౦౬౪. తస్మాత్, బ్రహ్మవ్యతిరిక్తత్వోపాధిః * (నివృత్తే) రప్య విశిష్టఇతి, నివృత్తిర్మిథ్యాభవతీతి,-
౨౦౬౫. తన్నివృత్తేర్నివర్త్యస్య చోభయస్య మిథ్యాత్వమ్ మాతృత్వవద్జ్ఞాతృత్వయోరివానుపపన్నమ్:" ఇత్యర్థః. [20]
(౬౪౫) ౨౦౬౬. [2]తత్రదృష్టాన్తమాహ (స్వప్న-) ఇతి.
౨౦౬౭. [3]" నివృత్తేర్మిథ్యాత్వే, [4]నివర్త్యస్థితిరేవ,
౨౦౬౮. నతునివర్త్య [5]సత్త్యత్వమ్"
౨౦౬౯. ఇతిచేత్ న; [సత్త్యత్వసిద్ధేః,-
౨౦౭౦. నివర్త్యస్థితేః, యావత్కాలంబాధానుదయాత్, [25]
౨౦౭౧. అబాధితతయాహిస్థితిః [6]సత్త్యత్వమ్?.
(౬౪౬) ౨౦౭౨. (తత్త్వమస్యాది-) ఇతి.-

మూ.—౧ కిఞ్చ. ౨-న. ౨ ఉచ్యేత. ౪-౫-౬. ౩ పురుషేణవాక్యా. ౪-౫. ౪ పిత్రాది. ౪-౫-౮-౯. ౫ మరణస్యమి. ౧-౯. ౬ పిత్రాది. ౪-౫-౮-౯. ౭ వాక్యజన్యజ్ఞానంప్రపఞ్చస్యాబాధకమ్. ౧-౭. ౮ భ్రాన్తి. ౮. [30]

వ్యా.—౧ సద్భవతి. ౪-౫-౬. ౨ తద్దృష్టాన్త. ౪-౫-౬. ౩ నివృత్తిమిథ్యా. ౧. ౪ నివర్త్యస్యస్థి. ౩. ౫ సత్త్వమి. ౮. ౬ సత్త్యత్వమ్. ౩-౪-౫-న.
* క్వన్తోఘుః ["పుమ "ఇత్యధికారః]. సి-కౌ. ౪౨౪-పుటే.

(౬౪౮.) నను [1] చ స్వప్నేకస్మింశ్చిద్భయేవర్తమానే,
(౬౪౯.) స్వప్నదశాయామేవ, "అయమ్స్వప్నః" ఇతిజ్ఞాతేసతి,
(౬౫౦.) పూర్వభయనివృత్తిర్దృష్టా,
(౬౫౧.) తద్వదతాఽపి సం [2] భవతి;" ఇతి;- [5]
(౬౫౨.) నైవమ్.- [3]స్వప్నవేళాయామేవ,
(౬౫౩.) "సోఽపిస్వప్నః" ఇతిజ్ఞాతే [4] సతిపూర్వభయానివృత్తిరేవదృష్టేతి,
(౬౫౪.) నకశ్చిద్విశేషః;-
(౬౫౫.) శ్రవణవేళాయామేవ, "సోపిస్వప్నః"ఇతి [5] జ్ఞాతమేవేత్యుక్తమ్.

౨౦౭౩. అయమ్, అనిష్టప్రసఙ్గః,-నత్వను [1]మానమ్,- [10]
౨౦౭౪. *వ్యాప్తిప్రదర్శనార్థమ్ ప్రతిజ్ఞాహేతురూపేణోక్తమ్.
(౬౪౮) ౨౦౭౫. భ్రాన్తిమూలస్యజ్ఞానస్యాపినివర్తకత్వేదృష్టాన్తముఖేన
(౬౫౨) ౨౦౭౬. పరిహరతి (నైవమ్-) ఇతి.- [చోదయతి(ననుచ-)ఇతి.
(౬౫౩) ౨౦౭౭. "(సోఽపిస్వప్నః" ఇతిజ్ఞాతే-సతి-) ఇతి.-
౨౦౭౮. "ప్రథమస్వప్నబాధకేద్వితీయస్వప్నేపి,'స్వప్నః'ఇతి
జ్ఞాతే, భయానివృత్తిదర్శనాత్," ఇత్యర్థః.
౨౦౭౯. " 'ద్వితీయస్వప్నస్యస్వప్నత్వమ్, నస్వప్నేనజ్ఞాయ
తే,' ఇతిచేత్ ;-
౨౦౮౦. తర్హితస్యప్రథమస్వప్నభయనివర్తకత్వమ్,
౨౦౮౧. దుష్టమూలత్వాజ్ఞానకృతంస్యాత్;- [20]
౨౦౮౨. ఏతత్పరిహారాయ, 'ద్వితీయస్వప్నజ్ఞానస్యస్వప్నతా
జ్ఞాయతే,' ఇతిచేత్ ;-
౨౦౮౩. తదా, తస్యభయానివర్తకత్వమపిదృష్టమ్!" ఇత్యభి
(౬౫౪) ౨౦౮౪. (నకశ్చిద్విశేషః) ఇతి.- [ప్రాయః
౨౦౮౫. బాధ్యబాధకయోర్నకశ్చిద్విశేషఇత్యర్థః. [25]
(౬౫౫) ౨౦౮౬. "ప్రస్తుతార్థేస్వప్నత్వమ్,-కిమ్ - అవగతమ్?" ఇత్య
త్రాహ - (శ్రవణ-) ఇతి.

మూ.—౧ చ. ౧-౪-౫-న. ౨ భవతీతిచేత్. ౮. ౩ తద్దశాయామేవ. ౨. ౪ సతిఅనివృత్తిరేవ. ౧-౭. ౫ పూర్వమేవోక్తమ్.

వ్యా.—౧ మానవ్యాప్తి, ౩. * అత్ర " ఇదమ్" ఇత్యధ్యాహార్యమ్? [30]
(28-1-82)

(౬౫౬.) యదపిచేదముక్తమ్ "భ్రాన్తిపరికల్పితత్వేన మిథ్యారూపమపి శాస్త్రమ్, 'సత్ ... అద్వితీయం'[౧] బ్రహ్మేతిబోధయతి,-
(౬౫౭.) [1]తస్యసతోబ్రహ్మణోవిషయస్యపశ్చాత్తనబాధాదర్శనాత్,-బ్రహ్మ
(౬౫౮.) తదయుక్తమ్;- [సుస్థితమేవ," ఇతి;-
(౬౫౯.) "శూన్యమేవతత్త్వమ్" ఇతివాక్యేన తస్యాపిబాధితత్వాత్.-
(౬౬౦.) "ఇదమ్,-భ్రాన్తిమూలంవాక్యమ్" ఇతిచేత్;- [క్తమ్;-
(౬౬౧.) 'సదద్వితీయంబ్రహ్మ' ఇతివాక్యమపిభ్రాన్తి మూలమిత్యవైవో
(౬౬౨.) పశ్చాత్తనబాధాదర్శనంతు [2]సర్వశూన్యవాక్య[3]స్యైవేతివిశేషః;-

---

౨౦౮౭. (స్వప్న) శబ్దఃగౌణవృత్త్యామిథ్యా[1]త్వపరః.- [10]
(౬౫౬) ౨౦౮౮. "మిథ్యా[2]రూపస్యాపిశాస్త్రస్య,నిర్విశేషవస్తుబోధకత్వమ్, పశ్చాత్తనబాధాదర్శనేన సంభవతి" ఇతిశఙ్క్యతే(యదపి-) ఇతి.
(౬౫౮) ౨౦౮౯. పరిహరతి (తదయుక్తమ్-) ఇతి.
(౬౬౦) ౨౦౯౦. పునశ్శఙ్క్యతే (ఇదమ్-) ఇతి. [15]
(౬౬౧) ౨౦౯౧. దూషయతి (సద్-) ఇతి. [ఇతిచేత్;-
౨౦౯౨. "వేదస్త్వపౌరుషేయః,తద్వాక్యంపౌరుషేయమ్,"
౨౦౯౩. తతఃకిమ్?, పౌరుషేయత్వాపౌరుషేయత్వవైషమ్యస్యాపిభ్రాన్తిసిద్ధత్వేన ద్వయోస్తుల్యత్వాత్.-
౨౦౯౪. కిఞ్చ,తద్వాక్యస్యపౌరుషేయత్వం[3]వదతా,[స్యాత్?-
౨౦౯౫. "భ్రాన్తిమూలత్వాత్"ఇతిహేతోఃకిందూషణముక్తం
౨౦౯౬. "హేతోస్సోపాధికత్వమ్"ఇతిచేన్న;- [భావాత్;-
౨౦౯౭. వాక్యాప్రామాణ్యే, పౌరుషేయత్వస్యఉపాధిత్వా
౨౦౯౮. ఆప్తవాక్యైర్వ్యభిచరితస్యహీనసాధ్య[4]సమవ్యాప్తిః?.
(౬౬౨) ౨౦౯౯. స్వాభిమతార్థసిద్ధిః ప్రమాణమిథ్యాత్వవాదినో నాస్తి ఇత్యాహ (సర్వ-) ఇతి.

౧॥ ఛా-ఉ. ౬-౨-౧.

మూ.—౧ తస్య. ౧-న. ౨ సర్వ. ౧-న. ౩ ఏవ. ౧౧-న.

వ్యా.—౧ త్వాపన్నః. ౬. ౨ స్వరూప. ౧-౨. ౩ వేదాన్తభ్రాన్తి. ౪-౫.
౪ సమభివ్యాప్తిః. ౮.

(౬౬౩.) సర్వశూన్యవాదినః, బ్రహ్మవ్యతిరిక్తవస్తుమిథ్యా[1]త్వవాదినశ్చ,
(౬౬౪.) స్వపక్ష[2]సాధనప్రమాణపారమార్థ్యానభ్యుపగమేన,
(౬౬౫.) అభియుక్తైర్వాదానధికారఏవప్రతిపాదితః,-
(౬౬౬) ("*అధికారోఽనుపాయత్వాత్ నవాదేశూన్యవాదినః"॥౧) ఇతి.
(౬౬౭.) అపిచ,

---

(౬౬౫) ౨౧౦౦. (అభియుక్తైః)ఇతి.-భట్టా[1]చార్యైరిత్యర్థః;-యథా,-
"సర్వదాసదుపాయానాంవాదమార్గఃప్రవర్తతే"౧
ఇతిపూర్వార్ధమ్-
౨౧౦౧. "అధికారోనుపాయత్వాత్ నవాదేశూన్యవాదినః"
౨౧౦౨. ఇత్యత్ర (సర్వ "శూన్యవాదినః") ఇత్యుక్తేపి,
౨౧౦౩. (బ్రహ్మవ్యతిరిక్తవస్తుమిథ్యాత్వవాది)నోఽపిగ్రహణమ్,-
౨౧౦౪. తుల్యన్యాయ[4]త్వాత్.- [భ్యుపగమ)ః.-
౨౧౦౫. న్యాయశ్చ, (స్వపక్షసాధన ప్రమాణపారమార్థ్యాన
౨౧౦౬. అనేన [సదుపాయానామ్] ఇతిపదంవ్యాఖ్యాతమ్.-
౨౧౦౭. ["సదుపాయానామ్"]-పరమార్థభూతప్ర[5]మాణాదీ
నామిత్యర్థః [(అ)ధికారః)ఇత్యుక్తే, వాదఃప్రవృత్తపవేతి,
౨౧౦౮. "శూన్యవాదినంప్రతి ('అనుపాయత్వాత్'-వాదాన
౨౧౦౯. వ్యాహతమిదంవాదానధికారవచనమ్" ఇతిచేన్న.-
౨౧౧౦. గ్రన్థాభిప్రాయాజ్ఞానకృతమిదంచోద్యమ్.- [20]
౨౧౧౧. వాదోనామ, స్వాభిమతార్థ[7]సాధకత్వమ్,-
౨౧౧౨. అనుపాయస్య, *స్వాభిమతార్థసిద్ధిర్నాస్తి, సాధకా
౨౧౧౩. అతోనిష్ప్రయోజ[8]నత్వముక్తమ్, [భావాత్.
౨౧౧౪. నతు "అనుపాయస్యవాదానధికారః" ఇతివాక్య
ప్రయోగస్యాప్య[9]యోగ్యత్వమ్.- [పాద్యతే,-
౨౧౧౫. యద్వా, అనేనగ్రన్థేన, శూన్యవాదినో వ్యాహతిరా
౨౧౧౬. "కథాప్రవృత్తేనత్వయా,కథాప్ర[10]వృత్తివిరుద్ధ[11]మఙ్గీ
౨౧౧౭. తస్మాన్నాత్రచోద్యమ్. [కృతమ్" ఇతి.-
(౬౬౭)-
(౬౭౮) } ౨౧౧౮. శాస్త్రప్రత్యక్షయోర్బాధకత్వబాధ్యత్వేనిరస్యతి
(అపిచ-) ఇత్యాదినా. [30]

౧॥ * ఉపాయప్రమాణాన్యనభ్యుపగచ్ఛతఃపురుషస్య.

మూ.—౧ త్వ. ౧-న. ౨ సాధకప్ర. ౧. (* ౧-౩-౪-౫-౬-న)

వ్యా.—౧ చార్యైఃయథా. ౧-౨-౪-౮. ౨ ప్రవర్తకఇ. ౬. ౩ నామ్. ౩. ౪ త్వ. ౬-న. ౫మాణవాదీనామి. ౬. ౬నను శూన్య. ౩. ౭విధాయకత్వమ్. ౩. ౮జనోవాదఇత్యుక్తమ్. ౩. ౯ స్యనధికారిత్వమ్. ౩. ౧౦ వృత్తేర్విరు. ౪-౫-౬. ౧౧ మభిధీయతఇతి. ౩. [35]

(౬౬౮) ప్రత్యక్షదృష్టస్య ప్రపఞ్చస్య మిథ్యాత్వమ్,- కేన ప్రమాణేన సాధ్యతే?

(౬౬౯) "ప్రత్యక్షస్య దోషమూలత్వేన అన్యథాసిద్ధిసంభవాత్,- [త్;-

(౬౭౦) నిర్దోషం శాస్త్రమనన్యథాసిద్ధమ్,- ప్రత్యక్షస్య బాధకమ్," ఇతి చే

(౬౭౧) కేన దోషేణ జాతం ప్రత్యక్షమ్- అనన్తభేదవిషయమ్? ఇతి వక్తవ్యమ్.-

(౬౭౨) "అనాదిభేద[3]వాసనాఖ్యదోషజాతం ప్రత్యక్షమ్" ఇతి చేత్;-

(౬౭౩) హన్త తర్హ్యనేనైవ దోషేణ జాతం శాస్త్రమపీతి, [ద్ధిః-

(౬౭౪) ఏకదోషమూలత్వాచ్ఛాస్త్రప్రత్యక్షయోర్న బాధ్యబాధకభావసి

(౬౭౫) "ఆకాశవాయ్వాది[4]భూతతదారబ్ధశబ్దస్పర్శాది[5]యుక్తమను ష్యత్వాదిసంస్థానసంస్థితపదార్థగ్రాహి,- ప్రత్యక్షమ్;- [10]

---

(౬౬౮) ౨౧౧౯. (ప్రత్యక్ష-) ఇత్యాది,- స్పష్టమ్.

(౬౭౧) ౨౧౨౦. కాచతిమిరాదేర్దోషత్వం కైశ్చిదుక్తమితి,

౨౧౨౧. తస్య సర్వభేదానుగతత్వాభావాదయుక్తమిత్యభిప్రాయేణ (అనన్తభేదవిషయమ్) ఇత్యుక్తమ్.-

౨౧౨౨. "కాచతిమిరాద్యభావేపి, క్వచిద్దర్శనాత్, అన్య [15] త్రకల్ప్యతే చేత్, వాక్యత్వాద్వేదస్యాపౌరుషేయత్వాదికం కల్ప్యతామ్," ఇత్యభిప్రాయః.

(౬౭౩) ౨౧౨౩. ఉపాలమ్భసూచకో (హన్త) శబ్దః.

౨౧౨౪. ఏవమ్, బాధ్యబాధకయోస్తుల్యదోషత్వేన ప్రాబల్యదౌర్బల్యాభావ ఉక్తః- [20]

(౬౭౫) ౨౧౨౫. "ప్రాబల్యదౌర్బల్యం చాస్తు,

౨౧౨౬. తథాపి విరోధాభావాన్న బాధ్యబాధకత్వసిద్ధిః,"-

౨౧౨౭. ఇతి వక్తుమ్, శాస్త్రప్రత్యక్షయోర్విషయభేదమాహ (ఆకాశ-) ఇతి.

మూ.—౧ స్య. ౧౧-న. ౨ త్వేనాసిద్ధి. ౧. ౩ సమాఖ్యదో. ౮. [25]
౪ భూతారబ్ధస్పర్శాది. ౩-౬. ౫ సంయుక్తదేవమనుష్యాది. ౧.

(౬౭౬.) శాస్త్రంతు,ప్రత్యక్షాద్య[1]పరిచ్ఛేద్యసర్వాన్తరా[2]త్మత్వాద్యనన్త
విశేషణవిశిష్టబ్రహ్మస్వరూప తదుపాసనాద్యారాధనప్రకార-
(౬౭౭.) తత్ప్రాప్తిపూర్వకతత్ప్రసాదలభ్యఫలవిశేష-
(౬౭౮.) తదనిష్టకరణమూలనిగ్రహవిశేషవిషయమ్;" ఇతి, శాస్త్రప్ర [5]
త్యక్షయోర్న విరోధః.

(౬౭౯.) అనాదినిధనావిచ్ఛిన్నపాఠ సంప్రదాయతాద్యనేక గుణవిశిష్టస్య
(౬౮౦.) శాస్త్రస్యబలీయస్త్వంవదతా, ప్రత్యక్షపారమార్థ్యమవశ్యం
[3]వక్తవ్యమ్; ఇతి,

---

(౬౭౬) ౨౧౨౮. ([1]తదుపాసనాది-) ఇతి.-(ఆది) శబ్దేన యాగదా [10]
(౬౭౭) ౨౧౨౯. ([2]తత్ప్రాప్తిః-) మోక్షః. [నాదయోవివక్షితాః
౨౧౩౦. తదాదిక (ఫలవిశేష) స్త్రివర్గః.
(౬౭౮) ౨౧౩౧. (తదనిష్టకరణమ్) - పాపమ్. [(౬౭౪) - (౬౭౮)
౨౧౩౨. "ఏవమ్, తుల్యదోషత్వమ్ - విరోధాభావశ్చోక్తః;-
౨౧౩౩. పూర్వమేవ,స్వమూలోచ్ఛేదిత్వంచోక్తమ్;-(౬౬౫)
౨౧౩౪. వక్ష్యతేచ (అనాది-) ఇతి;- (౬౭౯)
౨౧౩౫.ప్రమాణాన్తరేణసదోషత్వానవగతిశ్చార్థసిద్ధా;-"ఇతి,
౨౧౩౬.జ్వాలాభేదానుమానవైషమ్యచతుష్టయమనుసన్ధేయమ్.
(౬౭౯) ౨౧౩౭. అత్ర, మూలో[3]చ్ఛేదిత్వప్రసంగాయ, (ప్రత్యక్ష
పారమార్థ్యం...వక్తవ్యమ్)ఇత్యాహ(అనాది-)ఇతి.-
౨౧౩౮. "శబ్దస్వరూపగ్రహణ - వ్యుత్పత్తి - తాత్పర్యలిఙ్గగ్రహ
ణాదేః,
౨౧౩౯. అపౌరుషేయత్వానుమానలిఙ్గస్యచ, [త్యమ్;-
౨౧౪౦. ప్రత్యక్షమూలత్వాత్తత్పారమార్థ్యమవశ్యాభ్యు[4]పే
౨౧౪౧. అన్యథా, ధర్మిస్వరూపతద్బలీయస్త్వహేతుభూత [25]
గుణాసిద్ధిః;" ఇత్యర్థః.
(౬౮౦) ౨౧౪౨. (ఇతి) శబ్దేన, అన్యేషామపికుతర్క[5]జాలానాంమూష
ణమ్-ఉక్తప్రయోజ[6]కాన్తర్భూతమిత్యభిప్రేతమ్.

మూ.—౧ద్యగోచరసిద్ధసర్వా. ౧. ౨త్మత్వసత్త్వతత్త్వాద్య. ౧౧. ౩అభ్యుపగన్తవ్యమ్. ౧౧.

వ్యా.—౧ తదుపాదానాదీతి. ౩. ౨ తత్. ౧-న. ౩ చ్ఛేదితత్వప్ర. ౧-౪-౫. ౪ పేతవ్యమ్. ౩. పేయమ్. ౪-౫. ౫ జాతానాం. ౩. ౬ కాన్తర్గతమి. ౪-౩-౫-౬.

(౬౮౧.) అలమనేన, శ్రుతిశతవితతివాతవేగ-

(౬౮౨.) పరాహతకుదృష్టిదుష్టయుక్తిజాలతూలనిరసనేనేత్యుపరమ్యతే...

(౬౮౩.) ద్వితీయేతుపక్షే, ఉపాధిబ్రహ్మవ్యతిరిక్తవస్త్వన్తరానభ్యుపగమాత్, [1]బ్రహ్మణ్యేవోపాధిసంసర్గాత్, ఔపాధికాస్సర్వేదోషాః [5] బ్రహ్మణ్యేవభవేయుః,

(౬౮౪.) తతశ్చ* [1]అపహతపాప్మత్వాది[2]నిర్దోషశ్రుతయస్సర్వావిహన్యన్తే.

(౬౮౧) ౨౧౪౩. (శ్రుతిశత-) ఇతి- (శత) శబ్దఃశాఖాభేదపరః.

౨౧౪౪. (వితతి) శబ్దఃప్రతిశాఖంవాక్యపరమ్పరాపరః.

౨౧౪౫. (వాతవేగ) శబ్దేన ప్రాబల్యముక్తమ్. [10]

(౬౮౨) ౨౧౪౬. (తూల) శబ్దేన పరమతస్యదౌర్బల్యమభిప్రేతమ్.

౨౧౪౭. "నహివచనవిరుద్ధస్తర్కఃప్రబలః" [1] ఇతిస్పష్టమ్.-

౨౧౪౮. ఏవమ్, బ్రహ్మాజ్ఞానపక్షఃప్రతిక్షిప్తః. ... ...

(౬౮౩)-(౭౨౫) ౨౧౪౯. అథ, ద్వితీయశ్లోకోక్తక్రమేణ, భాస్కరమతంనిరాకరోతి (ద్వితీయేతు-) ఇత్యాదినా. [15]

(౬౮౩.) ౨౧౫౦. మిథ్యాత్వప్రయుక్తానుపపత్త్యప్రసంగేఽపి, జీవబ్రహ్మస్వరూపైక్యనిబన్ధనదోషాఃభవన్త్యేవేతి, (తు) శబ్దాభిప్రాయః.

౨౧౫౧. (బ్రహ్మణ్యేవోపాధిసంసర్గ) స్యహేతుః,- (ఉపాధిబ్రహ్మవ్యతిరిక్తవస్త్వన్తరానభ్యుపగమ)ః.

౨౧౫౨. (వ్యతిరిక్త) శబ్దః, ఈశ్వరత్వా[2]కారజీవత్వాకారవిశేషణభేదానువాదపరః.

౨౧౫౩. (వస్త్వన్తర) శబ్దః, ధర్మ్యన్తరవాచీ.-

౨౧౫౪. "ఆకారభేదాభ్యుపగమేఽపి, ధర్మ్యైకత్వాభ్యుపగమాత్,

౨౧౫౫. (బ్రహ్మణ్యేవోపాధి) రితి,

౨౧౫౬. తత్కృతదోషాస్తత్రైవస్యుః" ఇత్యర్థః.

---

* ౧ సు-ఉ. ౭.

మూ.— ౧ బ్రహ్మణఏవోపా. ౧-౩-౬. ౨ నిర్దోష. ౩-౬-న.

వ్యా.— ౧ ఇతి. ౧-౨-౮-న. ౨ కారజీవ. ౩-౬.

(౬౭౫.) “యథా, [1] ఘటాకాశాదేః పరిచ్ఛిన్నతయా మహాకాశాద్వైలక్షణ్యమ్,
(౬౭౬.) పరస్పరభేదశ్చ దృశ్యతే;-
(౬౭౭.) తత్రస్థా దోషా వా గుణా వా-
(౬౭౮.) అనవచ్ఛిన్నే మహాకాశే న సంబధ్యన్తే;- [5]
(౬౭౯.) ఏవమ్, ఉపాధికృతభేదవ్యవస్థితజీ[2]వగతాః-దోషాః,
(౬౮౦) అనుపహితే పరే బ్రహ్మణి న సంబధ్యన్తే;” ఇతి చేత్;-
(౬౮౧) నైతదుపపద్యతే-నిరవయవస్యాకాశస్య,- [3] అనవచ్ఛేద్యస్య,
(౬౮౨) ఘటాదిభిశ్ఛేదాసంభవాత్తైనైవాకాశేన ఘటాదయస్సంయుక్తా
(౬౮౩) ఇతి, బ్రహ్మణోఽప్యచ్ఛేద్యత్వాద్బ్రహ్మైవోపాధిసంయుక్తం స్యాత్ .-

---

(౬౭౫) ౨౧౫౭. నిర్దోషశ్రుతిబాధం పరిహర్తుం చోదయతి (యథా-) ఇతి
(౬౭౭) ౨౧౫౮. (తత్రస్థా దోషా, వా గుణా వా) ఇతి- [కాశస్య (దోష)ః;
౨౧౫౯. “అల్పత్వమ్, అభిమతవినియోగవిశేషానర్హత్వం చ, ఘటా
౨౧౬౦. అభిమతవినియోగవిశేషార్హత్వమ్,- (గుణ)ః;-
౨౧౬౧. తదుభయమ్,- (మహాకాశే) న ప్రసజేత్;- [తే),-
౨౧౬౨. (ఘట)కరకాద్యవచ్ఛిన్నాకాశః (పరస్పరభేదశ్చ దృశ్య
౨౧౬౩. న హి [2] ఘటావచ్ఛిన్నాకాశకార్యమ్ కరకావచ్ఛిన్నాకా
శే సంభవతి?:- [వస్థాన్వితాః,-జీవాః;-
౨౧౬౪. ఏవమ్, ఉపాధిభేదకృతపరస్పరభేదేన గుణదోషవ్య
౨౧౬౫. తద్గతగుణదోషాశ్చ న [3] (పరబ్రహ్మణి సం[4]బధ్యన్తే)
౨౧౬౬. నిర్దోషత్వశ్రుతీనాం సావకాశత్వాత్, [ఇతి,
౨౧౬౭. న [5] తత్ర బాధప్రసంగః” ఇత్యర్థః.
(౬౮౧) ౨౧౬౮. పరిహరతి (నైతద్-) ఇతి-
౨౧౬౯. “ఉరగతుల్యాఙ్గులివత్, బ్రహ్మ, ఖణ్డనార్హం చేత్,-
౨౧౭౦. బ్రహ్మణి జీవగతగుణదోషాస్పర్శ ఉపపద్యతే.- [25]
౨౧౭౧. (బ్రహ్మణో) నిరవయవత్వేనా (చ్ఛేద్యత్వాత్),
౨౧౭౨. బ్రహ్మణ్యేవోపాధిసంసర్గస్స్యాదితి నిర్దోషశ్రుతిబాధ
ఏవ;” ఇత్యర్థః.

మూ.—౧ ఘటకరకాదేః పరి. ౧౧. ఘటకరకాదిపరి. ౧-౧౦. ౨ గతదో. ౨-౮. దోషాః. ౧-న. ౩ అచ్ఛేద్యస్య. ౪-౫-౮. ౪ భవాదాకాశేనైవఘ. ౨. ౫ ష్యపచ్ఛేద్య. ౧-౪-౫.

వ్యా.—౧ వా. ౧-౨-న. ౨ ఘటత్వావ. ౬. ౩ పరేబ్ర. ౩. ౪ పద్యన్తే. ౩. ౫ తద్బాధ. ౩.

(౬౯౪.) "ఘటసంయుక్తాకాశప్రదేశఃఅన్యస్మాదాకాశ[1]ప్రదేశాద్భిద్యతే," ఇతి [2]చేత్;
(౬౯౫.) ఆకాశ[3]స్యైకస్యైవ ప్రదేశభేదేన ఘటాదిసంయోగాత్,-
(౬౯౬.) ఘటాదౌగచ్ఛతి, [4]తస్యచ [5]ప్రదేశస్యఅనియమ ఇతి,- [5]
(౬౯౭.) తద్వత్, బ్రహ్మణ్యేవ, ప్రదేశభేదానియమేనోపాధిసంసర్గాత్,
(౬౯౮.) ఉపాధౌగచ్ఛతి సంయుక్తవియుక్తబ్రహ్మ[6]ప్రదేశభేదాచ్చ,
(౬౯౯.) బ్రహ్మ[7]ణ్యేవోపాధిసం[8]సర్గః, క్షణేక్షణే [9]బన్ధో మోక్షశ్చభవతీతి సన్తఃపరిహసన్తి.

(౬౯౪.) ౨౧౭౩. ప్రదేశభేదేన వ్యవస్థాంశఙ్కతే(1ఘటసంయుక్త-)ఇతి.
(౬౯౫) ౨౧౭౪. 2త్వదుక్తదృష్టాన్తేనైవానియమఇత్యాహ(ఆకాశస్య-)
౨౧౭౫. (ఏకస్యైవ-) ఇతి.- [ఇతి.
౨౧౭౬. "ఆకాశవ్యక్తయో 3నేకేసన్తిచేత్;- ఉపాధీనాంగ మనేపి, ఆకాశవ్యక్త్యన్తరాసంబన్ధేన, గుణదోషవ్యవ
౨౧౭౭. నచతథాఆకాశవ్యక్తిభేదోస్తి:"ఇతిభావః [స్థాస్స్యాత్;-
౨౧౭౮. (ప్రదేశభేదేన-) ఇత్యాది.- "ఏకోఘటఃఏకత్రైవతిష్ఠతి చేత్,-ప్రదేశభేదేన వ్యవస్థాస్యాత్, నచతథాస్తి;"
౨౧౭౯. ఇతి, దృష్టాన్తే అనియమోదర్శితః;- [ఇత్యర్థః.
(౬౯౭) ౨౧౮౦. తమ్, దార్ష్టాన్తికేదర్శయతి (తద్వత్-) ఇతి.
(౬౯౯) ౨౧౮౧. (బ్రహ్మణ్యేవ ప్రదేశభేదానియమేనోపాధిసం [20] సర్గాత్,- [చ్చ),-
౨౧౮౨. ఉపాధౌగచ్ఛతిసంయుక్తవియుక్త బ్రహ్మప్రదేశభేదా
౨౧౮౩. ఇతిహేతుద్వయస్య, సాధ్యద్వయంక్రమాదుచ్యతే,-
౨౧౮౪. (బ్రహ్మణ్యేవోపాధిసంసర్గః, క్షణేక్షణేబన్ధో మోక్షశ్చ
౨౧౮౫. "నిరవయవత్వేన అచ్ఛేద్యత్వాత్, [భవతి,-) ఇతి.- వ్యక్తిబహుత్వాభావాత్, ఉపాధీనామేకత్రైవస్థిత్యా వ్యవస్థానుపపత్తిః;" ఇత్యర్థః. [భావాచ్చ,

---

మూ.—౧ ప్రదేశ. ౧-౪-౫-న. ౨ చేన్న. ౧. చేన్నఅత్రైకాశ.౮. ౩ ఏకస్య.౧-౮-న. ౪ తస్యచ. ౧౧-న. ౫ ప్రదేశభేదస్యాని. ౯. ౬ ప్రదేశాభేదా.౧-౭-౧౨. ప్రదేశాచ్చ. ౩-౬. ౭ ఏవ. ౮-న. ౮ సర్గాత్క్షణే. ౨. ౯ బద్ధమోక్షావస్యాతామ్. ౧౧. [30]

వ్యా.—౧ ఘటేతి. ౩. ౨ తదుక్త. ౧-౨. ౩ నేకాస్సన్తీతిచేత్ ఉపా. ౪-౫-౬-౮.

(౨౦౦·) "నిరవయవస్యాకాశస్యైవశ్రోత్రేన్ద్రియత్వేపి, ఇన్ద్రియవ్యవ
స్థావత్, బ్రహ్మణ్యపివ్యవస్థోపపద్యతే," ఇతిచేత్,-

(౨౦౧·) న;- [ప్రదేశస్య,-ఇన్ద్రియత్వాత్.-

(౨౦౨·) వాయువిశేషసంస్కృతకర్ణప్రదేశ 1 సంయుక్తస్యైవాకాశ [5]

(౨౦౩.) తస్యచప్రదేశా[2]న్తరాద్భేదానియమేపి,ఇన్ద్రియవ్యవస్థోపపద్యతే.-

---

(౨౦౦) ౨౧౮౬. పునర్దృష్టాన్తవిశేషముఖేన వ్యవస్థాంశఙ్కతే(నిరవయ
వస్య-) ఇతి.-

౨౧౮౭. "యథా,(నిరవయవస్యాకాశస్యైవశ్రోత్రేన్ద్రియత్వే
పి), శ్రోత్రేన్ద్రియాణాంపరస్పర (వ్యవస్థా),- [10]
ఇన్ద్రియానిన్ద్రియవ్యవస్థాచ, ఉపపద్యతే;-

౨౧౮౮· తథా, జీవానామన్యోన్యవ్యవస్థా,
జీవబ్రహ్మవ్యవస్థాచ, ఉపపన్నా;"ఇత్యర్థః.

(౨౦౧) ౨౧౮౯· తత్రాప్యనియమాపాదనేన దూషయతి(న-)ఇతి.

(౨౦౨) ౨౧౯౦· దార్ష్టాన్తికందూషయితుమ్, దృష్టా[1]న్తవ్యవస్థా [15]
ప్రకారందర్శయతి (వాయు-) ఇతి.-

౨౧౯౧· "ఉచ్చారణప్రయత్న[2]జనిత(వాయువిశేష)సంయోగ
(సంస్కృతకర్ణ) శష్కులీ(సంయుక్తస్యైవాకాశ)
స్యశబ్దోపలబ్ధిహేతు[3]త్వమేవ(శ్రోత్రేన్ద్రియత్వ)మితి,

౨౧౯౨· ప్రదేశభేదానియమేప్యుపలబ్ధికార్యకరత్వోపపత్తేః;-

౨౧౯౩. ఉపలబ్ధిహేతోః ప్రదేశస్యేన్ద్రియత్వాత్,తదహేతో
రనిన్ద్రియత్వాచ్చ,ఇన్ద్రియానిన్ద్రియవ్యవస్థోపపత్తిః;-

౨౧౯౪. ప్రదేశభేదేనాప్యేకపురుషంప్రతి, (వాయువిశేషసం
స్కృతకర్ణ) సంయుక్తస్యప్రదేశవిశేషస్యశబ్దోపల
బ్ధికార్యకరత్వాత్;- [25]

౨౧౯౫. తంప్రతి,వాయువిశేషసంస్కృతకర్ణయుక్తస్యాపినభగ
ప్రదేశాన్తరస్య అకార్యకరత్వేన, ఇన్ద్రియాణాంపర
స్పరవ్యవస్థాసిద్ధిశ్చ;-

౨౧౯౬· ఏవమ్, ప్రదేశభేదేనాపి [4] కదాచిత్ కార్యకరత్వాత్
ఇన్ద్రియవ్యవస్థాసిద్ధిః;" ఇత్యర్థః. [30]

మూ.—౧ సంస్కృతస్యై. ౨-౩-న. ౨. న్తరత్వాద్భేదాదని. ౮.

వ్యా.—౧ న్తేఽర్థవ్యవస్థాప్ర. ౩. ౨ ప్రయుక్తజని. ౧. ౩ త్వమేతస్యైవశ్రో. ౧-౨. త్వమేతదేవశ్రో. ౮. ౪ కాదాచిత్కకార్య. ౧-౨-౮.

(౭౦౪.) [1]ఆకాశస్యతు, సర్వేషాంశరీరేషుగచ్ఛత్సు,అనియమేనసర్వదేశసం
(౭౦౫.) ఇతి, బ్రహ్మ[2]ణ్యప్యుపాధిసంయోగ[3]ప్రదేశానియమఏవ.- [యోగః,

(౭౦౪) ౨౧౯౭. దార్ష్టాన్తికదూషణసిద్ధ్యర్థమ్, (అనియమేపి-)ఇత్యుక్త మర్థముపపాదయతి (ఆకాశస్యతు-) ఇతి. [5]

౨౧౯౮. ప్రదేశవ్యవస్థిత్యభావరూపవైషమ్యపరః (తు) శబ్దః.

౨౧౯౯. "(ఆకాశస్యతు)సర్వశరీరాణాంగమనాత్తత్కర్ణప్రదేశభేదేనసంయోగోవిద్యతఇతి-(అనియమః):"ఇత్యర్థః.

(౭౦౫) ౨౨౦౦. తతఃకిమ్ ఇత్యత్రాహ ([1] ఇతిబ్రహ్మణ్యపి-) ఇతి.- (ఇతి) ః- హేతౌ. [10]

౨౨౦౧. (ఉపాధిసం [2] యోగప్రదేశానియమః).- ఉపాధిసంయోగస్యప్రదేశానియమః.-

౨౨౦౨. "ఏవమ్, బ్రహ్మ [3] ణ్యపిప్రదేశ [4] భేదానియమేనోపాధిసం [5] యోగః," ఇత్యర్థః. [ఏమ్,-

౨౨౦౩. "ఆకాశప్రదేశానియమేపి [6], కదాచిత్కార్యకరత్వరూ శ్రోత్రేన్ద్రియత్వమితి, ఇన్ద్రియవ్యవస్థాఉపపద్యతే;-

౨౨౦౪. ఏవమ్, బ్రహ్మణ్యపిప్రదేశభేదానియమేనోపాధిసం [7]యోగే, జీవత్వమపికాదాచిత్కంస్యాత్;-

౨౨౦౫. తత్,-అజత్వనిత్యత్వశ్రుతివిరుద్ధమ్; అతః, జీవబ్రహ్మవ్యవస్థా,-నోపపద్యతే," ఇత్యభిప్రాయః. [20]

౨౨౦౬. "పరస్పరవ్యవస్థాచానుపపన్నా:-
ఉపాధీనాంగమనే, సర్వజీవగతసుఖాదిప్రతిసన్ధాన [8]ప్రసంగాత్;-
ప్రదేశభేదాదప్రతిసన్ధానేచ, ఏకోపాధౌగచ్ఛతి సతి,- ప్రతిసన్ధానాభావప్రసఙ్గాచ్చ:"ఇత్యనుసన్ధేయమ్. [25]

మూ.—౧ ఆకాశస్యచ. ౪-౫. ఆత్మనస్తు. ౧. ౨ అపి. ౧-౭-న. ౩ ప్రదేశఏవ.౧.

వ్యా.—౧ ఇతి. ౪-౫-౭-న. ౨ యోగాఖ్యప్ర. ౯. ౩ ణ్యపీతిప్రదే. ౬. ౪ భేద. ౮-న. ౫ యోగప్రదేశాఇ. ౯. ౬ కదాచిదిన్ద్రియకార్య. ౩, కాదాచిత్కకార్య. ౧-౨. ౭ యోగాజ్జీవ. ౧-౨. ౮ ప్ర. ౧-౨-న.

(౨౦౬.) ఆకాశస్య స్వరూపేణైవశ్రోత్రేన్ద్రియత్వమభ్యుపగమ్యాపి,
(౨౦౭.) పరమార్థతస్తు, ఆకాశో నశ్రోత్రేన్ద్రియమ్, [[1]ఇన్ద్రియవ్యవస్థోక్తా
(౨౦౮.) "వైకారికాదహఙ్కారాదేకాదశేన్ద్రియాణిజాయన్తే" ఇతి[2]హి
(౨౦౯.) వైదికాః:- [5]
(౨౧౦.) యథోక్తంభగవతా పరాశరేణ,- "'తైజసాని',-ఇన్ద్రియాణ్యాహుః దేవావైకారికాదశ,-ఏకాదశమ్మనశ్చాత్ర,దేవావైకారికాస్స్మృతాః" [1] ఇతి.-
(౨౧౧.) అయమర్థః:- "'వైకారికః,-తైజసః,-భూతాదిః,' ఇతిత్రివిధో హఙ్కారః,-సచ, క్రమాత్,-సాత్త్వికోరాజసస్తామసశ్చ;-

---

(౨౦౬) ౨౨౦౭. "నభస ఇన్ద్రియత్వాభ్యుపగమేన, అయం పరిహారఉక్తః, నేయమర్థస్థితిః," ఇత్యాహ (ఆకాశస్య-) ఇతి.

౨౨౦౮. (స్వరూపేణైవ-) ఇతిపదేన, భూతైరిన్ద్రియాణామాప్యాయనవ్యావృత్తిః.

(౨౦౮) ౨౨౦౯. "తద్వ్యవస్థాయాః ప్రామాణికమ్?,- కథమర్థతత్త్వమ్?" [15] ఇత్యత్రాహ ("వైకారికాద్"-) ఇతి.

(౨౧౦) ౨౨౧౦. అత్రప్రమాణమాహ (యథోక్తమ్-) ఇతి.

(౨౧౧)-(౨౧౩) ౨౨౧౧. వైకారికాదిపదవ్యాఖ్యానార్థమ్,- పౌనరుక్త్య[1]వ్యాఘాతశఙ్కాపరిహారార్థం చ, తంశ్లోకంవ్యాచష్టే,- (అయమర్థః) ఇత్యాదినా. [20]

౨౨౧౨. "సాత్త్వికోరాజసశ్చైవతామసశ్చత్రిధామహాన్॥[2] వైకారికస్తైజసశ్చభూతాదిశ్చైవతామసః-॥త్రివిధో యమహఙ్కారోమహత్తత్త్వాదజాయత;॥"[3] ఇత్యాది[2]ప్రకరణపర్యాలోచనయా, తదనుగుణంవ్యాఖ్యాతమ్.

౧॥ వి-పు. ౧-౨-౪౭. ౨॥ వి-పు. ౧-౨-౩౪. ౩॥ వి-పు. ౧-౨-౩౫-౧-౨-౩౫½.

మూ.—౧ ఇన్ద్రియస్వవ్యవ. ౨. ౨ హి. ౧-౨-౩-౬-న.

వ్యా.—౧ వ్యాఘాత. ౮-న. ౨ ప్రమాణప. ౮.

(౭౧౨.) తత్ర, 'తామసాద్భూతాదేః, ఆకాశాదీనిభూతానిజాయన్తే' ఇతి సృష్టిక్రమముక్త్వా,
'తైజసాత్-రాజసాహఙ్కారాత్,ఏకాదశేన్ద్రియాణిజాయన్తే' ఇతిపరమతముపన్యస్య, [5]
'సాత్త్వికాహఙ్కారాత్, వైకారి¹కాణి,-ఇన్ద్రియాణి,జాయన్తే'
(౭౧౩.) "[దేవావైకారికాస్స్మృతాః]," ఇతి.- [ఇతిస్వమతముచ్యతే,-
(౭౧౪.) [దేవాః]- ఇన్ద్రియాణి.
(౭౧౫.) ఏవమ్, ²ఆహఙ్కారికాణామిన్ద్రియాణామ్,-భూతైశ్చాప్యాయనమ్, మహాభారతేఽచ్యతే. [10]

---

(౭౧౨) ౨౨౧౩. "అహఙ్కారకార్యప్రతిపాదకశ్లోకే, తామసాహఙ్కా¹రాప్రస్తావఃకథమ్?;-
౨౨౧౪. 'తైజసాన్యాహుః,' 'వైకారికాస్స్మృతాః' ఇత్యేతత్కథంఘటతే?:" ఇత్యతాహ (తత్ర-) ఇతి.
౨౨౧౫. తామసాహఙ్కారకార్యస్య పూర్వమేవోక్తత్వాత్, తదతానుక్తమ్. [15]
౨౨౧౬. (ఆహుః)-ఇతి, పరమతోపన్యాసః.
౨౨౧౭. "'(వైకారికాస్స్మృతాః)' ఇతి సిద్ధాన్తః" ఇత్యర్థః.
(౭౧౪) ౨౨౧౮. "ఇన్ద్రియవాచిపదంకిమ్?" ఇత్యత్రాహ("దేవాః")ఇతి.-
౨౨౧౯. "'నచక్షుషాగృహ్యతేనాపివాచానాన్యైర్దేవైః,' ¹ 'మనసాతువిశుద్ధేన,' ² 'సహ్యైవసన్తం నవిజానన్తి దేవాః,' ³ ఇత్యాదిషుప్రయోగానుసారేణ, (దేవ) శబ్దః (ఇన్ద్రియ)వాచి," ఇత్యర్థః. [హ(ఏవమ్-)ఇతి.-
(౭౧౫) ౨౨౨౦. "క్వచిత్,ఇన్ద్రియాణాంభౌతికత్వముచ్యతే?" ఇత్యత్రా
౨౨౨౧. "వైకారికాదుత్పత్తి²వాచివచనావిరోధాయ, [25] ఆపాతప్రతీతార్థత్యాగేన, తదా(ప్యాయన)మేవార్థ ఇతి మన్తవ్యమ్," ఇత్యర్థః.

౧॥ ము-ఉ. ౩-౮. ౨॥ ౩॥ ఆర. ౩-౨-౪.

మూ.—౧ కాదీన్ద్రియా. ౩-౬-౮-౯. ౨ అహఙ్కారాణామిన్ద్రి. ౩-౪-౫.

వ్యా.—౧ కారప్రస్తా. ౬. ౨ వాచి. ౩-౪-౫-౬-౯.

(౨౧౬.) " 'భౌతికత్వేపీన్ద్రియాణామ్,

(౨౧౭.) ఆకాశాదిభూతవికారత్వాదేవ ఆకాశాదిభూతపరిణామవిశేషాః,-

(౨౧౮.) వ్యవస్థితా ఏవ, శరీరవత్, పురుషాణామిన్ద్రియాణిభవన్తి;' ఇతి;-

(౨౧౯.) బ్రహ్మణి అచ్ఛేద్యే నిరవయవే నిర్వికారే త్వనియమేనానన్తహే [5]

యోపాధిసంసర్గ[2]దోషోఽపరి[3]హార ఏవ, ఇతి;-

(౨౨౦.) శ్రద్దధానానామేవాయం పక్షః," ఇతి, శాస్త్రవిదో న బహుమన్యన్తే.-

---

(౨౧౬) ౨౨౨. ఆపాతప్రతీతార్థపరత్వాభ్యుపగమేన దూషయతి ([1]భౌతికత్వేప-) ఇతి;-

౨౨౩. పూర్వమ్,- భూతానామేవేన్ద్రియత్వాభ్యుపగ [10] మేన పరిహార ఉక్తః;-

అత్ర, భూతపరిణామత్వాభ్యుపగమేనోచ్యతే, ఇతి భిదా.

(౨౨౧) ౨౨౪. "భూతపరిణామత్వావిశేషాత్ అనిన్ద్రియత్వమపి స్యాత్,- ఘటవత్;"- ఇతి శఙ్కా పరిహారార్థమ్ (భూతవికారత్వాదేవ-) ఇత్యుక్తమ్. [15]

౨౨౫. (ఆకాశాదిభూతపరిణామవిశేషాః) (ఆకాశాదిభూతవికారత్వాదేవ,) (శరీరవత్) (వ్యవస్థితా ఏవ) (పురుషాణామిన్ద్రియాణి భవన్తి-) ఇత్యన్వయః.-

౨౨౬. "న హి శరీరస్య భూతపరిణా[2]మవిశేషత్వాదశరీరత్వమ్?;- ఏవమ్, భూతపరిణామత్వేన ఇన్ద్రియాణ్యపి వ్యవస్థితాని భవన్తీతి, జీవస్య బ్రహ్మపరిణామత్వాభావాత్, వ్యవస్థా అనుపపన్నా;" ఇత్యర్థః.

౨౨౭. "బ్రహ్మపరిణామత్వే హి జీవస్య, అజత్వనిత్యత్వ[3]శ్రుతిబాధః; అకృతాభ్యాగమ, కృతవిప్రణాశ, ప్రసఙ్గశ్చ;- బ్రహ్మణో నిర్వికారత్వశ్రుతిబాధశ్చ;" ఇత్యభిప్రాయః.

మూ.—౧ అది. ౧-న. ౨ దోషాః. ౮. ౩ హరాపి వేతి. ౮.

వ్యా.—౧ భౌతికత్వాభ్యుపగమే పీతి. ౮. ౨ ణామత్వావిశే. ౩. ౩ శ్రుతివిరోధః. ౩.

(౭౨౧.) స్వరూపపరిణామాభ్యుపగమాత్, అవికారశ్రుతిర్బాధ్యతే.
(౭౨౨.) ¹"నిరవద్యతా చ బ్రహ్మణః శక్తిపరిణామః" ఇతి చేత్;-
(౭౨౩.) కేయం శక్తి ²రిత్యుచ్యతే?,-
(౭౨౪.) కిమ్, బ్రహ్మపరిణామరూపా?, ఉత బ్రహ్మణోఽన్యా కాపి?, ఇతి;- [5]
(౭౨౫.) ఉభయపక్షేఽపి, స్వరూపపరిణామోఽవర్జనీయ ఏవ... ... ...

౨౨౨౮. (నిరవయవ) త్వమ్, (నిర్వికార) త్వం చ (¹అచ్ఛేద్య) త్వే హేతుః.

(౭౨౦) ౨౨౨౯. (శ్రద్దధానానామ్).- "న్యాయనిరూపణాక్షమాణామ్- ఉపదేశమాత్రతృప్తానామ్," ఇత్యర్థః. [10]

౨౨౩౦. ఏవమ్, జీవబ్రహ్మైక్యాభ్యుపగమే నిర్దోషత్వశ్రుతిబాధ ఉక్తః.-

(౭౨౧) ౨౨౩౧. అవిద్యారూపేణ బ్రహ్మణః పరిణామాభ్యుపగమే దూషణమాహ (స్వరూప-) ఇతి [ఇత్యర్థః

౨౨౩౨. (అవికార)త్వ(శ్రుతి)ర్నిర్మలత్వశ్రుతిశ్చ బాధ్యేతే, [15]

(౭౨౨) ౨౨౩౩. "న స్వరూపేణ (పరిణామః), అపితు,- (శక్తి) రేవ పరిణమతే

౨౨౩౪. 'దేవాత్మశక్తిమ్'¹ ఇత్యాదివచనాత్;-" ఇతి శఙ్క్యతే (బ్రహ్మణః-) ఇతి.

(౭౨౩) ౨౨౩౫. ²దూషయతి (కేయమ్-) ఇతి. [20]

(౭౨౪) ౨౨౩౬. (బ్రహ్మణోఽన్యా కాపి-) ఇతి.- "బ్రహ్మస్వరూపమేవ" ఇత్యర్థః.

౨౨౩౭. వికల్పశిర³స్త్వేన, అత్యన్తభేదో న శఙ్క్యతః,- తదనభ్యుపగమాత్.

(౭౨౫) ౨౨౩౮. శిరోద్వయేఽపి దూషణమాహ (ఉభయ-) ఇతి. [25]

౨౨౩౯. ఏవమ్, భాస్కరమతం ప్రతిక్షిప్తమ్. ... ...

౧॥

మూ.—౧ నిరవద్యస్య బ్రహ్మ. ౧. నిరవద్యా చ బ్ర. ౩-౬. ౨ ఇతి. ౧-న.

వ్యా.—౧ అవచ్ఛేద్య. ౪-౫. ౨ దూషణమాహ కే. ౪-౫. ౩ స్త్వేతిన్యాయేన. ౧.

(౭౨౬.) [1]తృతీయేపిపక్షే;-జీవబ్రహ్మణో[2]ర్భేదవదభేదస్యచాభ్యుపగమాత్;-
(౭౨౭.) తస్యచ,తద్భావాత్, సౌభరిభేదవత్,-స్వావతారభేదవచ్చ,-
సర్వస్యఈశ్వరభేదత్వాత్, సర్వేజీవగతాదోషాస్తస్యైవస్యుః

(౭౨౬)-
(౭౬౯) ౨౨౪౦. అథయాదవప్రకాశమతంనిరస్యతి (తృతీయేపి-) [5]
ఇత్యాదినా.

౨౨౪౧. భాస్కరయాదవప్రకాశాభ్యామ్, స్వాభిమతార్థసాధకప్రమాణసిద్ధ్యర్థమ్,బన్ధమోక్షాదివ్యవస్థాసిద్ధ్యర్థంచ, ప్రపఞ్చస్యపారమార్థ్యమభ్యుపేతమ్.

౨౨౪౨. తత్ర,ముక్తావభేదశ్రుతేః,(భేద)స్యౌపాధికత్వమ్,(అభేదస్య)స్వాభావికత్వంచ,(జీవబ్రహ్మణో)రభ్యుపేతమ్.-

౨౨౪౩. "అచిద్బ్రహ్మణోస్తు,సర్వస్యబ్రహ్మాత్మకత్వశ్రుతేః,నిర్మలత్వాదిశ్రుతేః, ఉపాధ్యన్తరాభ్యుపగ[1]మేఽనవస్థానాచ్చ, భేదాభేదౌస్వాభావికావ[2]భ్యుపగతౌభాస్కరమతే,-

౨౨౪౪. యాదవప్రకాశమతేతు, ముక్తావపిభేదనిర్దేశశ్రుతేః, జీవబ్రహ్మణోశ్చభేదాభేదౌస్వాభావి[3]కావభిమతౌ:" ఇతిభిదా.-

(౭౨౬) ౨౨౪౫. తత్ర, భాస్కరమతప్రతిక్షేపానన్తరమ్యాదవప్రకాశమతంనిరస్యతే(తృతీయేపి-)ఇతి.

(౭౨౭) ౨౨౪౬. (తస్యచ, తద్భావాత్) - బ్రహ్మణో, జీవభావాత్.

౨౨౪౭. ఏకజీవభేదస్య, (సౌ[4]భరి) దృష్టాన్తః;.

౨౨౪౮. ఈశ్వరభేదస్య, (స్వావతార) దృష్టాన్తః:.

౨౨౪౯. నహిసౌభరిశరీరభేదాజ్జీవభేదః?;-

౨౨౫౦. నచనృసింహవామనాదీనామనీశ్వరత్వమ్?.

౨౨౫౧. "యథా, త్వన్మతే, భేదశ్రుతిము[5]ఖ్యార్థాపరిత్యాగేన, స్వాభావికభేదాభ్యుపగమాత్, బ్రహ్మణిజీవగతదో[6]షాద్యస్పర్శః;- [25]

మూ.—౧ తృతీయపక్షేపిజీ. ౪-౫. ౨ ర్భేదస్యానభ్యు. ౧. ౩ భేదత్వాచ్చ. ౧.

వ్యా.—౧ మేనావస్థా. ౧. మేనవ్యవస్థా. ౪-౫. ౨ భ్యుపేతౌ. ౩-౬. ౩ కావితిమతాభిమతా. ౬. కావితిమతభిదాస్థితిః. ౩. కావితిమతావితిభిదా. ౧౧. కావితిమతభిదా. ౪-౫. ౪ భరిర్దృష్టా. ౩. ౫ ర్థాపరి. ౬. ౬ ఆది. ౪-౫-న.

(౭౭.) ఏతదుక్తంభవతి;-

(౭౯.) "ఈశ్వ[1]రః, స్వరూపేణైవసుర నరతిర్యక్థావరాదిభేదేనావ[2]స్థితఃఇతి [3]హితదాత్మకత్వవర్ణనం క్రియతే?,.-

---

౨౨౫౨.తథా,అస్మాభిరపిస్వాభావికోభేదోఽభ్యుపగతః,।నత్వావిద్యకః,ఔపాధికోవేతి,అస్మత్పక్షేపినకశ్చిద్దోషః;-

౨౨౫౩. అభేదశ్రుతేరపిముఖ్యార్థస్వీకారేమోదోషస్త్వయా ఆపాద్యతే, [2]సః,-త్వత్పక్షేపితుల్యః,-

౨౨౫౪. అభేదశ్రుతిముఖ్యార్థస్య,త్వత్పక్షేపిస్వీకృతత్వాత్;-

౨౨౫౫. తస్మాత్, అస్మాన్ప్రతి, అయందోషఆపాదయితుం [10] [3]నయుజ్యతే:-

౨౨౫౬. కిఞ్చ,చిదచిదీశ్వరాఃబ్రహ్మాంశభూతాః,బ్రహ్మతుతదంశీ తస్మాత్, 'యథా, మృదంశభూత ఘటశరావాదీనా మన్యోన్యగుణదోషాసంకరః;-

(౭౭) ౨౨౫౭. ఏవమ్,బ్రహ్మాంశభూతయోర్జీవేశ్వరయోరపి,గుణదోషాసఙ్కరః"ఇతిశఙ్కాయామాహ(ఏతదుక్తమ్-)ఇతి.

(౭౯) ౨౨౫౮(ఈశ్వరఃస్వరూపేణైవ-)ఇత్యనేన,ఈశ్వరస్యబ్రహ్మాంశత్వంనిరస్తంభవతి,-

౨౨౫౯. జగత్కారణత్వంహిబ్రహ్మలక్షణమ్?.

౨౨౬౦. "కారణవాక్యానిచ " సదేవసోమ్యేదమగ్రఆసీత్"౧ "బ్రహ్మవాఇదమేకఏవాగ్రఆసీత్" ౨

౨౨౬౧. "ఆత్మావాఇదమేకఏవాగ్రఆసీత్"౩

౨౨౬౨. "ఏకోహవైనారాయణఆసీత్" ౪

౨౨౬౩. "విష్ణుస్తదాసీద్ధరిరేవనిష్కళః" ౫

౨౨౬౪."తమీశ్వరాణాంపరమంమహేశ్వరమ్"౬ఇత్యారభ్య-

౨౨౬౫. "సకారణంకరణాధిపాధిపః" ౭ ఇత్యాదీ[4]ని,

౨౨౬౬. ఐకకణ్ఠ్యేన ఈశ్వరస్యజగత్కారణత్వంవదన్తి-

౨౨౬౭. ఈశ్వరస్యచ, " నతత్సమశ్చాభ్యధికశ్చదృశ్యతే" ౮ ఇతి, సమాభ్యధికరాహిత్యంచశ్రూయతే;,-

౨౨౬౮. తచ్చ, ఈశ్వరస్యబ్రహ్మాంశత్వేతు నఘటతే,- [30]

౧॥ఛా-ఉ. ౬-౨-౧. ౨॥బృ-ఉ. ౩-౪-౧౧. ౩॥ఐ-ఉ.౧-౧-౧. ౪॥మహా-ఉ. ౧. ౫॥ ౬॥ శ్వే-ఉ. ౬-౧౩. ౭॥ శ్వే-ఉ. ౬-౧౯. ౮॥ శ్వే-ఉ. ౬-౧౬.

మూ.—౧ రశ్వస్వ. ౧. ౨ స్థితిరితిహి. ౧. ౩ హి. ౪-౫-న.

వ్యా.—౧ నత్వవిద్యా. ౧. నత్వావిద్యకౌపా. ౩. ౨ సచత్వత్ప. ౪-౫-౬. ౩ నశక్యతే. ౩-౪-౫. ౪ దిన్యైక. ౪-౫-౬.

(౨౩౦.) తథాసతి, ఏకమృత్పిణ్డారబ్ధఘటశరావాదిగతాన్యుదకాహరణాదీనిసర్వకార్యాణి,యథాతస్యైవభవన్తి;- [త్:" ఇతి

(౨౩౧.)ఏవమ్, సర్వజీవగతసుఖదుఃఖాది,- సర్వమ్, ఈశ్వరగతమేవస్యా

(౨౩౨.) "ఘటకరకాదిసంస్థానానుపయుక్తమృద్ద్రవ్యమ్, యథాకా [5] ర్యాన్తరాన్వితమ్,

(౨౩౩.) ఏవమేవ ౧సుర పశుమనుజాది జీవత్వానుపయుక్తేశ్వరః, సర్వజ్ఞస్సత్యసంకల్పత్వాదిగుణాకరః," ఇతిచేత్;-

---

అంశాదంశి ౧నోఽధికత్వేన, ఈశ్వరాదప్యధికస్య,-సంభవాత్;- [10]

౨౨౮. తస్మాత్, సమాభ్యధికరాహిత్యాత్, జగత్కారణత్వాచ్చ, ఈశ్వరఏవబ్రహ్మేతి, ఈశ్వరస్య బ్రహ్మాంశత్వమనుపపన్నమ్:"

౨౨౦. ఇత్యభిప్రాయేణ(ఈశ్వరస్వరూ²పేణ-) ఇత్యుక్తమ్.-

(౨౩౦) ౨౨౧. "నహిత్వయా, అస్మన్మతఇవాత్మశరీరభావేన [15] తాదాత్మ్యంవర్ణ్యతే?;-

౨౨౨. అపితు (ఈశ్వరఃస్వరూపేణైవసురన) రాదిరూపేణ (స్థితఇతిహి) తాదాత్మ్యంవర్ణ్యతే?-

౨౨౩. (తథాసతి) (మృత్పిణ్డారబ్ధఘ)టా(దిగతోదకాహరణా)దికార్యాణి,యథా,మృత్పిణ్డస్యైవ(భవన్తి), [త్యర్థః.

౨౨౪. (ఏవమ్,సర్వ³జీవగతసుఖదుఃఖ)భాగీశ్వరస్స్యాత్:"ఇ

(౨౩౨) ౨౨౫. పునః, పరమతంశఙ్క్యతే (ఘటకరకాది-) ఇతి.-

౨౨౬. "యద్యపి⁴ కార్యత్వేనో పయుక్తమృదంశస్పర్శి,-ఘటాదిగతోదకాహరణాది,-భవతి,

తథాపి, కార్యత్వే నానుపయుక్తమృదంశాన్తరస్పర్శి,-నభవతి, [నప్రసజన్తి:"ఇత్యర్థః

౨౨౭. తథా (జీవత్వానుపయుక్తేశ్వరాం) శేజీవగతదోషాః

మూ.—౧ సురనరజీవత్వాను. ౧. సురనరమనుజాది. ౩. సురనరపశుమనుజాది. ౬. సురపశుమనుష్యజీవ. ౮.

వ్యా.—౧ అధికత్వేన. ౪-౫-౬-న. ౨ హైవేత్యు: ౩. ౩ సర్వజగతస్సర్వసుఖ. ౩.[30] సర్వజీవగతసర్వసుఖ. ౧-౨-౮. ౪ కార్యకరత్వేనోప. ౪-౫.

(౨౩౪.) సత్యమ్,

(౨౩౫.) [1]"సఏవ[2]ఈశ్వరః[3]ఏకేనాంశేనకల్యాణగుణా[4]కరః, సఏవ[5]చాన్యేన అంశేనహేయగుణాకరః", ఇత్యుక్తమ్,-ద్వయోరంశయోరీశ్వరత్వా విశేషాత్.- [5]

(౨౩౬.) "ద్వావంశౌవ్యవస్థితౌ" ఇతిచేత్,

(౨౩౭.) కస్తేన లాభః?.-

(౨౩౮.) ఏకస్యైవ,[6]ఏకేనాంశేన నిత్యదుఃఖిత్వాత్,

(౨౩౯) అంశాన్తరేణసుఖిత్వమపి నేశ్వర[7]త్వాయకల్పతే;-

(౨౪౦.) యథా, దేవదత్తస్యైకస్మిన్హస్తేచన్దనపఙ్కాను[8] లేపః కేయూరకటకాఙ్గులీయకాలఙ్కారః, [10]

(౨౪౧.) [9]ఏతస్యైవాన్యస్మిన్ హస్తేముద్గరాభిఘాతః, కాలానలజ్వాలానుప్రవేశశ్చ,తద్వదేవఈశ్వర[10]స్యస్యాత్ ఇతి, బ్రహ్మాజ్ఞానపక్షాదపిపాపీయానయం భేదాభేదపక్షః,-

---

(౨౩౪) ౨౨౭. పరిహరతి (సత్యమ్-) ఇతి.- [15]

౨౨౮- "తత్రాపి, అంశినఏకత్వాత్, ఈశ్వరస్యైవదోషఃప్రసజతి"ఇత్యర్థః.

(౨౩౬) ౨౨౯. జీవేశ్వరాంశయోర్వ్యవస్థితత్వాత్, 'జీవగతదోషః, నేశ్వరస్పృక్, ఇతిశఙ్కతే (ద్వావంశౌ-) ఇతి.

(౨౩౭) ౨౩౦. దూషయతి (కః) ఇతి.- [20]

(౨౩౮) ౨౩౧. "ఈశ్వరస్యచేతనత్వేన స్వాంశజీవగతసర్వదుఃఖప్రతిసన్ధాతృత్వాత్ (అంశాన్తరేణసుఖిత్వం... నేశ్వరత్వాయ)భవతి"ఇత్యర్థః.

(౨౪౦) ౨౩౨. తత్రదృష్టాన్తమాహ (యథా-) ఇతి.-

౨౩౩. ఐహికాల్పసుఖస్య,మోక్షసుఖస్యచ,స్థానే,(చన్దనా... నులేపః కేయూరా...ద్యలఙ్కార) శ్చ.

౨౩౪. ఐహికాల్పదుఃఖ,నారకానన్తదుఃఖ,స్థానే, (ముద్గరా) భిహతిః(కాలాగ్ని...ప్రవేశశ్చ).

మూ-౧సఏవ - ౪-౫-న.౨ - ఈశ్వరః- ౨- న.౩ - తేనాంశేన- ౩- ౬-౮. ౪- కరః ఏకేనాంశేనహే - ౪ - ౫.

౫-చ- ౪- ౫. న.౬ఏకాంశేన - ౧- ౨- ౩- ౮. ౭త్వ - ౩-౬ - న. ౮లేపనకే - ౬.

౯తస్యైవ- ౨- ౬-౧౦. ౧౦స్య-౨- ౩- ౪-౫న. స్యాపీతిబ్ర-౯. స్యాపిబ్ర -౧౦.

(౭౪౨.) అపరిమితదుఃఖస్యపారమార్థికత్వాత్,
సంసారిణామనన్తత్వేన దుస్తరత్వాచ్చ.

(౭౪౩.) "తస్మాద్విలక్షణోఽయంజీవాంశః" ఇతిచేత్?.-

(౭౪౪.) ఆగతోఽసితర్హిమదీయంపన్థానమ్.- [5]

(౭౪౫.) ఈశ్వరస్యస్వరూపేణతాదాత్మ్యవర్ణనేస్యాదయందోషః;-

(౭౪౬.) ఆత్మశరీరభావేనతు తాదాత్మ్యప్రతిపాదనే నకశ్చిద్దోషః,

(౭౪౭.) ప్రత్యుత నిఖిలభువననియమనాదిర్మహాన్ గుణగణఃప్రతిపాదితో భవతి.-

---

(౭౪౨) ౨౨౮. భేదాభేదపక్షస్యపాపీయస్త్వముపపాదయతి [10]
(అపరిమిత-) ఇతి.-

౨౨౭. ఔపాధికభేదవాదినోపితుల్యమిదం (పాపీయ)స్త్వమ్,
తతోప్యాధిక్యబుద్ధ్యాపశ్చాత్తనత్వాదత్రేదం దూషణ
ముక్తమ్.

(౭౪౩) ౨౨౮. అగత్యా పరేణవిలక్షణత్వాభ్యుపగమంశఙ్కతే [15]
(తస్మాద్-) ఇతి.

(౭౪౪) ౨౨౯. అభ్యుపగమేన ప్రతిపత్తింసూచయతి(ఆగతోఽసి-)ఇతి.

౨౩౦. అపసిద్ధాన్తప్రసఙ్గ ఇత్యర్థః.

(౭౪౫) ౨౩౧. "భవత్పక్షేఽప్యభేదశ్రుతిరముఖ్యార్థాస్యాత్;-

౨౩౨.ముఖ్యార్థస్వీకారే,ఉక్తదోషాపాతస్స్యాత్:"ఇతిశఙ్కా
యాంతంపరిహర్తుం స్వరూపేణతాదాత్మ్యవర్ణనేతం
దోషమనుమన్యతే (ఈశ్వరస్య-) ఇతి.

(౭౪౬) ౨౩౩. తర్హి "కథమ్,భవతా(తాదాత్మ్య)ంవర్ణ్యతే"ఇత్యత్రా
హ (ఆత్మ-) ఇతి.

౨౩౪. "నకేవలందోషాభావః,-మఙ్గళగుణసిద్ధిః"ఇత్యా [25]
హ(ప్రత్యుత-)ఇతి

౨౩౫. (ఆది) శబ్దేన ధారకత్వశేషిత్వాద్యుచ్యతే.

మూ-౧ నాపిదు-౧.౨సిహి త-౨.౩దిభిర్మహా-౨-౯-౧౦.౪గణ-౧-౬-౮ న.

వ్యా-౧- గతిమూశం-౩.గతదూషణమూశం-౬ ౨-తు-౧-౨-న.౩తత్పరి-౩. ౪వలదో-౩-౬.

(౨౪౭.) సామానాధికరణ్యంచముఖ్యవృత్తమ్.
(౨౪౯.) అపిచ[1]ఏకస్యవస్తునోఽభిన్నాభిన్నత్వంవిరుద్ధత్వాన్నసంభవతీతి ఉక్తమ్;-
(౨౫౦.) ఘటస్య[2]పటాద్భిన్నత్వే సతి, తస్య[3]తస్మిన్నభావః, [5]
(౨౫౧.) అభిన్నత్వే సతి[4] తస్యచ[5]భావః ఇతి,
(౨౫౨.) ఏకస్మిన్కాలేచ, ఏకస్మిన్దేశేచ, ఏక[6]స్యపదార్థస్యయుగపత్సద్భావః,అసద్భావశ్చ,-విరుద్ధః.
(౨౫౩.) "జాత్యాత్మ[7]నా భావః, వ్యక్త్యాత్మనాచాభావః" ఇతి[8]చేత్;-

(౨౪౭) ౨౯౯౬. తర్హిముఖ్యత్వంస్యాదిత్యతాఽఽహ (సామానాధికరణ్యంచ-) ఇతి. [10]
౨౯౯౭. ఏవమ్, శ్రుతేః, జీవబ్రహ్మణోర్భేదాభేదపరత్వందూషితమ్;-
(౨౪౯) ౨౯౯౮. ఇదానీంసామాన్యేన సర్వస్యవస్తునో భిన్నాభిన్నత్వం నిరస్యతి (అపిచ-) ఇతి. [15]
౨౯౯౯. (ఉక్తమ్-) ఇతి.- నిర్విశేషవస్తు నిరాసేప్రసంగాత్ (ఉక్తమ్-) ఇత్యర్థః.
(౨౫౦) ౩౦౦౦. తత్రవిరుద్ధ[1]త్వహేతోస్సిద్ధప్రకారేణాసంభవఉక్తః;-
౩౦౦౧. అత్ర,తదేవవిరుద్ధత్వంకథమ్?- ఇతిశఙ్కాయామ్ తదుపపాద్యతే (ఘటస్య-) ఇతి.- [20]
౩౦౦౨. (ఘటస్య[2]పటాద్భిన్నత్వం)నామ- తస్యతత్ర (భావః)
౩౦౦౩. (అభిన్నత్వం) నామ-తత్ర (తస్య... భావః) ఇత్యర్థః.
(౨౫౨) ౩౦౦౪. తతఃకిమ్?- ఇత్యతాఽఽహ (ఏకస్మిన్-) ఇతి.
(౨౫౩) ౩౦౦౫. ఆకారభేదాదవిరోధంశఙ్కతే (జాత్యా-) ఇతి.
౩౦౦౬. "జాతిమభ్యుపగచ్ఛద్భిరభిమతభేదాభేదదూషణేన, [25] తామనభ్యుపగచ్ఛద్భిరభిమతభేదాభేదోఽపిప్రతిక్షిప్తస్స్యాత్:"ఇత్యభిప్రాయేణ-([3]జాత్యాత్మనా-) ఇత్యాద్యుచ్యతే.

మూ.—౧-ఏకస్యైవవస్తునోఽభి- ౨-౭-౯. ౨ఘటాద్భిన్న-౧-౨. ౩ తాదాత్మ్యేతయాతస్మిన్న - ౧౧. ౪ - తస్యసద్భావః ౬. ౫ తాదాత్మ్యేతయాభావః - ౧౧. ౬ స్యహిప. ౨-౩-౪-౫. ౭నాచభావః- ౧. ౮ చేన్న- ౭ - ౧౧.

వ్యా.—౧ త్వ- ౩ న.౨ ఘటాద్భి- ౧-౯. ౩ జాత్యాద్యుచ్య-౧.

(౭౫౪.) జాతేః[1]ముణ్డేనచాభేదేసతి;ఖణ్డేముణ్డస్యాపిసద్భావప్రసంగః;-
(౭౫౫.) [2]ఖణ్డేనచజాతేరభిన్నత్వేసద్భావః,భిన్నత్వేఽసద్భావః;-అశ్వేమ
హిషుత్వస్యేవేతివిరోధోదుష్పరిహరఏవ.-

---

(౭౫౪) ౩౦౦౭. అత్రజాతివ్యక్త్యోఃకిమ్(అభిన్నత్వ)మ్?- [5]
ఉత(భిన్నత్వ)మ్?-
౩౦౦౮. ఉత(భిన్నాభిన్నత్వ)మ్- ఇతివికల్పమభిప్రేత్య,
(అభిన్నత్వ)పక్షేదూషణమాహ (జాతేః-) ఇతి.
౩౦౦౯. జాతివ్యక్త్యోరభేదశ్చేత్;-ఖణ్డముణ్డవ్యక్తిద్వయేన
జాతేరభేదాత్,ఖణ్డస్యముణ్డత్వప్రసఙ్గఇత్యర్థః. [10]
౩౦౧౦.తత్రభిన్నత్వపక్షే,వ్యక్తిగతోభేదః,జాతిగతశ్చాభేదఇతి
౩౦౧౧. నైకస్యద్వ్యాత్మకతేతి దూషణస్య స్పష్టత్వాత్, తద
నుక్తమ్. [నా-

(౭౫౫) ౩౦౧౨. (భిన్నాభిన్నత్వ)పక్షేదూషణమాహ([1]ఖణ్డేనచ-)ఇత్యాది
(౭౫౯) ౩౦౧౩."జాతేః,-ముణ్డస్యచాభేదాత్,[2]ఖణ్డస్యముణ్డత్వప్రసఙ్గః;-
౩౦౧౪. జాతేః;- ముణ్డస్యచభేదా[3]దశ్వస్యగజత్వాభావవత్,
ఖణ్డస్యముణ్డత్వాభావప్రసఙ్గఃఇతివిరోధః;-
౩౦౧౫.యద్వాజాతివ్యక్త్యోరభేదే, ఖణ్డస్యజాతిరూపత్వప్రసఙ్గః;-
౩౦౧౬. భేదే,ఖణ్డస్యజాతిరూపత్వాభావప్రసఙ్గః,"-ఇతి
౩౦౧౭, ఏవమ్,యుగపత్,ఏకత్రైకస్య భావాభావ (విరోధో
దుష్పరిహర) ఇత్యర్థః.
౩౦౧౮. "జాతిరూపేణాభేదః, వ్యక్తిరూపేణభేదః,- ఇత్యేవం
రూపభేదాభేదదూషణేన, అవస్థాత్మనాభేదః,ద్రవ్యరూ
పేణాభేదఇత్యేవం రూపభేదాభేదశ్చయాదవ ప్రకాశా
భిమతోనిరస్తోభవతితుల్యన్యాయత్వాత్.- [25]
౩౦౧౯. యద్వాజాతిశబ్దోద్రవ్యపరః,
౩౦౨౦. వ్యక్తిశబ్దః[4]అవస్థాపరః[5]ఇతియోజనీయమ్;-
౩౦౨౧. నహిదృష్టేనుపపన్నన్నామ?-

మూ.—౧ - చ - ౩ న. ముణ్డాభే- ౧. ౨. ఖణ్డేచజాతే- ౨-౪- ౬, ౮-౯.
౩త్వ-౧-౩-౯-న.

వ్యా.—౧ ఖణ్డేచేత్యా-౩-౪-౫.౨ ఖణ్డత్వస్యము- ౬. ౩ అశ్వేగజ- ౯. ౪ ద్రవ్యా
వస్థా-౪-౫. ౬. ౫ ఇత్యేవంయో-౮. ౬ దృష్టోనుపపన్నఃకి-౧. దృష్టేనోపపన్నంనామ-౬.

(౭౫౬.) జాత్యాదేః,వస్తుసంస్థానతయావస్తునఃప్రకారత్వాత్,
(౭౫౭.) ప్రకారప్రకారిణోశ్చపదార్థాన్తరత్వమ్,
(౭౫౮.) ప్రకారస్యపృథక్సిద్ధ్యనర్హత్వమ్,పృథగనుపలమ్భశ్చ,
(౭౫౯.) తస్యసంస్థానస్యచానేకవస్తుషుప్రకారతయాఽవస్థితిశ్చ,ఇత్యాది పూర్వమేవోక్తమ్. (౩౧౨ - ౩౧౯)

---

(౭౫౬) తస్మాద్భేదాభేదయోఃప్రతిపన్నత్వేన నోక్తదోషప్రసంగః" ఇతిశఙ్కాయాంప్రతీతిర్నతథేత్యాహ(జాత్యాదేః-) ఇతి.-

౩౦౨౨. ప్రథమపిణ్డగ్రహణేఽభేదేన గ్రహణమ్, భేదాభేదసాధనత్వేనహిపరైరుచ్యతే?-తత్ప్రత్యుక్తమ్.

(౭౫౭) ౩౦౨౩. (ప్రకారప్రకారిణోశ్చపదార్థాన్తరత్వమ్-) ఇతి.

౩౦౨౪. (వస్తుసంస్థానతయా-)ఇతి.-(సంస్థాన) శబ్దఃఅపృథక్సిద్ధ

౩౦౨౫. [1]ధర్మవాచీ(వస్తుసంస్థానతయా వస్తునఃప్రకారత్వాత్)

౩౦౨౬. అపృథక్సిద్ధధర్మత్వేన (వస్తునః)విశేషణత్వాదిత్యర్థః.

౩౦౨౭. ఇదమిత్థమ్ఇతిప్రకారప్రకారిభావేనప్రతీతేః, నాత్ర భేద ఇతిస్పష్టమ్.

౩౦౨౮. (పృథక్సిద్ధ్యనర్హత్వమ్-) ఇత్యనేన సహోపలమ్భని యమఃప్రత్యుక్తః.-

౩౦౨౯. మత్వర్థీయప్రత్యయనిరపేక్షసామానాధికరణ్యమపి, అపృథక్సిద్ధధర్మవాచిత్వాత్, ఇత్యుక్తంభవతి.-

౩౦౩౦. ఏకశబ్దానువిద్ధప్రత్యయఃధర్మైక్యాత్,-

౩౦౩౧. నతు,ధర్మధర్మిణోరభేదాత్ ఇతిస్ఫుటతరమ్.

(౭౫౯) ౩౦౩౨. (సంస్థానస్యచా[2]నేకవస్తుషుప్రకారతయాస్థితిశ్చ-)ఇత్యనేన ప్రథమపిణ్డగ్రహణేపి, సంస్థానస్య[3]గ్రహణ మస్తీత్యుక్తంభవతి;-

౩౦౩౩. అన్యథా,ద్వితీయపిణ్డగ్రహణేఽనువృత్తిర్న[4]హిబోద్ధుం శక్యతే?

౩౦౩౪. "నిర్వికల్పకప్రత్యక్షే[5]ణాభేదేన గృహీతమ్" ఇతిచేత్;- తదపిప్రత్యుక్తమ్,-ఇతి (ఆది) శబ్దాభిప్రాయః [30]

వ్యా.—౧ – సంబన్ధవాచీ – ౮. ౨నేకేషుప్రకా-౩. ౩ గ్రహణమప్యస్తీ-౪-౫. గ్రహణముక్తంభవ – ౬. ౪- హి- ౪-౫- న. ౫ ణ- ౩- న.

(౭౬౦.) [1]సోయమితిబుద్ధిప్రకారైక్యాత్,

(౭౬౧.) అయమపి,దణ్డీతిబుద్ధివత్ :-

(౭౬౦) ౩౦౩౫. "అనువృత్తాజాతిః,- నవ్యావృత్తంసంస్థానంభవతి" ఇతిశఙ్కాయామ్, సంస్థానమేవ జాతిరిత్యుపపాదయతి (సోయమితి-)ఇతి.

౩౦౩౬. (ప్రకారైక్యాత్) "ఏకప్రకారత్వాత్ - తుల్యప్రకారత్వాత్" ఇత్యర్థః.

౩౦౩౭. "సంస్థా[2]నాతిరేకేణ[3]జాతిర్నామ'నకాచిదుపలభ్యతే;-

౩౦౩౮. అనువృత్తవ్యవహారేణకల్ప్యతేచేత్, [10]

౩౦౩౯. తదయుక్తమ్,-అనువృత్తవ్యవహారస్యాన్యథాసిద్ధేః;-

౩౦౪౦. అశ్వగజమహిషగవాదిషు ఇయంజాతిరియంజాతిరిత్యనువృత్తవ్యవహారేపి, న[4]హిజాతిషు జాత్యన్తరం కల్ప్యతే?;-

౩౦౪౧. ఇయంవ్యక్తిరియంవ్యక్తిరితివ్యవహారేణ, [15] వ్యక్తిషునహివ్యక్తిత్వజాతిఃకల్ప్యతే?;-

౩౦౪౨. సహివ్యవహారః[5] సాదృశ్యాత్ :-

౩౦౪౩. తస్మాత్,కల్పకస్యాన్యథాసిద్ధత్వాత్, సంస్థానాతిరిక్తస్యాదర్శనాత్,సంస్థానమేవజాతిః"ఇత్యర్థః.

౩౦౪౪. (సోయమితిబుద్ధిః) [6] అను వృత్తవిషయ వ్యవహారాన్వితా(బుద్ధిః)-తజ్జాతీయత్వబుద్ధిః-

౩౦౪౫. "(అయమపి) గౌః"ఇతి[7]బుద్ధిరిత్యర్థః.

(౭౬౧) ౩౦౪౬ (దణ్డీతిబుద్ధివత్-) ఇతి.-

౩౦౪౭. "అయందణ్డీ (అయ[8]మపిదణ్డీ) తివ్యవహారేదణ్డిత్వంనామజాతిః,నహ్యస్తి?,,ఇత్యర్థః [25]

మూ —౧- సోయందేవదత్తఇతిబు- ౧.

వ్యా.—.౧ - భవతి౬-న. ౨ నవ్యతిరే ౩. ౩ జాతిర్నామ- ౪-౫-న. ౪-హి-౧ ౨ న. ౫ సాసాదృశ్యాత్. ౧-౮.౬- వృత్తివిష. ౧-౬. ౭-బుద్ధివదిత్య-౯.౮అపి.౮-న.

(౭౬౨.) అయమేవ[1]చజాత్యాదిప్రకారోవస్తునోభేద ఇత్యుచ్యతే,
(౭౬౩.) తద్యోగఏవ,[2]‘వస్తు,-భిన్నమ్, ఇతివ్యవహారహేతురిత్యర్థః.
(౭౬౪.) సచ, వస్తునోభేదవ్యవహారహేతుః, స్వస్యచ,
(౭౬౫.) సంవేదనవత్ ;- [5]
(౭౬౬.) యథాసంవేదనమ్,[3]వస్తునో వ్యవహారహేతుః,
(౭౬౭.) స్వస్యవ్యవహారహేతుశ్చ,-భవతి-

౩౦౪౮. గుణక్రియా[1]త్మసుఅను[2] వృత్తవ్యవహారోపి పార్శ్వాకారాణాంప్రతిబన్దీత్వేన వక్తవ్యః.-

౩౦౪౯. “ప్రతియోగిబుద్ధినిరపేక్షోజాత్యాదిః, [10]

(౭౬౨) ౩౦౫౦. ప్రతియోగిసాపేక్షోభేదోభవితుం నార్హతి,, ఇతిశఙ్కాయాంజాత్యాదిరేవభేదఇతిసాధయతి(అయమేవచజాత్యాదిః-) ఇతి.

(౭౬౩) ౩౦౫౧. “జాత్యాదేర్భేదఇతికిమ్, సంజ్ఞాకరణం [3] దేవదత్తాదివత్” [15]

౩౦౫౨. ఇతిశఙ్కాయాంతద్వివృణోతి (తద్యోగఏవ-) ఇతి.-

౩౦౫౩. “అభేదబుద్ధివిరోధీహిభేదః?-జాత్యాదిగ్రహణే అభేదబుద్ధినివృత్తేఃజాత్యాదిరేవభేదః”ఇత్యర్థః

(౭౬౪) ౩౦౫౪, “జాత్యాది విషయభేద వ్యవహారే హేత్వన్తరాపేక్షయాఅనవస్థాప్రసంగః,, ఇత్యత్రాహ(సచ-)ఇతి- [20]

౩౦౫౫. స్వపరనిర్వాహకోజాత్యాదిరిత్యర్థః.

(౭౬౫) ౩౦౫౬(సంవేదనవత్-)ఇతి- సంవేదనస్యస్వపరవ్యవహారహేతుత్వంహిపరాభ్యుపగతమ్?

(౭౬౬) ౩౦౫౭. తదేవవివృణోతి(యథా-)ఇతి-

మూ.—౧- చ- ౧-౧౦-౧౧.న. ౨ వస్తునోభిన్నఇతి. వస్తుభిన్నమితివ్యవహారాత్ సవ- ౪-౫. ౩ అన్యవ్యవ- ౧. వస్తునోన్యవ్యవ- ౧౧.

వ్యా.—౧ త్మ ౯న. ౨వ్యత్తేర్వ్యవ-౪-౫. ౩ కిమ్ దేవ-౩.

(౭౬౮,) అతఏవ "సన్మాత్రగ్రాహి ప్రత్యక్షమ్,- నభేదగ్రాహి" ఇత్యాది వాదాః[1] నిరస్తాః.

(౭౬౯.) జాత్యాదిసంస్థాన సంస్థితస్యైవ వస్తునః, ప్రత్యక్షేణ గృహీతత్వాత్, తస్యైవసంస్థాన రూపజా[3]త్యాదేః, ప్రతియోగ్యపేక్షయా భేదవ్యవహార[4]హేతుత్వాచ్చ.-

---

(౭౬౮) ౩౦౫౮. "ఉక్తార్థేనైవపరోక్తాభేదస్య,

౩౦౫౯. ప్రమాణానుపపత్తిఃప్రమేయానుపపత్తిశ్చపరిహృతా" ఇత్యాహ (అతఏవ-)ఇతి.

౩౦౬౦. (ఆది)శబ్దేన ప్రమేయానుపపత్తిర్వివక్షితా. [10]

(౭౬౯) ౩౦౬౧. (అతఏవ-) ఇత్యభిప్రేతమర్థంవివృణోతి (జాత్యాది-) ఇతి-.

౩౦౬౨. "ప్రత్యక్షజ్ఞానమేకక్షణవర్త్యపి, తస్మిన్నేవక్షణేజాత్యాది విశిష్టమేవవస్తు గృహ్ణాతి,ఇత్యనేన ప్రమాణానుపపత్తిర్నిరస్తా;- [15]

౩౦౬౩. స్వరూపధర్మవికల్పేనహిప్రమేయానుపపత్తిః-

౩౦౬౪. తత్రస్వరూపవ్యవహారవత్, భేదవ్యవహారప్రసఙ్గఃగోత్వాదివ్యవహారాదేవప్రత్యుక్తః;-

౩౦౬౫. 'భిన్న ఇతిశబ్దవ్యవహారవిశేషస్య,ప్రతియోగ్యపేక్ష[1]త్వమ్, 'దారాః, 'కళత్రమ్[2],'ఆపః 'ఇత్యాదిషు, స్త్రీత్వబహుత్వపుంస్త్వాదివచ్ఛబ్ద స్వభావాయత్తమ్;ఇతి నార్థస్వరూపదోషః, హానాదివ్యవహారే,జాత్యాదిశబ్దవ్యవహారేచ,ప్రతియోగినిరపేక్షత్వాత్, ఇత్యయమర్థో ౨ తిస్పష్టత్వా[3]దభిప్రేతః:-

౩౦౬౬. స్వపర నిర్వాహకత్వాభ్యుపగమేన అనవస్థా [25] చపరిహృతా, జాత్యాదేరేవభేదత్వాదన్యోన్యాశ్రయశ్చపరిహృతః" ఇత్యర్థః.

మూ.—౧- ఏవచస- ౨ ౯. ౨ పరాస్తాః- ౧. ౩ త్యాదిగ్రప్ర- ౧. ౪ హేతుః- ౧.

వ్యా—౧- త్వాల్ దారాః- ౧.౨ జలమాపః ౯. ౩దిహాథి -౧. దిత్యభి- ౮.

(17-2-82)

(౭౭౦.) స్వరూపపరిణామదోషశ్చ పూర్వమేవోక్తః....—

(౭౭౧.) "యఃపృథివ్యాంతిష్ఠన్పృథివ్యాఅన్తరోయంపృథివీనవేదయస్య పృథివీ శరీరమ్యఃపృథివీమన్తరోయమయతిఏషత ఆత్మాన్తర్యామ్యమృతః"౧- [5]

(౭౭౨.) "యఆత్మనితిష్ఠన్నాత్మనోన్తరోయమాత్మానవేదయస్యాత్మా శరీరం యఆత్మానమన్తరోయమయతిసతఆత్మాన్తర్యామ్యమృతః"-౨

(౭౭౩.) "యఃపృథివీమన్తరేసఞ్చరన్యస్య పృథివీశరీరం యం పృథివీనవేద"౩ ఇత్యాది,-

---

(౭౭౦) ౩౦౬౭. ఏవమ్,జీవబ్రహ్మస్వరూపైక్యేనిర్దోషత్వశ్రుతిబాధఉక్తః;-

౩౦౬౮. అచిద్బ్రహ్మైక్యప్రయుక్త దోషోపి,భాస్కర మతఇవ,-

౩౦౬౯. అత్రాప్యాపతతీత్యాహ(స్వరూప-)ఇతి-

౩౦౭౦. (దోషశ్చ)అవికార త్వనిరవద్యత్వశ్రుతిబాధః (పూర్వ)...ముక్తః,- (౭౨౧)

౩౦౭౧. ఏవమ్,ద్వితీయశ్లోకార్థోవివృతః......— [15]

(౭౭౧) ౩౦౭౨. అథ,ప్రథమశ్లోకార్థం [1]పూర్వమీమద్వివృతమ్,-

౩౦౭౩. మహావిస్తరేణవక్తుమారభతే.—

౩౦౭౪. తత్ర,"తత్త్వమసి"ఇతి సామానాధికరణ్యస్య,భేదశ్రుతి,-ఘటకశ్రుత్యవిరోధేనఅర్థం వక్ష్యన్ తమప [2]యోగి నీర్ఘటక శ్రుతీరుదాహరతి.-

౩౦౭౫. ("యఃపృథివ్యామ్,,)ఇతి-కాణ్వశాఖావాక్యమ్;-

(౭౭౨) ౩౦౭౬. ("యఆత్మని") ఇతి- మాధ్యన్దినశాఖావాక్యమ్;-

౩౦౭౭. అనేనవాక్యద్వయేన,అచి జీవాన్తర్యామిత్వం సిద్ధమ్; "ఉభయేపి[3]హి భేదేనైన మధీయతే,"[4]ఇతిసూత్రాను సారాదుభయవాక్యోపాదానమ్.- [25]

(౭౭౩) ౩౦౭౮. తత్రకారణావస్థస్యాప్యన్తర్యామిత్వంవక్తుమ్, దేవతా విశే[4]షం జ్ఞాపయితుంచ, సుబాలోపనిషద్వాక్య మాహ ("యఃపృథివీమ్")ఇతి.

బృ-ఉ-౫-౭-౩.౨॥మాధ్య-ఉ = కా-ఉ-౫-౭-౨౨.౩॥సు-ఉ-౭.

౪॥బ్ర-సూ-౧౭-౨౦౨౧. [30]

వ్యా.—౧- పూర్వం- ౪-౫-౬న. ౨ యోగిఘటక ౪-౫. ౩-హి-౬-న. ౪ మణం ౬.

(౭౮౪.) "జ్ఞాజ్ఞౌ ద్వావజావీశనీశౌ" ౧ ఇత్యాది,- శ్రుతిశతైః,

(౭౮౫.) తదుపబృంహణైః, "జగత్సర్వం శరీరం తే స్థైర్యం తే వసుధాతలమ్" ౨

(౭౮౬.) "యత్ కిఞ్చిత్సృజ్యతే యేన సత్త్వజాతేన వై ద్విజ-
తస్య సృజ్యస్య సంభూతౌ తత్సర్వం వై హరేస్తనుః"-౩ [5]

---

(౭౮౫) ౩౦౯౯. ("స్థైర్యం తే వసుధాతలమ్") ఇతి. (వసుధాతలమ్) తవ (స్థైర్యమ్),- భూమ్యాస్స్థిర¹త్వస్వభావవత్వం²త్వదధీనమిత్యర్థః.

౩౧౦౦. సామానాధికరణ్య ప్రయోగస్య కార్యకారణ భావాల్లాక్షణికః.-

౩౧౦౧. "అగ్నిస్కోపః ప్రసాదస్తే సోమశ్శ్రీవత్సలక్షణః"౪ - [10]
ఇతి ప్రకరణస్థ వాక్యానామయమేవార్థః;-

౩౧౦౨. "యస్య ప్రసాదజో బ్రహ్మా రుద్రశ్చ క్రోధసంభవః"-౫

౩౧౦౩. "యస్య ప్రసాదాదహమచ్యుతస్య భూతః ప్రజాసర్గకరోన్తకారీ-
క్రోధాచ్చ రుద్రః"౬ ఇత్యత్ర దేవతావిశేషేషు ప్ర[15]సాదక్రోధహేతుకత్వదర్శనాత్.

౩౧౦౪. కార్యకారణభావేపి సామానాధికరణ్యప్రయోగో దృష్టః, "బ్రాహ్మణోస్య ముఖమాసీత్"౭ ఇత్యాదిషు, "పద్భ్యాం భూమిః"౮ ఇతి వాక్యైకార్థ్యాత్.-

౩౧౦౫. తస్మాత్ ("స్థైర్యం తే వసుధాతలమ్") ఇత్యాదివాక్యేన సర్వస్యోత్పత్తి స్థితి ప్రవృత్తయో భగవదధీనా ఇత్యుక్తం భవతి.

(౭౮౬) ౩౧౦౬. ("యత్కిఞ్చిత్-") ఇతి.- కృత్స్నకార్యవర్గస్య కారణం త ⁴త్తత్కారణాన్తర్యామి తయాత⁵త్తచ్ఛరీరకం బ్రహ్మైవేత్యర్థః. [25]

౧॥శ్వే-ఉ-౧-౧౭. ౨॥రా-యు-కా-౨౦-౨౬. ౩॥వి-పు-౧-౨౨-౩౮. ౪॥రా-యు-కా-౨౦-౨౬. ౫॥౬॥వి-పు-౪-౧-౮౫. ౭॥తై-ఉ-పు-౧౩. ౮॥తై-ఉ-పు-౧౫.

వ్యా—౧- త్వ-౪-౫-౬-న. ౨భావత్వంచ-౩. భావవత్వంచ ౯.
౩ ఇత్యత్ర- ౧-౮-౯. ౪. త్త ౧-౪-౫-౬ న. ౫ త్త ౧-౭.న.

(౭౮౭.) "అహమాత్మా గుడాకేశ సర్వభూతాశయస్థితః"-౧
(౭౮౮.) "సర్వస్యచాహంహృదిసన్నివిష్టో మత్తస్స్మృతిర్జ్ఞానమపోహనంచ"-౨
ఇత్యాది వేదవిదగ్రేసర వాల్మీకి పరాశర ద్వైపాయన[1] వచోభిశ్చ,
పరస్య బ్రహ్మణః,-సర్వస్యాత్మత్వావగమాత్, [5]
చిదచిదాత్మక[2]స్యవస్తున[3] స్తచ్ఛరీరత్వావగమాచ్చ,
(౭౮౯.) శరీరస్యచశరీరిణంప్రతిప్రకారతయైవపదార్థత్వాత్,
(౭౯౦.) శరీరశరీరిణోశ్చధర్మభేదే[4]పితయోరసఙ్కరాత్,

---

(౭౮౭) ౩౦౦౭. ["అహమాత్మా-"]ఇతి.-
["ఆత్మ"]శబ్దేన సర్వమపి'-శరీరమిత్యర్థాత్సిద్ధమ్. [10]
(౭౮౮) ౩౦౦౮. ("సర్వస్యచాహమ్"-) ఇత్యన్తర్యామిత్వపరమ్.
౩౦౦౯. ("హృదిహ్యయమాత్మా"[3]) ఇతిజీవస్యహృత్స్థత్వాత్త
దన్తర్యామీ చ(హృది)స్థిత [1]ఏవేత్యర్థః.
(౭౮౯) ౩౦౧౦. "ఆత్మశరీరభావావగమోస్తుతతఃకిమ్"మిత్యర్థీయప్రత్య
యనిరపేక్షసామానాధికరణ్యస్య?" ఇత్యత్రాహ [15]
(శరీరస్యచ-)ఇతి.-
౩౦౧౧. అనేన,ఆకృత్యధికరణన్యాయస్స్మారితః.౪ [ఇతి.-
(౭౯౦) ౩౦౧౨. (శరీరశరీరిణోశ్చధర్మభేదేపితయోర[5]సఙ్కరాత్-)
౩౦౧౩. మహాపాతకినః, తత్సంసర్గిణశ్చ, ధర్మభేదేపిసంసర్గప్ర
యుక్తం పాతకిత్వమాపతతి, [20]
కాష్ఠస్య, రుమాయాశ్చ,ధర్మభేదేసత్యేవకాష్ఠస్యసం
సర్గప్రయుక్తంలవణత్వందృశ్యతే,
ఏవమ్,ధర్మభేదేపి, సంసర్గప్రయుక్తోయస్సంకరః
తస్యశరీరశరీరిణోరసంభవాదిత్యర్థః.

౧॥గీ-౧౦-౨౦. ౨॥గీ-౧౫-౧౫. ౩॥ ౪॥పూ-మీ-౩-౧-౬ శ్రీభా-ప-౭౬౩. [25]

మూ—౧ నాదిభిశ్చ-౧-౭.౨స్య౧-౭న. ౩ తత్ ౭-౪-౫న. ౪ దేనత. ౧-౩-౫.

వ్యా—౧-ఏవశబ్దశీర్య-౩. ౨ సఙ్కరత్వాత్ ౪-౫. సంస్కారాత్ ౯.

(౭౯౧.) సర్వశరీరం బ్రహ్మేతి బ్రహ్మణో వైభవం ప్రతిపాదయద్భిస్సామానాధికరణ్యాదిభిర్ముఖ్యవృత్తైస్సర్వచేతనాచేతనప్రకారం బ్రహ్మైవాభిధీయతే.-

(౭౯౨.) సామానాధికరణ్యం హి ద్వయోః పదయోః ప్రకారద్వయముఖేనైకార్థనిష్ఠత్వమ్?,-

(౭౯౩.) తస్య చ తస్మిన్పక్షే ముఖ్యతా,-

(౭౯౪). తథాహి, "తత్త్వమ్" ఇతి సామానాధికరణ్యే "తత్" ఇత్యనేన జగత్కారణం సర్వకల్యాణగుణాకరం నిరవద్యం బ్రహ్మోచ్యతే;-

(౭౯౫.) "త్వమ్" ఇతి చ చేతనసమానాధికరణవృత్తేన జీవాన్తర్యామిరూపి,

---

౩౧౧౪. (ధర్మభేదేన చ) ఇతి పాఠః.-

(౭౯౧) ౩౧౧౫. ఏవమ్, ఉక్తహేతుభిః (సర్వశరీరం బ్రహ్మ).-

౩౧౧౬. (ఆది) శబ్దేన వ్యధికరణవాక్యవిశేషాః శరీరతః స్వర్గాదిశబ్దవన్తో వివక్షితాః.-

౩౧౧౭. సర్వశరీరత్వాత్ సర్వచేతనాచేతనప్రకారం బ్రహ్మైవ సర్వశబ్దానాం ముఖ్యాభిధేయమిత్యర్థః.

(౭౯౨) ౩౧౧౮. కథం ముఖ్యవృత్తత్వమిత్యత్రాహ (సామానాధికరణ్యమ్-) ఇతి.

(౭౯౩) ౩౧౧౯. తతః కిమ్? ఇత్యత్రాహ (తస్య చ-) ఇతి.

(౭౯౪) ౩౧౨౦. కథం స్వపక్షే ముఖ్యతా?- ఇత్యత్రాహ (తథాహి-) ఇతి.

౩౧౨౧. కారణత్వశక్తితదోషవ్యావర్తకశోధకవాక్యార్థమాహ (నిరవద్యమ్-) ఇతి.

(౭౯౫) ౩౧౨౨. ("త్వమ్" ఇతి చ-) ఇతి.- తచ్ఛబ్దేన (సమానాధికరణవృత్తేన) ("త్వమ్") ఇతి పదేనేత్యర్థః.

మూ.—౧-కారణయ ౧.౨-హ్మచాభిధీ-౧.౩ కస్మిన్ ౩-౬. ౪ ఇతి చ పదేన చే -౨. ఇతి పదేన స సామా-౧-౭- ఇతి చ తేన సమా. ౩-౯. ఇతి చ వాక్యేన-౬. ఇత్యనేన చ సమా- ౧౧. ౫రూపం ౧.

వ్యా.—౧ నేతి చ పా-౭-౮. నేత్యపి చ పా ౯. నేతి వా పా- ౧-౨-౩. ౨ శేషతః ౩, ౩ అజ్ఞ-౪-౫-న. ౪ శక్తి-౮-న. ౫ తే నేతి ౧. తత్త్వమితి ౮ - ౯. ౬ సామానా-౧-౮-౯. ౭ ణ్యవృ-౧-౮-౯.౮ తత్త్వమితి-౮.

(౭౯౬.) తచ్ఛరీరంతదాత్మతయా ఽ వస్థితమ్,

(౭౯౭.) తత్ప్రకారంబ్రహ్మాభిధీయతే.-

(౭౯౮.) ఇతరేషుపక్షేషు సామానాధికరణ్యహానిః, బ్రహ్మణ స్సదోషతాచ స్యాత్.- [5]

---

(౭౯౬) ౩౧౨౩. [“త్వం”]శబ్దస్య(జీవాన్తర్యామి)పర[1]త్వేలక్షణాస్యాదిత్యత్రాహ(తచ్ఛరీరంతదాత్మతయా ఽ వస్థితమ్-)ఇతి.

(౭౯౭) ౩౧౨౪. శరీరతయాతాదాత్మ్యమస్తు,తతఃకిమ్,అన్తర్యామిపర్యన్తత్వస్య? ఇత్యత్రాహ(తత్ప్రకారమ్-)ఇతి.

(౭౯౮) ౩౧౨౫. పక్షాన్తరేష్వముఖ్యత్వమాహ (ఇతరేషు-)ఇతి.- [10]

౩౧౨౬. బ్రహ్మా[2]జ్ఞానపక్షేప్రవృత్తినిమిత్తాభావేనసామానాధికరణ్యలక్షణహానిః, (౫౯ - ౬౮౩)

అవిద్యాశ్రయత్వదోష[3]శ్చస్యాత్;-

౩౧౨౭. ద్వితీయపక్షేపి, బ్రహ్మణఏవతచ్ఛబ్దావగత కల్యాణగుణవిరుద్ధా ఽ జ్ఞత్వాదిప్రసంగఇతి,-(౬౮౩-౭౨౫)

౩౧౨౮. సర్వ[4]జ్ఞత్వాదివ్యాఘాతాదేవ [“త్వం”] శబ్దస్యజీవత్వప్రహాణేన వస్తుమాత్రపరత్వేస్వాభిముఖచేతనత్వరూపప్రవృత్తినిమిత్తహానమాపతతి,

౩౧౨౯. స్వాభిముఖచేతనోహి (“త్వం”)శబ్దవాచ్యః!,

౩౧౩౦. ఆభిముఖ్యంచ“శ్వేతకేతో” రీజీవత్వవిశిష్టస్యైవ,-నతువస్తుమాత్రస్య;- [20]

౩౧౩౧. అతః(సామానాధికరణ్య) లక్షణ (హాని...స్స దోష) త్వంచేత్యర్థః.

వ్యా-౧-త్వేపిల-౩. ౨ జ్ఞానభావవ-౧. ౩-చ ౧స. ౪ జ్ఞత్వాజ్ఞత్వాదిప్ర-౬.

(౭౯౯.) ఏతదుక్తంభవతి,—

३०३२ తృతీయేపిపక్షే,[1]సార్వజ్ఞ్యాది[2] గుణకత్వాత్,-[3]తచ్ఛబ్ద వాచ్యతయాప్రకృతః- ఈశ్వర ఇతి, (౭౨౬-౭౯౭.)
३०३३. బ్రహ్మాంశభూతజీవేశ్వరవాచిపదయోః [5]
[4]"ఘటశ్శరావః"ఇతివత్సామానాధికరణ్యమయుక్తమ్;-
३०३४. తచ్ఛబ్దః సన్మాత్రపరః,-ఇతి[5]చేత్;-
३०३५. సార్వజ్ఞ్యాదిగుణ[6]కస్యైవ ప్రకృతత్వాత్,
३०३६. ఘటేప్రకృతేమృన్మాత్ర[7]స్యైవ సన్మాత్రస్యప్రకృతత్వా భావాత్, [10]
३०३७. [తత్] పదస్యప్రవృత్తినిమిత్తప్రహాణేన, సామానాధికరణ్య[8]లక్షణహానిః-
३०३८. సన్మాత్రంచ ప్రకృతమితిచేత్;-
३०३९. ["సత్"[1]-] ప్రకృతమ్,-
३०४०. నతుసన్మాత్రమ్,మాత్రజర్థస్య"తదైక్షత"-ఇత్యాద్యుక్తసార్వజ్ఞ్యాదివిరోధాత్..
३०४१. తచ్ఛబ్దస్యేశ్వరపరత్వే, తద్విరోధపరిహారాయత్వంవదస్య వస్తుమాత్రపరత్వే, స్వాభిముఖచేతనత్వరూపప్రవృత్తినిమిత్తపరిహాణాత్, సామానాధికరణ్యలక్షణహానిః సదోషత్వం చస్యాత్ ఇత్యర్థః. [20]

(౭౯౯) ३०४२. నను"సృష్టేఃప్రాగేకత్వావధారణాత్,
३०४३. "యతఃప్రధానపురుషౌ"[3] ఇతిప్రధానపురుషయోరవ్యుత్పత్తిమత్త్వదర్శనాచ్చ,తదానీమ్,-నశరీరశరీరిభావస్సిధ్యతీతి,-
३०४४. ద్రవ్యైకత్వమేవాభ్యుపగన్తవ్యమ్"ఇత్యత్రాహ(ఏతదుక్తం[10]భవతి-)ఇతి.

౧-ఛా-ఉ-౬-౨-౧. ౨॥ఛా-ఉ-౬-౨-3.3 ॥ వి-పు-౧-౧౭-30-

వ్యా— ౧-సర్వజ్ఞత్వాది-౬-౯. ౨గుణస్యైవప్రకృతత్వాత్ తచ్ఛ ౯. గుణకస్యైవ ప్రకృతత్వాత్ శరీ ४-५-౬. 3 సచ్ఛ ౮. ४-ఘటశరావవత్.౮. ५ చేన్న 3-४-५-౬. ౬ ४-౯ న. ౭ స్యైవ-౧-४-५-౬-౮. ౮ లక్షణ-3 న. ౯ తత్రజడస్య४-५-౬. [30]
౧0-భవతి-४५-౮-౯ న.

(౮౦౦.) "బ్రహ్మైవైవమవస్థితమ్"[౧] ఇత్యత్ర, "ఏవం" శబ్దార్థభూతః ప్రకారతయైవవిచిత్రచేతనాచేతనాత్మ[2]క ప్రపఞ్చస్య,-

(౮౦౧) స్థూలస్యసూక్ష్మస్య[3]చసద్భావః-

---

(౮౦౦) (౮౦౪) ౩౧౪౭. "యద్యద్వి శే[1]షణం వేదాన్తవాక్యేషుశ్రుతమ్,- [5]

౩౧౪౮. తత్తద్బాహుళ్యాత్ తదభిప్రేత్య("ఏవం")శబ్దోఽత్ర ప్రయుక్తః;-

౩౧౪౯. యథా, నిమిత్తకారణత్వమ్, నిమిత్తత్వోపయోగిసర్వజ్ఞత్వాదిసాపేక్షమ్,

౩౧౫౦. ఏవమ్, ఉపాదానత్వమపి, నిర్వికారత్వస్వరూపస్యానుపపన్నత్వాత్, ప్రకృతిపు[2]రుషవిశిష్ట[3]త్వసాపేక్షమితి,

౩౧౫౧. కారణవిషయమ్, ఏకత్వావధారణమ్, నకారణత్వోపయుక్తవిశేషణ విరోధీతి,

౩౧౫౨. తదానీమపి, చిదచిద్విశిష్టమేవ బ్రహ్మ" ఇత్యభిప్రా[4]యేణపరిహారఉచ్యతే (బ్రహ్మైవ-) ఇత్యాదినా.

౩౧౫౩. ([[5]"ఏవమవస్థితమ్"-]) ఇత్యత్ర, "ఏవం" శబ్దార్థభూత [15] ప్రకారతయా-) ఇతి.-

౩౧౫౪. "సర్వంఖల్విదంబ్రహ్మ"[౨] "వ్యక్తంవిష్ణుస్తథాఽవ్యక్తమ్"[3] "జ్యోతీంషివిష్ణుః"[౪]- ఇత్యాదినిర్దేశప్రదర్శనార్థః ("ఏవం")శబ్దః,-

౩౧౫౫. "వ్యక్తంవిష్ణుః-" ఇత్యాదినిర్దేశేషు- [20]

౩౧౫౬. ("ఏవం" శబ్దార్థభూతప్రకారతయా)- తత్తచ్ఛబ్దప్రవృత్తినిమిత్తభూతప్రకారతయా,- సర్వావస్థాస్వపి (చేతనాచేతన) (ప్రపఞ్చ) (సద్భావ) ఇత్యర్థః.

(౮౦౧) ౩౧౫౭. (స్థూల[7]స్యసూక్ష్మస్యచ-) ఇత్యనేన, ఏకత్వావధారణమ్ వ్యాఖ్యాతమ్;- [25]

౩౧౫౮. "నామరూపవిభాగానర్హ(సూక్ష్మ)దశాపత్తివివక్షయా ఏకత్వావధారణమ్- [శః"- ఇతిభావః.-

౩౧౫౯. నామరూపవిభాగార్హ(స్థూల)దశాపత్త్యాబహుత్వనిర్దే

౧॥ ౨॥ఛా-ఉ-౩-౧౪-౧. ౩॥వి-పు-౧-౨-౧౮. ౪॥వి-పు-౨-౧౨-౩౮.

మూ—౧ ప్రకారాన్తరతయైవవి-౧. ౨కస్యప్ర-౧. ౩-చ-౨స. [30]

వా—౧-షేణవేదా-౪-౫-౬. ౨రుషత్వవిశి-౮. ౩త్వ-౬న. ౪యేణాత్రపరి-౧-౬-౮. ౫ఏవమస్థిత-౧. ౬వ్యక్తంపురుషఃకాలఏవచ-౩. ౭స్య-౮న.

(౮౦౨.) [1]తథాచ, "బహుస్యాం ప్రజాయేయ"-౧
ఇత్యయమర్థస్సంపన్నో భవతి;-
(౮౦౩.) తస్యైవేశ్వరస్య, కార్యతయా, కారణతయాచ,-[2] నానాసంస్థాన సంస్థితస్య, [5]
(౮౦౪.) సంస్థానతయాచిదచిద్వస్తుజాతమవస్థితమితి.
(౮౦౫.) నను [2] చ-

(౮౦౨) ౩౧౬౦. తదేవోపపాదయతి(తథాచ)ఇతి.-
౩౧౬౧. "నహి("బహు")భవనమ్,-బ్రహ్మణ్యద్వారకముపపద్యతే?, తథాసతి,-అవికారశ్రుతిబాధః;- [10]
౩౧౬౨. అతః,చిదచిద్విశిష్టస్యైవ బహుత్వమ్,తన్నామరూపప్రహాణరూపైకత్వంచ,- అద్వారకమ్,-నోపపద్యతే;-
౩౧౬౩. [2]అతః, విశిష్టత్వమభ్యు[3]పేత్యమ్, [రోధః,
౩౧౬౪. అన్యథా, ప్రకృతిపురుషయో రజత్వనిత్యత్వ శ్రుతివిఅక్ృతాభ్యాగమ కృతవిప్రణాశప్రసంగశ్చ;- [15]
౩౧౬౫. తస్మాత్, బహుత్వాదికంసద్వారకమ్:" ఇతియథోక్త ఏవ(అర్థ) ఇత్యభిప్రాయః.
(౮౦౩) ౩౧౬౬. తర్హి, "కార్యమ్, కారణంచ,- బ్రహ్మైవకథంస్యాత్" ఇత్యత్రాహ (తస్యైవ-)ఇతి.-
(౮౦౪) ౩౧౬౭. (సంస్థానతయా)-అపృథక్సిద్ధధర్మతయా.- [20]
౩౧౬౮. విశిష్టంవస్తు, ఏకమేవ, అవస్థాద్వయాన్వితమితి, కార్యకారణయో రేకత్వసిద్ధిరిత్యర్థః.
(౮౦౫) ౩౧౬౯. "(జాతిగుణయో రేవ) ద్రవ్యాపృథక్సిద్ధిరితి,
౩౧౭౦. తయో రన్యతరవాచిత్వ మేవ,మత్వర్థీయప్రత్యయనిరపేక్ష సామానాధిక[4]రణ్యప్రయోజకమ్;- [25]
౩౧౭౧. ద్రవ్యస్యతుదణ్డ[5]కుణ్డలాదేరపృథక్సిద్ధ్యభావాత్,
౩౧౭౨. తద్వాచిశబ్దస్యమత్వర్థీయప్రత్యయనిరపేక్షసామానాధికరణ్యంనోపపద్యతే:"
౩౧౭౩. ఇత్యభిప్రాయేణచోదయతి (ననుచ-) ఇతి.

౧॥ ఛా-ఉ. ౬-౨-౩. [30]

మూ—౧ తథా చాయమర్థ-౧. ౨ నానాసంస్థాన-౨-౪-౫-౮-న.

వ్యా—౧. బ్రహ్మత్వం-౧-౨-౩. ౨అతోపివిశి-౧-౨. ౩-పేతవ్-౪-౫. ౪రణ్యేప్రగ-౨. ౫కుణ్డలాదే-౧. కుణ్డలాదిభేదవదపృథ-౩-౪-౫-౬.

(౮౦౬.) సంస్థానరూపేణప్రకారతయా,-

(౮౦౭.) "ఏవం" శబ్దార్థత్వమ్,-[1]జాతిగుణయో రే[2]వదృష్టమ్,-

(౮౦౮.) నద్రవ్యస్య;- [ఈశ్వరస్యప్రకారమాత్రత్వమ[4]యుక్తమ్.-

(౮౦౯.) స్వత[3]న్త్రసిద్ధియోగ్యస్యపదార్థస్య"ఏవం"శబ్దార్థతయా, [5]

(౮౧౦.) ఉచ్యతే;-

(౮౧౧.) ద్రవ్యస్యాపి[5]దణ్డకుణ్డలాదేః,- ద్రవ్యాన్తరప్రకారత్వందృష్ట మేవ.

---

(౮౦౬) ౩౧౭౪. (సంస్థానరూపేణప్రకారతయా).- అపృథక్సిద్ధ విశేషణరూపేణ (ప్రకారతయా).

(౮౦౭) ౩౧౭౫. ("ఏవం" శబ్దార్థత్వమ్-) ఇతి.- [శబ్దః,-

౩౧౭౬. ధర్మముఖేనధర్మి[1]వాచిశబ్దానాంప్రదర్శనార్థః-("ఏవం")

౩౧౭౭. అపృథక్సిద్ధవిశేషణత్వేన తత్తచ్ఛబ్దాభిధేయత్వం.-

౩౧౭౮. (జాతిగుణయోరేవదృష్టమ్)-ఘటఃపటశ్శుక్ల ఇత్యాదిషు.-

(౮౦౮) ౩౧౭౯. (నద్రవ్య[2]స్య-)ఇతి.-అపృథక్సిద్ధవిశేషణత్వేనతత్తచ్ఛబ్దప్రవృత్తినిమిత్తార్థత్వం(ద్రవ్యస్య)(న)(దృష్టమ్-)ఇత్యర్థః.

(౮౦౯) ౩౧౮౦. తతఃకిమ్,- ఇత్యత్రాహ(స్వతన్త్ర-)ఇతి.-

౩౧౮౧. పృథక్సిద్ధ్యర్హస్యచిదచిత్పదార్థస్యేశ్వరపర్యన్తశబ్దాభిధేయతయా (ఈశ్వర) (ప్రకార)త్వం (అయుక్తమ్-)

(౮౧౦) ౩౧౮౨. పరిహరతి (ఉచ్యతే-) ఇతి. [ఇత్యర్థః.

(౮౧౧) ౩౧౮౩. "కిమ్, (ద్రవ్యస్య) ద్రవ్యాన్తరంప్రతి (ప్రకారత్వమ్)-(అయుక్తమ్)-ఇత్యుచ్యతే;-

౩౧౮౪. ఉత[3]నియత (ప్రకారత్వమ్)- (అయుక్తమ్)"?-

౩౧౮౫. ఇతివికల్పమభిప్రేత్య,[4]ప్రథమంశిరః ప్రతివదతి (ద్రవ్య

౩౧౮౬. (ద్రవ్యాన్తరప్రకాత్వందృష్టమేవ-)ఇతి.- [స్యాపి-)ఇతి.

౩౧౮౭. "(దణ్డకుణ్డలాదేః) (ప్రకారత్వేదృష్టేపి)

౩౧౮౮. తస్యపృథక్సిద్ధ్యర్హత్వంప్రమాణాన్తరసిద్ధమ్;-

మూ— ౧ జాతమితిగు-౧. ౨ దృష్టవ్యం-౧. ౩ తన్త్రస్యసి-౧. ౪ యుక్తమితి. ౧౧. యుక్తమితిచేత్. ౧౨. ౫ద్రవ్యకు-౩.

వ్యా.—౧-వాచకశ-౩. ౨-స్య-౯న. ౩నియమప్రకా-౯. ౪-ప్రథమశి-౬.

(౮౧౨) ననుచ, దణ్డాదేః[1] స్వతన్త్రస్య ద్రవ్యాన్తర ప్రకారత్వే, మత్వర్థీయ[2] ప్రత్యయోదృష్టః, యథా 'దణ్డీకుణ్డలీ' ఇతి;-

(౮౧౩.) అతః, గోత్వాదితుల్యతయా చేతనాచేతనస్య ద్రవ్య భూతస్య వస్తునః, ఈశ్వరప్రకారతయా, సామానాధిక[3] రణ్యేన ప్రతిపాదనం నయుజ్యతే.- [5]

(౮౧౪.) అత్రోచ్యతే;-

(౮౧౫.) గౌరశ్వో మనుష్యో దేవ ఇతి,

౩౧౮౯. అత్ర[1] తు చిదచితోర్బ్రహ్మ(ప్రకారత్వం దృష్టమ్);-

౩౧౯౦. పృథక్సిద్ధ్యర్హత్వే[2] తు న ప్రమాణమితి (ప్రకారత్వం) స్థితమేవేతి, (నియతప్రకా[3]రత్వం) సిద్ధమ్:" ఇత్యభిప్రాయః.

(౮౧౨) ౩౧౯౧. ఏవమభిప్రాయమజానన్, (దణ్డ[4]కుణ్డ)లాదిశబ్దానామివ,

౩౧౯౨. సామానాధికరణ్యస్య, మత్వర్థీయ ప్రత్యయసాపేక్షత్వమాపాదయం శ్చోదయతి (ననుచ-) ఇతి.-

౩౧౯౩. (ద్రవ్యస్య) (ద్రవ్యాన్తర)ం ప్రతి (ప్రకారత్వే) సత్యపి,

౩౧౯౪. నియతప్రకారత్వాయోగాత్, న (మత్వర్థీయప్రత్యయ) నిరపేక్ష సామానాధికరణ్యమిత్యర్థః.

(౮౧౪)-(౮౩౫) } ౩౧౯౫. పరిహరతి (అత్రోచ్యతే-) ఇత్యాదినా.

(౮౧౫) ౩౧౯౬. ద్రవ్యస్య ద్రవ్యాన్తరం ప్రతి నియతప్రకారత్వమ్, ప్రభా ప్రభావత్సు దృష్టమితి హృది నిధాయ, [20]

౩౧౯౭. ద్రవ్యస్య ద్రవ్యాన్తర విశేషణత్వే మత్వర్థీయ ప్రత్యయ నిరపేక్ష సామానాధికరణ్య ప్రయోగం దర్శయతి- (గౌరశ్వః-) ఇతి.

మూ-౧-స్వతన్త్రస్య-౧న. ౨ప్రయోగో-౩. ప్రత్యయయోగో-౧. ౩రణ్యావర్ణనం ౧.

వ్యా-౧-తు-౧-౨న. ౨ తు-౧-౨న. ౩ రత్వసిద్ధిరిత్యభిప్రా-౩. ౪ కులాలాదిర్-౯. [25]

(౮౧౬.) భూతసంఘాత[1]రూపాణాం,ద్రవ్యాణామేవ,-
(౮౧౭.) దేవదత్తోమనుష్యోజాతః పుణ్యవిశేషేణ,-
(౮౧౮.) యజ్ఞదత్తోగౌర్జాతః [2]పాపేనకర్మణా,-
(౮౧౯.) అన్యశ్చేతనఃపుణ్యాతిరేకేణదేవోజాతః, ఇత్యాది,- [5]
(౮౨౦.) దేవాదిశరీరాణాంచేతనప్రకారతయా,-
లోకవేదయోః,-సామానాధికరణ్యేనప్రతిపాదనందృష్టమ్.-

(౮౧౬) (౮౧౯) ౩౧౯౮. ద్రవ్య[1]త్వహేతుతయా (భూతసంఘాతరూపాణామ్-) ఇత్యుక్తమ్.-

౩౧౯౯.(దేవ)(మనుష్యా) దిశబ్దస్య, పిండమాత్ర [2] పర్యన్తత్వశఙ్కావ్యావృత్త్యర్థమ్, (పుణ్యవిశేషణ ... పాపేన కర్మణా ...పుణ్యాతిరేకేణ) ఇత్యుక్తమ్.-

౩౨౦౦. నహి, పిణ్డస్యాచేతనస్యపుణ్యపాపవత్త్వమ్?-

౩౨౦౧. పూర్వమ్, (గౌరశ్వోమనుష్యః) ఇత్యుక్త్వా, పునః(దేవాదిశరీరాణామ్-) ఇత్యుక్తమ్, [15]

౩౨౦౨. తత్ర నపునరుక్తిశ్శఙ్కనీయా,శబ్దపరత్వేన,అర్థపరత్వేనచ,-ప్రయుక్తత్వాత్ ;-

౩౨౦౩. (గౌరశ్వోమనుష్యోదేవః)ఇతి శబ్దవాచ్యానాందేవత్వమనుష్యత్వాది సంస్థాన విశిష్టానాం (శరీరాణామ్-) ఇత్యర్థః [20]

(౮౨౦) ౩౨౦౪. (చేతనప్రకారతయా)·- (చేతన) స్యనియత (ప్రకారతయా);- [భూతః.-

౩౨౦౫. (దేవోజాతః) ఇత్యాది శబ్దః,- (ప్రతిపాదన) విశేషణ

౩౨౦౬. (గౌరశ్వోమనుష్యోదేవ) ఇ·శబ్ద వాచ్యానాం(భూతఃసంఘాతరూప) తయా(ద్రవ్యాణాం), [25]

౩౨౦౭. దేవ [4] త్వమనుష్యత్వాది సంస్థానవిశిష్టానాం (శరీ[5]రాణాంచేతనప్రకారతయా,

౩౨౦౮. లోకవేదయోః) (దేవదత్తోమనుష్యాజాతః పుణ్యవిశేషేణ-) (ఇత్యాది)కం (సామానాధికరణ్యేనప్రతిపాదనందృష్టమ్-) ఇత్యన్వయః. [30]

మూ—౧ విశేషరూపా-౧. ౨ పాపవిశేషేణకర్మ-౧. పాపకర్మణా-౪-౮.

వ్యా—౧-త్వ-౧-న.౨పర్యన్తత్వ-౧-౪-౫న. ౩ సంఘాత-౩న. ౪త్వ-౧-౪-౫న. ౫రాణాంహిచేత-౪-౫-౬.

(౮౨౧·) అయమర్థః:- జాతిర్వా - ద్రవ్యంవా - గుణో వా- నతతాత్పర్యః;-

౩౨౦౯· (శరీరాణాం . . . సామానాధికర[1]ణ్యేన ప్రతిపాదనమ్-) ఇత్యనేన, తద్వాచిశబ్దానాం (సామానాధికరణ్య) ముక్తంభవతి, [౬]

౩౨౧౦. అర్థసామానాధికరణ్యాద్ధిశబ్దసామానాధికరణ్యమ్?;-

౩౨౧౧· శరీరస్యచేతన సామానాధికరణ్యం నామ, చైతన్య సమానాశ్రయత్వమ్,

౩౨౧౨. శరీరమ్, చైతన్యంచ,- చేతనవిశేషణమ్,

౩౨౧౩· తత్ర, ఔపాధికత్వమ్, స్వాభావికత్వంచ,-ఇతివిశేషః:-

౩౨౧౪· యద్వా, (శరీరాణాం... సామానాధికరణ్యేనప్రతిపాదనమ్-) ఇతి.-

౩౨౧౫· (శరీరాణాం...సామానాధికరణ్య) ప్రవృత్తశబ్దైః,- (ప్రతిపాదనమ్-) ఇతియావత్.

(౮౨౧) ౩౨౧౬· [2]నను ‹‹అద్రవ్యత్వే సతి విశేషణ[3]త్వమేవమత్వర్థీయ ప్రత్యయనిరపేక్ష సామానాధికరణ్యేప్రయోజకమ్;-

౩౨౧౭. తస్మాత్, అత్రసామానాధికరణ్యం లాక్షణికమ్:" ఇత్యత్రాహ(అయమర్థః) ఇతి.-

౩౨౧౮· ‹‹మత్వర్థీయ ప్రత్యయనిరపేక్ష సామానాధికరణ్యే ప్రయోజకమ్,- (జాతి) త్వంవా- (గుణ) త్వంవా- [4]అన్యద్వా,

౩౨౧౯· తత్ర[5]సామానాధికరణ్యంముఖ్యమితి[6]కిమితినాభ్యుపగతమ్, ప్ర[7]యోగావిశేషేసత్యప్య[8]ననుయాయిప్రయోజకకల్పనేన, క్వచిదముఖ్యత్వాశ్రయణాయోగాత్" ఇతిచేత్;-

౩౨౨౦. తర్హి, ద్రవ్యవిశేషవాచిశబ్దానామపితథాప్రయోగే [౨౫] అవిశిష్టే, [9]తతాత్పర్యాప్త ప్రయోజకకల్పనేనాముఖ్యత్వాశ్రయణ[10]మయుక్తమ్, ఇత్యర్థః.

వ్యా—౧ రణ్యమిత్యనే-౭. రణ ప్రతిపాదనమిత్య-౬. ౨ అనుయాయిద్రవ్య-౧. ౩ త్వ-౮న. ౪ అన్యతరదత్రసా-౮. అన్యతరత్ర,-౪-౫-౬. అన్యత్ర-౧-౩. ౫ రణ్యంనముఖ్యమితినాభ్య-౯. ౬ కిమితి. ౧-న. కథన్నాభ్య. ౪-౫. ౭ యోగవిశే-౧-౮. ౮ న -౧-న. ననుపాధిప్ర-౯. ౯ తత్రవ్యాప్త-౧. తత్రావ్యాప్త-౪-౫. ౧౦ మముఖ్యమి-౨.

(౮-౨౨·) కఞ్చన ద్రవ్యవిశేషం ప్రతి, విశేషణతయైవ యస్య[illegible]
(౮-౨౩·) తస్య, తదపృథక్సిద్ధే[1]స్తత్ప్రకారతయా, తత్సామానాధికరణ్యేన ప్రతిపాదనం యుక్తమ్:-
(౮-౨౪·) [2]యస్య పునర్ద్రవ్యస్యాపృథక్సిద్ధస్యైవ కదాచిత్ [3]క్వచి-ద్ద్రవ్యా [5] [4]న్తరప్రకారత్వమిష్యతే, తత్ర మత్వర్థీయ[5]ప్రత్యయ ఇతి విశేషః-
(౮-౨౫·) ఏవమేవ, స్థావరజఙ్గమాత్మకస్య సర్వ[6]స్యవస్తునః,-ఈశ్వరశరీరత్వేన, తత్ప్రకారతయైవ స్వరూపసద్భావ ఇతి,
(౮-౨౬·) తత్ప్ర[7]కారీ ఈశ్వర ఏవ[8]తత్తచ్ఛబ్దేనాభిధీయత ఇతి,
(౮-౨౭·) [9]తత్సామానాధికరణ్యేన ప్రతిపాదనం యుక్తమ్,- [10]
(౮-౨౮·) తదేతత్, పూర్వమేవ నామరూపశ్రుతివివరణే ప్రపఞ్చితమ్·-

(౮-౨౨) ౩౨౨౧. తర్హి "సర్వప్రయోగానుగతం ప్రయోజకం కిమ్?"- ఇత్యత్రాహ (కఞ్చన-) ఇతి·
(౮-౨౩) ౩౨౨౨. (తదపృథక్సిద్ధేస్తత్ప్రకారతయా-) ఇతి.- (తత్ప్రకారత్వేన (తదపృథక్సిద్ధేః). [15]
(౮-౨౪) ౩౨౨౩. "ద్రవ్యవాచిపదానామపి[1]ప్రకారిపర్యన్తత్వే, (దణ్డకుణ్డలాదే)రపి తథా ప్ర[2]సజ్యేత్" ఇతి శఙ్కాయాం,
౩౨౨౪. తద్వైషమ్యమాహ (యస్య పునః -) ఇతి.
(౮-౨౫) ౩౨౨౫ "ఏవమ్, జీవం ప్రతి,-శరీరస్య నియతప్రకారత్వేన తద్వాచిపదానాం తత్పర్యన్తత్వం వివక్షితమ్,- [20]
౩౨౨౬· తతః కిమ్, జగద్వాచిశబ్దానామీశ్వరపర్యన్తత్వస్య?"- ఇత్యత్రాహ (ఏవమేవ-) ఇతి·
(౮-౨౮) ౩౨౨౭·"జగద్వాచిశబ్దానామీశ్వరపర్యన్తత్వే[3]ప్రమాణే సతి హి తదనుగ్రాహకన్యాయాపేక్షా?,
౩౨౨౮. అతస్తత్ర కిం ప్రమాణం?, వ్యుత్పత్తిభఙ్గశ్చ భవేత్,
౩౨౨౯· ఘటపటాదేస్స్వనిష్ఠత్వవిషయప్రత్యక్ష విరోధశ్చ:"- ఇత్యాదిశఙ్కాయామాహ (తదేతత్ -) ఇతి·

మూ—౧- తిత్-౩న. ౨యిత్రపు-౧. ౩క్వచిల్-౧-౩న. ౪ న్తరవిశేషణత్వ-౧. ౫ప్రత్యయ-౧న. ౬నైవ్యవస్తు-౧. ౭-కారఈశ్వ-౧-౮. ౮తత్-౮-౯-౧౦న. ౯-తత్తత్సామా-౧. [30]

వ్యా—౧-ప్రకారపర్య-౬. ౨సజ్యత ఇతి-౩. ౩ప్రామాణిశేసతిహి-౪-౫-౬.

(౮౨౯.) అతః;-

(౮౩౦.) ప్రకృతి పురుష మహ దహఙ్కార తన్మాత్ర భూతే[1]న్ద్రియ- తదారబ్ధచతుర్దశభువనాత్మక బ్రహ్మాణ్డతదన్తర్వర్తి-

(౮౩౧.) దేవతిర్యఙ్మనుష్యస్థావరాది,- [2]సర్వప్రకారసంస్థానసంస్థితం [5] కార్యమపిసర్వం బ్రహ్మైవేతి,-

---

(౮౨౯) ౩౨౩౦. "ఏవమ్,సద్విద్యోపసంహారగతం"తత్త్వమసి-"[1]ఇతి సామానాధికరణ్యం నద్రవ్యైక్యపరమ్,

౩౨౩౧. అపితు, ఆత్మశరీరభావపరమ్,- ఇత్యుక్తమ్;-

౩౨౩౨. ఏవమ్,ఉపక్రమగతమ్, (ఏకవిజ్ఞానేనసర్వవిజ్ఞాన)ప్రతిజ్ఞా వాక్యమపివిశిష్టైక్యపరమ్:"ఇత్యాహ(అతః)ఇతి.-

౩౨౩౩. (అతః).- "తత్త్వమసి"- [2]ఇతివాక్యస్యవిశిష్టైక్యపరత్వోపపాదనాదిత్యర్థః

(౮౩౦) ౩౨౩౪. " బ్రహ్మణస్తేజోఽబన్నమాత్రకారణత్వే, కృత్స్నకారణత్వమనుపపన్నమితి, [15]

౩౨౩౫. తత్పరిహారాయ,సద్విద్యాయాం తేజోఽబన్నసృష్టికథనమ్,-అన్యేషామపి ప్రదర్శనార్థమ్:"-

౩౨౩౬. ఇత్యభిప్రాయేణాహ (ప్రకృతిపురుష-) ఇతి.

(౮౩౧) ౩౨౩౭.(దేవ తిర్యఙ్మనుష్య స్థావరాదిసర్వప్రకారసంస్థానసంస్థితమ్.) ఇతి.- [20]

౩౨౩౮. (ఆది) శబ్దేన (దేవతిర్య) గాదిష్వవాన్తర జాతిభేదో వివక్షితః

౩౨౩౯. (దేవతిర్యఙ్మనుష్యస్థావరాది-)ఇతి-(కార్య)విశేషణమ్.

౩౨౪౦. (సర్వప్ర[3]కారసంస్థానసంస్థితం).- నానావిధసంస్థానవిశిష్టమిత్యర్థః- [22]

మూ—౧ న్ద్రియైస్తదా. ౧-౭-౯-౧౦. న్ద్రియైరార౪-౮. ౨సర్వ-౧న.

వ్యా—౧-ఇత్యాదిసా-౮. ౨ఇతి-౧-౨- ౩న.

(౮౩౨.) కారణభూతబ్రహ్మవిజ్ఞానాదేవసర్వం విజ్ఞాతంభవతీతి,-
(౮౩౩.) ఏకవిజ్ఞానేన సర్వవిజ్ఞానముపపన్న[1]తరమ్.-
(౮౩౪.) తదేవమ్, కార్యకారణభావాదిముఖేనకృత్స్నస్యచిదచిద్వస్తునః,-
(౮౩౫.) [2]పరబ్రహ్మప్రకారతయాతదాత్మకత్వముక్తమ్. [5]

౩౨౪౧. యద్వా, (దేవమనుష్యాది) శబ్దః,-భావప్రధానః;-
౩౨౪౨. దేవ[1]త్వమనుష్యత్వా[2]దిసర్వప్రకారోయస్య-
తత్, (దేవమనుష్యతిర్యక్స్థావరాదిసర్వప్రకారమ్).
౩౨౪౩. [3]తదేవ(సంస్థానమ్).-అపృథక్సిద్ధధర్మః.-
౩౨౪౪. తేన(సంస్థితమ్).-విశిష్టమిత్యర్థః.- [10]
(౮౩౨) ౩౨౪౫. "విశిష్టమేవ(కారణ)మ్,-తదేవ(కార్య)మితికార్యకారణయోరనన్యత్వాత్, తజ్జ్ఞానేనతజ్జ్ఞానమ్:" ఇత్యర్థః.
(౮౩౩) ౩౨౪౬. (ఉపపన్నతరమ్).-ముఖ్యతయా- (ఉపపన్న)మిత్యర్థః.
(౮౩౪) ౩౨౪౭. "ఏవమ్, ఉపక్రమోపసంహారవాక్యయోర్విశిష్టైక్యపరత్వముక్తమ్.- (ఛా-ఉ-౬-౨-౧౬.) [15]
౩౨౪౮. అథ, మధ్యగ[4]తమ్, "సన్మూలాస్సోమ్యేమాస్సర్వాః ప్రజాస్సదాయతనాస్సత్ప్రతిష్ఠాః... ఐతదాత్మ్యమిదంసర్వమ్",-౧
౩౨౪౯. ఇతివాక్యమపి, ఆత్మశరీరభావేన తాదాత్మ్యపరమ్:"
౩౨౫౦. ఇత్యాహ(తదేవమ్)ఇతి. [20]
౩౨౫౧. (కార్య,-కారణభావ)శబ్దేన ["సన్మూలాః"]["సత్ప్రతిష్ఠాః"]
౩౨౫౨. ఇత్యస్యార్థోవివక్షితః.-
౩౨౫౩. (ఆది)శబ్దేన["సదాయతన"]త్వంవివక్షితమ్;-
౩౨౫౪. తచ్చధార్యధారకభావః. [25]
(౮౩౫) ౩౨౫౫. (పరబ్రహ్మ[5]ప్రకారతయాతదాత్మకత్వ[6]ముక్తమ్.)ఇతి.-
౩౨౫౬. నతుస్వరూపైక్యేన తాదాత్మ్యమిత్యర్థః.

౧॥ఛా-ఉ-౬-౮-౬.

మూ—౧-తరంభవతి ౧. ౨-పర-౧న.

వ్యా—౧-త్వ-౪-౫-౬న. ౨-దిస్సర్వః ప్రకా-౧-౨-౬. దిసర్వంప్ర-౪-౫. ౩సవిప సం-౮-౯. ఏతదేవనా-౧-౨. ౪త-౮న. ౫కారణతయాత-౧. ౬-ఉక్తం -౪-౫-౬న, ఇతి ౩న.

(౮౩౬.) ననుచ,పరస్య బ్రహ్మణః స్వరూపేణ పరిణామాస్పదత్వమ్,-
(౮౩౭.) నిర్వికారనిరవద్యశ్రుతికోపప్రసంగేన నివారితమ్;-
(౮౩౮.) "ప్రకృతిశ్చప్రతిజ్ఞాదృష్టాన్తానుపరోధాత్"[1] ఇతి,
(౮౩౯.) ఏకవిజ్ఞానేనసర్వవిజ్ఞానప్రతిజ్ఞా,-[1]మృత్తికా-ర్యదృష్టాన్తాభ్యామ్,
(౮౪౦.) పరమపురుషస్య జగదుపాదానకారణత్వంచ ప్రతిపాదితమ్,
(౮౪౧.) ఉపాదానకారణత్వంచపరిణామాస్పదత్వమేవ;-
(౮౪౨.) కథమిదముప[2]పద్యతే.-

౩౨౫౭. "(కార్యకారణభావా)చ్చ, ప్రకారప్రకారిభావాచ్చ,-
తాదాత్మ్యంద్వివిధమ్;- [10]
౩౨౫౮. తత్ర, కార్య(కారణభావా)[1]దేవప్రకార,-ప్రకారిభావో
ఽపిసిద్ధః,-
౩౨౫౯. విశిష్టస్యైవ[2]కార్య[3]త్వ కారణత్వయోగాత్,అన్తఃప్ర
విశ్యధారకత్వేన,నియన్తృ[4]త్వేన,-స్థితిహేతుత్వాచ్చ;-
౩౨౬౦: అతః["సన్మూలాః"] ఇత్యాదివాక్యేఉభయవిధంతా
దాత్మ్యమభిప్రేతమ్:"ఇతి గ్రన్థాభిప్రాయః.
౩౨౬౧, "సర్వంఖల్విదంబ్రహ్మతజ్జలాన్"[2] ఇత్యస్యాప్యయ
మేవార్థః.
(౮౩౬) ౩౨౬౨. జగదుపాదానత్వనిర్వికారత్వ వ్యాఘాతశఙ్కయా
చోదయతి(ననుచ-)ఇతి. [20]
(౮౩౮) ౩౨౬౩. "స్వరూపేణపరిణామాస్పదత్వం(నివారిత)మస్తు,-
౩౨౬౪. తతఃకిమ్?"ఇత్యత్రాహ("ప్రకృతిశ్చ"-)ఇతి.
౩౨౬౫. సూత్రార్థమాహ(ఏకవిజ్ఞానేన-) ఇతి.- [7]అనేనశ్రుతి
శ్చస్మారితా.
(౮౪౧) ౩౨౬౬. "(ఉపాదాన)త్వం(ప్రతిపాదిత)మస్తు, [25]
౩౨౬౭. తతఃకిమ్?"ఇత్యత్రాహ (ఉపాదాన-)ఇతి.

౧॥బ్ర-సూ-౧-౪-౨౪. ౨॥ఛా-ఉ-౩-౧౪-౧.

మూ—౧-మృద్ఘటాదిదృ-౧. ౨ద్యత ఇతిచేత్-౧.

వ్యా—౧-దేరేవ-౮. ౨కారణత్వకార్యత్వ-౨-౩-౬. ౩త్వ-౪-౫న. ౪త్వేనచక్షి
౩. ౫సన్మూలేత్యాదివా-౪-౫. ౬ఇతి-౪-౫న. ౭-అనేన-౧న. [30]

(౮౪౩.) అతోఽభిధీయతే;-
(౮౪౪.) సజీవస్య ప్రపఞ్చ[1]స్యాపి శేషేణ కారణత్వముక్తమ్;-
(౮౪౫.) [2]తత్ర, ఈశ్వరస్య జీవ[3]రూపపరిణామాభ్యుపగమే,-
(౮౪౬.) "నాత్మాశ్రుతేర్నిత్యత్వాచ్చ తాభ్యః"[1] ఇతి విరుధ్యతే;- [5]
(౮౪౭.) వైషమ్యనైర్ఘృణ్యపరిహారశ్చ, జీవానామనాదిత్వాభ్యుపగమేన [4]తత్తత్కర్మనిమిత్తతయా ప్రతిపాదితః,-
(౮౪౮.) "వైషమ్యనైర్ఘృణ్యే న సాపేక్షత్వాత్"[2] "న కర్మావిభాగాదితి చేన్నానాదిత్వాదుపపద్యతే చాప్యుపలభ్యతే చ"[3] ఇతి;-
(౮౪౯.) అకృతాభ్యాగమ కృతవిప్రణాశ[5]ప్రసఙ్గశ్చ,-అనిత్యత్వేఽభిహితః.-

(౮౪౩)-(౮౫౧) ౩౨౬౮. సద్వారకమ్,-(ఉపాదాన)త్వమిత్యవిరోధమభిప్రేత్య
౩౨౬౯. పరిహరతి (అతోఽభిధీయతే-) ఇత్యాదినా.
(౮౪౪) ౩౨౭౦. (అవిశేషేణ)- "యతో వా ఇమాని[1] భూతాని,"[4]
౩౨౭౧. "సన్మూలాస్సోమ్యేమాస్సర్వాః ప్రజాః", [5]
౩౨౭౨. "ఇదం సర్వమసృజత-యదిదం కిఞ్చ-తత్సృష్ట్వా-తదేవానుప్రావిశత్-తదనుప్రవిశ్య-సచ్చ త్యచ్చాభవత్,"[6]
౩౨౭౩. "నిస్సరన్తి యథా లోహపిణ్డాత్తప్తాత్స్ఫులిఙ్గకాః-సకా[2]శాదాత్మనస్తద్వదాత్మానః ప్రభవన్తి హి",-[7]
౩౨౭౪. ఇత్యాదిష్వభిప్రేత్యభిప్రాయేణ,-ఏవముక్తమ్.
(౮౪౫)-(౮౪౯) ౩౨౭౫. జీవరూపేణపరిణామాభ్యుపగమే దూషణమాహ [20]
(తత్ర-) ఇత్యాదినా.-
౩౨౭౬. "అజత్వనిత్యత్వశ్రుతివిరోధః,
౩౨౭౭. (వైషమ్యనైర్ఘృణ్యపరిహార) విరోధః, [న]" ఇత్యర్థః.
౩౨౭౮. అకృతాభ్యాగమ-కృతవిప్రణాశప్రసఙ్గశ్చ,- దూషణా
(౮౪౯) ౩౨౭౯. (అకృతాభ్యాగమ)ః:-అహేతుకఫలప్రాప్తిః.- [25]
౩౨౮౦. (కృతవిప్రణాశ)ః:-కృతస్యకర్మణో నిష్ఫలత్వమ్.-
(౮౪౬) ౩౨౮౧. "నాత్మాశ్రుతేః"[1] ఇత్యాదినా శ్రుతివిరోధ ఉక్తః.-
(౮౪౭) ౩౨౮౨. శ్రుత్యర్థాపత్తివిరోధ ఉక్తః (వైషమ్య-) ఇత్యాదినా.

౧॥ బ్ర-సూ-౨-౩-౧౮. ౨॥ బ్ర-సూ-౨-౧-౩౪. ౩॥ బ్ర-సూ-౨-౧-౩౬. ౪॥ తై-ఉ-భృగు-౧. ౫॥ ఛా-ఉ-౮-౬. ౬॥ తై-ఉ-ఆన-౬-౨. ౭-యా-స్మృ-ప్రా-కా-౬౭.

మూ—౧-స్యాపి-౮. ౨తత్ర-౧న. అత్ర-౮. ౩రూపేణపరి-౧. ౪తత్తత్కర్మ-౧౧. ౫-యాచక్రేయితే-౧. ౬ప్రసంగ-౧-నన.

వ్యా—౧-భూతాని-కన. ౨శాద్విప్రుష్మన్త-౬. ౩ఉక్తః-౬న.

(౭౫౦.) తథా,ప్రకృతేరప్యనాదితా,-[1]శ్రుతిభిః ప్రతిపాదితా;-

(౭౫౧.) "అజామేకాంలోహితశుక్లకృష్ణాంబహ్వీం ప్రజాంజనయన్తీం స
రూపామ్,- అజోహ్యేకోజుషమాణోనుశేతేజహాత్యేనాంభుక్త
భోగామజోన్యః"౧[2] ఇతి,- [5]

(౭౫౨.) ప్రకృతిపురుషయోరజత్వం [3]దర్శయతి.-

(౭౫౩.) "అస్మాన్మాయీసృజతేవిశ్వ[4]మేతత్తస్మింశ్చాన్యోమాయయాసన్ని
రుద్ధః,-మాయాంతుప్రకృతింవిద్యాన్మాయినంతుమహేశ్వరమ్"౨ఇతి,-

(౭౫౪.) ప్రకృతిరేవస్వరూపేణ వికారాస్పదమితి[5]చదర్శయతి.-

(౭౫౫.) "గౌరనాద్యన్తవతీసాజనిత్రీభూతభావినీ"౩ ఇతి[6]చ.- [10]

---

(౭౫౦) ౩౨౭౩. [1]ఏవమ్,జీవరూపేణపరిణామేదూషణముక్తమ్,
౩౨౭౪. అచిద్రూపేణపరిణామేదూషణమాహ(తథా-) ఇతి.

(౭౫౨) ౩౨౭౫. "(అజా[2]మేకామ్-)"౧ ఇతి-వాక్యస్యార్థమాహ
(ప్రకృతి-)ఇతి.

(౭౫౩) ౩౨౭౬. "బ్రహ్మణః,-సద్వా[3]రకేఉపాదానత్వేవివక్షితే, [15]
౩౨౭౭. ద్వారభూతస్యపరిణా[4]మిత్వమ్,
౩౨౭౮. ద్వారభూతేన ద్వారిణస్సంబన్ధశ్చ,-అపేక్షితః"- ఇతి,
౩౨౭౯. ద్వారభూత ప్రకృతేఃపరిణామిత్వేశ్రుతిమాహ
౩౨౮౦.(అస్మాన్-)ఇతి-అనేనమాయాశబ్దార్థోపిస్పష్టః.

(౭౫౫) ౩౨౮౧. (జనిత్రీ).-సమష్టి (జనిత్రీ).- [20]
౩౨౮౨. (భూతభావినీ)-వ్యష్టిహేతుః-ఇత్యర్థః.

౧॥ తై-ఉ-౬ప్ర-౧౦-౫. ౨॥ శ్వే-ఉ-౪-౯. ౩ ॥మన్త్రి-ఉ-౧.

మూ—౧-శ్రుతిభిరేవ-౧. ౨ ఇతిగౌరనాద్యన్తవతీతిచప్రకృ-౪-౫-౭-౯. ౩ప్రతిపాదయతి-౧. ౪మేనత్త-౧. ౫చ-౧న. ౬చ-౧న.

వ్యా—౧-ఏవంరూపపరి-౪-౫-౬. ౨మేకాంలోహితశుక్లకృష్ణామితివాక్య-౪-౫. ౩రకోపాదా-౪-౫. ౪కత్వోపాదానేవివ-౬. ౪వి.త్వాత్-౪-౫-౬.

(౮౫౬.) [1]స్మృతిశ్చ, "ప్రకృతింపురుషంచైవవిద్ధ్యనాదీఉభావపి"౧
(౮౫౭.) "భూమిరాపో ౽ నలోవాయుఃఖంమనోబుద్ధిరేవచ।
అహఙ్కార ఇతీయంమేభిన్నాప్రకృతిరష్టధా-॥
(౮౫౮.) అపరేయమితస్త్వన్యాం ప్రకృతింవిద్ధిమేపరామ్- [5]
జీవభూతాంమహాబాహోయయేదంధార్యతేజగత్"౨
(౮౫౯.) "ప్రకృతింస్వామవష్టభ్యవిసృజామిపునఃపునః"-౩
(౮౬౦.) "మయాధ్యక్షేణప్రకృతిస్సూయతేసచరాచరమ్"౪ ఇత్యా[4]దికా.-
(౮౬౧.) [3]ప్రపంచ,ప్రకృతేరపిఈశ్వరశరీరత్వాత్,
(౮౬౨.) [ప్ర[1]కృతి]శబ్దోపి, తదాత్మభూతస్యేశ్వరస్యతత్ప్రకారసంస్థితస్య
వాచకః;- [స్యవాచకః;-
(౮౬౩.) (పురుష)శబ్దోపి,తదాత్మభూతస్యేశ్వరస్యపురుషప్రకారసంస్థిత
(౮౬౪.) అతః,తద్వికారాణామపితథైవేశ్వర[5]త్వ

---

(౮౫౬) ౩౨౯౩. ఉక్తార్థవిషయాంస్మృతిందర్శయతి(స్మృతిశ్చ-)ఇతి.
౩౨౯౪. ("ప్రకృతింపురుషమ్") ౧ ఇత్యాదినా(ప్రకృతిపురుష)
యోరనాదిత్వమ్,
(౮౫౭) ౩౨౯౫. "(భూమిరాపః)" ౨ ఇత్యాదినాద్వారభూతాయాః
ప్రకృతేః,-పరిణామిత్వంచ,-సిద్ధమ్.
(౮౬౧) • ౩౨౯౬. "ఏవమ్, జీవరూపేణ, అచిద్రూపేణ[1]చ,బ్రహ్మణఃపరిణా
మేరూపణము క్తమ్;- [20]
౩౨౯౭. ప్రకృతిరేవపరిణామినీచేత్,-కథంబ్రహ్మణఉపాదా
నత్వమ్?"ఇత్యత్రాహ(ప్రకృతేరపి-) ఇతి.-
౩౨౯౮. "గౌరనాద్యన్తవతీ' ౫ ఇత్యాదిషుప్రకృతిఃవాచిశబ్దః,
తచ్ఛరీరక [3]బ్రహ్మవాచీ"ఇత్యర్థః.
(౮౬౩) ౩౨౯౯. "యతఃప్రధానపురుషౌ' ౬ ఇత్యాదిషుపురుషశబ్దోపి
తథా:"ఇత్యాహ (పురుష-)ఇతి.
(౮౬౪) ౩౩౦౦. బ్రహ్మణఃకార్యత్వసిద్ధ్యర్థమాహ,- (అతస్తద్వికారా
ణామపి-)ఇతి.

౧॥గీ-౧౩-౧౯.౨॥ గీ-౭-౪.౩॥గీ-౯-౮.౪॥గీ-౯-౧౦.౫॥మనుస్మృ-౧-
౬ ॥ వి-పు-౧-౧౨-౩౦. [30]

మూ—౧-స్మృతిశ్చభవతి-౯-౧౦-౧౧.౨వపి-వికారాంశ్చగుణాంశ్చైవవిద్ధిప్రకృతిసం
భవానితి-౧౨. ౩ఏవంచసతిప్ర-౨- ౩-౧౦-౧౧. ఏవంచ-౪-౫-౯న. ౪౬నా-౧౨.
౫శ్వరపవఅస్త్ర-౧-౭-౮.

వ్యా—౧-చ-౮న. ౨వాచకశ-౧. ౩పరమాత్మవా-౮.

(౮౬౫.) తదాహ, “వ్యక్తంవిష్ణుస్తథావ్యక్తం పురుషఃకాలఏవచ-”౧
(౮౬౬. “సఏవక్షోభకో బ్రహ్మన్ క్షోభ్యశ్చపరమేశ్వరః,-ఇతి;-”౨
(౮౬౭.) అతః,[1] ప్రకృతిప్రకారసంస్థితే పరమాత్మని ప్రకారభూతప్రకృత్యంశేవికారః,ప్రకార్యంశేచావికారః;- [5]
(౮౬౮.) ఏవమేవ,జీవప్రకారసంస్థితే పరమాత్మనిచప్రకారభూతజీవాంశే సర్వే[2]చాపురుషార్థాః, [సంకల్పఏవ:-
(౮౬౯.) ప్రకార్యంశః,-నియన్తా-నిరవద్యః-సర్వకల్యాణగుణాశ్రయః-సత్య
(౮౭౦.) తథా[4]చసతి,కారణా[5]వస్థ ఈశ్వర[6]ఏవేతి, తదుపాదా[7]నకజగత్కార్యావస్థోపిసఏవేతి,-కార్యకారణయోరనన్యత్వమ్, [10]
(౮౭౧.) సర్వశ్రుత్యవిరోధశ్చ,-భవతి.-

(౮౬౫) ౩౩౦౧. ఉక్తార్థేస్మృతిమాహ(తదాహ-)ఇతి.
(౮౬౭) ౩౩౦౨. నిర్దోషత్వనిర్వికార[1]త్వోపాదానత్వ [2]శ్రుత్యవిరోధమాహ (అత)ఇతి.-
(౮౬౯) ౩౩౦౩.([3]సత్యసంకల్ప[4])త్వపదేన“అపహతపాప్మా”-౩ [15] ఇత్యాదివాక్యంస్మారితమ్.
౩౩౦౪. “ఉపాదానత్వశ్రుతిర్విశిష్టవిషయా, నిర్వికారత్వాదిశ్రుతిర్విశేష్యాంశమాత్రవిషయా:”ఇత్యర్థః.
(౮౭౦) ౩౩౦౫. “విశిష్ట ఏవేశ్వరఃకారణమ్,- విశిష్టస్సఏవకార్యమితి,
౩౩౦౬.(కార్యకారణయోరనన్యత్వ)సిద్ధిః”ఇత్యాహ (తథాచసతి-)ఇతి.-
౩౩౦౭. “(కార్యకారణయోరనన్యత్వమ్),
౩౩౦౮. కారణాత్, కార్యస్య,-ద్రవ్యాన్తరత్వం వారయతి,
౩౩౦౯. నతుకారణస్యవిశిష్ట[6]త్వవిరోధ,-
౩౩౧౦. అవిశిష్టత్వే కారణత్వాయోగాత్”ఇత్యర్థః. [25]
(౮౭౧) ౩౩౧౧. (సర్వ-) ఇతి.-“ఉపపాదితప్రకారేణనిర్దోషత్వోపాదానత్వాదిపర(శ్రుత్యవిరోధః)”ఇత్యర్థః.

౧వి-పు-౧-౨-౧౮. ౨॥వి-పు-౧-౨-౩౧. ౩॥ను-ఉ-౭.

మూ—౧-అతఃసర్వప్రకా-౧. ౨భూతేజీ-౧. ౩చనపురు-౧. ౪పురు-౨. ౫చసతి-౧-౮న. ౬వస్థోపీశ్వ-౧౨.౬ఏవఏతదు-౧-౯. ౭-నంజగ-౧-౨-౮.నజగ-౯.

వ్యా—౧-ఉపాదానత్వే-౮న. ౨ శ్రుతివిరో-౩. ౩సత్య-౧న. ౪త్వ-౧- ౨ -౩-౬-న. ౫ శ్రుతిరవిశిష్టవి-౩. ౬త్వ-౧న.

(౮౭౨.) తదేవమ్,"నామరూపవిభాగానర్హసూ¹క్ష్మదశాపన్నప్రకృతి పురుషశరీరంబ్రహ్మ,-కారణావస్థమ్,-
(౮౭౩.) ²జగతః,-తదాపత్తిరేవ³చ ప్రళయః,
(౮౭౪.) నామరూప⁴విభాగవిభక్తస్థూలచిదచిద్వస్తుశరీరంబ్రహ్మ,-కార్యావస్థమ్
(౮౭౫.) బ్రహ్మణః,-తథావిధస్థూలభావః ⁵ఏవసృష్టిః"⁶ఇత్యుచ్యతే.-
(౮౭౬.) యథోక్తం భగవతా పరాశరేణ,"ప్రధానపుంసోరజయోః, కారణంకార్యభూతయోః"¹ఇతి;-
(౮౭౭.) తస్మాత్,ఈశ్వరప్రకారభూతసర్వావస్థప్రకృతిపురుషవాచినశ్శబ్దాః,
(౮౭౮.) తత్ప్రకారవిశిష్టతయాఽవస్థితేపరమాత్మనిముఖ్యతయావర్తన్తే,-
(౮౭౯.) జీవాత్మవాచి⁷శబ్దవత్ ;-

---

(౮౭౨) ౩౩౧౨. "చిదచిద్విశిష్టస్యబ్రహ్మణోనిత్యత్వాత్సృష్టిప్రళయాయోగః,
౩౩౧౩. బ్రహ్మణఃకారణత్వంకార్యత్వంచాయుక్తమ్"
౩౩౧౪. ఇత్యత్రాహ(తదేవమ్-)ఇతి.- [15]
(౮౭౩) ౩౩౧౫. (తదాపత్తిః).- సూక్ష్మదశాపత్తిః.-
౩౩౧౬. ద్రవ్యనిత్యత్వేఽపి,-అవస్థాభేదేనసర్గాద్యుపపత్తిరిత్యర్థః.
(౮౭౬) ౩౩౧౭. వస్తుస్వరూపనిత్యత్వేఽపి,అవస్థాభేదేనకారణత్వాద్యుపపత్తౌప్రమాణమాహ(యథోక్తమ్-)ఇతి.
౩౩౧౮. ["అజయోః"]ఇత్యనేన,కారణత్వావస్థాయాంసత్త్వమ్,-సూచితమ్.
౩౩౧౯ ["కార్యభూతయోః"]ఇత్యనేన,కార్యావస్థాంప్రతికారణత్వ¹మిత్యుక్తమ్,
(౮౭౭) ౩౩౨౦. ²"తర్హి కార్యత్వకారణత్వేప్రకృతి పురుషయోరేవేతి,
౩౩౨౧. పరమాత్మనఃకారణత్వాదినిర్దేశో ఽ ముఖ్యస్స్యాత్"
౩౩౨౨. ఇత్యత్రాహ(తస్మాత్-)ఇతి.
(౮౭౯) ౩౩౨౩. "చిదచిద్ద్రవ్యయోఃపరమాత్మాఖ్యద్రవ్యేణ సహాపలక్షనియమాభావాత్,
౩౩౨౪. జాతిగుణవత్,ప్రకా³రత్వైకస్వభావ⁴త్వమయుక్తమ్"
౩౩౨౫. ఇత్యత్రాహ (జీవాత్మ-)ఇతి. [30]

౧॥వి-పు-౧-౯. ౩౭.

మూ—౧-సూక్ష్మావస్థా ౧. ౨గత్తదాప-౧-౪-౫. ౩చ-౧-౧౦-౧౧న. ౪విభాగాద్ధ్మా-౧. ౫-ఏవ-౧న. ౬ఏవజగతస్సృష్టిరితి-౧౨. ఇతి-౧-౯న. ౭శబ్దవత్-౧-౯న.

వ్యా—౧-ఇతి౧-౨న. మిత్యుక్తంభవతి-౩. ౨తర్హి-౩న. ౩రత్వమైకస్వ-౪-౫. ౪త్వ-౧న.

(౮౮౦.) [1]యథా, [2]దేవమనుష్యాదిశబ్దాః, దేవమనుష్యాదిప్రకృతిపరిణామవిశేషాణాంజీవాత్మప్రకారతయైవపదార్థత్వాత్

(౮౮౧.) ప్రకారిణిజీవాత్మని ముఖ్యతయావర్తన్తే:-

(౮౮౨.) తస్మాత్, సర్వస్యచిదచిద్వస్తునఃపరమాత్మశరీరతయాతత్ప్రకారత్వాత్,

(౮౮౩.) పరమాత్మనిముఖ్యతయావర్తన్తేసర్వేవాచకాశ్శబ్దాః.-

---

(౮౮౦) ౩౩౨౬. "సహోపలమ్భనియమః, అపృథక్సిద్ధప్రకా[1]రత్వేప్రయోజకః;-

౩౩౨౭. అతః, తదభావాద్దేవాదిశబ్దానామపిజీవపర్యన్త[2]త్వమముఖ్యమ్:" ఇతి శఙ్కాయామాహ(యథా-)ఇతి.

౩౩౨౮. "సహోపలమ్భనియమః, ఏకసామగ్రీవేద్యత్వప్రయుక్తః,

౩౩౨౯. నతునియతప్రకారత్వప్రయుక్తః,

౩౩౩౦. గన్ధాదిషువ్యభిచారాత్;-

౩౩౩౧. తస్మాత్, [3]తదేకాశ్రయత్వమ్, తదేకప్రయో[4]జనత్వంచ,-

౩౩౩౨. నియతప్రకారత్వేప్రయోజకమ్"-

౩౩౩౩. "కిఞ్చ, మత్వర్థీయప్రత్యయనిరపేక్షసామానాధికరణ్యప్రయోగో [5]యత్రాస్తి,

౩౩౩౪. తత్రసర్వత్రానుగతంప్రయోజకంకల్ప్యమ్,

౩౩౩౫. అన్యథా, జాతిత్వంగుణత్వంవాప్రయోజకంస్యాత్;-

౩౩౩౬. తస్మాత్, దేవాదిశరీరస్యచేత[6]నప్రకారతైకస్వభావత్వాత్

౩౩౩౭. తద్వాచిశబ్దానాం[7]తత్పర్యన్తత్వంముఖ్యమ్:" ఇత్యర్థః

(౮౮౨) ౩౩౩౮. ఏవమ్, దృష్టాన్తోక్త[8]మర్థమ్,-దార్ష్టాన్తికేఽతిదిశతివక్ష్యమాణశరీరలక్షణసంగత్యర్థం(తస్మాత్-) ఇతి.

మూ—౧-యథా-౧-౯న. ౨దేవాదిశ-౧-౨-౯-౧౧. [25]

వ్యా—౧-రత్వప్ర-౪-౫-౬. ౨త్వంముఖ్య-౪-౮. ౩తదేకాశ్రయత్వం-౪-౫-౬న. ౪జనకత్వం-౪-౫-౬. ౫యత్రయత్రాస్తి-౪-౫-౬. ౬నైకప్ర-౧. ౭తావత్పర్యన్త-౪-౫. ౮-అర్థం-౬న.

(15-3-82)

(౮౮౪) అయమేవ,-ఆత్మశరీరభావః,- పృథక్సిద్ధ్యనర్హాధారాధేయభావః,-
నియన్తృనియామ్యభావః,-శేషశేషిభావశ్చ,-
(౮౮౫.) సర్వాత్మనా, ఆధారతయా,- నియన్తృతయా,-శేషితయాచ,-
(౮౮౬.) ఆప్నోతీత్యాత్మా;- [5]
(౮౮౭) సర్వాత్మనా,-ఆధేయతయా,- నియామ్యతయా,- శేషతయాచ,-
(౮౮౮.) అపృథక్సిద్ధం ప్రకారభూతమితి,
(౮౮౯.) "ఆకారశ్శరీరమ్"ఇతిచ,-ఉచ్యతే.-

---

(౮౮౪) ౩౩౩౯. "చిదచిద్వస్తునోశ్శరీరత్వమ్,- పరమాత్మనఃశరీరిత్వం
చ,-అనుపపన్నమ్,- [10]
౩౩౪౦. శరీరశరీరిలక్షణాభావాత్;-
౩౩౪౧. "చేష్టాభోగేన్ద్రియాశ్రయోహిశరీరమ్:?"
౩౩౪౨. ఇత్యతాహ(అయమేవ-) ఇతి.
౩౩౪౩. (పృథక్సిద్ధ్యనర్హ) శబ్దః, ప్రతిపదమన్వేతి,-
౩౩౪౪. తేనపదేన,గృహ-క్షేత్ర-ఘట-పటాదివ్యావృత్తిః.- [15]
౩౩౪౫. "అత్ర,శరీరాత్మలక్షణయోస్సహోక్త్యా,
౩౩౪౬. శరీరమ్, ఆత్మాచ, ప్రతిసబన్ధినిరూప్యపదార్థః"
ఇతిదర్శితం భవతి;-
(౮౮౫) ౩౩౪౭."తత్ర,కిమ్ శరీరత్వమ్?-కిమ్,-ఆత్మత్వమ్?-" ఇతిశఙ్కా-
యామ్, విభజ్యదర్శయతి(సర్వాత్మనా-)ఇతి.- [20]
౩౩౪౮.(సర్వాత్మనా.-)యావద్ద్రవ్యభావితయేత్యర్థః.
(౮౮౬) ౩౩౪౯. ఆత్మశబ్దావయవార్థస్య శరీరశరీరిలక్షణోపయుక్తత్వ
మభిప్రేత్యాహ (ఆప్నోతి-)ఇతి.- [తవ్యమ్.
౩౩౫౦. ద్రవ్యత్వేసతిఆధేయతయేత్యధ్యాహారేణ యోజయి
(౮౮౭) ౩౩౫౧. (ఆధేయ)త్వ-(నియామ్య)త్వ-(శేష) త్వవిశేషణమ్,-
(సర్వాత్మనా-)ఇతిపదమ్.-
(౮౮౮) ౩౩౫౨.(అపృథక్సిద్ధమ్-)ఇతిపదమ్,- (ప్రకార)విశేషణమ్;-[త్యర్థః.
౩౩౫౩.(సర్వాత్మనాధేయ)త్వాదిభిః(అపృథక్సిద్ధప్రకార) త్వాది
(౮౮౯) ౩౩౫౪.("ఆకారశ్శరీరమ్"ఇతిచోచ్యతే-) ఇతి.-

మూ—౧-థక్సిద్ధ్యనర్హత్వాధారా-౪-౫ థక్సిద్ధ్యనర్హాధా- ౮-౧౦. అవిశేషణవిశే ష్యభావశ్శేష-౮. ౩ధారతయా-౭న. ౪నాచాధేయ-౧. ౫ద్ధప్రకా-౧-౭. ౬భూత-౮-న.

వ్యా—౧-రీరల-౮. ౨చిద్వస్తునశ్శ-౧. ౩పరమాత్మనేతి-౯. ౪స్యచశరీ-౧-౨-౩. ౫పాధక త్వ-౪-౫-౬. ౬సత్యాధారాధేయ-౮. ౭నత్వం-౮.

౩౩౫౫. "జాతిగుణయోరప్యాకారత్వమ్,-
అపృథక్సిద్ధప్రకారత్వాత్;- [చ్యమ్;-

౩౩౫౬. శరీరమపి,- అపృథక్సిద్ధప్రకారత్వాదాకార శబ్దవా

౩౩౫౭. ద్రవ్యత్వాచ్ఛరీరశబ్దవాచ్యమ్:"ఇత్యర్థః.- [5]

౩౩౫౮. అయమర్థః:- "ద్విపాత్త్వంశరీరత్వమ్,- [త్ ?,

౩౩౫౯. చతు[1]ష్పాత్త్వంశరీరత్వమితిశరీరలక్షణం [2]కిమితినస్యా

౩౩౬౦. ద్విపాత్త్వచతుష్పాత్త్వాదివిభాగాభావేన సర్వత్రశరీ
రశబ్దప్రయోగావిశేషాత్"ఇతిచేత్;-

౩౩౬౧. తర్హి,లోకే,-వేదేచ,- యత్రయత్రశరీరశబ్దప్రయోగః,

౩౩౬౨. [3]తత్ర,సర్వత్రాను[4]గతేలక్షణేవాచ్యే, కతిపయప్రయో
గ[5]విషయా ౽ ననుగతత్వాదవ్యాప్తంలక్షణముక్త్వా

౩౩౬౩. ప్రయోగవిశేషేష్వ ముఖ్యత్వాశ్రయణమయుక్తమ్;-

౩౩౬౪. తస్మాత్,"చేష్టేన్ద్రియార్థాశ్రయత్వమ్"అవ్యాప్తమితి,

౩౩౬౫. సర్వప్రయోగానుగతంలక్షణమిదమేవసాధీయః" ఇతి,

౩౩౬౬. యత్తు,-భాష్యోక్తశరీరల[7]క్షణగ్రన్థే ౽ర్థజాతముక్తమ్,

౩౩౬౭. [8]తత్ర,-అపేక్షితాంశ ఇహానుసన్ధేయః.(శ్రీ- భా-౨౮౪)

౩౩౬౮. వ్యాప్యత్వేసతి, (సర్వాత్మనా) స్వార్థేధారయితుంశ
క్యంశరీరమ్,-ఇతి శరీరలక్షణమ్;-

౩౩౬౯. [9]వ్యాప్తత్వేసతి యావద్ద్రవ్యభావితయాస్వార్థేధార
యితుంశక్తఆత్మా,-ఇతిశరీ[10]రలక్షణమ్;-

౩౩౭౦. స్వార్థశక్యపదాభ్యామ్,-

౩౩౭౧. ఉత్పతనాదివ్యాపారాణాంరుగ్ణదేహనియమ [11]నస్య
చాభావాత్,అసంభవావ్యాప్తి[12]శఙ్కాపరిహారః;-

౩౩౭౨. ఘటపటాదివ్యావృత్త్యర్థమ్,వ్యాప్యత్వేసతి,- ఇత్యుక్తమ్.-

౩౩౭౩. పరకాయప్రవిష్టంప్రతిపరకాయ స్వదేహత్వ వ్యావృ
త్త్యర్థం,సర్వాత్మనా- ఇతిపదమ్.- [రంస్యాదితి,

౩౩౭౪. ఆత్మనోధర్మభూతజ్ఞానమ్,రత్నదీపాదేఃప్రభాచ,- శరీ

౩౩౭౫. తద్వ్యావృత్త్యర్థంచ వ్యాప్యత్వేసతి,- ఇత్యుక్తమ్.-

౩౩౭౬. అత[13]ఏవ,శరీరలక్షణేపివ్యా[14]వర్త్యమ్,- స్పష్టతరమ్.-

౩౩౭౭. ఏవమ[15]న్యత్రాప్యనుసన్ధేయమ్.

వ్యా —౧-ష్వాదత్వం-౯. ౨కిం-౧-౨న. ౩తత్రతత్ర-౩. ౪గతలక్ష-౧-౨-౪-౬. ౫వివక్షయాన ను-౧విశేషానను-౯. ౬యాదావ్యాప్త-౯ యాప్త-౩. ౭క్షణేప్యర్థ-౧.౮-తదత్రాపి-౮. ౯వ్యాప్త త్వేస-౧-౨-౮. వ్యాపకత్వేస-౯. ౧౦-రీరల-౧-౩-౮. ౧౧-న-౮న. ౧౨-శఙ్కా-౩న. ౧౩-ఏ వ-౪-౫-౬న ౧౪వ్యావృత్తిస్ఫుట౬. వృత్త్యర్థస్ఫుట-౪-౫. ౧౫న్యదప్యను-౪-౫-౬-౯.

(౮౯౦.) ఏవమేవ[1]హి జీవాత్మనస్స్వశరీరసంబన్ధః;-
(౮౯౧.) ఏవమేవపరమాత్మనః,[2]సర్వశరీరత్వేన సర్వ[3]శబ్దవాచ్యత్వమ్.-
(౮౯౨.) తదాహశ్రుతిగణః,-"సర్వే వేదాయత్పదమామనన్తి"[1]-
(౮౯౩.) "సర్వే వేదాయత్రైకంభవన్తి"[2] ఇతి [5]
(౮౯౪.) "తస్యైవ[4]కస్యవాచ్యత్వా[5]దేకార్థవాచినోభవన్తి" ఇత్యర్థః.
(౮౯౫.) "ఏకోదేవోబహుధానివిష్టః"[3] "సహైవ సన్తంనవిజానన్తిదేవాః"[4]
(౮౯౬.) [6]ఇత్యాది,-["దేవాః"]-ఇన్ద్రియాణి.-

౩౩౭౮. శేషశేషిభావస్య శరీరశరీరిలక్షణత్వేతు, స్వార్థే-
శక్యమ్- ఇతిపదానపేక్షైవ. [10]

(౮౯౦) ౩౩౭౯. ఉక్తలక్షణస్యవ్యాప్తిం దర్శయతి(ఏవమేవహి-)ఇతి.
(౮౯౧) ౩౩౮౦. "ఉక్తంశరీరా[1]త్మలక్షణంజగద్బ్రహ్మణోరస్తీతి,
౩౩౮౧. తద్వాచిశబ్దానాం[2]బ్రహ్మపర్యన్తత్వంముఖ్యమ్," ఇత్యా
హ(ఏవమ్-)ఇతి. [త్యుక్తమ్.-
(౮౯౨) ౩౩౮౨. ఏవంన్యాయేన, సర్వశబ్దవాచ్యత్వముపపన్నమ్, ఇ [15]
౩౩౮౩. తత్రప్రమాణమాహ(తదాహ-)ఇతి.-
(౮౯౩) ౩౩౮౪. ["సర్వే వేదాః"][1] ఇతి-"[పదమ్,]".- పద్యతఇతివ్యుత్ప
త్త్యాప్రాప్యమిత్యర్థః.- [ఇతి.-
(౮౯౪) ౩౩౮౫. ["యత్రైకంభవన్తి-"][3] ఇత్యేతద్వ్యాచష్టే(తస్య-)
౩౩౮౬. "అర్థైకత్వాదేకంవాక్యమ్"[4] ఇతిన్యాయేన, బ్రహ్మణఏక
స్యైవప్రధానతయావాచ్యత్వాత్ (సర్వే వేదా)ఏకవా
క్యం(భవన్తి)" ఇత్యర్థః.
(౮౯౫) ౩౩౮౭. సర్వశబ్దవాచ్యత్వే హేతుప్రతిపాదికాం శ్రుతిమాహ
"(ఏకోదేవః-)" [3]ఇతి.-
౩౩౮౮. సర్వశరీరతయాసర్వప్రకారత్వాద్ధి సర్వశబ్దవా [25]
[4]చ్యత్వమ్?. [(దేవాః) ఇతి.
(౮౯౬) ౩౩౮౯. "[సహైవ-]"[4] ఇత్యాదివాక్యస్థం(దేవ)శబ్దంవ్యాచష్టే

౧॥కఠ-ఉ-౨-౧౫. ౨॥ అర-౩-ప్ర-౧౧అను. ౩॥అర-౩ప్ర-౧౪అను ౪॥
అర-౩ప్ర-౧౧అను. ౫॥పూ-మీ-౩-౧-౬.

మూ— ౧-హి-౧న. ౨స్వశరీ-౮. ౩శరీరవాచ్య-౯. ౪కస్యైవవాచ్య-౮. కస్య
వాచకత్వా-౧. ౫దై కాత్మ్యవా-౧. ౬ఇత్యాది-౧-౯న. [30]

వ్యా—౧-త్మభావలక్ష-౩. ౨తత్పర్యన్త-౫-౬. ౩ఇతి -౬న. ౪చ్యత్వే-౧.
౫స్థ దేవ-౩- -౫-౬.

(౭౯౭.) "దేవమనుష్యాదీనామన్తర్యామితయాऽऽత్మత్వేన నివిశ్య[1] ["ఇత్యర్థః.- ["స హైవ సన్తం[2]"] తేషామిన్ద్రియాణి మనః పర్యన్తాని న ("జానన్తి")

(౭౯౮.) తథా చ పౌరాణికాని వచాంసి, "న తాస్మిన్ సర్వ వచసాం ప్రతిష్ఠా యత్ర శాశ్వతీ[4]"౧.- [5]

(౭౯౯.) "వాచ్యే హి వచసః ప్రతిష్ఠా".-౨

(౮౦౦.) "కార్యాణాం కారణం పూర్వం వచసాం వాచ్యముత్తమమ్".-౩

(౮౦౧.) "వేదైశ్చ సర్వైరహమేవ వేద్యః"౪ ఇత్యాదీని.- సర్వాణి హి వచాంసి[6] సశరీరాత్మవిశిష్టమన్తర్యామిణమాచక్షతే;-

(౮౦౨.) [7]"అనేన జీవేనాత్మనాऽనుప్రవిశ్య నామరూపే వ్యాకరవాణి"౫ ఇతి హి శ్రుతిః.-

(౮౦౩.) తథా చ మానవం వచః, "ప్రశాసితారం సర్వేషామణీయాంసమణీయసామ్-
రుక్మాభం స్వప్నధీగమ్యం విద్యాత్తు పురుషం పరమ్"౬.-

---

(౭౯౭) ౩౩౯౦. ఉదాహృతవాక్యద్వయస్యార్థమాహ (దేవ-) ఇతి.

(౭౯౮) ౩౩౯౧. స్మృతివచనం దర్శయతి (తథా చ-) ఇతి.

(౭౯౯) ౩౩౯౨. ["వచసాం ప్రతిష్ఠా-"] ఇత్యుక్తే, "శబ్దగుణాశ్రయాకాశశబ్దః స్యాత్," ఇతి తద్వ్యావృత్త్యర్థం వ్యాచష్టే ("వాచ్యే హి"-) ఇతి.- ("ప్రతిష్ఠా")- పర్యవసానమ్.-

(౮౦౦) ౩౩౯౩.[1] ఉక్తార్థవైశద్యార్థమాహ ("కార్యాణామ్"-) ఇతి.- [త్వమ్, ౩౩౯౪. (వచసాం వాచ్య) త్వే హేతుః, (కార్యాణాం కారణ) ౩౩౯౫. "సర్వం ఖల్విదం బ్రహ్మ తజ్జలాన్" ౭ ఇతి హి శ్రుతిః.

(౮౦౧) ౩౩౯౬. [వేదైశ్చ-] ఇత్యాది స్పష్టమ్.

(౮౦౩) ౩౩౯౭. మనువచనమాహ (తథా చ-) ఇతి.

౩౩౯౮. (ప్రశాసితారమ్-) ౬ ఇత్యాది శ్లోకేన, సర్వశబ్దవాచ్యత్వే హేతురుచ్యతే.

౧॥ ౨॥ ౩॥ జి-స్తో-౭.౪ ॥ గీ-ఉ-౧౫-౧౫. ౫॥ ఛా-ఉ-౬-౩-౨. ౬॥ మ-స్మృ-౧౨-౧౨౨. ౭॥ ఛా-ఉ-౩-౧౪-౧.

మూ—౧-యాత్మనో నివిశ్య-౨. ౨తేషాం-౧-౯న. ౩నవిజాన-౧. ౪-శ్వతీతి-౨- ౫దీని హి సర్వాణి వచా-౧-౧౨. ౬సర్వశరీర-౧౦-౧౨. ౭అహమిమా స్తిస్రో-౧.హన్తాహమిమా స్తి-౧౨. ౮పరమితి అన్తః-౧.

వ్యా—౧-ఉక్తార్థవైశద్యమా-౧. ఉక్తార్థపర్యవసానార్థమా-౩ ఉక్తార్థవైశద్యా

(౯౦౪.) "అన్తః ప్రవిశ్య అన్తర్యామితయా [సర్వేషాం][ప్రశాసితారం]¹-
²నియన్తారమ్.-

(౯౦౫.) అణీయాంసః³ ఆత్మానః, కృత్స్న⁴స్యాచేతనస్య వ్యాపకతయా సూక్ష్మభూ⁵తాః, తేషామపి వ్యాపకత్వా⁶త్తేభ్యోపి సూక్ష్మతరః" ఇత్యర్థః.

(౯౦౬.) [రుక్మా⁷భః]-ఆదిత్యవర్ణః.

---

(౯౦౪) ౩౩౯౯. ఇమం శ్లోకం వ్యాచష్టే (అన్తః) ఇతి.-

౩౪౦౦. "అన్తః ప్రవిష్టశ్శాస్తా జనానామ్" ¹ ఇతి శ్రుత్యనుసారేణ (అన్తః ప్రవిశ్య-) ఇత్యుక్తమ్.-

౩౪౦౧. (అన్తః ప్రవిశ్య)-¹(నియన్తారమ్-) ఇత్యన్వయః. [10]

౩౪౦౨. కుతః? (అన్తర్యా²మితయా) "అన్తరో యమయతి" ² ఇత్యన్తర్యామి బ్రాహ్మణ ప్రతిపాదితత్వాదిత్యర్థః.

(౯౦౫) ౩౪౦౩. (అన్తః ప్రవిశ్య) ప్రశాసితృత్వే హేతుః ["అణీయాంసమణీయసామ్"-] ఇతి షష్ఠ్యన్తం వ్యాఖ్యేయం పదమ్,-

౩౪౦౪. వ్యాఖ్యాన³సౌకర్యార్థం ప్రథమాన్తత్వేనోపాదత్తే ("అణీయాంసః") ఇతి.

(౯౦౬) ౩౪౦౫. [రుక్మాభమ్-] ఇతి- వ్యాఖ్యేయం పదమ్, ⁴తద్వ్యాచష్టే ("ఆదిత్యా⁵వర్ణః") ఇతి.-

౩౪౦౬. "యదా పశ్యః పశ్యతే రుక్మవర్ణమ్"³ "ఆదిత్యవర్ణం తమసః పరస్తాత్"⁴ ఇతి వాక్యయోః దురాధర్షత్వభోగ్యతాభిప్రాయేణ ఆదిత్యవర్ణత్వం రుక్మవర్ణత్వం చోక్తమ్:

౩౪౦౭. ఇత్యభిప్రాయేణ (ఆదిత్య⁶వర్ణః) ఇతి వ్యాచష్టే.-

౩౪౦౮. ⁷తథా "య ఏషోన్తరాదిత్యే హిరణ్మయః పురుషో దృశ్యతే"⁵ ఇతి, తత్ర [హిరణ్మయ] శబ్దః ఔజ్జ్వల్యపరత్వేన వ్యాఖ్యాతో⁸ వాక్యకారేణ.- [25]

౩౪౦౯. "హిరణ్మయ ఇతి రూపసామాన్యాచ్చన్ద్ర⁹ముఖవత్"⁶ ఇతి

౩౪౧౦. "నీలతోయదమధ్యస్థా"⁷ ఇత్యాది శ్రుత్యనుసారేణ [హిరణ్మయ] శబ్దః ఏవం వ్యాఖ్యాతః.-

---

౧॥ ఆర-౩-ప్ర-౨౧. ౨॥ బృ-ఉ-౫-౭-౨. ౩॥ ము-ఉ-౩-౧-౩. ౪॥ పురు-౨౦. ౫॥ ఛా-ఉ-౧-౬-౬. ౬॥ ౭॥ తై-౬-౧౧.

మూ-౧-విశ్వసర్వేషాం నియ-౧-౧౦-౧౨. ౨నియన్తారం-౨-౪-౫-౮న. ౩ఆత్మానః-౧-న. ఆత్మనః౮. ౪స్యచేత-౧-౮. ౫తానాంతేషాం-౧. ౬త్తేషామపి-౯. ౭-భం ఆదిత్యవర్ణం-౮.

వ్యా-౧-ప్రశాసితారమి-౪-౫-౬-౮. శాస్తారమి-౯. ౨మిత్వం యో అన్తరో-౯. ౩సౌకుమార్యార్థం-౧. ౪తత్-౩-౪-౫-౬న. ౫వర్ణమితి-౧-౫. ౬వర్ణమితి-౧-౨. ఇతి-౭న. ౭తథా-౩-౭న. ౮వ్యాఖ్యాతా-౩. ౯మణ్డలముఖవత్-౯ముఖ ఇతివత్-౩. [35]

(౯౦౭.) ["స్వప్నధీగమ్యః"]-స్వప్నకల్పబుద్ధిప్రాప్యః-
"విశదతమప్రత్యక్షతాపన్నానుధ్యానైక[1]లభ్యః"ఇత్యర్థః.

౧౪౧౧. "నీలతోయదసామ్యమ్, ఉపాసనవిశేషోపాస్య[1]స్యభగవతః ఉపాసనాన్తరో[2]పాస్యస్యస్వరూపంహిరణ్యవర్ణమితిహిరణ్యశబ్దఃనౌజ్జ్వల్యపరః,"ఇతిచేన్న:-

౩౪౧౨. హృదయగుహాయామేవ,నీలతోయదసామ్య-హిరణ్మయత్వశ్రవణాత్,

౩౪౧౩. "పద్మకోశప్రతీకాశంహృదయంచాప్యధోముఖమ్"[1]ఇతి, ప్రకృ[3]త్య"నీలతోయదమధ్యస్థా"ఇతిశూ్రయతే;- [10]

౩౪౧౪. "సయఏషో౽న్తర్హృదయ[4]ఆకాశః-తస్మిన్నయంపురుషోమనోమయః-అమృతోహిరణ్మయః," [2] ఇతి హృదయగుహాయామేవహిరణ్మయత్వం[5]చశూ్రయతే;-

౩౪౧౫. తస్మాత్,నీలతోయదసామ్యశ్రు[6]త్యానుగుణ్యాత్, [హిరణ్మయ]శబ్దః,ఔజ్జ్వల్యపరత్వేనవాఖ్యాతోవాక్యకారేణ.-

౩౪౧౬. ఏవంవర్ణయంతికేచిదాచార్యాః[ఆదిత్యవర్ణమ్] [రుక్మవర్ణమ్]ఇతివర్ణశబ్దస్వారస్యాన్న కేవలం[హిరణ్మయ]శబ్దః ఔజ్జ్వల్యమాత్రపరః,- అపితువర్ణపరఏవ;-

౩౪౧౭. తర్హి,"నీలతోయదసామ్యశ్రుత్యవిరోధఃకథమ్?"ఇతిచేత్; ఉచ్యతే:- [ప్రపద్యతే:-

౩౪౧౮. నీలతోయదవర్ణస్యైవహేతువిశేషేణ స్వర్ణవర్ణత్వము

౩౪౧౯. తథా సతి,భగవద్విగ్రహః,బాలాతపానులిప్తమరతకగిరినిభోవిభాతి;-

౩౪౨౦. [7]తథాచ,శ్రీరామాయణే,"కచ్చిన్నతద్ధేమసమానవర్ణం తస్యాననంపద్మసమానగన్ధి" [3] ఇతి, [25]

౩౪౨౧. "నీలతోయదవర్ణస్యభగవతోహిరణ్యవర్ణత్వేహేతుస్సంప్రదాయైకాధిగమ్యః"ఇతినాత్రలిఖ్యతే.

(౯౦౭) ౩౪౨౨. [స్వప్నధీగమ్యమ్-] ఇత్యేతద్వ్యాచష్టే (స్వప్న-)ఇతి.

---

[1] ౧॥తై-ఉ-౬-౧౧.౨॥ తై-ఉ-౪-౬-౧. ౩॥రా-సు-కా-౩౬-౨౮.

మూ—౧—గమ్యఇ -౯. లభ్యమి-౮.

వ్యా—౧-స్య-౪-౫న. ౨పాస్యరూ-౪-౫-౬. ౩త్యానీల౧-౮. ౪ఆకాశఃఅమృ-౧-౬. ౫చ-౭న.౬త్యనుగుణాత్-౧. ౭-తథాహ్యత్ర-౨.

(౯౦౮.) "ఏనమేకేవదన్త్యగ్నిం మరుతోన్యే ప్రజాపతిమ్-
ఇన్ద్రమేకే పరేప్రాణమపరే బ్రహ్మశాశ్వతమ్" [1] ఇతి,
(౯౦౯.) ["ఏకే"].- వేదాః,- ఇత్యర్థః.-
(౯౧౦.) "ఉక్తరీత్యా, పరస్యైవ బ్రహ్మణస్సర్వస్య ప్రశాసితృత్వేన సర్వాన్త
రాత్మతయా ప్రవిశ్యావస్థితత్వా దగ్న్యాదయోపి శబ్దాః,
(౯౧౧.) శాశ్వతబ్రహ్మశబ్దవత్,- తస్యైవవాచకాః భవన్తి" ఇత్యర్థః.
(౯౧౨.) తథాచస్మృత్యన్తరమ్, "యేయజన్తిపితౄన్దేవాన్ బ్రాహ్మణాన్
సహుతాశనాన్-
సర్వభూతాన్తరాత్మానం విష్ణుమేవయజన్తితే" [2] ఇతి, [10]

---

(౯౦౮) ౩౮౨౩. ఏవమ్, "(ప్రశాసితారం-)" ఇత్యాదిశ్లోకేన, సర్వశబ్ద
వాచ్యత్వే హేతురుక్తః;-
౩౮౨౪. అథ, సర్వశబ్దవాచ్యత్వపరం శ్లోకమాహ [ఏనమ్-] ఇతి.
(౯౦౯) ౩౮౨౫. (ఏక)శబ్దేన, వాదివిప్రతిపత్తిశఙ్కా-మాభూదితితం వ్యాచ
ష్టే (వేదా ఇత్యర్థః-) ఇతి.- (వేదాః).- వేదభాగాః. [15]
(౯౧౦) ౩౮౨౬. (ఉక్త[2]రీత్యా).- [3]పూర్వోక్తశ్లోకరీత్యా.-
౩౮౨౭. (సర్వ[4]స్య ప్రశాసితృత్వేన సర్వాన్తరాత్మతయా ప్రవి
శ్యావస్థితత్వాత్-) ఇతి.-
౩౮౨౮. (సర్వాన్తరా)త్మత్వం నామః సర్వస్యాను ప్రవిశ్య ప్ర
శాసితృత్వమిత్యర్థః. [20]
(౯౧౧) ౩౮౨౯. "(అపరే బ్రహ్మశాశ్వతమ్)" ఇతిదృష్టాన్తతయోక్త మిత్య
భిప్రాయేణాహ (శాశ్వతబ్రహ్మశబ్దవత్-) ఇతి.-
౩౮౩౦. యథా, "అద్వారకబ్రహ్మశబ్దాదయః, తస్యైవ నిరతిశయ
[6]బృహత్త్వాదిగుణవిశిష్టస్య వాచకాః;-
౩౮౩౧. తథా, సద్వారక శబ్దా అపి, అగ్న్యాదిముఖేన బ్రహ్మణ
ఏవ వాచకాః" ఇత్యర్థః.
(౯౧౨) ౩౮౩౨. దత్రవచనమాహ (తథాచ-) ఇతి.

౧॥ మ-స్మృ-౧౨-౧౨౩. ౨॥

మూ — ౧_ఏవమన్యేవ౧. ౨భవన్తి-౮-౯న.

వ్యా— ౧-త్వే హే-౮-౫-౭. ౨త్వేన హే-౮. ౨నీత్యా-౧-౨-౭-౮-౯. ౩పూర్వశ్లోకోక్త
నీత్యా-౭-౭-౯. ౪స్య-౧-౨-౪-౫-౯న. ౫సర్వాను ప్ర-౭-౬-౯. ౬బ్రహ్మత్వాదిర-౬.

(౯౧౩.) "పితృదేవబ్రాహ్మణహుతాశనాదిశబ్దాః,[1] తన్ముఖేన తదన్తరాత్మభూతస్యవిష్ణోరేవవాచకాః" ఇత్యుక్తం[2] భవతి.-

(౯౧౪.) [3]అత్రేదంసర్వశాస్త్రహృదయమ్.-

(౯౧౩) ౩౪౩౩ తద్వ్యాచష్టే[1] (పితృదేవ-) ఇతి.- [5]

౩౪౩౪. "పితృ[2]దేవాదిశబ్దవాచ్యకర్మకంయ[3]జనంవిష్ణుకర్మకమ్-"

౩౪౩౫. ఇత్యుక్తే, పితృదేవాదిశబ్దానాంవిష్ణు[4]వాచిత్వ మర్థసిద్ధమ్;-

౩౪౩౬. తత్ర, "కోహేతుః" ఇతిచేత్ ("సర్వభూతాన్తరాత్మానమ్"-) ఇతి-ఉచ్యతే.-

౩౪౩౭. "(పితృదే)వాదిశరీరకత్వేన తదన్తరాత్మత్వాత్, తత్తచ్ఛబ్దాఃపరమాత్మపర్యన్తాః," ఇత్యర్థః.

(౯౧౪) ౩౪౩౮. "ఏవమ్, సిద్ధవస్తుపరాణాంభేదాభేద- ఘటకశ్రుతీనామర్థ ఉపపాదితః;-

౩౪౩౯. తథాపి, ఉపాయపరవాక్య,- నివర్త్యపరవాక్యపర్యాలోచనయాబ్రహ్మవ్యతిరిక్తమిథ్యాత్వంప్రతీయతే, [15]

౩౪౪౦. "బ్రహ్మవిదాప్నోతిపరమ్"[1] "బ్రహ్మవేదబ్రహ్మైవభవతి"[2]

౩౪౪౧. ఇత్యాదిషు, జ్ఞానస్యోపాయత్వముచ్యతే;-[చాజ్ఞానకృతమ్;-

౩౪౪౨. జ్ఞాననివర్త్యంచమిథ్యా,-రజ్జుసర్పాదివత్;- నివర్త్యం

౩౪౪౩. "విభేదజనకేజ్ఞానే నాశమాత్యన్తికంగతే"-

౩౪౪౪. "చతుర్విధోవిభేదోయంమిథ్యాజ్ఞాననిబన్ధనః"- [[4]దిభిః

౩౪౪౫. "భవత్యభేదీభేదశ్చతస్యాజ్ఞానకృతోభవేత్"[5] ఇత్యా

౩౪౪౬. ఏవమ్, నివర్తకనివర్త్యపరవాక్యైర్బ్రహ్మవ్యతిరిక్తస్య

౩౪౪౭. మిథ్యాత్వాత్, తదనుగుణంశ్రుత్యన్తరాణామప్యర్థోవర్ణనీయః" ఇత్యాశ్రిహ-

౩౪౪౮. (అత్రేదంసర్వశాస్త్రహృదయమ్-) ఇతి.- [25]

౩౪౪౯. జీవాద్వైతనిర్వాహార్థశ్చాయమారమ్భః

౩౪౫౦. (సర్వ) శబ్దేన, ఉపాయపరవాక్యానామ్, నివర్త్యపరవాక్యానాంచకార్త్స్న్యేనపర్యాలోచనమ్,- భేదశ్రుతిభేదనిషేధశ్రుతిపర్యాలోచనంచవివక్షితమ్.-

---

౧॥ తై-ఉ-ఆ-౧-౧. ౨॥ ము-ఉ-౩-౨-౯. ౩॥ వి-పు-౬-౭-౯౬. ౪॥ ౫॥ వి-పు-౬-౭-౯౫.

మూ.—౧-తన్ముఖే-౧. ౨భవతి-౪-౫న. ౩ అత్రేదం-౮-౧౨.

వ్యా—౧-పితృదేవేతి-౪-౫-౬న. ౨-దేవేత్యాదిశ౪-౫-౬. ౩ యజమానం-౧-౨. ౪ వాచకత్వ-౮. ౫ స్మృతయాఽపి-౩ ౬-భి-౮న దిభి-౩.

(24-3-82)

౩౮౫౧. "నహి, కతిపయవాక్యైరర్థనిష్కర్షస్సుశకః?;-
౩౮౫౨. తస్మాత్, ఉపాయపరవాక్యేషు,- ఉపాసన,- నిదిధ్యాసనాదిశబ్దైరుపాయం వదన్తి వాక్యాని;-
౩౮౫౩. నివర్త్యపరేషు[1] చ, "అవిద్యాకర్మసంజ్ఞాన్యా"[౧] ఇత్యాదివాక్యాని[2] చ నిరూపణీయాని,
౩౮౫౪. భేదశ్రుతయోపి నిరూపణీయాః,
౩౮౫౫. [3]తదవిరోధేనార్థస్య వాచ్యత్వాత్ .-
౩౮౫౬. నచ, "నిషేధార్థమభేదానువాదః" ఇతి వాచ్యమ్,-
౩౮౫౭. ఈశ్వరేశితవ్యాదిభేదానాం ప్రమాణాన్తరాప్రాప్తత్వేనానువాదాసమ్భవాత్ ;-
౩౮౫౮. తన్నిషే[4]ధే, అభేదవిధానస్యాప్రామాణ్యం స్యాత్ ;-
౩౮౫౯. "ప్రమాణాన్త[5]రాప్రాప్తోపి భేదః,- ఫలవిశేషార్థమ్,- గరుడభావ[6]నావదారోప్యతే," ఇతి చేత్ ;-
౩౮౬౦. "అస[7]తో భేదస్యారోపణమ్" ఇతి కథమవగతమ్?, [15]
౩౮౬౧. "అభేదశ్రుతివిరోధాత్" ఇతి చేత్ ;-
౩౮౬౨. భేదశ్రుతివిరోధాత్ ,- అభేదశ్రుతిః,- ఫలవిశేషార్థం తదారోపణపరాస్యాత్ ;-
౩౮౬౩. గరుడాభేదోహ్యారోప్యతే?;
౩౮౬౪. భేదపవహితత్రపరమార్థః?;- [20]
౩౮౬౫. "తత్త్వజ్ఞానస్యైవ మోక్షోపాయత్వాత్ ముముక్షూ[8]న్ప్రత్యతత్త్వారోపణం న సంభవతి," ఇతి చేత్,
౩౮౬౬. తత్, భేదశ్రుతేరపి సమానమ్.-
౩౮౬౭. కిఞ్చ, ప్రమాణాన్తరాప్రజ్ఞాతభేదభ్రమం జనయిత్వా,
౩౮౬౮. తన్నిషేధే ప్రయోజనాభావాత్ , శాస్త్రస్య ప్రయోజనపర్యవసాయిత్వం న స్యాత్ ;- [యమః?.-
౩౮౬౯. నహి, "శాస్త్రస్య ప్రయోజనపర్యవసా[9]యిత్వేనని
౩౮౭౦. అభిచారాదిప్రతిపాదనాత్" ఇతి చే[10]న్న;-

---

౧ ॥ వి-పు-౬-౭-౬౧.

వ్యా—౧-చవావి-౧. ౨చ-౧-౪-౫న. ౩తథావిధేనాన్యస్య- ౧తదవిరోధేనాస్యస్య-౨-౭-౮. ౪థథధదర. ౯అభేదవివహితత్రపరమార్థః తత్త్వజ్ఞానస్యైవమోక్షోపాయ విధానస్యాప్రామా-౯. ౫రహప్రాప్తో-౧-౨. ౬నాదివదా-౩-౪-౫-౬. ౭తోపి భే-౧-౨. ౮ప్రత్యారో-౧-౨. ౯-యిత్వనియ-౩-౪-౫.౯. ౧౦-న-౭-న.

(౯౧౫.) జీవాత్మానః,- [న్తః,-
(౯౧౬.) స్వయమ్,- అసఙ్కుచితాఽపరిచ్ఛిన్న నిర్మలజ్ఞానస్వరూపాస్స

3౪౭౧. [1]తత్తాత్పర్యపి తదర్థినం ప్రతి ప్రయోజనవత్త్వమస్త్యేవ,
3౪౭౨. అభిచారస్తు, దేవబ్రాహ్మణవిద్వేషిప్రభృతి పాపకర్మపరే
షు[2]న రేషు క్రియమాణః, పుణ్యాయ భవతి, [పమ్,
3౪౭3. అభిచారాదికర్మారాధ్యత్వ- తదపేక్షితఫలప్రదత్వరూ
ఈశ్వరస్య వైభవం చ జ్ఞాతవ్యమ్,
3౪౭౪. యజ్ఞాదీనామపి, విద్యాఙ్గత్వస్య,[3]తత్తదారాధ్య[4]త్వఫల
ప్రదత్వరూపవైభవ[5]స్య చ జ్ఞాతవ్యత్వేన, [10]
3౪౭౫. సర్వాశ్శ్రుతయః ప్రయోజనపర్యవసాయిన్యః;-
3౪౭౬. తస్మాత్, ప్రయోజన పర్యవసాయిత్వమవశ్యంభావి,
3౪౭౭. తత్తు, ప్రమాణాన్తరానవగతభేదజ్ఞాప[6]న తన్నిషేధపర
త్వేనోపపద్యతే;-
3౪౭౮. తస్మాత్, భేదశ్రుతయః,- [15]
3౪౭౯. ఉపాయపరాః,-నివర్త్యపరాశ్చ శ్రుతయః,-
3౪౮౦. కార్త్స్న్యేన పర్యాలోచనీయా ఇతి,
3౪౮౧. తత్కృత్స్నపర్యాలోచ[7]నే, అస్మదుక్తపవార్థ ఉపపన్న
స్స్యాత్:" ఇత్యభిప్రాయేణ (అత్రేదం సర్వ
శాస్త్రహృదయమ్-) ఇత్యుక్తమ్.- [20]
(౯౧౫)} 3౪౮౨. తత్ర, నివర్త్యస్వరూపమాహ (జీవ-) ఇత్యాదినా.-
(౯౨౨)} 3౪౮3. (స్వయమ్).-స్వత ఇత్యర్థః.
(౯౧౬) 3౪౮౪. స్వభావతఏవా (సంకుచితం) జ్ఞానమ్,
3౪౮౫. [8]రత్నాదిప్రభాయాః, సంకోచ[9]కాభావేపి కతిపయదేశ
వర్తిత్వం దృష్టమితి, [25]
3౪౮౬. తద్వ్యావృత్త్యర్థమ్-(అపరిచ్ఛిన్న)శబ్దః.-
3౪౮౭. (జ్ఞాన)స్య (నిర్మల)త్వమ్-రాగద్వే[10]షాదిరూపత్వాభావః,
3౪౮౮. సర్వస్య భగవదాత్మకత్వేన గ్రహ[11]ణాత్,-న రాగద్వే
షా[12]దిభావః-

వ్యా—౧-తదతాత్ప-౧. ౨-నరేషు-3-౪-౫-౬-౭-౯-న. 3 తత్ 3న. ౪ త్వ-౧-౨-న. ౫ స్యైవ జ్ఞా-౯. స్యాజ్ఞాత-3. ౬ నన్తన్ని-౪-౫. ౭ నే భేదనిషేధస్యాస్మదు-3. ౮ ఆది-౭-న. ౯ నా భా-౯. ౧౦ ఆది-౯న. షత్వాది -౧. ౧౧ ణన్న రా-౮. ౧౨ దిభిభావః-౪-౮. విభాగః-౮.

(౯౧౭.) కర్మరూపా ఽ విద్యా వేష్టితాః,- [2పర్యన్త-
(౯౧౮.) [1]తత్తత్కర్మానురూపజ్ఞాన సఙ్కోచమాపన్నాః,- బ్రహ్మాది స్తమ్బ
(౯౧౯.) వివిధ విచిత్ర దేహేషు ప్రవిష్టాః,-
(౯౨౦.) తత్తద్దేహోచితలబ్ధజ్ఞానప్రసరాః,- [5]
(౯౨౧.) తత్తద్దేహాత్మాభిమానినః,-

3.౪౮౯ స[1]హి, అయథావగ్రహణాద్భవతి?,

3౪౯౦. తస్మాత్, అయథార్థవిషయత్వా[2]భావః నైర్మల్యం వివక్షితమ్.

3౪౯౧. (స్వరూప)శబ్దః [3]ధర్మవాచీ. [10]

(౯౧౭) 3౪౯౨. (కర్మరూపా ఽ విద్యా వేష్టితాః-) ఇతి.-

(౯౧౮) 3౪౯3. ""అవిద్యాకర్మసంజ్ఞాన్యా' [1]ఇతివచనాత్, [త్-)ఇతి.

3౪౯౪. కర్మతారత[4]మ్యానురూపస్సంకోచః" ఇత్యాహ (తత్త

(౯౧౯) 3౪౯౫. (వివిధ)శబ్దః,-దేవాది భేదపరః.

3౪౯౬. (విచిత్ర)శబ్దః,-అవాన్తర వైవిధ్యపరః [15]

(౯౨౦) 3౪౯౭. (తత్తద్దేహోచితలబ్ధజ్ఞానప్రసరాః-)ఇతి.-

3౪౯౮.[5]""అపాణివత్సుస్వల్పాసాస్థావరేషు"[2] ఇత్యాదివచనాదితిభావః.

3౪౯౯. పూర్వమ్, కర్మతారతమ్యే[7]న జ్ఞానసంకోచః ఉక్తః,

3౫౦౦ కర్మాధీనం తారతమ్యం, దేహవిశేషద్వారక మితిఅత్రో క్తమ్.

(౯౨౧) 3౫౦౧. (తత్తద్దేహాత్మాభిమానినః-) ఇత్యనేన, సుఖదుఃఖవిభాగహేతురుక్తః.-

3౫౦౨. ఆత్మాభిమానానుకూలం హి (సుఖ)మ్?,

3౫౦3. తత్ప్రతికూలం హి (దుఃఖ)మ్? [25]

౧॥వి-పు-౬-౭-౬౧. ౨॥వి-పు-౬-౭-౬౪.

మూ—౧-శిల్-౮-౧౦న. [2]పర్యన్తేషువిచి-౧.

వ్యా—౧-సహి-౭-న. సహియథార్థ-౯. అథా వేష్టి-౮. [3]ధర్మివా-౮. ౪మ్యాన్న స్వరూపసం-౪-౫- మ్యంన స్వానురూపసం-౭. ౫అపాణివత్సు-3.౬ఆది-3న. ౭-న-౭-న. ౮ధీనానాన్తర-౧.

(౯౨౨.) తదుచితకర్మాణికుర్వాణాః, తదనుగుణ సుఖదుఃఖోపభోగరూప సంసారప్రవా[1]హంప్రతిపద్యన్తే.

(౯౨౩.) [2]ఏతేషాంసంసారమోచనమ్,

(౯౨౪.) భగవత్ప్రపత్తిమన్తరేణనోపపద్యతఇతి, [5]

(౯౨౫.) తదర్[3]థమ్,ప్రథమమ్,- ఏషాం దేవాదిభేదరహిత[4]జ్ఞానైకాకారతయా సర్వేషాంసామ్యంప్రతిపాద్య,

(౯౨౬.) తస్యాపిస్వరూపస్య, భగవచ్ఛేషతైకస్వరూపైక రసతయాభగవదాత్మకతామపిప్రతిపాద్య,

(౯౨౭.) భగవత్స్వరూపఞ్చ,- [10]

(౯౨౮.) హేయప్రత్యనీక,-కల్యాణైకతానతయాసకలేతరవిసజాతీయమ్,

(౯౨౯.) అనవధికాతిశయాసఙ్ఖ్యేయకల్యాణగుణగణాశ్రయమ్,

---

(౯౨౨) ౩౫౦౪. (తదుచితకర్మాణి కుర్వాణాః-) ఇత్యనేన బీజాఙ్కుర [1]న్యాయాత్ అనాదిత్వముక్తంభవతి.

(౯౨౩) ౩౫౦౫. అథ,ఉపాయమాహ[2](ఏతేషామ్-)ఇతి. [15]

(౯౨౪) ౩౫౦౬. (ప్రపత్తిమన్తరేణనోపపద్యతే-) ఇతి-

(౯౪౮) ౩౫౦౭. భక్తియోగనిష్ఠస్యాపి, తన్నిష్పత్త్యర్థం, తదఙ్గత్వేన ప్రపత్తేరపేక్షితత్వాత్,

౩౫౦౮. ప్రపత్తినిష్ఠస్య,స్వతన్త్రతయోపాయత్వాచ్చ,-

౩౫౦౯. "(ప్రపత్తిమన్తరేణనోపపద్యతే) ఇత్యుక్తమ్.- [20]

(౯౨౫) ౩౫౧౦. (తదర్థమ్-)ఇత్యాది.-ప్రాథమ్యస్యార్థక్రమేణ,

౩౫౧౧. నహి,దేహస్యైవాత్మత్వే,మోక్షోపాయాపేక్షా?,

౩౫౧౨. దేహాతిరిక్తత్వేపి,

భగవచ్ఛేషతైకరసత్వేసిద్ధేహితత్ప్రాప్త్యపేక్షా?,[త్వమ్,

౩౫౧౩. తస్మాత్, (ప్రథమ)జ్ఞాప్యమ్,దేహాతిరిక్తజ్ఞానైకాకార

౩౫౧౪.(భగవచ్ఛేషతైక)రసత్వంచ,-ఆత్మనః''ఇత్యర్థః.

(౯౨౭) ౩౫౧౫. (భగవత్స్వరూపంచ-)ఇతి.

(౯౨౮) ౩౫౧౬. దివ్యాత్మస్వరూపస్య (హేయప్రత్యనీక)త్వమ్, (కల్యాణ) రూపత్వంచోచ్యతే(హేయ-)ఇతి.

(౯౨౯) ౩౫౧౭. మఙ్గళగుణాశ్రయత్వముచ్యతే(అనవధిక-)ఇతి. [30]

౩౫౧౮. (కల్యాణైకతాన)త్వమ్,-ఆనన్దరూపత్వమ్.

మూ—౧-హరూపం(ప్ర-౮. ౨ఏషాం-౪-౫-౯. తేషాం-౭-౮-౧౦. యేషాం -౧. ౩-గ్రథితేషా-౧. ౪జ్ఞానాకార-౧. ౫యాసంఖ్యే-౧౦. ౬-లయమ్-౧-౭-౧౦.

వ్యా—౧-నయా-౧-౭. ౨ాదిన్యాయా-౩. ౨ఏషా-౩-౪-౫.

(౯౩౦.) స్వసఙ్కల్పప్రవృత్తసమస్తచిదచిద్వస్తుజాతతయా సర్వస్యాత్మభూతం ప్రతిపాద్య,

(౯౩౧.) తదుపాసనం¹సాఙ్గం తత్ప్రాపకం ప్రతిపాదయన్తి శాస్త్రాణీతి.-

(౯౩౨.) యథోక్తమ్, "నిర్వాణమయ ఏవాయమాత్మా జ్ఞానమయోఽమలః-దుఃఖాజ్ఞానమలా ధర్మాః ప్రకృతేస్తే న చాత్మనః"॥¹

(౯౩౩.) "ప్రకృతిసంసర్గకృతకర్మమూల³త్వాత్,- నాత్మస్వరూపప్రయుక్తాః ధర్మాః,"⁴ ఇత్యర్థః.

(౯౩౪.) ప్రాప్త్యప్రాప్తివివేకేన,

(౯౩౫.) ప్రకృతేరేవ ధర్మాః,- ఇత్యుక్తమ్. [10]

---

(౯౩౦) ౩౫౧౯. శరీరాత్మభావమాహ (స్వసంకల్ప-) ఇతి.

(౯౩౧) ౩౫౨౦. ఉపాయశ్చోపాసనమి¹త్యాహ (తదుపాసనమ్-) ఇతి.

(౯౩౨) ౩౫౨౧. (యథోక్తమ్-) ఇత్యాది.-

౩౫౨౨. ఉక్తక్రమేణ ప్రమాణాన్యుపన్యస్యన్, ఆత్మనో జ్ఞానైకాకార²త్వే ప్రమాణమాహ ["నిర్వాణ"¹-] ఇతి. [15]

(౯౩౩) ౩౫౨౩. "కథమ్, అచేతనప్రకృతేః, దుఃఖాద్యాస్పదత్వమ్" ఇతి శఙ్కాయాం తద్వ్యాచష్టే (ప్రకృతి-) ఇతి.

(౯౩౪) ౩౫౨౪. "దుఃఖాదీనామౌపాధికత్వమస్తు,

౩౫౨౫. తథాపి, (ప్రకృతేరేవ ధర్మాః-) ఇతి నిర్దేశః కథమ్?", ఇత్యత్రాహ (ప్రాప్త-) ఇతి. [త్యర్థః [20]

౩౫౨౬. (ప్రాప్త్యప్రాప్తివివేకేన).- అన్వయవ్యతిరేకాభ్యామి

(౯౩౫) ౩౫౨౭. (ప్రకృతేరేవ ధర్మాః) ఇతి వ్యాఖ్యేయగ్రన్థ³భఙ్గ్యనుకారః.

౩౫౨౮. "దుఃఖాదీనాం ప్రకృతిధర్మత్వే యత్ఫలమ్, [యేణ

౩౫౨౯. తత్ఫలమ్,- ప్రకృతిధర్మత్వాభావే దృష్టమ్, ఇత్యభిప్రా "(ప్రకృతేరేవ ధర్మాః ఇతి) నిర్దేశః" ఇత్యర్థః.-

౩౫౩౦. ""ప్రకృతిసంబన్ధే సతి, దుఃఖాదిసద్భావః, ప్రకృతి⁴విరహే, దుఃఖాదినివృత్తిశ్చ?-⁵ ఇతి,

౩౫౩౧. దుఃఖాదీనాం ప్రకృతిధర్మత్వే యత్ఫలమ్,

౩౫౩౨. తదిదానీం దృష్టమ్, ఇత్యభిప్రాయేణ (ప్రకృతేరేవ ధర్మాః ఇతి) వచనభఙ్గిః"- ఇతియావత్.

---

౧ ॥ వి-పు - ౬-౭ -౨౨.

మూ—౧- సనసాఙ్గతత్ప్రా-౧. ౨ఇతి-౧౦న. ౩త్వ-౪-౫న. ౪ఇత్యర్థః-౮న.

వ్యా—౧-ఆహ తదుపాసనమితి-౪-౫-న. తత్-౬న. ౨త్వప్రమా-౮. ౩భఙ్గ్యాకారః-౧. ౪సంబన్ధవిర-౩-౪-౫-౬. ౫ఇతిహిదు-౩.

(౯౩౬) "విద్యా వినయసమ్పన్నే బ్రాహ్మణే గవి హస్తిని-
శుని చైవ శ్వపాకే చ పణ్డితాస్సమదర్శినః"[1] ఇతి,
(౯౩౭) "దేవతిర్యఙ్మనుష్యస్థావ[1]రరూప ప్రకృతిసం[2]సృష్టస్యాత్మనః, స్వరూప [3]వివేచనీ బుద్ధిః యేషాం తే["పణ్డితాః"], [5]
(౯౩౮) తత్తత్ప్రకృతివిశేష[4]వివిక్తాత్మయాథాత్మ్యజ్ఞానవన్తః,-
(౯౩౯) తత్ర తత్ర అత్యన్తవిషమాకారే వర్తమానమాత్మానం సమా[5]నాకారం పశ్యన్తీతి["సమదర్శినః"]" ఇత్యుక్తమ్.-
(౯౪౦) తదిద[7]మాహ, "ఇహైవ తైర్జితస్స్వర్గో యేషాం సామ్యే స్థితమ్మనః-
నిర్దోషం హి సమం బ్రహ్మ తస్మాద్బ్రహ్మణి తే స్థితాః"[2] ఇతి- [10]
(౯౪౧) ["నిర్దోషమ్"].- దేవాది[8]ప్రకృతివిశేషసంసర్గరూపదోషరహితమ్.-
(౯౪౨) "స్వరూపేణావస్థితం [9]సర్వమ్, ఆత్మవస్తు నిర్వాణరూప జ్ఞానైకాకారతయా["సమమ్"]" ఇత్యర్థః.

---

(౯౩౬) ౩౫౩౩. దేవాదభేదస్యోపాధికత్వాత్, ఉపాధివియుక్త[1]రూప సామ్యే ప్రమాణమాహ("విద్యా"-)ఇతి. [15]
(౯౩౭) ౩౫౩౪. "బ్రాహ్మణాదేరుత్కర్షే, ఇతరేషామపకర్షే చ శాస్త్రసిద్ధేపి, సమదర్శిత్వమపాణ్డిత్యమేవ," ఇతి శఙ్కాయామ్,-పణ్డితశబ్దం వ్యాచష్టే (దేవ-)ఇతి.-
౩౫౩౫. "ఉత్కర్షాపకర్షశాస్త్రముపాధిసంసృష్టవిషయమ్,
౩౫౩౬. తద్వియుక్త[2]స్వరూపస్య సామ్యమేవ" ఇత్యర్థః.[ద-]ఇతి.-
(౯౩౮) ౩౫౩౭. (పణ్డిత) శబ్దార్థమనువదన్,- వాక్యార్థం యోజయతి(తత్త
౩౫౩౮. ["విద్యావినయసంపన్న"[1]]ఇతి శ్లోకేన తత్తద్వైషమ్యమ్,
విద్యమానమపి, నాత్మస్వరూపస్పర్శి" ఇతి దర్శయితుమ్,
("బ్రాహ్మణ")త్యాదివిశిష్టే ("సమదర్శి)త్వముక్తమ్.-
(౯౪౦) ౩౫౩౯. "సామ్యమ్,-ఉపాధివియుక్తస్వరూపవిషయమ్", [25]
౩౫౪౦. ఇతి స్పష్టయితుమాహ(తదిదమాహ-) ఇతి.
(౯౪౧) ౩౫౪౧. దోషశబ్దస్య, అభక్ష్యభక్షణాదిమాత్ర విషయత్వశఙ్కా వ్యుదాసాయ (నిర్దోష)శబ్దం వ్యాచష్టే (నిర్దోషమ్-)ఇతి.
(౯౪౨) ౩౫౪౨. వాక్యార్థమాహ(స్వరూపేణ-)ఇతి.

౧॥గీ-౫-౧౮. ౨॥గీ౫-౧౯.

మూ—౧-రాత్మక-౧-౭. ౨సర్గస్యాత్మ-౧-౭. ౩వివేచనబు-౧. ౪ వియుక్తాత్మతయా-౧-౭. ౫తత్ర-౧-౭న. ౬వాధికరణ్యాంప-౧-౭. ౭మాహనిర్దోషం-౪-౫-౮. ౮రూపప్రక్ర్య-౧-౫. ప్రకృతిసంసర్గ విశేషరూప-౨. ౯సర్వాత్మవ-౮-౧౦.

వ్యా—౧-రూప-౬న. రూపసాధ్యే-౪. ౨స్య-౩న.

(౯౪౩.) "తస్యైవమ్భూతస్యాత్మనః,- భగవచ్ఛేషతైకరస[1]తా,-తన్నియామ్యతా,-తదేకాధారతా చ,-

(౯౪౪.) తత్తచ్ఛరీర,-తత్తనుప్రభృతిభిశ్శబ్దైః,- తత్సామానాధికరణ్యేన చ శ్రుతి-స్మృతీతిహాస-పురాణాదిషు ప్రతిపా[2]ద్యతే" ఇతి పూర్వమేవోక్తమ్. (౩౨-౩౩-)

(౯౪౫.) "దైవీహ్యేషాగుణమయీ మమమాయాదురత్యయా-
మామేవయే ప్రపద్యన్తే మాయామేతాన్తరన్తితే"[3]౧ఇతి,

(౯౪౬.) "తస్యైతస్యాత్మనః[4],కర్మకృతవిచిత్రగుణమయప్రకృతి సంసర్గరూపాత్ సంసారాన్మోక్షః, [10]

(౯౪౭) భగవత్ ప్రపత్తిమన్తరేణనోపపద్యతే" ఇత్యుక్తంభవతి;-

(౯౪౮.) "నాన్యః పన్థా అయనాయ విద్యతే"[5]ఇ[5]త్యాదిభి శ్రుతిభిశ్చ.-

---

(౯౪౩)-, (౯౪౪) } ౩౫౪౩. ఉక్తక్రమేణోపపాద్యత్వేనప్రాప్తస్య భగవదాత్మక[1]త్వస్య,- ప్రాగేవోపపాదితత్వమాహ (తస్యైవమ్-) ఇత్యాది[2]నా. (౩౨ - ౩౩) [ఇతి

(౯౪౫) ౩౫౪౪. ప్రపత్తిమన్తరేణ మోక్షాసిద్ధౌ ప్రమాణమాహ (దైవీ-)

౩౫౪౫. [“గుణమయీ”-]ఇత్యనేన,[మాయా] శబ్దః,- ప్రకృతివాచీ,ఇతిగమ్యతే.

(౯౪౬) ౩౫౪౬. తద్వ్యాచష్టే(తస్య-)ఇతి.- [భావః

౩౫౪౭. (తస్యైతస్య) స్వతశ్శుద్ధస్యాప్యుపాధితోమలినస్యేతి

(౯౪౮) ౩౫౪౮. శ్రుతిమాహ(“నాన్యః”-)ఇతి.-

౩౫౪౯. (ఇత్యాదిభిశ్శ్రుతిభిశ్చ)(భగవత్ప్రపత్తిమన్తరేణ నోపపద్యతేఇతుక్తంభవతి-)ఇత్యన్వయః.

౩౫౫౦. కథమ్,“తమేవంవిద్వాన్”ఇత్యాదివాక్యానామ్,- ప్రపత్తిమన్తరేణ మోక్షానుపపత్తిపరత్వమ్?, [25]

౩౫౫౧. ఉచ్యతే;- [పరత్వాత్,

౩౫౫౨."తమేవంవిద్వాన్" ఇత్యాదివాక్యానాముపాసనవిధి

౩౫౫౩. ఉపాసనస్య[4]చ,స్వనిష్పత్త్యర్థంప్రపత్తిసాపేక్షత్వాచ్చ-ఉక్తార్థఫలితః,- [ప్రేతా;-

౩౫౫౪. వాక్యార్థజ్ఞానమాత్రస్యోపాయతావ్యావృత్తిరేవాభి

౧॥గీ-౭-౧౪. ౨॥తై-ఉ-పు-౧౭.

మూ—౧-తయాత-౧-౭. ౨ద్యస్తే-౧-౨-౪-౫-౮. ౩ఇతి-౮న. ౪కర్మకృత-౧-న. ౫ఆదిభిః-౧-౭న. భిః-౨-౪-౫-౮న.

వ్యా—౧-త్వేనోపపాద్యత్వ-౬. ౨నా-౧-౨-౮న. ౩సిద్ధస్యా-౪-౫-౬. ౪-చ-౪-౫న.

(౯౪౯) "మయాతతమిదంసర్వంజగదవ్యక్తమూర్తినా-
మత్థ్సానిసర్వభూతానినచాహంతేష్వవస్థితః-॥
(౯౫౧) నచమత్స్థానిభూతాని పశ్యమేయోగమైశ్వరమ్"[1]ఇతి,
(౯౫౨) [2]సర్వశక్తియోగాత్ స్వైశ్వర్యవైచిత్ర్యముక్తమ్.- [ఇతి.-
(౯౫౩) [3]తదాహ, "విష్టభ్యాహమిదంకృత్స్నమేకాంశేనస్థితోజగత్" ఇతి

౩౫౫౫. యద్వా,["విద్వాన్"] ఇతివేదనవాచిశబ్దః,- ఉపాసన-ప్రపదనసాధారణః",ఇతిభావః.

౩౫౫౬. "పూర్వోక్తస్యభగవదేకనియామ్యత్వ-తదేకధార్యత్వాదేః ప్రమాణంచవదన్,

(౯౪౯) ౩౫౫౭.("నచమత్థ్సానిభూతాని")[1]ఇత్యత్రసర్వాత్మకత్వంమిథ్యే[2]త్యుచ్యతే"ఇతిశఙ్కాన్తరంచపరిహరతి(మయా-)ఇతి.

(౯౫౨) ౩౫౫౮. తద్వ్యాచష్టే(స్వైశ్వర్య-)ఇతి.

౩౫౫౯. ["మయాతతమ్"]ఇత్యాదినా[3]వ్యాప్తిరుక్తా;

౩౫౬౦. వ్యాప్తిశ్చ ధా[4]రకత్వేనేత్యుక్తమ్. [15]

(౯౫౦) ౩౫౬౧. (మత్స్థాని-) ఇతిభగవత్తదాయత్తస్థితిత్వంవ్యావర్తితమ్.

౩౫౬౨.("నచాహంతేష్వవస్థితః")ఇతి.- ఏవంస్వాయత్తస్థితిత్వవిధానాన్నతదేవనిషిధ్యతే.

(౯౫౧) ౩౫౬౩. (నచమత్థ్సాని-)ఇతి.- అపితు, లోకేధార్యధారకభావో యథాభవతితథాత్వంనిషిధ్యతే,

౩౫౬౪. అనాయాసేనస్వసంకల్పమాత్రేణధారకత్వాదిత్యర్థః.

౩౫౬౫. ధారకత్వేసత్యపి,లోకసిద్ధధార్య ధారకభావవైలక్షణ్యమేవోపపాదయతి(పశ్యమేయోగమైశ్వరమ్-)ఇతి.-

౩౫౬౬. తస్మాత్, (స్వైశ్వర్యవైచిత్ర్య[5]ముక్తమ్-) ఇత్యర్థః.

(౯౫౩) ౩౫౬౭. ఏవమ్,సర్వశక్తియోగాత్స్వసంకల్పైకదేశేనధారకత్వేస్పష్టం ప్రమాణమాహ(తదాహ-)ఇతి.

౧॥గీ-౯-౪. ౨॥గీ-౧౦-౪౨.

మూ—౧-ఇతి-౧న. ౨సర్వశక్తియోగాత్-౨-౪-౫-౮-౧౧న. ౩తదాహ-౨న.తథాహి-౧౭. తథాహ-౯.

వ్యా—౧-త్వంతదే-౪-౫. ౨ఉచ్యతఇతి-౪.౫-౬న. ౩వ్యాప్తిరుక్తా-౬న. ౪-రకత్వేనేత్యు-౬. ౫ఉక్త-౧-౨-౮న. ౬స్వ-౧-౨న.

(౯౫౪.) "అనన్తవిచిత్రమహాశ్చ[1]ర్యరూపం[జగత్],
(౯౫౫.) మమ*అయుతాయుతాంశేనాత్మతయాప్రవిశ్య,
(౯౫౬.) సర్వమ్,-మత్సఙ్కల్పేన[విష్టభ్య],-
(౯౫౭.) అనేనరూపేణ,- అనన్తమహావి[2]భూతిః, అపరిమితోదారగుణ [8]
సాగరః,నిరతిశయాశ్చర్యభూతః,[స్థితః][అహమ్],"ఇత్యర్థః.-
(౯౫౮.) తదిదమాహ,"ఏకత్వే సతి నానాత్వం నానాత్వే సతి చైకతా-
అచిన్త్యంబ్రహ్మణోరూపం కస్తద్వేదితుమర్హతి"[3]ఇతి,-

(౯౫౪) ౩౫౬౮. తద్వ్యాచష్టే (అనన్త-)ఇతి.-
౩౫౬౯. [1] (అనన్తవిచిత్రమహాశ్చర్యం)- (అనన్త) వైచి[2]త్ర్యా త్ విస్మయనీయమిత్యర్థః.
(౯౫౫) ౩౫౭౦.(అయుతాయు[3]తాంశేన-)ఇత్యనేన"యస్యాయుతాయుతాంశాంశే విశ్వశక్తిరియంస్థితా-"[౨] ఇతివచనంస్మారితమ్. [జల్పేన-) ఇతి.
(౯౫౬) ౩౫౭౧. ప్రశాసనేనసర్వధారణశ్రుత్యనురోధాదుక్తమ్ (మత్స
౩౫౭౨. నను(ఏ[4]కాంశేన-)ఇతి, (అంశ)శబ్దవ్యాఖ్యానమ్,
౩౫౭౩. (అంశ) శబ్దః,స్వరూపైకదేశపరః.
౩౫౭౪. నిరంశే ప్రతిపదార్థంపూర్ణవర్తిన్యపి,
౩౫౭౫. స్వరూపే (అంశ)శబ్దవ్యవహారః,
౩౫౭౬. ఏకస్మిన్నేవవస్తునిస్వరూపస్యపూర్ణ[5]వృత్తితయాఽన్యత్ర,వృత్త్యయోగ్యత్వ శఙ్కావ్యుదాసార్థః .[ఇ-)ఇతి.
(౯౫౭) ౩౫౭౭. (ఏకాంశేన-) ఇత్యనేనఫలితమర్థమాహ (అనేనరూపే
(౯౫౮) ౩౫౭౮. ఏవమ్,మాయావాదపక్షానుగుణ్యశఙ్కావహః,
("నచమత్స్థాని"-)ఇతిగ్రన్థోవ్యాఖ్యాతః,
౩౫౭౯. అథ,భేదా[6]భేదానుగుణ[7]ఇవయఃశ్లోకః,-సవ్యాఖ్యాయతే;-
౩౫౮౦. (తదిదమాహ-)ఇతి.- (తదిదమ్-) ఆశ్చర్యరూపత్వమ్.

౧॥ ౨॥వి-పు-౧-౯-౫౩.

మూ——౧- రూపం-౧-౨-౩-౬న. ౨భూత్యపరి-౪-౫-౮. ౩-ఇతి-౧-౭-౮-౧౦-న.

వ్యా- ౧- అనన్తవిచిత్రమహాశ్చర్యం-౨-౩-న. ౨చిత్ర్యవిస్మ-౪-౫. ౩తాంశాంశేనేతి-౨-౪-౫-౬.౪కాంశశబ్దవ్యా-౪-౫-౬-౮. కాంశశబ్దస్యవ్యా-౩-౧౩., ౫వతిరత-౪-౫-౬-౮. ౬-అభేద-౨న. ౭-ఇవ-౧౩న. యః-౩-౪-౫-౬-౮న.

(౯౫౯.) "ప్రశాసితృత్వేన ఏక[1]ఏవసన్, విచిత్రచిదచిద్వస్తుషు[2] అన్తరాత్మత యాఽప్రవిశ్య,

(౯౬౦.) త[3]త్తద్రూపేణవి[4]చిత్రప్రకారః,

(౯౬౧.) విచి[5]త్రకర్మకారయన్, [5]

(౯౬౨.) నానారూపతాంభజతే.-

(౯౬౩.) ఏవమ్,[6]స్వల్పాల్పాంశేన, సర్వాశ్చర్యమయంనానారూపంజగత్,-[7]తదన్తరాత్మతయా[8]ప్రవిశ్య,-

(౯౫౯) ౩౫౮౧. ("ఏకత్వే సతి నానాత్వమ్"-) ఇత్యేతద్వ్యాచష్టే (ప్రశాసితృత్వేన-)ఇతి.- [10]

౩౫౮౨. (ఏక)శబ్దఃప్రకారైక్యపరః.

౩౫౮౩. శరీరితయాప్రకారిత్వోపపాదకమ్ (ప్రశాసితృత్వేన-) ఇతిపదమ్.

(౯౬౦) ౩౫౮౪. [1](తత్తద్రూపేణ విచిత్రప్రకారః)- త[2]త్తచ్ఛరీరతయా విచిత్రప్రకారః. [15]

(౯౬౧) ౩౫౮౫.(విచిత్రకర్మకారయన్-)ఇతి. అనేనతదధీన ప్రవృ[3]త్తిత్వముక్తమ్.-

౩౫౮౬. తచ్చతన్నియామ్యత్వమితిశరీరిత్వముపపాదితంభవతి.

(౯౬౨) ౩౫౮౭. (నానారూపతాంభజతే) ఇతి.- తచ్ఛరీర[4]కతయా (విచిత్రప్రకార)[5]త్వం-(నానా[6]రూపత్వ) మిత్యర్థః.

౩౫౮౮.నను, కారణా[7]వస్థయా- ఏకత్వమ్, కార్యరూపేణ నానాత్వంచ,-కిమితినోక్తంస్యాత్;-

౩౫౮౯.ఉచ్యతే.-"తదానీమ్,ఏకత్వశబ్దఃకారణావస్థాపరస్స్యాత్ భావప్రత్యయాన్తత్వాత్,

౩౫౯౦.కారణా[8]వస్థత్వంచ,-అవిభక్తనామరూపత్వమ్, [25]

౩౫౯౧.తచ్చ, విభక్తనామరూపదశాయాంవిరోధాదేవనాస్తి;-

౩౫౯౨.తస్మాత్,(ఏకత్వేసతి) (నానాత్వా)భిధానమయుక్తమ్" ఇత్యభిప్రాయేణైవంవ్యాఖ్యాతమ్. [ఇతి.

(౯౬౩) ౩౫౯౩. (నానాత్వేసతిచైకతా-)ఇత్యేతద్వ్యాచష్టే (ఏవమ్-)

మూ—౧-ఏవ-౮న. ౨-స్వాత్మేతి-౪-౫-వస్తువస్తురాత్మ-౭. స్వనన్తాత్మ-౧౦. ౩-త-౨-౪-౫-౯-న. రచితాద్రికారః-౧-౭. ౫త్రింకర్మ-౧-౭. ౬-స్వసంకల్పాన్నానా-౧-౭. ౭తత్-౧-౬-న ౮-ప్రవిష్టభ్య-౮.

వ్యా—౧-తద్రూపే-౬-౮. ౨త్త-౧-న. తత్తచ్ఛరీరతయావిచిత్రప్రకారః-౬౮-న. ౩త్తికర్త్వ-౮- ౪-౪-౩-౬-న. ౫-త్వాన్నానా-౩-౪-౫. ౬-ప్రకారత్వ-౩. ౭-వస్థతయై-౨-౩-౬-౮-౯రూపతయా-౧౩. ౮-వస్థాచా-౧-వస్థాత్వంవ్యాలి-౧౩.

(౯౬౪.) [1][విష్టభ్య]నానాత్వే నావస్థితోఽపి[2]సన్,
(౯౬౫) అనవధికాతిశయాసఙ్ఖ్యేయకల్యాణగుణగణః,-
(౯౬౬.) సర్వేశ్వరేశ్వరః పరబ్రహ్మభూతః,
(౯౬౭.) పురుషోత్తమః,[3]నారాయణః, [5]
(౯౬౮.) నిరతిశయాశ్చర్యభూతః,
(౯౬౯.) [4]నీలతోయదసం[5]కాశః,

---

(౯౬౪) ౩౫౯౪. (అవస్థితోఽపిసన్-)ఇత్యన్తేన, (నానాత్వేసతి-)ఇత్యేతద్వ్యాఖ్యాతమ్.-

౩౫౯౫. "లీలావిభూతి[1]విశిష్టవైచిత్ర్యానుభాషణపరః (నానాత్వ) శబ్దః, సప్తమ్యన్తః" ఇత్యర్థః.

(౯౬౫) ౩౫౯౬. (ఏకతా)పదంవ్యాచష్టే(అనవధిక-)ఇతి.-

౩౫౯౭. నిత్యవిభూతిమత్తయాసమాభ్యధికరాహిత్యమ్ (ఏకతా)శబ్దార్థః.

౩౫౯౮. (అనవధిక-) ఇత్యాదినా, తదుపయోగి విశేషణా[2]న్యుచ్యన్తే.

౩౫౯౯. తత్ర, విభూతిద్వయనియమ[3]నధారణాద్యనుగుణ[4]గుణకత్వమ్, (అనవధిక-)ఇత్యాదిపదేనోక్తమ్.

(౯౬౬) ౩౬౦౦. ఈశ్వరాతిరిక్తబ్రహ్మవ్యావృత్త్యర్థమ్, (సర్వేశ్వరేశ్వరఃపరబ్రహ్మభూతః-) ఇత్యుక్తమ్. [20]

(౯౬౭) ౩౬౦౧. (పురుషోత్తమ-నారాయణ) శబ్దాభ్యామ్, [5]శ్రీపురుష[6]సూక్తమ్, నారాయణానువాకశ్చ,- ఉక్తార్థప్రమాణత్వేన స్మారితౌ.-

(౯౬౮) ౩౬౦౨. ఏవంవిధత్వాత్ (ని[7]రతిశయాశ్చర్యభూతః).

(౯౬౯) ౩౬౦౩. విగ్రహద్వారాప్యాశ్చర్య[8]త్వవివక్షయా (నీలతోయద-)ఇ[9]త్యాద్యుక్తమ్.

౩౬౦౪. "తస్య యథాకప్యాసమ్"[1] ఇతిశ్రుతి[10]స్తువిగ్రహవైలక్షణ్యేప్రమాణత్వేన[11]స్మారితా.

౧॥ ఛా-ఉ-౧-౬-౭.

మూ—౧-విష్టభ్య-౧-౭-న. ౨-సన్-౧-౭-న. ౩-నీలజీమూత-౧-౭. ౪-కాశవపుః-౧-౨-౭.

వ్యా—౧.విశిష్ట-౧-౨-౭న. ౨-న్యవ్యుచ్య-౩. ౩-న-౧-౮న. ౪-గుణక-౧-న. ౫.శ్రీ-౪-౫న. ౬-సూక్తనారాయణానువాకౌ-౪-౫-౬. ౭-రవధికాశ్చ-౮. ౮-త్వా-౧-న. ౯-ఆది-౪-౫-౬-న. ౧౦-తు-౩-న.౧౧-సమీరితా-౩.

(౯౭౦.) “పుణ్డరీక¹దళామలాయతేక్షణః, ²సహస్రాంశుః, సహస్రకిరణః,
(౯౭౧.) పరమే³వ్యోమ్ని, “యో వేద నిహితం గుహాయాం పరమే వ్యోమన్”¹ “తదక్షరే పరమే వ్యోమన్”²
ఇత్యాదిశ్రుతిసిద్ధే⁴పక ఏవావతిష్ఠతే. [5]

(౯౭౦) ౩౬౦౫. “(పుణ్డరీక-) ఇతి- “పద్మపత్రోపమేక్షణమ్”³- “త్వత్తః కమలపత్రాక్ష”⁴ ఇత్యాదివచనాత్పద్మదళేన సామ్యం వివక్షితమ్” ఇతి దర్శయితుం (దళ) శబ్దః.

౩౬౦౬. “ఏవమక్షిణీ”⁵ ఇత్యుక్తే, పఙ్కజ² దోషాః అక్షిణి మాభూవన్నిత్యభిప్రాయేణ (అమల) శబ్దః. [10]

౩౬౦౭. పఙ్కజా³దధికగుణనివృత్తిశఙ్కా-వ్యావృత్త్యర్థమ్ (ఆయత) శబ్దః. [క్షః”

(౯౭౧) ౩౬౦౮. “నిత్యవిభూతియో⁴గో౽పి,- సమాభ్యధికరాహిత్యే హి

౩౬౦౯. ఇత్యభిప్రాయేణ (పరమే వ్యోమ్ని-) ఇత్యాద్యుక్తమ్.

౩౬౧౦. “వృక్ష ఇవ స్తబ్ధో దివి తిష్ఠత్యేకస్తేనేదం పూర్ణం పురుషేణ సర్వమ్”, ⁶

౩౬౧౧. “ఏష సర్వభూతాన్తరాత్మా౽పహతపాప్మా దివ్యో దేవ ఏకో నారాయణః”⁷ ఇతి శ్రుత్యనురోధేన ఏవం వ్యాఖ్యాతమ్.-

౩౬౧౨. అత్ర హి- [“ఏష సర్వభూతాన్తరాత్మా”] [“తేనేదం పూర్ణమ్”] ఇతి లీలావిభూతివిశిష్టత్వమ్,

౩౬౧౩. [“దివి తిష్ఠత్యేకః”] [“దివ్యో దేవ ఏకః”] ఇతి దివ్యశబ్దాదివాచ్యనిత్యవిభూతిసమృద్ధిత్వే నైకత్వం చ,- అవగమ్యతే,

౩౬౧౪. అన్యథా, “నానాత్వే సతి చైకతా” ఇత్యస్య, [25]

౩౬౧౫. ప్రథమపాదోక్త (“నానాత్వ-ఏకత్వ”) మాత్రపరత్వే,-
పౌనరుక్త్యం స్యాత్,-
ప్రయోజనాభావాత్,

౩౬౧౬. ⁷సకృదుక్త్యైవ హ్యా⁸దిస్త్ర్యత్వం సిద్ధ్యతి.

౧॥ తై-ఉ-ఆ-౧-౧. ౨॥ తై-ఉ-౬-౧-౨. ౩॥ రా- ౪॥ గీ-౬-౧౧-౨. ౫॥ ఛా-ఉ-౧-౬-౭.౬॥ తై-ఉ-౬-౧౦-౨౦. ౭॥ సు-ఉ-౭.

మూ— ౧-దళాయతాక్షః పరమే-౪-౫. దళాయతామలేక్షణః-౨. దళాయతాక్ష స్పృహ-౯. ౨సహస్ర-౮-న. ౩-వ్యోమన్-౨-౯. ౪-ఏకః-౧-౭-న.

వ్యా— ౧-త్రనిశేక్ష-౪-౫. ౨జత్వాదిదో-౩-౬. జత్వదో-౪-౫. ౩-ద-౩న. ౪-అపి-౩-౪-౫-౬-న. ౫-హి-౬-న. ౬-త్వ-౧-న. ౭-సకృదప్యధి-౩. ౮-అవిచి-౧-౨-౪-౫-౭.

(౯౭౨.) బ్రహ్మవ్యతిరిక్తస్యకస్య[1]చిదపివస్తునః,-
(౯౭౩.) ఏకస్వభావస్య,-
(౯౭౪.) ఏకకార్యశక్తియుక్తస్య,- [శక్త్యన్తరయోగశ్చ,-నఘటతే;-
(౯౭౫.) ఏకరూపస్య,రూ[2]పాన్తరయోగః,[3]స్వభావాన్తరయోగః,- [5]
(౯౭౬.) తస్మై[4]కస్యపర[5]స్యబ్రహ్మణః,- [గశ్చేతి,
(౯౭౭.) సర్వవస్తువిసజాతీయతయా, సర్వస్వభావత్వంసర్వశక్తి యో
(౯౭౮.) ఏకస్మైవవిచిత్రానన్తనానారూపతాచ,
(౯౭౯.) పునరపి, అనన్తాపరిమితాశ్చర్యయోగేనైకరూపతాచనవిరుద్ధేతి'
(౯౮౦.) వస్తుమాత్రసామ్యాత్,విరోధచిన్తానయుక్తా''ఇత్యర్థః [10]

(౯౭౨)} ౩౬౧౭.అథ,''అచిన్త్యంబ్రహ్మణోరూపంకస్తద్వేదితుమర్హతి''౧
(౯౮౦)} ఇత్యేతద్వ్యాచష్టే(బ్రహ్మ) ఇత్యాదినా.-
(౯౭౩) ౩౬౧౮.''(ఏకస్వభావస్య).-నహిఔష్ణ్యస్వభావఃఅగ్నిః-శైత్య స్వభావోభవతి?, [జాడ్యజననశక్తః?,
(౯౭౪) ౩౬౧౯. [1](ఏకకార్యశక్తియుక్తస్య)-నహిదాహశక్తోఽగ్నిః,-
(౯౭౫) ౩౬౨౦. (ఏకరూపస్య).- ఏకాకారస్య,- నహిఊర్ధ్వజ్వలనవతోరూపవతోఽగ్నేః,- గన్ధాదిమత్త్వం,తిర్యక్ప్వనాది [2]కంవా?''ఇత్యభిప్రాయః
(౯౭౭) ౩౬౨౧. (సర్వవస్తువిసజాతీయతయా-) ఇతి.- [ద్యతే''ఇత్యర్థః.
౩౬౨౨.''(విసజాతీయ)ధర్మిణః,- విసజాతీయధర్మయోగః ఉపప
(౯౭౮) ౩౬౨౩. (విచిత్ర-)ఇతి.-[3]విస్మయనీయమిత్యర్థః.
(౯౭౯) ౩౬౨౪. .(పునరపి-)ఇతి.-(అనన్త)శబ్దఃఅసఙ్ఖ్యేయవాచీ.- [మ్.
౩౬౨౫. (అపరిమితాశ్చర్య)శబ్దేన,-అత్యన్తాశ్చర్యత్వం వివక్షిత
౩౬౨౬. (అనన్తాపరిమితాశ్చర్య యోగనైకరూపతాచ-)ఇతి.-
౩౬౨౭. ''అసంఖ్యే[4]యాత్యన్తాశ్చర్యభూతపదార్థయోగేన,-స మాభ్యధికరాహిత్యమ్''ఇత్యర్థః.-[ధభూషణాదియోగః
౩౬౨౮.[5]అత్యన్తాశ్చర్యభూతపదార్థయోగోనామ,- [6]దివ్యాయు
(౯౮౦) ౩౬౨౯. (వస్తుమాత్రసామ్యాత్-) ఇతి.-

మూ—౧-చిదచిద్వస్తు-౧-౭. అపి-౮-౯-న. ౨-అన్తర-౮న. ౩-స్వభావాన్త, రయో గః౯-౧౦-౧౧న. ౪-తస్య-౧-౭-౧౩. ౫-స్య-౪-౫-న. ౬-అనన్త.౧-౪-౫-న. [30]

వ్యా—౧-ఏకైకకార్య-౭. ౨దిమత్త్వంవా-౩. ౩-వివిధమిత్య-౯- ౪యాత్యన్తాశ్చర్య భూతమిత్య-౪-౫. ౫-అనన్తాశ్చర్య-౪-౫-౬. ౬-దివ్యాదిభూ-౪-౫.

(౯౮౧.) యథోక్తమ్, "శక్తయస్సర్వభావానామచిన్త్యజ్ఞానగోచరాః-
యతోతో బ్రహ్మణస్తాస్తుసర్గాద్యాభావశక్తయః॥
భవన్తితపతాంశ్రేష్ఠపావకస్యయథోష్ణతా", -[1]

(౯౮౨.) ఏతదుక్తంభవతి, "సర్వేషామగ్నిజలాదీనాం[భావానామ్,] [5]
ఏకస్మిన్నపిభావేదృష్టైవశక్తిః, తద్విసజాతీయభావాన్తరేపితిన
చిన్తయితుంయుక్తా, [శక్తిర్యథాదృశ్యతే,

(౯౮౩.) జలాదావదృష్టాపి, తద్విసజాతీయేపావకేభాసకత్వోష్ణత్వాది

(౯౮౪.) ఏవమేవ, సర్వవస్తువిసజాతీయే బ్రహ్మణిసర్వసామ్యాన్నానుమా
తుంయుక్తమ్," ఇతి;- [10]

౩౬౩౦. "వస్తుత్వాచ్చేతనోప్యచిత్స్యాత్, ఇత్యాదివదయు
క్తమ్" ఇతిభావః [యుక్తమ్,-

౩౬౩౧. "అస్యవచనస్య బ్రహ్మణోభిన్నాభిన్నతాపరత్వమప్య
"అచిన్త్యంబ్రహ్మణోరూపం కస్తద్వేదితుమర్హతి"
ఇత్యుక్తత్వాత్; [15]

౩౬౩౨. నహి, "మృద్ఘటాదిష్వపిదృష్టత్వేనపరాభిమతస్యభి
న్నాభిన్నత్వస్యాచిన్త్యత్వమ్?' [చేన్న,

౩౬౩౩. "ఘటాదావపితస్యతర్కబాధ్యత్వముచ్యతే" ఇతి

౩౬౩౪. "బ్రహ్మణోరూపమ్-" ఇత్యుక్తేః.

(౯౮౧) ౩౬౩౫. ఏవమ్, యథాకథఞ్చిత్, సామాన్యమాత్రేణవిజాతీయధ
ర్మిణోవిజాతీయధర్మాసంభవా పాదనస్యాయుక్తత్వే
ప్రమాణమాహ(యథోక్తమ్-)ఇతి.

(౯౮౨) ౩౬౩౬. "పావకస్యసర్గాదిశక్తిర్నాస్తి,

౩౬౩౭. తస్మాత్, దృష్టాన్తదార్ష్టాన్తికయోర్వివక్షితాంశకః?"
ఇత్యపేక్షాయాంతద్వ్యాచష్టే (ఏతదుక్తంభవతి-)ఇతి.

(౯౮౪) ౩౬౩౮. (నానుమాతుంయుక్తమ్-ఇతి)(ఏతదుక్తంభవతి)
ఇత్యన్వయః

౧॥ వి-పు-౧-౩-౨. ౨॥

మూ —౧-అపి-౪-౫-౬-౮న. ౨ఏవ-౭-న. ష్టైవహి-శ-౧౦.౩-తీయేభా-౭-౪-౫-౮-౧౦.౪-ఇ
తి-౧-౮-౧౦-న.౫-స-౧-న. ౬భాస్వరత్వో-౭-౧౧-౧౩-వభాసకత్వో-౯. ౭-తాశక్తి-౧.౮
త్ర్యాన్నాను-౭.

వ్యా—౧-అభిన్న-౩-న. అభిన్నపర-౪-౫. ౨-అపి-౭-న. ౩-మృత్వేన-౮. ౪-త్వ-
౧౯-న. ౫-ఘటఘటాదేర-౯. ౬తర్కబాధ్య-౧-౬. తర్కబోధ్యత్వ-౯-౧౦.

(౯౮౫.) అతః,“విచిత్రానన్తశక్తియుక్తంబ్రహ్మ”ఇత్యర్థః.
(౯౮౬.) తదాహ, “జగదేతన్మహాశ్చ[1]ర్యం రూపంయస్యమహాత్మనః-
తేనాశ్చర్యవరేణాహంభవతాకృష్ణసజ్గతః”[1]
(౯౮౭.) తదేతత్, నానావిధానన్తశ్రుతినికర-శిష్టపరిగృహీతతద్వ్యాఖ్యా
నపరిశ్రమాదవధారితమ్.-

౩౬౩౯. [“సర్గాద్యాభావశక్తయః-”]ఇతి.-(భావ)ః- పదా[1]ర్థః-
సర్గాదిగోచరాః-పదార్థ [శక్తయః], [బ్రహ్మణస్సంభ
వన్తి-]ఇత్యన్వయః. (౯౮౧)
౩౬౪౦. ఏతత్ప్రతిపాదనపరంవాక్య మితివక్తవ్యే [2]ప్రతిపాద
నతత్పరమితివత్,
౩౬౪౧. పదార్థ-[శక్తయః]ఇతినిర్దేశః.
(౯౮౫) ౩౬౪౨. ఫలితార్థమాహ(అతో“విచిత్ర-)ఇతి.
(౯౮౬) ౩౬౪౩. బ్రహ్మణస్సకలే[3]తరవిసజాతీయత్వాదాశ్చర్యశక్తియో
గేప్రమాణమాహ(తదాహ-)ఇతి.- [15]
౩౬౪౪.అక్రూరవచన[4]మిదమ్.(“జగదేతత్”)ఇత్యాది.
(౯౮౭) ౩౬౪౫. “స్వ[5]విరచితగ్రన్థస్యాపాతప్ర[6]తీతార్థమాత్ర మేవనకేవ
లంవివక్షి[7]తమ్,
౩౬౪౬.అపితు,అతిగమ్భీరత్వాదర్థగౌరవమస్తి”ఇత్యభి ప్రాయే
ణాహ(తదేతత్-)ఇతి.- [20]
౩౬౪౭. (తదేతత్)- “అభేద-భేద-ఘటక- శ్రుత్యాదివిషయ
[8]ముక్తమర్థజాతమ్”ఇత్యర్థః. [శ్య తే,
౩౬౪౮. అధీయమానానామేవశ్రుతీనాం (నానావిధ) త్వందృ
౩౬౪౯. అర్థవై[9]విధ్యా(న్నానావిధ)త్వమ్,
౩౬౫౦. (అనన్త)శబ్దేనఅ[10]నధీయమానాః,- ఇతిహాసపురాణో
పబృంహితాశ్శాఖాభేదావివక్షితాః.-
౩౬౫౧. “సోపబృంహణ (శ్రుతినిక) రేషు,[12] (తద్వ్యాఖ్యానే)
షుచ(పరిశ్రమాదవధారితమ్-)”ఇత్యర్థః.

౧॥ వి-పు-౫-౧౯-౭.

మూ—౧-ర్య రూపం-౧-౭. ౨ఇతి-౧౩.

వ్యా—౧-ర్థాః-౬-౮. ర్థః-గోచారాః సర్గాద్యాఇతివక్తవ్యేసర్గా-౯-౧౦.౨ఏతత్ప్ర తిపాదన-౩-౯. ౩తిరేతివిష-౩. ౪-ఇదం-౩న. ౫-విచిత్రగ్ర-౪-౫. ౬తీతిత్వమా-౧-౨.౭త మిత్యర్థఃఅపి-౪-౫. ౮-ఉక్తం-౧-న- ౯-ధ్యన్నానా-౪-౫-౫-౬. ౧౦-న-౪-౫-న. ౧౧ తద్వ్యాఖ్యానేషు-౩న.

(౯౪౪.) తథాహి;-

(౯౪౯.) ప్రమాణాన్త[1]రాపరిదృష్టాపరిమితపరిణామానేక[2]తత్త్వనియతక్రమవిశిష్టాస్సృష్టిప్రళయాః,

(౯౯౦.) బ్రహ్మణోఽనేకవిధాశ్శ్రుతయోవదన్తి.- [5]

---

(౯౪౪) ౩౬౫౨. "శ్రుతీనాంనానావిధత్వంకథమ్?,

౩౬౫౩. తాసాంత్వదుక్తార్థపరత్వంవాకథమ్?"-

౩౬౫౪. ఇత్యత్రాహ(తథాహి-)ఇతి.-

(౯౪౯) ౩౬౫౫, తత్రప్రథమంసృష్టిప్రళయ[1]శ్రుతివైవిధ్యమాహ (ప్రమాణ-)ఇతి.- [పరి[3]ణామాని),

౩౬౫౬. "(అనే[2]కత)త్త్వాని,- మహదాదీని.-తానిచ(అపరిమిత

౩౬౫౭. "ప్రకృతేర్మహాన్,మహతోఽహఙ్కారః" ఇతిపారమ్ప[4]ర్యమ్(నియత[5]క్రమః), [పర్యాయాః,

౩౬౫౮. (అనేకత) త్త్వాని(నియ[6]తక్ర) మాశ్చప్రమాణాన్త[7]రావి

౩౬౫౯. తైః(విశిష్టా సృష్టిప్రళయాః-) "ఇత్యర్థః. [15]

(౯౯౦) ౩౬౬౦. (అనేకవిధాశ్శ్రుతయః-) ఇతి.-

౩౬౬౧. "క్వచిత్, తేజోఽబన్నమాత్రసృష్టిః,

౩౬౬౨. క్వచిత్,పఞ్చభూతమాత్రసృష్టిః,

౩౬౬౩. క్వచిత్,మహదాదిసృష్టిశ్చ'ఇతి [3]సృష్టివైవిధ్యంశ్రూయతే;- [20]

౩౬౬౪. [9]తత్ర,సృష్టిప్రళయపరకృత్స్నవాక్యపర్యాలోచనయాహిసృష్టిప్రళయక్రమనిష్కర్షఃకృయతే?;-

౩౬౬౫. ఏవమ్,అర్థాన్తరేష్వపికృత్స్నవాక్య పర్యాలోచనయైవార్థోనిర్ణేతవ్యః"ఇతిభావః.-

౩౬౬౬. సృష్టిప్రళయ[10]పరవాక్యానాం ముహురుదాహృతత్వాత్, తాన్యత్రానుక్త్వా తదర్థమాత్రముక్తమ్.-

---

మూ—౧-రాదృష్టా- ౧-౨-౩-౭. ౨తి-౧.౭-న.

వ్యా- ౧-స్థితివై- ౩. ౨నేన[?]త్త్వా-౩. ౩-మాణాని-౨-౪-౫౬-౮. ౪-ర్యాన్నియతక్ర-౪-౫-౬. ర్యనియ-౯. ౫క్రమానేక-౪-౫-౬. ౬-యమతఃక్రమశ్చ -౬-౮. ౭రవిష. ౧-రావిషయః-౮. ౮-సృష్టి-౪-౫-౬-న. ౯-అత్ర-౬. ౧౦-పర-౧-న.

(18-4-82-)

(౯౯౧.) "నిరవద్యన్నిరఞ్జనమ్"[1] "విజ్ఞానమ్"[2] "ఆనన్దమ్"[3] "నిర్వికారమ్"[4] "నిష్కలంనిష్క్రియంశాన్తమ్,,[5] "నిర్గుణమ్"[6] ఇత్యాదికాః, నిర్గుణంజ్ఞానస్వరూపం బ్రహ్మేతి కాశ్చనశ్రుతయోఽభిదధతి.-

(౯౯౨.) "నేహనానాస్తికిఞ్చన-మృత్యోస్సమృత్యుమాప్నోతియఇహనానేవపశ్యతి"[7] "యత్రత్వస్యసర్వమాత్మైవాభూత్-తత్కేనకంపశ్యేత్-తత్కేనకంవిజానీయాత్"[8] ఇత్యాదికాః, నానాత్వనిషేధవాదిన్యస్సన్తికాశ్చనశ్రుతయః.-

(౯౯౩.) "యస్సర్వజ్ఞస్సర్వవిత్ యస్యజ్ఞానమయన్తపః"[9] "సర్వాణిరూపాణివిచిత్యధీరః- నామానికృత్వాభివదన్యదాస్తే"[10] "సర్వేనిమేషాజజ్ఞిరేవిద్యుతః పురుషాదధి"-[11] "అపహతపాప్మావిజరోవిమృత్యుర్విశోకోవిజిఘత్సోఽపిపాసస్సత్యకామస్సత్యసఙ్కల్పః,"[12] ఇతి, [10]

సర్వస్మిఞ్జగతిహేయతయావగతంసర్వంగుణం ప్రతిషిధ్య, నిరతిశయకల్యాణగుణానన్త్యమ్, సర్వజ్ఞతామ్, సర్వశక్తియోగమ్, సర్వనామరూపవ్యాకరణమ్, సర్వస్యాధారతాఞ్చ,-కాశ్చనబ్రువతే.-

(౯౯౪.) "సర్వంఖల్విదంబ్రహ్మతజ్జలానితి"[13] "ఐతదాత్మ్యమిదంసర్వమ్"[14] "ఏకస్సన్ బహుధావిచారః"[15] ఇత్యాదికాః,-బ్రహ్మసృష్టం జగత్ నానాకారంప్రతిపాద్య, తదైక్యంచప్రతిపాదయన్తికాశ్చన శ్రుతయః.-

---

(౯౯౧) ౩౬౬౭. అథ,నిర్గుణశ్రుతీరాహ("నిరవద్యమ్-")ఇతి.

(౯౯౨) ౩౬౬౮. భేదనిషేధశ్రుతీరాహ["నేహ-"]ఇతి.

(౯౯౩) ౩౬౬౯. సగుణశ్రుతీరాహ ["యస్సర్వజ్ఞః-"]ఇతి.

(౯౯౪) ౩౬౭౦. ఐక్యశ్రుతీరాహ["సర్వంఖలు-"]ఇతి. [25]

౧॥ శ్వే-ఉ-౬-౩౮. ౨॥ తై-ఉ-బృ-౫-అ. ౩॥ తై-ఆ-౪-అ. ౪॥ ౫॥ శ్వే-ఉ-౬-౩౮. ౬॥ ఆ-ఉ-౧౩౭. ౭॥ బృ-ఉ-౬-౪. ౮॥ బృ-ఉ-౪-౪-౧౪. ౯॥ ము-ఉ-౧-౧-౧౯. ౧౦॥ తై-పు-౧౬. ౧౧॥ తై-ఉ-౬-౧-౮. ౧౨॥ ఛా-ఉ-౮-౭-౧. ౧౩॥ ఛా-౩-౧౪-౧. ౧౪॥ ఛా-ఉ-౬-౮-౭. ౧౫॥ అర-౩-ప్ర.

మూ-౧-ణజ్ఞా-౧-౪-౫-౮. స్వరూప-౧-న. ౨-పశ్యేదిత్యా-౨-౪-౫-౮-౯-౧౧-౧౨. ౩రూపతాం-స-౨. ౪శ్రుతయోబ్రువన్తి-౧౨. ౫-శ్రుతయః-౪-౫-౮-౯-న.

వ్యా-౧-ధనిష్ను-౧౦-ఖల్విదంబ్రహ్మేతి-౩.

(౯౯౫.) "పృథగాత్మానం ప్రేరితారఞ్చ మత్వా"[1] "భోక్తా భోగ్యం ప్రేరితారఞ్చ మత్వా"[2] "ప్రజాపతిరకామయత ప్రజాస్సృజేయేతి"[3] "పతిం విశ్వస్యాత్మేశ్వరం శాశ్వతం శివమచ్యుతమ్"[4] "తమీశ్వరాణాం పరమం మహేశ్వరం తం దేవతానాం పరమఞ్చ దైవతమ్"[5] "సర్వస్య వశీ సర్వస్యేశానః,"[6] ఇత్యాదికాః, బ్రహ్మణస్సర్వస్మాదన్యత్వమ్, సర్వస్యేశితవ్యత్వమ్, ఈశ్వరత్వఞ్చ బ్రహ్మణః,-[3]సర్వస్య శేషతామ్, పతిత్వఞ్చేశ్వరస్యాకాశ్చన.

(౯౯౬.) "అన్తః ప్రవిష్టశ్శాస్తా జనానాం సర్వాత్మా"[7] "ఏష త ఆత్మాన్తర్యామ్యమృతః"[8] "యస్య పృథివీ శరీరం యస్యాప శ్శరీరం యస్య తేజశ్శరీరం... ఇత్యాది-యస్యావ్యక్తం శరీరం యస్యాక్షరం శరీరం యస్య మృత్యుశ్శరీరం యస్యాత్మా శరీరమ్"[9] ఇతి, బ్రహ్మవ్యతిరిక్తస్య సర్వస్య వస్తునః,- బ్రహ్మణశ్చ,-శరీర- ఆత్మభావం దర్శయన్తి కాశ్చిత్ -

(౯౯౭.) ఇతి, నానారూపాణాం వాక్యానామ్, [15]

(౯౯౮.) అవిరోధో ముఖ్యార్థాపరిత్యాగశ్చ యథా సంభవతి తథైవ,

---

(౯౯౫) ౩౬౭౧. భేదశ్రుతీరాహ ["పృథక్-"] ఇతి.

(౯౯౬) ౩౬౭౨.శరీరాత్మభావశ్రుతీరాహ["అన్తః ప్రవిష్టః"] ఇతి.

౩౬౭౩. ఏవమ్, నానావిధత్వం దర్శితమ్, [20]

(౯౯౭) ౩౬౭౪. "ఆసాం శ్రుతీనాం స్వోక్తార్థపరత్వమేవోపపన్నమ్" ఇతి వక్ష్యన్నాహ (ఇతి-) ఇతి. [ఇతి.-

(౦౯౮) ౩౬౭౫. "(అవిరోధో ముఖ్యార్థాపరిత్యాగశ్చ యథా సంభవతి-)

౩౬౭౬. పరపక్షేష్వన్యోన్య(విరోధః)(ముఖ్యార్థ)(పరిత్యాగశ్చ) భవతః;- [25]

౧॥ శ్వే-ఉ-౧-౧౨. ౨॥ శ్వే-౧-౨౫. ౩॥ ౩-కా-౧-౧. ౪॥ తై-నా-౧౧. ౫॥ శ్వే-ఉ-౬-౧౩. ౬॥ బృ-ఉ-౬-౪-౨౨. ౭॥ ఆర-- ౩ ప్ర-౨౧. ౮॥ బృ ఉ-౫-౭-౩. ౯॥ సు-ఉ-౭.

మూ - ౧ - శాశ్వత గ శివమచ్యుతమ్ -౨-౪-౫-౮ ౯ న. ౨శిత్వత్వం౧. ౩-సర్వశేషితాం ప -౧-౨-౧౦. ౪-ఏవ-౧-౧౦-౧౨న.

వ్యా - ౧ - గాత్మానమితి - ౩.

(౯౯౯.) వర్ణనీయమ్;-

(౧౦౦౦.) వర్ణితఞ్చ,-

(౧౦౦౧.) అవికారశ్రుతయః,స్వరూపపరిణామ పరిహారా దేవముఖ్యార్థాః.-

(౧౦౦౨.) నిర్గుణ[1]వాదాశ్చ,ప్రాకృతహేయగుణనిషేధ[2]విషయతయా,-

(౧౦౦౩.)వ్యవస్థితాః.- [5]

౩౬౭౭. సగుణ-భేదశ్రుతీనాంబాధ్యత్వాభ్యుపగమాత్, విరోధ స్సంప్రతిపన్నః;-

౩౬౭౮. ఐక్యశ్రుతిష్వపి["తత్ - త్వమ్-"]ఆదిపదానాంలక్షణాశ్రయణాదముఖ్యత్వమ్,

౩౬౭౯. ఏవమ్,భేదాభేదపక్షేపి,నిర్దోషత్వావికారత్వాదిపరశ్రుతివిరోధః, [వ్యాఘాతాత్,

౩౬౮౦. [తత్-త్వమ్-] ఆదిపదేష్వపినిర్దోషత్వ సదోషత్వాది అన్యతరపదాముఖ్యత్వప్రసంగః:" ఇతిభావః.

(౯౯౯) ౩౬౮౧. తస్మాత్,అవిరోధేన,- ముఖ్యత్వేనచ (వర్ణనీయం) వర్ణయితుంయుక్తమిత్యర్థః [1][తంచ-)ఇతి.-[15]

(౧౦౦౦) ౩౬౮౨. "కథంపునరవిరుద్ధః,-ము[2]ఖ్యశ్చార్థః?"ఇత్యత్రాహ(వర్ణి

౩౬౮౩. నాస్మాభిస్స్వబుద్ధ్యాఽర్థస్థితిరుత్ప్రేక్ష్యతే,

౩౬౮౪. పూర్వాచార్యైరేవోపదిష్టః,గ్రన్థనిబద్ధశ్చార్థఉచ్యతే,"ఇతిభావః.

(౧౦౦౧) ౩౬౮౫.తత్ర,సర్వశ్రుతీనాంపరస్పరావిరోధమ్,ముఖ్యార్థత్వం చదర్శయన్,

౩౬౮౬. అవికారశ్రుతిముఖ్యార్థత్వందర్శయతి(అవికార-) ఇతి.

(౧౦౦౨) ౩౬౮౭. నిర్గుణశ్రుతిము[3]ఖ్యార్థత్వమాహ (నిర్గుణ-)ఇతి.-

(౧౦౦౩) ౩౬౮౮. (వ్యవస్థితాః).- విశేషేణావస్థితాః.

మూ—౧-వాదశ్చ-౧౧-౧౨. ౨పరతయా-౧-౧౦-౧౧-౧౨. ౩స్థితః-౧౧-౧౨.

వ్యా—౧-చ-౪-౫ఽ- ౨ఖ్యార్థ౩- ౧-౧౨. ౩అర్థ-౯-౧౨ఽ.

(౧౦౦౪.) నానాత్వనిషేధవాదాశ్చ, ఏక[1]స్యైవబ్రహ్మణశ్శరీరతయాప్రకార భూతం [2]సర్వంచేతనాచేతనం[3]వస్త్వితి, సర్వస్యాత్మతయాసర్వ ప్రకారంబ్రహ్మైవావస్థితమితిసురక్షితాః.-

(౧౦౦౫.) సర్వవిలక్షణత్వ-పతిత్వ-ఈశ్వరత్వ-కల్యాణగుణాకరత్వ- [5] సత్యకామత్వ-సత్యసఙ్కల్పత్వాదివాక్యమ్, తదభ్యుపగమాదే వసురక్షితమ్.-

(౧౦౦౬.) జ్ఞానానన్దమాత్ర[4]వాదిచ;-

(౧౦౦౭) సర్వస్మాదన్యస్య,

(౧౦౦౮.) సర్వకల్యాణగుణా[5]శ్రయస్య- సర్వేశ్వరస్య- సర్వశేషిణః-స ర్వాధారస్య-[6]సర్వోత్పత్తిస్థితిప్రళయ హేతుభూతస్య- నిరవద్య స్య-నిర్వికారస్య-సర్వాత్మభూతస్య- పరస్య బ్రహ్మణః,

---

(౧౦౦౪) ౩౬౮౯."భేద- నిషేధవాక్యంచప్రకారినానాత్వానభ్యుపగమా న్ముఖ్యార్థమ్" ఇత్యాహ (నానాత్వ-)ఇతి.

(౧౦౦౫) ౩౬౯౦. భేదశ్రుతిముఖ్యార్థ[1]త్వమాహ(సర్వ-)ఇతి. [15]

౩౬౯౧. (కల్యాణ గుణాకరత్వ) శబ్దేన,అనుక్తసకలగుణా[2]స్ప దత్వంవివక్షితమ్.

౩౬౯౨. (జ్ఞానానన్దమాత్రవాది)వాక్యమ్,

౩౬౯౩. అపృథక్సిద్ధధర్మవాచిపదానాంధర్మిపర్యన్తత్వాత్,

౩౬౯౪. ధర్మిస్వరూపస్య జ్ఞానవత్, స్వయంప్రకాశత్వాచ్చ

౩౬౯౫. ముఖ్యార్థమ్:" ఇత్యాహ(జ్ఞానానన్ద-) ఇతి.-

(౧౦౦౬) ౩౬౯౬. (జ్ఞానానన్దమాత్రవాదిచ) (వాక్యమ్-)ఇత్యన్వయః

(౧౦౦౭) ౩౬౯౭. (సర్వస్మాదన్య)త్వమ్-విలక్షణత్వమ్.-

(౧౦౦౮) ౩౬౯౮.తదుపపాదకమ్, (సర్వకల్యాణ[4]గుణ) త్వాదినోచ్యతే.-

౩౬౯౯. ఏషాంవిశేషణానామయ మభిప్రాయః:- [25]

౩౭౦౦. "'సత్యంజ్ఞానమ్'" ఇత్యాదిశ్రుతిః,-అర్థభేదనిషేధప రా,-ఇతిహి పరాభ్యుపగతిః;?-

౩౭౦౧. తత్రేదంవివక్షితమ్, జ్ఞానస్యజ్ఞానాదిగుణాశ్రయత్వా నుపపత్తిఃకథమ్?;-

---

౧॥తై-ఆ-౧-౧-

మూ—౧-ఏవ-౧౧-౧౨స. ౨సర్వం-౨స. ౩వదస్త్వితిస-౨-౧౦. ౪వాదిచ- ౧౧-౧౨. ౫కరస్య-౧-౨. ౬సర్వస్యోత్ప-౨.సర్వోద్భవ-౧-౧౦.

వ్యా—౧-త్వ-౧-౬స. ౨త్మకత్వం-౧-౨. ౩కసర్వ-౧-౧౦. ౪గుణాదిసూ- ౩. ల్యాణేత్యాదిసూ-౧-౨.

(౧౦౦౯.) స్వరూపని[1]రూపకధర్మః, మలప్రత్యనీకానన్దరూపజ్ఞానమేవేతి, [2]స్వప్రకాశతయా[3]స్వరూపమపిజ్ఞానమేవేతిచ ప్రతిపాదనా[4]దను పాలితమ్.-

౩౨౦౨. 'అదర్శనాత్' ఇతిచేత్, [5]

౩౨౦౩. తర్హి, జ్ఞానం, కస్యచిద్ధర్మభూతందృష్టమితి,

౩౨౦౪. బ్రహ్మ, కస్యచిద్ధర్మభూతంస్యాత్;-

౩౨౦౫. 'శ్రుతిబలాన్నధర్మభూతమ్'" ఇతిచేత్,

౩౨౦౬. తర్హి, శ్రుతిబలాజ్జ్ఞానాద్యాశ్రయత్వమపిస్వీకార్యమ్,

౩౨౦౭. వ్యాప్తివిరుద్ధస్యాపిశ్రుతిప్రతిపన్నస్యాఙ్గీకారాత్.- [10]

౩౨౦౮. కిఞ్చ, వ్యాప్తివిరోధోపినాస్తి,

౩౨౦౯. ధర్మభూతజ్ఞానస్యైవహిజ్ఞానాద్యనాశ్రయత్వందృష్టమ్,

౩౨౧౦. అత్రతు, ధర్మత్వాభావాజ్జ్ఞానాద్యాశ్రయత్వం యుక్తమితి । వ్యాప్త్యవిరోధః.-

౩౨౧౧. వ్యాప్తివిరోధేపి, శ్రుతిబలాద్ధర్మాన్తరాశ్రయత్వసిద్ధిరిత్యభిప్రేత్య,

౩౨౧౨. సర్వవిలక్షణత్వాదిగుణాశ్చశ్రుతిసిద్ధా ఇతి ప్రతిబన్దీదర్శనార్థమనేకవిశేషణోక్తిరితి,

౩౨౧౩. (స్వరూపనిరూపకధర్మ) వాచిపదస్యధర్మిపర్యన్తత్వమ్, "తద్గుణసారత్వాత్"[1] ఇతిసూత్రోక్తమిహదర్శితమ్.

(౧౦౦౯) ౩౨౧౪. (స్వరూప) ఇతి-(జ్ఞాన)శబ్దః, ధర్మభూతజ్ఞానపరః.-

౩౨౧౫. (మలప్రత్యనీక)శబ్దవిశేషితత్వాద్ధర్మభూతం(జ్ఞానం)చిదచిద్వ్యావర్తకమ్,

౩౨౧౬. విశేషణభూతచిదచిద్రూపజగదపేక్షయా విశేష్యాంశస్యవ్యావర్తకతయా, [25]

౩౨౧౭. ధర్మభూతజ్ఞానస్య(స్వరూపనిరూప)ణధర్మత్వమ్.

---

౧ ॥ బ్ర-సూ-౨-౩-౩౦-

మూ—౧-రూపణోధర్మః-౪-౫. రూపణధ-౮-౧౦. ౨స్వరూపప్ర-౧. ౩స్వరూపం-విజ్ఞా-౧౦-౧౧- ౪దుపపాదితం-౧౧-౧౨.

వ్యా—౧-ఏవంవ్యాప్తి-౯-౧౦. ౨అన్తర-౪-౫న.

(౧౦౧౦.) ఐక్యవాదాశ్చ, శరీరాత్మభావేనసామానాధికర[1]ణ్యముఖ్యా[2]ర్థతో పపాదనాదేవసుస్థితాః;-

(౧౦౧౧.) ఏవఞ్చసతి, అభేదోఽవా- భేదోవా- ద్వ్యాత్మకతావా- వేదాన్తవేద్యఃకోఽయమర్థస్సమర్థితో భవతి?;- [5]

(౧౦౧౨.) సర్వస్యవేదవేద్యత్వాత్ సర్వంసమర్థితమ్,

(౧౦౧౩.) సర్వశరీరతయా సర్వప్రకారంబ్రహ్మైవావస్థితమిత్యభేదః సమర్థితః,-

(౧౦౧౪.) "ఏకమేవబ్రహ్మ, నానాభూతచిదచి[4]ద్వస్తుప్రకారమ్, నానాత్వేనావస్థితమ్," ఇతిభేదాభేదౌ.- [10]

(౧౦౧౫.) [5]అచిద్వస్తునశ్చ[6]-చిద్వస్తునశ్చ- ఈశ్వరస్యచ,-
స్వరూపస్వభావవైలక్షణ్యాత్, అసంకరాచ్చ భేదస్సమర్థితః

(౧౦౧౬.) ననుచ "తత్త్వమసి శ్వేతకేతో తస్యతావదేవచిరమ్" [1]ఇత్యైక్యజ్ఞానమేవ,

---

(౧౦౧౦) ౩౭౧౭. ఐక్యశ్రుతిముఖ్యార్థత్వమాహ (ఐక్య-) ఇతి. [15]

(౧౦౧౧) ౩౭౧౮. [1]ఏవమ్, సర్వశ్రుత్యనురోధేనచోదయతి (ఏవంచ-) ఇతి.

(౧౦౧౨) ౩౭౨౦. ఉత్తరమాహ (సర్వస్య-) ఇతి.

(౧౦౧౩) ౩౭౨౧. కథమ్, (సర్వంసమర్థితమ్) ఇత్యత్రాహ (సర్వ-) ఇతి.-

౩౭౨౨ పరైరుక్తో భేదః, భేదాభేదౌ[2]చ,- భేదశ్రుతివిరోధాత్, అముఖ్యత్వాచ్చనప్రామాణికాః,

౩౭౨౩. భేదశ్రుత్యవిరుద్ధౌ భేదాభేదౌ, అభేదశ్చాస్మదభిమతా ఇతి, అస్మా[3]కమ్, భేదపక్షఏవ:" ఇత్యభిప్రాయః.

(౧౦౧౬) ౩౭౨౪. (సర్వస్యవేదవేద్యత్వాత్సర్వంసమర్థితమ్-) ఇతిహి పూర్వముక్తమ్?,-

౩౭౨౫. తదయుక్తమ్, [25]

౩౭౨౬. ఐక్యజ్ఞానస్యాపవర్గోపాయత్వేన పరమార్థవిషయ[4]త్వాత్, తత్రైవతాత్పర్యమితితదానుగుణ్యేనశ్రుత్యన్త[5]రం నేయమ:" ఇత్యభిప్రాయేణచోదయతి (ననుచ-) ఇతి.

మూ—౧-ణ్యేనము-౧. ౨ముఖ్యార్థోప-౧౧-౧౨. ౩వా-౧-౧౦న. ౪వస్తు-౪-౫న. ప్రకారతయానానా-౧,౧. ద్బ్రహ్మప్రకా-౧౦.౫-చిదచిద్వస్తునశ్చేశ్వ-౧. ౬చిద్వస్తునః-౮-౧౧న-

వ్యా—౧-ఏవమి-౧-౯-౧౦-న. ౨-చ-౩న. ౩కమభి-౧-౮. ౪-త్వాంతత్రై.
౩. ౫రము న్నే-౬.

(౧౦౧౭) పరమపురుషార్థలక్షణమోక్షసాధన[1]మితి,
(౧౦౧౮) గమ్యతే.-
(౧౦౧౯.) నైతదేవమ్;-
(౧౦౨౦,) "పృథగాత్మానం ప్రేరితారఞ్చమత్వా జుష్టస్తతస్తేనామృతత్వమేతి" [1] ఇతి,-
(౧౦౨౧) [ఆత్మానం[2]ప్రేరితారఞ్చ] అన్తర్యామిణం [పృథక్][3] [మత్వా]
(౧౦౨౨) [తతః].- పృథక్త్వజ్ఞానాత్ -హేతోః,
(౧౦౨౩.) [తేన]- పరమాత్మనా,
(౧౦౨౪.) [జుష్టః][అమృతత్వమేతి]ఇతి, [10]
(౧౦౨౫.) సాక్షాత్, అమృతత్వప్రాప్తిసాధనంఆత్మనోనియన్తుశ్చపృ[4]థగ్భావజ్ఞానమిత్యవగమ్యతే.

(౧౦౧౭) ౩౭౨౭. (పరమపురుషార్థలక్షణమోక్షసాధనమ్-)ఇతి.-
౩౭౨౮. "ఉపాసనాదయః, సగుణప్రాప్తిరూపార్వాచీనమోక్షఫలాః" ఇతి, [15]
౩౭౨౯. తద్వ్యావృత్తిః (పరమపురుషార్థ)శబ్దేనాభిప్రేతా.
(౧౦౧౮) ౩౭౩౦. (గమ్యతే) ఇతి.-
౩౭౩౧. "తత్త్వమసి"[2] ఇత్యేతావదేవాత్రశ్రూయతే,
౩౭౩౨. ఐక్యజ్ఞానం(మోక్షసాధన) మిత్యయమర్థోనకణ్ఠోక్తః, అపితు(గమ్యతే)" ఇతిభావః. [20]
(౧౦౧౯) ౩౭౩౩. పరిహరతి (నైతదేవమ్-)ఇతి.
(౧౦౨౨) ౩౭౩౪. [తతః]ఇతి-వ్యాఖ్యేయంపదమ్.-
౩౭౩౫. [1]అస్యప్రకృత్యర్థంవ్యాచష్టే(పృథక్త్వజ్ఞానాత్ -)ఇతి.
౩౭౩౬. ప్రత్యయార్థంవ్యాచష్టే(హేతోః-) ఇతి.
(౧౦౨౩) ౩౭౩౭. [తేన-] ఇతివ్యాఖ్యేయంపదమ్.- [25]
౩౭౩౮. తద్వ్యాచష్టే (పరమాత్మనా-) ఇతి.-
(౧౦౨౪) ౩౭౩౯. [జుష్టః]-[జుషీ-ప్రీతిసేవనయోః][3]అనుగృహీతఇత్యర్థః.-
(౧౦౨౫) ౩౭౪౦. (సాక్షాచ్ఛబ్దేన)కణ్ఠోక్తిర్వివక్షితా.-
౩౭౪౧. అనేన,ఐక్యజ్ఞాన[2]స్య(మోక్షసాధనత్వ) గమ్యతావ్యావృత్తిః [30]

౧॥ శ్వే-౬-౧-౧౨. ౨॥ ఛా-౬-౬-౮-౧౦. ౩॥ సి-కౌ-తుదాది-౮.

మూ-౧-మిత్యవ-౧౦-౧౨. ౨ప్రేరకం-౧౨. ౩జ్ఞాత్వా-౧౨. ౪భావ-౮న. థక్త్వజ్ఞా-౧౨.

వ్యా—౧-తిస్య-౯-౧౦. ౨సైవమా-౩.

(౧౦౨౬.) "ఐక్య[1]వాక్యవిరోధాత్,

(౧౦౨౭.) ఏతత్,అపరమార్థసగుణబ్రహ్మప్రాప్తివిషయమిత్యభ్యుపగన్తవ్యమ్"ఇతిచేత్;-

(౧౦౨౮.) పృథక్త్వజ్ఞానస్యైవసాక్షాదమృతత్వప్రాప్తిసాధనత్వ[2]శ్రవణాత్ విపరీతంకస్మాన్నభవతి.-

(౧౦౨౯.) ఏతదుక్తంభవతి,

(౧౦౩౦.) "ద్వయోస్తుల్యయోర్విరోధేసతి,అవిరోధేనతయోర్విషయో వివేచనీయః" ఇతి.-

(౧౦౩౧.) కథమవిరోధః,-ఇతిచేత్;- [10]

(౧౦౨౬) ౩౭౪౨. పునశ్శఙ్కతే(ఐక్య-)ఇతి.

(౧౦౨౭) ౩౭౪౩. పరిహరతి(పృథక్త్వ-)ఇతి.-

౩౭౪౪."పృథక్త్వజ్ఞానస్యమోక్షోపాయత్వశ్రుతివిరోధాత్, ఐక్యజ్ఞానమపరమార్థవిషయంస్యాత్" ఇత్యర్థః.

(౧౦౨౯) ౩౭౪౫. "అన్యతర[1]స్యాపరమార్థవిషయత్వమస్తు, [15]

౩౭౪౬.తత్ర, ఐక్యజ్ఞానస్యపరమార్థవిషయత్వంకిమర్థంనాభ్యు[2]పేతం భవ[3]తి, ఇతిశఙ్కాయామ్;-

౩౭౪౭. ఐక్యజ్ఞాన[4]స్యాపరమార్థవిషయ[5]త్వంనాస్మన్మతే,

౩౭౪౮. అపితు,అన్యతర[6]స్యపరమార్థవిషయత్వేఽ[7]న్యస్యాపరమార్థవిషయత్వంప్రసజేదితి, [20]

౩౭౪౯, త్వన్మతేఽనిష్టప్రసం[8]గఃకృతః" ఇత్యభిప్రాయేణాహ(ఏతదుక్తమ్-)ఇతి.-

౩౭౫౦. "తుల్యప్రమాణ[9]భూతయోర్ద్వయోర్విరోధేఽన్యతర[10]స్యబాధేఽన్యస్యాపిబాధప్రసంగాత్, [ఇత్యర్థః.

౩౭౫౧. ద్వయోరప్య (విరోధేన) (విషయో [11] వివేచనీయః):"

(౧౦౩౧) ౩౭౫౨. విషయభేదేనావిరోధంపృచ్ఛతి(కథమ్-)ఇతి.

మూ—౧-వాక్యజ్ఞానవి-౧. ౨-సాధనత్వ-౧-౧౧న.

వ్యా—౧-స్యపర-౪-౫, ౨పగతం-౩. ౩తా ఇ-౧-౨. ౪స్యపర-౩. ౫త్వాన్నాస్మ-౪-౫. మతమ్-౧-౨-౬-౮. ౬స్యాపర-౫౬. అన్యస్యాప-౧. ౭ అన్యతరస్యప-౩. న్యస్యాప్యప-౧-౨. ౮గాత్కృతమి-౯-౧౦. ౯-గతయోః- ౪-౫-౬. ౧౦స్య-౪-౫న. ౧౧-వర్ణనీయఇ-౬.

(27-4-82-)

(౧౦౩౨.) ""అన్తర్యామిరూపేణావస్థితస్యపరస్యబ్రహ్మణః, శరీరతయాప్రకారత్వాత్ జీవాత్మనః,తత్ప్రకారం బ్రహ్మైవ[""త్వమ్,"] ఇతిశబ్దే[1] నాభిధీయ్యతేతత్తైవజ్ఞాతవ్యమ్:' ఇతితస్యవాక్యస్యార్థః[2]:-

(౧౦౩౩.) ఏవంభూతాజ్జీవాత్, తదాత్మ్యయావస్థితస్య పరమాత్మనోనిఖిలదోషరహితతయా, సత్యసంకల్పత్వాద్యనవధికాతిశయాసంఖ్యేయకల్యాణ[3]గుణాకరత్వేన[4]చ,-యఃపృథగ్భావః,- సోనుసన్ధేయః[5]ఇతి,అస్యవాక్యస్య[6]విషయః:"

(౧౦౩౪.) ఇత్యయమర్థః,-పూర్వమేవాసకృ[7]దుక్తః...

(౧౦౩౫.) ""భోక్తాభోగ్యంప్రేరితారంచమత్వా"[1] ఇతి, [10]

(౧౦౩౬.) ""భోగ్యభూతస్యవస్తునః, అచేతనత్వమ్,- పరమార్థత్వమ్,- సతతవికారాస్పదత్వమ్"- ఇత్యాదయస్స్వభావాః.-

---

(౧౦౩౨) ౩౭౫౩. విషయ విభాగందర్శయతి (అన్తర్యామి-) ఇతి.-

౩౭౫౪.ఐక్యజ్ఞానస్య, మోక్షోపాయత్వశ్రుతేర్విషయోదర్శితః,- (అన్తర్యామి-)ఇతి.- [15]

(౧౦౩౩) ౩౭౫౫. పృథక్త్వజ్ఞానస్య,మోక్షోపాయ త్వశ్రుతేర్విషయోదర్శితః, (ఏవమ్-) [1]ఇతి.-

౩౭౫౬. ఏవమ్, అభేదతాత్పర్యశఙ్కా-నిరాకృతా...

(౧౦౩౫) ౩౭౫౭. అథ,"భేదాభేదజ్ఞానస్య మోక్షోపాయతయాతత్రతాత్పర్యమ్,"ఇతిశఙ్కాంవ్యుదస్యతి (""భోక్తా"-) ఇతి.[20]

(౧౦౩౬) ౩౭౫౮. సద్వార[2]కమద్వారకం[3]చాకారత్రయమస్తీతి [""త్రివిధంబ్రహ్మ"[2]]ఇత్యస్యాశ్శ్రుతేరర్థంవివక్షుః,

౩౭౫౯. ద్వారభూతయోశ్చిదచితోస్స్వభావందర్శయన్,

౩౭౬౦. అచిత్స్వభావందర్శయతి(భోగ్య-) ఇతి.-

౩౭౬౧. ""అచేతనాపరార్థాచనిత్యాసతతవిక్రియా- [25] త్రిగుణాకర్మిణాంక్షేత్రంప్రకృతేరూపముచ్యతే"[3] ఇత్యస్యా[4]ర్థోభిప్రేతః.

౧॥శ్వే-ఉ-౧-౧౨. ౨॥ ౩॥

మూ——౧-సర్వవహీ్రియతే-౧. ౨స్యవిషయః౧౦. ౩గుణగణాకర-౨-౮. ౪-చ-౧-౨న. చయఃప్రథక్స్వభా-౧౦. ౫ ధ్యేయత్వఇతి-౧౨.య ఇత్యర్థఃపూర్వమేవాసకృదుక్తఃభో-౧.౬ క్యస్యచవిషయఇత్యయ-౧౨.అయం-౨న. ౭ దభిహితః-౮.

వ్యా——౧-ఇత్యనేనాభేద-౯-౧౦. ౨-క-౧-౨-౮న. ౩చ-౮న. చాకారద్వయ-౩-౪-౫-౬. ౪ర్థోతాభి-౮-౯-౧౦.

(౧౦౩౭.) “భోక్తుః,- జీవాత్మనశ్చ,- [1]అమలాపరిచ్ఛిన్నజ్ఞానానన్దస్వభావస్యైవ, అనాదికర్మరూపావిద్యాకృతనానావిధజ్ఞానసంకోచవికాసౌ, భోగ్యభూతాఽచిద్వస్తుసంసర్గశ్చ పరమాత్మోపాసనాత్ మోక్షశ్చ” ఇత్యాదయస్స్వభావాః [5]

(౧౦౩౮.) ఏవంభూతభోక్తృభోగ్యయోరన్తర్యామిరూపేణ అవస్థానమ్, స్వరూపేణ[4] చ అపరిమితగుణౌఘాశ్రయత్వే[5]నావస్థానమితి పరస్య బ్రహ్మణః త్రివిధావస్థానం జ్ఞాతవ్యమిత్యర్థః

(౧౦౩౯.) “తత్త్వమసి” ఇతి సద్విద్యా[7]యామ్, ఉపాస్యం బ్రహ్మ సగుణమ్, సగుణబ్రహ్మప్రాప్తిశ్చ ఫలమ్,” [8]ఇత్యభియుక్తైః పూర్వాచార్యైర్వ్యాఖ్యాతమ్.

(౧౦౪౦.) [9]యథోక్తం వాక్యకారేణ,

(౧౦౪౧.) “యుక్తం తద్గుణకోపాసనాత్”[1] ఇతి

(౧౦౪౨.) వ్యాఖ్యాతం చ ద్రమిడాచార్యేణ విద్యావికల్పం వదతా;-

(౧౦౩౭) ౩౭౬౨. జీవస్వభావమాహ (భోక్తుః) ఇతి. [త్రి(బ్రహ్మ)(త్రివిధమ్);-

౩౭౬౩. “సద్వారక[1]మాకారద్వయమ్, అద్వారకమేక ఆకారశ్చ

౩౭౬౪. జీవాన్తర్యామితయాఽవస్థానమ్, అచిదన్తర్యామితయాఽవస్థానమ్, [2]స్వరూపేణావస్థానం చేతి (త్రివిధం బ్ర[3]హ్మ),” ఇత్యర్థః

(౧౦౩౯) ౩౭౬౫. ఐక్యజ్ఞానోపాయత్వశ్రుతివిరోధేనాపి, [20]

పృథక్త్వజ్ఞాన[4]స్యాపరమార్థవిషయత్వం శఙ్కితమ్?,

౩౭౬౬. తత్ర, ఐక్యజ్ఞానపరత్వేనపరోక్తమ్ “తత్త్వమసి”[2] వాక్యం సగుణపరమ్” ఇత్యాహ (తత్త్వమ్) ఇతి. [ఇతి.

(౧౦౪౦) ౩౭౬౭. పూర్వాచార్యేషు వాక్యకారగ్రన్థం దర్శయతి[5] (యథా-)

(౧౦౪౧) ౩౭౬౮. (యుక్తమ్-) ఇతి.- [త్యర్థః

౩౭౬౯. (సగుణ) స్యైవ బ్రహ్మణ ఉపాస్యత్వం (యుక్తమ్-) ఇ

(౧౦౪౨) ౩౭౭౦. ఏతత్స్పష్టీకరణాయ[7] ద్రమిడాచార్యగ్రన్థం దర్శయతి (వ్యాఖ్యాతం చ-) ఇతి.-

---

౧॥ ఛా-ఉ-౬-౮-౧౦. ౨॥ ఛా-ఉ-౬-౮-౧౦.

మూ.—౧-అమల-౧న. ౨భావానాది-౧. ౩-ణ చ అ-౧. ౪-చ-౧౦-౧౧-స. ౫-న చావ-౨-౧౦. ౬ణ ఇతి త్రైవి-౨. ౭-యామపృపా-౨-౪-౫. ౮-అభియుక్తైః-౧౦న. ౯-తథో-౮.

వ్యా—౧-కమద్వారకద్వయ-౬. ౨స్వస్వరూ-౮. ౩హ్మావేత్య-౮. ౪-స్యపర-౬-౧౦-౫-యథోక్తమితి-౧-౨-౬-ణః ఉపాసనేన సగుణమేవ ప్రాప్యమ్ అయ-౯-౧౦. ౭-ప్రాచార్య-౯.

(౧౦౪౩.) “యద్యపి సచ్చిత్తో ననిర్భుగ్నదైవతంగుణగణంమనసానుధావేత్
(౧౦౪౪.) తథాప్యన్తర్గుణామేవదేవతాంభ[1]జతేఇతి,[2]తత్రాపిసగుణైవదేవతా[3]ప్రాప్యతే”[1] ఇతి.-
(౧౦౪౫.) [“సచ్చిత్తః”].-సద్విద్యానిష్ఠః. [“ననిర్భుగ్నదైవతంగుణగణంమనసానుధావేత్”].-అపహతపాప్మత్వాది[4]కల్యాణగుణగణం దైవతాద్విభక్తమ్,-[“యద్యపి”]దహరవిద్యానిష్ఠఇవ, [“సచ్చిత్తో”] నస్మరేత్.-[“తథాప్యన్తర్గుణామేవదేవతాంభజతే”].-
(౧౦౪౬.) “దేవతాస్వరూపానుబన్ధిత్వాత్ సక[5]లకల్యాణగుణ[6]గణస్య, కేనచిత్,- పరదేవతాసాధారణేననిఖిలజగత్కారణత్వా[7]దినాగుణేనోపాస్యమానాపిదేవతా, [తే,
(౧౦౪౭.) వస్తుతస్స్వరూపానుబన్ధి[8]సర్వకల్యాణగుణ[9] గణవిశిష్టైవోపాస్య
(౧౦౪౮.) అతః,సగుణమేవబ్రహ్మతత్రాపిప్రాప్యమితిసద్విద్యా- దహరవిద్యయోర్వికల్పః”ఇత్యర్థః.

(౧౦౪౩) ౩౭౭౧. [“యద్యపి-”] ఇత్యాది-ద్రమిడాచార్యగ్రన్థః, [15]
(౧౦౪౫) ౩౭౭౨.తద్వ్యాచష్టే[1](“సచ్చిత్త”)ఇతి.
౩౭౭౩.(“అన్తర్గుణామ్”-)ఇతిపదస్యహేతుగర్భతాందర్శయన్,
(౧౦౪౬) వాక్యస్యార్థమాహ(దేవతాస్వరూప-)ఇతి.
౩౭౭౪. ప్రకృతసద్విద్యాయా అసాధారణత్వాన్నిఖిలజగత్కారణత్వముక్తమ్,- [20]
౩౭౭౫. ప్రతి[2]విద్యంవ్యవస్థితానాంగుణానాం ప్రదర్శనార్థమ్.
౩౭౭౬. (ఆది)శబ్దేన,సర్వవిద్యాసాధార[3]ణాఆనన్దత్వాదయో వివక్షితాః. [వివక్షితాః.-
(౧౦౪౭) ౩౭౭౭ (సర్వకల్యాణగుణ)శబ్దేన, నిరూపితస్వరూపస్య గుణా
౩౭౭౮. ‘దహరవిద్యాయామ్,“య ఇహాత్మానమనువిద్య వ్రజన్త్యేతాం[4]శ్చ సత్యాన్కామాన్”-ఇతిదైవతాత్పృథగపహతపాప్మత్వాది గుణజాతంవిభక్తముపాస్యం విహితమ్;-

---

౧॥ ౨॥

మూ—౧-ఇతి౨-౪-౫-౯న. ౨తథాపి- ౮. ౩ప్రాప్తిరితి -౮. ప్రాప్యేతి-౧-౨-౪-౫-౮.౪కల్యాణ-౧౦న. గణ-౧న. ౫-లస్యక-౮-౯. ౬గణ- ౧౦న. ౭-దిగుణే-౨. గుణగణే-౧. ౮సకలగుణ-౧. ౯గణ-౨-౪-౫-న.

వ్యా—౧-సద్విద్యాతిఇ-౮. ౨-విద్యం-౪-౫న. ప్రకృతవిద్యావ్య-౯. ౩ణానన్దా-౩-౧౦-౯. ౪చ-౩న.

(౧౦౪౯.) ననుచ, "సర్వస్యజన్తోః,-పరమాత్మాఅన్తర్యామీ,తన్నియామ్య
మిచ్ఛ సర్వమ్" ఇత్యుక్తమ్;-

(౧౦౫౦.) ఏవఞ్చసతి,విధినిషేధశాస్త్రాణామధికారీనదృశ్యతే,

(౧౦౫౧.) యః,స్వబుద్ధ్యైవప్రవృత్తినివృత్తిశక్తః,-సఏవంకుర్యాన్నకుర్యా
దితివిధినిషేధయోగ్యః.-

(౧౦౫౨.) నచైషదృశ్యతే,

3౭౭౯. ఏవమ్,సద్విద్యాయాందేవతాయాఅపృథగ్గుణజాతము
పాస్యత్వేన నవిహితమ్,

3౭౮౦. తథాపి, జగత్కారణత్వాదికతిపయగుణవిశిష్టత్వేనో
పాస్యమానంబ్రహ్మ,స్వతో పరిమిత(కల్యాణగుణ)మితి,

3౭౮౧. సామాన్యేనాపరిమితగుణత్వేనోపాస్యమానత్వాత్,

3౭౮౨. తస్యాపిప్రాప్యంసగుణమేవబ్రహ్మ" ఇత్యర్థః.-

3౭౮3. ఆనన్త్యస్యసర్వవిద్యాసాధారణత్వాత్,గుణతోప్యా
నన్త్యస్యతదన్తర్గతత్వాత్, [15]

3౭౮౪. సామాన్యేనాపరిమితగుణత్వంహి సర్వవిద్యాను
యాయి?;-

3౭౮౫. నచైతావతాసర్వగుణానాంనిరూపకత్వమ్,

3౭౮౬. అపరిమితానాంగుణానాంస్వసంబన్ధేన"మఙ్గళానాం
చమఙ్గళమ్" ఇతిప్రకారేణమఙ్గళత్వాపాదనరూపత్వ
స్యనిరూపకత్వాత్.-

3౭౮౭. ఏవమ్,సోఽశ్నుతేకార్థస్యస్వబుద్ధివిలసితోత్ప్రేక్షితత్వంవ్యా
వర్తితమ్.

(౧౦౪౯) 3౭౮౮. అథ,పరమాత్మనియామ్యత్వే,విధినిషేధశాస్త్రానర్థ
క్యంప్రసజ్యయంశ్చోదయతి(ననుచ-) ఇతి. [25]

(౧౦౫౦) 3౭౮౯. "పరమాత్మనియామ్యత్వమస్తుతతఃకిమ్?," ఇత్యత్రాహ
(ఏవంచసతి-) ఇతి. [ఇతి.

(౧౦౫౧) 3౭౯౦. "కథమధికార్యభావః" ఇత్యత్రాహ(స్వబుద్ధ్యైవ-)

(౧౦౫౨) 3౭౯౧. (నచ-)ఇతి.- (ఏష)ః-అధికారీ.

౧.స-నా-౯ ౫. [30]

మూ—౧-ర్వంశరీరమి-౧. ర్వమేవేత్య-౧౨. ౨ఛాపైష-౧౦.

వ్యా—౧-గుణగణమి-3-౪-౫-౬. ౨గుణ-౧న. 3-తదన్తర-౧-౪-౫. ౪నచై
తా-౧-3-౪-౫. ౫త్వ-౯న. ౬-త్వే-3న. ౭-కారాభా-౧-౨. ౮-యస్స్వబు-౧౦.

(౧౦౫౩.) "సర్వస్మిన్ ప్రవృత్తి[1]జాతే, సర్వస్య ప్రేరకః పరమాత్మా కారయితా," ఇతి తస్య సర్వనియమనం ప్రతిపాదితమ్.

(౧౦౫౪.) శ్రూయతే చ,

(౧౦౫౫.) "ఏష ఏవ సాధు[2]కర్మ కారయతి, తం యమేభ్యో లోకేభ్య ఉన్నినీషతి, ఏష ఏవాసాధు[3]కర్మ కారయతి, తం యమధో నినీషతి"[4] ఇతి,

(౧౦౫౬.) సాధ్వసాధుకర్మకారయితృ[5]త్వాన్నైర్ఘృణ్యాచ్చ-

(౧౦౫౭.) అతోఽచ్యతే;-

(౧౦౫౩) ౩౭౯౨. "రాజాదినియామ్యత్వే సత్యపి, ప్రజానాం విధినిషేధయోగ్యత్వం దృశ్యతే, [10]

౩౭౯౩. తద్వదత్రాపి స్యాత్" ఇత్యత్రాహ (సర్వస్మిన్-) ఇతి-

౩౭౯౪. "స్వాధీనప్రవృత్తయ ఏవ ప్రజాః, అపరాధాదికం కుర్వన్తి,

౩౭౯౫. తత్ఫలదుఃఖానుభవాదిష్వేవ,[1] రాజనియామ్యత్వం తాసామ్,

౩౭౯౬. అత్ర తు, సాధనానుష్ఠానదశాయామపి పరమాత్మపరాధీనప్రవృత్తయ ఇతి,

౩౭౯౭. అస్వాధీనానా[2]మచేతనవత్,-[3]న విధినిషేధయోగ్యత్వమ్," ఇత్యభిప్రాయేణ (సర్వస్మిన్ప్రవృత్తిజాతే) ఇత్యుక్తమ్.

౩౭౯౮, ["ప్రేరితారమ్"] ఇత్యాదిభిః, సర్వప్రేరకతయా ప్రతిపాద్యమానస్య పరమాత్మనః, సర్వనియమనమ్,- సర్వత్ర ప్రవృత్తిజాతే కారయితృత్వే[4]పర్యస్తమ్," ఇత్యర్థః-

(౧౦౫౪) ౩౭౯౯. కారయితృత్వవైశద్యార్థం శ్రుతిం వదన్, నైర్ఘృణ్యం చ ప్రసఞ్జయతి (శ్రూయతే చ-) ఇతి-

(౧౦౫౬) ౩౮౦౦. (సాధ్వసాధుకర్మకారయితృ[5]త్వాన్నైర్ఘృణ్యం చ-) ఇతి-

౩౮౦౧. అత్ర, (చ) శబ్దః- అనుక్తసముచ్చయపరః-

౩౮౦౨. "(అసాధుకర్మకారయితృత్వాన్నైర్ఘృణ్యమ్),

౩౮౦౩. (సాధుకర్మకారయితృత్వా)ద్వైషమ్యం చ," ఇత్యర్థః.

(౧౦౫౭) ౩౮౦౪. పరిహరతి (అతోఽచ్యతే) ఇతి.- [30]

౧॥

మూ—౧-జాలే-౮. ౨కర్మ-౧౯. ౩కర్మ-౧౯- ౪ఇతి-౮౯. ౫-త్వాంనై-౧౦.

వ్యా—౧-రాజాదిని-౪-౫. ౨నామేవచేతనానాంనవి-౧. ౩ప్రతిషే-౨-౪-౫-౬. విధికృతనిషే-౮. ౪పర్యవసన్నమి-౮. ౫-త్వాచ్చనై-౩-౬.

(౧౦౫౮.) సర్వేషామేవచేతనానాంచిచ్ఛక్తియోగః,- ప్రవృత్తి శక్తియోగః ఇ[1]త్యాది,

(౧౦౫౯.) సర్వంప్రవృత్తి [2]నివృత్తిపరికరమ్,సామాన్యేనసంవిధాయ, తన్ని[3]ర్వహణాయతదాధారోభూత్వా అన్తఃప్రవిశ్య, [5]

(౧౦౬౦.) అనుమన్తృతయా[4]చనియమనంకుర్వన్,

౩౮౦౫. "ఇహ (చిచ్ఛక్తియోగ)స్యభగవన్నిత్యేచ్ఛాధీనత్వా త్తన్నిత్యత్వావిరోధః"[1] ఇతిభావః

౩౮౦౬. [2](ఆది)శబ్దేన,నివృత్తిశక్తియోగః,-ఇచ్ఛాప్రయత్నౌచగృ[3]హ్యేతే- [10]

౩౮౦౭. (ఇత్యాది)[4]ఇతి.-క్రియావిశేషణమ్ -

(౧౦౫౯) ౩౮౦౮. (ప్రవృత్తినివృత్తిపరికరమ్)·- కరణకళేబరమ్, బాహ్య (ప్రవృత్తినివృత్తి)శక్తిమ్, జ్ఞానచికీర్షాప్రయత్న శక్తిం చ,- సర్వ (చేతనానాం) (సామాన్యేన) తత్సత్తా శ్రీర్యం(ప్రదాయ)ఇత్యర్థః. [15]

౩౮౦౯. ఏవమ్,జ్ఞానచికీర్షాప్రయత్నేషు [5]ప్రవృత్తేషుప్రకృత్యార్థ్యే,నపరమాత్మాపేక్షాస్తి,

౩౮౧౦. అపితుస్వయమేవప్రవర్తతే;-

౩౮౧౧. తదానీంపరమాత్మోపేక్షకః,

౩౮౧౨. నచైతావతానియన్తృత్వవైకల్యమ్, [20]

౩౮౧౩. పరస్యోపేక్షాయా అపి[6]స్వస్వాతన్త్ర్యాధీనత్వాత్,

౩౮౧౪. దేహసంబన్ధసుఖదుఃఖాద్యన్వయదానాదినా ముఖాన్తరేణనియమనస్యవిద్యమానత్వాత్,

౩౮౧౫. జీవస్యనియమనార్హ[7]త్వానపగమాచ్చ.-

౩౮౧౬. ఏవమ్,ఉపేక్షకస్సన్, (25)

౩౮౧౭. ప్రథమప్రవృత్తౌసత్యామ్,పశ్చాదనుమన్తా(పరమాత్మా)·-

(౧౦౬౦) ౩౮౧౮. అతఏవహి (అనుమన్తృతయాచనియమనంకుర్వన్-) ఇత్యుక్తమ్?.-

---

మూ— ౧-త్యాదికమ్-౭-౫. ౨నివృత్తి-౧న. ౩-నిర్హరణా-౧౦. ౪చ-౧-౧౦న.

వ్యా— ౧-ఇతిభావః-౪-౫న. ౨ఆప్రవృత్తిశక్తశ-౧. ౩-హ్యేతే-౨-౩-౪-౫-౬-౮. ౪-ఇతి-౩-౪-౫-౬-౮న. ౫-ప్రథమప్రవృత్త్యర్థ్యే-౪-౫-౬. ౬-స్వ-౩-౪-౫-౯న. ౭-త్వానభ్యుపగ-౩. త్వావగ-౯-౧౦.

(౧౦౬౧·) శేషిత్వేనావస్థితః పరమాత్మా, ఏతదాహితశక్తిస్సన్ [1]ప్రవృత్తిని వృత్త్యాది, స్వయమేవకురుతే;-

(౧౦౬౨·) ఏవంకుర్వాణమీక్షమాణః పరమాత్మా, ఉదాసీనఆస్తే, అతస్సర్వముపపన్నమ్.- [5]

౩౮౧౯. (అనుమన్తృ)త్వంనామ, ప్రవృత్తిశైథిల్య పరిహారాత్మక స్తత్ఫలపర్యన్తత్వహేతుర్వ్యాపారః,

౩౮౨౦. [1]తత్ప్రవృత్తస్యప్రవర్తకత్వమ్,

౩౮౨౧. ఏవంజ్ఞానచికీర్షాదౌ స్వాతన్త్ర్యద్విధినిషేధయోగ్యత్వమ్, నియమనవైకల్యశఙ్కాపరిహారార్థమ్, (అనుమన్తృతయానియమనంకుర్వన్-)ఇత్యుక్తమ్·

౩౮౨౨. సర్వప్రకారనియమనశక్తోఽపిసన్, [2]సఙ్కల్పాదేవా(నుమన్తృతయా)నియచ్ఛతి,

౩౮౨౩·(అనుమన్తృ)త్వమపినియమనమేవ,- తేనవినాప్రవృత్తేః ఫలపర్యన్తత్వాయోగాత్· [15]

(౧౦౬౧) ౩౮౨౪· "ఏవమ్, నియమనప్రకారవిశేషస్యాభావేపిధారకత్వం శేషిత్వంచసుస్థితమిత్యాత్మశరీరభావస్యచ[3]నహానిః," ఇత్యభిప్రాయేణ(ఆ[4]ధారోభూత్వా)(శేషిత్వేనావస్థిత)ః-ఇతిచోక్తమ్·-

౩౮౨౫· "పశ్చాదనుమన్తృత్వమపి, ప్రథమప్రవృత్తేర్నిగ్రహరూపమేవ,

౩౮౨౬. నిగ్రహశ్చేన్నదోషః,

౩౮౨౭. అనిగ్రహశ్చేన్నగుణః,

౩౮౨౮· లోకే, నిగ్రాహ్యానిగ్రహస్యగుణత్వ దర్శనాత్, నిగ్రాహ్యానిగ్రహస్యదోషత్వదర్శనాచ్చ:- [25]

౩౮౨౯. ప్రథమమనివర్తనశక్తస్యాప్యుపేక్షకత్వేకోహేతుః?,

౩౮౩౦, స్వాతన్త్ర్యమేవేతిబ్రూమః;-

౩౮౩౧. తర్హి, తత్స్వాతన్త్ర్యమ్,-దోషరూపంకథమ్?,

౩౮౩౨· లోకేతథాదర్శనాత్ ;-

మూ—౧-జీవాత్మాప్ర-౨- జీవః ప్ర-౧౦.

వ్యా—౧-తత్ప్రియుక్త-౧. ౨స్వసఙ్కల్పా-౩-౪-౫. ససఙ్కల్పా-౬-౭. ల్పాదేవశర్తానుమ-౬. ౩-నచ్యుతిః-౩. ౪-ధారకోభూ-౩-౭.౫-మంనివ-౧-౨.

(౧౦౬౩.) సాధ్వసాధు[1]కర్మకారయితృత్వ[2]న్తువ్యవస్థితవిషయమ్, నసర్వసాధారణమ్.-

(౧౦౬౪.) యస్తు,పూర్వమ్,- స్వయ[3]మేవాతిమాత్రానుకూల్యే ప్రవృత్తః, తంప్ర[4]తిప్రీతః స్వయమేవభగవాన్ కల్యాణబుద్ధియోగదానం [5]కుర్వన్,కల్యాణేప్రవర్త[6]యతి.-

(౧౦౬౫.) యఃపునరతిమాత్రప్రాతికూల్యే ప్రవృత్తః,తస్యా[7]తు,- క్రూరాంబుద్ధిందదన్,-స్వయమేవ[8]క్రూరేష్వేవకర్మసుప్రేరయతిభగవాన్.-

---

౩౮౩౩. ఏవమ్,[1]వ్యాప్తిబలాద్దోషమాపాదయన్భవాన్,
కిమ్, పరమాత్మధర్మిణమభ్యుపగమ్యదోషమాపాదయతి,

౩౮౩౪. [2]ఉతానభ్యుపగమ్య?.

౩౮౩౫. అనభ్యుపగమ్యచేత్ ;-ఆశ్రయాసిద్ధిః-

౩౮౩౬. అభ్యుపగమ్యచేత్ ,ధర్మిగ్రాహకప్రమాణబాధః.-

౩౮౩౭. శాస్త్రప్రవర్తనముఖేన,సామాన్యే [3]నాహితనివారణం చకృతమీశ్వరేణ, [15]

౩౮౩౮.తదంఘ్రియ[4]ప్రవర్తమానానాంప్రథమప్రవృత్తావుపేక్షక ఇతిచనదోషః;" ఇత్యభిప్రాయః.

(౧౦౬౩) ౩౮౩౯. కారయితృత్వశ్రుతేర్విషయ[5]మాహ (సాధు-) ఇతి.-

౩౮౪౦. "కారయితృత్వశ్రుతేర్వ్యవస్థితవిషయత్వాన్న విధినిషేధశాస్త్రానర్థక్యమ్" ఇతిభావః. [20]

౩౮౪౧. దయాయాస్తు, "ప్రాగ్దీనాసంఖ్యేయజన్మసుమహాపరాధకారిణీ, పశ్చాత్తన[6]ప్రాతికూల్యవ్యవసాయనివృత్తిమాత్రేణతత్పరాధాననసానాదృత్య,

౩౮౪౨. [7]తస్యనిరతిశయసంపత్ప్రదానాయ, స్వయమేవభగవాన్ప్రవర్తతే,"ఇతి సావకాశత్వమ్. [25]

మూ—౧-కర్మణోః కార-౧౨. ౨-తు-౧-౯. ౩-మేవో త్తమా- ౧. ౪-తిభగవా-౧. ౫-స్వయ-౨. ౬-కుర్వన్నేవ-౨. ౭-యతే-౨. ౮-తు-౧-౧౦-౧౨౯ ౯-క్రూరేష్వేవ-౧౯.

వ్యా—౧-వ్యాప్తివాదేదో-౮. ౨-ఉతేస-౩. ౩-నాభిమత-౧-౨. ౪-ప్ర-౧-౯. ౫-హకమా-౪-౫-౧౦. ౬-అసన్నా-౧౯. ౭-తస్య-౪-౫౯. ౮-సుఖప్రదా-౧౦.

(9-5-82-)

(౧౦౬౬.) యథోక్తంభగవతా;- "తేషాంసతతయుక్తానాంభజతాంప్రీతిపూర్వకమ్- దదామిబుద్ధియోగం తంయేనమాముపయాన్తి తే"౧

(౧౦౬౭.) "తేషామేవా[1]నుకమ్పార్థమహమజ్ఞానజం తమః- నాశయామ్యాత్మభావస్థో జ్ఞానదీపేనభాస్వతా"౨- [5]

(౧౦౬౮.) "తానహం ద్విషతఃక్రూరాన్ సంసారేషునరాధమాన్- క్షిపామ్యజస్రమశుభానాసురీష్వేవయోనిషు"౩ ఇతి.

(౧౦౬౯.) సోయం,

(౧౦౭౦.) [2]పరబ్రహ్మభూతఃపురుషోత్తమః,

(౧౦౭౧.) నిరతిశయపుణ్యసఞ్చయ[3]క్షీణాశేషజన్మోపచితపాపరాశేః, [10]

(౧౦౭౨.) పరమపురుషచరణారవిన్దశరణాగతిజనితతదాభిముఖ్య[4]స్య,

(౧౦౭౩.) సదాచార్యోపదేశోపబృంహితశా[5]స్త్రాధిగత,-

(౧౦౬౯) ౩౮౪౩. అథోపాయస్వరూపంవిశదయతి (సోయమ్-) ఇతి.

౩౮౪౪. పూర్వమ్, ఉపాయస్వరూపమ్, (అత్రేదమ్-) ఇత్యాదౌ, నాతివిస్తృతమ్;- (౯౧౪-) [15]

౩౮౪౫. అతోత్రస్ఫుటముచ్యతే.

(౧౦౭౦) ౩౮౪౬. "ఈశ్వరవిషయాభక్తిః,-నతుబ్రహ్మవిషయా",- ఇతిశఙ్కావ్యావృత్త్యర్థమ్ (పరబ్రహ్మభూతఃపురుషోత్తమః-)ఇత్యుక్తమ్.

(౧౦౭౧) ౩౮౪౭. "జన్మాన్తరసహస్రేషుతపోజ్ఞానసమాధిభిః- [20] నరాణాంక్షీణపాపానాంకృష్ణేభక్తిఃప్రజాయతే"౪ ఇత్యస్యార్థంహృదినిధాయాహ(నిరతిశయ-)ఇతి.

(౧౦౭౨) ౩౮౪౮. "మామేవయేప్రపద్యన్తే"౫ ఇత్యుక్తాంప్రపత్తిసాపేక్షత్వమాహ(పరమపురుష-)ఇతి.

(౧౦౭౩) ౩౮౪౯. (సదాచార్యోపదేశోపబృంహిత-) ఇతి.- [25]

౩౮౫౦(ఉపబృంహిత)మ్.- పుష్కలీకృతమ్.-

౩౮౫౧. అనేన, "పాణ్డిత్యంచనిర్విద్య"౬ ఇతిశ్రుత్యర్థఉక్తః.

౧॥గీ-ఉ-౧౦-౧౦. ౨॥గీ-ఉ-౧౦-౧౧. ౩॥గీ॥ఉ-౧౬-౧౯.

౪॥ విష్ణుధర్మే-౬౯. ౫॥ గీ-ఉ-౭-౧౫. ౬॥బ్ర-౬-౫-౫.

మూ—౧-సుమాలాగ్థమ్-౧. ౨-పర-౧-౨-న, ౩-ప్రక్షీ-౯-౧౦. ౪-స్యచస-౪-౫-౮-౯. ౫-స్త్రాధవగత-౧౦.

(౧౦౭౪.) తత్త్వయాథాత్మ్యావబోధపూ[1]ర్వకాహరహరుపచీయమాన,-
(౧౦౭౫.) శమ-దమ,-
(౧౦౭౬.) తపః-
(౧౦౭౭.) శౌచ,- [5]
(౧౦౭౮.) క్షమార్జవ,-
(౧౦౭౯.) భయాఽభయస్థానవివేక-
(౧౦౮౦.) దయా,-
(౧౦౮౧.) అహింసాద్యాత్మగుణోపేతస్య,
(౧౦౮౨.) వర్ణాశ్రమోచితపరమపురుషారాధనవేష- [10]

(౧౦౭౪) ౩౮౫౨. (తత్త్వయాథాత్మ్య-)ఇతి.-ధర్మివిపర్యాసప్రకారవిపర్యాసవ్యావృత్త్యర్థౌ(తత్త్వయాథాత్మ్య) శబ్దౌ.-
౩౮౫౩. ప్రకారవిపర్యాసోఽరజఃకార్యః,-
౩౮౫౪. ధర్మివిపర్యాసస్తమఃకార్యః,-
౩౮౫౫. తదుభయరాహిత్యంవివక్షితమ్. (15)
(౧౦౭౫) ౩౮౫౬. (శమద-)మౌ అన్తఃకరణబాహ్యేన్ద్రియజయౌ.
(౧౦౭౬) ౩౮౫౭. (తపః)-కృచ్ఛ్రాది.
(౧౦౭౭) ౩౮౫౮. (శౌచ)మ్-మానస-వాచిక-కాయికరూపేణత్రివిధమ్.-
(౧౦౭౮) ౩౮౫౯.(క్షమా).-దుఃఖసహిష్ణుత్వమ్.
(౧౦౭౯) ౩౮౬౦. భగవదపచా[1]రభీరుత్వమ్- (భయ...స్థానవివేకః).
౩౮౬౧. తద్రక్షకత్వాధ్యవసాయాదినానిర్భయత్వమ్- (అభయస్థానవివేకః).
(౧౦౮౦) ౩౮౬౨(దయా)- పరదుఃఖా సహిష్ణుత్వమ్.
(౧౦౮౧) ౩౮౬౩. (అహింసా).- పరదుఃఖాహేతుత్వమ్.-
(౧౦౮౨) ౩౮౬౪. "వర్ణాశ్రమాచారవతా"[1] ఇత్యాదివచనాభిప్రాయేణ(పరమపురుషా రాధనవేష-) ఇత్యుక్తమ్. (25)

---

౧ ॥ వి - పు -౩-౮-౯.

మూ —౧-ర్వస్యాహర-౪-౫

వ్యా— ౧ - రాఃఖీ - ౪ - ౫. రాదినాఖీ - ౧౦.

(౧౦౮౩.) నిత్యనైమిత్తికకర్మోపసంహృతి నిషిద్ధపరిహారనిష్ఠస్య,-
(౧౦౮౪.) పరమపురుషచరణారవిన్దయుగళన్యస్తాత్మాత్మీయస్య,-
(౧౦౮౫.) తద్భక్తికారితానవరత-
(౧౦౮౬.) స్తుతి స్మృతి నమస్కృతి,- [5]
(౧౦౮౭.) యతన,-
(౧౦౮౮.) కీర్తన,-
(౧౦౮౯.) గుణ శ్రవణ వచన,
(౧౦౯౦.) ధ్యానార్చనప్రణామాదిప్రీతపరమకారుణిక పురుషోత్తమప్రసాదవిధ్వస్తస్వాన్తధ్వాన్తస్య, [10]

(౧౦౮౩) ౩౮౬౫. (ఉపసంహృతి)ః- అనుష్ఠానమ్.
(౧౦౮౪) ౩౮౬౬. భగవతిన్యస్తభరత్వమాహ (పరమ-) ఇతి.
(౧౦౮౫) ౩౮౬౭. "శుద్ధభావంగతో భక్త్యా శాస్త్రాద్వేద్మి జనార్దనమ్"౧ ఇత్యాదివచనానుగుణ్యేన, శాస్త్రజ్ఞానాత్ప్రభృతి భక్తిసాపేక్షత్వాత్, (తద్భక్తికారితా-) ఇత్యుక్తమ్.
(౧౦౮౬) ౩౮౬౮. (స్తుతి)ః- గుణకథనమ్.-వన్దికృత్యంవా.
(౧౦౮౭) ౩౮౬౯. (యతన)మ్- భగవదుద్యానాదికరణమ్.
(౧౦౮౮) ౩౮౭౦. (కీర్తన)మ్-భగవన్నామోచ్చారణమ్.
(౧౦౮౯) ౩౮౭౧. (వచన) మ్- పరేభ్యో భగవద్గుణానాంప్రతిపాదనమ్.
(౧౦౯౦) ౩౮౭౨. (ధ్యాన) శబ్దేన,-ఆరమ్భణ²సంశీలనంవివక్షితమ్,- [20]
౩౮౭౩. నత్వన్యో,-
౩౮౭౪. అనుధ్యానోపాయ³త్వస్యోచ్యమానత్వాత్.-
౩౮౭౫. నను(అర్చనప్రణామా) దేరఙ్గకోటినివేశఃప్రాగుక్తః,
౩౮౭౬. (వర్ణాశ్రమధర్మేతి కర్తవ్యతాక పరమపురుషచరణయుగళధ్యానార్చన ప్రణామాదిః-) ఇతి.- (౪) [25]
౩౮౭౭. ఇహకథమ్,-(అర్చనప్రణామా) దేరఙ్గత్వముచ్యతే?-

౧॥ భార - ఉ - శ - ౬౮-౫.

మూ—౧- అరవిన్ద- ౧౨.న. ౨యభారస్య-౧.

వ్యా—౧-సప్రభృ-౪-౫-౬. ౨.శం-౪-౫-౮న. ౩-త్వ-౩న,

(౧౦౯౧.) అనన్యప్రయోజనానవరతనిరతిశయ[1]ప్రియ-

(౧౦౯౨.) విశదతమప్రత్యక్షతాపన్నానుధ్యానరూపభక్త్యైక[2]లభ్యః;-

౩౮౭౮. [1]ఉచ్యతే;-

౩౮౭౯. ''యావద్ధారణాసిద్ధిక్రియమాణమ్(అర్చనా)దికమఙ్గమ్,-

౩౮౮౦. తతఃపశ్చాదనుష్ఠీయమానమఙ్గీఇతివిభాగః'' ఇతి.

౩౮౮౧. (స్వాన్తధ్వాన్తమ్).- పాపమూలరజస్తమసీ.

(౧౦౯౧) ౩౮౮౨. విషయ[2]స్యప్రియత్వాదస్య(నిరతిశయప్రియ) త్వమ్.

(౧౦౯౨) ౩౮౮౩(అనుధ్యానరూపభక్త్యైకలభ్య)ఃఇతి.- ఏవంవి [3](ధ్యానుధ్యానం)(భక్తి)ః,తయైవ(లభ్య)ఇత్యర్థః.- [10]

౩౮౮౪. యద్వా,-పూర్వమపి(ధ్యాన) శబ్దేనఅవిచ్ఛిన్న(స్మృతి)సన్తతిరూప(ధ్యాన)మేవోచ్యతే;- (౪)

౩౮౮౫.నత్వారమ్భణసంశీలనమ్.-

౩౮౮౬, పశ్చాత్ (అనుధ్యాన) శబ్దేన,దివ్యాత్మస్వరూపానుసన్ధాన రూపస్సమాధిరుచ్యతే. [15]

౩౮౮౭. సహిధ్యానసాధ్యః!

౩౮౮౮. ''తస్యైవకల్పనాహీనంస్వరూపగ్రహణంహియత్-మనసాధ్యాననిష్పాద్యంసమాధిస్సోభిధీయతే''[1] ఇతివచనాత్,

౩౮౮౯. ఉపేయవిరోధినిరాసకత్వంసమాధేరేవ; [20]

౩౮౯౦. (ధ్యాన) మపిసమాధివిరోధినిరాసకమ్,

౩౮౯౧. ''యథాఽగ్నిరుద్ధతశిఖఃకక్షందహతిసానిలః-తథాచిత్తస్థితోవిష్ణుర్యోగినాంసర్వకిల్బిషమ్''[2]

౩౮౯౨. ''మనసాధ్యాననిష్పాద్యమ్''[3] ఇత్యుక్తేః.

౧॥వి-పు-౬-౭-౯౨. ౨॥ వి-పు-౬-౭-౭౪. ౩॥ [25]

మూ—౧-ప్రియ-౧-౨-న. ౨లభ్యఇతి-౧.

వ్యా—౧-ఉచ్యతే-౧౦న. ౨-స్య-౨-౬న. ౩-అను-౪-౫-౬న.

(౧౦౯౩.) తదుక్తమ్-పరమగురుభిః భగవద్యామునాచార్యపాదైః,

(౧౦౯౪.) "ఉభయపరికర్మితస్వాన్తస్య ఐకాన్తికాత్యన్తికభక్తియోగలభ్యః" ౧ ఇతి,

---

౩౮౯౩. "తద్రూపప్రత్యయే చైకాసన్తతిశ్చాన్యనిస్పృహా- [5]
తద్ధ్యానం ప్రథమైరఙ్గైః షడ్భిర్నిష్పాద్యతే నృప" ౨ ఇతి.-

౩౮౯౪. "సేవేత యోగీ నిష్కామో యోగ్యతాం స్వమనో నయన్",-౩

౩౮౯౫. "యమనియమవిధూతకల్మషాణామ్",-౪

౩౮౯౬. "సదా తద్భావభావితః" ౫ ఇతి ధారణాపర్యన్తానా [10]
మఙ్గానాం ధ్యాననిష్పాదకత్వవత్,

౩౮౯౭. ధ్యానస్య సమాధినిష్పాదకత్వమేవేతి సమాధేరేవాఙ్గిత్వమ్;-

౩౮౯౮. ధ్యానస్యైవ ప్రాధాన్యం యతో ౭ చ్యతే,

౩౮౯౯. తత్ర, ధ్యానశబ్దేన సమాధిపర్యన్తధ్యానం వివక్షితమ్;- [15]

౩౯౦౦. సమాధినిష్ఠే నవ్యుత్థానకాలే క్రియమాణ మర్చనాదిక మఙ్గకోటినివిష్టమ్,

౩౯౦౧. "మన్మనా భవ మద్భక్తో మద్యాజీ మాం నమస్కురు-
మామేవైష్యసి" ౬ ఇత్యుక్త్వా, ప్రాప్తేరవ్యవహితోపాయత్వప్రతీతేః; [20]

౩౯౦౨. తేన, అనుష్ఠీయమానో వర్ణాశ్రమాదిధర్మస్త్వఙ్గమేవ;

౩౯౦౩. అతో యథోక్తపవార్థః [ఇతి.

(౧౦౯౩) ౩౯౦౪. అస్యార్థస్య సాంప్రదాయికత్వమాహ (తదుక్తమ్-)

౧॥ ఆత్మసి. ౨॥వి-పు-౬-౭-౯౧. ౩॥వి-పు-౬-౭-౩౬. ౪॥వి-పు-౬-౭-౨౬.

౫॥ ౬॥గీ-ఉ-౧౮-౫౫.

మూ—౧-చార్యైః-౧౨.

వ్యా—౧-గ్యతాం స్వమ-౩. గ్యతాంస్వమ్మనో-౪-౫-౬. గ్యతాంత్వమ్మ-౮. ౨౫ల్పి షా-౩- ౩అంగానాం-౧-౨-న. ౪-నవ్యుత్థా-౩-౪-౫-౬. నాపి శూనా-౧౦. ౫త్యు క్తప్రా-౩. త్యుక్త్వాప్రా. ౪-౫-౬. త్యుక్త్వాప్రపత్తేర-౮.

(౧౦౯౫.) "జ్ఞాన[1]యోగ-కర్మయోగసంస్కృతాన్తఃకరణస్య" ఇత్యర్థః-
(౧౦౯౬.) తథాచ శ్రుతిః "విద్యాఞ్చావిద్యాఞ్చ యస్తద్వేదోభయంసహ- అవిద్యయా మృత్యుం తీర్త్వా విద్యయామృతమశ్నుతే"[1] ఇతి,
(౧౦౯౭.) అత్ర[అవిద్యా] శబ్దేన,-విద్యేతర[2]రత్,- వర్ణాశ్రమాచారాదిపూ ర్వో[3]క్తంకర్మోచ్యతే;-
(౧౦౯౮.) [విద్యా]శబ్దే[4]న-భక్తిరూ[5]పాపన్నధ్యానముచ్యతే.-
(౧౦౯౯.) యథోక్తమ్;- "ఇయాజసోఽపిసుబహూన్ యజ్ఞాన్-
(౧౧౦౦) జ్ఞానవ్యపాశ్రయః।-
(౧౧౦౧.) బ్రహ్మవిద్యామధిష్ఠాయతర్తుంమృత్యుమవిద్యయా"[2] ఇతి, [10]
(౧౧౦౨.) "తమేవంవిద్వానమృత ఇహభవతి- నాన్యఃపన్థా అయనాయ విద్య[6]తే"[3]
(౧౧౦౩.) "యపనంవిదురమృతాస్తేభవన్తి"[4]
(౧౧౦౪.) "బ్రహ్మవిదాప్నోతిపరమ్"[5]

(౧౦౯౫) ౩౯౦౫. ["ఉభయపరికర్మిత"]శబ్దంవ్యాచష్టే(జ్ఞాన-)ఇతి. [15]
(౧౦౯౬) ౩౯౦౬. ఉక్తార్థేప్రమాణానిదర్శయన్, ప్రథమంకర్మానుగృహీతత్వే ప్రమాణమాహ (తథాచ-) ఇతి.-
(౧౦౯౭) ౩౯౦౭. "అత్ర,-కర్మాదిపదంకిమ్?" ఇత్యత్రాహ(అత్ర-)ఇతి.
(౧౦౯౯) ౩౯౦౮. అవిద్యాశబ్దస్యకర్మాదిత్వేప్రయోగందర్శయతి (యథోక్తమ్-) ఇతి. [20]
(౧౧౦౦) ౩౯౦౯. ["జ్ఞానవ్యపాశ్రయః"]- శాస్త్రజన్యజ్ఞానవాన్.
(౧౧౦౧) ౩౯౧౦. ["బ్రహ్మవిద్యామధిష్ఠాయ"] వివేకజంజ్ఞానమ్-అవలమ్బ్య- ఉద్దిశ్యేత్యర్థః.
(౧౧౦౨) ౩౯౧౧. "నహివివేకజజ్ఞానస్యప్రేర్యత్వముపపద్యతే?
౩౯౧౨. భక్తేరుపాయత్వంకథమ్"? ఇతిశఙ్కాయాముపా [25] యవిధాయివాక్యానైకకణ్ఠ్యేనయోజయతి (తమేవ-)ఇతి.

౧॥ఈ-ఉ-౧౧. ౨॥వి-పు-౬-౬-౧౨. ౩॥తై-పు-౧౭.౪॥తై-ఉ-నా-౧-౧౦- ౫॥తై-ఉ-అ-౧-౧.

మూ-—౧-యోగ-౧-౨-న. ౨-రత్వాద్వ-౯. ౩ క్తకర్మో-౧-౨-౮. ౪-సచభ- ౧-౧౨. ౫-ఆపన్న-౨-న. స్నంజ్ఞానము-౧-౧౦. ౬-తేఇతి-౪-౫.

(౧౧౦౫.) "బ్రహ్మ వేద బ్రహ్మైవ భవతి"[1] ఇత్యాది,-

(౧౧౦౬.) [వేదన] శబ్దేన ధ్యానమేవాఽభిహితమ్,-

"నిదిధ్యాసితవ్య"[2] ఇత్యాదినైకార్థ్యాత్.-

(౧౧౦౭.) తదేవ ధ్యానం పునరపి విశినష్టి- [5]

(౧౧౦౮.) "నాయమాత్మా ప్రవచనేన లభ్యః న మేధయా న బహునా శ్రుతేన యమేవైష వృణుతే తేన లభ్యః తస్యైష ఆత్మా వివృణుతే తనూం స్వామ్"[3] ఇతి,-

(౧౧౦౯.) భక్తిరూపాపన్నానుధ్యానేనైవ లభ్యతే,- న కేవల వేదనమాత్రేణ-

(౧౧౧౦.) [న మేధయా] ఇతి కేవలస్య నిషిద్ధత్వాత్.- [ధ్యానాదినిష్ఠః,-

(౧౧౧౧.) ఏతముక్తం భవతి, "మోముముక్షుః వేదాన్తవిహిత వేదనరూప

(౧౧౧౨.) యదా తస్య తస్మిన్నేవానుధ్యానే అనవధికాతిశయా ప్రీతిర్జాయతే తదైవ తేన లభ్యతే పరమపురుషః," ఇతి.-

---

(౧౧౦౭) ౩౯౧౩. ("ధ్యానం విధేయమస్తు,? తత్కథం భక్తేరుపాయత్వే" ఇత్యత ఆహ (తదేవ-) ఇతి. [15]

(౧౧౦౮) ౩౯౧౪. ["నాయమాత్మా"] ఇతి వాక్యేన ఫలితమర్థమాహ (భక్తి-) ఇతి.

(౧౧౧౦) ౩౯౧౫. (కేవలస్యని) షేధకశబ్దః కః? ఇత్యత ఆహ (న మేధయా) ఇతి.-

(౧౧౧౧) ౩౯౧౬. "(న మేధయా-) ఇత్యుక్తే (కేవలస్య) నిషేధ ఇతి కథమవగమ్యతే?,

౩౯౧౭. భక్తివాచిశబ్దశ్చ న ప్రతీయతే,-

౩౯౧౮. భక్తేర్ధ్యానవిశేషత్వం వా కథమ్," ఇతి శఙ్కాయామాహ (ఏతదుక్తమ్-) ఇతి.

(౧౧౧౨) ౩౯౧౯. "ఉపాసనాదివిధాయివాక్యావిరోధాయ, కేవలశ్రవణాదినిషేధ ఇత్యవగమ్యతే" ఇత్యభిప్రాయేణ (వేదాన్తవిహిత-) ఇత్యుక్తమ్.

౩౯౨౦. (యదా తస్య-) ఇతి.-

---

1. ము-౩-౨-౯. 2. బృ-౬-౬-౫-౬. 3. ము-౩-౨-౩.

మూ—౧-సయోహవైతత్పరం బ్రహ్మ- ౧౦త్పరం వేద బ్ర- ౧౨. ౨-ధీయతే-౧. ౧౦. ౩ త్యనేనైకా-౧.

(౧౧౧౩.) యథోక్తంభగవతా-“పురుషస్సపరఃపార్థభక్త్యాలభ్యస్త్వనన్య
(౧౧౧౪.) “భక్త్యాత్వనన్యయాశక్యఅహమేవంవిధోర్జున [యా”౧-
జ్ఞాతుంద్రష్టుంచతత్త్వేనప్రవేష్టుంచపరన్తప”-౨
(౧౧౧౫.) “భక్త్యామామభిజానాతియావాన్యశ్చాస్మితత్త్వతః- [5]
తతోమాంతత్త్వతోజ్ఞాత్వావిశతే తదనన్తరమ్”౩ ఇతి,-
(౧౧౧౬.)[“తదనన్తరం”][“మాం”][“తత”]ఏవభక్తేః[“విశతే”]ఇత్యర్థః.-

౩౯౨౧. ధ్యేయస్యనిరతిశయప్రియత్వాద్ధ్యానేప్రీతిః,
౩౯౨౨. ధ్యానదశాయాంప్రీతిఃధ్యానస్యప్రీతిరూపత్వ ముక్తమ్
భవతి. [10]
(౧౧౧౩) ౩౯౨౩. ఏవంవరణీయత్వహేతుర్గుణఉక్తః.
౩౯౨౪. తత్రప్రమాణమాహ (యథోక్తమ్-) ఇతి.
(౧౧౧౬) ౩౯౨౫. (“భక్త్యామామభి జానాతి”) ఇత్యాదిశ్లోకే, “భక్తి
సాధ్యంజ్ఞానాన్తరమపవర్గోపాయః” ఇతిశఙ్కామా
భూదితితద్వ్యాచష్టే(తదనన్తరమ్)ఇతి. [15]
(౧౧౧౫) ౩౯౨౬. [“భక్త్యా”-]ఇతి పరభక్తిరుచ్యతే,
౩౯౨౭. “మద్భక్తింలభతేపరామ్”ఇతిప్రకృతత్వాత్
౩౯౨౮. [“అభిజానాతి”] ఇతిపరజ్ఞానముచ్యతే.
౩౯౨౯. [“యః”] ఇతిధర్మిస్వరూపమ్.
౩౯౩౦. [“యావాన్”] ఇతిగుణవిభూత్యాదిపివక్షితమ్. [20]
౩౯౩౧. (“తతః”) ఇతిపరమభక్తిరుచ్యతే.-
౩౯౩౨. సాక్షాత్కారాభినివేశః, పరభక్తిః,
౩౯౩౩. సాక్షాత్కారః,-పరజ్ఞానమ్.-
౩౯౩౪. పశ్చాదనుభవాభినివేశః,-పరమభక్తిః.-
౩౯౩౫. నచ(“తతః”)ఇతిసాక్షాత్కారపరామర్శః, [25]
౩౯౩౬. [“ప్రవేష్టుమ్-భక్త్యా-శక్యః”] ఇతిపూర్వోదాహృత
వచనైకార్థ్యాత్.
౩౯౩౭. [“విశతే”]ఇతిప్రకృతిబన్ధవినిర్ముక్తస్యానుభవఉచ్యతే.

౧॥గీ-ఉ-౮-౨౩. ౨॥గీ-ఉ-౧౧-౫౪. ౩॥గీ-ఉ-౧౮-౫౩.

(౧౧౧౭.) భక్తిరపి నిరతిశయప్రియాఽనన్యప్రయోజన-
(౧౧౧౮.) [1]స్వేతరవైతృష్ణ్యావహజ్ఞానవిశేషఏవేతి,-
(౧౧౧౯.) తదుక్తఏవ,- [2] *తేనపరేణాత్మనావరణీయోభవ [3]తీతి "తేనల[4]భ్యతే" ఇతిశ్రుత్యర్థః. [5]
(౧౧౨౦.) ఏవంవిధ-
(౧౧౨౧.) పరభక్తిరూపజ్ఞానవిశేషస్యఉత్పాదకః,
(౧౧౨౨.) పూర్వోక్తాహరహరుపచీయమానజ్ఞానపూర్వకకర్మానుగృహీత భక్తియోగఏవ.-

---

(౧౧౧౭) ౩౯౩౮. (భక్తిరపి-)ఇతి.- [10]
౩౯౩౯. (నిరతిశయప్రియ)త్వాత్)అనన్యప్రయోజన) త్వమ్,- అనేన, ఐశ్వర్యార్థభక్తియోగోవ్యావృత్తః.
(౧౧౧౮) ౩౯౪౦. (స్వేతరవైతృష్ణ్యావహ-)ఇతి.-
౩౯౪౧. "భక్తేఃప్రియతమత్వాతిశయాత్,-భగవత్ప్రాప్త్యావప నైరపేక్ష్యంభవతి" ఇత్యర్థః. [15]
(౧౧౧౯) ౩౯౪౨. ఉదాహృతశ్రుత్యర్థముపసంహరతి[1](తదుక్తఏవ-) ఇతి.
(౧౧౨౦) ౩౯౪౩. (ఏవంవిధ-) ఇతి.
(౧౧౨౧) ౩౯౪౪. (పరభక్తిరూపజ్ఞానవిశేషస్య-)ఇతి.-
౩౯౪౫. "పరజ్ఞానాత్పూర్వభావినీపరభ[2]క్తిర్నవివక్షితా, పరమభక్తిరేవాభిప్రేతా;- [20]
౩౯౪౬. (జ్ఞానపూర్వకకర్మానుగృహీతః)(అహరహ) రభ్యస్యమానో(భక్తియోగః)పరమభక్తే(రుత్పాదకః)" ఇత్యర్థః;-
౩౯౪౭. (అహరహ)[3]రభ్యస్యమానఏవ(భక్తియోగః)పరమభక్తిదశాపన్నస్స్యాదిత్యర్థః-

---

మూ - ౧ - సకలేతర - ౧ - ౧౦ - ౧౨. ౨. తేన - ౮ న- తేనపరమాత్మనా- ౨. ౩ - ఇతి - ౩ న. ౪-లభ్యఇ-౧-౨-౧౦.

వ్యా - ౧-ఇతితదుక్త ౧-౨. ౨క్తిరవి - ౩ - ౪ - ౬. ౩ రారభ్యమా - ౧.

(౧౧౨౩.) యథోక్తంభగవతాపరాశరేణ,

(౧౧౨౪.) "వర్ణాశ్రమాచారవతాపురుషేణపరఃపుమాన్ - విష్ణురారాధ్యతేపన్థా నాన్యస్తత్తోషకారకః"[౧] ఇతి.

(౧౧౨౫.) నిఖిలజగదుద్ధారణాయఅవనితలేవతీర్ణఃపరబ్రహ్మభూతః పురుషోత్తమఃస్వయమేవైతదుక్తవాన్,

(౧౧౨౬.) "స్వ[1]కర్మనిరతస్సిద్ధింయథావిన్దతి[2]తచ్ఛృణు-
యతఃప్రవృత్తిర్భూతానాంయేనసర్వమిదన్తతమ్॥
స్వకర్మణాతమభ్యర్చ్య సిద్ధింవిన్దతిమానవః"[౨] [3] ఇతి.-

(౧౧౨౭.) యథో[4]దితక్రమపరిణతభ[5]క్త్యేకలభ్యఏవ.- [10]

౩౯౪౭. ప్రీతిరూపధ్యానేన,

౩౯౪౯. నిరతిశయానన్దరూపదివ్యాత్మస్వరూపానుసన్ధానం నిరతిశయప్రియంసిద్ధ్యతి; [తి,-

౩౯౫౦. తదేవసాక్షాత్కా[1]రరూపమనుభవాభినివేశంజనయ

౩౯౫౧. సోభినివేశఃపరమభక్తిరితియావత్. [15]

(౧౧౨౩) ౩౯౫౨. కర్మానుగృహీతత్వేప్రమాణమాహ(యథోక్తమ్-)ఇతి.

(౧౧౨౪) ౩౯౫౩. (తత్తోషకారకః) ఇత్యనేన, భగవత్తోషహేతుభూతజ్ఞానాజ్ఞత్వంసిద్ధమ్.

(౧౧౨౫) ౩౯౫౪. భగవద్వచనందర్శయన్,[2]తదాప్త్యతిశయమాహ(నిఖిల-) ఇతి. [20]

(౧౧౨౬) ౩౯౫౫, ["స్వకర్మణా...సిద్ధింవిన్ద[3]తి"] చేత్ కథంభక్తేరుపాయత్వమిత్యత్రాహ(యథోదిత-) ఇతి -

౩౯౫౬. యథోక్తకర్మానుగృహీత(క్రమపరిణతభక్త్యేకలభ్య)ః ఇత్యర్థః.

౧॥ వి - పు - ౩ - ౮ - ౯. ౨॥ గీ - ఉ - ౧౮-౪౫. (25)

మూ - ౧ - ధర్మని - ౧. ౨ - తచ్ఛృణు - ౮. ౩ - ఇతి - ౮ న. ౪ దితకర్మష ౨ - ౪ - ౫. ౫ - పిక - ౧౨ న. ఏవేతి - ౧౦.

వ్యా - ౧ - రానురూప - ౩. ౨ తస్యాతి - ౮. ౩ తీతిచే - ౯.

(౧౧౨౮·) [1]బోధాయన-టఙ్క-ద్రమిడ-గుహదేవ-కపర్ది - భారుచి - ప్రభృ[2]త్యవిగీత-

(౧౧౨౯·) శిష్టపరిగృహీతపురాతన[3]వేదవేదాన్తవ్యాఖ్యానసు[4]వ్యక్తార్థశ్రుతినికరదర్శితోయంపన్థాః.- (5)

(౧౧౩౦·) అనేన,చార్వాక-శాక్య-

(౧౧౩౧·) ఔలూక్య-అక్షపాద-క్షపణ-కపిల-

(౧౧౩౨.) పతఞ్జలిమతానుసారిణో వేదబాహ్యాః వేదావలమ్బికుదృష్టిభిస్సహ నిరస్తాః·

(౧౧౨౮) ౩౯౫౭. *పూర్వముపేయస్వరూపనిష్కర్షే,స్వోక్తప్రకారస్య [1]వి(శిష్టపరిగృహీత)[2]వ్యాఖ్యానమూలత్వముక్తమ్;-

౩౯౫౮. ఇదానీంతదపివిశదయన్,ఉపాసనస్వరూపస్య(యథోదిత) ప్రకారస్యతన్మూలత్వమాహ(బోధాయన-)ఇతి.-

౩౯౫౯. టఙ్కః, బ్రహ్మనన్దీ·

(౧౧౨౯) ౩౯౬౦. (శిష్టపరిగృహీత) శబ్దః,[3](అర్థ)విశేషణమ్· (15)

(౧౧౩౦) ౩౯౬౧· “ఉక్తార్థవిరుద్ధముపాయోపేయస్వరూపం వర్ణయన్తో వాదినః,-తర్కానుగృహీతశ్రుతివిరోధాదేవనిరస్తాః”,-ఇత్యాహ (అనేన-)ఇతి

(౧౧౩౧) ౩౯౬౨. (ఔలూక్యాః)·- కణాదః·

(౧౧౩౨) ౩౯౬౩· (పతఞ్జలిమత)మ్ హైరణ్యగర్భమ్. (20)

౩౯౬౪· (అక్షపాదా)దీనాం వేదప్రామాణ్యాభ్యుపగమేపి, వేదవిరుద్ధార్థానాంకుతర్కమూలానామభ్యుపగమాత్, వేదస్యపౌరుషేయత్వాభ్యుపగమాచ్చ;

౩౯౬౫. త(న్మతానుసారి)ణాం(బాహ్య)సామ్యాద్బాహ్యత్వోక్తిః. (25)

మూ - ౧ - భగవద్బోధా - ౧-౯-౧౦-౧౨. ౨ త్యుదితశి - ౮. త్యవిగానశి-౧-౯. ౩ వేద - ౮-౯-౧౨ న. ౪ అర్థ-౭ న. స్పష్టార్థ - ౮. *(౧౦౭౧-౧౦౯౪)

వ్యా - ౧ - వి - ౮-౯ - న. ౨-తద్వ్యా - ౩. ౩ - వ్యాఖ్యానవి - ౩.

(౧౧౩౩.) వేదావలమ్బినామపి య[1]థావస్థితవస్తువిపర్యస్తదృశాం బాహ్య[2]సామ్యం మనునైవోక్తమ్,

(౧౧౩౪.) "యా వేదబాహ్యాస్స్మృతయః యాశ్చ కాశ్చ కుదృష్టయః-
సర్వాస్తా నిష్ఫలాః ప్రేత్య తమోనిష్ఠా హి తాస్స్మృతాః" [1]ఇతి.-

(౧౧౩౫.) "రజస్తమోభ్యామస్పృష్టం ఉత్తమం సత్త్వ[3]మేవ యేషాం స్వాభావికో గుణః,

---

(౧౧౩౩) ౩౯౬౬. "వేదావలమ్బికుదృష్టీనాం నిరాసో బాహ్యానామివ నోపపద్యతే,

౩౯౬౭. వేదావలమ్బినాం[1](వేదైకరుచి)త్వమూలసత్త్వగుణోద్రేకాత్" ఇత్యత్రాహ (వేదావలమ్బినామపి-) ఇతి.-

౩౯౬౮. "ఉత్పద్యన్తే చ్యవన్తే చ యాన్యతోఽన్యాని కానిచిత్-
తాన్యర్వాక్కాలికతయా నిష్ఫలాన్యనృతాని చ" [2]
ఇతి శ్లోకేన బాహ్యా నిరస్తాః,

౩౯౬౯. "అర్వాక్కాలికతయా" ఇత్యనేన, దోషమూల (15) త్వం సూచితమ్.-

౩౯౭౦. "నిష్ఫలాని" [2]తదర్థానుష్ఠానేషు నైష్ఫల్యమ్.

౩౯౭౧. (అనృతాని) తత్త్వస్థితే(ఽనృత)త్వమ్.

౩౯౭౨. ఏవమ్, పూర్వశ్లోకే బాహ్యానాం నిరస్తత్వాత్,

౩౯౭౩. ["యా వేదబాహ్యాః"] ఇత్యాదిశ్లోకే కుదృష్టీనాం (20) బాహ్యసామ్యమేవ వివక్షితమ్" ఇత్యభిప్రాయః.

(౧౧౩౫) ౩౯౭౪. కుదృష్టీనామపి (వేదైకరుచి) త్వమూలసత్త్వగుణోద్రేకాత్తన్నిరాసానుపపత్తిశఙ్కాం పరిహరన్, ఫలితార్థమాహ (రజ) ఇతి.-

---

౧॥ మ - స్మృ - ౧౨ - ౯౫. ౨॥మ-స్మృ-౧౨-౯౬. (25)

మూ - ౧ - థోపస్థి - ౮. ౨ - సమత్వస్మ - ౧. సామ్యస్మహర్షిణో - ౮. ౩మేవ విషాం - ౯.

వ్యా - ౧ - వైదికరు - ౯.౨ ధర్మ్యాను - ౯. నుష్ఠానేనై - ౧ - ౨ - ౩,౧౩ - శేనబా - ౩ - ౪ - ౫.

(౧౧౩౬.) తేషామేవవేదైకరుచిః వేదార్థయాథాత్మ్యావబోధశ్చ" ఇత్యర్థః
(౧౧౩౭.) యథోక్తంమాత్స్యే,
(౧౧౩౮.) "సజీర్ణాస్సాత్త్వికాశ్చైవరాజసాస్తామసాస్తథా"[1] ఇతి.

౩౯౭౫. "[రజస్తమోభ్యామస్పృష్టం'] [తమోనిష్ఠాహితా స్పృతాః'] ఇత్యత్ర,[తమ]శ్శబ్దః, రజసోప్యుపలక్షణార్థః,శుద్ధసత్త్వవ్యతిరిక్తత్వాత్," ఇత్యభిప్రాయేణ (రజస్తమోభ్యామ్-) ఇత్యుక్తమ్.

౩౯౭౬. (స్వాభావిక) ఇత్యనేన, సత్త్వగుణస్యస్థాయిత్వం వివక్షితమ్, [10]

౩౯౭౭. అనేన,క్వచిత్ప్రమాద్యతోవ్యావృత్తిః.

(౧౧౩౬) ౩౯౭౮. (తేషామేవవేదైకరుచిర్వేదార్థ యాథాత్మ్యావబోధశ్చ-)ఇతి.-

౩౯౭౯. "వేదావలమ్బికుదృష్టీనాం(వేదైకరుచి) త్వమూలసత్త్వగుణసద్భావేపి, [15]

౩౯౮౦. తదర్థయాథాత్మ్యానవబోధహేతుభూతరజస్తమస్సంభవాత్ తేనిరసనీయాః" ఇత్యర్థః.

౩౯౮౧. "బాహ్యానామపిమన్త్రజపధ్యానాదిమదృష్టఫలత్వాత్తదనుష్ఠానస్యననైష్ఫల్యమ్" ఇతిశఙ్కావ్యావృత్త్యర్థం("ప్రేత్య") పదమ్. [20]

(౧౧౩౭) ౩౯౮౨. శుద్ధసత్త్వవ్యతిరిక్తానామప్రామాణ్య హేతుత్వమభిప్రేత్యమాత్స్యవచనం దర్శయతి(యథోక్తమ్-) ఇతి.

(౧౧౩౮) ౩౯౮౩. (సజీర్ణాః)ఇత్యాదివచనేప్రమాణాప్రమాణవిభాగకథనాభావేపి,

౩౯౮౪. సాత్త్వికాదివిభాగకథనస్యప్రయోజనాన్తరాభావాత్ప్రామాణ్యాప్రామాణ్యనిర్ణయ ఏవప్రయోజనమ్" ఇత్యభిప్రాయః.

---

[1] మా-పు-

వ్యా - ౧ - వ్యత్యాంవ్యా - ౩ - ౪ - ౫ - ౬. దికతావ్యా - ౯. ౨ - వ్యాదీనామ - ౩. ౩ నేనప్రమా - ౩ - ౪ - ౫. [30]

(౧౧౩౯.) [1] కేచిద్బ్రహ్మకల్పాః సంకీర్ణాః,
(౧౧౪౦.) కేచిత్-సత్త్వప్రాయాః,
(౧౧౪౧.) కేచిత్-రజఃప్రాయాః,
(౧౧౪౨. కేచిత్తమఃప్రాయాః, ఇతికల్ప [2] విభాగముక్త్వా, [5]
(౧౧౪౩.) సత్త్వరజస్తమోమయానాంతత్త్వానాం మాహాత్మ్యవర్ణనం [3] చ,
తత్తత్కల్ప [4] ప్రోక్త పురాణేషుసత్త్వాదిగుణమయేన బ్రహ్మణాక్రియతఇతిచోక్తమ్.-
(౧౧౪౪.) "యస్మిన్ కల్పేతుయత్ప్రోక్తంపురాణంబ్రహ్మణాపురా-
తస్యతస్యతుమాహాత్మ్యంతత్స్వరూపేణవర్ణ్యతే" [1] ఇతి. [10]

(౧౧౩౯) ౩౯౮౫. ఉదాహృతశ్లోకంవ్యాచష్టే(కేచిత్-)ఇతి.-
౩౯౮౬. ("సంకీర్ణా") దిశబ్దానాంవిశేష్యాః-(బ్రహ్మకల్పాః),-
"యస్మిన్కల్పేతు" ఇత్యుక్తేరితిభావః.
౩౯౮౭. కల్పానాంరజఃప్రభృతిగుణప్రాచుర్యమ్, తస్మిన్కల్పే
బ్రహ్మణస్తద్గుణప్రాచుర్యాత్. [15]
(౧౧౪౩) ౩౯౮౮. ["యస్మిన్కల్పే"] [1] ఇత్యాదేరుదాహరిష్యమాణస్యఅర్థమాహ (సత్త్వరజస్తమో మయానాంతత్త్వానామ్-)ఇతి.-
౩౯౮౯. [1] దైవతానామిత్యర్థః.
(౧౧౪౪) ౩౯౯౦. ["యస్మిన్"] ఇతి ["యస్మిన్కల్పే"] ["యత్"]-
["పురాణం."] ["బ్రహ్మణా"] ["ఉక్తమ్"],
౩౯౯౧. తస్మిన్కల్పేతత్పురాణఇత్యధ్యాహారః.-
౩౯౯౨. ["తస్యతస్య"]ఇతిన[కల్ప] పరశ్శబ్దః, నహిబ్రహ్మణోదివసానాంమాహాత్మ్యంపురాణేషువర్ణ్యతే,

౧॥ మా - పు - [25]

మూ - ౧ - అయమర్థః కేచి - ౧౨. ౨ భేదము - ౧. విభాగాదు - ౪ - ౫.౩ - చ - ౧౨ న. ౪ - ప్ర - ౧ - ౮ న.

వ్యా - ౧ - తత్త్వానామితిద్వే - ౧.

(౧౧౪౫.) విశేషతశ్చోక్తమ్,

(౧౧౪౬.) "అగ్నేశ్శివస్యమాహాత్మ్యన్తామసేషుప్రకీర్త్యతే-
రాజసేషుచమాహాత్మ్యమధికంబ్రహ్మణోవిదుః",-

(౧౧౪౭.) "సాత్త్వికేష్వథకల్పేషుమాహాత్మ్యమధికంహరేః-
తేష్వేవయోగసంసిద్ధాగమిష్యన్తిపరాంగతిమ్",-

(౧౧౪౮.) "సంకీర్ణేషుసరస్వత్యాః[2]పితౄణామ్"[1]ఇత్యాది.

3993. ["అగ్నేశ్శివస్య"] ఇతిదేవతావిశేషవర్ణనపరత్వస్యవక్ష్యమాణత్వాచ్చ;-

3994. ["తస్యతస్య"] ఇతిపదమ్,తత్తద్దేవతావిశేషపరమ్,

3995. అతః, తస్మిన్కల్పేతస్మిన్పురాణే తత్తద్గుణప్రచురస్య తస్యతస్యదైవతస్యమాహాత్మ్యంవర్ణ్యతఇత్యర్థః.-

3996. యద్వా:- కల్పమాహాత్మ్యప్రతిపాదనంనామ, తత్త[2]త్కాలానుగుణదేవతామాహాత్మ్యప్రతిపాదనమ్,

3997. యథాపురవర్ణనంనామ, పురస్థపురుషగుణవర్ణనమ్,

3998. యథాచ[3]వనవర్ణనంనామ, తదసాధారణవృక్షాదివర్ణనమ్.

(౧౧౪౫) 3999. కిందైవతంకింగుణకమిత్యత్రాహ(విశేషతశ్చ-) ఇతి.-

4000 జగత్స్రష్టురీశ్వరస్య బ్రహ్మణోగుణ[4]వత్త్వంనసమ్భవతి,-

4001. గుణవిభాగకథనస్యకింప్రయోజనమ్? [20]

4002. "సృజ్యన్తేస్సాత్త్వికా[5]శ్చ" ఇత్యాదివచనమ్- కిఙ్గుణ, కేనబ్రహ్మణాప్యుక్తమ్?.

౧॥ మా - పు - ౫౩ - ౭౪.

మూ - ౧ - ముచక - ౧౦- ౧౨. ౨ పితౄణాం - ౧౦ - ౧౨ న. పితౄణాఞ్చని గద్యతే - ౧.

వ్యా - ౧ - స్యేత్యాదిదే - 3. ౨ త్కల్పాను - ౧ - ౯. 3 వర్ణావ - 3-౬-౮-౯. ౪-వత్త్వంన-౨-3-౮-౯. ౫-శ్చేత్యాదివ-౨-౮-౯.

(౧౧౪౯.) ఏతదుక్తంభవతి,-అదిక్షేత్రజ్ఞత్వాత్ బ్రహ్మణస్తస్యాపి కేషుచిద హస్సు సత్త్వముద్రిక్తమ్, కేషుచిద్రజః, కేషుచిత్తమః,-

(౧౧౫౦.) యథోక్తంభగవతా "నతదస్తిపృథివ్యాంవాది విదేవేషువాపునః- సత్త్వంప్రకృతిజైర్ముక్తంయదేభిస్స్యాత్త్రిభిర్గుణైః" [1] ఇతి.-

(౧౧౫౧.) "యోబ్రహ్మాణంవిదధాతిపూర్వంయోవై వేదాంశ్చప్రహిణోతి తస్మై" ఇతిశ్రుతేః,

(౧౧౫౨.) బ్రహ్మణోపిసృజ్యత్వేనశాస్త్రవశ్యత్వేనచక్షేత్రజ్ఞత్వంగమ్యతే,

(౧౧౫౩.) సత్త్వప్రాయేష్వహస్సుతదితరేషుచ యానిపురాణానిబ్రహ్మణా ప్రోక్తాని, [10]

(౧౧౫౪.) తేషాంపరస్పరవిరోధేసతిసాత్త్వికాహఃప్రోక్తంపురాణమేవయ థార్థమ్,

(౧౧౫౫.) తద్విరోధ్యన్యదయథార్థమ్ఇతి,-

(౧౧౪౯) ౪౦౦౩. *"భూయసాంబలీయస్త్వ"[3] న్యాయాదిదంవచనంబ హుభిఃపురాణైర్బాధ్యమ్' ఇతి శఙ్కాయామాహ (ఏతదుక్తమ్[1]-)ఇతి.

(౧౧౫౧) ౪౦౦౪. బ్రహ్మణఃక్షేత్రజ్ఞత్వంకథమిత్యత్రాహ ["యోబ్రహ్మా ణమ్-"] ఇతి.

(౧౧౫౨) ౪౦౦౫. (సృజ్య[2]త్వేన).- ఐశ్వర్యశ్రవణాదపహతపాప్మత్వాది శ్రవణరూపాపవాదరహితజన్మవత్త్వేనేతిభావః. [20]

౪౦౦౬. (శాస్త్రవశ్యత్వేన)శాస్త్రప్రదానంహితత్వాపేక్షస్యే తిభావః.

(౧౧౫౩) ౪౦౦౭. తతఃకిమ్?ఇత్యత్రాహ (సత్త్వ-)ఇతి.

(౧౧౫౪) ౪౦౦౮. భూయసాంబలీయస్త్వ[3]నయంపరిహరతి(తేషామ్)ఇతి.-

౧॥ గీ-ఉ-౧౮-౪౦. ౨॥ శ్వే - ఉ - ౬ - ౩౫. ౩॥

మూ-౧-ఇతి-౮-౧౦ న.

వ్యా-౧-భవతీతి-౪-౫-౯. ౨త్వేనేతివి-౪-౫-౬. త్వేనశాస్త్రవశ్యత్వేతి - ౮-౯. ౩-న్యాయంపరి-౩.

(౧౧౫౬.) పురాణనిర్ణయాయ[1]వై వేదమ్,-

(౧౧౫౭.) సత్త్వనిష్ఠేనబ్రహ్మణాభిహితమితివిజ్ఞాయతే[2]ఇతి.

౪౦౯. "నైతద్వచనవిరోధాత్తేషాంబాధః,-

౪౧౦. కింతుపరస్పరవిరోధాత్, [6]

౪౧౧. కృత్స్నపురాణానామర్థ[1]నిర్ణాయకత్వశక్తివిరహేసతి,

౪౧౨. 'తాని- కిమ్,-కార్త్స్న్యేనత్యాజ్యాని,

ఉత,-కానిచిత్స్వీకార్యాణి'?ఇత్యపేక్షాయామ్?,

౪౧౩. [2]సత్త్వాదిమూలత్వలక్షణవైషమ్యపరమ్ఇదంవచనమ్;-

౪౧౪.అతోన*భూయసాంబలీయస్తయాఽల్పస్యబాధః" ఇత్య [ర్థః.

(౧౧౫౬.) ౪౧౫. ప్రయోజనమాహ(పురాణ-)ఇతి.

(౧౧౫౭.) ౪౧౬. కిఙ్గుణకేనోక్తమిత్యత్రాహ (సత్త్వనిష్ఠేన-)ఇతి.-

౪౧౭. "స్వతఃప్రమా[3]ణత్వాత్,అపవాదకవచనాన్తరాదర్శ నాత్,

౪౧౮."మోహఃఖలువా*అస్య'-ఇత్యాదిమైత్రాయణీయ[15] శ్రుత్యా, తత్తద్గుణకత్వేనాభిమతస్యతత్తద్దేవతావిశే షస్య ప్రతిపాదకానాంప్రబన్ధానామ్,

౪౧౯. తత్తద్గుణమూల [4] త్వస్యోచితత్వరూపేణ వస్తుసామ ర్థ్యేనస్వతస్సిద్ధస్యప్రామాణ్యస్యస్థిరీకరణాచ్చ,-

౪౨౦. [5]ప్రామాణ్య హేతుభూతరజస్తమోభి భవననిరాస కసత్త్వమూలత్వంసిద్ధమ్:"ఇతిభావః.

౧||*పూమీ-3-3-౧౦.౨||మైత్రా-ఉ. ౫-ప్ర-౨. * ఖలువావాస్యఇతిముద్రితకోశపాఠః.

మూ - ౧ - ఏవ - ౮ స. ౨ - ఇతి - ౪ - ౫ - స.

వ్యా - ౧ - నిశ్చాయ - ౧ - 3. ౨ - ఆది - ౪ - ౫ స, 3 - ణకత్వా - ౮. ౪- ౪ - ౫ స. స్వ - ౧౦ స. ౫ - అప్రామా - 3 - ౪ - ౫. [25]

(౧౧౫౮·) సత్త్వాదీనాంకార్యంచభగవతైవోక్తమ్:-

(౧౧౫౯·) "సత్త్వాత్ సంజాయతేజ్ఞానంరజసోలోభఏవచ।
ప్రమాదమోహౌతమసోభవతోఽజ్ఞానమేవచ"౧-

(౧౧౬౦.) "ప్రవృత్తించనివృత్తించ కార్యాకార్యేభయాభయే- [5]
[1]బన్ధమ్మోక్షంచయావేత్తిబుద్ధిస్సాపార్థసాత్త్వికీ॥

(౧౧౬౧·) యయాధర్మమధర్మంచకార్యంచాకార్యమేవచ
అయథావత్ ప్రజానాతిబుద్ధిస్సాపార్థరాజసీ॥

(౧౧౬౨.) అధర్మంధర్మమితియామన్యతేతమసావృతా-
సర్వార్థాన్ విపరీతాంశ్చబుద్ధిస్సాపార్థతామసీ"[2]ఇతి- [10]

(౧౧౬౩·) సర్వాన్పురాణార్థాన్బ్రహ్మణస్సకాశాదధిగమ్యైవసర్వాణి
పురాణానిపురాణకారాశ్చక్రుః.-

(౧౧౬౪·)యథోక్తమ్,"కథయామియథాపూర్వందక్షాద్యైర్మునిసత్తమైః-
పృష్టఃప్రోవాచభగవాన్ అబ్జయోనిఃపితామహః"[3]ఇతి.

(౧౧౬౫·) అపౌరుషేయేషువేదవాక్యేషుపరస్పరవిరుద్ధేషుకథమితిచేత్;

(౧౧౫౮.) ౪౦౨౧. సాత్త్వికాదివిభాగోఽస్తు,తత్రకస్యప్రామాణ్యం[1]కస్యాప్రామాణ్యమ్ ? ఇత్యత్రాహ(సత్త్వాదీనామ్-) ఇతి.

(౧౧౬౩.) ౪౦౨౨. "పురాణానాం బ్రహ్మప్రోక్తత్వేకథంపరాశరాది ప్రోక్తత్వం సంఘటతే?" ఇత్యత్రాహ (సర్వాన్-)ఇతి.

(౧౧౬౫.) ౪౦౨౩. " పౌరుషేయేషు[2]హివిరోధే,వక్తృగుణానుగుణప్రామాణ్యాప్రామాణ్యవిభాగఉపపద్యతే ?,

౪౦౨౪.అపౌరుషేయశ్రుతివాక్యేషు,గుణానుగుణప్రామాణ్యాప్రామాణ్యవిభాగేననిర్వాహోనోపపద్యతే," ఇతి శఙ్కతే (అపౌరుషేయేషు-)ఇతి.

౧॥ గీ - ౧౪ - ౧౭. ౨॥ గీ-౧౮-౩౦. ౩॥ వి - పు - ౧ - ౨ - ౮.

మూ - ౧ - బన్ధమోక్షౌచ - ౧౦. ౨ ఇతి - ౪ - ౫ - ౮ - ౧౧ న.

వ్యా - ౧ - కస్యవాప్రా - ౩. ౨ హి - ౬ - ౯ - ౧౦ న. ౩ - దేతువక్తృ - ౯ - ౧౦.

(౧౧౬౬.) తాత్పర్యనిశ్చయాదవిరోధః,-
(౧౧౬౭.) పూర్వమేవోక్తః.

(౧౧౬౬.) ౪౦౨౫. పరిహరతి (తాత్పర్య-)ఇతి.
(౧౧౬౭.) ౪౦౨౬. [1]"అభేదశ్రు[2]త్యాదీనాంపూర్వాపర పర్యాలోచనాది నానిర్వాహస్యోక్తత్వాత్, తేనైవప్రకారేణాత్రాప్యవిరోధనిర్వాహః" ఇత్యభిప్రాయేణ (పూర్వమేవోక్తః) ఇత్యుక్తమ్,- (౯౮౮-౧౦౧౫.)

౪౦౨౭. "ఏకఏవరుద్రః" [1]ఇత్యాదివాక్యస్యపూర్వాపరపర్యాలోచన యాంౖక్రతోరేకదేవతాకత్వపరంతద్వాక్యమితి నిశ్చీయతే;

౪౦౨౮. "హరికేశాయ"[2] ఇతిపదమ్, పదాధ్యయనపారమ్పర్యాదేవవ్యాఖ్యాతమ్;

౪౦౨౯. "సోమఃపవతే"[3] ఇత్యాదౌఋగ్వేదమన్త్రే సోమశబ్దోఽపిసోమలతాపరః; [15]

౪౦౩౦. యోగాద్రూఢేర్బలీయస్త్వాత్,

౪౦౩౧. సమాసవిభాగాభావేన పదక్రమాధ్యయనాత్,

౪౦౩౨. సోమలతావిషయేఽస్యమన్త్రస్యవినియోగాచ్చ,

౪౦౩౩. సోమశబ్దస్యోమాసహితవాచిత్వాసంభవాత్;-

౪౦౩౪. కిఞ్చ,సోమశబ్దస్య దేవతాపరత్వేఽపి, రూఢ్యావగతశ్చన్ద్రఏవస్వరసతఃప్రతీయతే, [20]

౪౦౩౫. [3]నయోగావసేయోరుద్రః;

౪౦౩౬. అతోనకిఞ్చిదేతత్.-

౪౦౩౭. అస్మిన్మన్త్రే "జనితా"[4] ఇతిపదంచప్రీణనార్థమ్.-

౪౦౩౮. ఏవమన్యదపి, ప్రకరణాలోచనాదిభిఃపరిహర్తవ్యమ్"ఇత్యభిప్రాయః, [25]

౧॥ ౧-కా-౮-ప్ర-౧౦-౨॥ ౪-కా-౫-ప్ర-౫. ౩॥ ఋగ్వే- ౭- మ- సూ. ౪॥

వ్యా - ౧ - భేదాభేద - ౩. ౨ - ఆది - ౧-౨ న. ౩-న - ౨ - ౩ - ౪ - ౫ న.

(౧౧౬౮.) యదపి చేదం విరుద్ధమివదృశ్యతే:—

(౧౧౬౯.) "ప్రాణం మనసి సహకరణైర్నాదాన్తే పరాత్మని - సంప్రతిష్ఠాప్య
ధ్యాయీతేశానం ప్రధ్యాయితవ్యం సర్వమిదమ్-
బ్రహ్మావిష్ణురుద్రేన్ద్రాస్తే సర్వే సంప్రసూయన్తే-
[2]న కారణం... కారణంతు ధ్యేయః-
సర్వైశ్వర్యసంపన్నస్సర్వేశ్వరశ్శంభురాకాశమధ్యే ధ్యేయః"[1]

(౧౧౭౦.) "యస్మాత్ పరన్నాపరమస్తి కించిద్యస్మాన్నాణీయోన జ్యాయో
స్తి కశ్చిత్-
వృక్షఇవ స్తబ్ధో దివితిష్ఠత్యేకస్తేనేదం పూర్ణం పురుషేణ సర్వమ్-
తతో యదుత్తరతరం తదరూపమనామయమ్-
యఏతద్విదురమృతాస్తే భవన్తి-
అథేతరే దుఃఖమేవాపియన్తి-
సర్వాననశిరోగ్రీవః సర్వభూత గుహాశయః - సర్వవ్యాపీచ
భగవాన్ తస్మాత్ సర్వగతశ్శివః"[2] [15]

(౧౧౭౧) "యదాతమస్తన్నదివాన రాత్రిర్నసన్నచాసచ్ఛివ ఏవ కేవలః-
తదక్షరం తత్సవితుర్వరేణ్యం ప్రజ్ఞాచ తస్మాత్ ప్రసృతా పురాణీ"

(౧౧౭౨) [3]ఇత్యాది.-

(౧౧౬౮) ౪౦౩౯. "ఏవమ్, వేదపూర్వభాగవచసాం, విరోధేనిర్వాహేపూ
స్తు, [20]

౪౦౪౦. ఉపనిషద్భాగేష్వ[2] న్యపరత్వాద్యభావాత్తత్ర కథంని
ర్వాహః?" ఇత్యత్రాహ (యదపి) ఇతి.

(౧౧౭౨) ౪౦౪౧. (ఇత్యాది) శబ్దేన అథర్వశిరోవాక్యాని, చతుర్ముఖకా
రణత్వపరాణి,

౪౦౪౨. "హిరణ్యగర్భస్సమవర్తతాగ్రే"[4] "ధాతాయథాపూ
ర్వమకల్పయత్"[5] "ప్రజాపతిః ప్రజాఅసృజత"[6]
ఇత్యాదివాక్యానిచ, వివక్షితాని.

౧॥ అ - శిఖోప. ౨॥ శ్వే - ౩ - ౧౮. ౩॥ శ్వే-౪-౩౫. ౪॥ ౪-కా-౨-ప్ర-౩౪.
౫॥ తై - ఉ - నా - ౧ - ౩౮. ౬॥ ౨-కా-౧-ప్ర-౧.

మూ - ౧ - యితవ్యంస - ౧ - ౨. ౨ - అకా - ౪ - ౫ - ౯. సకారణం -
౧౦ - ౧౧ స.

వ్యా - ౧ - అవిరోధేసని - ౮. ౨ - ష్వనన్యపరత్వాత్ - ౧.

(౧౧౭౩.) *నారాయణఃపరంబ్రహ్మ,- ఇతి¹చపూర్వమేవప్రతిపాదితమ్, తేనాస్యకథమవిరోధః?;

(౧౧౭౪.) అత్యల్పమేతత్ :-

(౧౧౭౫.) "వేదవిత్ప్రవరప్రోక్తవాక్యన్యాయోపబృంహితాః - వేదాస్సాక్షాహరింప్రాహుర్జగజ్జన్మాదికారణమ్"¹.-

(౧౧౭౬.) "జన్మాద్యస్యయతః"²

(౧౧౭౭.) "యతోవాఇమానిభూతానిజాయన్తే - యేనజాతానిజీవన్తి- యత్ప్రయన్త్యభిసంవిశన్తి-తద్విజిజ్ఞాసస్వ-తద్బ్రహ్మేతి"³ జగజ్జన్మాదికారణం⁴బ్రహ్మేత్యవగమ్యతే;- [10]

(౧౧౭౮.) తచ్చ,జగత్సృష్టిప్రళయప్రకరణేష్వేవావగన్తవ్యమ్.

.....

(౧౧౭౩.) ౪౦౪౩. తతఃకిమ్? ఇత్యత్రాహ (నారాయణ-)ఇతి.

(౧౧౭౪.) (౧౧౮౪.) ౪౦౪౪. పరిహరతి (అత్య¹ల్పమ్-) ఇత్యాదినా.

(౧౧౭౫.) ౪౦౪౫. తత్రప్రథమంస్వపక్షంప్రతిజానీతే("వేదవిత్-")ఇత్యాదిశ్లోకేన.- [15]

౪౦౪౬.("వేదవిత్ప్రవరప్రోక్తవాక్యన్యాయోపబృంహితాః-") ఇతి.-

౪౦౪౭. స్మృతీ-తిహాస-పురాణ-మీమాంసా(న్యాయోపబృంహితాః)ఇత్యర్థః.

(౧౧౭౬.) ౪౦౪౮. తత్రస్వపక్షస్య ప్రతిజ్ఞాతస్య ప్రమాణముపన్యసిష్యన్,

౪౦౪౯. ప్రథమంకారణవాక్యాన్యుదాహరిష్యన్, సూత్రపురస్సరంలక్షణవాక్యమాహ [జన్మాది-] ఇతి.

౪౦౫౦. "జగత్కారణంవస్తుబ్రహ్మేస్తు, తచ్చ²జగత్కారణం-కిమ్?" ఇత్యపేక్షాయామాహ (తచ్చ-) ఇతి.

౧॥ ౨॥ బ్ర-సూ-౧-౨. ౩॥ తై-భృ-౧.

మూ-౧ ణపరం-౧౦-౧౧.౨- చ ౧-౧౦ న. చపూర్వోక్త-౧౧. ౩-థ ఇతి-౧.౨. ౪-పరంబ్రహ్మ-౧-౯.

వ్యా-౧-ల్పమేతదిత్యా-౨-౩-౪-౫-౮. ౨-జగత్కారణమ్-౯ ౧౦ న.

(౧౧౭౯.) "సదేవసోమ్యేదమగ్రఆసీత్ - ఏకమేవాద్వితీయమ్"[1] ఇతి,-
జగదుపాదానతా జగన్నిమిత్తతా జగదన్తర్యామి[1]తాదిముఖే
నపరముకారణంసచ్ఛబ్దేనప్రతిపాదితమ్.-

(౧౧౮౦.) అయమేవార్థః, "బ్రహ్మవాఇదమేకఏవాగ్రఆసీత్"[2] ఇతిశాఖా
న్తరే[బ్రహ్మ]శబ్దేనప్రతిపాదితః,

(౧౧౮౧.) అనేన*సచ్ఛబ్దాభిహితంబ్రహ్మేత్యవగతమ్._

(౧౧౮౨.) అయమేవార్థః, శాఖాన్తరే "ఆత్మావా ఇదమేకఏవాగ్రఆసీత్-
నాన్యత్ కిఞ్చనమిషత్"[3] ఇతి,

౮౦౫౧. (జగత్సృష్టిప్రళయప్రకరణేష్వేవ-) ఇతి.- నతూపాస
[1]నాదివిధిపరేషు "శమ్భురాకాశమధ్యేధ్యేయః"[8]
ఇత్యాదిష్విత్యర్థః.- [మ్?;-

(౧౧౭౯) ౮౦౫౨. "తత్రహికారణత్వానువాదేనధ్యేయతావిధిపరత్వ

౮౦౫౩. జగత్సృష్టిప్రళయప్రకరణేషు[సత్] [బ్రహ్మ]ఇత్యాది
భిర్బహుభిశ్శబ్దైః కారణత్వప్రతిపాద[2]నాన్నారాయణ
స్యై[3]వకారణత్వసిద్ధిః" ఇత్యత్రాహ(సదేవ-) ఇతి.

(౧౧౮౦.) ౮౦౫౪. *గతి[4]సామాన్య"[5]న్యాయాత్, సర్వేషాంకారణవా
క్యానామైకకణ్ఠ్యమభిప్రేత్య,

౮౦౫౫. ఉదాహృతవాక్యైకార్థంవాక్యాన్తరందర్శయతి
(అయమేవ-)ఇతి.- [20]

(౧౧౮౧.) ౮౦౫౬. కారణవాక్యజాతైకార్థ్యసిద్ధమ్,-సచ్ఛబ్దస్య-
[బ్రహ్మ]శబ్దార్థేపర్యవసానమాహ (అనేన-)ఇతి.

(౧౧౮౨.) ౮౦౫౭. వాక్యాన్తరమ్,-ఉక్తవాక్యైకార్థమాహ (అయమేవ-)

౮౦౫౮. (అయమేవార్థః)(ప్రతిపాదిత) ఇత్యర్థః. [ఇతి.-

౧॥సామశా-ఛా-ఉ - ౬ - ౨ - ౧. ౨॥ శుక్లయ-శా - బృ - ఉ - ౩ - ౪ - ౧౦.
౩॥ అథర్వ-శా-ఐత-ఉ-౧.౪॥ అ - శిఖా. ౫॥ బ్ర-సూ.-౧-౧-౧౧.

మూ - ౧ - ఆది - ౪ - ౫ స. ౨ - బ్దాదవగత - ౧.

వ్యా - ౧ - ఆది - ౪ - ౫ స. ౨ - నాన్నారా - ౨ - ౩. ౩ - వకథంకార -
౪ - ౫. ౪ - సామ్యన్యా - ౧. ౫ ధ్యక్షంస - ౧ - ౨.

(౧౧౮౩.) [1]తథా,[“సద్” “బ్రహ్మ”] శబ్దాభ్యామాత్మై [2]వాభిహితఇత్యవగమ్యతే;-

(౧౧౮౪.) తథాచశాఖాన్తరే “ఏకోహవై నారాయణ ఆసీత్ నబ్రహ్మా నేశానో-నేమేద్యావాపృ[3]థివీ”[1] ఇత్యాదినా, *సద్బ్రహ్మా[4]త్మా[5]దిపరమకారణవాచిభిశ్శబ్దైః నారాయణఏవాభిధీయత ఇతినిశ్చీయతే.-

(౧౧౮౩.) ౪౦౫౯. (*సద్బ్రహ్మశబ్ద)యోః (ఆత్మ)పర్యవసానమాహ[1] (తథా-)ఇతి. [త్వేపి.

(౧౧౮౪.) ౪౦౬౦. [ఆత్మ] శబ్దస్య [సద్బ్రహ్మ] శబ్దాపేక్షయావిశేషశబ్ద

౪౦౬౧. [నారాయణ] శబ్దాపేక్షయాసామాన్య శబ్దత్వాత్తత్ర పర్యవసానమాహ (తథాచ-)ఇతి.-

౪౦౬౨. శివకారణత్వవాదినాప్యాపేక్షిక సామాన్యవిశేష భావోభ్యుపేత్యః,

౪౦౬౩. అన్యథాబహుకారణత్వప్రసఙ్గాత్;- [15]

౪౦౬౪. తత్ర,శివాదిశబ్దానామపినారాయణశబ్దాపేక్షయాసామాన్యశబ్దత్వాత్ నారాయణేపర్యవసానమితిభావః.

౪౦౬౫. “యథా,“పశునాయజేత”[2] ఇత్యత్రపశుసామాన్యవాచి[పశు] శబ్దః,

౪౦౬౬. “ ఛాగస్యవపాయా మేదసః” [3] ఇతిమన్త్రస్థ [ఛాగ] శబ్దోక్తవిశేషే పర్యవస్యతి;

౪౦౬౭. ఏవమ్, [సచ్ఛ]బ్దః,బృహదబృహత్సాధారణత్వాత్ [బ్రహ్మ] శబ్దోక్తవిశేషే పర్యవస్యతి;

౪౦౬౮. చేతనాచేతనసాధారణో [బ్రహ్మ]శబ్దః,

౪౦౬౯. చేతనైకాన్తాత్మ శబ్దోక్తవిశేషేపర్యవస్యతి; [25]

౪౦౭౦.తథా,[ఆత్మ]శబ్దశ్చసర్వచేత[2]నసాధారణః,-నారాయణఏవవిశేషేపర్యవస్య[3]తీతి,

౪౦౭౧. నారాయణఏవ [“సద్బ్రహ్మా[4]త్మ,] శబ్దై రభిధీయతే:” ఇత్యర్థః.

౧॥ మహోపా. ౨॥ ౩॥ ౩ - అష్ట - ౬ - ప్ర - ౨౩.

మూ - ౧ - తథా - ౧ - ౧౦ - న. ౨వావగత ఇ - ౧. ౩ థివీనక్షత్రాణీత్యా ౧౧. ఆదినా - ౧౨ - న. ౪ - ఆత్మ - ౮ న. ౫ - దిభిః - ౧ - ౪ - ౧౦ - ౧౨.

వ్యా - ౧ - ఆత్మేతి ౩. ఇదితి ౪ - ౫ - ౬. ౨ నాసా - ౪ - ౫ - ౮. ౩ - ఇతి- ౧ - ౨ - ౩ న. ౪ - ఆత్మ - ౩ న. త్మాదిశ - ౧ - ౨.

౮౦౭౨. నను “ఏకోహవై నారాయణఆసీత్”[1] ఇత్యత్రానువాదసూచక [హవై] శబ్దశ్రవణాత్,

౮౦౭౩. “సర్వాణీహవాఇమానిభూతాన్యాకాశాదేవసముత్పద్యన్తే,”[2] ఇతివాక్యవత్, [క్రమ్.-

౮౦౭౪. ఇదమపి వాక్యమనువాదపరమితి,- వాక్యాన్తరసాపే

౮౦౭౫. తత్ర, “తద్వృత్తమేవకారశ్చస్యాదుపాదేయలక్షణమ్”[3] ఇతి,

౮౦౭౬. విధిత్వసూచకైవకారవతా “నసన్నచాసత్”,[4] ఇత్యాదివాక్యేనోక్తశ్శివపవానూద్యతేఇతి;- [10]

౮౦౭౭. అత్రోచ్యతే:-

౮౦౭౮. “అప్రాప్తేహిశాస్త్రమర్థవత్”[5] ఇతిన్యాయేనస్వతః ప్రాప్తస్యవిధిత్వస్య [హవై]శబ్దోనభఞ్జకః,

౮౦౭౯. “యదాగ్నేయోష్టాకపాలః”[6] ఇత్యత్ర,

౮౦౮౦. ‘యద్వృత్తయోగఃప్రాథమ్యమిత్యాద్యుద్దేశ్యలక్షణమ్’[7] ఇత్యనువాదసూచకయచ్ఛబ్దసద్భావేపి,

౮౦౮౧. “వచనానిత్వపూర్వత్వాత్,”[8] ఇతిసూత్రేణవిధిత్వంస్థాపితమ్,

౮౦౮౨. ప్రమాణాన్తరాప్రాప్తత్వాత్;-

౮౦౮౩. తథా, “ఉపరిహిదేవేభ్యోధారయతి”[9] ఇత్యత్ర[హి]శబ్దసద్భావేపి, “విధిస్తుధారణేపూర్వత్వాత్”[10] ఇతిసూత్రేణవిధిత్వంస్థాపితమ్;

౮౦౮౪. తస్మాత్, నస్వతఃప్రాప్త విధిత్వభఞ్జకో[హవై]శబ్దః,

౮౦౮౫. అపితు,ప్రమాణాన్తరేణవిధిత్వేభగ్నే, ప్రయుక్తశబ్దస్యగతిప్రదర్శకః;-

---

౧|| మ-ఉ. ౨|| ఛా-ఉ-౧-౧౧. ౩|| ౪|| శ్వే-౪-౩౫. ౫|| మీ
౬|| ౨-కా-౫ - ప్ర-౧౬. ౭|| ౮|| పూ-మీ-౩-౫-౬. ౯||
౧౦|| పూ-మీ-

వ్యా - ౧ - శ్వే - ౧ - ౪ - ౫ న. ౨ ఖ - ౧ - ౪ - ౫-న. ౩ - యథాయదా-
౯ - ౧౦. ౪ - శ్వస్థల - ౩ - ౪ - ౫. ౫ త్యాద్యను - ౩.

17-7-82.

౪౦౮౬. * ఆకాశకారణత్వవాక్యైత్వ యోగ్యత్వాదినా విధిత్వభఙ్గాత్,

౪౦౮౭· [హ వై]శబ్దః,-అనువాదరూపతాజ్ఞాపకః;-

౪౦౮౮· అత్రతు,ప్రమాణాన్తరాప్రాప్తత్వాత్, విధిత్వభఙ్గ[5]కాభావాచ్చ,

౪౦౮౯· [హ వై]శబ్దః,-నస్వతఃప్రాప్తవిధిత్వభఙ్గకః:-

౪౦౯౦· "శివఏవ"[1]ఇత్యనేన విధిత్వం భగ్నమ్"ఇతిచేత్ -న;-

౪౦౯౧· "శివాస్తేసన్తుపన్థానః"[2] "శివంకర్మాస్తు"[3] "శివశ్శివానామశివోఽశివానామ్"[4] [1]ఇత్యాదిష్వర్థాన్తరపరత్వద[10]ర్శనేన,

౪౦౯౨. శివశబ్దస్యసాధారణత్వాత్·

౪౦౯౩. సాధారణోఽపివిధిత్వభఙ్గక[2]శ్చేత్ ;-

౪౦౯౪. "సదేవ"[5]ఇత్యాదిశబ్దాత్ "శివఏవ"[1] ఇ[3]త్యస్యవాక్యస్యానువాదరూపత్వమస్తు; [15]

౪౦౯౫· తస్మాత్, సాధారణశ్శివశబ్దః,- నారాయణపర్యవసాయీ"ఇతి;-

౪౦౯౬· "ఏకోహవై"[6] వాక్యస్యానువాదరూపత్వమస్తు,

౪౦౯౭. తథాపి,"విష్ణుస్తదాసీద్ధరిరేవనిష్కళః" [7][4]ఇత్యాదిష్వసమానార్థవాక్యశ్రవణాత్,-తదనువాదిత్వమేవేతి,

౪౦౯౮. నవిరుద్ధార్థపరవాక్యానువాదిత్వమ్.-

౪౦౯౯· [5]కిఞ్చ,శివస్యకారణత్వమనువదతిచేత్ ;-

౪౧౦౦. "నబ్రహ్మానేశానః"[8] ఇత్యనన్తరవాక్య[6]వ్యాహతిః,

౪౧౦౧. "త్ర్యక్షశ్శూలపాణిఃపురుషోజాయతే"[9]ఇత్యుత్తరవాక్య[7]వ్యాహతిశ్చ;- [25]

౪౧౦౨· తస్మాత్,నారాయణస్యైవపరమకారణత్వప్రతిపాదకమిదంవాక్యమ్:" ఇత్యభిప్రాయః.

౧॥శ్వే-ఉ-౪-౩౫. ౨॥ ౩॥పుణ్యాహ-ప్ర.౪॥ ౫॥ఛా-ఉ-౬-౨-౧.
౬॥మహోప. ౭॥ ౮॥మహోపని. ౯॥ సు-ఉ-౨.

వ్యా-౧-యోవశ్శివతమోరసః ఇ-౯. ౨-ఇతిచేత్-౯. ౩-త్యాదివాక్య-౮. [30]
వాక్యస్య-౩-౯ న. ౪ ఆది-౩ న. ౫-కిఞ్చ-౮ న.౬-విహతిః౩. ౭-విరోధశ్చ౩.

(౧౧౮౫.) ‘‘యమన్తస్సముద్రేకవయోవయన్తి’’[1] ఇత్యాది,-
(౧౧౮౬.) నైనమూర్ధ్వంనతిర్యఞ్చంనమధ్యేపరిజగ్రభవత్ - నతస్యేశేకశ్చ నతస్యనామమహద్యశః - నసన్దృశేతిష్ఠతిరూపమస్య నచక్షుషా పశ్యతికశ్చనైనమ్ -

౪౧౦౩. అత్ర, [శివ] శబ్దః,-సాధారణఏవవ్యుత్పన్నః;
౪౧౦౪. తస్మాత్, సాధారణ శ్శివశబ్దోపి నారాయణ పర్యవసాయీ-ఇతి;-
౪౧౦౫. ‘‘ఏకోహవై’’[2] ఇత్యాదివాక్యమ్,- నారాయణకారణత్వవిధాయకమేవ,-ఇతి.- [10]
౪౧౦౬. ‘‘విష్ణుస్తదాసీద్ధరిరేవనిష్కళః’’[3] ఇత్యా[1]దీనికారణవాక్యాన్యప్యనుసన్ధేయాని.
(౧౧౮౫) } ౪౧౦౭. అథ, ఉక్తార్థేప్రమాణాన్తరంచాపిపదన్,
(౧౧౮౯) } ౪౧౦౮. అర్థాత్ హిరణ్యగర్భకారణత్వశఙ్కాంచనిరాకరోతి (‘‘యమన్తః’’-) ఇత్యాదినా.- [15]
౪౧౦౯. అత్రసముద్రశాయిత్వలిఙ్గేన, అస్యప్రకరణస్యనారాయణపరత్వ నిశ్చయార్థమ్ ‘‘యమన్తస్సముద్రే’’[3] ఇతి వాక్యముపాత్తమ్,-
౪౧౧౦. (ఆది) శబ్దేన ‘‘విద్యుతఃపురుషాదధి’’[4] ఇత్యుక్తంవిద్యుద్వర్ణపురుషత్వంచవివక్షితమ్,- [20]
౪౧౧౧. ‘‘వేదాహమేతంపురుషమ్మహాన్తం ఆదిత్యవర్ణంతమసః[4] పరస్తాత్’’[5] ఇతిశ్రుతేః;-
౪౧౧౨. విద్యుద్వర్ణపురుషత్వంహిపరమపురుషలిఙ్గమ్.
(౧౧౮౫) ౪౧౧౩. జగత్కారణత్వానన్యేశ్వరత్వమోక్షప్రదత్వరూపపరత్వప్రదర్శనార్థమ్,-(‘‘నైనమూర్ధ్వమ్’’-) ఇత్యాది [25] వాక్యముదాహృతమ్.

౧॥ తై-నా-౬-౧-౩. ౨॥ మహోప. ౩॥ ౪॥ తై-నా-౬-౧-౮. ౫॥ తై-పురు-౨౦.

వ్యా-౧-దికార-౧. ౨-వక్ష్యన్-౯. ౩ ఇత్యాదివా-౯. ౪-సఃపరస్తాదితి-౩. ౫-త్వ సర్వేశ్వరత్వ-౯.

హృదామనీషామనసాభిక్ ౢప్తోయ ఏనంవిదురమృతాస్తేభవన్తి”
[1]ఇతి సర్వస్మాత్పరత్వమస్యప్రతిపాద్య,

(౧౧౪౭.) “నతస్యేశేకశ్చన”[2]ఇతి,-తస్మాత్ పరంకిమపినవిద్యతఇతి చ ప్ర తిషిధ్య, [5]

(౧౧౪౮.) “అద్భ్యస్సంభూతోహిరణ్యగర్భఇత్యష్టౌ”[3] ఇతి తేనైకవాక్యతాంగమయతి-

(౧౧౪౯.) తచ్చ,మహాపురుషప్రకరణమ్,-“హ్రీశ్చ తేలక్ష్మీశ్చపత్న్యౌ”[4]
[2]ఇతినారాయణైకవేద్యోతయతి;-

(౧౧౪౮) ౪౧౧౪. “అద్భ్యస్సంభూతః”[3] ఇత్యుత్తరనారాయణైక వాక్యత్వాచ్చ,-నారాయణపరత్వమాహ[“అద్భ్యః”]ఇతి.

(౧౧౪౯) ౪౧౧౫. (“అద్భ్యస్సంభూతః”)[3] ఇత్యనువాకస్యకథంనారాయణ పరత్వమ్?ఇత్యత్రాహ(తచ్చ-)ఇతి-

౪౧౧౬. “వేదాహమేతంపురుషమ్మహాన్తమ్ ఆదిత్యవర్ణంతమసఃపరస్తాత్”[5]ఇతివాక్యేన, [15]

౪౧౧౭. మహాపురుష ప్రకరణత్వావగమాత్, లక్ష్మీపతిత్వలిఙ్గాచ్చ, [మ్”ఇత్యర్థః.

౪౧౧౮. ‘అద్భ్యస్సంభూతః’ ఇత్యనువాకస్యనారాయణపరత్వ

౪౧౧౯. “సహస్రశీర్షాపురుషః’[6]ఇత్యనువాకస్యకథంనారాయణపరత్వమ్?, [20]

౪౧౨౦. [పురుష]శబ్దోప్యన్యవాచీస్యాత్” ఇతిచేత్ ;-

౪౧౨౧. ఉచ్యతే:-

౪౧౨౨. “సహస్రశీర్షాపురుషః’[6]ఇత్యుపహితాంపురుషేణనారాయణేనయజమానఉపతిష్ఠతే”[7]“నారాయణాభ్యాముపస్థానమ్”[8] “ఉత్తరనారాయణేనాదిత్యముపతిష్ఠతే”[9] [త్వంసిద్ధమ్.

౪౧౨౩. [9]ఇత్యాదికల్పసూత్రకారనిర్దేశాత్ నారాయణపర

౧॥తై-నా-౬-౧. ౨॥తై-నా-౬-౧. ౩॥తై-నా-౬-౧. ౪॥తై-పు-౨౪. ౫॥తై-పు-౨౦

౬॥తై-పు. ౭॥ఆపస్తమ్బ, ౮॥ ౯॥

మూ-౧-తామపగమ-౨-౧౦. నిగమ-౧. ౨-ఇతిచనా-౨-౧౧-౧౨. ౩ - ణసైవవేతిద్యో-౧౧. ణమేవద్యో-౧.

వ్యా-౧-ప బృంహి-౯. ౨-కల్ప-౧ స.

౪౧౨౪. అథర్వ వేదోక్తేషు అష్టాదశమహాశాన్తి కర్మసు వైష్ణవ్యాం మహాశాన్త్యాం శ్రీపురుషసూక్తం వినియుక్తమ్,

౪౧౨౫. "వైష్ణవ్యాం పురుషసూ[1]క్తమ్" [1]ఇతి;-

౪౧౨౬. "ఆద్యయావాహయేద్దేవమృచా తు పురుషోత్తమమ్"[2] ఇత్యాదినా,-

౪౧౨౭. శౌనకాదిభిః, భగవత్సమారాధనేచ వినియుజ్యతే;-

౪౧౨౮. స్మృతివచనఞ్చ,- "పురుషస్య హరేస్సూక్తమ్"[3] ఇతి;-

౪౧౨౯. సుబాలోపనిషది చ, "చక్షుశ్చ ద్రష్టవ్యంచ నారాయణః-శ్రోత్రంచ శ్రోతవ్యంచ నారాయణః"[4] ఇత్యాదినా,

౪౧౩౦. నారాయణాత్మకత్వం సర్వస్యోక్త్వా,

౪౧౩౧. "పురుష ఏవేదం సర్వమ్"[5] ఇతి పురుషాత్మకత్వోపసంహృతమ్;-

౪౧౩౨. "సహస్రశీర్షం దేవమ్"[6] "విశ్వమేవేదం పురుషః"[7] ఇతి నారాయణానువాకస్థ[సహస్రశీర్ష-పురుష] శబ్దా[15]భ్యామ్,

౪౧౩౩. "సహస్రశీర్షా పురుషః"[8] ఇతి ప్రత్యభిజ్ఞాపితాభ్యాంచ, తయోర్నారాయణపరత్వం గమ్యతే;-

౪౧౩౪. "మహాదేవం మహాపురుషం వార్చయేత్"[9] ఇతి ప్రయోగాచ్చ,

౪౧౩౫. "వేదాహమేతం పురుషం మహాన్తమ్"[10] ఇతి [పురుష] శబ్దస్య సాధారణ్యాశఙ్కా దూరోత్సారితా;-

౪౧౩౬. ఏవమ్, పురుషశబ్దస్య నారాయణపరత్వం నిశ్చీయతే;-

౪౧౩౭. "అద్భ్యస్సమ్భూతః"[11] ఇత్యనువాక ఏవోక్తాభ్యామ్,- * సముద్రశాయిత్వ * విద్యుద్వర్ణపురుషత్వ లిఙ్గాభ్యామ్, [25]

౪౧౩౮. మహాపురుషప్రకరణత్వ-లక్ష్మీపతిత్వ లిఙ్గాన్వితోత్తర నారాయణేనైకవాక్యత్వాచ్చ,

౪౧౩౯. ఇదం ప్రకరణం నారాయణపరమ్;-

౧॥ ౨॥ ౩॥ ౪॥ సుబా-ఉ. ౫॥ తై-పు-౨. ౬॥ తై-నా-౬-౧౧.

౭॥ తై-నా-౬-౧౧. ౮॥ తై-పు, ౯॥ ౧౦॥ తై-పు-౨౦. ౧౧॥ తై-నా-౬-౧. [30]

వా-౧-క్తశమి-౯. ౨-చ-౩ న. ౩-వంవామ-౩-౬-౮. ౪-ఇత్యాద్యను-౯.౫-త్వ-౧-౨న.

(౧౧౯౦) అయమర్థః,-నారాయణానువాకేప్రపఞ్చితః:-
(౧౧౯౧) "సహస్రశీర్షం దేవమ్"[1] ఇత్యారభ్య, "సబ్రహ్మసశివస్సేన్ద్రస్సోఽక్షరః పరమస్స్వరాట్"[2] ఇతి,-
(౧౧౯౨) సర్వశాఖాసుపరతత్త్వప్రతిపాదనపరాన్, అక్షర-శివ-శంభు-[5] పరబ్రహ్మ-పరజ్యోతిః-పరతత్త్వ-పరాయణ-పరమాత్మాదిసర్వశబ్దాన్,

---

౪౧౪౦. ఏతదేకవాక్యత్వాత్, "హిరణ్యగర్భస్సమవర్తతాగ్రే"[3] ఇత్యాదికమపి నారాయణపరమ్' ఇత్యర్థః.
౪౧౪౧. ఏవమ్, నారాయణస్యైవపరమకారణత్వే, శ్రీపురుషసూక్తాదికం[1] ప్రమాణతయోక్తమ్;- [10]
౪౧౪౨. చతుర్ముఖకారణత్వంచ అర్థాన్నిరస్తమ్;-
౪౧౪౩. "హిరణ్యగర్భః"[3] ఇత్యాదీనామృచామ్ భగవత్సమారాధనే హవిర్నివేదనే వినియోగాచ్చ, [చ్చ,
౪౧౪౪. "హిరణ్యగర్భోభూగర్భః"[4] ఇతిభగవతిప్రయోగా[2]గా
౪౧౪౫. [హిరణ్యగర్భ]శబ్దస్యనారాయణపరత్వం[3] సిద్ధమితి. [15]
(౧౧౯౦) ౪౧౪౬. అథ, నారాయణానువాకమపిప్రమాణత్వేనాహ (అయమర్థః) ఇతి. [లభ్యతే,
౪౧౪౭. (ప్రపఞ్చిత) ఇతి.- "న కేవలం సముద్రశాయిత్వాదినా
౪౧౪౮. అపితు, కణ్ఠోక్తిః" ఇత్యభిప్రాయః.
(౧౧౯౧) ౪౧౪౯. "నారాయణానువాకగతః?, [20]
౪౧౫౦. [4]తత్ర, తస్యార్థస్య ప్రపఞ్చితత్వం కథమ్?" ఇత్యత్రాహ (సహస్ర-) ఇతి.
(౧౧౯౨) ౪౧౫౧. ప్రపఞ్చితత్వముపపాదయతి (సర్వ-) ఇతి.-
౪౧౫౨. "ఇదన్తావత్[5] సర్వవిద్యోపాస్యవిశేషనిర్ణయపరమ్;-
౪౧౫౩. [6]"*దహరవిద్యాప్రకరణత్వా[7]త్,
౪౧౫౪. ఏతత్, శేషభూతమ్" ఇతిచేత్; నః-

౧|| తై-నా-౬-౧౧. ౨|| తై-నా-౧౧.౩|| ౪-కా-౨ప్ర-౩౮.౪|| సహస్రనా-౭౨.

వ్యా -౧-ప్రకరణత-౮. ౨-గదర్శనా-౧-౨. ౩-సిధ్యతీ-౯. ౪-త్రార్థస్య-౨-౩-౪-౫. త్రాస్యార్థ-౯. ౫-నసర్వ-౩. ౬-కిన్తుదహ-౩. ౭-త్వేవశేచ్ఛే-౯. *బ్ర-సూ-౧-౩-౧౫అ.

(౧౧౯౩.) తత్తద్గుణయోగేననారాయణపదపర్యియుజ్య,
(౧౧౯౪.) తద్వ్యతిరిక్తస్యసమస్తస్య,తధాదారతామ్,-తన్నియామ్యతామ్,-తచ్ఛేషతామ్,-తదాత్మకతాఞ్చప్రతిపాద్య,

---

౪౧౫౫. ప్రకరణాదపిబలీయసావాక్యప్రమాణేనసర్వవిద్యావిశేషత్వావగమాత్.- [5]

౪౧౫౬. “ప్రకరణాన్తరాధీతవిద్యానామ్,-ప్రకరణాన్తరస్థమిదంకథముపాస్యవిశేషసమర్పకమ్?” ఇతిచేత్?;

౪౧౫౭. ఉచ్యతేః-

౪౧౫౮. యథా,ప్రకరణాన్తరస్థేన“జుహ్వాజుహోతి”[1]ఇతివాక్యేనహోమసాధనతయా విహితామపిజుహూమ్,

౪౧౫౯. ప్రకరణాన్తరస్థమపి “యస్యపర్ణమయీజుహూః”[2]ఇతివాక్యమ్, [జుహూ]శబ్దప్రత్యభిజ్ఞాపితామనూద్య,

౪౧౬౦. తస్యాఃపర్ణమయత్వంవిదధాతి, [త్వాచ్చ;-]

౪౧౬౧. జుహ్వాఃద్రవ్యవిశేషస్యాకాఙ్క్షితత్వాత్,-యోగ్య [15]

౪౧౬౨. ఏవమ్,త[4]త్తద్విద్యాసూపాస్యత్వేనవిహితంవస్తుకిమ్?ఇత్యపేక్షాయామ్;

౪౧౬౩. తత్తచ్ఛబ్దప్రత్య[5]భిజ్ఞాపితంతత్తదనూద్య,

౪౧౬౪. తస్యనారాయణత్వంవిధీయతఇత్యుపపన్నమ్?:”ఇత్యేతదభిప్రాయేణ(సర్వశాఖాసు-) ఇత్యుక్తమ్. [20]

(౧౧౯౩) ౪౧౬౫.“(తత్తద్గుణయోగేన)తత్తచ్ఛబ్దానాంనారాయణవాచిత్వమ్”ఇత్యాహ(త[7]త్తత్ -)ఇతి.

(౧౧౯౪) ౪౧౬౬. “విశ్వమేవేదంపురుషః”[3]ఇతిసామానాధికరణ్యస్యార్థమాహ (సమస్తస్య-)ఇతి.-

౪౧౬౭. [8]“తదాధేయత్వతన్నియామ్యత్వతచ్ఛేషత్వతద్వ్యాప్యత్వైస్తాదాత్మ్యమ్”ఇత్యర్థః.-

---

౧॥ మీ-౪-౩-౧. ౨॥ ౩-కా-౫ప్ర-౭అను. ౩॥ తై-నా-౯-౧౧.

వ్యా- ౧-ధీనవి-౧-౨. ధితానాంవి-౪-౫. ౨-స్థ-౩-౪-౫-న. ౩-స్థామపి-౩-౪-౫. ౪-తత్-౩-౮-న. ౫-జ్ఞాతం-౩-౪-౫. ౬-న్నమేతదిత్యభి-౩- ౭-త్తదిత్యాదినా-౩-౪-౫. ౮-తదాయత్తత్వతన్ని-౯. [30]

(౧౧౯౫.) బ్రహ్మశివయోరపి,

౪౧౬౮. తదిదముత్తైత్తిరీయ స్పష్టమ్:-

౪౧౬౯. "వ్యాప్య నారాయణస్థితః"[1] "పతిం విశ్వస్య"[2] "తద్విశ్వముపజీవతి[1] [3]" ఇతి.- [5]

౪౧౭౦. పతిత్వమ్, శేషిత్వమ్, విశ్వోపజీవ్యత్వమ్, ధారకత్వేన నియమనంచ,-అర్థసిద్ధమ్,-

౪౧౭౧. "ఏతస్యవాఅక్షరస్య ప్రశాసనే గార్గి సూర్యాచన్ద్రమసౌవిధృతౌతిష్ఠతః"[4] ఇత్యాదినానియమనేనధారకత్వశ్రవణాత్;- [10]

౪౧౭౨. తస్మాత్, యథోక్తపదసామానాధికర[3]ణ్యార్థః.

౪౧౭౩. "నారాయణపరంబ్రహ్మ"[5] ఇత్యత్ర నారాయణాత్పరమ్ ఇతి కేచి[4]దవైదికావిదుః;-

౪౧౭౪. తదయుక్తమ్:-

౪౧౭౫. మహోపనిషది "నారాయణఃపరంబ్రహ్మ"[6] ఇతిప[15]దవిచ్ఛేదేనాధీతత్వాత్,

౪౧౭౬. "తత్త్వంనారాయణఃపరః"[7] ఇత్యాది ప్రకరణవిరోధాచ్చ; [దమ్;

౪౧౭౭. "సుపాంసులుక్"[8] ఇత్యాదినాలుప్తవిభక్తికమిదంప

౪౧౭౮. సమస్తత్వేపి, "నిషాదస్థప[6]తి"[9] న్యాయేనప్రథమా[20]విభక్త్యర్థత్వమేవన్యాయ్యమ్;-

౪౧౭౯. జైజ్ఞేచ, "అహమేవపరంబ్రహ్మపరంతత్త్వం పితామహ-అహమేవపరఞ్జ్యోతిఃపరమాత్మాత్వహంవిభుః"[10] ఇతిభగవద్వచనాచ్చ,-ప్రథమార్థః.

(౧౧౯౫) ౪౧౮౦. "సబ్రహ్మసశివః"[11] ఇతిసామానాధికరణ్యస్యార్థ[25]మాహ(బ్రహ్మ-) ఇతి.

౧॥ తై-౬-౧౧. ౨॥ తై-౬-౧౧. ౩॥తై-నా-౬-౧౧. ౪॥బృ-౫-౮-౯.

౫॥ తై-నా-౬-౧౧. ౬॥మహోప. ౭॥ తై-నా-౬-౧౧.౮|| సి.కౌ-వై-ప్రక్రి-౭అ-౭-౧-౩౯. ౯||మీ - ౬-౨-౧౩. ౧౦॥జైజ్ఞే ౧౧||తై-నా-౬-౧౧.

వ్యా- ౧-ఇతి-౧-౨-౪-౫-న. ౨-జీవకత్వ-౯. ౩-ణ్యస్యార్థః-౩-౯. ౪-దైవాదికా-౯. ౫-ఇదమ్-౮-న. పదమ్ ౯ న. ౬-తింయాజయేదితిన్యా-౧.

(౧౧౯౬.) ఇన్ద్రాదిసమానాకారతయాతద్విభూతిత్వఞ్చ ప్రతిపాదితమ్.-
(౧౧౯౭.) ఇదఞ్చవాక్యమ్,-కేవల[1]పరతత్త్వప్రతిపా[2]దనపరమ్,-
(౧౧౯౮.) అన్యత్ కిఞ్చిదప్యత్రనవిధీయతే;-
(౧౧౯౯.) అస్మిన్ వాక్యే ప్రతిపాదితస్య,సర్వస్మాత్పరత్వేనావస్థితస్య, [5]
[3]బ్రహ్మణః,-
(౧౨౦౦.) వాక్యాన్తరేషు“బ్రహ్మవిదాప్నోతిపరమ్”[1]ఇత్యాదిషు ఉపాసనాదివిధీయతే;-

(౧౧౯౭) ౪౧౮౧. (ఇన్ద్రాది-) ఇతి.-(ఆది) శబ్దేన “పరమస్స్వరాట్”[2] ఇతిముక్తసామానాధికరణ్యమ్, [10]
౪౧౮౨. “విశ్వమేవేదంపురుషః[3]” ఇతివిశ్వజగత్సామానాధికరణ్యం[1]చవివక్షితమ్;
౪౧౮౩. “ఇన్ద్రసామానాధికరణ్యమ్,- ముక్తసామానాధికరణ్యమ్,-విశ్వజగత్సామానాధికరణ్యంచహివిభూతి[2]త్వకృతమ్?;- [15]
౪౧౮౪. తద్వదేవబ్రహ్మశివసామానాధికర[3]ణ్యంచ” ఇత్యర్థః
౪౧౮౫. “పరమస్స్వరాట్”[2] ఇతిముక్తాత్మోచ్యతే;
౪౧౮౬. తత్ర[పరమ]శబ్దేనకైవల్యమోక్షవ్యావృత్తిః-
౪౧౮౭. యద్వా,జీవస్యావస్థాసుసర్వాసు,- అతఃపరం నిరతిశయావస్థాన్తరంనాస్తీతి[పరమ]శబ్దార్థః [20]
(౧౧౯౭) ౪౧౮౮. నను,“ఏతదనువాకవాక్యజాతమ్,-శమ్భుశివాది శబ్దానుగుణ్యేననేయమ్,
౪౧౮౯. నత్వేతదానుగుణ్యేనతేషాంనేయత్వమ్” ఇతిశఙ్కాయాంవైషమ్యమాహ (కేవల-) ఇతి-
(౧౧౯౯) ౪౧౯౦.“అత్రానువాకేకస్యచిదర్థాన్తరస్యవిధానాదర్శనాత్,
౪౧౯౧.ఇదమనన్యపరముపాస్యవిశేషైకనిర్ణయపరమ్”ఇత్యర్థః
౪౧౯౨.అన్యాని[4]త్వన్యపరాణీత్యాహ(అస్మిన్-)ఇతి-

౧॥ తై-ఉ-ఆ-౨-౧-౧. ౨॥ తై-నా-౬-౧౧. ౩॥ తై-నా-౬-౧౧.

మూ- ౧-పర-౪-౫-౯-౧౦ న. పరతత్త్వైకప్ర-౧. ౨-వైకప- ౧౦-౧౧, ౩-పరస్యబ్ర-౪-౫-౯. పరబ్ర-౧౧. [30]

వ్యా- ౧-చ-౩ న. ౨-త్వ-౩ న. ౩-ణ్యప్రత్యర్థః-౩-౪-తు-౩ న.

౪౯౩. యథా, “యస్యపర్ణమయీజుహూః' [1]ఇతివాక్యేప ర్ణమయత్వేనోక్తస్య, “జుహ్వాజుహోతి”[2] ఇతి హోమసాధనత్వవిధిః;-

౪౯౪. తథా, అత్రసర్వస్మాత్పరత్వేనోక్తస్యనారాయణస్య “బ్రహ్మవిదాప్నోతి”[3] ఇత్యాదిషుముముక్షూపాస్య త్వవిధిః''ఇత్యర్థః.

౪౯౫. ““దహరంవిపాప్మమ్'[4]ఇత్యాదినా [1]పూర్వానువా కోక్త[2]స్యార్థస్య,“పద్మకోశప్రతీకాశమ్”[5] ఇత్యత్రప్ర తిపాదితత్వాత్,- [10]

౪౯౬. [3]దహరోపాసన[4]పరమేవ''ఇతిచేత్ ;-

౪౯౭. *దహరవిద్యాయాంప్రకృతాయాం ఉపాస్యవిశేషాకా ఙ్క్షాయామ్;

౪౯౮. నకేవలమస్యామేవోపాస్యో నారాయణః,

౪౯౯. అపితు,-సర్వవిద్యా[5]సుసఏవోపాస్యఇతి, [15]

౫౦౦. దహరవిద్యాప్రసఙ్గేన సర్వవిద్యోపాస్యవిశేషనిర్ణయ ఏవాత్రక్రియతఇతివాక్యప్రమాణావగతత్వాత్,

౫౦౧. సర్వవిద్యాశేషభూతం తత్రదహరవిద్యాయాం అప్యు పాస్య[6]త్వేనసన్నిర్ణీతోభవతి;

౫౦౨. తత్రపూర్వప్రస్తుతే“దహరంవిపాప్మమ్”[4]ఇత్యా [20] దావక్తవ్యాంశ[8]సద్భావాత్తదత్రోక్తమితి,

౫౦౩. నాత్రోపాసనవిధిపరత్వమ్.-

౫౦౪. ఏవమ్,స్వపక్షసాధనత్వేనకారణవాక్యానిశ్రీపురుష సూక్తంనారాయణానువాకవాక్యం చోదాహృతమ్.

౫౦౫. అయంక్రమోభగవద్యామునాచార్యానురోధేనకృతః,

౫౦౬. తత్ప్రణీతస్తోత్రే“నావేక్షసే”[6]ఇత్యాదినాకారణవా క్యానివివక్షితాని.

౧॥౩-కా-౫ప్ర-౭అను. ౨॥మీ-౪-౩-౧.౩॥తై-ఆ-౨-౧-౧. ౪॥తై-నా-౬-౧౦-౨౩. ౫॥తై-నా-౬-౧౧. ౬॥ఆ-స్తో-౧౦.

వ్యా-౧-సర్వాసు-౮. ౨-అర్థస్య-౩-న.౩-తిద్దహ-౪-౫. ౪-పర-౧న.ఏవ-౯న.౫.-స్వేవోపా-౩.౬-నిర్ణయ-౮న. ౭-తీతితత్ర-౯. అత్ర-౮. ౮-సంభవా-౮.౯-చా-౧-౨-౪-౫-న.

౮౨౦౭. "వైదికః"[1] ఇత్యనేన శ్రీపురుషసూక్తంవివక్షితమ్.-

౮౨౦౮. "వైదికః"-వేదాధ్యాయీ.

౮౨౦౯. "ఇదంపురుషసూక్తంహిసర్వవేదేషుపఠ్యతే"[2] ఇతివ చనాత్, [5]

౮౨౧౦. నహికశ్చిదపివైదికః శ్రీపురుషసూక్తానధ్యాయీ?ఇతి [వైదిక] శబ్దాభిప్రాయః.

౮౨౧౧. [2] "బ్రహ్మశివశ్శతమఖః"[1][3] ఇత్యాదినానారాయణాను వాకోపసంహారవాక్యస్మరణేన, నారాయణానువాకో వివక్షితః;- [10]

౮౨౧౨. "నారాయణ"[1] ఇతిసంబుద్ధ్యా,- నారాయణానువా[4] కంస్మారయన్,

౮౨౧౩. కారణవాక్యానామ్,[5] శ్రీపురుషసూక్తస్యచ, నారాయ ణపరత్వంసూచయతి;-

౮౨౧౪. అతః,తదనురోధేనాయంక్రమఃఉక్తః;- [15]

౮౨౧౫. [6] అత్ర, కఠవల్ల్యాదిశ్రుతయోఽప్యనుసన్ధేయాః.-

౮౨౧౬. కఠవల్ల్యామ్, "సర్వే వేదాయత్పదమామనన్తితపాంసి సర్వాణిచయద్వదన్తి-యదిచ్ఛన్తోబ్రహ్మచర్యంచరన్తి తత్తేపదంసంగ్రహేణబ్రవీమ్యోమ్"[3] ఇత్యారభ్య,

౮౨౧౭. "సోఽధ్వనఃపారమాప్నోతి తద్విష్ణోఃపరమంపదమ్"[4] ఇతిహ్యుక్తమ్.

౮౨౧౮. ఏవమ్, "సర్వే వేదాయత్పదమామనన్తి"[3] ఇతిసర్వవే దవేద్యవస్తుకథనోపక్రమేణ,

౮౨౧౯. అనన్యపరం హితత్ప్రకరణమ్?;-

౧॥ఆ - స్తో - ౧౧.౨॥ ౩॥కఠ - ఉ - ౨ - ౧౫. ౪॥క - ఉ - ౩-౯.

వ్యా - ౧ - శః - ౩ - ౮న.౨ - ఏవం బ్ర - ౯.౩-ఇతినారా - ౩-౮-౯.౪ — స్మృ తింకారయన్ - ౩.౫ - శ్రీ - ౧ - ౨ - న.౬అత్ర - ౮న.౭ - ప్రవక్ష్యే - ౪ - ౫ - ౯. ఓమ్ - ౩ - ౮న.౮హి - ౯న.౯ - నేనోపక్ర - ౩.

(౧౨౦౧.) అతః, "ప్రాణమ్మనసిసహకరణైః"౧ ఇత్యాదివాక్యమ్,
(౧౨౦౨.) సర్వకారణేపరమాత్మని¹కరణప్రాణాదిస²ర్వంవికారజాతమ్
(౧౨౦౩.) ఉపసంహృత్య,
(౧౨౦౪.) తమేవపరమాత్మానంసర్వస్యేశానంధ్యాయీతఇతి, [5]
(౧౨౦౫.) పరబ్రహ్మభూతనారాయణస్యైవధ్యానంవిదధాతి.-

౩౨౨౦. ¹తథా,మైత్రావరుణీయోపనిష²దిచ "ఏవంసవితుర్వరేణ్యంధ్రువమచలమమృతం విష్ణుసంజ్ఞం సర్వాధారంధామ"౨ఇతి,-

౪౨౨౧. ధ్రువత్వాచలత్వాదివిశిష్టతయా వేదాన్తోదితస్య [10] వస్తునోవిష్ణుసంజ్ఞత్వంవిధీయతే.

(౧౨౦౧)-(౧౨౦౫) ౪౨౨౨. ³అథ,పూర్వపక్షోదాహృతశ్రుతీర్వ్యాచష్టే (అతః) ఇత్యాదినా.-

౪౨౨౩. (అతః)-"కారణవా⁴క్యైః, శ్రీపురుషసూక్తేన,అనన్యార్థనారాయణానువాకాదిభిశ్చ, [15]

౪౨౨౪. నారాయణస్యపరమకారణత్వేన ప్రతిపన్నత్వాత్,

౪౨౨౫. బ్రహ్మశివయోస్తత్సృజ్యత్వ⁵ సంహార్యత్వాదిశ్రవణాచ్చ"ఇత్యర్థః.-

(౧౨౦౨) ౪౨౨౬. ("ప్రాణమ్"-) ఇత్యాదిశ్రుతేరర్థంసంగ్రహేణాహ (సర్వకారణ-) ఇతి. [20]

(౧౨౦౩) ౪౨౨౭. (ఉపసంహృత్య).-"(పరమాత్మ)ని(వికారజాతో) పసంహారమనుసన్ధాయ"ఇత్యర్థః.

(౧౨౦౪) ౪౨౨౮. (సర్వస్యేశానంధ్యాయీత-) ఇతి,-"సర్వస్యవశీ"౩ ఇతిపూర్వకవాక్యాన్వయప్రదర్శనమ్.

(౧౨౦౫) ౪౨౨౯. తదర్థమాహ(పర-)ఇతి. [25]

౧॥ అథ - శిఖోప. ౨॥ మైత్రా - ౩॥ బృ - ఉ - ౬ - ౪ - ౨౧.

మూ - ౧ - కరణ - ౧స. ౨ - ర్వవికార - ౧ - ౬.

వ్యా - ౧ - అథమై - ౯. మైత్రాయణీ - ౩ - ౮. ౨ - దిచఏతంస - ౩ - ౮- ౯. దిచతత్సవి - ౪ - ౫. చ - ౧ - ౨స. ౩ - అతఃపూ - ౮. ౪ - వాక్యైశ్రీ-౧-౨ - ౮. ౫ - తత్సంహార్య ౬ - సపూర - ౩ - ౪ - ౫. సర్గాద్యపూ - ౯.

(౧౨౦౬.) "పతింవిశ్వస్య"[1] "నతస్యేశేకశ్చన"[2] ఇతితస్యైవసర్వేశానతా ప్రతిపాదితా;-

(౧౨౦౭.) అతఏవ "సర్వైశ్వర్యసంపన్నః సర్వేశ్వరశ్శమ్భురాకాశమధ్యేధ్యేయః"[3] ఇతినారాయణస్యైవపరమకారణస్యశమ్భు[5]శబ్దవాచ్యస్యధ్యానంవిధీయతే.-

(౧౨౦౮.) "కశ్చధ్యేయః"[4] ఇత్యారభ్య "కారణన్తుధ్యేయః"[4] ఇతికార్యస్యఅధ్యేయతాపూర్వకకారణైకధ్యేయతాపరత్వాత్ వాక్యస్య;-

(౧౨౦౬.) ౪౨౩౦. "ఈశానత్వాదికంనారాయణస్యైవముఖ్యమ్ఇతి,
౪౨౩౧. [ఈశానా]దిశబ్దాస్తస్యైవవాచకాః"ఇత్యాహ (పతిమ్-) ఇతి. [ఇతి.-

(౧౨౦౭) ౪౨౩౨. ("సర్వైశ్వర్య")ఇత్యాదివాక్య[1]స్యార్థమాహ (అత)
౪౨౩౩. ""విశ్వా[2]క్షంవిశ్వశమ్భువమ్"[6]ఇతినారాయణ[3]వాచకత్వేనశమ్భుశబ్దప్రయోగదర్శనాత్, [15]
౪౨౩౪. "శమ్భుస్స్వయమ్భూర్ద్రుహిణః"[7] ఇత్యర్థాన్తరవిషయత్వే[4]ననిఖణ్డదర్శనాచ్చ"ఇతిభావః.

(౧౨౦౮) ౪౨౩౫. "శమ్భురాకాశమధ్యేధ్యేయః"[3]ఇతి వాక్యేకారణత్వమపివిధేయంస్యాత్' ఇత్యత్రాహ ("కశ్చ"-) ఇతి.-
౪౨౩౬. "కారణత్వానువాదేనధ్యేయతావిధిపరమిదంవా[20]క్యంప్రతీయతే,-
౪౨౩౭. "కశ్చధ్యేయః-[4]కారణంతుధ్యేయః"[4] ఇతిప్రశ్నప్రతివచనాభ్యామ్;-
౪౨౩౮. నహి,కింకారణమ్[5]ఇత్యత్రప్రశ్నస్య,-ఇదంకారణమితి[6] ప్రతివచనంశ్రూయతే; [25]
౪౨౩౯. తస్మాత్,కారణత్వానువాదేనధ్యేయత్వంవిధీయతఇతి నిశ్చీయతే,

౧॥తై - నా - ౬ - ౧౧. ॥తై - నా - ౬ - ౧ - ౯. ౩॥అథ - శిఖోప.౪॥ అథ - శిఖోప. ౫॥అథ - శిఖోప. ౬॥తై - నా-౬ - ౧౧.౭॥

మూ - ౧ - ఏవ - ౨న. ౨ - ౬౦కారణస్యధ్యే - ౧ - ౨ - ౪ - ౫. [30]

వ్యా -,౧ - స్వ - ౩న. ౨ - క్షంవి - ౯ - ౧౦. ౩ - వాచిత్వే - ౩ - ౮ - ౯. ౪ - న - ౯న. ౫ - అత - ౮ - ౯ - న. ౬ - ప్రతి - ౧ - ౨న.

(౧౨౦౯.) తస్యైవనారాయణస్య,

(౧౨౧౦.) పరమకారణతాశమ్భుశబ్దవాచ్యతాచపరమకారణప్రతిపాదనైకపరేనారాయణానువాకఏవప్రతిపన్నాఇతి,

(౧౨౧౧.) తద్విరోధ్యర్థాన్తర¹పరికల్పనమ్, కారణస్యైవధ్యేయ²త్వవిధి [5] వాక్యే నయుజ్యతే.-

---

౪౨౪౦. కారణత్వానువాదశ్చ, తత్ప్రతిపాదకవాక్యాన్తరసాపేక్షః;-

౪౨౪౧. అతః, "తదానుగుణ్యేనా ఽనువాదఃకర్తవ్యః"ఇత్యనువాగరూప¹త్వాన్నారాయణస్యైవధ్యేయత్వవిధిః"ఇత్యర్థః.

(౧౨౦౯) ౪౨౪౨. "అనువాదరూపత్వమస్తు, తథాపిశివ²ఏవకారణత్వేనానూద్యతామ్" ఇత్యత్రాహ (తస్యైవ-)ఇతి.

(౧౨౧౦) ౪౨౪౩. (పరమకారణతాశమ్భుశబ్దవాచ్యతాచ-)ఇతి-

౪౨౪౪. అయమభిప్రాయః:- "అనువాదరూపత్వేనవాక్యాన్తరసాపేక్షత్వాత్, తద్విరుద్ధార్థప్రతిపాదనాయోగాత్,

౪౨౪౫. నారాయణస్యైవధ్యేయత్వవిధిః;-

౪౨౪౬. కారణత్వంవిధీయతాంనామ,

౪౨౪౭. తథాపి,[సద్-బ్రహ్మా-ఽ³త్మా]దిశబ్దవత్, శమ్భుశబ్దస్యసామాన్యశబ్దత్వాత్ నారాయణఏవపర్యవసానంన్యాయ్యమ్"ఇతి.- [20]

౪౨౪౮. "శివాదిశబ్దానాం నారాయణశబ్దాపేక్షయాసాధారణత్వాత్.

౪౨౪౯. బహ్వీషూపనిషత్సునారాయణాదిశబ్దనిర్దేశాత్,

౪౨౫౦. తత్రాప్యేకైకత్రనారాయణశబ్దాభ్యాసాచ్చ,

౪౨౫౧. తదానుగుణ్యేనార్థోవర్ణనీయః"ఇతిచాత్రానుసన్ధేయమ్.

మూ - ౧ - ప్రతిపాదనపరత్వేన్ - ౧. పరి - ౪ - ౫ - ౧౧న.

౨ - త్వవిధిపరవా - ౧ - ౨.

వ్యా - ౧ - త్వాత్కారణస్యై - ౯. ౨ - ఏకఏవ - ౪ - ౫. ౩ - ఆత్మ - ౩న.

(౧౨౧౨) యదపి, "తతోయదుత్తరతరమ్"[1] ఇత్యత్ర, పురుషాదన్యస్య పరతరత్వం ప్రతీయతే" ఇత్యభ్యధాయి;-

(౧౨౧౩) తదపి, "యస్మాత్పరన్నాపరమస్తికిఞ్చిద్యస్మాన్నాణీయోనజ్యాయోస్తికశ్చిత్"[2], - [5]

(౧౨౧౪.) 'యస్మాత్-అపరమ్-యస్మాత్ - అన్యత్ - కిఞ్చిదపిపరంనాస్తి-కేనాపిప్రకారేణపురుషవ్యతిరిక్తస్యపరత్వంనాస్తి' ఇత్యర్థః.

(౧౨౧౨)-(౧౨౧౯) ౪౨౫౨. ["తతోయదుత్తరతరమ్"] ఇత్యాదిశ్రుతేరర్థమాహ (యదపి-) ఇత్యాదినా.-

(౧౨౧౩) ౪౨౫౩. (తదపి) (ప్రత్యుక్తమ్) ఇత్యన్వయః (౧౨౧౯) [10]

(౧౨౧౪) ౪౨౫౪. "తతోయదుత్తరతరమ్"[1] ఇత్యాదివాక్యాత్పూర్వం ["యస్మాత్పరమ్"][2] ఇత్యాది[2] వాక్యమ్,-

౪౨౫౫. తస్యార్థంవక్తుమన్వయమాహ (యస్మాదపరమ్-) ఇతి.-

౪౨౫౬. (యస్మాత్-) ఇత్యాదిపఞ్చమ్యన్తపదేన [పర] శబ్దస్యాన్వయే సతిసమనిషేధోనకృతస్స్యాత్;- [15]

౪౨౫౭. [అపర] శబ్దేనపఞ్చమ్యన్తపదస్యాన్వయే సతిసమాభ్యధికోభయనిషేధఃకృతస్స్యాత్;-

౪౨౫౮. తథాసతి, "నాన్యఃపన్థాః"[3] ఇతిపురుషవేదనస్యైవమోక్షోపాయత్వప్రతిజ్ఞానస్యప్రాకరణికస్యాప్యానుగుణ్యమ్.- [20]

౪౨౫౯. పఞ్చమ్యన్తపదస్యాన్యశబ్దేనాన్వయశ్చ శ్రుతిస్మృతిషు దృశ్యతే ఇతి,

౪౨౬౦. "నేత్యేతస్మాదన్యత్పరమస్తి"[4] "తస్మాద్ధాన్యంనపరః కిఞ్చనాస"[5] "ఏకస్సమస్తంయదిహాస్తికిఞ్చిత్తదచ్యుతోనాస్తిపరంతతోన్యత్"[6] ఇత్యాదిషు;- [25]

౧॥ శ్వే - ౩ - ౧౮. ౨॥ శ్వే - ౩. ౩॥ తై - పు. ౪॥ ౫॥ ౨అష్ట - ౮ ప్ర - ౯ అను. ౬॥

మూ - ౧ - తర - ౧ - ౬న. ౨ - అపి - ౧న.

వ్యా - ౧ - ఆది - ౯న. ౨ - వాక్యాన్తరస్యార్థం - ౯ - ౧౦. ౩ - అపి - ౯న. ౪ - దన్యతో - ౯.

(౧౨౧౫.) [అణీయస్త్వమ్]·- సూక్ష్మత్వమ్·-

(౧౨౧౬.) [జ్యాయస్త్వమ్].-సర్వేశ్వరత్వమ్.-

(౧౨౧౭.) "సర్వవ్యాపిత్వాత్ సర్వేశ్వరత్వాత్ ¹అస్య,-ఏతద్వ్యతిరిక్తస్యక²స్యాప్యణీయస్త్వమ్³జ్యాయస్త్వఞ్చనాస్తి" ఇత్యర్థః. [5]

(౧౨౧౮.) "యస్మాన్నాణీయోనజ్యాయోఽస్తికశ్చిత్"¹ ఇతిపురుషాదన్యస్యకస్యాపిజ్యాయస్త్వంనిషిద్ధమ్ ఇతి,

(౧౨౧౯.) తస్మాదన్యస్యపరత్వంనయుజ్యతే' ఇతిప్రత్యుక్తమ్·

౪౨౬౧. " నతత్సమశ్చాభ్యధికశ్చ దృశ్యతే"² ఇతిశ్రుత్యైకార్థ్యఞ్చ;- [10]

౪౨౬౨. "యస్మాత్-పరమ్" ఇత్యన్వయేఽపి, పురుషాదన్యస్యపరత్వవాదోఽనుపపన్నఏవ·

౪౨౬౩. కైశ్చిదేవంవ్యాఖ్యాతమ్, "పరమిత్యుత్కృష్టనిషేధః, అపరమితిసమనిషేధః" ఇతి.-

౪౨౬౪. తదయుక్తమ్:- [15]

౪౨౬౫. అన్యపర్యాయస్యాపరశబ్దస్యసమవాచిత్వాస్వారస్యాత్,

౪౨౬౬. సమానవిభక్త్యన్తపదయోఃస్వతఃప్రాప్తసామానాధికరణ్యభఙ్గాత్,

౪౨౬౭. వ్యధికరణత్వసూచకశబ్దాద్యభావాచ్చ;- [20]

౪౨౬౮. తస్మాత్,యథోక్తఏవార్థః·

(౧౨౧౫) ౪౨౬౯· ("యస్మాన్నాణీయోనజ్యాయోఽస్తికశ్చిత్") ¹ఇత్యేతద్వ్యాచష్టే (అణీయస్త్వమ్-)ఇతి

(౧౨౧౬) ౪౨౭౦·¹(జ్యాయస్త్వమ్-) ఇతి·- (జ్యాయస్త్వమ్) ధారక²త్వమ్,-నియన్తృత్వాదిగుణైరుత్కృష్టత్వమ్;- [25]

౧॥శ్వే - ౩. ౨॥శ్వే - ౬.

మూ - ౧ - అస్యైవైత - ౨ - ౬. ౨ - స్యచిదణీ-౧. ౩-జ్యాయస్త్వఞ్చ-౧ -౯న.

వ్యా - ౧ - జ్యాయస్త్వమితి - ౩ - ౪ - ౫ - ౯న. ౨ - త్వనియ - ౪ - ౫ - ౮.

(౧౨౨౦.) కస్తర్హి అస్యవాక్యస్యార్థః?:-
(౧౨౨౧) అస్యప్రకరణస్యోపక్రమే, "తమేవంవిదిత్వాతిమృత్యుమేతి-నాన్యఃపన్థావిద్యతేఽయనాయ"[1] ఇతిపురుషవేదనస్య అమృతత్వహేతుతామ్ తద్వ్యతిరిక్తస్యాపథతాఞ్చ ప్రతిజ్ఞాయ, [5]
(౧౨౨౨.) "యస్మాత్పరన్నాపరమస్తికిఞ్చిత్ ... తేనేదంపూర్ణంపురుషేణసర్వమ్"[2,3] ఇత్యేతదన్తేనపురుషస్యసర్వస్మాత్ పరత్వంప్రతిపాదితమ్;-

---

౪౨౭౧. అత్రచనియన్తృత్వేన(జ్యాయస్త్వమ్)వివక్షితమ్,
౪౨౭౨. "ప్రశాసితారంసర్వేషామణీయాంసమణీయసామ్"[3] ఇత్యాదివచనానుసారాత్:-
౪౨౭౩. "యస్మాత్పరంనాపరమ్"[2] ఇత్యాదివాక్యే, పురుషాదన్యస్యపరత్వనిషేధాత్,
౪౨౭౪. తద్విరుద్ధంతదన్యస్యాధికత్వ ప్రతిపాదనపరత్వంవ్యాహతమ్" ఇత్యర్థః [15]
(౧౨౨౦) ౪౨౭౫. "యస్మాత్పరమ్"[2] ఇత్యాదివాక్యేపరత్వనిషేధఃవక్ష్యమాణపరవ్యతిరిక్తవిషయః,
౪౨౭౬. 'గోబలీవర్ద'[4] న్యాయాత్ "ఇతిశఙ్కాయామ్,
౪౨౭౭. "అనన్యథాసిద్ధస్యైవసఙ్కోచకత్వాత్,
౪౨౭౮. "తతోయదుత్తరతరమ్"[5] ఇతివాక్యస్యచాన్యథా [20] సిద్ధత్వాత్,
౪౨౭౯. "యస్మాత్పరమ్"[2] ఇతివాక్యే పరశబ్దోనసఙ్కోచితవ్యః ఇతిసిద్ధాన్తినోమతమభిప్రేత్య,
౪౨౮౦. అస్యవాక్యస్యాన్యథానిర్వాహఃకథమ్?:" ఇత్యాహ (కస్తర్హి-) ఇతి. [25]
(౧౨౨౧) ౪౨౮౧. అస్యార్థంవక్తుంప్రకరణంయోజయతి (అస్య-) ఇతి.

౧॥ శ్వే-౬. ౨॥ శ్వే - ౩. ౩॥ మ - స్మృ - ౧౨ - ౧౨౨. ౪॥
౫॥ అథ - శిఖోప.

మూ - ౧ - హేతుతా - ౧. ౨ - ఞ్చేదితితేనే - ౧. ౩ - ఇత్యన్తే - ౨ - ౧౦.

వ్యా - ౧ - ఆది - ౯న. ౨ - పరత్వవ్య - ౧. ౩ - థాసిద్ధని - ౮.

17-8-82.

(౧౨౨౩.) యతఃపురుషతత్త్వమేవఉత్తరతరం "తతోయదుత్తరతరమ్" [1] పురుషతత్త్వమ్;-

(౧౨౨౪.) తదేవఅరూపమ్,-

(౧౨౨౫.) అనామయమ్,- [5]

(౧౨౨౬.) "యఏతద్విదురమృతాస్తేభవన్తిఅథేతరేదుఃఖమేవాపియన్తి" [2] [1]ఇతిపురుషవేదనస్య అమృతత్వహేతుత్వమ్,-తదితరస్య[2]చాపథత్వంప్రతిజ్ఞాతంసహేతుకః[3]ముపసంహృతమ్.-

(౧౨౨౭.) అన్యథా,

(౧౨౨౮.) ఉపక్రమ[4]గతప్రతిజ్ఞాభ్యాం విరుధ్యతే;- [10]

(౧౨౨౩) ౪౨౮౨. ఉక్తప్రకరణవాక్యానుగుణ్యేన ("తతోయదుత్తరతరమ్".) [1]ఇతివాక్యస్యార్థమాహ (యతః)ఇతి.

(౧౨౨౪) ౪౨౮౩. (అరూపమ్).-కర్మకృతప్రకృతిసమ్బన్ధరహితమ్ఇత్యర్థః.

(౧౨౨౫) ౪౨౮౪. (అనామయమ్).- తత్కృత[1]దుఃఖాదిసమ్బన్ధరహితమిత్యర్థః. [15]

౪౨౮౫. ["తతః"] ఇతిపఞ్చమ్యన్తపదమ్,హేత్వర్థ [2]పరత్వేన యోజితమ్.

(౧౨౨౭) ౪౨౮౬. అన్యథాదూషణమాహ (అన్యథా-) ఇతి.

(౧౨౨౮) ౪౨౮౭. (ఉపక్రమగత ప్రతిజ్ఞాభ్యామ్).- "పురుషవేదనస్యముక్తిహేతుత్వప్రతిజ్ఞయా,-తదన్య స్యానుపాయత్వ [20] ప్రతిజ్ఞయాచ"ఇత్యర్థః.

౪౨౮౮. హేత్వర్థత్వాభావేపిపురుషాదన్య[3]త్వసిద్ధిః:-

౪౨౮౯. "ప్రథమాదినిర్దిష్ట[4]స్యశాబ్దప్రాధాన్యం వైయ్యాకరణన్యాయసిద్ధమ్'ఇతి,

౪౨౯౦. 'పురుషేణసర్వమ్' [3] ఇతిసర్వశబ్దార్థస్యజగతః [25] ప్రథమానిర్దిష్టత్వాత్,-అవ్యవహితత్వాచ్చ,

౪౨౯౧. తచ్ఛబ్దస్యతత్పరామర్శి[5]త్వస్యైవయుక్తత్వాత్,

౧॥శ్వే - ఉ - ౩ - ౧౮. ౨॥శ్వే - ఉ - ౩ - ౧౮. ౩॥ తై-నా-౬-౧౦-౧౯.

మూ - ౧ - ఇతి - ౯ - ౮న. ౨ - చ - ౨ - ౪ - ౫ - న. చానుపాయిత్వంప్ర-౧౦. ౩-ముదాహృతం - ౮. ౪ - గత - ౧ - ౬ - ౧౦న. [30]

వ్యా - ౧ - సుఖదుఃఖా - ౯. ౨ - పర - ౩ - ౪ - ౫ ౮న. ౩ - స్వపరత్వని - ౬. ౪ - శబ్దస్యప్రా - ౩ - ౪ - ౫. ౫ - త్వాత్ - ౧.

(౧౨౯.) పురుషస్యైవశుద్ధి గుణయోగేనశివశబ్దాభిధేయత్వమ్, "శాశ్వతంశివమచ్యుతమ్" ౧ ఇత్యాదినాజ్ఞాతమేవ;-

(౧౩౦.) పురుషఏవశివశబ్దా[1]భిహిత[2] ఇత్యనన్తరమే[3]వవదతి,

(౧౩౧.) "మహాన్ప్రభుర్వైపురుషః సత్వస్యైషప్రవర్తకః"౨ఇతి- [5]

౪౯౨. ["తతః"] ఇతిపదేన "తేనేదంపూర్ణంపురుషేణసర్వమ్" 3 ఇతిప్రథమనిర్దిష్టంజగద్వ్య[1]హ్యతఇతి,

౪౯౩. జగతఉత్తరః ప[2]రఃపురుషఏవాభిధీయతే" ఇతి కేచిదాచార్యాః;-

౪౯౪. తచ్చోపపన్నమ్- [10]

౪౯౫. ఏవమ్, (ఉపక్రమగతప్రతిజ్ఞా)నురోధేన, "యస్మాత్పరమ్" ౪ ఇత్యాదివాక్యకృతాధికనిషేధానురోధేన[3]చ,

౪౯౬. "తతోయదుత్తరతరమ్" ౫[4]ఇత్యాదివాక్యంపురుషస్యైవపరత్వ పరముక్తమ్.

(౧౨౯) ౪౯౭. "సర్వాననశిరోగ్రీవః" ౬ ఇ[5]త్యాదివాక్యావగతస్య [15] శివశబ్దస్యార్థమాహ (పురుషస్యైవ-) ఇతి.

౪౯౮. (ఆది) శబ్దేన "సర్వశ్శర్వశ్శివస్థాణుః" ౭ "శివంకర్మాస్తు" ౮ [6]ఇత్యాదిప్రయోగోవివక్షితః.-

౪౯౯. *"సర్వాననశిరోగ్రీవత్వఞ్చ, "సహస్రశీర్షాపురుషః" ౯ ఇత్యస్యప్రత్యభిజ్ఞాపకమ్, [20]

౫౦౦. భగవచ్ఛబ్ద[7]స్తుపురుషజ్ఞాపకః" ఇత్యనుసన్ధేయమ్.

(౧౩౦) ౫౦౧. "ఉత్తరత్రాపిపురుష ప్రతిపాదనాచ్ఛివశబ్దః పురుషపరః" ఇత్యాహ (పురుషః) ఇతి.

(౧౩౧) ౫౦౨. ["మహాన్ప్రభుర్వైపురుషస్సత్వస్యైషప్రవర్తకః"] ౨ఇత్యత్ర, [25]

౫౦౩. ["ఏషః"]ఇతిపదేనశివశబ్దాధిహితప్రత్యభిజ్ఞాపితః.

౧॥ తై - ఉ - నా - ౬ - ౧౧. ౨॥ శ్వే - ఉ - ౩ - ౨. ౩॥ తై-నా-౬-౧౦-౧౯. ౪॥ శ్వే - ఉ - ౩.౫॥ శ్వే - ఉ . ౩.౬॥ శ్వే - ఉ - ౩. ౭॥ సహస్రనా - ౧౮. ౮॥ పుణ్యాహప్ర. ౯॥ తై - పు.

మూ - ౧ - భిధేయఇ - ౧ - ౮ - ౧౦. ౨ - ఇత్యత్రానన్త - ౧ - ౨ - ౪ - ౫. ౩ - వచవద - ౮.

వ్యా - ౧ - హితమితి - ౯. ౨ - రమవు - ౧. ౩ - చ - ౧ - ౪ - ౫ - ౮ - న. ౪- ఆది - ౪ - ౫ - ౮ - ౯న. ౫ - ఆది - ౧న. ౬ ఆది - ౧న. ౭ - తు - ౪ - ౫ - న.

(౧౨౩౨.) ఉక్తేనైవన్యాయేన “నసన్నచాసచ్ఛివఏవ కేవలః”[1] ఇత్యాది సర్వం నేయమ్.-

(౧౨౩౩.) కిఞ్చ,

౪౩౦౪. ఏవమ్, కారణవాక్యబలాదుపాస్యవిశేషనిర్ణయపర [5] నారాయణానువాకేనచ నారాయణస్యైవ[1] పరత్వముక్తమ్.-

(౧౨౩౨) ౪౩౦౫. “ఏవమ్,[2] దేవతాన్తరస్యాపిపరత్వే, [‘నసన్నచాస[3]చ్ఛివ ఏవకేవలః’][1] ఇతికారణవాక్యమ్,

౪౩౦౬. ‘యఃపరస్సమహేశ్వరః’ ఇత్యుపాస్యవిశేషనిర్ణయ [10] పరవాక్యఞ్చాస్తి” ఇత్యత్రాహ[4] (ఉక్తేనైవ-) ఇతి.-

౪౩౦౭. “ (ఉక్తేనైవ) న్యాయేనకారణవాక్యైః,- నారాయణస్యైవపరమకారణత్వప్రతిపాదనాత్,

౪౩౦౮. అనన్యపరనారాయణానువాకాదిభిః, తస్యైవసర్వస్మాత్పరత్వనిశ్చయాత్, [15]

౪౩౦౯. బ్రహ్మరుద్రాదీనామ్, తత్సృజ్యత్వసంహార్యత్వ శ్రవణాచ్చ,

౪౩౧౦. అర్థాన్తరేషుదృష్టప్రయోగానాంశివ-మహేశ్వరాది శబ్దానాంసాధారణత్వాత్,

౪౩౧౧. తేషాంనారాయణపరత్వేనప్రయోగదర్శనాత్, [20]

౪౩౧౨. [5]బహ్వీషూపనిషత్సునారాయణాది శబ్దనిర్దేశాత్,

౪౩౧౩. [6]ఏకైకతోపనిషది నారాయణాది శబ్దాభ్యాసాచ్చ,

౪౩౧౪. శివాదిశబ్దోపి, సద్-బ్రహ్మ[7]దిశబ్దవత్, నారాయణపర్యవసాయీ” ఇత్యర్థః.

(౧౨౩౩.) ౪౩౧౫. తత్ర, “‘యద్వేదాదౌస్వరః’[2] ఇత్యాదివాక్యస్య, నకేవలంప్రకరణాన్తరవాక్యైర్నారాయణ పరత్వనిశ్చయః,

౪౩౧౬. అపితు, తస్యైవపూర్వాపరపర్యాలోచనయాచ,- నారాయణపరత్వంగమ్యతే:” ఇత్యాహ (కిఞ్చ-) ఇతి.

1శ్వే - ఉ - ౪ - ౩ ౫. 2తై - నా - ౬ - ౧౦ - ౨౪.

వ్యా - ౧ - పురుషత్వ - ౬. ౨ - వేదవేదాన్తాన్త రేసస - ౯. ౩ - సదితివా - ౧ - ౨ - ౯. ౪ - ఉక్తేనైవన్యాయేనేతికార - ౯. ౫ - బహుషూప - ౧-౨. ౬. ఏకతత్రైవోప. ౯. ౭ - ప్రశబ్దాదివ - ౨.

(౧౨౩౪.) "నతస్యేశేకశ్చన"[1] ఇతినిరస్తసమాభ్యధిక సమ్భావనస్య పురుషస్య, "అణోరణీయాన్"[2] ఇత్యస్మిన్ననువాకే,

(౧౨౩౫.) వేదాద్యన్తరూపతయా,

(౧౨౩౬.) వేదబీజభూతప్రణవస్య, [5]

(౧౨౩౭.) ప్రకృతిః[1]భూతాకార వాచ్యతయామహేశ్వరత్వం ప్రతిపాద్య,

(౧౨౩౮.) దహరపుణ్డరీ[3]కమధ్యస్థాకా[4]శవర్తితయోపాస్యత్వముక్తమ్.-

---

(౧౨౩౪) ౪౩౧౭. "అస్యవాక్యస్యపురుషాదన్యస్యోత్కర్షపరత్వమ్,
౪౩౧౮. ప్రథమానువాకోక్తపురుషవ్యతిరిక్త పరత్వనిషేధవ్యాహతమ్"ఇతిదర్శయితుం["నతస్యేశే"][1] ఇత్యాద్యు[10] క్తమ్.

(౧౨౩౫) ౪౩౧౯. "యద్వేదాదౌ"[3] ఇత్యస్యార్థమాహ(వేదాద్యన్త-)ఇతి.
౪౩౨౦. "వేదస్యప్రణవః,ఉత్పాదకత్వాదాదిః,
౪౩౨౧. తల్లయస్థానత్వాదన్తశ్చ" ఇత్యభిప్రాయేణ(వేదాద్యన్తరూపతయా-) ఇత్యుక్తమ్. [15]

(౧౨౩౬) ౪౩౨౨. అతఏవ (వేదబీజభూతః)(ప్రణవః).

(౧౨౩౭) ౪౩౨౩. "తస్యప్రకృతిలీనస్య"[4] ఇతిపదంవ్యాచష్టే(ప్రకృతిభూతాకారవాచ్యతయా-)ఇతి.-
౪౩౨౪. "ప్రకృతిలీనత్వన్నామ,ప్రకృతిభూతాకారావస్థత్వమ్,
౪౩౨౫. అకారావస్థప్రణవవాచ్యత్వన్నామ,అకారవాచ్య[20] త్వమేవ" ఇత్యర్థః.-
౪౩౨౬. "అకారేణోచ్యతేవిష్ణుస్సర్వలోకేశ్వరోహరిః"[5] "అకారోవిష్ణువాచకః"[6] ఇతి శ్రుతిస్మృతివచనాత్,
౪౩౨౭. అకారవాచ్య[1]స్యనారాయణస్యైవ (మహేశ్వర)త్వముక్తమ్"ఇత్యర్థః. [25]

(౧౨౩౮) ౪౩౨౮. (దహర)ఇతి.-"యద్వేదాదౌ"[3] ఇతివాక్యేదేవతాన్తరస్యపరత్వకథనాత్,
౪౩౨౯. తదేవ(దహరపుణ్డరీ)కాన్తరుపాస్యమ్"ఇతి[1]చేత్ ;-

౧॥తై - నా - ౬ - ౧ - ౯. ౨॥కఠ - ఉ - ౨ - ౨౦. ౩॥తై - నా - ౬ - ౧౦ - ౨౪. ౪॥తై - నా - ౬ - ౧౦ - ౨౪. ౫॥ ౬॥

మూ - ౧ - అస్మన్ - ౧౦న. ౨ - బీజభూతా-౪ - ౫. ౩ - కాకాశ - ౧. ౪ - శాన్తర్వర్తి - ౧౦.

తా - ౧ - స్సః - ౧ - ౨ - ౯న. ౨ - త్యాదివా - ౩. ౩ - చేన్న - ౮ - ౯.

(౧౨౩౯.) అయమర్థః:- ‘‘సర్వస్య వేదజాతస్య ప్రకృతిః, ప్రణవ[1]ఉక్తః,
(౧౨౪౦.) ప్రణవస్య[2] చ ప్రకృతిరకారః;
(౧౨౪౧.) ప్రణవవికారో వేదః, స్వప్రకృతిభూతే ప్రణవే లీనః;
(౧౨౪౨.) ప్రణ[3]వోప్యకారవికారభూతః, స్వప్రకృతావకారే లీనః; [5]
(౧౨౪౩.) ‘‘తస్య-[4]ప్రణవప్రకృతిభూ[5]తస్యాకారస్య-యః-పరః-వాచ్యః-[6]సఏవ-మహేశ్వరః’ ఇతి;-
(౧౨౪౪.) సర్వవాచకజాతప్రకృతిభూతాకారవాచ్యః, సర్వవాచ్యజాతప్రకృతిభూ[7]తనారాయణో యః-సః-మహేశ్వరః’’ఇత్యర్థః.

౪౩౩౦. ‘‘తతో౽పి, నారాయణస్యైవ మహేశ్వరత్వప్రతి[10]పాదనాత్,

౪౩౩౧. సఏవ(దహరపుణ్డరీ)కేఽప్యుపాస్యః’’ఇత్యర్థః.

(౧౨౩౯) ౪౩౩౨. ‘‘అస్మిన్వాక్యే ప్రణవవేదయోః,- అకారప్రణవయోశ్చ ప్రకృతివికృతిభావః కథమవగతః?,

౪౩౩౩. అకారప్రసఙ్గశ్చ కః?, [15]

౪౩౩౪. తద్వాచ్యత్వపరశ్శబ్దః కః?’’ ఇత్యపేక్షాయా మాహ (అయమర్థః) ఇతి .-

౪౩౩౫. ‘‘‘యో వేదాదౌ స్వరః ప్రోక్తో వేదాన్తే చ ప్రతిష్ఠితః’[1] ఇత్యనేనైవ ప్రకృతివికృతిభావస్సిద్ధః;-

౪౩౩౬. ‘ప్రకృతిలీనస్య’[2] ఇత్యనేన అకారశ్చావగతః;- [20]

౪౩౩౭. ‘యః పరః’ ఇతి పరశబ్దేన వాచ్యత్వఞ్చావగతమ్;-

౪౩౩౮. ‘ఇదం పరస్తాత్పరః’[3] ఇత్యాదిషు పరశబ్దస్య వాచ్యతార్థత్వాత్:’’ఇత్యర్థః.

(౧౨౪౪) ౪౩౩౯. తర్హి, ‘‘అకారస్య పర ఇతి వక్తవ్యమ్;

౪౩౪౦. ‘ప్రకృతిలీనస్య’’ ఇతి వచనవ్యక్తేః కో౽భిప్రాయః?; [25]

౪౩౪౧. అకారవాచ్య[1]స్యైవ మహేశ్వరత్వే, కథం నారాయణస్య పరత్వసిద్ధిః?’’ ఇత్యత ఆహ (సర్వవాచక-) ఇతి.-

---

౧॥ తై - నా - ౬ - ౧౦ - ౨౪. ౨॥ తై - నా - ౬ - ౧౦-౨౪. ౩॥

మూ - ౧ - ఉక్తః - ౧ - ౨ - ౬ - ౯ - ౧౦న. ౨ - చ - ౧౧ - ౧౨న. ౩ - అపి - ౧౧ - న. ౪ - చప్రణ - ౬ - ౧౦. ౫ - తాకార - ౧౦ - ౧౧. ౬ - ఏవ - [30] ౪ - ౫ - ౯న. ౭ - కశబ్దజా - ౧౦. ౮ - తో నా - ౧-౧౦.

వ్యా - ౧ - ఏవ - ౪ - ౫ - ౮ - ౯న.

(౧౨౪౫.) యథోక్తం[1] భగవతా, "అహం కృత్స్నస్య జగతః ప్రభవః ప్రలయ స్తథా-మత్తః పరతరం నా[2]న్యత్ కిఞ్చిదస్తి ధనఞ్జయ"[౧]-

(౧౨౪౬.) "అక్షరాణామకారోఽస్మి" [౨] [3]ఇతి,-

(౧౨౪౭.) "అ ఇతి బ్రహ్మ" [3] ఇతి [4]చ శ్రుతేః [5]

(౧౨౪౮.) "అకారో వై సర్వా వాక్" [౪] ఇతి [5]చ-

(౧౨౪౯.) వాచకజాతస్యాకారప్రకృతిత్వమ్;-

(౧౨౫౦.) వాచ్యజాతస్య బ్రహ్మప్రకృతిత్వం సుస్పష్టమ్;-

(౧౨౫౧.) అతః, "బ్రహ్మణోఽకారవాచ్యతాప్రతిపాదనాత్, అకారవాచ్యో నారాయణ ఏవ మహేశ్వరః" ఇతి సిద్ధమ్.- [10]

౪౩౪౨. "(వాచ్యజాతప్రకృతిభూతః), (వాచకజాతప్రకృతిభూతేన వాచ్యః' ఇతి జ్ఞాపనమ్ "ప్రకృతిలీనస్య"[×] ఇతి వచనవ్యక్తేః ప్రయోజనమ్;-

౪౩౪౩. (వాచ్యజాతప్రకృతిభూత) స్య నారాయణత్వం వాక్యాన్తరావగతమ్:" ఇతి భావః. [15]

(౧౨౪౫) ౪౩౪౪. భగవతో[2] వాచ్యజాతప్రకృతిత్వే, అకార[3]స్య వాచకజాతప్రకృతిత్వే చ భగవద్వచనమాహ (యథోక్తమ్-) ఇతి.

(౧౨౪౬) ౪౩౪౫. ["అక్షరాణామకారోఽస్మి"-] [౨]ఇత్యనేన వాచ్యవాచకభావసంబన్ధశ్చ లబ్ధః.

(౧౨౪౭) ౪౩౪౬. [4]అకారవాచ్యత్వే శ్రుతిమాహ ["అ ఇతి బ్ర[5]హ్మ"-] ఇతి.

(౧౨౪౮) ౪౩౪౭. అకారస్య వాచకజాతప్రకృతిత్వేఽపి శ్రుతిమాహ ["అకారో వై"] ఇతి.- [ఇత్యర్థః.

(౧౨౪౯) ౪౩౪౮. (వాచకజాతస్యాకార ప్రకృతిత్వమ్-) ఇతి.- జ్ఞాయత

(౧౨౫౦) ౪౩౪౯. "బ్రహ్మణో వాచ్యజాతప్రకృతిత్వం శ్రుతిసిద్ధమ్" ఇత్యాహ (వాచ్య-) ఇతి [25]

(౧౨౫౧) ౪౩౫౦. [6]ఉక్తం నిగమయతి (అతః) ఇతి.-

౧॥గీ - ౮ - ౭ - ౬. ౨॥గీ - ౧౦ - ౩౩. ౩॥ ౪॥

౫॥ తై-నా-౬-౧౦-౨౪.

మూ - ౧ - భగవతా - ౧స. ౨ - క్కి - ౮. ౩ - ఇతి - ౮స. ౪ - చ - ౧౧ - ౧౨ స. ౫ - చ - ౧స.

వ్యా - ౧ - ణస్యపరత్వం వా - ౩. ౨ - నారాయణస్య వా - ౯. ౩ - స్యచ వా - ... - నారాయణస్య అకారా - ౯. ౫ - శ్రుతిరితి - ౧ - ౨ - ౪ - ౫. ౬ - ఉక్తమర్థం ని- ౩.

(౧౨౫౨.) తస్యైవ "సహస్రశీర్షం దేవమ్" [1] ఇతి కేవల[1]పరతత్త్వ విశేష ప్రతిపాదనపరేణ నారాయణానువాకేన, సర్వస్మాత్ పరత్వం ప్రపఞ్చితమ్;-

(౧౨౫౩.) అనేన అనన్యపరేణ ప్రతిపాదితమేవ[2]పరతత్త్వమ్;- [5]

(౧౨౫౪.) "అన్యపరేషు[3]సర్వేష్వపి వాక్యేషు కే[4]నాపి శబ్దేన ప్రతీయమానం తదేవేత్యవగమ్యతే" ఇతి,- "శాస్త్రదృష్ట్యా తూపదేశో వామదేవవత్" [2]ఇతి సూత్రకారేణనిర్ణీతమ్:-

(౧౨౫౫.) తదేతత్పరం బ్రహ్మ,-క్వచిత్ బ్రహ్మశి[5]వాదిశబ్దా[6]వగతమితి కేవల బ్రహ్మశివయోర్న పర[7]త్వప్రసఙ్గః;- [10]

(౧౨౫౬.) [8]అస్మిన్ననన్యపరే ఽనువాకే, తయోరిన్ద్రాదితుల్యతయా తద్విభూతిత్వప్రతిపాదనాత్;

౪౩౫౧. ఏవమ్, మహేశ్వర శబ్దస్య సాధారణత్వాత్, [మ్.

౪౩౫౨. ప్రకరణపర్యాలోచనయా[2]చ, నారాయణపరత్వముక్త

(౧౨౫౨) ౪౩౫౩. "నారాయణస్యైవ[3]తత్తచ్ఛబ్దవాచ్యస్య పరత్వమ్,

౪౩౫౪. ఉత్తరానువాకేకణ్ఠోక్తమపి" ఇత్యాహ (తస్యైవ-) ఇతి.

(౧౨౫౩) ౪౩౫౫. "విశ్వాధికో రుద్రో మహర్షిః" [3] "ప్రజాపతిః ప్రజా అసృజత" [4]ఇత్యాదిష్వన్యేష్వపి వాక్యేషు,

౪౩౫౬. శివాదేః కారణత్వమాశఙ్క్యాహ (అనేన-) ఇతి.

౪౩౫౭. "విశ్వాధికో రుద్రః" [3] ఇత్యాదివాక్యాన్యపి, [20]

౪౩౫౮. అన్యపరత్వాత్,-ఉక్తార్థానుగుణత్వేన వర్ణనీయాని" ఇత్యర్థః.

(౧౨౫౫) ౪౩౫౯. "కేనాపి శబ్దేన ప్రతీయమానం తదేవాస్తు,-

౪౩౬౦. తతః కిమ్?" ఇత్యత్రాహ (తదేతత్-) ఇతి.

(౧౨౫౬) ౪౩౬౧. (ఇన్ద్రాదితుల్యతయా-) ఇతి.- [25]

౪౩౬౨. (ఆది) శబ్దేన విశ్వముక్తాత్మవివ[4]క్షా.

౧॥ తై - నా - ౬ - ౧౧. ౨॥ బ్ర - సూ - ౧ - ౧ - ౩౧. ౩॥ తై - నా - ౬ - ౧౦ - ౧౯. ౪॥ ౨కా - ౧ప్ర - ౧.

మూ - ౧ - పర - ౧౧ - ౧.౨న. పరత్వ - ౮ - ౧౦. ౨ - పరత్వం - ౨ - ౧౧ - ౧౨. ౩ - సర్వవా - ౧ - ౨. ౪ - అపి - ౪ - ౫న. ౫ఆది - ౧ - ౨ - ౪ - ౫న. ౬- దవ౫ - ౧౧. ౭ - తత్త్వ - ౧౧ - ౧౨. త్వప్రసక్తిః - ౧. ౮ - తస్మిన్న - ౧.

వ్యా - ౧ - తత్పరిక - ౯. ౨చ - ౪ - ౫న. ౩ - తత్ - ౩ - ౮న. ౪ - జ్ఞాప్తి - ౯.

(౧౨౫౭.) క్వచిత్, ఆకాశ[1]ప్రాణాదిశబ్దేనపరంబ్రహ్మాభిహితమ్ ఇతి భూతాకాశప్రాణాః దేర్యథానపరత్వమ్.

(౧౨౫౭) ౪౩౬౩. ప్రసిద్ధబ్రహ్మశివయోఃపరత్వాభావేదృష్టాన్తమాహ (క్వచిత్-) ఇతి- [5]

౪౩౬౪. "విశ్వాధికోరుద్రః"[1] ఇత్యస్యాయమర్థః-

౪౩౬౫. [1]అత్ర, "సనోదేవశ్శుభయాస్మృత్యాసంయునక్తు"[2] ఇతి స్వాభిమతప్రార్థనాతాత్పర్యాత్,

౪౩౬౬. హిరణ్యగర్భంప్రతికారణత్వస్యానూద్యత్వాదేవ;-

౪౩౬౭. అనువాదస్యచ, వాక్యాన్తరసాపేక్షస్యతదానుగుణ్యేనవర్ణనీయత్వాత్, [10]

౪౩౬౮. కేనచిద్గుణయోగేన [రుద్ర] శబ్దో నారాయణపరః;-

౪౩౬౯. చతుర్ముఖకారణత్వంచతస్యైవేతి స్పష్టం[3]పశ్యత;-

౪౩౭౦. "అపశ్యత్ స్వస్మాత్ జాయమానమ్"ఇత్యధ్యాహారః,

౪౩౭౧. ఏవంవాయోజనా:-"[రుద్ర] శబ్దఃప్రసిద్ధరుద్రపరఏవ,

౪౩౭౨. [4]సచ,-"మహర్షిః"-త్రికాలజ్ఞానవత్తయాసర్వోత్కృష్టః,

౪౩౭౩. [5]సః,- స్వకారణభూతంహిరణ్యగర్భమపి, కాలత్రయజ్ఞానవత్త్వాజ్జాయమానావస్థమపశ్యత్;

౪౩౭౪. యఏవమపశ్యత్-సః-శుభయాస్మృత్యా-భగవత్స్మరణేన,- మాం-సంయునక్తు"ఇత్యర్థః. [20]

౪౩౭౫. "ఈశ్వరాజ్జ్ఞానమన్విచ్ఛేత్"[3] "ఉపాస్యోహంసదావిప్రైః[6]ఉపాయోస్మిహరేస్స్మృతౌ"[4] "శజటరస్యతుయోభక్తస్సత్తజన్మాన్తరన్నరః-తస్యైవతుప్రసాదేనవిష్ణుభ[7]క్తస్సజాయతే"[5] ఇత్యాదిభిః, [25]

౪౩౭౬. రుద్రస్యభగవజ్జ్ఞానప్రదత్వప్రతిపాదనాత్;-

౧॥తై - నా-౬ - ౧౦ - ౧౯. ౨॥తై - నా - ౬ - ౧౦ ౧౯. ౩॥బ్రహ్మాణ్డపు - ౪॥హరి - వం - కై - ౨౮౦ - ౧౪. ౫॥

మూ - ౧ - ఆది - ౮న. ౨ - దేస్తత్త్వవిశేషస్యయ - ౧. దేర్నయథా - ౧౨.

వ్యా - ౧ - అత్ర - ౧న. ౨ - ఏవమసు - ౯. ౩ - దృశ్యతే - ౯. ౪ - సచ-౪-౫న. ౫ - సః - ౯న. ౬ - స్మిన్‌హరాస్స్మృతః-పా. ౭-క్తః ప్రజా - ౯. క్తః ప్రజా - ౪ - ౫.

(౧౨౫౮.) యత్పునరిదమాకాశజ్ఞతమ్:-

"అథయదిదమస్మిన్ బ్రహ్మపురేదహరంపుణ్డరీకంవేశ్మదహరోఽస్మిన్నన్తరాకాశస్తస్మిన్యదన్తస్తదన్వేష్టవ్యమ్తద్వావవిజిజ్ఞాసితవ్యమ్"[1] ఇత్యత్రఆకాశశబ్దేన జగదుపాదానకారణంప్రతిపాద్య,

(౧౨౫౯.) తదన్తర్వర్తినః కస్యచి[1]త్తత్త్వవిశేషస్య,అన్వేష్టవ్యతాప్రతిపాద్యతే;-

(౧౨౬౦.) అస్యాకాశస్యనామరూపయోర్నిర్వోఢృత్వ[2]శ్రవణాత్,

పురుషసూక్తేపురుషస్య,నామరూపయోఃకర్తృత్వదర్శనాచ్చ,-

(౧౨౬౧.) ఆకాశపర్యాయభూతాత్ పురు[3]షాదన్యస్య అన్వేష్టవ్యత [10] యాఉపాస్య[4]త్వంప్రతీయతే" ఇతి-

---

౪౩౭౭. హిరణ్యగర్భకారణ[1]త్వవాదినఃప్రష్టవ్యాః,

౪౩౭౮. "కిమ్, అణ్డాన్తర్వర్తిసృష్టిః "ప్రజాపతిఃప్రజాఅసృజత" ఇత్యుచ్యతే?;

౪౩౭౯. ఉత,పరమకారణత్వముచ్యతే!," [2]ఇతి:- [15]

౪౩౮౦. ప్రథమఃకల్పో[3]భ్యుపేతః;

౪౩౮౧. ద్వితీయస్తు,ప్రజాపత్యాదిశబ్దానాంసాధారణత్వాత్,

అన్యత్ర[4]చచతుర్ముఖాదేఃసృజ్య[5]త్వాదిశ్రవణాచ్చ,

౪౩౮౨. బహుకారణవాక్యావిరోధేననేయఇతిప్రత్యుక్తఇతి.

(౧౨౫౮) ౪౩౮౩. అథ,వ్యోమాతీతవాదంహృదినిధాయ, [20]

౪౩౮౪. [6]తంసమూలమున్మూలయితుంతత్పరిపాటీముపన్యస్యతి (యత్పునః-) ఇతి.

(౧౨౬౦) ౪౩౮౫. "ఆకాశాన్తర్వర్తినఃకస్యచిదన్వేష్టవ్యతాస్యాత్;-

౪౩౮౬. తతఃకిమ్?" ఇత్యత్రాహ(అస్య-) ఇతి.

౧॥ ఛా - ఉ - ౮ - ౧ - ౧. ౨॥ తైకా - ౧ప్ర - ౧.

మూ - ౧ - చిదన్వే - ౧. చిత్తత్త్వస్యాన్వే - ౧౧. ౨.- ప్రతిపాదనాత్ - ౧. ౩ - షస్యాన్యత్రాన్వే - ౧. ౪ - త్వఞ్చప్రతిపాద్యతఇ - ౧. త్వఞ్చప్రతీ - ౯.

వ్యా - ౧ - త్వ - ౨ - ౪ - ౫ - ౮న. ౨ - ఇతి - ౮న. ౩భ్రుపేతః - ౧. ౪ - చ - ౪ - ౫న. ౫ - ఆది - ౧ - ౩ న. ౬ - తం - ౧ - ౨ - ౮న.

(౧౨౬౨.) అనధీతవేదానామదృష్టశా[1]స్త్రవిదామిదఞ్చోద్యమ్:-

(౧౨౬౩.) [2]యతఃతత్ర శ్రుతిరేవాస్యపరిహారమాహ;-

(౧౨౬౪.) వాక్యకారశ్చ;-

(౧౨౬౫.) "దహరోఽస్మిన్నన్తరాకాశఃకిన్తదత్రవిద్యతేయదన్వేష్టవ్యమ్ [5] యద్వావవిజిజ్ఞాసితవ్యమ్"[1] ఇతి చోదితే,

(౧౨౬౬.) 'యావాన్వాఅయమాకాశస్తావానేషోన్తర్హృదయఆకాశః'[2] ఇత్యాదినా,

(౧౨౬౭.) అస్యాకాశశబ్దవాచ్యస్యపరమపురుషస్య అనవధికమహత్త్వమ్, సకలజగత్కారణతయా సకలజగదాధారత్వఞ్చ ప్రతిపాద్య,

(౧౨౬౮.) 'తస్మిన్కామా[3] స్సమాహితాః'[3] ఇతి,-అపహతపాప్మత్వాది, స త్యకామశబ్దేన సత్యసఙ్కల్ప[4]త్వపర్యన్తగుణాష్టకం నిహితమితి,

(౧౨౬౨) ౪౩౮౭. ఏతత్ప్రతిక్షిపతి(అనధీత-)ఇతి.- [ఇతి.-

౪౩౮౮. (అనధీతవేదానామదృష్టశాస్త్రవిదామిదంచోద్యమ్)

౪౩౮౯. దహరవిద్యాయాఃపూర్వాపరవాక్యమప్యనధీతమ్,

౪౩౯౦. వాక్యకారగ్రన్థాదయశ్చాదృష్టాస్తైరితిభావః.

(౧౨౬౩) ౪౩౯౧. కథమిత్యత్రాహ(యతః)ఇతి. [ఇతి.

(౧౨౬౫) ౪౩౯౨. కథంశ్రుతిరేవపరిహరతీత్యత్రాహ (దహరో[2]ఽస్మిన్-

(౧౨౬౭) ౪౩౯౩. (అస్యాకాశశబ్దవాచ్యస్య)ఇతి,-వక్ష్యమాణగుణజాతమ్,-ఆకాశాన్తర్వర్తిత్వస్వాన్తర్వర్తిత్వా[2]న్తరగతమ్"[20] ఇతిశఙ్కాశమనాయ.-

౪౩౯౪. "యావాన్వా అయమాకాశస్తావానేషో[2]న్తర్హృదయఆకాశః"[2] ఇతివాక్యస్థాకాశశబ్దేనపూర్వోక్తఆకాశ[3]శబ్దస్యార్థ[illegible]తఃస్పష్టమ్.

౧॥ ఛా - ౮ - ౧ - ౧ - ౨. ౨॥ ఛా - ౮ - ౧ - ౧ - ౩. ౩॥

మూ - ౧ - స్త్రాణామిదం - ౨ - ౪-౫-౧౨.౨-యతస్తత్రైవాస్యశ్రుతిరేవప - ౧. యతస్తత్రైవశ్రు - ౬. ౩ - స్సర్వేసమా - ౮. ౪త్వాదిగుణా - ౧. త్వ - ౬ - ౮ - ౧౦ - ౧౨న.

వ్యా - ౧ - వాక్య - ౧ - ౨ - ౪ - ౫న. ౨ - న్తర్గతమి౧౦. ౩ - శబ్ద - ౯న.

(౧౨౬౯.) పరమపురుషవత్, పరమపురుష[1]గుణాష్టకస్యాపిపృథ[2]గ్విజిజ్ఞాసితవ్యతాప్రతిపిపాదయిషయా, "తస్మిన్యదన్తస్తదన్వేష్టవ్యమ్"[1] ఇ[3]త్యుక్తమ్:" ఇతిశ్రుత్యైవ సర్వంపరిహృతమ్.

(౧౨౭౦.) ఏతదుక్తంభవతి,"కిన్తదత్రవిద్యతేయదన్వేష్టవ్యమ్'[2] ఇ[4]త్య[5]స్యచోద్యస్య,

(౧౨౭౧.) [5]"తస్మిన్[6]సర్వస్యజగతఃస్రష్టృత్వమ్,[7] ఆధారత్వమ్,[8]నియన్తృత్వమ్,[9]శేషిత్వమ్, అపహతపాప్మత్వాదయోగుణాశ్చవిద్యన్తే' ఇతి పరిహారః"[10]ఇతి.- [దేశః"[3] ఇతి.-

(౧౨౭౨.) తథాచవాక్యకారవచనమ్, ' "తస్మిన్యదన్తః'[1] ఇతికామవ్యపదేశః" ఇతి కామ్యన్త ఇతికామాః అపహతపాప్మత్వాదయఃగుణాఃఇత్యర్థః.

(౧౨౭౩.) ఏతదుక్తంభవతి, "[11][యత్] ఏతద్దహరాకాశ[12]శబ్దాభిధేయమ్,

---

(౧౨౭౦) ౪౩౯౫. నను,"కింతదత్రవిద్యతే"[2]ఇతిచోద్యానన్తరమ్,
౪౩౯౬. ' ఉభే అస్మిన్ద్యావాపృథివీ అన్తరేవ సమాహితే '[4] ఇత్యాదినా, ద్యావాపృథివీవిద్యున్నక్షత్రాదీనా[15]మాకాశవర్తిత్వంప్రతీయత ఇతి,
౪౩౯౭. నగుణజాతస్యప్రతీతిః" ఇతిశఙ్కాయామాహ (ఏతదుక్తంభవతి-) ఇతి.-
౪౩౯౮. [2]"ఉక్తద్యుపృథివ్యాదీనాం(స్రష్టృత్వ)(ధార)కత్వాదిగుణగణః(అపహతపాప్మత్వా)దిగుణగణశ్చవివక్షి[20]తః"ఇత్యర్థః.

(౧౨౭౨) ౪౩౯౯. " కథంవాక్యకారేణ పరిహృతమ్?" ఇత్యత్రాహ (తథాచ-) ఇతి.-
౪౪౦౦. "కామ్యస్పృహాస్మరాఃకామాః"[5]ఇతినిఘణ్టుః.

(౧౨౭౩) ౪౪౦౧. "గుణివ్యతిరేకేణకథం గుణానాముపాస్యత్వమ్"[25] ఇతిశఙ్కాయామాహ(ఏతదుక్తమ్-) ఇతి.-

---

౧॥ ఛా - ఉ - ౮ - ౧ - ౧. ౨॥ ఛా - ఉ - ౮ - ౧ - ౨. ౩॥ వాక్య - ౪॥ ఛా - ఉ - ౮ - ౧ - ౩. ౫॥

మూ - ౧ - నిహితస్యగుణా - ౧. ౨ - వి - ౧ - ౨ - ౮ - ౧౦న. ౩ - ఉక్తమితి - ౧న. ౪ - అస్య - ౧న. ౫ - అస్మిన్ - ౧౨. ౬ - సర్వస్యజగతః - ౧ - ౬న. ౭ - సర్వజగదాధా - ౧ - ౬. ౮ - సర్వనియ - ౧ - ౬. ౯ - సర్వశేషి - ౧ - ౬. ౧౦ - ఇతి - ౧ - ౬న. ౧౧ - తదేత - ౧౨. ౧౨-పదవాచ్యమ్ని - ౧౨.

వ్యా - ౧ - వీత్యాది - ౧ - ౨ - ౮ - ౯.౨ - ఉక్త - ౯న.

(౧౨౭౪.) నిఖిలజగదుదయవిభవలయలీలమ్,పరంబ్రహ్మ,తస్మిన్[యత్] అ
న్తర్నిహితమ్, అనవధికాతిశయమ్, అపహతపాప్మ త్వాదిగుణా
ష్టకమ్,[తత్]ఉభయఃమప్యన్వేష్టవ్యమ్ విజిజ్ఞాసితవ్యమ్" ఇతి.-

౪౪౦౨. (ఉభయమప్యన్వే[1]ష్టవ్యమ్):- [చే[2]న్న;-
"తచ్ఛబ్దనిర్దిష్టస్యైవా న్వేష్టవ్యత్వాన్నోభయమ్" ఇతి

౪౪౦3. తచ్ఛబ్దఃఉభయపరో నేయః;

౪౪౦౪. "యచ్ఛబ్దనిర్దిష్టంగుణాష్టకమేవేతి,- తచ్ఛబ్దో గుణమా
త్రపరః"ఇతిచేన్న;-

౪౪౦౫. యచ్ఛబ్దపవోభయపరః. [10]

౪౪౦౬. నను,"[యః]-ఆకాశః [యత్]-గుణజాతమ్,ఇతిపుల్లిఙ్గ
నపుంసక[3]రూప యచ్ఛబ్దద్వయంస్యాత్;-

౪౪౦౭. తదత్రనాస్తి:"ఇతిచేత్;-

౪౪౦౮. "త్యదాదీనిసర్వైర్నిత్యమ్"[1] ఇతిత్యదాదీనామేకశే
ష[4]త్వవిధానాత్, [15]

౪౪౦౯. తదన్యతమయచ్ఛబ్దస్యైకశేషత్వమవగమ్యతే;

౪౪౧౦. "నపుంసకమనపుంసకేనైకవచ్చాన్యతరస్యామ్"[2]ఇతి
సూత్రేణనపుంసకశబ్దసన్నిపాతే,

౪౪౧౧. నపుంసకస్యైక[5]శేష్యమ్,- ఏకవ్వేనైకవద్భావశ్చవిధీ
యతే ఇతి; [20]

౪౪౧౨.అత్ర,[యః]-[యత్]- ఇతిపుల్లిఙ్గనపుంసకరూపయచ్ఛబ్ద
ద్వయోపనిపాతే,

౪౪౧3. [యత్]ఇతినపుంసకస్యైకశేష్యమ్,- పకవద్భావశ్చేతి
నిశ్చీయతే,

౪౪౧౪. తస్మాత్,యచ్ఛబ్దేనోభయంవివక్షితమితి. [25]

(౧౨౭౪) ౪౪౧౫. (నిఖిలజగదుదయ-) ఇత్యాదివిశేషణమ్,

౪౪౧౬. "ఆకాశోహవైనామరూపయోర్నిర్వహితా"[3]ఇతిశ్రు
త్యుక్తస్మారణమ్.

౧॥ అష్టా - ౧ - ౨ - ౬౯. ౨॥అష్టా - ౧ - ౨ - ౭౨. 3॥ ఛా - ఉ - ౮ - ౧౪.

మూ - ౧ - యాసక్ష్యేయగుణా - ౧. యాపహ - ౮. ౨అపి - ౧౫.

వ్యా - ౧ - వ్యమితి - ౧ - ౨. ౨ - ౫ - ౪ - ౫ - ౯౫. 3 - లిఙ్గయ - ౬. ౪ -
త్వ - ౨ - ౮ - ౯౫. ౫ - షత్వంఏకవ - ౯.

(౧౨౭౫.) యథాహ, "అథయఇహాత్మానమను విద్యవ్రజన్త్యేతాంశ్చస త్యాన్ కామాంస్తేషాంసర్వేషులోకేషుకామచారోభవతి"౧ఇతి.

(౧౨౭౫) ౪౪౧౭. నను "ఉభయస్యాన్వేష్టవ్యత్వే,ప్రామాణికేసతిహి యచ్ఛబ్దస్సైవనిర్వాహకకార్యః?"ఇత్యతాహ(య [5] థాహ-)ఇతి.-

౪౪౧౮. ఛాన్దోగ్యే "ఆకాశశబ్దస్యపరమాత్మ²పరత్వమాశ్రిత్య హి,-

౪౪౧౯. సర్వత్రాకాశశబ్దానాంపరమాత్మ³పరత్వ మాపాద్య,

౪౪౨౦. తదన్తర్వర్తినస్స్వతన్త్ర వస్త్వన్తరత్వం వ్యో[10] మాతీతవాదిభిరుచ్యతే;

౪౪౨౧. అత్ర, ఛాన్దోగ్యశ్రుతినిర్వాహాదేవ తేషాంమూలఘా తకకృతః' ఇత్యభిప్రాయే⁴నైతావతావిరతిః;

౪౪౨౨. యత్ర,ఆకాశశబ్దనిర్దిష్టస్యపరమాత్మాసాధారణగుణశ్ర వణమ్, [15]

౪౪౨౩. తత్ర,స్వారస్యభఙ్గేనాకాశశబ్దస్యపరమాత్మపరత్వమా శ్రియతే;

౪౪౨౪. అన్యత్రతు,- ప్రసిద్ధిప్రాచుర్యాత్స్వతన్త్రపవార్థ ⁵స్స్వకృతః"ఇత్యర్థః.

౪౪౨౫. అనేన,"తత్రాపి* దహరంగగనంవిశోకస్తస్మిన్యద[20] న్తస్తదుపాసితవ్యమ్"²ఇత్యత్ర,

౪౪౨౬. విశోకశబ్దేన"విశోకోవిజిఘత్సోఽపిపాసః" ³ఇత్యాది సమానప్రకరణోక్తగుణస్మరణాత్,

౪౪౨౭. తదన్తర్వర్తినోగుణజాత⁷స్యాన్వేష్టవ్యత్వంప్రసిద్ధమ్;

౪౪౨౮. తస్యాకాశశబ్దనిర్దిష్టస్యాకారవాచ్యత్వాత్, నా [25] రాయణస్యమహేశ్వరత్వముక్తమ్;

౧॥ఛా - ఉ - ౮ - ౧-౬. ౨॥తై-నా-౬-౧౦-౨౩.౩॥ఛా - ఉ - ౮ - ౧ - ౫.

వ్యా - ౧ - త్వేఅమీషామావశ్యకేసతియ - ౯.౨ - పర్యన్తత్వమా-౧ - ౨. పరత్వం హ్యాశ్రిత్య - ౮. ౩ - పర్యన్తపరత్వ - ౧ - ౨. ౪ - ణతావ - ౮. ౫ - స్వీక్రియతే - ౩.౬- స్మార - ౪ - ౫. ౭ - స్యైపాస్యత్వంప్ర - ౩. * "దభ్రం"ఇతి - పా..

(౧౨౭౬.) "యస్య పునః,

(౧౨౭౭.) కారణస్యైవ ధ్యేయతాప్రతిపాదనపరే వాక్యే,

(౧౨౭౮.) విష్ణోరనన్యపరవాక్యప్రతిపాదితపరతత్త్వభూతస్య కార్య మధ్యే నివేశః, [5]

౪౪౨౯. "యద్వా దాదో"[1] ఇతి, యత్రతు,- ఆకాశశబ్దనిర్దిష్టస్య పరమాత్మాసాధారణగుణాశ్రవణమ్;

౪౪౩౦. తత్ర, ఆకాశశబ్దస్య ప్రసిద్ధార్థపరత్వాత్, [2] తదన్తర్వర్తి నో నారాయణత్వం స్యాదితి చ [3] స్థితమ్.

(౧౨౭౬) ౪౪౩౧. అథ, "బ్రహ్మా విష్ణురుద్రేన్ద్రా[?] స్తే సర్వే సం ప్రసూయన్తే" [2] ఇతి విష్ణోః కార్యత్వశ్రవణా త్పరత్వవైకల్యశఙ్కాం వ్యుదస్యతి (యస్య పునః) ఇతి.

(౧౨౭౭) ౪౪౩౨. (కారణ*స్య ధ్యేయతా ప్రతిపాదనపరే వాక్యే) ఇతి.-

౪౪౩౩. "కశ్చ ధ్యే[4] యః-కారణంతు ధ్యేయః"[3] ఇతి కారణత్వానువాదేన ధ్యేయతా విధ్యన్యపరత్వా ద్వాక్యాన్త [15] రసాపేక్షో ఽనువాదః తదానుగుణ్యేన స్యాదితి,

౪౪౩౪. (అనన్యపరవా)క్యోక్తం నారాయణస్యైవ పరత్వం స్థితమ్;-

౪౪౩౫. త[?]స్య స్వేచ్ఛయా లోకరక్షార్థ మవతార ఇతి శ్రుతిస్మృతిషూక్తః; [20]

౪౪౩౬. తత్ర, 'బహూని మే వ్యతీతాని జన్మాని తవ చార్జున'[4] ఇతి వచనాత్,- ఉత్పత్తి[?] సద్భావః బ్ర[?]హ్మరుద్రాదేః,- భగవతశ్చాభ్యుపగమ్యతే;

౪[illegible]౭. తత్ర, భగవజ్జన్మనో హేతుః ప్రయోజనం చ విలక్షణం ప్రమాణాన్త[10] ర ప్రతిపన్నమితి, [25]

౧॥ తై - నా - ౬ - ౧౦ - ౨౪. ౨॥ అ - శిఖోప. ౩॥ అ - శిఖోప- ౪॥ గీ-౪-౫.

న్యా - ౧ - త్మసా - ౧. ౨ - తత్ - ౪ - ౫న. ౩ - వ్యవస్థి - ౩. ౪ - యఇతికా ౪ - ౯. ౫ - విధిపర - ౯ - ౧౦. ౬ పేక్షానువా - ౯. ౭ - స్యైవ స్వే - ౩. ౮ - సంభవః - ౧ - ౨ - ౪, - ౫. ౯ - బ్రహ్మదేః - ౩. ౧౦ - రేణ ప్ర - ౯. *(సర్వటీకాయాం వికారః నాస్తి.)

(౧౨౭౯.) [1]సః, స్వకార్యభూతతత్త్వ[2] సఙ్ఖ్యాపూరణంకుర్వతః,
(౧౨౮౦.)స్వలీలయాజగదుపకారాయస్వేచ్ఛావతారః" ఇత్యవగ[3]న్తవ్యః;-
(౧౨౮౧.) యథా,లీలయాదేవ సఙ్ఖ్యాపూరణంకుర్వతః ఉపేన్ద్రత్వమ్పరస్యైవ;- [5]
(౧౨౮౨.)యథాచ, సూర్యవంశోద్భవరాజసఙ్ఖ్యాపూరణంకుర్వతఃపరస్యైవబ్రహ్మణోదాశరథిరూపేణస్వేచ్ఛావతారః;-

---

౪౪౩౮. తదవిరోధేనాత్రాపి ప్రతిపాద్యమానంభగవతోజన్మ,-విలక్షణహేతుమత్,-విలక్షణప్రయోజనవచ్చాభ్యు[1]పేత్యమ్;- [10]

౪౪౩౯. అన్యేషాంజన్మనోహేతుఫలే[2]కర్మతత్ఫలానుభవౌ;-

౪౪౪౦. తస్మాత్,రామాదివదవతారః:" ఇత్యర్థః.

(౧౨౭౯) ౪౪౪౧. "త్రిమూర్తిసఙ్ఖ్యాన్తర్భావమాత్రంనసామ్యే ప్రయో[3]జకమ్" ఇత్యభిప్రాయేణ (సఙ్ఖ్యాపూరణంకుర్వతః) ఇతిముహురుక్తమ్. [15]

(౧౨౮౦) ౪౪౪౨. (స్వలీలయాజగదుపకారాయ-) ఇతి.-

౪౪౪౩, "హేతుప్రయోజనవైలక్షణ్యముక్తమ్,

౪౪౪౪. నతుకర్మణాతత్ఫలాను[4]భవాయ"ఇత్యర్థః;

౪౪౪౫. "జగతాముపకారాయ నసాకర్మనిమిత్తజా"[1]ఇతివచనాత్. [20]

(౧౨౮౧) ౪౪౪౬. మనుష్యాదిష్వప్యవతారః!,కథందేవేషు? ఇతిశఙ్కావ్యావృత్త్యర్థమాహ(యథాలీలయా-)ఇతి

(౧౨౮౨) ౪౪౪౭. తర్హి,దేవేష్వవతారద్వయంకథమ్?ఇత్యత్రాహ (యథాచ-) ఇతి.

౧॥ [25]

మూ - ౧ - స్వస్వకా - ౨ - ౯.సకా - ౬ - ౧౦ - ౧౨.౨ - తత్సఙ్ఖ్యే - ౧౧. ౩ - వ్యమ్ - ౧.

వ్యా - ౧ - పేతమ్ - ౪ - ౫.పగమ్యమ్ - ౯. ౨ - తత్కర్మత-౯. ౩- జనమి - ౯. ౪ - భావా - ౪ - ౫.౫ - ప్యేషుమప్యా - ౩. హి - ౧న.

(౧౭౯.) యథాచ,సోమవంశసఙ్ఖ్యాపూరణంకుర్వతో భగవతఃభూభారావతరణాయస్వేచ్ఛయావసుదేవగృహేవతారః;-

(౧౮౦.) సృష్టిప్రళయ ప్రకరణేషునారాయణ ఏవపరమకారణతయా ప్రతిపాద్యతఇతిపూర్వమేవోక్తమ్. [5]

(౧౮౧.) యత్పునః,అథర్వశిరసిరుద్రేణస్వస్యసర్వైశ్వర్యమ్,-

(౧౮౨.) ప్రపఞ్చితమ్;-

(౧౭౯) ౪౪౪౮. "స్వసమానగణనాగణ్యత్వ రూపోత్కర్షంప్రదేశాంద దాతి"ఇత్యభిప్రాయేణ (సోమవంశసఙ్ఖ్యాపూరణమ్) (రాజసఙ్ఖ్యాపూరణమ్)ఇత్యుక్తమ్.- (౧౭౯) [10]

౪౪౪౯. [1]తద్వత్,-త్రిమూర్త్యన్తర్భావోనతత్త్వమ్యాయ[2]ఇత్యభిప్రాయః.

(౧౮౦) ౪౪౫౦. పరత్వే ప్రామాణికేసతిహ్యేవం నిర్వాహః? ఇత్యత్రాహ(సృష్టి-)ఇతి.

(౧౮౧) ౪౪౫౧. అథ,అథర్వశిరోని[3]ర్వహతి(యత్పునః)ఇతి.- [15]

౪౪౫౨. "దేవాహవై స్వర్గంలోకమగమంస్తే దేవారుద్రమపృచ్ఛన్ కోభవానితిసోబ్రవీత్ అహమేకః ప్రథమమాసంవర్తామిచభవిష్యామిచ నాన్యః కశ్చిన్మత్తోవ్యతిరిక్తః ఇతిసోన్తరాదన్తరంప్రావిశత్ దిశశ్చాన్తరంప్రావిశత్ సోహం నిత్యానిత్యోబ్రహ్మాహంబ్రహ్మా"[1] ఇత్యాది.

(౧౮౨) ౪౪౫౩. "సోన్తరాదన్తరంప్రావిశత్"[1] ఇత్యతఃపూర్వమ్,సోబ్రవీత్"[1]ఇతిప్రక్రమ్యరుద్రవచః;-

౪౪౫౪. అస్యవాక్యస్యోపర్యపి,'సోహమ్'ఇత్యాదికంరుద్రవచః;

౪౪౫౫. అతః,-మ[4]ధ్యేరుద్రవా[5]క్యంనసమాప్తమ్:"ఇత్యభిప్రాయేణ(ప్రపఞ్చితమ్-)ఇత్యుక్తమ్.- [25]

౧|| అథ - శిరో. ప.

మూ - ౧ - శోద్భవసఙ్ఖ్యా - ౧౦. శరాజస - ౮.౨ - రనివారణాయ. ౧. ౩ - దితఇ - ౮.

వ్యా - ౧ - సచత్రిమూ - ౧. ౨ - ఇతిభా - ౩. ౩ - ర్వాహఇ - ౧ - ౯. ౪ - ధ్యేపిరుద - ౯. ౫ . క్యంప్రాప్తం - ౯.

౪౪౫౬. అత్రేదంవిచార్యతే:-

౪౪౫౭. ““సో౽న్తరాదన్తరంప్రావిశత్ దిశశ్చాన్తరం సంప్రావిశత్,”[1] ఇతీదంకింరుద్రవాక్యమ్?;

౪౪౫౮. ఉత,- కేవలంశ్రుతివాక్యమ్?; [5]

౪౪౫౯. ‘పూర్వం [ఇతి] కరణేనరుద్రవచససమాప్తత్వాత్, ఇదంశ్రుతివాక్యమ్’ ఇతిచేన్న;-

౪౪౬౦. ‘సో౽హమ్’[1] ఇత్యాదేరుపర్యపిరుద్రవాక్యస్యదర్శనాత్, ఇదమపిరుద్రవాక్యమేవ; [త్;

౪౪౬౧. నోచేత్, ‘సో౽బ్రవీత్’[1] ఇత్యుత్తరత్రాధ్యాహారస్స్యా

౪౪౬౨. ‘నాసదోషః’ [ఇతి] కరణావైయర్థ్యాత్ అర్థవత్వాత్’ ఇతిచేన్న;-

౪౪౬౩. నహి,[ఇతి]కరణస్యసమాప్తి[4]రేవార్థః?,

౪౪౬౪. అపితు, హేతుః,- ప్రకారో౽ప్యర్థః,

౪౪౬౫. ‘ఇతిహేతుప్రకరణప్రకారాదిసమాప్తిషు’[2] ఇతి [15] నిఘణ్టుదర్శనాత్,

౪౪౬౬. తస్మాత్ ,పదాన్తరానధ్యాహారేణైవ నిర్వాహేసమ్భవతి,

౪౪౬౭. అధ్యాహారసాపేక్షార్థస్వీకారో౽నుపపన్నః;-

౪౪౬౮. తస్మాదయమర్థః:- [20]

౪౪౬౯. రుద్రేణ ‘కోభవాన్’[1] ఇతిపృష్టేనప్రథమమ్, ‘అహమేకఃప్రథమమాసంవర్తామి’ఇత్యాదినాస్వ[5]స్యసర్వాత్మకత్వే ఉక్తే,

౪౪౭౦. ‘పరమాత్మనోహి సర్వాత్మకత్వమ్?,- కథంతద్భవతః?’ ఇత్యపేక్షాయామ్, [25]

౪౪౭౧. ఇత్థమితిప్రకారార్థో౽యం [ఇతి]శబ్దః, [ర్థః.

౪౪౭౨. ‘సో౽న్తరాదన్తరమ్’[1] ఇతివక్ష్యమాణప్రకారేణ:” ఇత్య

౧॥ అ - శిరోప. ౨॥ అ - ౩ కా - నా - అ - ౭.

వ్యా - ౧ - దంవాక్యంరు - ౩ - ౪ - ౫. దంరు - ౮ - ౯. ౨ - చనస్యసమా - ౧ - ౨. ౩ - స్తః - ౯న. ౪ - ఏవ - ౩న. ౫ - స్య - ౧ - ౨న.

(౧౨౮౭.) తత్, "సోన్తరాదన్తరం ప్రావిశత్" ఇతి పరమాత్మప్రవేశాదుక్తమ్" ఇతి,-

౪౪౭౩. యద్వా,[1] "అత్ర [ఇతి]ః హేతౌ,

౪౪౭౪. "సోన్తరాదన్తరం ప్రా[2]విశత్ దిశశ్చాన్తరం సంప్రావిశత్" ఇతి పరమా[3]త్మానుప్రవేశాత్సర్వాత్మకత్వమ్" ఇత్యర్థః

(౧౨౮౭) ౪౪౭౫. [ఇతి] శబ్దస్య హేతుపరత్వమభిప్రేత్య, (పరమాత్మ ప్రవేశాత్-) ఇత్యుక్తమ్.-

౪౪౭౬. యద్యపి, [ఇతి] శబ్దస్య సమాప్తిరేవార్థః, [10]

౪౪౭౭. అర్థాన్తరం న స్యాత్;- [యాత్,

౪౪౭౮. తథాపి, "ధర్మికల్పనాతో వరం ధర్మక[4]ల్పనా" ఇతి న్యా

౪౪౭౯. ప్రయుక్తస్య [ఇతి] శబ్దస్య రుద్రవాక్యావసానే౽న్వయకల్పనం న్యాయ్యమ్,

౪౪౮౦. [5]న త్వప్రయుక్తపదాన్తరాధ్యాహార ఇతి;- [15]

౪౪౮౧. తస్మాత్, రుద్రవాక్యమేవేదమ్.

౪౪౮౨. "సః" ఇతి పరమాత్మోచ్యతే,

౪౪౮౩. బుద్ధిస్థత్వాత్ పరమాత్మనః;-

౪౪౮౪. [6]"సోన్తరాదన్తరమ్"- శరీరాదన్తరస్య ప్రాణాదేరపి అన్తరం జీవమ్- "ప్రావిశత్";- [20]

౪౪౮౫. "దిశశ్చాన్తరమ్"-దిక్ఛబ్దేన సమస్తజగద్వర్తి వస్తుజాతం లక్ష్యతే,

౪౪౮౬. సర్వపదార్థానామన్తరం జీవాత్మవర్గం "ప్రావిశత్"

౪౪౮౭. సర్వసామానాధికరణ్యస్య వక్ష్యమాణత్వాత్,

౧ || అ - శిరోప. ౨ ||

[25]

వ్యా - ౧ - అత్ర - ౩ - ౮ - ౯న. ౨ - విశదితిపర - ౪ - ౫. ౩ - త్మనానుప్ర - ౩. ౪ - ల్పనమితిన్యా - ౩. ౫ - నాప్రయు - ౩. ౬ - సః - ౩న.

(౧౭౮౮.) శ్రుత్యైవవ్యక్తమ్;-
(౧౭౮౯.) "శాస్త్రదృష్ట్యాతూపదేశో వామదేవవత్" [1] ఇతిసూత్రకారే
ణైవమాదీనామర్థఃప్రతిపాదితః.-

౪౪౮౮. తదుపపత్తయేస్వస్య,-సర్వజీవానాఞ్చపరమాత్మాను
ప్రవేశఉక్తః;-
౪౪౮౯. ఏవమ్, రుద్రవాక్యత్వమేవయుక్తమ్.-
౪౪౯౦. యద్వా,-శ్రుతివాక్యమస్తు,
౪౪౯౧. తదాఽయమర్థః:-"సః-రుద్రః-అన్తరాదన్తరమ్-
జీవాదన్తరంపరమాత్మానం- ప్రావిశత్"- [10]
బుద్ధ్యాఽగాహత;- [న్,
౪౪౯౨. అనుప్రవేశశబ్దస్య సమ్యగ్బోధనార్థత్వంలోకోక్తిసిద్ధ
౪౪౯౩. తథాచాణక్యప్రయోగశ్చ,
౪౪౯౪. "యస్యయస్యహియోభావస్తేనతేన తదన్తరమ్-
అనుప్రవిశ్య మేధావీక్షిప్రమాత్మవశంనయేత్" [2] ఇతి;-
౪౪౯౫. "సః-రుద్రః-స్వాన్తర్యామిణంసర్వపదార్థాన్తర్యామిణ
ఞ్చ పరమాత్మానంతచ్ఛరీరకంబుద్ధ్వాఽను సంహిత
వాన్" ఇత్యర్థః;-
౪౪౯౬. ఏవం నిర్వాహద్వయమభిప్రేత్య, (పరమాత్మప్రవేశా
త్-) ఇత్యుక్తమ్; [20]
౪౪౯౭. పరమాత్మనఃప్రవేశాత్-ఇతిషష్ఠీసమాసః,
౪౪౯౮. పరమాత్మకర్తృకప్రవేశాత్,
౪౪౯౯. పరమాత్మకర్మకప్రవేశాచ్చేతిభావః.
(౧౭౮౮) ౪౫౦౦. (శ్రుత్యైవ-)ఇతి-"ప్రతర్దనవిద్యాదిష్వివ,-నకేవలన్యా
యేనపరమాత్మానుప్రవేశఃకల్ప్యతే, [25]
౪౫౦౧. "అపితుకణ్ఠోక్తః" ఇత్యర్థః.
(౧౭౮౯) ౪౫౦౨. అస్యార్థస్యసూత్రకారోక్తిందర్శయతి (శాస్త్ర-)ఇతి.-

---

౧॥ బ్ర - సూ - ౧ - ౧ - ౩౧. ౨॥

మూ - ౧ - వాయమర్థః - ౨. వమాదినాప్రప - ౧.

వ్యా - ౧ - ద - ౨ - ౮ - ౯న. ౨ - సయుక్తిని - ౪ - ౫. లోకని - ౯. ౩ - వల
న్యాయే - ౨.

(౧౨౯౦.) యథోక్తం ప్రశ్నోదేనాపి,- "సర్వగత్వాదనన్తస్య సఏవాహమవస్థితః-
మత్తస్సర్వమహం సర్వం మయి సర్వం సనాతనే"[1] ఇత్యాది.

(౧౨౯౧.) [1]అత్ర, "సర్వగత్వాదనన్తస్య" [1] ఇతి హేతురుక్తః;- [5]

(౧౨౯౨.) స్వశరీరభూతస్య[2] సర్వస్య చిదచిద్వస్తునః ఆత్మత్వేన సర్వగతః పరమాత్మా ఇతి,- సర్వే శబ్దాః[3] సర్వశరీరం పరమాత్మాన[4]మేవాభిదధతీత్యుక్తమ్;-

(౧౨౯౩.) అతః, ["అహమ్"] ఇతి శబ్దః స్వాత్మప్రకారిణం పరమాత్మానమేవాచష్టే;- [10]

(౧౨౯౪.) అతః ఇదముచ్యతే "ఆత్మేత్యేవ తు గృహ్ణీయాత్ సర్వస్య తన్నిష్పత్తేః"[2] ఇత్యాదినా అహంగ్రహణోపాసనం వాక్యకారేణ;-

౪౫౦౩. "పరమాత్మానుప్రవేశకణ్ఠోక్తిరహితేషు ప్రతర్దనవిద్యాదిష్వపి, ఇన్ద్రాదినాం పరమా[1]త్మాత్మకత్వే[2] సిద్ధే,

౪౫౦౪. పరమాత్మానుప్రవేశకణ్ఠోక్తిమత్సు అథర్వశిరః ప్రభృతిషు కైముత్యనీత్యా పరమాత్మానుప్రవేశస్సిధ్యతి'

౪౫౦౫. ఇత్యభిప్రాయేణ, సూత్రకారః, ప్రతర్దనవిద్యావిషయం సూత్రం ప్రణీతవాన్:" [3]ఇత్యభిప్రాయః.

(౧౨౯౦) ౪౫౦౬. 'సర్వసామానాధికరణ్యస్య పరమాత్మానుప్రవేశకృతత్వే వైశద్యాయోపబృంహణం దర్శయతి (యథోక్తమ్-) ఇతి. [20]

(౧౨౯౧) ౪౫౦౭. ఉదాహృతశ్లోకే హేత్వంశమ్,- తేన సర్వసామానాధికరణ్య[4]సిద్ధిఞ్చ దర్శయతి (అత్ర-) ఇతి.

(౧౨౯౪) ౪౫౦౮. (అతః ఇదమ్-) ఇత్యాది.- (ఇదమ్)(అహంగ్రహణో[6]పాసన) మ్-(వాక్యకారేణ)(ఉచ్యతే) ఇత్యన్వయః. [25]

౧॥ వి - పు - ౧ - ౧౯ - ౮౫. ౨॥ వాక్య-

మూ - ౧ - అత్రచస - ౯. సర్వగతిత్వా - ౨. ౨ - సర్వస్య - ౧౩న. స్వ - ౨న. ౩ - సశరీరం - ౧. ౪ - ఏవ - ౧న.

వ్యా - ౧ - త్మకత్వే - ౮. త్మత్వే - ౩. ౨ - సిద్ధేసతిపర - ౩. ౩ - ఇతిభావః - ౩. ౪ - సిద్ధి - ౮న. ౫ - ఇదమ్ - ౯న. ౬ - పాదానం - ౯.

(౧౨౯౫.) [1]కార్యావస్థః కారణావస్థశ్చస్థూలసూక్ష్మచిదచిద్వస్తుశరీరఃపర
మాత్మైవఇతి "సర్వస్యతన్నిష్పత్తేః" ఇత్యుక్తమ్;-
(౧౨౯౬.) "ఆత్మేతితూపగచ్ఛన్తిగ్రాహయన్తిచ" [1]ఇతిసూత్రకారేణచ.
౧౨౯౭.) మహాభారతేచ; [5]
(౧౨౯౮.) బ్రహ్మరుద్రసంవాదే;
౧౨౯౯.) బ్రహ్మరుద్రంప్రత్యాహ "తవాన్తరాత్మమమచయేచాన్యేదే
హి[2]సంజ్ఞితాః"[2]ఇతి.-
(౧౩౦౦.) "రుద్రస్య,- బ్రహ్మణశ్చ, అన్యేషా[3]ఞ్చదేహినామ్,
౧౩౦౧.) పరమేశ్వరోనారాయణః అన్తరాత్మతయావస్థితః" ఇతి. [10]

(౧౨౯౫) ౪౫౦౯. "చేతనానాం నిత్యత్వాత్ * సర్వస్యతన్నిష్పత్తిర్నోప
పద్యతే" ఇత్యతాహ(కార్యావస్థః) ఇతి.-
౪౫౧౦. "విశిష్టాద్విశిష్టస్యోత్పత్తిః,
౪౫౧౧. సాచ,[1]చిదచిత్స్వరూపనిత్యత్వేపిఅవస్థాభేదేనోపపద్య
తే" ఇత్యర్థః. [15]
(౧౨౯౬) ౪౫౧౨. సూత్రందర్శయతి (ఆత్మా-)[2]ఇతి.
(౧౨౯౭) ౪౫౧౩.[3]సామాన్యేనసర్వజీవానాంపరమా[4]త్మాత్మకత్వేసిద్ధేపి,
౪౫౧౪. బ్రహ్మశివయోఃపరమా[5]త్మాత్మకత్వంవిశేషతోదర్శయి
తుమాహ(మహాభారతేచ-)ఇతి.
(౧౨౯౮)౪౫౧౫. తవ-మమేత్యుక్తేబ్రహ్మశివయోః ప్రతిపత్తిస్స్యాదితిత
త్ప్రతిపత్త్యర్థమ్,(బ్రహ్మరుద్రసంవాదే)ఇత్యుక్తమ్.
(౧౩౦౦) ౪౫౧౬. తద్వ్యాచష్టే (రుద్రస్య-) ఇతి.-
(౧౩౦౧) ౪౫౧౭. నారాయణస్యాత్మాన్తరవ్యావృత్త్యర్థః[పరమేశ్వర]
శబ్దః.

౧॥ బ్ర - సూ - ౪ - ౧ - ౩. ౨॥ భార - మో - ౧౭౯ - ౪. [25]

మూ - ౧ - ణచకార్యా - ౮. ౨ - సంజ్ఞకాః - పా. ౩ - చదేహినామ్ - ౧
౮౯. పాందేహినాఞ్చ - ౧౨.

వ్యా - ౧ - చిదచిత్ - ౪ - ౫ - ౮౯. సాచవస్తుస్వ - ౯. ౨ - ఇతీతి - ౩ - ౪ -
౫. ౩ - సామానాధికరణ్యేనసర్వ - ౯. ౪ - త్మా - ౧,- న. ౫ - త్మా - ౧ - న. ౬ - క్షిప్ర
తి - ౩. ౭ - ర్థమ్పర - ౯.

(౧౩౦౨.) ¹తథా తత్రైవ, “విష్ణురాత్మా భగవతో భవస్యామిత తేజసః-
తస్మాద్ధనుర్జ్యాసంస్పర్శం సవిషేహే మహేశ్వరః” ౧ఇతి.

(౧౩౦౩.) ²తత్రైవ, “ఏతౌ ద్వౌ ³విబుధశ్రేష్ఠౌ ప్రసాదక్రోధజౌ స్మృతౌ-
తదా దర్శితపన్థానౌ సృష్టిసంహారకారకౌ” ²ఇతి.- [5]

(౧౩౦౪.) “అన్తరాత్మతయావస్థిత⁴నారాయణదర్శితపథౌ బ్రహ్మరుద్రౌ సృష్టిసంహారకార్యకరౌ” ఇత్యర్థః

(౧౩౦౫.) నిమిత్తోపాదానయోస్తు భేదం వదన్తః వేదబాహ్యాః ఏవ స్యుః,

(౧౩౦౬.) “జన్మాద్యస్య యతః” ³ “ప్రకృతిశ్చ ప్రతిజ్ఞాదృష్టాన్తానుపరోధాత్” ⁴ ఇత్యాదివేదవిత్ప్రణీతసూత్రవిరోధాత్; [10]

(౧౩౦౭.) “సదేవ సోమ్యేదమగ్ర ఆసీత్ ఏకమేవా-

(౧౩౦౮.) ద్వితీయమ్” ⁵-

(౧౩౦౨) ౪౫౧౮. రుద్రస్యైవ నారాయణాత్మకత్వే వచనమాహ।(తథా-) ఇతి.

(౧౩౦౩) ౪౫౧౯. వచనాన్తరమాహ (తత్రైవ-) ఇతి. [15]

(౧౩౦౪) ౪౫౨౦. అత్ర, భగవదాత్మకత్వం కథం ప్రతీతమ్? ఇత్యత్రాహ (అన్తరాత్మతయా-) ఇతి.

౪౫౨౧. కేచిద వైదికాః, భగవత ఉపాదానత్వమ్,-రుద్రస్య నిమిత్తత్వం చ వదన్తి, [ఇతి;-

౪౫౨౨. “ఉపాదానం తు భగవాన్నిమిత్తం తు మహేశ్వరః” ⁶

(౧౩౦౫) ౪౫౨౩. తన్నిరాకరోతి (నిమిత్తోపాదానయోః) ఇతి.

(౧౩౦౬) ౪౫౨౪. సూత్రశ్రుతివిరోధాభ్యామ్, వేదబాహ్యత్వముపపాదయతి (జన్మాది-) ఇతి.

(౧౩౦౭) ౪౫౨౫. “సదేవ” ఇత్యుపాదానత్వమ్. [నిమిత్తత్వమ్.

(౧౩౦౮) ౪౫౨౬. “అద్వితీయం... తదైక్షత” ఇత్యాదినా తస్యైవని [25]

---

౧ || భా - కర్ణ - ప - ౩౪ - ౫౦. ౨ || భా - మో - ౧౬౯ - ౧౯. ౩ || బ్ర - సూ - ౧ - ౧ - ౨. ౪|| బ్ర-సూ-౧-౪-౨౩. ౫ || ఛా-ఉ - ౬ - ౨ - ౧. ౬ ||

మూ - ౧ - తథా చత - ౯. ౨ - తథాత - ౧ - ౨. ౩ - పురుషశ్రే - ౧. ౪ - తాన్నారా - ౮. ౫ - ణాద్దర్శి - ౪ - ౫ - ౯ - ౧౦. దర్శితపన్థానౌ - ౨. ౬ - తు - ౧౨ న. ౭ - ఏవ - ౨న. ౮ - యం బ్రహ్మతదైక్షత ... తి - బ్రహ్మ - ౧౨.

వ్యా - ౧ - తథా చేతి - ౩.

(౧౩౦౯.) "బ్రహ్మవనంబ్రహ్మసవృక్షఆసీత్ - యతోద్యావాపృథివీనిష్టత క్షుః"[౧].-

(౧౩౧౦.) "బ్రహ్మాధ్యతిష్ఠద్భువనానిధారయన్".-[౨]

(౧౩౧౧.) సర్వేనిమేషాజజ్ఞిరేవిద్యుతఃపురుషాదధి".-[౩] [5]

(౧౩౧౨.) "నతస్యేశేకశ్చనతస్యనామ మహద్యశః".-[౪]

(౧౩౧౩.) "నేహనానాస్తికిఞ్చన".-[౫]

(౧౩౧౪.) "సర్వస్యవశీసర్వస్యేశానః".-[౬]

(౧౩౧౫.) "పురుష ఏవేదంసర్వమ్ యద్భూతంయచ్చభవ్యమ్".-[౭]

(౧౩౧౬.) "ఉతామృతత్వస్యేశానః".-[౮] [10]

(౧౩౧౭.) "నాన్యఃపన్థాఅయనాయవిద్యతే"[౯] ఇత్యాదిసర్వశ్రుతిగణవిరోధాచ్చ,

---

(౧౩౦౯) ౪౫౨౭. "బ్రహ్మసవృక్షఆసీత్" ఇత్యుపాదానతా.

(౧౩౧౦) ౪౫౨౮. "బ్రహ్మాధ్యతిష్ఠత్" ఇతితస్యైవనిమిత్తత్వమ్.

(౧౩౧౧) ౪౫౨౯. "సర్వేనిమేషాః" ఇతికాల²విశిష్టస్యనిమేషాదీన్ప్రత్యుపాదానత్వమ్.

(౧౩౧౨) ౪౫౩౦. "నతస్యేశే"ఇతినిమిత్తత్వమ్.

(౧౩౧౩) ౪౫౩౧. "నేహనానాస్తి" ఇత్యుపాదానత్వమ్,

౪౫౩౨. సర్వస్యబ్రహ్మకార్యత్వేనాబ్రహ్మాత్మ³క నిషేధాత్.

(౧౩౧౪) ౪౫౩౩. "సర్వస్యవశీ"ఇతినిమిత్తత్వమ్, [20]

(౧౩౧౫) ౪౫౩౪. "పురుషఏవేదంసర్వమ్" ఇతినిమిత్తత్వమ్,-ఉపాదానత్వఞ్చ.

(౧౩౧౬) ౪౫౩౫. "ఉతామృతత్వస్యేశానః"ఇతితస్యైవముక్తి⁴దత్వమ్.

(౧౩౧౭) ౪౫౩౬. "నాన్యః" ఇతివ్యతిరిక్తోపాయనిషేధః.

౧॥౨ - అష్ట - ౮ప్ర - ౭అను - ౭౭. ౨॥౨ - అష్ట - ౮ - ప్ర - ౭అ - ౭౮. ౩॥తై - నా - ౬ - ౧ - ౮. ౪॥ తై-నా - ౬ - ౧ - ౯. ౫॥ బృ - ఉ - ౬ - ౪ - ౧౯. ౬॥ బృ-ఉ-౬-౪ - ౨౨. ౭॥ తై - పు. ౮॥ తై - పు. ౯॥ తై - పు - ౧౨.

మూ - ౧ - ఆదిసర్వ - ౧న. సర్వ - ౪ - ౫ - ౯న.౨ - గణ - ౧౦న.

వ్యా - ౧ - బ్రహ్మవనంబ్రహ్మస - ౧. ౨ - విశేష్యస్య - ౧ - ౨. విశేషస్య - ౮. ౩ - కత్వేని - ౩. ౪ - ప్రదత్వమ్ - ౮.

(౧౩౧౮.) ఇతిహాసపురాణేషుచ, సృష్టిప్రళయప్రకరణయోరిదమేవపరతత్త్వమిత్యవగమ్యతే.-

(౧౩౧౯.) యథామహాభారతే, [1]"కుతస్సృష్టమిదం సర్వం జగత్ స్థావరజఙ్గమమ్- ప్రళయేచకమభ్యేతితన్మే బ్రూహిపితామహ" [1] ఇతి పృష్టః; [దన్,

(౧౩౨౦.) "నారాయణో జగన్మూర్తిః అనన్తాత్మా సనాతనః"[2] ఇత్యాదిచవ

(౧౩౨౧.) "ఋషయః పితరో దేవా మహాభూతాని ధాతవః- జఙ్గమాజఙ్గమం [3]చేదం జగన్నారాయణోద్భవమ్"[3] ఇతి చ,-

(౧౩౨౨.) ప్రాచ్యోదీచ్యదాక్షిణాత్యపాశ్చాత్య- [10]

(౧౩౨౩.) సర్వశిష్టైః,

(౧౩౨౪.) సర్వధర్మసర్వతత్త్వవ్యవస్థాయామ్, ఇదమేవపర్యాప్తమ్ ఇత్యవి[5]గానపరిగృహీతమ్ వైష్ణవ[6]ఞ్చ పురాణమ్.-

---

(౧౩౧౮) ౪౫౩౭. నారాయణస్యైవపరమకారణత్వే ఉపబృంహణవచనానిదర్శయతి (ఇతిహాస-) ఇతి. [15]

(౧౩౧౯) ౪౫౩౮. తత్ర, రజస్తమోమూలత్వాత్, శ్రుతివిరోధాచ్చ, కారణదోషబాధకప్రత్యయవతః,

౪౫౩౯. ప్రబన్ధాన్వివహాయ సాత్త్వికేషు ప్రబన్ధేషు సర్వలోకావిగానపరిగృహీతే మహాభారతేవచనానిదర్శయతి (యథా-) ఇతి. [20]

(౧౩౨౨) ౪౫౪౦. శ్రీవిష్ణుపురాణే నారాయణస్యైవపరమకారణత్వపరాణి వచాంసివక్ష్యన్,

౪౫౪౧. తదాప్తిం దర్శయతి (ప్రాచ్య-) ఇతి.- [ణమ్.

౪౫౪౨. క్వచిత్పరి[2]గ్రహవ్యావృత్త్యర్థమ్ (ప్రాచ్యాది) గ్రహ

(౧౩౨౩) ౪౫౪౩. కతిపయపరిగ్రహవ్యావృత్త్య[3]ర్థః (సర్వ) శబ్దః. [25]

(౧౩౨౪) ౪౫౪౪. అనుష్ఠానే,-తత్త్వస్థితౌచ ప్రమాణతయాపరిగృహీతమిత్యాహ (సర్వధర్మసర్వతత్త్వవ్యవస్థాయామ్-) ఇతి.

౧॥ భా-మో-౧౮౧-౧. ౨॥ భా-మో-౧౮౧-౧౨. ౩॥ భా-అను-౨౨౯.

మూ-౧-కేనసృ-౧౨. ౨-ఇతివదతిబు-౧-౯-౧౦. ఇత్యాదిబు-౨-౪-౫. ఇత్యాదివదతిబు-౬ ౩-ఞ్చైవంజ-౮-ఞ్చైతజ్జ-౮. ౪-చ-౧-౨న. ౫-గీతప-౧౨. ౬-చ-౮న. చపురాణంసామాన్యేనజన్మా-౧-౬.

వ్యా-౧-త్వం ఉపబృంహణవచనశ్చవక్ష్య-౯. ౨-పరిగృహీతవ్యా-౧-౬. ౩-ర్థమ్స-౩-౪-౫-౮.

(౧౩౨౫.) "జన్మాద్యస్యయతః"[1], ఇతి, జగజ్జన్మాదికారణం బ్రహ్మేత్యవగమ్యతే;

(౧౩౨౬.) తత్, [1]"జన్మాదికారణంకిమితిప్రశ్నపూర్వకమ్,

(౧౩౨౭.) "విష్ణోస్సకాశాదుద్భూతమ్"[2] ఇత్యాదినా[2]బ్రహ్మస్వరూపవి [5] శేషప్రతిపాదనైకపరతయాప్రవృత్తమ్"ఇతిసర్వసమ్మతమ్.-

(౧౩౨౮.) [3]తథాతత్రైవ,

(౧౩౨౫) ౪౫౪౫. "శ్రుతవేదాన్తస్యానధీతశాఖార్థబుభుత్సయా ప్రశ్నః"ఇత్యాహ(జన్మాది-)ఇతి.

(౧౩౨౬) ౪౫౪౬. అస్యానన్యపరత్వద్యోతనార్థమాహ(జన్మాదికార [10] ణంకిమితిప్రశ్నపూర్వకమ్-)ఇతి.-

౪౫౪౭. అయమభిప్రాయః:-

౪౫౪౮. "సామాన్యవిషయప్రశ్నస్యవిశేషవిషయోత్తరముఖేనప్రవృత్తత్వంచప్రామాణ్యేహేతుః; [చేత్;-

౪౫౪౯. అనన్యపరత్వంహితద్విశేషవిషయ ప్రశ్నపూర్వకమ్?

౪౫౫౦. ప్రష్టురభిమతార్థఉక్తస్స్యాత్;-

౪౫౫౧. సామాన్యవిషయప్రశ్న పూర్వకత్వేతత్త్వస్థితిః ప్రతిపాదితాభవతి;

౪౫౫౨. తస్మాత్,అత్రాపి సామాన్యవిషయప్రశ్న పూర్వకత్వాత్ప్రామాణ్యంస్పష్టమ్:"ఇతి. [20]

(౧౩౨౭) ౪౫౫౩.సామాన్య[4]విషయప్రశ్నపూర్వకవిశేషవిషయత్వప్రదర్శనాయోదాహృతేన, "విష్ణోస్సకాశాత్"[2] ఇత్యాదిశ్లోకేన,-ప్రబన్ధోపక్రమస్యభగవత్పరత్వముక్తంభవతి.

(౧౩౨౮) ౪౫౫౪. ఉపసంహారస్యభగవత్పరత్వమాహ(తథా)ఇతి.

౧॥ బ్ర - సూ - ౧ - ౧ - ౨. ౨॥ వి - పు - ౧ - ౧ - ౩౧. [25]

మూ - ౧ - తత్ జగజ్జన్మాది - ౧ - ౪-౫-౬. తత్ - ౨న. ౨ - ఇత్యాదినావిశేషతః బ్రహ్మస్వరూప - ౧. ౩ - యథాతత్రైవ - ౧.

వ్యా - ౧ - బుద్ధిబుభు - ౧ - ౨. ౨ - ర్థత్వమాహ - ౮. ౩ - విషయ - ౯న. ౪ - విషయ - ౧ - ౨ - ౩న. ౫ - ఆది - ౪ - ౫న.

(౧౩౨౯.) "ప్రకృతిర్యా మయాఖ్యాతా వ్యక్తావ్యక్తస్వరూపిణీ-
పురుషశ్చాప్యుభావేతౌ లీయేతే పరమాత్మని॥,-
(౧౩౩౦.) పరమాత్మా చ సర్వేషామ్,
(౧౩౩౧.) ఆధారః,- [5]
(౧౩౩౨.) పరమేశ్వరః,-
(౧౩౩౩.) విష్ణునామా స వేదేషు వేదాన్తేషు చ గీయతే"[1] ఇతి;-
(౧౩౩౪.) "[1]సర్వవేద[2] వేదాన్తేషు సర్వైశ్శబ్దైః పరమకారణతయా అయ
మేవ గీయతే" ఇత్యర్థః.-
(౧౩౩౫.) యథా, సర్వాసు శ్రుతిషు కేవలపరబ్రహ్మ[2]స్వరూపవిశేషప్రతి [10]
పా[3]దనాయైవ ప్రవృత్తో నారాయణానువాకః;
(౧౩౩౬.) తథా, ఇదం వైష్ణవ[4]మ్పి పురాణమ్.

(౧౩౨౯) ౪౫౫౫. పరమకారణత్వముక్తమ్ ("ప్రకృతిర్యా") ఇతి. [ఇతి.
(౧౩౩౦) ౪౫౫౬. సచ పరమాత్మా నారాయణ ఇ[1] పదతి ("పరమాత్మా")
(౧౩౩౧) ౪౫౫౭. ("ఆధారః") ఇతి,- శరీరాత్మభావః. [త్వమ్.
(౧౩౩౨) ౪౫౫౮. ("పరమేశ్వరః") ఇతి,- పరమాత్మనః ఈశ్వరానతిరిక్త
(౧౩౩౩) ౪౫౫౯. సచకః? ఇత్యత్రాహ ("విష్ణు[1] నామా స వేదేషు వేదా
న్తేషు చ గీయతే") [1]ఇతి.
(౧౩౩౪) ౪౫౬౦. "వేదేషు వేదాన్తేషు చ కథం విష్ణోరేవ వాచ్యత్వమ్?,
అగ్న్యాదీనామపి ప్రతిపాద్య[1]మానత్వాత్" ఇతి [20]
శఙ్కాయాం తద్వ్యాచష్టే (సర్వ-) ఇతి.-
౪౫౬౧. "అగ్న్యాదిశబ్దా అపి పరమాత్మభూతభగవత్పర్యన్తాః"
ఇత్యర్థః.
(౧౩౩౫) ౪౫౬౨. పూర్వం సఙ్గ్రహేణోక్తమనన్యపరత్వం వివృణోతి
(యథా-) ఇతి. [25]

౧॥ వి - పు - ౬ - ౪ - ౩౯.

మూ - ౧ - సర్వ - లన. సర్వేషు వేద - ౨. ౨ స్వరూప - లన. ౩-దనపరత్వైన -
౧. ఏవ - ౨న. ౪ - చ - ౧ - లన.

వ్యా - ౧ - నామేతి - ౩. ౨ - షు చ వేదా - ౯. ౩ - మాన - లన.

(౧౩౩౭.) [1]"సోహమిచ్ఛామిధర్మజ్ఞ[2]శ్రోతుంత్వత్తో-
(౧౩౩౮.) యథాజగత్।
(౧౩౩౯.) బభూవభూయశ్చయథామహాభాగభవిష్యతి,-
(౧౩౪౦.) యన్మయఞ్చజగద్బ్రహ్మన్యతశ్చైతచ్చరాచరమ్, [5]
లీనమాసీద్యథాతత్ర,-

(౧౩౩౭) ౪౫౬౩. సామాన్యవిషయప్రశ్నపూర్వకత్వమ్, ప్రశ్నశ్లోకేనద
ర్శయతి(సోహమ్-)ఇతి.
౪౫౬౪. ("యతః")ఇతి,-నిమిత్తోపాదానయో[1]స్సహప్రశ్నః.
(౧౩౩౮) ౪౫౬౫. శ్రుతవేదాన్తస్యప్రశ్నత్వాత్,శుచ్ఛత్వ-వివర్తత్వ-పరి
ణా[2]మత్వ-సద్వారకత్వా-ऽద్వారకత్వాదిప్రకార జ్ఞా
నార్థమ్,-("యథా")ఇతిప్రశ్నః.
(౧౩౩౯) ౪౫౬౬. తత్ర,"కాలభేదేనసృష్టికారణప్రకారభేదోऽనధీతశ్రు
త్యన్తరోక్తఃకిమ్?"ఇత్యభిప్రాయేణ("బభూవ...భవి
ష్యతి-")ఇతిప్రశ్నః.- [15]
౪౫౬౭. ("యతః - "బభూవ");- ("యథా") ("బభూవ");-
("యతః")("భవిష్యతి"); ("యథా")("భవిష్యతి"-)
ఇతిప్రశ్నః;-
౪౫౬౮. లయేప్యేవమ్.
౪౫౬౯. ఉత్పత్తికారణతత్ప్రకార విషయప్రశ్నానాం మధ్యే
"యన్మయమ్"ఇత్యనేనవ్యవధానమ్,
౪౫౭౦. ఉత్పత్తికారణతత్ప్రకారయోఃపృథగ్జ్ఞాతవ్య[3]త్వాద
న్తరాకృతమ్.
(౧౩౪౦) ౪౫౭౧. ("యన్మయమ్"-)ఇతి స్థితికారణప్రశ్నః,-

మూ - ౧ - శ్రోతుమిచ్ఛామి - ౧. ౨ - సోహంత్వత్తో - ౧. [25]

వ్యా - ౧ - సహప్రశ్నః - ౯. ౨ - మిత్వ - ౩. ౩ - త్వాదరకృతమ్ - ౧ - ౨ - ౮.
త్వాత్కృతమ్ - ౩ - ౪ - ౫.

(౧౩౪౧.) లయమేష్యతియత్రచ"" ఇతి.
(౧౩౪౨.) పరంబ్రహ్మేతిమితి-
(౧౩౪౩.) "ప్రక్రమస్య".
(౧౩౪౪.) "విష్ణోస్సకాశాదుద్భూతంజగత్ - [5]

౪౫౭౨. మయట్ప్రాచుర్యార్థః.
౪౫౭౩. వికారార్థత్వమనపేక్షితమ్ ("యతః")ఇత్యుపాదానస్యాపిపృష్టత్వాత్;
౪౫౭౪. నచతత్సజాతీయః అపేక్షితః,
౪౫౭౫. స్థితిప్రశ్నవచనమ్,-అనపేక్షితవచనఞ్చయథాభ [10] వతితథాసజాతీయానుపపత్తేః;
౪౫౭౬. తస్మాత్,-ప్రాచుర్యార్థోమయట్.
౪౫౭౭. ఆన్తరస్థితికారణప్రశ్నోఽయమ్,
౪౫౭౮. అన్తఃప్రవిశ్యధారకతయాహిస్థితిః క్రియతే.
౪౫౭౯. ("యస్మింశ్చ"-)ఇతి- ["చ"]శబ్దేనబాహ్యస్థితికారణప్రశ్నో వివక్షితః.

(౧౩౪౧) ౪౫౮౦. ("లయమేష్యతియత్రచ"-) ఇతి ("చ") కారేణభూతభవిష్యల్లయైకర్తృప్రశ్నద్వయమభిప్రేతమ్.

(౧౩౪౨) ౪౫౮౧. ఏవంసామాన్యవిషయ ప్రశ్నఇత్యాహ (పరంబ్రహ్మేతిమితి-) ఇతి. *[(౧౩౪౫-౧౩౭౪.) [20]

(౧౩౪౩) ౪౫౮౨. *(ప్రక్రమస్య).- (ప్రవృత్తమ్-) ఇత్యుత్తరత్రాన్వయః.

(౧౩౪౪) ౪౫౮౩. విశేషవిషయోత్తరసంక్షేపశ్లోకమాహ("విష్ణోః"-)ఇతి.-
౪౫౮౪. ("విష్ణోస్సకాశాత్"). ("సకాశ") శబ్దఃపఞ్చమ్యనతిరిక్తార్థః,-
౪౫౮౫. "చతుర్థ్యర్థేక్రృతే"ఇతివత్; [25]
౪౫౮౬. "గురుసకాశాత్"ఇతివచ్చ.-

౧॥వి-పు-౧-౧-౪.

వ్యా-౧-ప్రశ్నావచ -౨. ప్రశ్నావగమావచ -౪ -౫. ౨-స్థేమయ-౩ -౮. ౩-ప్రతీయతే -౯. ౪-కర్తృకప్రశ్న -౧-౨.౫-శ్లోక-౮న.౬-ర్థేక్ర్య-౪-౫.

(౧3౮౫.) తత్రైవచస్థితమ్,
(౧3౮౬.) స్థితిసంయమకర్తాసౌజగతోఽస్య-

౪౫౮౭. యద్వా,("సకాశాత్")-"కాశః,ప్రకాశః,సఙ్కల్ప రూపజ్ఞానసహితాత్" ఇత్యర్థః.- [5]
౪౫౮౮.యద్వా,(సకాశః)ః- పార్శ్వః-శరీరైకదేశాత్ ఇత్యర్థః.
౪౫౮౯.విష్ణుశబ్దస్యరూఢ్యా దేవతావిశేషనిర్ణయః;
౪౫౯౦. "దేవతాపారమార్థ్యఞ్చయథావద్వేత్తుమిచ్ఛామి తేభవాన్" [1]ఇతిహి వరప్రదానమ్?.-
౪౫౯౧. ["పారమార్థ్య"]శబ్దేనధర్మివిపర్యాసాభావః; [తః;
౪౫౯౨. ["యథావ"] చ్ఛబ్దేనప్రకారవిపర్యాసాభావశ్చవివక్షి
౪౫౯3. రజస్తమఃకాలుష్యరాహిత్యంఫలితమనేన. [ఢ్యా,
౪౫౯౪. ఏవంవరప్రదానానుగుణ దేవతా విశేష నిర్ణయఃరూ
౪౫౯౫. విష్ణుశబ్దస్య,అవయవశక్త్యాప్రకార[4]ప్రశ్నస్యోత్తరము క్తమ్;- [15]
౪౫౯౬.అనేనఉపాదానత్వంహిసద్వారకమ్?ఇత్యుక్తంభవతి.
(౧3౮౫) ౪౫౯౭.[5] ("యత్ర-") ఇతి లయస్థానప్రశ్నస్యోత్తరమాహ ("తత్ర-")ఇతి.-
౪౫౯౮. ("తత్రైవ"). విష్ణావేవ.- [ద్ధమ్;
౪౫౯౯. అ[6]త్రాపి,విష్ణుశబ్దేనలయస్థానత్వం సద్వారక[7]మితిసి
౪౬౦౦.అవిశేషేణోక్తత్వాత్తాఽలవిశేషప్రశ్నోపిదత్తోత్తరః.
(౧3౮౬) ౪౬౦౧. లయకర్తృప్రశ్నస్య[8](చ)శబ్దగతస్య,ఉత్తరమ్,-బాహ్య స్థితికర్తృత్వఞ్చాహ("స్థితిసంయమ"-)ఇతి.

౧వి - పు - ౧ - ౧ - ౨౬.

వ్యా - ౧ - కాశఃసఙ్కల్పరూపజ్ఞానంతత్సహి - ౪ - ౫. ౨ - హి - ౪ - ౫న. 3 - దానగణదేవ - ౧ - ౨ - ౪ - ౫. ౪ - ప్రశ్నోత్తర - ౧ - ౨ - ౮. ౫ - తత్రైవసంస్థిత మితిలయస్థానస్యోత్తరం తచ్చసద్వారక - ౪ - ౫. ౬ - అపి - ౮న. ౭ - మిత్యుక్తమితిసి ౮. ౮ - చశబ్దార్థస్యోత్తర - ౧ - ౨.

(౧౩౪౭.) జగద్వ్యాసః"[౧],-

(౧౩౪౮.) "పరః పరాణాం పరమః-

(౧౩౪౯.) పరమాత్మా-

(౧౩౫౦.) ఽత్మసంస్థితః,- [5]

(౧౩౪౭) ౪౬౦౨. ఆన్తరస్థి-కారణప్రశ్నస్యోత్తరమ్ ("జగద్వ్యాసః"-) ఇతి.

౪౬౦౩. అనేనసామానాధికరణ్యేనధార్య ధారకత్వాదిఽస్సిద్ధమ్.

(౧౩౪౮) ౪౬౦౪. అథ,నమస్కార శ్లోకానామనన్తరస్థానివచనాన్యాహ ("పరః") ఇతి

౪౬౦౫. తత్ర,బ్రహ్మ[2]ణోఽనిఖిల జగత్కారణత్వోపపత్తయే [10] అపరిచ్ఛిన్నత్వముచ్యతే;

౪౬౦౬. పరిచ్ఛిన్నంహిపరిమితకార్యకారణమ్!;

౪౬౦౭. తస్మాత్, కృత్స్నకారణత్వోపప[3]త్త్యర్థమపరిచ్ఛిన్నత్వముచ్యతే;-

౪౬౦౮. శ్రుతిభిశ్చ "సత్యంజ్ఞానమనన్తంబ్రహ్మ"-[౨] ఇత్యా- [15] దిభిస్త్రివిధాపరిచ్ఛేదఉక్తః.-

౪౬౦౯. తత్ర,త్రివి[4]ధంపరిచ్ఛేదంవిస్తరేణవక్ష్యన్,ప్రథమంసంగ్రహేణాహ ("పరఃపరాణామ్-") ఇత్యర్ధేన.

౪౬౧౦. బ్రహ్మాదీనామపి ("పరః")("పరమః"),-

౪౬౧౧ .అనేనకాలపరిచ్ఛిన్నేభ్యఃపరత్వాదస్యకాలానవచ్ఛేదఃఫలితః.

(౧౩౪౯) ౪౬౧౨. ("పరమాత్మా-") ఇతిదేశాపరిచ్ఛేదః;

౪౬౧౩. ఆప్నోతీతిహి (ఆత్మా)?.

(౧౩౫౦) ౪౬౧౪. వస్త్వనవచ్ఛేదమాహ ("ఆత్మసంస్థితః") ఇతి.-[5] ("ఆత్మసంస్థితః").- స్వనిష్ఠః; [25]

౧॥ వి - పు - ౧ - ౧ - ౩౧. ౨॥ తై-ఆ-౨-౧-౧.

వ్యా - ౧ - సిద్ధిః - ౩. ౨ - ణోఖిల - ౨ - ౩ - ౪ - ౫. ౩ - పత్తయేఅప - ౩. ౪-విధ మయపరి - ౯. ౫ - ఆత్మనిసం - ౯. ఆత్మసంస్థితః - ౪ - ౫న.

(౧౩౫౧.) రూప వర్ణా ౽ దినిర్దేశవిశేషణవివర్జితః॥,-

౪౬౧౫. [1]అన్యేషామేత[2]న్నిష్పన్నత్వాత్ తద్వాచిశబ్దాపతత్ప ర్యన్తాః;.

౪౬౧౬. సర్వవస్తు[3]సామానాధికరణ్యార్హత్వమ్ వస్త్వనవచ్ఛేదః;

౪౬౧౭. ఇదమత్రనాన్యత్రేతిదేశావచ్ఛేదః;

౪౬౧౮. ఇదమిదానీమేవనాన్యదేతికాలావచ్ఛేదః;

౪౬౧౯. ఇదమిదన్నభవతీతివస్త్వవచ్ఛేదః;

౪౬౨౦. తత్తద్విపర్యయస్తత్తదనవచ్ఛేదః;

౪౬౨౧. సయథోక్తప్రకారఏవ. [10]

(౧౩౫౧) ౪౬౨౨. తత్ర,ప్రథమం[4]కాలాపరిచ్ఛేదంవిస్తరేణవదన్, కాలపరిచ్ఛిన్నవ్యావృత్తిమాహ(“రూప”-)ఇతి.

౪౬౨౩. (రూప)మ్, జాతిః,-“జాతిగుణౌచరూపిణాంరూపే”౧ ఇతివచనాత్.

౪౬౨౪. (వర్ణ)ః.-గుణః; [15]

౪౬౨౫ (“ఆది”)శబ్దేన,క్రియాదణ్డ[5]కుణ్డలాదిద్రవ్యంవివక్షితమ్,

౪౬౨౬. తద్వాచిశబ్దః(“రూపవర్ణాదినిర్దేశ”)ః.

౪౬౨౭. (విశేషణా)నిరూపాదీని,

౪౬౨౮. తాన్యేవ(రూపవర్ణాది)వాచిశబ్దైస్తద్వాచ్యరూపవర్ణా దిభిశ్చ (“వర్జితః”) ఇత్యర్థః.- [జాతిః”],.

౪౬౨౯.(“రూపవర్ణాది”)ఇతిపాఠే,(రూప)మ్ గుణః.- *[“(వర్గః)

౪౬౩౦. దేవ[6]వర్గోమనుష్యవర్గ ఇతివర్గరూపత్వా[7]త్తస్యాః.-

౪౬౩౧. యద్వా,(రూపవర్ణాది)లక్షణైః,-[8]తత్ర (నిర్దేశ)లక్ష ణై[9]శ్చ(విశేష)ణైః(“వివర్జితః”);-

౪౬౩౨. [10]అన్యత్తుల్యమ్. [25]

౧॥ * వి-పు-విష్ణు-వ్యాఖ్యానే.

వ్యా – ౧ - అనేనాన్యేషామే - ౯. ౨ - నిష్ఠత్వాత్ - ౩ - ౯. ౩ - సమానాధికర ణత్వం - ౧ - ౨. ౪ - కాలపరి - ౧ - ౪ - ౫. ౫ - కులాలాదిద్రవ్య - ౮. ౬ - వర్గమను ష్యవర్గరూపత్వా - ౪ - ౫. ౭ -తస్యా౯. ౮-తత్తదర్థనిర్దేశ - ౩ - ౪ - ౫. ౯ - చ - ౩౯. ౧౦ - అనన్యతుల్యమ్ - ౯.

(౧౩౫౨.) అపక్షయవినాశాభ్యాంపరిణామర్ద్ధిజన్మభిః-
(౧౩౫౩.) వర్జితశ్శక్యతేవక్తుమ్యస్సదాస్తీతికేవలమ్॥,
(౧౩౫౪.) సర్వత్రాసౌసమస్తఞ్చవసత్యత్రేతివైయతః-
తతస్సవాసుదేవేతివిద్వద్భిఃపరిపఠ్యతే॥,- [5]
(౧౩౫౫.) తద్బ్రహ్మ పరమన్నిత్యం అజమక్షయమవ్యయమ్-

(౧౩౫౨) ౪౬౩౩. షడ్భావవికారరాహిత్యమాహ ("అపక్షయ"-) ఇతి
౪౬౩౪. ("జన్మ")శబ్దః,జాయతే,అస్తి,ఇతివికారద్వయస్యోపలక్షణార్థః. [ఉపసిద్ధమ్.
౪౬౩౫. (అపక్షయా) దివర్జితత్వాత్తద్వాదిశబ్దాగోచరశ్చ
(౧౩౫౩) ౪౬౩౬. తర్హి, "కథం(వక్తుం)(శక్యతే)!"ఇత్యత్రాహ,-
("శక్యతేవక్తుంయస్సదాస్తీతికేవలమ్")ఇతి.-
౪౬౩౭. ("కేవల")శబ్దేన, అపక్షయాదివాచకశబ్దవ్యావృత్తిః
౪౬౩౮. ("సదా") శబ్దేన,కాదాచిత్క-స్థిత్వవ్యావృత్తిః.
౪౬౩౯. ఏవంకాలపరిచ్ఛేదవతాంజాత్యాదికల్పనాన్వయః.-
౪౬౪౦. (అపక్షయా)ద్యన్వయశ్చ, తదుభయవాదిశబ్దగోచరత్వఞ్చదృష్టమ్,
౪౬౪౧. తదభావాత్ బ్రహ్మ, కాలాపరిచ్ఛిన్నమ్ ఇత్యుక్తమ్.
(౧౩౫౪) ౪౬౪౨. నామనిర్వచనముఖేనదేశాపరిచ్ఛేదమాహ("సర్వత్ర"-) ఇతి. [20]
(౧౩౫౫) ౪౬౪౩. "బ్రహ్మణోఽపి త్రివిధాపరిచ్ఛేదః?,
౪౬౪౪. కథమత్రవాసుదేవస్యాపరిచ్ఛేదఉచ్యతే"? ఇత్యత్రాహ("తద్బ్రహ్మ"-)ఇతి.
౪౬౪౫.వాసుదేవపరామర్శి(తచ్ఛ)బ్దస్యనపుంసకత్వం(బ్రహ్మ)విశేషణత్వాత్. [25]
౪౬౪౬. ("అజమక్షయమవ్యయమ్"-)ఇత్యనేన,వికారాన్తరరాహిత్యమప్యుపలక్షితమ్,-
౪౬౪౭. తస్మాత్ నిత్యమ్;-
౪౬౪౮. ఏవమచిద్వ్యావృత్తిః.

వ్యా - ౧ - వివర్జిత - ౩. ౨ - శబ్దగోచర-౧. ఞ్చైతిని - ౯. ౩ - శబ్దవాచి - ౯. ౪-హి-౩న. హిత్రివిధఃపరి-౩. ౫-స్యత్రివిధాపరిచ్ఛేద ఇత్యత్రాహ-౯. ౬-మర్శినస్తచ్ఛ-౯. ౭-నిత్యమితిచిదచిద్వ్య-౯.

7-9-82.

(౧౩౫౬.) ఏకస్వరూపఞ్చ సదా హేయాభావాచ్చనిర్మలమ్॥,-
(౧౩౫౭.) [1]తదేవసర్వమేవైతత్-

(౧౩౫౬) ౪౬౪౯. ("హేయాభావాచ్చనిర్మలమ్"-)ఇతిబద్ధవ్యావృత్తిః;
౪౬౫౦. ("సదా...నిర్మలమ్"-)ఇతి ముక్తవ్యావృత్తిః; [5]
౪౬౫౧. ("ఏకస్వరూపఞ్చ"-)ఇతినిత్యసిద్ధవ్యావృత్తిః;-
౪౬౫౨. "తేహిబహవః?,
౪౬౫౩. బ్రహ్మాతుసమాభ్యధికరహితమ్,-
౪౬౫౪. వాసుదేవఏవైవం[1]విధంపరంబ్రహ్మ"ఇత్యర్థః.
౪౬౫౫.యద్వా,("అజమ్"),-'జాయతే,అస్తి'ఇతివికారద్వయ
వ్యుదాసః;
౪౬౫౬. ("అక్షయమవ్యయమ్"-)ఇతిఅపక్షయవినాశ నిషేధః.
౪౬౫౭.("ఏకస్వరూపమ్"-"ఇతి[2]విపరిణమతే,వివర్ధతే,ఇతిమధ్య
మవికారద్వయనివృత్తిః.
౪౬౫౮. ("పరమమ్"-) ఇతినిత్యసూరివ్యావృత్తిః; [15]
౪౬౫౯. అన్యత్తుల్యమ్. [తః;
౪౬౬౦. ఏవందేశాపరిచ్ఛేదముఖేనదేవతావిశేషనిర్ణయశ్చక్రి
౪౬౬౧. తథాశ్రుతి[3]శ్చానన్త్యంవదతి,- [హ్మ"[1]ఇతి.-
౪౬౬౨. దేవతావిశేషనిర్ణయంచాహ "సత్యంజ్ఞానమనన్తంబ్ర
౪౬౬౩. [అనన్త]శబ్దస్యఅవయవశక్త్యాత్రి[4]విధాపరిచ్ఛేదస్సిద్ధః,
౪౬౬౪. రూఢ్యాదేవతావిశేషనిర్ణయః;-
౪౬౬౫. తర్హి పుల్లిఙ్గ[5]త్వమ్?;
౪౬౬౬. పుల్లిఙ్గఏవ[అనన్త]శబ్దోద్వితీయావిభక్త్యన్తః,-
౪౬౬౭. "యో వేదనిహితంగుహాయామ్"[1]ఇతి[వేద-]ఇతిపదే
నాన్వయాత్; [ముక్తమ్.[25]
౪౬౬౮. ఏవమ్, శ్రుత్యనుసారాదత్రవాసుదేవస్యపరబ్రహ్మత్వ
(౧౩౫౭) ౪౬౬౯. అథవస్త్వనవచ్ఛేదమాహ?("తదేవ"-)ఇతి.

౧॥ తై - ఆ - ౨ - ౧ - ౧.

మూ - ౧ - సదేవ - ౧ - ౨.

వ్యా - ౧ - విధమ్ - ౧ - ౨ - ౩ - ౪ - గన. ౨ - వి - ౧ - ౪ - గన. ౩ - శ్చా
నాన్త్యంవ - ౮. వదన్తిదేవ - ౩ - ౪ - ౫. ౪ - విధఃపరి - ౩. ౫ - త్వంస్యాదితిచేత్ - ౩.
౬ - వేదనాన్వ - ౧. ౭ - సదేవేతి - ౯.

(౧౩౫౮.) వ్యక్తావ్యక్తస్వరూపవత్। తథా పురుషరూపేణ కాలరూపేణ చ స్థితమ్"[1].-

(౧౩౫౯.) "స సర్వభూతప్రకృతిం వికారాన్ గుణాదిదోషాంశ్చ మునే వ్యతీతః। అతీతసర్వావరణో ఖిలాత్మా [ ]

(౧౩౬౦.) తేనాస్తృతం యద్భువనాన్తరాలే॥".-

(౧౩౫౮) ౪౬౭౦. ("వ్యక్తావ్యక్తస్వరూపవత్"-) ఇత్యత్ర ("స్వరూప") శబ్దః, వస్త్వనతిరిక్తార్థవాచీ.-

౪౬౭౧. "(వ్యక్తావ్యక్తస్వరూపవత్ ... పురుషరూపేణ కాలరూపేణ)[1] చ స్థితమ్, ("సర్వమేతత్"-) జగత్ -[2] ("తత్") బ్రహ్మైవ" ఇత్యర్థః.-

౪౬౭౨. అనేన వస్తుపరిచ్ఛేద ఉక్తః.-

౪౬౭౩. సర్వసామానాధికరణ్యార్థస్య హి వస్తుపరిచ్ఛేదః[3];

౪౬౭౪. ఏవముపక్రమగతవచనజాతముక్తమ్.

(౧౩౫౯) ౪౬౭౫. ఉపసంహారగతవ[4]చనజాతమాహ ("స సర్వ"-) ఇతి.-

౪౬౭౬. (సర్వభూ)తానాం (ప్రకృతిః) ప్రధానమ్;

౪౬౭౭. (వికారాః) మహదాదయః;

౪౬౭౮. (గుణాః) సత్త్వరజస్తమాంసి;

౪౬౭౯. (ఆది) శబ్దేన, తత్ప్రియుక్తరాగద్వేషసుఖాదయోఽపి వక్షితాః. [20]

౪౬౮౦. (ఆవరణ)మ్-జ్ఞానసఙ్కోచః, "సర్వవిషయజ్ఞానావరణం హి తత్?" [మ్"-) ఇతి.-

(౧౩౬౦) ౪౬౮౧. ("అఖిలాత్మా"-) ఇతి పదం వివృణోతి ("తేనాస్తృత

౪౬౮౨. ఏవం ధర్మిస్వరూపస్య హేయప్రత్యనీకత్వముక్తమ్.

౧॥ వి-పు-౧-౨-౧౦. [25]

హ్యా - ౧ - చ - ౧న. ౨ - తత్ - ౧న. ౩ - హి - ౮న. ౪ - చనజాతమాహ.
౧. చనాన్యాహ - ౩. ౫ - వతరణం హి - ౪ - ౫. ౬ - ఉక్తమ్ - ౧న.

(౧౩౬౧.) సమస్తకల్యాణగుణాత్మకోఽసౌ-
(౧౩౬౨.) స్వశక్తిలేశోద్ధృతభూతవర్గః।
(౧౩౬౩.) ఇచ్ఛాగృహీతాభిమతోరుదేహః-
(౧౩౬౪.) సంసాధితాశేషజగద్ధితోఽసౌ॥- [5]
(౧౩౬౫.) తేజోబలైశ్వర్యమహావబోధసువీర్యశక్త్యాదిగుణైకరాశిః।
(౧౩౬౬.) పరఃపరాణాంసకలానయత్ర- క్లేశాదయస్సన్తిపరావరేశే॥-

(౧౩౬౧) ౪౬౮౩. అథ దివ్యాత్మస్వరూపస్య కల్యాణగుణవత్త్వమాహ ("సమస్త"-) ఇతి.-
౪౬౮౪. ("కల్యాణ₁గుణ") శబ్దఃధర్మపరః, [శబ్దవత్;
౪౬౮౫. "ద్వ్యేకయోర్ద్వివచనైకవచనే" ౧ఇత్యత్ర[ద్వ్యేక]
౪౬౮౬. "ద్విత్వైకత్వయోరర్థయోః"౨ఇతిహివృత్తిః.-
౪౬౮౭. సమస్తకల్యాణత్వమ్³గుణోయస్య-౩ సఃసమస్తకల్యాణగుణః,
౪౬౮౮. ఏవం⁴విధందివ్యాత్మస్వరూపంయస్య,-సః ("సమస్తకల్యాణగుణాత్మకః"). [15]
(౧౩౬౨) ౪౬౮౯. "దివ్యాత్మస్వరూపమనాయాసేన సర్వధారకమ్" ఇత్యాహ("స్వశక్తి"-) ఇతి.
(౧౩౬౩) ౪౬౯౦. విగ్రహవైలక్షణ్యమాహ ("ఇచ్ఛా"-) ఇతి.
(౧౩౬౪) ౪౬౯౧. తత్ప్రయోజనమాహ ("సంసాధిత"-) ఇతి. [20]
(౧౩౬౫) ౪౬౯౨. షాడ్గుణ్యమాహ("తేజః")ఇతి.
(౧౩౬౬) ౪౬౯౩. ("గుణాదిదోషాన్"-) ఇతి పూర్వోక్తం వివృణోతి ("సకలాః")ఇతి.
౪౬౯౪. ("ఆది") శబ్దేనకర్మవిపాకాశయాఃవివక్షితాః.
౪౬౯౫. అతఏవ ("పరఃపరాణామ్"). [25]

౧॥ అష్టా - ౧ - ౪ - ౨౨. ౨॥ కాశికావృత్తిః.

మూ - ౧ - లేశావృత-పా. ౨ - సర్గః - ౪ - ౫ - ౬ - ౮.

వ్యా - ౧ - గుణ - ౨ - ౪ - ౫న. ౨ - గుణయోగఃయస్య - ౧. ౩ - సః - ౧ - ౨న. ౪ - విధదివ్యా - ౪ - ౫. ౫ - సర్వాధార - ౮. ౬ - పాకాలిశయాః - ౧ - ౨.

(౧౩౬౭.) స ఈశ్వరో వ్యష్టిసమష్టిరూపః-

(౧౩౬౮.) వ్యక్తస్వరూపః ప్రకటస్వరూపః।

(౧౩౬౯.) సర్వేశ్వరః సర్వదృక్సర్వ[1]వేత్తా సమస్తశక్తిః పరమేశ్వరాఖ్యః॥,-

(౧౩౭౦.) సంజ్ఞాయతే యేన తదస్తదోషమ్- [5]

(౧౩౬౭) ౪౧౯౬. "ఏవముభయలిఙ్గత్వేన విలక్షణస్యైకథం [1]జగత్సామానాధికరణ్యమ్" ఇత్యత్రాహ ("స ఈశ్వరః")ఇతి.-

౪౧౯౭. జగచ్ఛరీరకత్వాదిత్యర్థః.

౪౧౯౮. ("వ్యష్టిసమష్టి") శబ్దౌ కార్యకారణావస్థజీవవిషయౌ.

(౧౩౬౮) ౪౧౯౯. ("అవ్యక్తవ్యక్త") శబ్దౌ ఉభయావస్థా[2]చిద్విషయౌ.

౪౨౦౦. ఈశ్వరాతిరిక్తబ్రహ్మశబ్దాది-నిరాసార్థః. ప్రథమ("ఈశ్వర") శబ్దః-

(౧౩౬౯) ౪౨౦౧. ("సర్వేశ్వరః")-సర్వనియన్తా;

౪౨౦౨. అనేనజగచ్ఛరీరకత్వముపపాదితం భవతి,-

౪౨౦౩. తదేకనియామ్యం ద్రవ్యం హి శరీరమ్?. [15]

౪౨౦౪. [3]("సర్వదృక్సర్వ[4]వేత్తా")- సర్వపదార్థస్వరూపమ్,-తత్ప్రకారాంశ్చ జానాతీత్యర్థః.

౪౨౦౫. సర్వతోదృక్ ("సర్వదృక్") సర్వేషాం చక్షుర్భూత ఇతి వా, జ్ఞానప్రద ఇత్యర్థః.

౪౨౦౬. ఈశ్వరాన్తరనిషేధపరమ్("పరమేశ్వరాఖ్యః") [20] ఇతి పదమ్.

(౧౩౭౦) ౪౨౦౭. ("సంజ్ఞాయతే")ఇతి.-("అస్తదోషమ్"),-వికారరూపదోషరహితమ్; అనేన ప్రకృతివ్యావృత్తిః.

మూ - ౧ - సర్వవిచ్చ సమస్త - పా.

వ్యా - ౧ - జగత్సామానా - ల. ౨ - వస్థావద్విష - ౩. ౩ - సర్వదృక్ - [25] ౯న. ౪ - ద్రష్టా - ౧.

(౧౩౭౧.) శుద్ధం పరంనిర్మలమేకరూపమ్।
(౧౩౭౨.) సన్దృశ్యతేవాప్యధిగమ్యతేవా-
(౧౩౭౩.) తజ్జ్ఞానమజ్ఞానమతోన్యదుక్తమ్"౧ఇతి,

(౧౩౭౧) ౪౭౦౮. ("శుద్ధమ్")- కర్మవశ్యతాదోషరహితమ్; [5]
౪౭౦౯. అనేనబద్ధవ్యావృత్తిః
౪౭౧౦. ("నిర్మలమ్" కర్మసంబన్ధార్హత్వదోషరహితమ్;
౪౭౧౧. అనేనముక్తవ్యావృత్తిః.
౪౭౧౨. ("ఏకరూపమ్").- సమాభ్యధికరహితమ్;
౪౭౧౩. అనేన¹నిత్యసిద్ధవ్యావృత్తిః. [10]
౪౭౧౪. ఏవంవిధమ్("తత్"-²బ్రహ్మ,"యేన"-ఆగమోత్థజ్ఞానేన ("జ్ఞాయతే");
(౧౩౭౨) ౪౭౧౫. "యేన"సాక్షాత్కారరూపేణజ్ఞానేన ("దృశ్యతే");
౪౭౧౬. ("యేన") పరమభక్తిదశాపన్నే³న("గమ్యతే")అనుభూయతే, [15]
౪౭౧౭. సాక్షాత్కృతస్యానుభవాభినివేశఃపరమభక్తిః;-
(౧౩౭౩) ౪౭౧౮. ఏవంవిధత్వాత్("పరమ్")- ఉత్కృష్టమ్యజ్జ్ఞానమ్ ("తత్"-)ఏవ("జ్ఞానమ్"), ("అన్యత్") ("అజ్ఞాన")మ్:"ఇత్యర్థః.
౪౭౧౯. "(సజ్ఞాయతే)ఇతి⁴పాఠేఽయమర్థః:- [20]
౪౭౨౦. ('సః')ఈశ్వరః, ('యేన') తత్తద్దశాపన్నేన⁵ జ్ఞానేన ('జ్ఞాయతే')సాక్షాత్క్రియతే,⁶('గమ్యతే'),
౪౭౨౧. ('తజ్జ్ఞానమ్,-) ('అస్తదోషం శుద్ధమ్... నిర్మలమేకరూపమ్'),

---

౧॥ వి-పు - ౬ - ౫ - ౮౭. [25]

మూ - ఇతి - ౯ - న.

వ్యా - ౧ - నిత్య - ౮న. ౨ - పరంబ్రహ్మ-౯. ౩ - నాపిగ - ౪ - ౫. నాధిగ - ౩. ౪- పాఠేప్యయ - ౯. ౫ - జ్ఞానేన - ౪ - ౫న. ౬ - గమ్యతే - ౪ - ౫న.

(౧౩౭౪,) పరబ్రహ్మస్వరూపవిశేషనిర్ణయాయైవప్రవృత్తమ్.
(౧౩౭౫.) అన్యాని'సర్వపురాణానిఅన్యపరాణిఏతదవిరోధేనః నేయాని;
(౧౩౭౬.) అన్యపరత్వఞ్చ,
(౧౩౭౭.) తత్తదారమ్భప్రకారైరవగమ్యతే;- [5]

౪౭౨౨. "అర్థేనైవవిశేషోహినిరాకారతయాధియామ్"౧ ఇతి న్యాయాత్ ,జ్ఞాన'స్యాస్తదోషత్వాదికంవిషయవిశేషకృతమ్;

౪౭౨౩. వికారరూపదోషాస్పదప్రకృతివిషయజ్ఞానవిలక్షణత్వాత్ ('అస్తదోషమ్'); [మ్');

౪౭౨౪. ప్రకృతి సంబన్ధదోషవద్విషయత్వాభావాత్ ('శుద్ధ

౪౭౨౫. ప్రకృతిసంబన్ధార్హతాదోషవద్విషయత్వరహితత్వాత్ ('నిర్మలమ్');

౪౭౨౬. ('ఏకరూపమ్')అనేకరూపనిత్యసిద్ధవిషయజ్ఞానవ్యావృత్తత్వాత్ ('ఏకరూపమ్'):"ఇత్యర్థః. [15]

(౧౩౭౪) ౪౭౨౭. ఏవమ్,"సామాన్యవిషయ ప్రశ్నపూర్వకమ్,- విశేషవిషయోత్తరవచనప్రవృత్తత్వాదనన్యపరమ్" ఇత్యాహ (పర-) ఇతి.

(౧౩౭౫) ౪౭౨౮. "అన్యేషాంపురాణానామన్యపరత్వాత్ (ఏతదవిరోధేన నేయాని)"ఇత్యాహ(అన్యాని-) ఇతి. [20]

(౧౩౭౬) ౪౭౨౯. కథమన్యపరత్వమిత్యత్రాహ (అన్యపరత్వఞ్చ-) ఇతి.-

(౧౩౭౭) ౪౭3౦. (తత్తదారమ్భప్రకారైః).- విశేషవిషయప్రశ్నపూర్వకైరిత్యర్థః.

౧॥

మూ - ౧-సర్వాణ్యప్యవిరో - ౧ - ౬. సర్వాణిపురా - ౧౨. ౨ - వర్ణనీ [25] యాని-౧ - ౬.

వ్యా - ౧ - స్వసదోష - 3. ౨ - త్వా - ౮న. 3 - త్వరహితన్నిగ్ధ - ౮ - ౯. త్వా న్నిగ్ధ - ౧ - ౨. ౪ - విషయ - ౧ - ౨న. ౫ - త్తత్వమేక - ౪ - ౫, ౬ - కవిశే - ౯.

(౧౩౭౮.) సర్వాత్మనావిఃరుద్ధాన్యాః,
(౧౩౭౯.) తామసత్వాదనాదరణీయ్యాః.
(౧౩౮౦.) నన్వస్మిన్నపి, "సృష్టిస్థిత్యన్తకరణీంబ్రహ్మావిష్ణు శివాత్మికామ్-
ససంజ్ఞాంయాతిభగవాన్ ఏకఏవజనార్దనః"[1] ఇతి,- [5]
(౧౩౮౧.) త్రిమూర్తిసామ్యంప్రతీయతే;-
(౧౩౮౨.) నైతదేవమ్;
(౧౩౮౩.) "ఏకఏవజనార్దనః"[1] ఇతిజనార్దనస్యైవబ్రహ్మశివాదికృత్స్న [2]
ప్రపఞ్చతాదాత్మ్యంవిధీయ్యతే;
(౧౩౮౪.) "జగచ్చసః"[1] ఇతిపూర్వోక్తమేవ,- (౧౩౪౭) [10]

(౧౩౭౮) ౪౭౩౧. అవిరోధేననేతుమశక్యంచేత్కథంస్యాత్? ఇత్యత్రా
హ(సర్వాత్మనా-)ఇతి.-
౪౭౩౨. "విరోధేత్వనపేక్షంస్యాత్"[3] ఇతిన్యాయాత్త్యాజ్యా
నీత్యర్థః.
(౧౩౭౯) ౪౭౩౩. (తామసత్వాత్-)ఇతి.-"రజస్తమోమూలత్వాచ్ఛ్రు
తివిరోధాచ్చ,కారణదోషబాధకప్రత్యయవత్వాదయా
[1]థార్థ్యమ్" ఇత్యభిప్రాయః.
(౧౩౮౦) ౪౭౩౪. సామ్యశఙ్కయాచోదయతి(నను-)ఇతి.
(౧౩౮౧) ౪౭౩౫. "(త్రిమూర్తిసామ్య)ప్రతీతేః,విష్ణోరేవసర్వస్మాత్పర
త్వమనుపపన్నమ్"ఇత్యర్థః. [20]
(౧౩౮౨) ౪౭౩౬. పరిహరతి(నైతదేవమ్-) ఇతి.
(౧౩౮౩) ౪౭౩౭. కస్తర్హ్యర్థః?ఇత్యత్రాహ(ఏకఏవ-)ఇతి.-
౪౭౩౮. అస్మిన్నప్రకరణేఇత్యర్థః.
(౧౩౮౪) ౪౭౩౯. "తాదాత్మ్యకథనంకిమర్థమపేక్షితమ్"? ఇత్యత్రాహ
("జగచ్చ-") ఇతి. [25]

౧॥ వి-పు-౧-౨-౬౬. ౨॥ వి-పు-౧-౧-౩౧. ౩॥ మీమా-౧-౩-౩.

మూ-౧-రుద్ధస్తుతామ-౧. ౨-కరణాద్యపేక్ష్య-పా. ౩-స్యైకస్యైవ-౧.

వ్యా-౧-యాథార్థ్యాదితి-౩-౪-౫౯.

(१३५५.) विवृणोति-

(१३५६.) "स्रष्टा सृजति चात्मानं विष्णुः पाल्यं च पाति च। उपसंह्रियते चान्ते संहर्ता च स्वयं प्रभुः" इति,

(१३५७.) स्रष्टृत्वेनावस्थितं ब्रह्मणः सृज्यं च संहर्तारं सं [5] हार्यं च युगपन्निर्दिश्य,

(१३५८.) सर्वस्य विष्णुतादात्म्योपदेशात्;

(१३५९.) सृज्यसंहार्यभूतात् वस्तुनः, स्रष्टृसंहर्त्रोः जनार्दन विभूतित्वेन विशेषो दृश्यते.-

---

(१३५५) ४४४०. "पूर्वम्, संग्रहेणोक्तस्य तादात्म्यस्य वि [10] वरणमपेक्षितम्" इत्यभिप्रायेण (विवृणोति) इत्युक्तम्.

(१३५६) ४४४१. "कृत्स्नप्रपञ्च तादात्म्यं कथमत्र प्रतीयते"? इत्यत्राह "(स्रष्टा सृजति-)" इति.

(१३५७) ४४४२. व्याहतिशङ्का परिहारार्थं तद्व्याचष्टे (स्र [15] ष्टृत्वेन-) इति.-

(१३५८) ४४४३. (सर्वस्य विष्णुतादात्म्योपदेशात्).- ("जगच्च सः") इत्यस्य विवरणमत्र क्रियत इत्यर्थः.

४४४४. (विष्णुः)-सृजति(स्रष्टा)-ब्रह्म(विष्णुः)-इत्यर्थः.

४४४५. (आत्मानं विष्णुः) (सृजति) सृज्यं वस्तुजातं [20] (विष्णुः) इति शब्दार्थः.

(१३५९) ४४४६. "तत् किं प्रस्तुत साम्यपरिहाराय" इत्यत्राह (सृज्यसंहार्य-) इति.-

४४४७. (सृज्य) सामानाधिकरण्यात् सृज्यस्यैव स्रष्टृसामानाधिकरण्यात् स्रष्टुरपि विभूतित्वमित्यर्थः.-

४४४८. एवम्, संहार्यसंहर्त्रोरपि विभूतित्वम्.

---

१ ॥ वि-पु-१-२-६६. २ ॥ वि-पु-१-१-३१.

मू-१-स्रष्टास्र-४-५. २-इतिच-१-२.

व्या-१-स्रष्टास्र-१-२-४-५. २-तिस्र-१-२. ३-वस्तु-९न. ४-विष्णोरिति-१-४-५. ५-तिमत्त्वमि-१.६-यदिविभू-४-५. तिमत्त्वमि-१.

11-9-82.

(౧౩౯౦.) జనార్దనవిష్ణుశబ్దయోః పర్యాయత్వేన, “బ్రహ్మవిష్ణుశివాత్మికామ్”[1] ఇతి విభూతిమత ఏవ స్వేచ్ఛయా లీలార్థం విభూత్యావిర్భావ ఉచ్యతే.

(౧౩౯౧.) యథేదమనన్తరమేవోచ్యతే:- [5]

(౧౩౯౨.) “పృథివ్యాపస్తథా తేజః వాయురాకాశ ఏవ చ-
సర్వేన్ద్రియాన్తఃకరణం పురుషాఖ్యం[1] హి యజ్జగత్ ॥
స ఏవ సర్వభూతాత్మా విశ్వరూపో యతోఽవ్యయః-
సర్గాదికం తతోఽస్యైవ భూతస్థముపకారకమ్ ॥
స ఏవ సృజ్యస్స చ సర్గకర్తా స ఏవ పాత్యత్తి చ పాల్యతే చ- [[2]ఇతి.-
బ్రహ్మాద్యవస్థాభిరశేషమూర్తిర్విష్ణుర్వరిష్ఠో వరదో వరేణ్యః”[2]

(౧౩౯౩.) అత్ర, “సామానాధికరణ్యనిర్ది[3]ష్టహేయమిశ్రప్రపఞ్చతాదాత్మ్యమ్, నిరవద్యస్య[4]నిర్వికారస్య సమస్తకల్యాణగు[5]ణాకరస్య బ్రహ్మణః కథముపపద్యతే” ఇత్యాశఙ్క్య, [ప్రతిపాదయతి·

(౧౩౯౪.) “సర్వభూతాత్మా విశ్వరూపో యతోఽవ్యయః” ఇతి, స్వయమేవో

(౧౩౯౫.) “స[6] ఏవ” సర్వేశ్వరేశ్వరః పరబ్రహ్మభూతో విష్ణురేవ[7] “జగత్” ఇతి ప్రతిజ్ఞాయ, “సర్వభూతాత్మా విశ్వరూపో యతోఽవ్యయః” ఇతి హేతురుక్తః;

(౧౩౯౦) ౪౭౪౯. తర్హి, “విష్ణోరపి విభూతిత్వప్రసఙ్గః”! ఇత్యత్రాహ (జనార్దన-) ఇతి. [20]

(౧౩౯౧) ౪౭౫౦. బ్రహ్మశివాదిప్రపఞ్చస్య పరబ్రహ్మవిభూతిత్వే తత్రైవ వచనాన్తరం దర్శయతి (యథేదమ్-) ఇతి.-

౪౭౫౧. యథోక్తమ్.-(అనన్తరమేవోచ్యతే) ఇత్యర్థః.

(౧౩౯౩) ౪౭౫౨. సామానాధికరణ్యేన స్వరూపైక్య[2]ప్రతీతివ్యావృత్త్యర్థమాహ (అత్ర-) ఇతి- [25]

(౧౩౯౫) ౪౭౫౩. “ఉపపా[3]ద్యాంశః కః?, కశ్చోపపాదకాంశః?” ఇత్యపేక్షాయాముక్తం వివృణోతి[4] (సర్వేశ్వరేశ్వరః) ఇతి.

౧॥ వి-పు-౧-౨-౬౬. ౨॥ వి-పు-౧-౨-౬౮.

మూ - ౧ - ఖ్యంస్వయజ్జ - ౧. ఖ్యఞ్చయజ్జ - ౨. ౨ - ఇతి-అన. ౩ - ష్టంహే. య - ౬ - ౧.౨. ౪ - పరస్యసమ - ౮. ౫ - ణాత్మకస్య - ౧ - ౬ - ౧౦ - ౧౨. ౬ - సఏవ - ౪ - ౫న. - ఏవ - ౨న. ౭ - సర్వంజగ - ౧౧ - ౧౨.

వ్యా - ౧ - ఇతియథేదంయథో - ౩. ౨ - ప్రతీతి - ౪ - ౫న. ౩- ద్యార్థః - ౩. ౪ - సనర్వే - ౩ - ౪ - ౫ - ౮.

(౧౩౯౬.) సర్వభూతానామయమాత్మా విశ్వశరీరో ["యతోఽవ్యయః"]
(౧౩౯౭.) వక్ష్యతి చ, "తత్సర్వం వై హరేస్తనుః"[1] ఇతి. [ఇత్యర్థః.
(౧౩౯౮.) ఏతదుక్తం భవతి: "అస్య అవ్యయస్యాపి పరస్య బ్రహ్మణః విష్ణోః విశ్వశరీరతయా తాదాత్మ్యమవిరుద్ధమ్" ఇతి. [5]
(౧౩౯౯.) ఆత్మశరీరయోః స్వస్వభావాః వ్యవస్థితా ఏవ,

(౧౩౯౬) ౪౭౫౪. హేత్వన్తరం వ్యావర్తే (సర్వభూతానామయమ్) ఇతి.
(౧౩౯౭) ౪౭౫౫. రూపశబ్దస్య శరీరపరత్వే సత్యుపయోగి వచనాన్తరమాహ (వక్ష్యతి చ) ఇతి.
(౧౩౯౮) ౪౭౫౬. "విశ్వరూపో యతోఽవ్యయః" ఇత్యత్ర [అవ్యయ] శబ్దార్థః కిమర్థః" ఇత్యత్రాహ (ఏతదుక్తమ్) ఇతి.
౪౭౫౭. [అవ్యయ] శబ్దః శోధకవిశేషణమనువాదపర ఇత్యర్థః.
(౧౩౯౯) ౪౭౫౮. భగవతో నిరవద్యత్వాద్యర్థమాహ (ఆత్మ) ఇతి.
(౧౩౯౨) ౪౭౫౯. ("స్వభావికమ్") ఇత్యాదిశ్లోకార్థ ఉచ్యతే:
౪౭౬౦. ("భూతస్థం") ("సర్గాదికమ్") సర్వ(జ్ఞ)స్య జగత్సర్గాదివ్యాపారజాతమ్ ("అసౌ") ("ఉపకారకమ్").
౪౭౬౧. పరమాత్మనో లీలారసస్య సాధకత్వాత్ తస్యైవ శేషభూతమిత్యర్థః. [త్యాదిత్యర్థః.
౪౭౬౨. తత్ర హేతుః ("తస్య") ఇతి వక్ష్యతి, విశ్వరూప
౪౭౬౩. ఏవం శరీరశరీరిభావనిబన్ధనం సామానాధికరణ్యమా[20]
హ ("స ఏవ") ఇతి.
౪౭౬౪. ("సృజ్యాః") మనుష్యాదిః ("సర్గకర్తా") బ్రహ్మా చ ("స ఏవ") తదుభయశరీరకః పరమాత్మేత్యర్థః.
౪౭౬౫. ("పాల్యతే చ") ఇతి ("చ") కారేణ (అద్యతే చ) ఇత్యపి వక్షితమ్. [25]
౪౭౬౬. ("బ్రహ్మాద్యవస్థాభిః") బ్రహ్మాద్యాద్యవస్థాభిః [ఇతి.
౪౭౬౭. అవస్థాయోగస్య ద్వారక ఇత్యాహ ("అశేషమూర్తిః")

౧ ॥ వి - పు - ౧ - ౨౨ - ౩౮.

మూ - ౧ - రూపోయ - ౧౧ - ౧౨. ౨ - త్యా - ౧౨. ౩ - అః - ౧౭స. ౪ - చ - ౧ - ౮స.

వ్యా - ౧ - నిశ్చయశవచ - ౪ - ౫. ౨ - తీత - ౯. ౩ - మృథమిత్య - ౬ - ౧౦. ౪ - అనువాద - ౧ - ౨ - ౪ - ౫స.౫ - తఇతివిశ్వ - ౯ - ౧౦. ౬ - హృపిస - ౪-౫. ౭ - అప్యతే - ౯ - ౧౦.

(౧४००.) ఏవంభూతస్య[1] సర్వేశ్వరస్యవిష్ణోఃప్రపఞ్చాన్తర్భూతనియామ్య[2] కోటినివిష్టబ్రహ్మాది దేవతిర్యఙ్మను[3]ష్యేషుత త్తత్సమాశ్రయణీయ త్వాయ స్వేచ్ఛావతారఃపూర్వోక్తః;

(౧४०౧.) తదేతత్ బ్రహ్మాదీనాం భావనాత్రయాన్వయేన,కర్మవశ్యత్వమ్; భగవతఃపరబ్రహ్మభూత[4]స్యవాసుదేవస్యనిఖిలజగదుపకారాయ స్వేచ్ఛయాస్వేనైవరూపేణదేవాదిష్వవతారఇతి[5]చషష్ఠేమ్నే శుభాశ్రయప్రకరణేసువ్యక్తముక్తమ్.

(౧४०२.) "అస్యదేవాదిరూపేణావతారేష్వపినప్రాకృతోదేహః"ఇతి మహాభారతే, "నభూతసంఘసంస్థానో దేహోస్యపర [10] మాత్మనః"౧ఇతి,-ప్రతిపాదితః.-

---

४१८७. ("వరదః") ఇత్యుపాయత్వమ్.

४१८८. ("వరేణ్యః")ఇత్యుపేయత్వమ్.

४१९०, ("వరిష్ఠః") ఇతితదుపయోగిగుణవత్వఞ్చాభిప్రేతమ్.

(౧४००) ४१९౧. (ఏవంభూతస్య-)ఇతి- [15]

४१९२. (పూర్వోక్తః).- "బ్రహ్మవిష్ణురుద్రేన్ద్రాస్తేసర్వేసం ప్రసూయన్తే"౨ ఇత్యేతదర్థోపపాదనే(ప్రోక్తః)"ఇత్యర్థః.

(౧४०౧)४१९३.అత్రైవప్రబన్ధేఅయమర్థస్పష్టఇత్యాహ(తదేతత్-)ఇతి.

४१९४. "హిరణ్యగర్భో భగవాన్వాసవోఽథప్రజాపతిః"[3] ఇత్యారభ్య"అశుద్ధాస్తేసమస్తాస్తుదేవాద్యాఃకర్మయోనయః,[4] ఇత్యన్తేన(కర్మవశ్యత్వమ్)(ఉక్తమ్-)"ఇత్యర్థః.

४१९५. "సమస్తాశ్శక్తయశ్చైతాః"[5]ఇత్యారభ్య"జగతాముపకారాయనసాకర్మ నిమిత్తజా"[6] ఇత్యన్తేనస్వేచ్ఛావతార[1] ఉక్తః"ఇత్యర్థః. [(అస్య-) ఇతి.

(౧४०२) ४१९६. విగ్రహవైలక్షణ్యే[2] ప్రమాణమ్మహాభారతే దర్శయతి

---

౧ ॥ భార - ౨॥ అథర్వశిఖోప. ३॥వి - పు - ६ - ७ - ४६. ४|| వి - పు - ६ - ७ - ७७. ५॥ వి - పు - ६ - ७ - ७०. ६ ॥ వి - పు - ६ - ७. ७२.

మూ - ౧ - సర్వస్మాత్పరస్యవి - ల. ౨ - తతేయానియా - ల. ३ - ష్వాదిషుత - ౧. ४ - స్య - ౧౨న. ५ - చ - ४ - ५ - ౧౦ - ౧౨న. ఽసువ్యక్తమ్ - ౧౨.

వ్యా - ౧ - ఉక్తః - ౧న. ౨ - ప్రామాణ్యప్ష - ३.

(౧౪౦౩.) శ్రుతిశ్చ,-"అజాయమానో బహుధా విజాయతే-తస్యధీరాః పరిజానన్తి యోనిమ్"[1] ఇతి-

(౧౪౦౪.) కర్మవశ్యానాం బ్రహ్మాదీనాం నిచ్ఛతాం పితత్తత్ కర్మానుగుణ ప్రకృతిపరిణామ[2]రూపభూతసంఘసంస్థానవిశేషదేవాదిశరీరప్రవేశరూ[3]పజన్మావర్జనీయమ్;- [[4]న్మాకుర్వన్నపి,

(౧౪౦౫.) అయన్తు సర్వేశ్వరః సత్యసఙ్కల్పః భగవాన్ ఏవంభూతశుభేతరజ

(౧౪౦౬.) స్వేచ్ఛయా స్వేనైవ నిరతిశయకల్యాణరూపేణ దేవాదిషు జగదుపకారాయ బహుధా[6]జాయతే;[[5]హుధా-యోనిం బహువిధజన్మ,-

(౧౪౦౭.) తస్యైతస్య శుభేతర[7]జన్మాకుర్వతోపి స్వకల్యాణగుణానన్త్యేన బ

(౧౪౦౩) ౪౭౭౭. ఉక్తార్థవిషయాం శ్రుతిమాహ (శ్రుతిశ్చ-) ఇతి.

(౧౪౦౪) ౪౭౭౮. ఆపాతతో వ్యా[1]హతిశఙ్కాపరిహారార్థం తద్వ్యాచష్టే (కర్మవశ్యానామ్-) ఇతి. [నః" ఇతిపదమ్ వ్యాఖ్యాతమ్.

(౧౪౦౫) ౪౭౭౯. (శుభేతరజన్మా[2]కుర్వన్నపి-) ఇ[3]త్యన్తేన "అజాయమా

(౧౪౦౬) ౪౭౮౦. (స్వేచ్ఛయా-) ఇత్యాదినా ("బహుధా విజాయతే") ఇత్యేతద్వ్యాఖ్యాతమ్.

౪౭౮౧. బ్రహ్మాదీనాం-జన్మ-హేతు-తత్ఫ[4]ల, వపూంషి-యానిన తాన్యస్యేతి "అజాయమాన" శబ్దస్యార్థః.

౪౭౮౨. హేతుః-కర్మ,-తత్ఫలమ్-తదనుభవః, ప్రాకృతంచ వపుస్తేషామ్, తద్విలక్షణ హేతు-ఫల - వపురస్విత్యో ౭వ [20] కార ఇతి ("బహుధా విజాయతే") ఇత్యస్యార్థః.

౪౭౮౩. హేతుః స్వేచ్ఛా, ఫలమ్-జగదుపకారః, వపుః-అప్రాకృత[6]ఞ్చేతి. ప్టే (తస్య-) ఇతి.

(౧౪౦౭) ౪౭౮౪. ("తస్యధీరాః పరిజానన్తి యోనిమ్") ఇత్యేతద్వ్యాచ

౧॥ తై - ఉ - పు - ౨౧.

మూ - ౧ - సరూపప్రకృ - ౧ - ౬. ౨ - భూతసంఘ - ౧. సంఘ - ౬న. సంఘాతసంస్థా - ౯ - ౧౨. ౩ - పంజ - ౧ - ౬. ౪ - న్మాకు - ౧౨ ౫ - వరూపేణనిర - ౧-౬. ౬- విజా-౨. ౭ - కర్మాకు - ౧. జన్మకు - ౧౨. ౮ - హువిధయో - ౧౨.

వ్యా - ౧ - హతిశఙ్కా - ౯. ౨ - దికు - ౯. ౩ - త్యనేన-౯. ౪ - లంవపూ - ౯.౫ - ద్వార్థః - ౧ - ౨. ౬ - ఇతి - ౩న.

(౧౪౦౮.) "ధీరాః"- ధీమతామగ్రేసరాః- "జానన్తి" ఇత్యర్థః.
(౧౪౦౯.) తదేతన్నిఖిలజగన్నిమిత్తోపాదానభూతాత్, "జన్మాద్యస్యయతః"[1] "ప్రకృతిశ్చప్రతిజ్ఞాదృష్టాన్తానుపరోధాత్" [2] ఇత్యాదిభిః ప్రతిపాదితాత్ పరస్మాత్ బ్రహ్మణః పరమపురుషాదన్యస్యకస్య[5] చిత్స్వ[2]రత్వమ్,

౪౭౫. యోనిశబ్దస్యోపాదానకార[1]ణపరత్వవ్యావృత్త్యర్థమ్ (జన్మ-) ఇత్యుక్తమ్.
(౧౪౦౮) ౪౭౬. [ధీర] శబ్దస్యధైర్యగుణాన్వితపరత్వవ్యావృత్త్యర్థమ్ తద్వ్యాచష్టే(ధీమతామగ్రేసరాః)ఇతి.- [10]
౪౭౭. ధియమీరయన్తీ[2]తివ్యుత్పన్నో(ధీర)శబ్దః;-
౪౭౮. అతోయథోక్తఏవార్థః.
౪౭౯. నచ, "స్వరూపే[3]ణనిత్యత్వమ్అజాయమానత్వమ్; విగ్రహద్వారకమ్జాయమానత్వమ్" ఇతివాచ్యమ్;-
౪౮౦. అస్మదాదీనామపితుల్యత్వాత్ "ధీరాఃపరిజానన్తి"[15] ఇతివక్తుమయోగాత్ .-
౪౮౧. అతఏవ, "అజాయమాన[4]త్వమ్పరమార్థః,
౪౮౨. జన్మతు, కాల్పనికమ్" ఇత్యపిపరాస్తమ్;
౪౮౩. అతోయథోక్తఏవార్థః.
౪౮౪. అవైదిక[5]విప్రతిపత్తే[6]ఃపర్వత్రయందృశ్యతే:- [20]
౪౮౫. "ప్రకృతిరుపాదానమ్ రుద్రో[7]నిమిత్తమ్" ఇత్యేకమ్;
౪౮౬. "నారాయణకారణత్వే శ్రుతిభిరుపపాదితే, నారాయణః ఉపాదానం, రుద్రోనిమిత్తమ్" ఇత్యేకం[7]మతమ్;
౪౮౭. తత్ర, "నిమిత్తోపాదానయోరైక్యదర్శితే,-జగత్కారణంముక్తిదం, ముక్తప్రాప్యమన్యత్పరమస్తి" ఇత్యేకమ్;
౪౮౮. తత్ర, *పూర్వోక్తంమతద్వయంపూర్వమేవనిరస్తమ్.
(౧౪౦౯) ౪౮౯. అథ, కారణాదన్యస్యప్రాప్యత్వంనిరస్యతి(తదేతత్ -)ఇతి.-

౧॥ బ్ర - సూ - ౧ - ౧ - ౨. ౨॥ బ్ర - సూ - ౧ - ౪ - ౨౩. * ( )

సూ - ౧ - దసూత్రైః ౧- ౧౨. ౨ - ౪ అరత్వమ్ - ౧౨.

వ్యా - ౧ - ణత్వపర - ౧ - ౨. ౨ - తిహివ్య - ౩. ౩ - ణచని - ౧౦. ౪ - త్వమవ-౧-౨ ౫-వి - ౯-౧౦న. ౬-పూర్వపక్షత్ర - ౩. పక్షత్ర - ౧ - ౨. ౭-మతమ్-౪-౫న.

(౧౪౧౦) "పరమతస్సేతూన్మానసమ్బన్ధభేదవ్యపదేశేభ్యః"[1] ఇత్యాశఙ్క్య,

(౧౪౧౧.) "సామాన్యాత్తు"[1] "బుద్ధ్యర్థః పాదవత్"[1] "స్థానవిశేషాత్ప్రకాశాదివత్"[1] "ఉపపత్తేశ్చ"[1] "తథాన్యప్రతిషేధాత్"[1] "అనేన సర్వగతత్వమాయామశబ్దాదిభ్యః"[1] ఇతి సూత్రకారః స్వ [5] యమేవ నిరాకరోతి;

(౧౪౧౨.) మానవే చ శాస్త్రే :-

౪౫౦౦. (తదేత) చ్ఛబ్దౌ - శబ్దాన్తరైస్సహ స్తో,

౪౫౦౧. తస్మాత్ ఏతస్మాత్, ఇత్యర్థః.

(౧౪౧౦) ౪౫౦౨. పూర్వపక్షశఙ్కా - పరమ్ ("పరమతః") ఇత్యాదిసూత్రమ్;

(౧౪౧౧) ౪౫౦౩. అన్యాని సిద్ధాన్తసూత్రాణి;

౪౫౦౪. తేషామర్థో భాష్యే విస్తరేణానుసన్ధేయః (౬౪౭-పు.)

౪౫౦౫. "ఏష సేతుర్విధరణః"[2] ఇత్యాదౌ (సేతు) శబ్దోఽసంకరకరత్వార్థః;

౪౫౦౬. "అమృతస్యైష సేతుః"[3] ఇత్యపి స్వయమేవ స్వ [15] స్యప్రాపక ఇత్యర్థః.

౪౫౦౭. "చతుష్పాద్బ్రహ్మ"[4] "షోడశకలమ్"[5] ఇత్యాదిపరిచ్ఛేదోఽనుసన్ధానార్థః;

౪౫౦౮. వ్యాపినః[2] ఆలోకస్యాపి నియోగాయ వాతాయనాదిపరిచ్ఛేదవత్. [20]

౪౫౦౯. "తతో యదుత్తరతరమ్"[6] ఇత్యాదయః పూర్వమేవ వ్యాఖ్యాతా ఇతి,-

౪౫౧౦. న జగత్కారణాదన్యస్య ప్రాప్యత్వమ్" ఇత్యర్థః.

౪౫౧౧. పూర్వమ్ శ్రుతౌ[3] చతుర్ముఖస్య పరమకారణత్వశఙ్కాఽపాస్తా. [యతే (మానవే చ-) ఇతి

(౧౪౧౨) ౪౫౧౨. అథ, ఉపబృంహణే చతుర్ముఖకారణత్వశఙ్కా-నిరాక్రి

---

౧ ॥ బ్ర - సూ - ౩ - ౨ - ౩౦-౧-౬-౩-౪ - ౫ - ౬. ౨ ॥- బృ - ఉ -౬- ౪-౨౨. ౩॥ ౪॥- ఛా-ఉ-౩ - ౧౮ -౨. ౫॥ ప్ర-ఉ-౬-౧. ౬॥ శ్వే-ఉ- ౩-౧౮.

మూ - ౧ - ఇత్యాదస్సయ - ౧౦. ౨ - టీతి - ౨.

వ్యా - ౧ - రత్యార్థః - ౧ - ౨. ౨ - ఆకాశస్యాపి - ౯ - ౧౦. ౩ - చతు - ౧.

(౧౪౧౩.) "ప్రాదురాసీత్తమోనుదః"౧;
(౧౪౧౪.) "సిసృక్షుర్వివిధాః ప్రజాః"౨;
(౧౪౧౫.) "అప ఏవ ససర్జాదౌ తాసు వీర్యముపాసృజత్"౩;
(౧౪౧౬.) "తస్మిన్ జజ్ఞే స్వయం బ్రహ్మా"౪ ఇతి,- [5]
(౧౪౧౭.) బ్రహ్మణో జన్మశ్రవణాత్ [2]క్షేత్రజ్ఞత్వమేవావగమ్యతే;

(౧౪౧౩) ౪౮౧౩. ("ప్రాదురాసీత్తమోనుదః") ఇతి-

౪౮౧౪. [1]"యదైవ ప్రోక్తం గుణసామ్యం ప్రధానం తదైవ విప్రాః ప్రవద[2]న్తేఽనిరుద్ధమ్"౫ ఇత్యనిరుద్ధోఽవ్యక్తాధిష్ఠాతా ("ప్రాదురాసీత్") ఇతి దర్శయితుమ్, [10]

౪౮౧౫. చతుర్ముఖోత్పత్తేః పూర్వమణ్డకారణత్వం ప్రేరకత్వఞ్చ చతుర్ముఖస్యానుపపన్నమితి దర్శయితుఞ్చ ("ప్రాదురాసీత్తమోనుదః") ఇతి వాక్యముపాత్తమ్.

(౧౪౧౪) ౪౮౧౬. ("సిసృక్షుర్వివిధాః ప్రజాః"). "సృజ్యస్య చతుర్ముఖస్య స్వసృష్టౌ సిసృక్షుత్వానుపపత్త్యా న తస్య పరమ- [15] కారణత్వమ్" ఇత్యభిప్రాయః.

(౧౪౧౫) } ౪౮౧౭. ("అప ఏవ ససర్జాదౌ") ("తస్మిన్ జజ్ఞే స్వయం బ్రహ్మా")
(౧౪౧౬) } ఇతి వచనద్వయమ్, "అణ్డోత్పన్నచతుర్ముఖస్య అణ్డకారణత్వస్రష్టృత్వానుపపత్త్యా పూర్వశ్లోకస్థ[స్వయంభూ]శబ్దోఽపి నారాయణపరః" ఇత్యభిప్రాయేణోపాత్తమ్.

(౧౪౧౭) ౪౮౧౮. (జన్మశ్రవణాత్-) ఇతి.-"(క్షేత్రజ్ఞత్వ)ప్రతిపాదకస్యావతారరూపత్వస్యాశ్రవణే సత్యుచ్యమానం జన్మ, స్వవ్యాపక కర్మసంబన్ధాపేక్షకత్వాత్ (క్షేత్రజ్ఞత్వ) సాధకమ్" ఇత్యభిప్రాయః.

౪౮౧౯. "ఈశ్వరేణ స్వరూపైక్యాద్బ్రహ్మణో జన్మ పర [25] ధ్యానాదికర్మచ లీలా" ఇతి చేత్;

౪౮౨౦. ఇన్ద్రేఽపి తథా కిం న స్యాత్;-

౧॥ మ-స్మృ-౧-౬. ౨॥ మ-స్మృ-౧-౮. ౩॥ మ-స్మృ-౧-౮. ౪॥ మ-స్మృ-౧-౯. ౫॥

మూ-౧-దౌ తస్మిన్-౪-౫-౧౧-౧౨. ౨-తత్ క్షే-౪-౫-౯. తస్య క్షే-౧౨.

వ్యా-౧-యత్ప్రో-.౯.౨-త్యనిరు-౧౦. ౩-ణత్వఞ్చతు-౪-౫. ణత్వప్రేర-౮. ణంతత్ప్రేర-౯. ణతత్ప్రేరణంచతు-౧-౨. ౪-ణతత్స్ర-౨-౪-౫. ణత్వాను-౧౦. ౫-త్వాశ్రవ-౯. ౬-న్ధాపేక్షకత్వా-౮-౯-౧౦. ౭-పరధ్యానా-౮.

(౧౪౧౮.) తథాచస్రష్టుఃపరమపురుషస్య[1] తద్విసృష్టస్యచబ్రహ్మణః"అయనంతస్యతాఃపూర్వం తేననారాయణస్స్మృతః"[1] "తద్విసృష్టస్స పురుషఃలోకేబ్రహ్మేతికీర్త్యతే"[2] ఇతినామ[2]నిర్దేశాచ్చ;-

(౧౪౧౯.) [3]తథావైష్ణవేపురాణే, [5]

(౧౪౨౦.) హిరణ్యగర్భాదీనామ్, భావనాత్రయాన్వయాత్ అశుద్ధత్వేనశుభాశ్రయత్వానర్హత్వోపపాదనాత్ క్షేత్రజ్ఞత్వంనిశ్చీయతే.

౪౮-౨౧. "*జన్మకర్మణోర్లీలా[1]త్వాత్స్వరూపైక్యమ్,

౪౮-౨౨. స్వరూపైక్యాజ్జన్మకర్మణోర్లీలాత్వమ్' ఇత్యన్యోన్యాశ్రయస్స్యాత" ఇతిచేత్; [10]

౪౮-౨౩. చతుర్ముఖాదీనామపితుల్యమ్.-

౪౮-౨౪. "పరమపురుషస్యోత్తరనారాయణే అవతారరూపంజన్మ'ఇతిప్రతిపాదితమ్;

౪౮-౨౫. తదేవచతుర్ముఖజన్మనోఽవతారరూపత్వేప్రమాణమ్" ఇతిచేత్; [15]

౪౮-౨౬. ఇన్ద్రాదిజన్మనస్తథాత్వే తదేవప్రమాణంకింనస్యాత్?;

౪౮-౨౭. "(ప్రా)గుక్తాన్యోన్యాశ్రయణాత్" ఇతిచేత్;-

౪౮-౨౮. చతుర్ముఖేపితుల్యమ్" ఇత్యాద్యనుసన్ధేయమ్.

(౧౪౧౮) ౪౮-౨౯. చతుర్ముఖస్యపరమకారణత్వానుపపత్తిం తత్ప్రాకరణికగ్రన్థేనోపపాదయతి(తథాచ-)ఇతి. [20]

(౧౪౧౯) ౪౮౩౦. మానవశ్లోకార్థ[2] నిర్ణాయకత్వేన శ్రీవిష్ణుపురాణ[3]వచనమాహ(తథా-)ఇతి.

(౧౪౨౦) ౪౮౩౧. (భావనాత్రయాన్వయాత్-)ఇతి.-అనుష్ఠేయవిషయః ఆన్తరప్రయత్నఃభావనా,

౪౮౩౨. సాత్రివిధా, [25]

౪౮౩౩.యథా,"త్రివిధాభావనా భూపవిశ్వమేతన్నిబోధతామ్-కార్యాఖ్యాబ్రహ్మ[4]సంజ్ఞాచతథాచైవోభయాత్మికా॥,-

---

౧॥ వి - పు - ౧ - ౪ - ౬. ౨॥ మ - స్మృ - ౧౧.

మూ - ౧ - తత్స్మృ - ౧. ౨ - నిర్వచనాచ్చ - ౬.[3] - తథాచవై - ౪ - ౫ - ౯.

వ్యా - ౧ - రూపత్వా - ౯. ౨ - నిర్ణయత్వేనశ్రీ - ౧. ౩ - వచన - ౧ - ౨ - ౪ - ౫స. ౪ - సంఖ్యాచ - ౯.

౪౮౩౪. కర్మభావాత్మికా హ్యేకా బ్రహ్మభావాత్మికా పరా-
ఉభయాత్మికా తథైవాన్యా త్రివిధా భావభావనా॥

౪౮౩౫. సనన్దనాదయో బ్రహ్మభావభావనయా యుతాః-
కర్మభావనయా చాన్యే దేవాద్యాః స్థావరావరాః ॥ [5]

౪౮౩౬. హిరణ్యగర్భాదిషు చ బ్రహ్మకర్మాత్మికా ద్విధా-
అధికారబోధయుక్తేషు విద్యతే భావభావనా॥

౪౮౩౭. అక్షీణేషు సమస్తేషు విశేషజ్ఞానకర్మసు"[1] ఇతి.-

౪౮౩౮. "[విశ్వమేతత్] [త్రివిధా భావనా]- భావనాత్రయాన్వితమ్" ఇత్యర్థః. [10]

౪౮౩౯. [తాం]- త్రివిధాం భావనాం [నిబోధ]. [ఇతి.-

౪౮౪౦. భావ[1]నామవచ్ఛేదకసంజ్ఞయా నిర్దిశతి [కర్మాఖ్యా-]

౪౮౪౧. [కర్మాఖ్యా-] కర్మభావనేత్యర్థః.

౪౮౪౨. ఏకస్యైవ సంజ్ఞాత్రయక్లృప్తిశఙ్కావ్యావృత్త్యర్థమాహ [కర్మభావాత్మికా-] ఇతి.- [15]

౪౮౪౩. [2][భావభావనా].- "భావార్థాః కర్మశబ్దాః తే[3]భ్యః క్రియాః ప్రతీయేరన్"[2] ఇతి వచనాత్;

౪౮౪౪. భావః అనుష్ఠేయః;

౪౮౪౫. అనుష్ఠేయవిషయా, [భావనా],

౪౮౪౬. ఆన్తర ఉద్యోగః, [భావభావనా], [20]

౪౮౪౭. "సా, [కర్మభావాత్మికా] కర్మరూపానుష్ఠేయవిషయా;

౪౮౪౮. [బ్రహ్మభావాత్మికా], [4]ఉపాసన రూపానుష్ఠేయవిషయా;

౪౮౪౯. [ఉభయాత్మికా], కర్మోపాసనరూపోభయానుష్ఠేయవిషయేతి [త్రివిధా] ఇత్యర్థః. [25]

౪౮౫౦. [సనన్దనాదయః] ఇతి.- [బ్రహ్మ[5]భావభావనయా యుతాః]- ఉపాసనరూపానుష్ఠేయవిషయ భావనాన్వితాః,- ఇత్యర్థః.

౧॥ వి - పు - ౬ - ౭ - ౪౮. ౨॥ పూ - మీ - సూ - ౨ - ౧ - ౧.

వ్యా - ౧ - నావ్యవచ్ఛేద-౯-౧౦. ౨- భావ -౧౦న. భావోభావనా - ౯. ౩ - తేభ్యో యేప్ర - ౧ - ౨ - ౩. ౪ - ఉపాదానరూ - ౧ - ౨. ౫ - భావ - ౩ - ౯ - న.

४ర-౫౧. అత్ర,[బ్రహ్మ]శబ్దః ఉపాసనరూపజ్ఞానపర్యాయః,-

४ర-౫౨. "అగమోత్థంవివేకాచ్చ 'ద్విధాజ్ఞానంతథోచ్యతే-శబ్దబ్రహ్మాగమమయంపరంబ్రహ్మవివేకజమ్"¹

४ర-౫౩. "ద్వేబ్రహ్మణీవేదితవ్యే"² "ద్వేవిద్యేవేదితవ్యే'వై[5] ఇతిచ"³ ఇతి,-

४ర-౫४. బ్రహ్మశబ్దస్యజ్ఞానవిద్యాశబ్దనిర్దిష్టాగమజన్యోపాసనరూపజ్ఞానద్వయపర్యాయత్వేనభగవతాపరాశరేణైవ వ్యాఖ్యాతత్వాత్.

४ర-౫౫. [స్థావ²రాన్తాః]. ఇతి[స్థావర] శబ్దేనతదభిమానిదేవతావివక్షితా. [10]

४ర-౫౬. [సనన్దనా] దీనాంసమాధివిరోధిసకలకర్మత్యాగాత్ సమాధినిష్ఠత్వేనా-ద్యైనాఽనవరతబ్రహ్మానుసన్ధానైకతానత్వాన్నకర్మానుష్ఠానావసరః,

४ర-౫౭. ప్రధానావిరోధేనహ్యజ్ఞానుష్ఠానమ్;- [15]

४ర-౫౮. తస్మాత్, తే[బ్రహ్మభావనయాయుతాః].-

४ర-౫౯. హిరణ్యగర్భాదయః జగన్నిర్వాహాధికృతత్వాత్ కదాచిత్కర్మానుష్ఠానమ్ కదాచిదుపాసనఞ్చ ఇత్యుభయభావనాన్వితాః;-

४ర-౬౦. ఇతరేదేవమనుష్యాద్యాఃకర్మభావనయాన్వితాః;- [20]

४ర-౬౧. [సనన్దనాదయః][హిరణ్యగర్భా]దయః [దేవాద్యాః]ఇత్యాదిశబ్ద³స్యకోవిషయః?,

४ర-౬౨. "[ఆది]శబ్దస్యాసఙ్కోచాత్ ముక్తేష్వపి భావనాద్వయప్రసంగః"ఇతిశఙ్కా-వ్యావృత్త్యర్థంప్రయోజకమాహ [అధికార-] ఇతి.- [25]

४ర-౬౩."కర్మణై శ్వర్యబోధోఽధికారః"४ ఇత్యధికారలక్షణమ్,

४ర-౬४. "స్వప్రయోజనసాధనత్వాత్కర్మణి స్వకీయత్వబుద్ధిరధికారః" ఇత్యర్థః.

౧॥వి-పు-౬-౫-౬౧. ౨॥ వి-పు-౬-౫-౬४. ३॥ వి-పు-౬-౫-౬౫. ४॥

వ్యా - ౧ - ద్వేధా - ౯. ౨ - రాఃపరాః - ౯. ३ - సైకోవిష- ౧. ४ - జనమా - ३.

(౧౪౨౧.) యదప్యైశ్చిదుక్తమ్:-

౪౮౬౫. [అధికారబోధయుక్తేషు] అధికారరూపబోధయుక్తేషు అనుష్ఠేయవిషయస్వకీయత్వబుద్ధియుక్తేష్విత్యర్థః.

౪౮౬౬. ముముక్షోః,ఉపాసనేస్వకీయత్వబుద్ధిః; [5]

౪౮౬౭. బుభుక్షోః,కర్మణిస్వకీయత్వబుద్ధిః;

౪౮౬౮. [అధికారబోధ]శ్చ కేష్విత్యత్రాహ [అక్షీణేషు-]ఇతి.

౪౮౬౯. [విశేషజ్ఞానకర్మసు] "[విశేషజ్ఞానమ్],- దేవోహమ్మనుష్యోహమిత్యాదిజ్ఞానమ్;

౪౮౭౦. విశేషజ్ఞానేతద్ధేతుషుచకర్మసువిద్యమానేష్వధికా [10] రబోధస్సంభవతి,

౪౮౭౧. తద్యుక్తేషుభావనాత్రయాన్వయఇతినముక్తేషు ప్రసంగః"ఇత్యర్థః.

౪౮౭౨.ఏవమ్, '"హిరణ్యగర్భాదీనాంభావనాత్రయాన్వయే[1] నాశుద్ధత్వాత్ ముముక్షుభిస్తేనుపాస్యాః' ఇతిశ్రీవిష్ణుపురాణేప్రతిపాదనాత్ (క్షేత్రజ్ఞత్వ) నిశ్చయః" ఇత్యర్థః.

౪౮౭౩.ఏవమ్,శ్రుతివాక్యేషుస్వపక్షసాధనప్రమాణోపన్యాసపరమతశజాల-నిరాసౌకృతౌ;-

౪౮౭౪. తథా,ఉపబృహ్మణేష్వపిపూర్వంస్వపక్షసాధనవచనాన్యుపన్యస్యపరమతశజాల-నిరాసశ్చకృతః;-

౪౮౭౫. ఏవమ్,ప్రథమశ్లోకోక్తం[విష్ణవే]ఇతిపదంవివృతంభవతి;-

౪౮౭౬. ఉక్తార్థస్థేమ్నే[2]సిద్ధార్థే వ్యుత్పత్త్యభావ[3]వాదంవ్యుదస్యతి,-

౪౮౭౭. తన్నిరాసశ్చసర్వవేదాన్త్యభిమతః [25]

(౧౪౨౧)-(౧౪౨౩) } ౪౮౭౮. తత్రపూర్వపక్షమాహ [4](యదపి-) ఇత్యాదినా.

వ్యా - ౧ - త్రయేనాన్వయేనాశు - 3. ౨ - సిద్ధేవ్యుత్ప - 3. 3 - వాద - ౧న. ౪ - యద్యపీత్యాది - ౪ - ౫.

(౧౪౨.) *సర్వ¹స్యశబ్దజాతస్యవిధ్యర్థవాదమన్త్రరూపస్యకార్యాభిధాయిత్వేనైవప్రామాణ్యంవర్ణనీయమ్,

(౧౪౩.) వ్యవహారాదన్యత్ర²శబ్దస్యబోధకత్వశక్త్యవధారణాసంభవాత్; వ్యవహారస్య³చకార్య⁴బుద్ధిమూలత్వాత్ కార్యరూపఏవ⁵శబ్దార్థః, నపరినిష్ప⁶న్నవస్తునిశబ్దఃప్రమాణమ్" ¹ఇతి.-

---

(౧౪౨) ౪౮౯. అర్థవాదాదిషుసిద్ధార్థపరత్వవ్యావృత్త్యర్థమ్ (సర్వస్య-)ఇత్యుక్తమ్.

౪౯౦. (విధి)భాగస్యతావత్కార్యపరత్వంసువ్యక్తమ్.

౪౯౧. "(అర్థవాద)భాగస్యవిధేయస్తుతిపరత్వేన,(మన్త్ర)[10] భాగస్యానుష్ఠేయార్థ ప్రకాశనపరత్వేనచతయోఃకార్యపరత్వమ్"ఇత్యభిప్రాయః.

(౧౪౩) ౪౯౨. కుతఇత్యత్రాహ(వ్యవహారాత్-) ఇతి.- (వ్యవహారః) ప్రవృత్తిః,-

౪౯౩. "గామానయ"ఇతిప్రయోజకవృద్ధప్రయుక్తవాక్య [15] శ్రవణసమనన్తరభావినీప్రయోజ్యవృద్ధస్యప్రవృత్తిః" ఇత్యర్థః.

౪౯౪. సామాన్యేనశబ్దస్యకార్యరూపోర్థఇతినిశ్చితే,"ఆవాపో ¹ద్వాపభేదేనానువృత్తశబ్దస్యానువృత్తమర్థమ్, వ్యావృత్తస్య²వ్యావృత్తమర్థంచజానాతి" ఇతి ప్రాతి [20] స్వికవ్యుత్పత్తిస్స్యాత్;-

౪౯౫. విభక్త్యర్థవ్యుత్పత్తిశ్చతథా;

౪౯౬. "పుత్రస్తేజాతః"²"నాయంసర్పోరజ్జురేషః"³ఇత్యాదివాక్యేషు,హర్ష-భయనివృత్తివాచిత్వావగమేపిహేతువిశేషనిర్ధారణాయోగాన్నతత్ర సిద్ధార్థవిష [25] యావ్యుత్పత్తిః;

---

* ౧ - మీమా - ౧. ౨॥ మీ-సా -౧ - ౧ - ౨ - ౫. ౩॥

మూ - ౧ - స్య - ౨ - ౧న. స్యవేదజా - ౧. ౨ - పదస్యబో - ౬. ౩ - చ - ౬ - ౧౦-న. ౪ - ద్ధిమూ - ౬. ౫ - వేదార్థః - ౧ - ౬ - ౧౨. ౬ - న్నేవస్తు - ౧౨.న్నఏవ వస్తుని- ౧౦.

వ్యా - ౧ - ద్వారభేదేనాను - ౧ - ౨ - ౩. ౨ - శబ్దస్యవ్యావృత్త - ౩. స్యచవ్యావృత్త - ౯. ౩ - రేషైషఇత్యాది - ౯.

(౧౪౨౪.) అత్రోచ్యతే:-

(౧౪౨౫.) ప్రవర్తకవాక్యవ్యవహారపవ[2] శబ్దానామర్థబోధ[3]కత్వే శక్త్యవధారణం కర్తవ్యమితి,- [4]కిమియంరాజాజ్ఞా;

(౧౪౨౬.) సిద్ధవస్తుషు శబ్దస్యబోధకత్వే[5]శక్తిగ్రహణంఅత్యన్త సుకరమ్;-[5]

(౧౪౨౭.) తథాహి:-

(౧౪౨౮.) కేనచిత్,- హస్తచేష్టాదినా-అపవరకేదణ్డస్థిత ఇతిదేవదత్తాయ జ్ఞాపయేతిప్రేషితః కశ్చిత్ తజ్జ్ఞాపనేప్రవృత్తః,-
అపవరకేదణ్డస్థితఇతిశబ్దంప్రయుఙ్క్తే;

౪౮౮౭.అస్యశబ్దస్యాయమర్థ ఇతివ్యుత్పత్తిశ్చనప్రథమంసం [10]
భవతి;

౪౮౮౮. వ్యుత్పన్నకతిపయశబ్దస్యైవహిసా?;-

౪౮౮౯. తస్మాత్,- ప్రథమవ్యుత్పత్తిః(వ్యవహారాత్) ఏవేతి,-
సాకార్యార్థవిషయా;-

౪౮౯౦.తత్ర, వాక్యాన్తరేష్వపిప్రథమవ్యుత్పత్తౌకార్యపరత [15]
యావగతకతిపయశబ్దసమభి వ్యాహృతపదాన్తరేషు
తత్సమభివ్యాహారబలాత్కార్య పరత్వంనిశ్చినోతి" ఇ
త్యాద్యభిప్రేతం విస్తరతయా[1]ను క్తమ్.

(౧౪౨౪) ౪౮౯౧. పరిహరతి (అత్రోచ్యతే) ఇతి. [ప్రాయః

(౧౪౨౫) ౪౮౯౨. [2](కిమియంరాజాజ్ఞా-) ఇతి.- నహిప్రామాణికమిత్యభి

(౧౪౨౬) ౪౮౯౩. (అత్యన్తసుకరమ్-) ఇతి.- "యాదృచ్ఛికవ్యుత్పత్తౌ బుద్ధిపూర్వకవ్యుత్పత్తౌచసుకరమ్"ఇతిభావః

(౧౪౨౭) ౪౮౯౪. తదుపపాదయతి(తథాహి-)ఇతి.

(౧౪౨౮) ౪౮౯౫. ప్రథమమ్,యాదృచ్ఛికవ్యుత్పత్తేస్సిద్ధార్థవిషయత్వంద
ర్శయతి(కేనచిత్-)ఇతి. [25]

మూ - ౧ - రాదేవ - ౧. ౨ - సర్వశబ్దా - ౪ - ౫. ౩ - ధనశక్త్యవ - ౨ - ౪ - ౫. ౪ - కేయంరాజా - ౧౦ - ౧౨. రాజ్ఞామాజ్ఞా - ౯. ౫ - శక్త్యవధారణమ - ౧.

వ్యా - ౧ - తమలివిస్తారతయాను - ౩ - ౪ - ౫. ౨ - కేయంరాజా - ౯.

(०४२९.) मूकवत् हस्तचेष्टा[1]मिमांजानन् पार्श्वस्थोऽन्यः प्रागव्युत्पन्नः,-एतस्यार्थस्य बोधनाय अववरकेदण्डस्थितइत्यस्य शब्दस्यप्रयोगदर्शनात् अस्यार्थस्यायं शब्दो बोधक इति जानाति" इति किमत्रदुष्करम्.- [5]

(०४३०.) तथा बालः, "तातो[3]ऽयम्, इ[4]यमम्बा, अयंमातुलः, अयंमनुष्यः, अयंमृगः, चन्द्रो ऽयं, अयंचसर्पः" इति माता पितृप्रभृतिभिश्शब्दैश्शनैश्[5]शनैः अङ्गुल्या निर्देशेनतत्रतत्रबहुशःशिक्षितः,-

(०४३१.) तैरेवशब्दैः तेष्वर्थेषुस्वात्मनश्च[6] बुद्ध्युत्पत्तिंदृष्ट्वा, [10]

(०४२९) ४९९-ः हस्तचेष्टादिकृत्, तज्ज्ञश्चद्वौपुरुषौ,

४९९२. चेष्टा[1]दिज्ञो व्युत्पित्सुरेकः, दण्डापेक्षीचैकः, इतिचत्वारःपुरुषाः;

४९९३. तत्र व्यु[2]त्पत्तिर्हस्तचेष्टादि[3]ज्ञानस्यकतिपयव्युत्पत्त्यपेक्षा नास्तीतिदर्शयितुं (मूकवत्-) इत्युक्तम्.-

४९९९. आवापोद्धारभेदेनशब्दविशेषाणामर्थविशेषव्युत्पत्तिरत्रापितुल्या.

(०४३०) ४५००. अथ, बुद्धिपूर्वव्युत्पत्तिरेवलोकेप्रचुरेतितांदर्शयति[4](तथा-)इति.

४५०१. तातादयस्संबन्धिशब्दाः, मनुष्यादयस्संबन्धिशब्दाःबालानांप्रथमंसंबन्धिशब्दव्युत्पत्तिर्जायत इतिलोकसिद्धम्;

४५०२. साचबुद्धिपूर्वशिक्षयैवोपपद्यते;

४५०३. नहि, प्रयोजकवृद्धःव्युत्पित्सुप्रतियोगिकमातुलादिविषयेनमातुलादिशब्दंप्रयुङ्क्ते;- [25]

४५०४. अपितु, स्वप्रतियोगिकविषयएवप्रयुङ्क्ते;-

मू - १ - इमाम् - ५न. २-अस्य -१२-न. ३ - यमम्बै षायमम्बा - १-६. ४ - यमम्बा तामातु - १२. ५-शनैर्हस्तचेष्टानिर्दे-६. ६ - बुद्ध्याव्युत्प- ११ - १२.

व्या - १ - भिज्ञो-१२. २-त्पित्सोर्हस्त-९- १०. ३ - ज्ञस्यकति - ३. ४ - यते - ३ - ४ - ५. ५ - पूर्वकशिक्ष - ३.

(౧౪౩౨.) “తేష్వర్థేషు తేషాం శబ్దానాం అఙ్గుళ్యా నిర్దేశపూర్వకప్రయోగః,-

(౧౪౩౩.) సంబన్ధాన్తరాభావాత్ సఙ్కేతయితృపురుషాజ్ఞానాచ్చ బోధకత్వనిబన్ధనః” ఇతి క్రమేణ నిశ్చిత్య, [5]

౪౯౦౫. అతః, బాలస్య స్వప్రతియోగికమాతులాదివిషయే వ్యుత్పత్తిర్జాయమానా వృద్ధవ్యవహారాన్నోపపద్యతే ఇతి బుద్ధిపూర్వకవ్యుత్పత్తేః ప్రథమభావిత్వమభ్యుపేత్యమితి సంబన్ధిశబ్దప్రయోగాభిప్రాయః.

౪౯౦౬. తస్మిన్నేవార్థే తస్యైవ శబ్దస్యాఙ్గుళీనిర్దేశపూర్వకం బహుశః ప్రయోగేన బుద్ధౌ వాసితత్వాత్ [1]తత్తచ్ఛబ్దప్రయోగే [2]తత్తదర్థబుద్ధిర్జాయతే;

౪౯౦౭. తస్మాత్, అస్యార్థస్యాయం బోధక ఇత్యభిప్రాయేణాఙ్గుళినిర్దేశః కృత ఇతి బాలో జానాతి” ఇత్యర్థః.

(౧౪౩౩) ౪౯౦౮. (సంబన్ధాన్తరాభావాత్-) ఇతి- “ప్రత్యక్షం సంబ [15] న్ధసత్తయా జ్ఞాపకమ్;

౪౯౦౯. లిఙ్గశబ్దౌ జ్ఞాతతయా జ్ఞాపకౌ;

౪౯౧౦. తత్ర, లిఙ్గమ్ జన్యజనకభావాదిసంబన్ధాన్తర[3]జ్ఞానసాపే[4]క్షం జ్ఞాపకమ్;

౪౯౧౧. శబ్దస్య తు బోధ్యబోధకభావ[5]సంబన్ధో జ్ఞాతవ్యః; [20]

౪౯౧౨. అతః, బోధ్యబోధకభావాతిరేకేణ సంబన్ధాభావాత్” ఇత్యర్థః.

(౧౪౩౪) ౪౯౧౩. “ఏతస్య వ్యుత్పాదకోపపురుషకార్యార్థే వ్యుత్పత్తిమానితి న వక్తవ్యమ్,-

౪౯౧౪. సిద్ధార్థే వ్యుత్పత్తిమద్భిర్బాలైశ్శబ్దప్రయోగదర్శనాత్;

మూ -౧- ళీనిర్దే-౧౨. శ్యాదినిర్దే-౧౦. ౨- కం ప్రయో-౪-౫-౮.

వ్యా- ౧-తత్తత్-౩-౪-౫-౯ న. ౨-తత్- ౩-౪-౫-౯ న. ౩-జ్ఞాన - ౪-౫ న. ౪ - క్షత్వజ్ఞాప - ౩. ౫ – ఏవసంబన్ధో - ౯.

(౧౪౩౪.) పునరప్యస్యశబ్దస్యాయమర్థఇతి పూర్వ[1]వృద్ధైశ్శిక్షితస్సర్వ శబ్దానామ[2]ర్థమవగమ్యస్స్వయమపిసర్వం వాక్యజాతంప్రయుఙ్క్తే;-

(౧౪౩౫.) ఏవమేవ,-

౪౯౧౫. తస్య వ్యుత్పాదకో వాక్యప్రయోక్తా పురుషోఽపి సిద్ధార్థే వ్యుత్పత్తిమానితి దృష్టప్రకారేణాభ్యుపగమ్యతామ్'' ఇత్యభిప్రాయేణ (స్వయమపి సర్వం వాక్యజాతం ప్రయుఙ్క్తే) ఇత్యుక్తమ్.

౪౯౧౬. ఏవమ్, వ్యుత్పత్తౌ నహ్యభిహితాన్వయప్రసఙ్గః,

౪౯౧౭. ప్రాతిస్వికవ్యుత్పత్తేరన్వితాభిధానవ్యుత్పత్త్యప[2] [10] యోగిత్వాత్;

౪౯౧౮. యథా, ''కార్యార్థవ్యుత్పత్తిపక్షే ఆవాపోద్ధారరూపేణ పాశ్చాత్యప్రాతిస్విక[3]పదవ్యుత్పత్తిర్నాన్వితాభిధాన విరోధినీ,

౪౯౧౯. అపితు తదుపయోగిన్యేవ, [15]

౪౯౨౦. తథా'' ఇత్యర్థః.

౪౯౨౧. అన్వితాభిధానపక్షాభ్యుపగమశ్చకల్పనాలాఘవా[4]ర్థః;-

౪౯౨౨. [5]అభిహితాన్వయపక్షే పదానాం స్వార్థాభిధానశక్తిః,

౪౯౨౩. తత్రాపియథా, పదార్థానాంపరస్పరాన్వయ బోధనాన్యథాత్వం భవతి, [20]

౪౯౨౪. తథా, స్వార్థబోధనశక్తిః, తత్తత్పదార్థానాఞ్చ పరస్పరాన్వయబోధనశక్తిశ్చ కల్పనీయా;-

౪౯౨౫. అన్వితాభిధానపక్షే తు, పదానాం స్వార్థబోధనశక్తేరేవాన్వయపర్యన్తత్వ[7]మాత్రమేవేతి నకల్పనాగౌరవమితి.

(౧౪౩౫) ౪౯౨౬. ఏవమ్, ''యాదృచ్ఛికీవా, బుద్ధిపూర్వికీవా, ఆద్యా [25] వ్యుత్పత్తిః సిద్ధార్థవిషయాస్తు,

౪౯౨౭. తతఃకిమ్''? ఇత్యత్రాహ (ఏవమేవ-) ఇతి.

మూ - ౧ - వృద్ధశిక్షి - ౧౦. శిష్టైశ్శిక్షి-౮. ౨- ర్థమిత్థమవగమ్య - ౧,

---

వ్యా - ౧ - సర్వవాక్య-౩-౯. ౨-యోగాత్-౪-౫. ౩-పద-౯ న. ౪-ర్థమ్- ౨. ౫- అభిహితాన్వయపక్షే-౪-౫-౯ న.

21-9-82.

(౧౪౩౬.) ""సర్వపదానాం[1]స్వార్థాభిధాయిత్వమ్,

(౧౪౩౭.) సంఘాతవిశేషాణాఞ్చ యథావస్థితసంసర్గవిశేష[2]బోధకత్వఞ్చ జానాతి'ఇతికా[3]ర్యార్థపదవ్యుత్పత్తిః",-

(౧౪౩౮.) ఇత్యాదినిర్బన్ధో[4]నిర్నిబన్ధనః;- [5]

(౧౪౩౯.) అతః,పరినిష్పన్నేవస్తునిశబ్దస్యబోధకత్వశక్త్యవధారణాత్,- సర్వాణివేదాన్తవాక్యానిసకలజగత్కారణం సర్వకల్యాణగుణాకరండుక్తలక్షణంబ్రహ్మబోధయన్త్యేవ.-

(౧౪౪౦.)అపిచ,కార్యార్థపదవ్యుత్పత్తిరస్తు,వేదాన్తవాక్యానిఉపాసనవిషయకార్యాధికృతవిశేషణ[5]భూతఫలత్వేన, [10]

(౧౪౩౬) ౪౯౨౮. (సర్వపదానామ్).-లౌకికవైది[1]కావిభాగేనేత్యర్థః.

(౧౪౩౭) ౪౯౨౯. (యథావస్థితసంసర్గవిశేష బోధకత్వఞ్చ-) ఇతి.-

౪౯౩౦. ""సిద్ధార్థపరంవాక్యంసిద్ధప రమేవస్యాత్;-

౪౯౩౧. కార్యాభిధాయివాక్యంకార్యపరంస్యాత్;-

౪౯౩౨. నను,సిద్ధార్థపరాణాంకార్యార్థపరత్వం కల్పనీయమ్"ఇతిభావః. [15]

(౧౪౩౮) ౪౯౩౩. (ఇత్యాదినిర్బన్ధః)ఇతి.-

౪౯౩౪. (ఆది)శబ్దేన,సర్వశబ్దానాం కార్యపరత్వమ్,- కృత్స్న[2]స్య వేదస్యకార్యాభిధాయిత్వఞ్చగృహ్యతే.

(౧౪౩౯) ౪౯౩౫. ""సిద్ధార్థేవ్యుత్పత్తిసంభవాత్ కార్యార్థ పదవ్యు[20]త్పత్తిః'ఇత్యాదినిర్బన్ధోనుపపన్నః"ఇత్యుక్తమ్;-

౪౯౩౬. తతఃకిమిత్యత్రాహ(అతః)ఇతి.

(౧౪౪౦) ౪౯౩౭. ఏవమ్,సిద్ధార్థేఆద్యావ్యుత్పత్తిరుక్తా;-

౪౯౩౮. తదభావేపిబ్రహ్మణస్సిద్ధిముపపాదయతి(అపిచ-)ఇతి-

మూ - ౧ - స్వార్థబోధకత్వంపదసంఘా - ౧. స్వార్థావబోధకత్వంసంఘా- ౬. ౨ - వాచిత్వఞ్చజా - ౧౨. ౩ - ర్యపదవ - ౧ - ౬. ౪ - నిర్బీజః - ౧. ౫ - భూత - ౨న.

వ్యా - ౧ -దికవిభాగే - ౩ - ౯ - ౧౦. ౨ - వేదస్య - ౧-న.

(౧౪౪౧.) మఙ్ఖాసంభిన్న దేశవిశేషరూపస్వర్గాదివత్;
(౧౪౪౨.) *[1] రాత్రిసత్రప్రతిష్ఠాదివత్;
(౧౪౪౩.) *[2] అపగోరణశతయాతనాసాధ్యసాధనభావవచ్చ,- కార్యోపయోగిత్వమైవ సర్వంబోధయన్తి;- [5]
(౧౪౪౪.) తథాహి-"బ్రహ్మవిదాప్నోతిపరమ్"[3] ఇత్యత్ర బ్రహ్మోపాసనవిషయ కార్యాధికృతవిశేషణ భూతఫలత్వేన బ్రహ్మప్రాప్తి శ్రూయతే;-

---

४८३८. ప్రశంసన్ (విషయః) అవచ్ఛేదకః,-కార్యస్యావచ్ఛేదకాః యాగదానాదయః;- [10]

४८४०. అత్ర (ఉపాసన)ం (విషయః),- ఉపాసనావచ్ఛిన్న (కార్యాధికృతః),-

४८४१. తత్రాధికారీ-తత్ర తాదర్థ్యబోధవాన్,-

४८४२. తస్య (విశేషణ)ంఫలమ్.

४८४३. (ఫలత్వేన)సిద్ధావుదాహరణత్రయంపర్యయత:- [15]

(౧౪౪౧) ४८४४. విధివాక్యప్రతిపన్నస్వరూపస్యఫలస్యాప్యర్థ వాదోక్తవిశేషణత్వాభ్యుపగమేఉదాహరణమ్,(మఙ్ఖాసంభిన్న-)ఇత్యాది.

(౧౪౪౨) ४८४५. ఫలస్వరూపస్యైవార్థవాదప్రతిపన్నస్యాభ్యుపగమే ఉదాహరణమ్,(రాత్రిసత్రప్రతిష్ఠా). [25]

(౧౪౪౩) ४८४६. నకేవలంవిహితఫలస్యైవ, విధేయవిరోధిఫలస్యాప్యర్థవాదోక్తస్యాఙ్గీకారేఉదాహరణమ్,- (అపగోరణశతయాతనాసాధ్యసాధనభావ)ః.

(౧౪౪౪) ४८४७. "ఉపాసనవాక్యంకిమ్?, [ఇతి.

४८४८. తత్రబ్రహ్మణఃఫలత్వంకథమ్"ఇత్యతాహ(తథాహి-)

౧॥ మీ - సా - ४ - ३ - ६. ౨॥ మీ - సా - ३ - ४ - ౧౦. ३॥ తై - ఆ - ౨- ౧ - ౧౦.

మూ - ౧ - అద - ౧ - ౨ - ६ - ౧౨ న ౨ - భావాదివచ్చ - ౧౦. ३ - ఏవ - ౨ - న. ४ - ఇతితస్మిన్నర్థద ష్టస్తదుపాసితవ్యంఇత్యత్ర - ౮.

వ్యా - ౧ - కిరత్వస్విష - ३. విశిష్టవిషయకః అవ - ౯ - ౧౦. ౨ - బోధకంవాక్యంవిధిః స్య - ౯ - ౧౦. ३ - త్వ - ౯ న. ४ - స్తానంకేవ - ౯ - ౧౦.

(౧౪౪౫.) "పరప్రాప్తికామో బ్రహ్మవిద్యాత్"[1] ఇతి,-

(౧౪౪౬.) అత్ర, ప్రాప్యతయా ప్రతీయమాన బ్రహ్మస్వరూపమ్ తద్విశేషణ ఞ్చ సర్వం కార్యోపయోగితయైవ సిద్ధం భవతి,

(౧౪౪౭.) తదన్తర్గతమేవ,- 1 జగతః స్రష్టృత్వమ్ సంహర్తృత్వమ్ ఆధారత్వమ్ 2 అన్తరాత్మత్వమ్ ఇత్యాద్యుక్తమనుక్తఞ్చ సర్వమ్[3] ఇతి నకిఞ్చిదనుపపన్నమ్;-

(౧౪౪౮.) ఏవఞ్చ సతి, మన్త్రార్థవాదగ[4]తాః హ్యవిరుద్ధాః అపూర్వాశ్చార్థాః సర్వే విధిశేషతయైవ సిద్ధా భవ[5]న్తి.

(౧౪౪౫) ౪౯౪౯. అస్మిన్వాక్యే న విధిశ్రవణమితి శఙ్కాయామ్ ఫలితార్థమాహ (పరప్రాప్తి-) ఇతి.-

౪౯౫౦. ఫలసమ్బన్ధశ్రవణే విధికల్పనస్య న్యాయ్యత్వాదితి భావః.

(౧౪౪౬) ౪౯౫౧. "స్వర్గపి శేషణ(దుఃఖాసంభిన్న)త్వాదివత్ బ్రహ్మస్వరూపేణ సహ తద్విశేషణస్యాపి సిద్ధిః"[2] ఇత్యాహ (అత్ర-) ఇతి. [15]

(౧౪౪౭) ౪౯౫౨. "బ్రహ్మస్వరూపమ్ తద్విశేషణఞ్చ సిద్ధ్యతు'

౪౯౫౩. తతః కిమ్?" ఇత్యత్రాహ (తదన్తర్గతమ్-) ఇతి.-

౪౯౫౪. [3](తదన్తర్గతమ్)- బ్రహ్మతద్విశేషణాన్తర్గతమిత్యర్థః.

౪౯౫౫. ఏవమ్, ఔపనిషదోపాసనవిధీనాం ఫలత్వేన బ్రహ్మణ స్సిద్ధిరుక్తా. [20]

(౧౪౪౮) ౪౯౫౬. అథ, సర్వవిధిసాధార[4]ణోక్తిరుచ్యతే (ఏవఞ్చ-) ఇతి.

౪౯౫౭. అర్థవాదానాం స్తావకత్వసిద్ధ్యర్థం స్వార్థే తాత్పర్యమత్రోచ్యతే;-

౪౯౫౮. (ఏవఞ్చ సతి).- విధ్యుపయోగ్యర్థేష్వభ్యుపగన్తవ్యేషు సత్స్విత్యర్థః. [25]

౧॥

మూ - ౧ - జగత్స్రష్టృత్వం సంహ - ౯ - ౧.౨. ౨ - జగదన్తరాత్మత్వాద్యుక్త - ౧. ౩ - సిద్ధమితి - ౭. ౪-గతా అప్యవిరు - ౨ - ౧౦. ౫ - న్తీతి - ౭.

వ్యా - ౧ - తమర్థ - ౩ - ౪ - ౫ - ౯. ౨ - ఇత్యత్రాహ - ౯ - ౧౦. ౩ - తదన్తర్గతమ్ - ౧ - ౯ - న. ౪ - రణయుక్తిరు - ౪ - ౫.

(౧౪౪౯.) యథోక్తంద్రమిడభాష్యే:-

(౧౪౫౦.) ‘“ఋణంహివై జాయతే”[1]ఇతి శ్రుతేరిత్యుపక్రమ్య, యద్యప్యవదానస్తుతిపరం వాక్యమ్,-తథాపి నాసతా స్తుతిరుపపద్యతే’-[2]ఇతి.

(౧౪౫౧.) ఏతముక్తంభవతి:- [5]

(౧౪౫౨.) సర్వో౽[1]ప్యర్థవాద[2]భాగః, దేవతారాధనభూతయాగాదేః సాఙ్గస్య, ఆరాధ్య[3]దేవతాయాశ్చ అదృష్టరూపాన్ గుణాన్,-సహస్రశో వదన్ కర్మణి[4]ప్రాశస్త్యబుద్ధి ముత్పాదయతి;-

(౧౪౫౩.) తేషామసద్భావే[5]ప్రాశస్త్యబుద్ధిరేవ న స్యాత్ ఇతి కర్మణి[6] ప్రాశస్త్యబుద్ధ్యర్థం గుణసద్భావమేవ బోధయతి ఇతి.- [10]

౪౯౫౯. ప్రమాణాన్తరవిరుద్ధత్వే తత్ ప్రతిపాదయితుం న శక్నోతి శాస్త్రమితి (అవిరుద్ధాః) ఇత్యుక్తమ్.

౪౯౬౦. ప్రమాణాన్తరసిద్ధత్వే ప్యనువాదః స్యాదితి (అపూర్వాశ్చ-) ఇత్యుక్తమ్.

(౧౪౪౯) ౪౯౬౧. విధ్యుపయోగిత్వే నార్థవాదానామపి స్వార్థే[1]ప్రామా[15]ణ్యే ద్రమిడాచార్యగ్రన్థమాహ (యథోక్తమ్) ఇతి.

(౪౪౫౧) ౪౯౬౨. “అసద్గుణకథనం[2]హి స్తుతిః?,

౪౯౬౩. తత్ర కథమ[3]సతా స్తుత్యనుపపత్తిః” ఇత్యత్రాహ (ఏతముక్తమ్-) ఇతి.-

౪౯౬౪. అయం న్యాయః, న కేవలమవదానస్తుతిమాత్రవిషయః,

౪౯౬౫. అపితు, సర్వార్థవాదసాధారణ ఇతి చ దర్శయితుమ్ (ఏతముక్తంభవతి-) ఇత్యారమ్భః.

(౧౪౫౨) ౪౯౬౬. (అదృష్టరూపాన్గుణాన్-) ఇత్యనేన అనువాదరూపత్వమ్ బాధితత్వఞ్చ వ్యావృత్తమ్-

---

౧॥ ౨॥

మూ - ౧ - ప్యర్థ - ఱ. ౨ - భాగ - ౧-స. ౩ - భూతదేవ - ౯. ౪ - ప్రశస్తబుద్ధి ౬. ౫ - ప్రశస్తబుద్ధి - ౬. ౬- ప్రశస్తబుద్ధి- ౬.

వ్యా - ౧ - స్వార్థఇ - ౯ - ౧౦. ౨ - హి - ౪ - గస. ౩ - సతాంస్తుత్యను - ౩. సతః స్తుత్యను- ౯.

(౧౪౫౪.) అనన్యైవదిశా,
(౧౪౫౫.) [1]సర్వమన్త్రార్థవాదగతాహ్యర్థాఃసిద్ధాః
(౧౪౫౬.) అపిచ, కార్యవాక్యార్థవాదిభిః,

౪౯౬౭. "ఆరాధ్యదేవతాస్తుతి ద్వారాకర్మణస్తుత్యాచ [5]
కర్మణిప్రరోచనాంకుర్వన్తోఽర్థవాదాః,
౪౯౬౮. [1]గుణాసద్భావేతత్కృతోత్కర్షోపినాస్తీతికర్మణి ప్రరో
చనాంజనయితుంనశక్నుయుః" ఇత్యర్థః.
(౧౪౫౪) ౪౯౬౯. (అనన్యైవదిశా-) ఇతి.- "విధ్యపేక్షితార్థసిద్ధిన్యాయాత్
[[2]నాసతాస్తుతిరుపపద్యతే] ఇతిన్యాయాచ్చ" ఇత్యర్థః. [10]
(౧౪౫౫) ౪౯౭౦. (మన్త్రార్థవాదగతాః) ఇతి.- "అర్థవాద[3]వత్ మన్త్ర
గతాఅర్థాఅపిసిద్ధాః" ఇత్యర్థః.-
౪౯౭౧. "'ఛాగస్యవపాయామేదసః' [1] ఇతిమన్త్రోక్తచ్ఛాగః,
'పశునాయజేత' [2] ఇతివిధేరపేక్షితత్వాదభ్యుపగతో
హి[4]ధాత్వర్థః?, [15]
౪౯౭౨. స్తుతిపరాణామపిమన్త్రాణాంస్వార్థేతాత్పర్యం నచే
త్; స్తావకత్వంనసిధ్యతి;-
౪౯౭౩. అనుష్ఠేయార్థప్రకాశకత్వమపి, మన్త్రాణాంస్వార్థేతా
త్పర్యాభావే నసిధ్యతి;-
౪౯౭౪. 'ఈదృశదేవతాకంకర్మ' ఇతిహితత్ప్రకాశనమ్?; [20]
౪౯౭౫. తచ్చ, దేవతాస్వరూపాదౌతాత్పర్యాదేవసిధ్యతి"
ఇత్యర్థః.
౪౯౭౬. ఏవంసిద్ధార్థేవ్యుత్పత్తిః,
౪౯౭౭. తదభా[5]వేపివిధిశేషతయాబ్రహ్మణస్సిద్ధిశ్శోక్తా.
(౧౪౫౬) ౪౯౭౮. అథ, [6]పరోక్తంకార్యమనుపపన్నమిత్యాహ (అపిచ-) ఇతి.

౧॥ ౩ - అష్ట - ఉప్ర - ౨౩. ౨॥

మూ - ౧ - సర్వేమన్త్రా - ౪ - ౫ - ౬ - ౯ - ౧౨.

వ్యా - ౧ - తిన్గుణా - ౯ - ౧౦. ౨ - నహ్యసతా - ౩. ౩ - వత్ - ౧౧. ౪ - ధాత్వ
ర్థః - ౧ - ౨ - ౪ - ౫న ౫ - అపి - ౯న. ౬ - పరమతోక్తమ్ - ౧.

(౧౪౫౭.) “కిమిదం కార్యత్వం నామ”? ఇతివక్తవ్యమ్:-
(౧౪౫౮.) “కృతిభావభావితా,
(౧౪౫౯.) కృత్యుద్దేశ్యతాచ” ఇతిచేత్?;
(౧౪౬౦.) కిమిదంకృత్యుద్దేశ్యత్వమ్. [5]
(౧౪౬౧.) “యదధికృత్యకృతిర్వర్తతేతత్ కృత్యుద్దేశ్యత్వమ్” ఇతిచేత్;

౪౯౭౯. “భావార్థస్యకర్మణోపికృతిసాధ్యత్వమస్తి,
౪౯౮౦. స్వర్గాదేరిష్టత్వమస్తి” ఇతి,
౪౯౮౧. తదుభయవ్యావర్తకంకృతి ప్రాధాన్యమ్ (కృత్యుద్దేశ్యత్వమ్-) ఇతి, [10]
౪౯౮౨. తృతీయాకారకకార్యస్యాభ్యుపగమ్యతేపరైః;-
౪౯౮౩. తస్య ప్రాధాన్యాదేవకృత్స్న వేదతాత్పర్య భూమిత్వ ఞ్చోచ్యతే;-
౪౯౮౪. *ఉక్తమ్, “కార్యమర్థం ప్రతిపాదయతో వేదస్య ప్రామాణ్యమ్” [1] ఇతి [2] టీకా; [15]
౪౯౮౫. * “కార్యమర్థం ప్రధానతయా ప్రతిపాదయతః” ఇతిపఞ్చికా.-
౪౯౮౬. *“కృతిసాధ్యం ప్రధానం యత్తత్కార్యమభిధీయతే” ౧ ఇతి చతత్ప్రకరణమ్.-
౪౯౮౭. సతృతీయాకారోత్రమూహ్యతే. [20]
(౧౪౫౭) ౪౯౮౮. (కిమ్-) ఇత్యాదిస్పష్టమ్.
(౧౪౫౮) ౪౯౮౯. సాధ్యత్వదర్శనాయ (కృతిభావభావితా-) ఇత్యుక్తమ్.
(౧౪౫౯) ౪౯౯౦. సాస్వర్గాదేరప్యస్తీతితద్వ్యావృత్త్యర్థమ్ (కృత్యుద్దేశ్యతా-) ఇత్యుక్తమ్.
(౧౪౬౦) ౪౯౯౧. [4] తాంసామాన్యతఃపృచ్ఛతి (కిమిదమ్-) ఇతి. [25]
(౧౪౬౧) ౪౯౯౨. పరహారతి (యదధికృత్య-) ఇతి.-

౧॥ ప్రకరణపఞ్చికాయామ్. * భాష్య - శ్రుత - పుట-౧౯౫ - వ - ౨౩.

పా - ౧ - ఇతితికార్య - ౩. ఇతికార్యంప్రతి - ౯ - ౧౦. ౨ - టీకా - ౧ - ౨- ౪ - ౫ - స. ౩ - తీతిచపఞ్చి - ౯ - ౧౦. ౪ - శబ్దమాహ - ౪- ౫.

(౧౪౬౨.) పురుషవ్యాపారరూపాయాఃకృతేఃకోయమధికారో నామ?.

(౧౪౬౩.) "యత్ప్రీత్యా కృతిముత్పాదయతిపురుషః,-తత్ కృత్యుద్దేశ్య[1]త్వమ్"ఇతిచేత్;

(౧౪౬౪.) హన్తతర్హి[2]ఇష్టత్వమేవకృత్యుద్దేశ్యత్వమ్. [5]

(౧౪౬౫.)అథైవమ్మనుషే,"ఇష్టస్యైవరూపద్వయమస్తిఇచ్ఛావిషయతయాస్థితిః,పురుషప్రేరకత్వఞ్చ,[3]తత్రప్రేరకత్వాకారఃకృత్యుద్దేశ్య[4]త్వమ్"ఇతి;-

(౧౪౬౬.) సోయంస్వపక్షాభినివేశకారితోవృథాశ్రమః;-

(౧౪౬౭.) తథాహి,ఇచ్ఛావిషయతయాప్రతీతస్యస్వప్రయత్నోత్పత్తిమన్తరే[5]ణాసిద్ధిరేవప్రేరకత్వమ్‌తతఏవప్రవృత్తేః;- [10]

౪౯౯౩. స్వప్రయోజనసాధనత్వాత్ స్వకీయత్వబుద్ధి[1]ర్హ్యధికారః?, [త్యర్థః

౪౯౯౪. (యదధికృత్య-) ఇతి.- యత్సాధ్యతయావలమ్బ్య

(౧౪౬౨) ౪౯౯౫. "పురుషబుద్ధిరూపోధికారఃపురుషవ్యాపార[2]కృతేర్నసంభవతి"ఇత్యభిప్రాయేణాహ (పురుష-)ఇతి. [15]

(౧౪౬౩) ౪౯౯౬. అత్రాహ(యత్ప్రీత్యా)ఇతి.

(౧౪౬౪) ౪౯౯౭. కృతిమత్పురుషేష్టత్వమితి ఫలితందూషయతి (హన్తతర్హి-)ఇతి.

౪౯౯౮. ఏవమ్,తృతీయాకారస్యపరోక్తస్యతన్మో[3]రన్యతరాత్మకత్వేపర్యవసానముక్తమ్. [20]

(౧౪౬౫) ౪౯౯౯. పునరపరమతంశఙ్కతే (అథైవమ్-) ఇతి.

(౧౪౬౬) ౫౦౦౦. సోపలమ్భంపరిహర్తుముపక్రమతే (సోయమ్-)ఇతి.

(౧౪౬౭) ౫౦౦౧. కథంవృథాశ్రమః?ఇత్యత్రాహ (తథాహి-)ఇతి.-

మూ - ౧ - త్వ - ౭న. ౨-కృతిమత్పురుషేష్టత్వమేవ-౧. ౩ - అత్ర - ౭. [25]
౪ - త్వ - ౧ - ౭-న త్వమితిచేత్ సో - ౪ - ౫. ౫ - రేణసిద్ధి- ౪ - ౫ - ౧౦.

వ్యా-౧-హి-౩న. ౨-రూపకృతేః-౯. ౩- రన్యతరత్వమాత్రానిష్టత్వేప -౧. రన్యతరమాత్రానిష్టత్వేప - ౯ - ౧౦.

(౧౮౯౮.) ఇచ్ఛాయాంజాతాయామ్, ఇష్టస్యాస్వప్రయత్నోత్పత్తిమన్తరేణాసిద్ధిఃప్రతీయతే[2]చేత్;

(౧౮౯౯.) తతశ్చికీర్షాజాయతే,తతఃప్రవర్తతేపురుషః ఇతితత్త్వవిదాంప్రక్రియా;- [5]

(౧౯౦౦.) తస్మాత్,ఇష్టస్యకృత్యధీనాత్మలాభత్వాతిరేకికృత్యుద్దేశ్యత్వం నామకిమపిన[4]దృశ్యతే.

(౧౯౦౧.) [5]అథోచ్యేత:-

౫౦౦౨. "యదా,ఇష్టస్యోపాయాన్తరేణసిద్ధిః,తదానస్వయంప్రవర్తతే, [10]

౫౦౦౩. యదా,స్వప్రయత్నాదపినసిధ్యతి, తదాపినప్రవర్తతే;

౫౦౦౪. యదా,స్వయత్నాదేవసిధ్యతి, తదాప్రవర్తతే' ఇతి,

౫౦౦౫. ప్రేరకత్వంనామకృతిసాధ్యత్వాన్తర్భూతమ్"ఇత్యర్థః.

(౧౮౯౮) ౫౦౦౬. నను, "స్వకృతిసాధ్యత్వసత్తయానప్రవృత్తిః;

౫౦౦౭. అపితుతజ్ఞానాదేవప్రవృత్తిరితి, [15]

౫౦౦౮. [1]తజ్ఞాతత్వమేవతృతీయాకారః" ఇత్యత్రాహ (ఇచ్ఛాయామ్-)ఇతి.-

౫౦౦౯. "జ్ఞేయమేవాకారత్రయమభ్యుపేతంభవతా,

౫౦౧౦. అస్మాకం[2]త్వాకారద్వయమేవజ్ఞేయమ్;

౫౦౧౧. తత్ర,కృతిసాధ్యత్వంజ్ఞాతతయాప్రవృత్తిహేతుః, [20]

౫౦౧౨. యస్తృతీయాకారోజ్ఞాతతయా ప్రవృత్తిహేతురుక్తస్త్వయా,

౫౦౧౩. సఏవ,ఆకారద్వయాన్తర్భూతః" ఇత్యుక్తంఇత్యర్థః.

(౧౮౯౯) ౫౦౧౪. (తత్త్వవిదాంప్రక్రియా-) ఇతి.-[3]తత్త్వాభినివిష్టానామ్ ఇత్యర్థః. [25]

(౧౯౦౦) ౫౦౧౫. (తస్మాత్-) ఇతినిగమయతి.

(౧౯౦౧) ౫౦౧౬. పరమతంశఙ్కతే(అథోచ్యేత-) ఇతి.-

మూ - ౧ - స్వ - ౧న. స్వప్రవృత్తిమన్త- ౬. ౨-ఇతిచేత్ - ౪ - ౫. 3-త్వ-౧౨న. త్వాదితరత్కృత్యు - ౧. ౪ - విద్యతే - ౧ - ౪ - ౫ ౫ - అథోచ్యతే - ౪ - ౫.

వ్యా - ౧ - తజ్ఞానత్వ - ౪ - ౫. ౨ - చాకా - ౪ - ౫. 3 - తత్త్వాభినివిష్టానామి- ౯ - ౧౦.

27-9-82.

(౧౪౭౨.) "ఇష్టతా హేతుశ్చపురుషానుకూలతా,
(౧౪౭౩.) తత్పురుషానుకూలత్వంకృత్యుద్దేశ్య[1]త్వమ్"ఇతి.-
(౧౪౭౪.) [2]నైవమ్,పురుషానుకూలంసుఖమిత్యనర్థాన్తరమ్;
(౧౪౭౫.) తథా,పురు[3]షప్రతికూలందుఃఖపర్యాయమ్, [5]
(౧౪౭౬.) అతః, సుఖవ్యతిరిక్తస్యకస్యాపిపురుషానుకూలత్వంనసంభవతి.
(౧౪౭౭.) ననుచ, దుఃఖనివృత్తేరపిసుఖవ్యతిరిక్తాయాః పురుషానుకూలతా దృష్టా.-
(౧౪౭౮.) నైతత్;-
(౧౪౭౯.) "ఆత్మానుకూలంసుఖమ్, ఆత్మప్రతికూలందుఃఖమ్" ఇతిహి[4]సుఖదుఃఖయోర్వివేకః;
(౧౪౮౦.) తత్ర,ఆత్మానుకూలంసుఖమిష్టంభవతి, తత్ప్రతికూలందుఃఖఞ్చాఅనిష్టమ్;

(౧౪౭౨) ౫౦౧౭. "(ఇష్ట[1]త్వహేతుః) (పురుషానుకూలత్వం) నామతృతీయాకారః, [15]
(౧౪౭౩) ౫౦౧౮. సఏవ (కృత్యుద్దేశ్యత్వమ్-)"ఇత్యర్థః.
(౧౪౭౪) ౫౦౧౯. పరిహరతి (నైవమ్-)ఇతి.
(౧౪౭౫) ౫౦౨౦. దృష్టాన్తార్థమ్(తథా-)ఇత్యాదికముచ్యతే.-
౫౦౨౧. "కార్యంయథా, దుఃఖవ్యతిరిక్తత్వాత్పురుషప్రతికూలంనభవతి, [20]
౫౦౨౨. తథా,సుఖవ్యతిరి[2]క్తతయా తదనుకూలత్వమపితస్యనాస్తి" ఇత్యర్థః.
(౧౪౭౭) ౫౦౨౩. అత్రచోదయతి (ననుచ-) ఇతి.-
౫౦౨౪. "సుఖవ్యతిరి[3]క్త దుఃఖనివృత్తావనుకూలత్వదర్శనాత్ సుఖవ్యతిరిక్తకార్యస్యాప్యనుకూలత్వముపపద్యతే" ఇత్యర్థః.
(౧౪౭౮) ౫౦౨౫. పరిహరతి (నైతత్-) ఇతి.
(౧౪౭౯) ౫౦౨౬. దుఃఖని[4]వృత్తావనుకూలత్వాబుద్ధిర్భ్రాన్తిరితివక్ష్యన్ సుఖదుఃఖయోర్వివేకందర్శయతి (ఆత్మా-)ఇతి.
(౧౪౮౦) ౫౦౨౭.తతఃకిమిత్యత్రాహ (తత్ర-)ఇతి.- [30]

మూ - ౧ - త్వ - ౧౦ - ౧౧న. ఇతిచేత్ - ౧౨. ౨ - నైవమ - ౧ - ౬. ౩ - షానుకూలమ్ - ౧౨. ౪ - తయోర్వివేకః - ౨ - ౧౦.

వ్యా - ౧ -త్వే - ౯. ౨ - క్తత్వాత్తద - ౯ -౧౦. ౩- క్తత్వాద్దుఃఖ - ౯. ౪-వృత్తేరనుకూల - ౩. ౫ - ప్రతీతిర్భ్రాన్తి - ౩.

(౧౪౮౧.) అతః, దుఃఖసంయోగస్య[1]అసహ్యతయా తన్నివృత్తిరపీష్టా భవతి,

(౧౪౮౨.) తత ఏవేష్టతాసామ్యాదనుకూలతాభ్రమః;-

(౧౪౮౩.) తథాహి, ప్రకృతిసంసృష్టస్య సంసారిణః పురుషస్య, "అనుకూలసంయోగః, ప్రతికూలసంయోగః, స్వరూపేణావస్థితిః," [5] ఇతి తిస్రోవస్థాః;

(౧౪౮౪.) తత్ర, ప్రతికూలసంబన్ధనివృ[2]త్తిః అనుకూలసంబన్ధనివృత్తిశ్చ స్వరూపేణావస్థితిరేవ;

(౧౪౮౫.) తస్మాత్, ప్రతికూలసంయోగే వర్తమానే, తన్నివృత్తిరూపా స్వరూపేణావ[3]స్థితిరపీష్టా భవతి, [10]

(౧౪౮౬.) తత్రేష్టతాసామ్యాదనుకూలతాభ్రమః;

(౧౪౮౧) ౫౦౨౮. "అనుకూలత్వాత్సుఖమిష్టమ్,

౫౦౨౯. దుఃఖస్య ప్రతికూలత్వాత్ (తన్నివృత్తిరపీష్టా),

(౧౪౮౨) ౫౦౩౦. ఏవమ్ (ఇష్టతాసామ్యాదానుకూల్యభ్రమః)" ఇత్యర్థః.

(౧౪౮౩) ౫౦౩౧. "'దుఃఖనివృత్తేరపీష్టత్వవత్ అనుకూలత్వమప్యస్తి' ఇత్యనుకూలతాబుద్ధిర్న భ్రమస్స్యాత్" ఇత్యత్రాహ (తథాహి-) ఇతి.

౫౦౩౨. ముక్తస్యానుకూలసంయోగ ఏవేతి, తద్వ్యావృత్త్యర్థం (సంసారిణః) ఇత్యుక్తమ్.-

౫౦౩౩. "ప్రతికూలనివృత్తేరనుకూలత్వే, అన్యతరనివృత్తిరన్యతరసంయోగః ఇత్యుక్తం స్యాత్;-

౫౦౩౪. [1]తదా సుషుప్తౌ సుఖదుఃఖయో[2]ర్ద్వయోరపి ప్రసంగః;

౫౦౩౫. ప్రతికూలనివృత్తిరనుకూలసంయోగః,

౫౦౩౬. అనుకూలనివృత్తిః ప్రతికూలసంయోగశ్చ[3]భవతి ఇతి;

౫౦౩౭. తస్మాత్, దుఃఖనివృత్తేరనుకూలత్వం నాస్తి" ఇత్యర్థః. [25]

(౧౪౮౫) ౫౦౩౮. అతః, (ఇష్టతాసామ్యాదనుకూల)త్వబుద్ధిర్భ్రమ ఏవేతి నిగమయతి (తస్మాత్-) ఇతి.

మూ- ౧ - అనిష్టతయా - ౧. ౨ - త్తిశ్చస్వరూ - ౨ - ౯ - ౧౨. ౩ - స్థితిరిష్టా - ౯ - ౧౨. స్థితిరేవేష్టా - ౮.

వ్యా - ౧ - తథా - ౯ - ౧౦. ౨ - ద్వయోః - ౩ - ౪ - నస. ౩ - నభవతి - ౬ - ౧౦.

(౧౪౮౭.) అతః, సుఖస్వరూపత్వాదనుకూలతాయాః, [1]నియోగస్యానుకూలతాంవద[2]న్తం(ప్రామాణికాః)పరిహసన్తి.-

(౧౪౮౮.) "ఇష్టస్యార్థవిశేషస్యనిర్వర్తకతయైవహి నియోగస్యనియోగత్వమ్, స్థిరత్వమ్, అపూర్వత్వఞ్చప్రతీయతే?"; [5]

(౧౪౮౯.) "స్వర్గకామోయజేత"[1]ఇత్యత్రకార్యస్యక్రియాతిరిక్తతా,[4]స్వర్గకామపదసమభివ్యాహారేణస్వర్గసాధనత్వనిశ్చయాదేవభవతి.

(౧౪౮౭) ౫౦౩౯. "(తస్మాత్,) సుఖవ్యతిరిక్తస్యనియోగస్యానుకూలత్వమనుపపన్నమ్" ఇత్యాహ (అతః) ఇతి.

(౧౪౮౮)-(౧౫౦౯) ౫౦౪౦. "నియోగస్యసుఖవ్యతిరిక్తత్వేనహ్యనుకూలత్వం దూషితమ్?, [10]

౫౦౪౧. నియోగస్సుఖవిశేషఏవేతి, తస్యానుకూలత్వం నామ తృతీయాకారస్సంభవతి" ఇతిశఙ్కాయామ్, సుఖవిశేషత్వంనిరాకరోతి (ఇష్టస్య) ఇత్యాదినా.-

౫౦౪౨. "అత్ర,తృతీయాకారదూషణేక్రియమాణేఽర్థాద్ద్వితీయాకారశ్చదూషితోభవతి ఇష్టత్వనిరాసాత్;

౫౦౪౩.(ఇష్టస్య) స్వతఇష్టస్యేత్యభిప్రాయః.-

౫౦౪౪. స్వతఇష్టత్వఞ్చసుఖస్య;

౫౦౪౫. స్వతశ్శబ్దేన,సాధనతయేష్టత్వవ్యావృత్తిః.

౫౦౪౬.(నియోగత్వమ్)ప్రేరకత్వమ్;(స్థిరత్వమ్) స్థాయిత్వమ్; (అపూర్వత్వమ్) ప్రమాణాన్తరాగోచరత్వమ్; [20]

౫౦౪౭. ఏతత్సర్వ[1](మిష్టస్యార్థ)స్య (నిర్వర్తకతయైవ)సిధ్యతి;

౫౦౪౮. ఇష్టసాధనత్వజ్ఞానాత్ప్రవృత్తిహేతుత్వమ్;

౫౦౪౯. [2]కాలాన్తరభావిస్వర్గసాధనత్వాత్ (స్థిరత్వమ్)?

౫౦౫౦.లౌకికప్రత్య[3]క్షక్షణికధాత్వర్థాతిరిక్తస్థిరసాధనత్వాత్ (అపూర్వత్వఞ్చ)"ఇత్యర్థః.

(౧౬౮౯) ౫౦౫౧. "ఇష్టసాధనతయైవనియోగత్వస్థిరత్వాపూర్వత్వప్రతీతిఃకథమ్?" ఇత్యత్రాహ (స్వర్గకామః)ఇతి.

౧॥

మూ - ౧ - యఃనియోగ - ౧౨. ౨ - తితంప్రా - ౧౨. ౩ - నివర్తక - ౧ - ౭. ౮. ౪ - స్వనిర్ధస్వర్గ - ౧౨.

వ్యా - ౧ - ఇష్టార్థ - ౩. ౨ - నివర్తక - ౩ - ౧౧. ౩ - క్షనిర్థక్షణిక - ౯ - ౧౦.

(౧౪౯౦.) నచవాచ్యమ్,

(౧౪౯౧.) "యజేత' ఇత్యత్ర, ప్రథమం నియోగః స్వప్రధానతయైవ ప్రతీయతే,

(౧౪౯౨.) స్వర్గకామపదసమభివ్యాహారాత్ స్వసిద్ధయే స్వర్గసిద్ధ్యనుకూలతా చ నియోగస్య" ఇతి; [5]

(౧౪౯౩.) 'యజేత' ఇతి హి ధాత్వర్థస్య పురుషప్రయత్నసాధ్యతా ప్రతీయతే,

(౧౪౯౪.) స్వర్గకామపదసమభివ్యాహారాదేవ ధాత్వర్థాతిరేకిణో నియోగత్వం స్థిరత్వమపూర్వత్వం చ ఇత్యాద్యవగమ్యతే,

(౧౪౯౫.) తచ్చ, స్వర్గసాధనత్వప్రతీతినిబన్ధనమ్.

(౧౪౯౦) ౫౦౫౨. "నను, భృత్యానామిష్టప్రదస్యాపి రాజ్ఞో యథా ప్రాధాన్యమ్; [10]

౫౦౫౩. తథా, స్వప్రధానభూత ఏవ నియోగః ప్రతీయతే,

౫౦౫౪. స్వస్యానుష్ఠాతురిష్టప్రదశ్చ స్యాద్రాజవదితి,

౫౦౫౫. ప్రథమమ్, (స్వప్రధానతయైవ ప్రతీ) తత్త్వాన్న స్వత ఇష్టత్వానుపపత్తేః; [15]

౫౦౫౬. యథోక్తమ్, 'ఆత్మసిద్ధ్యనుకూలస్య నియోజ్యస్య ప్రసిద్ధయే- కుర్వన్ స్వర్గాదికమపి ప్రధానం కార్యమేవ నః' ఇతి"

౫౦౫౭. ఇమాం శఙ్కామనుభాష్య పరిహరతి (నచవాచ్యమ్) ఇతి.

(౧౪౯౩) ౫౦౫౮. కుత ఇత్యత్రాహ (యజేతేతి హి) ఇతి.

(౧౪౯౪) ౫౦౫౯. "ధాత్వర్థస్య ప్రథమప్రతిపన్నస్యాపి వాక్యార్థానుపయోగినః పరిత్యాగే దృష్టాన్తత్వం గర్హితమ్,

౫౦౬౦. తత్కథమ్' ఇతి శఙ్కాయామ్, (స్వర్గకామపదసమభివ్యాహారాదేవ ధాత్వర్థాతి)రిక్తసిద్ధిః" ఇత్యాహ (స్వర్గ) ఇతి.

౫౦౬౧. (ఆది) శబ్దేన ప్రాధాన్యాది వివక్షితమ్. [25]

(౧౪౯౫) ౫౦౬౨. తత్కిమిత్యత్రాహ (తచ్చ) ఇతి. (తచ్చ) "ధాత్వర్థాతిరిక్తత్వమ్;

౫౦౬౩. అతిరిక్తస్య కార్యస్య (స్వర్గసాధనత్వప్రతీతినిబన్ధనమ్),

౧॥ పఙ్క్తౌ కాయామ్.

మూ - ౧ - స్వ - ౧ - ౩ - ౪ - సిన. ౨ - ద్యావగ - ౧౨.

వ్యా - ౧ - దీనామిష్ట - ౯ - ౧౦. ౨ - ఇత్యత్రాహ - ౧.

(౧౪౯౬.) ‘‘సమభివ్యాహృతస్వర్గకామపదార్థాన్వయయోగ్యం స్వర్గసాధనమేవకార్యం లిఙాదయోఽభిదధతి’’ ఇతి[1]హి లోకవ్యుత్పత్తిరపి నిరస్తా.

(౧౪౯౭.) ఏతదుక్తం భవతి,-‘‘సమభివ్యాహృతపదాన్తరవా[2]చ్యాన్వయ [5] యోగ్యమేవ ఇతరపదప్రతిపాద్యమ్’’ ఇతి అన్వితాభిధాయిపద సంఘాతరూపవాక్యశ్రవణసమనన్తరమేవప్రతీయతే,

(౧౪౯౮.) తచ్చ స్వర్గసాధనరూపమ్,

(౧౪౯౯.) అతః, క్రియావత్ అనన్యార్థతాపివిరోధాదేవపరిత్యక్తేతి.

౫౦౬౪. ‘‘నహి కామీ అకామసాధనే నియోక్తుం శక్యతే’’ ఇతి [10] న్యాయాత్’’ ఇత్యర్థః.

(౧౪౯౬) ౫౦౬౫. (స్వర్గసాధన[2]త్వ ప్రతీతినిబన్ధన) త్వఞ్చ మత ఇత్యత్రాహ (సమభివ్యాహృత-) ఇతి.-

౫౦౬౬. ‘‘ఇతరపదార్థాన్వయయోగ్యస్యైవపదాన్తరప్రతిపాద్యత్వమ్’ ఇతిహి లోకవ్యుత్పత్తి భఙ్గేనాపూర్వస్యవాచ్యత్వం కల్పితమ్’’ ఇత్యర్థః.

(౧౪౯౭) ౫౦౬౭. ‘‘ఇతరపదార్థాన్వయయోగ్యస్యైవపదాన్తర ప్రతిపాద్యత్వం కుతః?;-.

౫౦౬౮. ధాత్వర్థస్య ప్రథమప్రతిపన్నత్వే కథనే కిం ప్రయోజనమ్’’? ఇత్యత్రాహ (ఏతదుక్తం భవతి-) ఇతి.- [20]

౫౦౬౯. [3]‘‘పదాన్తరార్థాన్వయయోగ్యస్యైవ ఇతరపదప్రతిపాద్యత్వం యుక్తమ్,

౫౦౭౦. అన్వితాభిధాయిత్వాద్వాక్యస్య’’ ఇత్యర్థః.

(౧౪౯౮) ౫౦౭౧. యోగ్యఞ్చ కిమిత్యత్రాహ (తచ్చ-) ఇతి.

(౧౪౯౯) ౫౦౭౨. ‘‘ప్రథమమనన్యార్థతయా కార్యం ప్రతిపన్నమస్తు, [25]
౫౦౭౩. తథాపి తదనుపపన్నమ్’’ ఇత్యాహ (అతః) ఇతి.-

---

౧ ||

మూ - ౧ - హి - ౧ ౨ న. ౨ - చ్యార్థాన్వయ - ౧ ౨. ౩- అపి- ౧ - ౨ - న.

వ్యా - ౧ - హి కామ్యకామసాధకత్వం నియో- ౯ - ౧౦. ౨-త్వం ప్రతీతి- ౯ - ౧౦. ౩-పదార్థాన్వయ-౯-౧౦.

(౧౫౦౦.) అతఏవ, "గఙ్గాయాం ఘోషః" ఇత్యాదౌ[1] ఘోషప్రతివాసయో గ్యార్థోపస్థాపనపరత్వమ్ గఙ్గాపదస్యాశ్రీయతే,

(౧౫౦౧.) ప్రథమం గఙ్గాపదేన గఙ్గార్థః[2] స్మృత ఇతి, గఙ్గాపదార్థస్యాపేయుత్వం నవాక్యార్థా[4]న్వయీభవతి;- [5]

(౧౫౦౨.) ఏవమత్రాపి "యజేత" ఇత్యేతావన్మాత్రశ్రవణే కార్యమనన్యార్థం స్మృతం ఇతి, వాక్యార్థాన్వయసమయే కార్యస్యానన్యార్థతా నావతిష్ఠతే.-

(౧౫౦౩.) కార్యాభిధాయిపదశ్రవణవేళాయామ్ ప్రథమం కార్యం అనన్యార్థం[5] ప్రతీతమిత్యేతదపి న సంగచ్ఛతే, [10]

(౧౫౦౪.) వ్యుత్పత్తికాలే గవానయనాదిక్రియాయాః సుఖరూపాయాః ఇష్టవిశేషసాధనతయైవ కార్యతా[6] ప్రతీతేః;-

---

౫౦౭౪. (అతః)- సాధనస్యైవ వాక్యార్థాన్వయార్హత్వాదిత్యర్థః-

౫౦౭౫. "యథా, ప్రథమ[1] ప్రతిపన్నాపి ధాత్వర్థభూతా క్రియా [15] వాక్యార్థాన్వయాయోగ్యత్వాత్పరిత్యక్తా,

౫౦౭౬. తథా, స్వప్రధానతయా ప్రథమం ప్రతిపన్నమపి వాక్యార్థాన్వయాయోగ్యత్వాత్త్యాజ్యమ్" ఇత్యర్థః.

(౧౫౦౦) ౫౦౭౭. ఉదాహరణం దర్శయతి (అతఏవ-) ఇతి.-

౫౦౭౮. (అతఏవ)- ప్రథమం ప్రతిపన్నస్యాపి వాక్యార్థాన్వయానర్హస్య త్యాజ్యత్వాదిత్యర్థః.

(౧౫౦౨) ౫౦౭౯. (ఏవమ్-) ఇత్యాదిస్పష్టమ్.

(౧౫౦౩) ౫౦౮౦. "ఏకపదశ్రవణవేళాయామనన్యార్థతయా ప్రథమం[2] ప్రతిపత్తిరేవ నాస్తి" ఇత్యాహ (కార్య-) ఇతి.

(౧౫౦౪) ౫౦౮౧. "న కార్యమనన్యార్థం ప్రతీయతే' ఇతి గురువచనం [25] సంగచ్ఛతే,

౫౦౮౨. [3]కుతః" ఇత్యత్రాహ (వ్యుత్పత్తి-) ఇతి.

మూ - ౧- ఘోషం ప్రతి - ౧౨. ౨ - ఉపస్థిత ఇ - ౧. ౩ - త్వాన్నవా-౧౨. ౪ - స్వయోఽథ - ౧౨. ౫- ప్రతీయత ఇత్యే - ౨ - ౪ - ౫ - ౮. ౬ - ప్రతీయతే- ౨.

వ్యా - ౧ - మం ప్రతి - ౩ - ౪ - ౫. ౨ - ప్రవృత్తి - ౧. ౩ - కుతః - ౩న.

(౧౫౦౫.) అతః,నియోగస్యపురుషానుకూలత్వంసర్వలోకవిరుద్ధమ్;

(౧౫౦౬.) నియోగస్య[1]సుఖరూప పురు[2]షానుకూలతాంవదతఃస్వానుభవవిరోధశ్చ.-

(౧౫౦౭.) "కారీర్యావృష్టికామోయజేత"[1]ఇత్యాదిషుసిద్ధేపినియోగేవృ[5]ష్ట్యాదిసిద్ధి నిమి[3]త్తస్యవృష్టివ్యతిరేకేణ నియోగస్యానుకూలతానానుభూయతే.

(౧౫౦౮.) యద్యపి,అస్మిన్‌జన్మనివృష్ట్యాదిసిద్ధేరనియమః, తథాప్యనియమాదేవనియోగసిద్ధి[4]రవశ్యాశ్రయణీయా,

---

(౧౫౦౫) ౫౦౮౩. నియోగస్యానుకూలత్వే ప్రమాణాభావముపసంహర [10] తి(అతః)ఇతి.-

౫౦౮౪. (అతః) సుఖస్యైవపురుషానుకూలత్వాన్నియోగస్యచ సుఖనిమిత్తత్వాచ్చేత్యర్థః.-

౫౦౮౫. యద్వా, "కేవలవిధిపదేనదుఃఖరూపధాత్వర్థమాత్రప్రతీతేః, [15]

౫౦౮౬. పదాన్తరసమభివ్యాహృతార్థ విశేషస్యసాధనతయాప్రతీతేశ్చ" ఇత్యర్థః.

(౧౫౦౬) ౫౦౮౭. యోగ్యానుపల[1]మ్భంమాషణమాహ(నియోగస్య)ఇతి.

(౧౫౦౭) ౫౦౮౮. యాగాదిజన్యపరమాపూర్వ[2]స్యాన్తేష్ట్యనన్తరభావిత్వాత్తద్వ్యావృత్త్యర్థమ్, ["కారీర్యావృష్టికామోయజేత"[1]] ఇత్యుక్తమ్.

(౧౫౦౮) ౫౦౮౯. (యద్యపి)ఇతి.- "వృష్ట్యాదిసిద్ధ్యనియమాన్నియోగోఽనుపపన్న ఇతితదనుకూలత్వాననుభవః"ఇతిచేన్న;

౫౦౯౦. "వృష్ట్యాద్యసిద్ధిరపినియమేననా[4]స్తితితికదాచిన్నియోగస్సిధ్యతి; [25]

౫౦౯౧. తదానీమ్, నియోగసుఖా[5]ననుభవఇతి యోగ్యానుపలమ్భః"ఇత్యర్థః.

---

౧ ॥మీ-సా-

మూ - ౧ - పురుషానుకూలసుఖరూపతాంవదతాం - ౧౨. ౨ - షార్థాను - ౧౧. ౩ - త్తత్వావ్యతి - ౧౦. త్తవృష్టివ్యతి-౨ - ౩ - ౫ - ౮. త్తతుష్ట్యాదివ్యతి - ౧. ౪ - అవశ్య - ౧ - ౨ - ౪ - ౫ - ౯.

వ్యా - ౧ - లమ్భదూష - ౪ - ౫. ౨ - స్యాజ్యేష్ట్యన - ౩. స్యాన్తేష్ట్యన -౯ -౧౦. ౩ - ౯ - ౨ - ౫ - ౯. ౪ - స్తీతి - ౧ - ౨ - ౪ - ౫. ౫ - ౯ - ౩ - ౧౦౯.

(౧౫౦౯.) తస్మిన్, అనుకూలతాపర్యాయసుఖానుభూతిర్నవిద్యతే;

(౧౫౧౦.) ఏవమ్, ఉక్తరీత్యాకృతిసాధ్యేష్టత్వాతిరేకికృత్యుద్దేశ్యత్వం న దృశ్యతే.

(౧౫౧౧.) "కృతింప్రతి శేషిత్వం కృత్యుద్దేశ్యత్వమ్" ఇతిచేత్;- [5]

(౧౫౦౯) ౫౦౯౨. (తస్మిన్-) ఇతి.- (తస్మిన్) నియోగే;- (అనుకూలతాపర్యాయసుఖత్వానుభూతిర్నవిద్యతే) ఇత్యర్థః.

(౧౫౧౦) ౫౦౯౩. (ఏవమ్-) ఇతిస్పష్టమ్.

౫౦౯౪. అత్రాయమర్థ ఉక్తోభవతి:-

౫౦౯౫. "కిమ్, కేవలేనకార్యాభిధాయిపదేన స్వప్రధానతయాకార్యప్రతీతిః?, [10]

౫౦౯౬. ఉత, పదాన్తరసమభివ్యాహృతేన?,

౫౦౯౭. నతావత్ కేవలేన,

౫౦౯౮. తత్రసుఖరూపధాత్వర్థమాత్రప్రతీతేః;

౫౦౯౯. ఏవమ్, స్వప్రధానతయాప్రకరణం, కార్యపదేనప్రతిపన్నమస్తు, [15]

౫౧౦౦. తథాపి, వాక్యార్థానుపయోగిత్వాన్నతా వత్ప్రతిపాద్యమ్,- క్రియావత్?;-

౫౧౦౧. నచపదాన్తరసమభివ్యాహృతేన,

౫౧౦౨. ఇష్టస్యార్థాన్తరస్యసాధనత్వేనైవప్రతీతేః; [20]

౫౧౦౩. ఏవమ్, స్వప్రధానతాయాంప్రమాణాభావాన్నియోగస్యసుఖరూపత్వంనసంభవతి?.-

౫౧౦౪. కిఞ్చ, యోగ్యానుపలబ్ధిరూపబాధకప్రమాణబాధితఞ్చ" ఇతి.

(౧౫౧౧)-
(౧౫) ౫౧౦౫. ("కృతింప్రతి శేషిత్వంకృత్యుద్దేశ్యత్వమ్") ఇతి [25] లక్షణవాక్యందూషయతి (కృతిమ్-) ఇత్యాదినా.

మూ - ౧ - నాస్తి - ౧. ౨ - ధ్యేష్టత్వాతిరేకి - ౧౦. ౩ - నవిద్యతే - ౧౦ - ౧౨.

వ్యా - ౧ - కార్యాభిధాయిప - ౩.

(౧౫౧౨.) "కిమిదం[1] శేషిత్వం కిఞ్చ[2] శేషత్వమ్" ఇతి వక్తవ్యమ్;- [చేత్;-
(౧౫౧౩.) "కార్యప్రతిసంబ[3]న్ధీ శేషః,-తత్ప్ర[3]తిసంబన్ధిత్వం శేషిత్వమ్" ఇతి
(౧౫౧౪.) ఏవన్తర్హి కార్యత్వమేవ శేషిత్వమిత్యుక్తం భవతి,-
(౧౫౧౫.) కార్యత్వమేవహి విచార్యతే? [5]
(౧౫౧౬.) "పరోద్దేశప్రవృత్తకృ[4]తివ్యాప్త్యర్హత్వం[5] శేషత్వమ్" ఇతి చేత్;-
(౧౫౧౭.) కోఽయం పరోద్దేశో నామ? ఇతి[6]అయమేవ[7] హి విచార్యతే?.
(౧౫౧౮.) "ఉద్దేశ్యత్వం నామ ఈప్సితసాధ్యత్వమ్" ఇతి చేత్;-
(౧౫౧౯.) [8]కిమీప్సితత్వమ్.

(౧౫౧౨) ౫౦౦౬. (కిమ్-) ఇత్యాదిస్పష్టమ్. [10]
(౧౫౧౩) ౫౦౦౭. శేషశేషిత్వలక్షణం పరాభిమతమాశఙ్కతే (కార్య-) ఇతి.
(౧౫౧౪) ౫౦౦౮. కృత్యుద్దేశ్యత్వం దూషయతి (ఏవమ్-) ఇతి.- [త్యర్థః.
౫౦౦౯. కార్యప్రతిసమ్బన్ధి[1] ప్రతిసమ్బన్ధిత్వం హి కార్యత్వమేవే
(౧౫౧౫) ౫౦౧౦. తత్ కిమిత్యత్రాహ (కార్యత్వమేవ-) ఇతి.- [15]
౫౦౧౧. "'కార్యత్వం నామ కృత్యుద్దేశ్యత్వమ్, [2]కృత్యుద్దేశ్యత్వఞ్చ కృతిశేషిత్వమ్, కృతిశేషిత్వఞ్చ కార్యత్వమ్' ఇత్యుక్తం భవతి;-
౫౦౧౨. కృత్యుద్దేశ్యత్వమ్ కృతిశేషిత్వమిత్యుక్తే, కృత్యుద్దేశ్యత్వమేవ కృత్యుద్దేశ్యత్వమిత్యుక్తం భవతి" ఇత్యర్థః. [20]
(౧౫౧౬) ౫౦౧౩. ("పరోద్దేశ[3]ప్రవృత్త కృతి[4]వ్యాప్త్యర్హత్వం[5] శేషత్వమ్") ఇతి పక్షేప్యయమేవ దూషణప్రకారః.-
౫౦౧౪. కిఞ్చ,* [1]కృతేరశేషత్వప్రసంగః ఇతి భాష్యేభిహితమ్.
(౧౫౧౮) ౫౦౧౫. (ఉద్దేశ్యత్వం నామ-) ఇతి స్పష్టమ్.

౧|| శ్రీభా - ప్ర - అ - ప్ర - పా-౨ - పు - ౧౯౬ - ప - ౨.

మూ - ౧ - శేషత్వమ్ - ౪ - ౫. ౨ - శేషి - ౪ - ౫. ౩ - బన్ధిత్వం శేషత్వమ్ - ౧౨. ౪ - త్వర్హ - ౧-౨-౩. ౫-శేషి-౧-౨.౬-అయమేవ - ౧౨న. ౭ - హి- ౧ - ౧౦న. ౮-కిమిదమీ-౧ - ౨ - ౪ - ౫.

వ్యా - ౧ - ప్రతిసంబన్ధి - ౪ - న. ౨ - కృత్యుద్దేశ్యత్వమ్ - ౯ - న. ౩ - ప్రవర్త - ౪- ౫. ౪ - వ్యాప్యత్వమ్ - ౩ - ౪ - ౫. ౫-శేషి-౧-౨.

(౧౫౨౦.) "కృతిప్రయోజనత్వమ్" ఇతిచేత్;-

(౧౫౨౧.) పురుషస్యకృత్యారమ్భప్రయోజనమేవ హికృతిప్రయోజనమ్,- సచేచ్ఛావిషయఃకృత్యధీనాత్మలాభ ఇతిపూ[1]ర్వోక్తఏవ;(౧౪౭౦)

(౧౫౨౨.) అయమేవహిసర్వత్ర శేషశేషిభావః,- [5]

(౧౫౨౩.) పరగతాతిశయాధానేచ్ఛయా ఉపా[2]దేయత్వమేవయస్యస్వరూపమ్-స శేషః.-పరః- శేషీ;

(౧౫౨౧) ౫౧౧౬. (పురుషస్య-)ఇతి.-"నహికృతేఃపురుషవ్యాపారరూపాయాఃప్రయోజనంనామాస్తి,

౫౧౧౭. తస్మాత్,(కృతిప్రయోజనం)నామ,-కృతిమత్పురుషస్య(కృత్యారమ్భప్రయోజనమేవ), [10]

౫౧౧౮. తచ్చేష్ట[1]త్వే కృతిసాధ్య[2]త్వాన్తర్భూతమ్" ఇత్యర్థః.

(౧౫౨౨) ౫౧౧౯. "కస్తర్హి శేషశేషిభావః"?ఇత్యాకాఙ్క్షాయామ్,

౫౧౨౦. "శేషఃపరార్థత్వాత్"[1] ఇతి సూత్రంవ్యాచష్టే(అయమేవహి-) ఇతి. [15]

(౧౫౨౩) ౫౧౨౧. (పరగతాతిశయాధా) నస్య అయోగవ్యవ[3]చ్ఛేదశ్చేత్ శేషిణ్యతివ్యాప్తిః;

౫౧౨౨. అన్యయోగవ్యవచ్ఛేద[4]శ్చేత్ అసంభవఃఇతి;-

౫౧౨౩. తదుభయవ్యావృత్త్యర్థమ్,(పరగతాతిశయాధానేచ్ఛయోపాదేయత్వమేవయస్యస్వరూపమ్)ఇత్యుక్తమ్,-

౫౧౨౪. శేషభూతస్యస్వగతాతి శయాధానమపి (పరగతాతిశయాధానా) ర్థమిత్యర్థః.

౫౧౨౫. స్వేచ్ఛావాపరేచ్ఛావా[5] అన్యేచ్ఛావానతత్రనియమః,-

౫౧౨౬. యథాసంభవమేవ; [చ్ఛాసంభవః?,

౫౧౨౭. నహి శేషభూతస్యప్రీహ్యాదేః శేషిణో[6]యాగస్యచే [25]

౧॥ మీ-సూ-౩-౧-౧.

మూ - ౧ - ర్వమేవోక్తః - ౧. ౨ - దానత్వ - ౧.

వ్యా - ౧ - త్వంకృతి - ౯. ౨ - త్వాదన్తర్భూ - ౪ - ౫. ౩ - చ్ఛేదఇతిచేచ్ఛేషి- ౪ - ౫. ౪ - శ్చేత్తదసంభవ - ౪ - ౫. ౫ - అన్యేచ్ఛా వా.-౯ - న. ౬- స్వవా స్వేచ్ఛా - ౩. స్యాపీచ్ఛా.-౯.

(౧౫౨౪.) [1]ఫలోత్పత్తీ[2]చ్ఛయాయాగాదేః,-తత్ప్రయత్నస్యచోపాదేయత్వమ్,-యాగాదిసిద్ధీచ్ఛయాఅన్యత్సర్వముపాదేయమ్;-

(౧౫౨౫.) [3]ఏవమ్,[4]గర్భదాసాదీనామపిపురుషవిశేషాధానేచ్ఛయా ఉపాదేయత్వమేవస్వరూపమ్;- [5]

(౧౫౨౬.) ఏవమ్,ఈశ్వరగతాతిశయాధానేచ్ఛయాఉపా[5]దేయత్వమేవ చేతనాచేతనాత్మకస్య[6]నిత్యస్య అనిత్యస్యచ సర్వస్యవస్తునఃస్వరూపమితి, సర్వమీశ్వరశేషభూతమ్,- సర్వస్యచఈశ్వరశ్శే[7]షీతి;-

(౧౫౨౭.) "సర్వస్యవశీసర్వస్యేశానః"[1] "పతింవిశ్వ[8]స్య"[2] ఇత్యాద్యుక్తమ్; [10]

౫౧౨౮. తత్రాన్యేచ్ఛమైవహ్యుపాదేయత్వమ్?;-

౫౧౨౯. తతో[1]యథోక్తఏవార్థః.-

౫౧౩౦. ఇదంశేషిత్వంపరాభ్యుపేతస్యకార్యస్యనసంభవతి;

౫౧౩౧. ఫలోత్పత్తీచ్ఛయైవోపాదేయత్వాత్ త[2]స్యాశేషిత్వమేవ. [15]

(౧౫౨౪) ౫౧౩౨. ఉక్తలక్షణస్యవైదికోదాహరణందర్శయతి (ఫలోత్పత్తి-)ఇతి. [ర్భ-)ఇతి.

(౧౫౨౫) ౫౧౩౩. (అన్యత్సర్వమ్), వ్రీహ్యాదిలౌకికోదాహరణమాహ (గ

(౧౫౨౬) ౫౧౩౪. ఔపనిషదోదాహరణమాహ(ఏవమ్-)ఇతి. [20]

౫౧౩౫. (నిత్యస్యానిత్యస్యచ)ఇత్యుభయవిభూతిరుచ్యతే.

(౧౫౨౭) ౫౧౩౬. "ఈశ్వరస్యచిదచితోశ్చ శేషిత్వం[3] శేషత్వఞ్చప్రామాణికఞ్చేదుక్తలక్షణంతత్రవ[4]ర్తేత,- [ఇ[5]త్యాది.

౫౧౩౭. కింతత్రప్రమాణమ్"? ఇత్యత్రాహ. ("సర్వస్యవశీ"-)

౧॥బృ - ఉ - ౬ - ౪ - ౨౨. ౨॥ తై - నా - ౬ - ౧౧. [25]

మూ - ౧, ఫలప్రాప్తీచ్ఛ - ౧౦. ౨ - చ్ఛాయాగా-౨. ३-ఏవమ్ - ౧౦న. ౪-గర్భాధానాదీ - ౯. ౫ - దానత్వ - ౪. ౬ - నిత్యానిత్యస్య - ౪ - ౫. ౭ - ఇతి - ౧ - ౮ - న. ౮ - స్యాత్మేశ్వరమి - ౧. స్యేత్యుక్తమ్ - ౧౦.

వ్యా - ౧ - యథైవార్థః - ౧.౨ - తస్యశేష - ౪ - ౫. ३ - శేషత్వఞ్చ - ౯ - ౧౦ న. ౪ - వర్తతఇతి - ౧ - ౨. ౫ - ఆది - ३న.

(౧౫౭.) "కృతిసాధ్యంప్రధానంయత్ తత్కార్యమభిధీయతే"[1]ఇతిఅయమర్థఃశ్రద్ధధానేష్వేవశోభతే.

(౧౫౯.) అపిచ,-

(౧౬౦.) "స్వర్గకామోయజేత" ఇ[1]త్యాదిషులకారవాచ్యకర్తృవిశేషసమ[2]ర్పణపరాణాంస్వర్గకామాదిపదానాంనియోజ్య[3] విశేషసమ[4]ర్పణపరత్వంశబ్దానుశాసనవిరుద్ధం కేనావగమ్యతే.

---

(౧౫౭) ౫౧౩౮. తస్మాత్, ప్రాభాకరో[1]క్తార్థో నిరూపకేషునశోభత ఇత్యాహ(కృతి-)ఇతి.

(౧౫౯)
(౧౬౧) ౫౧౩౯. కార్యానుబన్ధినమప్యర్థంరూపయతి(అపిచ-)ఇత్యాదినా

(౧౬౦)
(౧౬౧) ౫౧౪౦. కార్యేస్వకీయత్వబుద్ధిమాన్నియోజ్యః,-

౫౧౪౧. తత్రాం[2]ధనేకర్మణిస్వకీయత్వబుద్ధిమానధికారీ,-

౫౧౪౨. తదనుష్ఠాతాకర్తా,-ఇతితిస్రో[?]వస్థాః;- [ప్రతిపన్నమ్,

౫౧౪౩. [3]తత్ర,*"యజేత'ఇత్యాదిపదైః నియోజ్యసామాన్యం

౫౧౪౪. స్వర్గకామాదిపదైఃనియోజ్యవిశేషస్సమర్ప్యతే" [15]
ఇతిప్రాభాకరైఃపష్ఠా[4]ధ్యధికరణేప్రపఞ్చితమ్,-

౫౧౪౫. తద్దూషయతి(స్వర్గకామ-)ఇత్యాదినా.- [వాచిత్వమ్;-

౫౧౪౬. కర్తృవాచిత్వమ్,శబ్దానుశాసనసిద్ధమ్,-నతునియోజ్య

౫౧౪౭. అతః,స్వర్గకామాదిపదాన్యపి ననియోజ్యవిశేషసమర్పకాణీతిదూషణశరీరమ్. [20]

౫౧౪౮. (లకారవాచ్యకర్తృవిశేషసమర్పణపరాణాంస్వర్గకామాదిపదానాం నియోజ్యవిశేషసమర్పణపరత్వంశబ్దానుశాసనవిరుద్ధమ్-)ఇతి.-

౫౧౪౯. అస్యాయమభిప్రాయః:-

౧॥పఞ్చికాయాం-౨-పరి.౭॥మీ - సూ - ౬ - ౧ - ౧. [25]

మూ-౧ - ఇత్యేవమాదిషుల - ౧. త్యాదిల-౮ - ౧౦. ౨ - ర్పకాణాంస్వర్గ - ౧. ౩-విశేష - ౧ - న. ౪ - ర్పకత్వంశబ్దా - ౧.

వ్యా - ౧ - క్తంనిరూ - ౯. ౨-థకేకర్మణి - ౯. ౩ - తత్రచయజే-3. ౪ - ష్ఠ్యాద్యాధికర - ౯.

(153 1.) "సాధ్యస్వర్గ[1] విశిష్టస్యస్వర్గసాధ[2]నేకర్తృ[3]త్వాన్వయోన ఘట తే" ఇతిచేత్ ;-

(153 2.) నియో[4]జ్యత్వాన్వయోపినఘటతఇతి[5]హిస్వర్గసాధనత్వనిశ్చయః

(153 1) 5150. "కర్తృవాచినోలకారస్యాపి (నియోజ్యసమర్పణపరత్వంశబ్దానుశాసనవిరుద్ధమ్"-)ఇతిపూర్వపక్షయుక్తిం శఙ్కతే(సాధ్య-)ఇతి.-

5151. "నహికామ్యకామసాధనేనియోక్తుంశక్యతే"[1] ఇతి న్యాయాత్, స్వర్గకామస్య స్వర్గసాధనేకర్తృత్వాన్వయోనఘటతేఇతీయంపూర్వ[1]పక్ష యుక్తిరగ [10] త్యాశఙ్కితా.

(153 2) 5152. పరిహరతి(నియోజ్యత్వ-)ఇతి.- "స్వర్గకామస్యస్వర్గసాధనే(నియో[2]జ్యత్వాన్వయోపిన)సంభవతీతినియోజ్యవిశేషసమర్పణపరత్వమప్యయుక్తమ్ ;-

5153. 'తదుపపత్తయే స్వర్గసాధనత్వంకార్యస్య నిశ్చీయతే' ఇతిచేత్ ;-

5154. కర్తృవిశేషసమర్పకత్వోపపత్తయేస్వర్గసాధనత్వంనిశ్చీయతామ్;

5155. నియోజ్యత్వంకర్తృత్వంవాస్వర్గకామస్యస్వర్గసాధనే నోపపద్యతే,- [20]

5156. అతః,ఉభయపక్షేపికార్యస్య స్వర్గసాధనత్వనిశ్చయసాపేక్షత్వమవిశిష్టమ్;-

---

1॥

మూ - 1 - విశేషస్య - ౮. విశిష్టస్యాస్యస్వర్గ. 1 - 10. 2-నేనకర్తృ - 12. 3 - తయాన్వ - 1. 4 - జ్యతయాన్వ - 1. 5 - హి - 2 - 4 - 5 - న. [25]

వ్యా - 1 - పక్షీయయు - ౯ - 10. 2 - జ్యత్వంస్వతోనసంభ - ౯ - 10.

(౧౫౩౩.) సతుశాస్త్రసిద్ధే కర్తృత్వాన్వయే స్వర్గసాధనత్వ నిశ్చయః క్రియతే;-

(౧౫౩౪.) యథా,భోక్తుకామోదేవదత్తగృహంగచ్ఛేత్ ఇత్యుక్తే భోజనకామస్యదేవదత్తగృహగమనేకర్తృత్వశ్రవణాదేవప్రాగజ్ఞాతమపిభోజనసాధనత్వందేవదత్తగృహగమనస్యావగమ్యతే;-

(౧౫౩౫.) ఏవమత్రాపిభవతి.-

(౧౫౩౬.) న,-క్రియాన్తరంప్రతికర్తృతయాశ్రుతస్యక్రియాన్తరేకర్తృత్వకల్పనం యుక్తమ్,

(౧౫౩౭.) "యజేత"[1]ఇతి[2]హియాగకర్తృతయాశ్రుతస్య బుద్ధ్యాకర్తృత్వకల్పనంక్రియతే, [10]

౫౧౫౭. ఇయానృశేషః:-"కర్తుర్లకారవాచ్యత్వాత్స్వర్గకామాదిపదానాంకర్తృవిశేషసమర్పణపరత్వంశబ్దానుశాసనావిరుద్ధమ్;-

౫౧౫౮. నియోజ్యస్యలకారవాచ్యత్వాభావాత్ (స్వర్గకామాదిపదానాంనియోజ్యవిశేషసమర్పణపరత్వం శబ్దానుశాసనవిరుద్ధమ్):"[1]ఇత్యర్థః.

(౧౫౩౪) ౫౧౫౯. తదుదాహరణానివిశదయతి(యథా-)ఇతి.

(౧౫౩౫) ౫౧౬౦. (ఏవమత్రాపి-)ఇతి.-"స్వర్గకామస్యయాగేకర్తృత్వశ్రవణాత్ (ప్రాగజ్ఞాతమపి)యాగస్యస్వర్గసాధనత్వమవగమ్యతే"ఇత్యర్థః. [20]

(౧౫౩౬) ౫౧౬౧. ఇయానృశేషఇత్యభిప్రాయమాహ (నక్రియాన్తరంప్రతి-)ఇతి.

(౧౫౩౭) ౫౧౬౨. "కథంక్రియాన్తరంప్రతికర్తృతయాశ్రవణమ్?, అస్యక్రియాన్తరేకర్తృత్వకల్పనఞ్చకిమ్?" ఇత్యత్రాహ(యజేతేతి[2]హి-)ఇతి. [25]

౧॥ మీ - సా - ౬ - ౧ - ౧.

మూ - ౧ - తీతి - ౧.౨ - హి - ౧ - ౨ - ౮న.

వ్యా - ౧ - ఇత్యయమర్థః - ౩ - ౪ - ౫. ౨ - హి - ౧ - ౯ - న.

(౧౫౩౮) [1]బుద్ధేః కర్తృత్వకల్పనమేవహినియోజ్యత్వమ్?-

(౧౫౩౯) యథోక్తమ్, “నియోజ్యస్సచకార్యంయస్స్వకీయత్వేనబుధ్యతే”[1]ఇతి.

(౧౫౪౦) [2]“యస్తత్కృత్యానుగుణం[3]తదోద్ధృత్వమ్” ఇతిచేత్;- [5]

(౧౫౪౧.) దేవదత్తఃపచేత్ ఇతిపా[4]కకర్తృతయాశ్రుతస్య దేవదత్తస్య పాకార్థగమనం పాకానుగుణంఇతి, గమనేకర్తృత్వకల్పనంన యుజ్యతే.-

---

(౧౫౩౮) ౫౧౬౩. కథమ్(బుద్ధౌకర్తృత్వకల్పనం)కృతంభవతీత్యత్రాహ [1](బుద్ధేః)ఇతి. [10]

(౧౫౩౯) ౫౧౬౪. ఉక్తార్థేతగ్రన్థముదాహరతి(యథోక్తమ్-)ఇతి.

(౧౫౪౦) ౫౧౬౫. “నియోజ్యత్వంకర్తృత్యానుగుణమితితత్పరత్వమాశ్రీయతే”ఇతిశఙ్కతే(యస్తృత్వ-)ఇతి.

(౧౫౪౧) ౫౧౬౬. పరిహరతి(దేవదత్తః)ఇతి.

౫౧౬౭. ఏవమ్“(‘యదధికృత్యకృతిర్వర్తతే తత్కృత్యుద్దేశ్యమ్’)ఇతిపక్షోదూషితః;-

౫౧౬౮.(‘ప్రేరకత్వంకృత్యుద్దేశ్యత్వమ్’) ఇతివాదశ్చనిరస్తః;-

౫౧౬౯. అర్థాత్ స్వతఇష్టత్వంచాపాస్తమ్;- [స్తమ్;-

౫౧౭౦.(‘కృతింప్రతిశేషిత్వంకృత్యుద్దేశ్యత్వమ్’) ఇతిచప్రతిక్షి

౫౧౭౧. [2]‘కృతిఫలవిశేషఃకృత్యుద్దే[3]శ్యమ్’ ఇత్యాదేరపి[4]ఉ[20]క్తరీత్యాదూషణం[5]సువచమ్;-

౫౧౭౨. ఏతేముఖభేదాశ్చ బహుగ్రన్థకారలిఖితాఇతిఅత్రతే ప్రత్యుక్తాః;

౧॥పఞ్చికాయాం-౨-పరి.

మూ - ౧ - బుద్ధా - ౧౨. ౨ - నియోగకర్తృత్వాను - ౧. ౩ - తదోద్ధృత్వ-౪-౫. తదోద్ధకత్వ - ౮. తద్బుద్ధికర్తృత్వ - ౧. ౪ - కేకర్తృ - ౧ - ౮.

వ్యా - ౧ - బుద్ధౌక - ౧ - ౨ - ౯. ౨ - కృతిఃఫల - ౧. ౩ - శ్యత్వమి - ౪-౫. ౪ - ఉక్తనీత్యా - ౧ - ౨ - ౯. ౫ - సూచితమ్ - ౯ ౧౦.

౧౫౪౨.) కిఞ్చ;-

౧౫౪౩.) లిఙాది శబ్దవాచ్యం స్థాయిరూపం కిమిత్యపూర్వమాశ్రీయతే?;-

౧౫౪౪.) "[2]స్వర్గకామపదసమభివ్యాహారానుపపత్తేః" ఇతి చేత్ ;-

౧౫౪౫.) కాత్రానుపపత్తిః. [5]

౧౫౪౬.) "సిసాధయిషితస్వర్గో హి స్వర్గకామః, తస్య స్వర్గకామస్య కాలాన్తరభావిస్వర్గసిద్ధౌ క్షణభఙ్గినీ యాగాదిక్రియా న సమర్థా" ఇతి చేత్ ;-

౧౫౪౭.) అనాఘ్రాతవేదసిద్ధాన్తానామియమనుపపత్తిః,-

౧౫౪౮.) [3]"సర్వైః కర్మభిరారాధితః పరమేశ్వరః భగవాన్ నారాయణః తత్తదిష్టం ఫలం దదాతి" ఇతి వేదవిదో వదన్తి. [10]

౫౧౭౩. కార్యానుబన్ధ్యర్థాన్తరమపి పరోక్తం దూషితమ్.

౫౧౭౪. పూర్వమ్, బ్రహ్మణః ఫలతయా సిద్ధిః స్తావకత్వసిద్ధ్యర్థం తత్సిద్ధి[1]శ్చోత్యుక్తే.

(౧౫౪౨) ౫౧౭౫. అథ, ఫలసాధనతయా సిద్ధిరుపపాద్యతే, [15]

౫౧౭౬. అర్థాత్ కార్యస్య సాధనతయా సిద్ధిశ్చోపపాద్యతే (కిఞ్చ-)ఇతి.- [రూపసిద్ధిరప్యనుపపన్నేత్యర్థః.

౫౧౭౭. న కేవలం ప్రాధాన్యాసిద్ధిః, అపి తు, సాధనతయా స్వ

(౧౫౪౩) ౫౧౭౮. (లిఙాది-)ఇత్యాది స్పష్టమ్.

(౧౫౪౬) ౫౧౭౯. (సిసాధయిషిత-)ఇత్యాది.-"నహి కామ్యకామసాధనే నియోక్తుం శక్యతే"[1] ఇతి న్యాయాత్ ,- సిసాధయిషితస్వర్గస్య విధీయమానం తత్సాధనమేవ,

౫౧౮౦. తత్ర, కాలాన్తరభావిఫలస్య క్షణికక్రియాయాః సాధనత్వాయోగాదపూర్వక్లృప్తిః" ఇత్యర్థః.

(౧౫౪౭) ౫౧౮౧. పరిహరతి(అనాఘ్రాత-)ఇతి. [ల్యపరః.

(౧౫౪౮) ౫౧౮౨.(భగవ)చ్ఛబ్దః,-ఫలప్రదానానుగుణజ్ఞానశక్త్యాదిపౌష్క-

౫౧౮౩. (నారాయణ)శబ్దః ప్రాప్తిపరః. [శబ్దః

౫౧౮౪. ఈశ్వరాన్తరసాపేక్షత్వవ్యావృత్తిపరః,(పరమేశ్వర)

౧॥

మూ - ౧ - కిమ్ - ౯ - న. ౨ - పూర్వం స్వర్గ - ౪ - ౫. ౩ - సర్వైః - ౧౨.

వ్యా - ౧ - శ్చోక్తే - ౪ - ౫. శ్చేత్యుక్తమ్ - ౯ - ౧౦. ౨ - పద్యతే - ౧- ౨. ౩ - పద్యతే - ౧ - ౨. ౪ - ధనత్వమే-౪ - ౫. ౫-ప్రదానా-౩-౯. ౬-పృత్త్వప-౧-౨.

(౧౫౪౯.) యథాహుః వేదవిదగ్రేసరాః ద్రమిడాచార్యాః:- “ఫలసంబిభత్సయా కర్మభిరాత్మానంపిప్రీషన్తిసప్రీతోలంఫలాయ²ఇతి' శాస్త్రమర్యాదా” ఇతి.-

(౧౫౫౦.) “ఫలసమ్బన్ధేచ్ఛయా కర్మభిః యాగదానహోమాదిభిః,- [5]

(౧౫౫౧.) ఇన్ద్రాదిదేవతాముఖేన, తత్తదన్తర్యామిరూపేణావస్థితం, ఇన్ద్రాదిశబ్దవాచ్యం, పరమాత్మానం, భగవన్తం వాసుదేవం ఆరిరాధయిషన్తి,-

(౧౫౫౨.) సహి కర్మభిరారాధితః తేషామిష్టానిఫలానిప్రయచ్ఛతి” ఇత్యర్థః.

(౧౫౫౩.) తథాచ శ్రుతిః, “ఇష్టాపూర్తంబహుధాజాతంజాయమానంవిశ్వం బిభర్తిభువనస్యనాభిః”[1] ఇతి,-

(౧౫౫౪.) “ఇష్టాపూర్తమ్” ఇతి సకలశ్రుతిస్మృతిచోదితంకర్మోచ్యతే.

(౧౫౫౫.) తత్, “విశ్వంబిభర్తి”- ఇన్ద్రాగ్నివరుణాదిసర్వదేవతాసంబన్ధితయా ప్రతీయమానమ్,- తత్తదన్తరాత్మతయావస్థితః పరమపురుషః స్వయమేవ “బిభర్తి”,- స్వయమేవ స్వీకరోతి. [౪కః

(౧౫౪౯) ౫౧౮౫. వేదవిద్వచోదర్శయతి (యథాహుః-) ఇతి.

(౧౫౫౦) ౫౧౮౬. భాష్యగ్రన్థంవ్యాచష్టే (ఫల-) ఇతి.

(౧౫౫౧) ౫౧౮౭. (“ఆత్మానమ్”) ఇతిపదంవ్యాచష్టే (ఇన్ద్రాది) ఇతి.-

౫౧౮౮. (ఇన్ద్రాదిదేవతాముఖేన) (ఇన్ద్రాదిశబ్దవాచ్యమ్) ఇత్యన్వయః. [20]

౫౧౮౯. ఆత్మాన్తరవ్యావృత్త్యర్థం (పరమాత్మానమ్-) ఇతిపదమ్.

౫౧౯౦. (భగవ) చ్ఛబ్దః పూర్వవత్. (౫౧౮౨)

౫౧౯౧. (వాసుదేవ) శబ్దః అన్తరాత్మత్వేప్రమాణద్యోతకః,-

౫౧౯౨. “సర్వత్రాసౌసమస్తఞ్చ”² ఇత్యాది.

(౧౫౫౩) ౫౧౯౩. [1]శ్రుతిప్రమాణందర్శయతి (తథాచ-) ఇతి. [25]

(౧౫౫౪) ౫౧౯౪. తద్వాక్యంవ్యాచష్టే (సకల-) ఇతి.-

౫౧౯౫. శ్రౌతమ్ (ఇష్ట) ంకర్మ,- స్మార్తమ్ (పూర్త) ంకర్మ.

(౧౫౫౫) ౫౧౯౬. (“విశ్వంబిభర్తి”) ఇత్యేతద్వ్యాచష్టే (ఇన్ద్రాగ్ని-) ఇతి.-

౫౧౯౭. “నానాదేవతాకత్వేన (ప్రతీయమానం) కర్మజాతమేకదేవతాకమ్” ఇత్యర్థః. [30]

౧|| తై - ఉ - ౬ - ౧ - ౬. ౨|| వి-పు-౧-౨-౧౨.

మూ - ౧ - తోయంఫలా-౨- ౪- ౫. ౨-ఇతిఫల-౧౨. ౩ - ఆరాధ -౮-౧౦.

వ్యా - ౧ - శ్రుతింప్రమాణయతి - ౩. ౨ - చేత్యాది- ౯- ౧౧.

(౧౫౫౬.) "భువనస్య నాభిః-" బ్రహ్మక్షత్రాదిసర్వవర్ణపూర్ణస్య భువనస్య ధారకః,-

(౧౫౫౭.) తైస్తైః కర్మభిరారాధితః తదిష్టఫలప్రదానేన భువనానాం ధారక ఇతి "నాభిః" [2]ఇత్యుక్తః. [5]

(౧౫౫౮.) అగ్నివాయుప్రభృతిదేవతాన్తరాత్మతయా తత్తచ్ఛబ్దాభిధేయః అయమేవేత్యాహ "తదేవాగ్నిస్తద్వాయుస్తత్సూర్యస్తదు చన్ద్రమాః"[1] ఇతి.-

(౧౫౫౯.) యథోక్తం భగవతా:- "యో యో యాం యాం తనుం భక్తశ్శ్రద్ధయార్చితుమిచ్ఛతి- తస్య తస్యాచలాం శ్రద్ధాం తామేవ విదధామ్యహమ్॥-

(౧౫౬౦.) స తయా శ్రద్ధయా యుక్తస్తస్యారాధనమీహతే।
లభతే చ తతః కామాన్ మయైవ విహితాన్ హి తాన్"[2]

(౧౫౫౬) ౫౧౯౮. ("భువనస్య నాభిః") ఇతి నాభివన్నాభిరితి ఆధారత్వాభిప్రాయేణ[1] వ్యాచష్టే (బ్రహ్మ-) ఇతి. [15]

(౧౫౫౭) ౫౧౯౯. కేన ప్రకారేణ ధారక[2] ఇత్యత్రాహ (తైస్తైః-) ఇతి.-

౫౨౦౦. అభిమతఫలప్రదాతృత్వముఖేన ధారకత్వమిత్యర్థః.

(౧౫౫౮) ౫౨౦౧. "భిన్నదేవతాకత్వేన విధీయమానం కర్మైకమేకదేవతాకమ్" ఇతి శఙ్కాయాం మన్త్రస్యోత్తరార్ధం వ్యాచష్టే (అగ్ని-) ఇతి.- [20]

౫౨౦౨. "అగ్న్యాదిదేవతాకత్వేన విధీయమానానామేకదేవతాకత్వం తత్తదన్తరాత్మభూతపరబ్రహ్మారాధనరూపత్వాత్" ఇత్యర్థః.

(౧౫౫౯) ౫౨౦౩. ("భువనస్య నాభిః") ఇత్యనేన ప్రతిపాదితఫలప్రదత్వవైశద్యాయ, ("తదేవాగ్నిః") ఇత్యాదిసామానాధికరణ్యస్య,- శరీరాత్మభావనిబన్ధనత్వవైశద్యాయ[4] చ భగవద్వచనమాహ (యథోక్తమ్-) ఇతి.

౧॥ తై - ఉ - ౬ - ౧ - ౭. ౨॥ గీ - ౭ - ౨౧.

మూ - ౧ - వర్ణస్య భువ - ౧౨. వర్ణపూర్ణభువ - ౮. ౨ - ఇత్యుక్తమ్ - ౧౨.

వ్యా-౧- తద్వ్యాచ-౯ - ౧౦. ౨-ఇత్యాహ-౪-౫. ౩- ఆది- ౧౯. ౪ -చ-౩-న.

(౧౫౬౧.) "యాంయాం౹తనుమ్",- "ఇన్ద్రాదిదేవతావిశేషాః తత్తదన్తర్యామితయావస్థితస్య భగవతః తనవఃశరీరాణి"ఇత్యర్థః.

(౧౫౬౨.) "అహంహిసర్వయజ్ఞానాంభోక్తాచప్రభురేవచ"[1]ఇత్యాది;-

(౧౫౬౩.) "ప్రభురేవచ" ఇతి సర్వఫలానాంప్రదాతా చేత్యర్థః. [5]

(౧౫౬౪.) యథాచ,"యజ్ఞైస్త్వమిజ్యసేనిత్యంసర్వదేవమయాచ్యుత"-[2]
"యైస్స్వధర్మపరైర్నాథనరైరారాధితోభవాన్-
తేతరన్త్య ఖిలామేతాంమాయామాత్మవిముక్తయే" [3]ఇతి.

(౧౫౬౫.) "సేతిహాసపురాణేషుసర్వేష్వపివేదేషుసర్వాణి[2]కర్మాణిసర్వేశ్వరారాధన[3]రూపాణి,- [తత్రతత్రప్రపఞ్చితమ్.[10]

(౧౫౬౬.) తైస్తైఃకర్మభిరారాధితఃపురుషోత్తమఃతత్త[4]దిష్టఫలందదాతి"ఇతి

(౧౫౬౭.) ఏవమేవహి,-

(౧౫౬౧) ౫౨౦౪. అవతారి౹కజ్ఞా-వ్యావృత్త్యర్థంవ్యాచష్టే (యాంయామ్-)ఇతి.

౫౨౦౫. (తను)శబ్దస్యాల్పార్థత్వవ్యావృత్త్యర్థమాహ (శరీ[15]రాణి-)ఇతి.

(౧౫౬౨) ౫౨౦౬. భోక్తృత్వవైశద్యాయాహ (అహమ్-) ఇతి.

(౧౫౬౩) ౫౨౦౭. ("ప్రభు")శబ్దంవ్యాచష్టే(ప్రభుః) ఇతి.

(౧౫౬౪) ౫౨౦౮. శ్రీవిష్ణుపురాణవచనమాహ[2] (యథాచ-)ఇతి.-
[3]ఏవమ్, కతిపయవచనప్రదర్శనముపలక్షణార్థమ్. [20]

(౧౫౬౫) ౫౨౦౯.అయమర్థస్సర్వవేదశాస్త్రానుమతఇత్యాహ (సేతిహాస-) ఇతి.-

౫౨౧౦. ఏవంప్రమాణందర్శితమ్.

(౧౫౬౭) ౫౨౧౧. అథ, అయమర్థఉపపన్నఇతి[4]చవదన్,- ఘటకవాక్యఞ్చదర్శయతి(ఏవమ్-) ఇతి. [25]

౧॥ గీ-౯-౨౪. ౨॥ వి-పు-౫-౨౦-౯౭. ౩॥ వి-పు-౫- ౩౦-౧౬.

మూ-౧-తనుమితిఇన్ద్రాది-౧౨. ౨-న్యపికర్మాణి-౧. ౩-భూతాని-౧. ౪-ఇష్టంఫలం-౨-౪-౫-౧౦.

వ్యా-౧-విగ్రహాశఙ్కా-౪-౫. ౨-తథా-౯-౧౦. ౩-ఏతత్కాతి-౧. ౪-చ-౯-౧౦న.

(౧౫౬౮.) సర్వజ్ఞం సర్వశక్తిం సర్వేశ్వరం భగవన్తం ఇన్ద్రాదిదేవతాన్త ర్యామిరూపేణ యాగదానహోమాదివేదోదితసర్వకర్మణాం భోక్తారం సర్వఫలానాం ప్రదాతారఞ్చ సర్వాశ్శ్రుతయో వద న్తి, "చతుర్హోతారో యత్ర సంపదం గచ్ఛన్తి దేవైః"౧ ఇత్యా [5] ద్యాః,-

(౧౫౬౯.) "'చతుర్హోతారః'-యజ్ఞాః, 'యత్ర'-పరమాత్మని దేవేష్వన్తర్యా మితయావస్థితే, 'దేవైః'- 'సమ్పదం గచ్ఛన్తి,-' దేవైః సంబన్ధం గచ్ఛన్తి" ఇత్యర్థః.

(౧౫౭౦.) అన్తర్యామి౨రూపేణావస్థిత౩స్య పరమాత్మనః శరీరతయావస్థితా నా౪మిన్ద్రాదీనాం యాగాది సంబన్ధ ఇత్యుక్తం భవతి;-

---

(౧౫౬౮) ౫౭౧౨. ఆరాధనప్రకారవిశేషఫలవిశేషజ్ఞానవత్తా (సర్వజ్ఞ)ప దేనవివక్షితా.

౫౭౧౩. (సర్వశక్తిమ్-) ఇతి తత్తత్ఫలదానశక్తిరభిప్రేతా.

౫౭౧౪. (సర్వేశ్వరమ్)- సర్వశేషిణమ్;- అనేన ప్రాప్తిరు[15] క్తా భవతి.

౫౭౧౫. ("సంప")చ్ఛబ్దః,-ప్రాప్తివాచీ,-

౫౭౧౬. "పద గతౌ"౨ ఇతి హి ధాతుః?.-

౫౭౧౭. సంపచ్ఛబ్దస్యావయవార్థః,- అన్వయస్వారస్యానుగు ణో రూఢ్యాశ్రయేణ వ్యాఖ్యాతః. [20]

(౧౫౭౦) ౫౭౧౮. *శ్రీగీతాభాష్యే కర్మణాం దేవైస్సంబన్ధశ్చేదన్తర్యామి స్థితిః,-అత్ర౩ కిమిత్యత్రాహ (అన్తర్యామిరూపేణ-) ఇతి.-

౫౭౧౯. "కర్మభిః, దేవానాం భగవచ్ఛరీరత్వేన పరతన్త్రతయా సంబన్ధః,-

౫౭౨౦. స్వాతన్త్ర్యేణ౪ సంబన్ధః పరమాత్మన ఏవ" ఇత్యర్థః. [25]

---

౧ ॥ ఆర-౩-౨౧. ౨॥ ధాతు-చురాదిః. *శ్రీగీ-౭-౨౩-భా.

మూ-౧-నాఞ్చప్రదా-౧౨. ౨-తయావస్థితే-౧౦-౧౨. ౩-స్య-౧-న. ౪-ఇన్ద్రాదిదే వానాంయాగా-౮.

వ్యా-౧. ప్రదాన-౪-౫. ౨-ర్థాన్వయ-౯-౧౦. ౩-కీదృశత్వ-౯-౧౦. ౪-సంబన్ధః- ౧-న.

(౧౫౭౧.) యథోక్తంభగవతా "భోక్తారంయజ్ఞతపసాంసర్వలోకమహేశ్వరమ్"[1]ఇతి.-

(౧౫౭౨.)తస్మాత్,[1]అగ్న్యాదిదేవతా[2]న్తర్యామిభూత పరమపురుషారాధన[3]భూతానిసర్వాణికర్మాణి,-సఏవచఅభిలషిత[4]ప్రదాయీఇతి,-

(౧౫౭౩.) కిమతా[5]పూర్వేణవ్యుత్పత్తిపథదూరవర్తినావాచ్య తయాభ్యుప[6]గతేనకల్పితేనవాప్రయోజనమ్;-

(౧౫౭౪.) ఏవఞ్చసతిలిఙాదేఃకోయమర్థఃపరిగృహీతోభవతి?,-

(౧౫౭౫.) "యజదేవపూజాయామ్"[2]ఇతిదేవతారాధనభూతయాగాదేః ప్రకృత్యర్థస్యకర్తృవ్యాపారసాధ్యతాంవ్యుత్పత్తిసిద్ధాం లి [10] ఙాదయోభిదధతి" ఇతినకిఞ్చిదనుపపన్నమ్.-

(౧౫౭౬.) కర్తృవాచినాంప్రత్యయానామ్,-ప్రకృత్యర్థస్య కర్తృవ్యాపారసంబన్ధప్రకారోహివాచ్యః?;-

---

(౧౫౭౧) ౫౨౧.స్వతన్త్రతయాసంబన్ధేప్రమాణమాహ (యథోక్తమ్-) ఇతి. [15]

(౧౫౭౨) ౫౨౨. తతఃకిం ప్రస్తుతానుపపత్తిపరిహారస్యేత్యత్రాహ (తస్మాత్-)ఇతి.-

౫౨౩. "పరమపురుషస్యైవఫలప్రదత్వాత్తస్యఫలసాధనత్వం నకల్ప్యమ్;-

౫౨౪. వాచ్యాపూర్వాదేతస్య వాచ్యత్వమపినకల్ప్య [20] మ్,-వ్యుత్పత్తిసిద్ధత్వాభావాత్"ఇత్యభిప్రాయః.

(౧౫౭౩) ౫౨౫. (కిం...ప్రయోజనమ్-) ఇతి.- కిమనుపపత్తిశమనం ప్రయోజనమిత్యర్థః.

(౧౫౭౪) ౫౨౬. లిఙాద్యర్థంవిశదయితుమాహ (ఏవఞ్చ-) ఇతి.

(౧౫౭౫)౫౨౭. ప్రకృత్యర్థస్యకర్తృవ్యాపారసాధ్యతాభిధానంవివృ [25] ణోతి (కర్తృవాచినామ్-) ఇతి.-

---

౧॥ గీ-౫-౨౯. ౨॥ ధాతు-భ్వాదిః.

మూ-౧-ఇన్ద్రాదిదేవ-౨-౧౨. ౨-అన్తరాత్మభూత-౮-౫. ౩-రూపాణి-౧-౨-౧౨. ౪-ప్రదఇతి-౧.ప్రదాతేతి-౨-౧౨. ౫-గమేనకల్పే న-౧౨. ౬-తఇతిచేత్ యజ్ఞా -౧౨.

వ్యా-౧-పూర్వాదేస్తస్య-౧౦.

(౧౫౭౭.) భూతవర్తమానతాదిమన్వేవదన్తి;-

(౧౫౭౮.) లిఙాదయస్తు కర్తృవ్యాపారసాధ్యతాంవదన్తి.-

(౧౫౭౯.) అపిచ, కామినః కర్తవ్యతయా కర్మవిధాయ, కర్మణో దేవతారాధనరూపతామ్,-[1] తద్ద్వారేణఫల[2]సిద్ధిఞ్చ తత్తత్ కర్మవిధివాక్యాన్యేవవదన్తి,-

---

౫౨౨౮. "కర్తృవాచినః ప్రత్యయాః ప్రకృత్యర్థ[1]స్య కర్తృవ్యాపా[2]రసంబన్ధప్రకారమభిదధతి;

౫౨౨౯. తత్రలట్, వర్తమానతయా కర్తృవ్యాపార సంబన్ధమభిధత్తే; [10]

౫౨౩౦. భూతతయాలిజాదయః;

౫౨౩౧. కర్తృసాధ్యతయా సంబన్ధంలిఙాదయోఽభిదధతి;

౫౨౩౨. ఏవమభిధానాత్ లిఙాదయః ప్రకృత్యర్థస్యైవ కర్తృవ్యాపారసంబన్ధమభిదధతి, నతు ప్రకృత్యర్థాతిరిక్తస్య;-

౫౨౩౩. యది, 'లిఙాదయో ధాత్వర్థాతిరిక్తస్య కర్తృవ్యాపా[15]రసాధ్యతామభిదధతి';-

౫౨౩౪. తర్హి, లడాదయోఽపి ధాత్వర్థాతిరిక్తస్య వర్తమానతా[3]దికమ్;-

౫౨౩౫. యథా, లడాదయో ధాత్వర్థమాత్రస్య వర్తమానతాదికంవదన్తి,- [20]

౫౨౩౬. తథా, (లిఙాద[4]యో)ఽపి ధాత్వర్థమాత్రస్య (కర్తృవ్యాపారసాధ్యతాంవదన్తి)" ఇత్యర్థః.

౫౨౩౭. ఏవమ్, "ఉపనిషద్వాక్యైస్సోపబృంహణైర్భగవత ఏవ ఫల[5]ప్రదత్వాన్నాపూర్వకౢప్తిరిత్యుక్తమ్;-

(౧౫౭౯) ౫౨౩౮. ఇదానీం[6]కర్మవిధివాక్యైరేవ దేవతానాం ఫల[7]ప్రదత్వాభిధానాన్నాపూర్వకౢప్తిః" ఇత్యాహ (అపిచ-) ఇతి.

మూ-౧-తద్ద్వారాఫల-౧౨. ౨-సమ్భవఞ్చ-౧౨.

వ్యా-౧-స్యైవకర్తృ-౪-౫. ౨-రత్వేంసంబన్ధమభి-౪-౫. ౩-దికమభిదధ్యుః-౯-౧౦. ౪-అపి-౪-౫న ౫-ప్రదాతృత్వాత్-౧-౨. ౬-కర్మగతవాక్యైః-౪-౫. ౭-ప్రదాతృత్వాత్-౧-౨.

శ్రీమత్తాత్పర్యదీపికాయుక్తవేదార్థసంగ్రహః

(౧౫౮౦.) "వాయవ్యం శ్వేతమాలభేతభూతికామోవాయు
వ తా వాయుమేవ స్వేనభాగధేయేనోపధావతిసఏవైనంభూతింగ
మయతి"[1] ఇత్యాదీని;-

(౧౫౮౧.) నాత్రఫలసిద్ధ్యనుపపత్తిః[1] కాపిదృశ్యతేఇతి,- [5]

(౧౫౮౨.) ఫలసాధనత్వావగతిఃఔపాదానికీ ఇత్యపినసఙ్గచ్ఛతే;-

(౧౫౮౩.) "విధ్యపేక్షితంయాగాదేః ఫలసా[2]ధనత్వప్రకారమ్,- వాక్యశేష
ఏవబోధయతి" ఇత్యర్థః.

౫౨౩౯. (తత్తత్కర్మవిధివాక్యాన్యేవవదన్తి-) ఇతి.-

౫౨౪౦. "విధినాత్వేక వాక్యత్వాత్ స్తుత్యర్థత్వేనవిధీనాం
స్యుః"[2] ఇతిన్యాయాత్,అర్థవాదవాక్యస్యాపివిధిశేషత
యాంతదేక వాక్యత్వమభిప్రేత్య (కర్మవిధివాక్యాన్యే
వ-)ఇత్యుక్తమ్.

(౧౫౮౦) ౫౨౪౧. వాక్యందర్శయతి ("వాయవ్యమ్"-) ఇతి.

(౧౫౮౧) ౫౨౪౨. "కర్మణోదేవతాద్వారా ఫలప్రదత్వంశ్రౌతమితిఫలసా
ధనత్వంవిధ్యాక్షేపసిద్ధమితి వక్తుమయుక్తమ్"ఇత్యా
హ(నాత్ర-)ఇతి.

(౧౫౮౨) ౫౨౪౩.(ఔపాదానికీ[3]).- ఉపాదానప్రమాణసిద్ధా,-విధ్యాక్షేప
సిద్ధేత్యర్థః.-

౫౨౪౪.అభిహితా[4]పర్యవసానం[5]శ్రుతార్థాపత్తిః"పీనోదేవ [20]
దత్తోదివానభుఙ్క్తే"[3] ఇతి,-

౫౨౪౫. అభిధానాపర్యవసానమ్ ఉపాదానమితితయోర్భేదః

(౧౫౮౩) ౫౨౪౬. "అర్థవాదాదేః స్తుత్యాద్యన్యపరత్వేనస్వార్థేతాత్ప
ర్యాభావాత్, కర్మణాందేవతాద్వారకంఫల సాధన
త్వంనసిధ్యతి"ఇత్యత్రాహ (విధ్యపేక్షితమ్-) ఇతి.-

౧॥ మీ-౨-౩-౫-య-సంహి-౨-కా-౧-౧.౨॥ మీ-సూ-౧-౨-౬. ౩॥ మీ-సూ-౧-
౧-౪.

మూ-౧-కాచిదపిదృ-౧౨. ౨-ధనత్వాదిప్రకారం-౧.

వ్యా-౧-ప్రేతంకర్మ-౪-౫. ౨-వక్తుంయుక్తం-౧-౨.౩-కీతిఉపా-౯-౧౦. ౪ - తార్థ
పర్య-౯-౧౦.౫-శ్రుత్యర్థాపత్తిః-౯-౧౦.

(౧౫౭౪.) "తస్మాత్ బ్రాహ్మణాయ నాపగురేత"[౧] ఇత్యత్ర అపగోరణని షేధవిధి[1]పరవాక్య[2]శేషేశూ(శ్రూ)యమా[3]ణమ్ నిషేధ్యస్య అపగోరణస్య శతయాతనాసాధనత్వమ్ నిషేధవిధ్యుపయోగి" ఇతి[4]హి స్వీక్రియతే?;- [5]

(౧౫౭౫.) అత్ర పునః,- కామినః కర్తవ్యతయా విహితస్య యాగాదేః,- కామ్యస్వర్గాదిసాధనత్వప్రకారం వాక్యశేషావగతమనాదృత్య,- కిమిత్యుపాదానేన యాగాదేః ఫలసాధనత్వం పరికల్ప్యతే.-

---

౫౨౪౭. "అక్తాశ్శర్కరా ఉపదధాతి"[౨] ఇత్యాదిషు "తేజో వై ఘృతమ్"[౩] ఇతి వాక్యశేషావగతస్య విధ్యపేక్షితత్వేన స్వార్థే తాత్పర్యమభ్యుపగతమ్;-

౫౨౪౮. [1]"సన్దిగ్ధే తు వాక్యశేషాత్"[౪] ఇత్యాది సూత్రేణ ప్రతిపన్నపరిత్యాగేనాప్రతిపన్నకల్పనాయోగాత్;-

౫౨౪౯. ఏవమ్, అత్రాపి విధ్యపేక్షితత్వేన దేవతాస్వరూపే తాత్పర్యమస్తి:" ఇత్యభిప్రాయః. [15]

(౧౫౭౪) ౫౨౫౦. అర్థవాదోక్త విధ్యపేక్షి[2]తార్థతాత్పర్యాభ్యుపగమే ఉదాహరణమాహ (తస్మాత్ -) ఇతి.

(౧౫౭౫) ౫౨౫౧. తతః కిమిత్యత్రాహ (అత్ర-) ఇతి.-

౫౨౫౨. "విధేయవిరోధినః ఫలసాధనత్వ మర్థవాదో[3]క్తం విధ్యపేక్షితత్వాత్స్వీకృతమ్,- [20]

౫౨౫౩. విధేయస్య ఫలసాధన[4]త్వం విధ్యపేక్షితం తతోఽప్యన్తరఙ్గతయాఽర్థవాదోక్తం స్వీకార్యమ్,-

౫౨౫౪. తదనాదృత్య (కిమిత్యుపాదానేన) ఫలసాధనత్వక్లృప్తిః" ఇత్యర్థః.

౧॥ యం-మీ-సూ-౩-౪-౧౦. ౨॥ మీసూ-౩-౪-౨౯. ౩॥ మీ-సూ-౩-౪-౨౯. ౪॥ మీ-సూ-౩-౪-౨౯.

మూ-౧-పర-౧౨న. ౨-శేషశ్రూయ-౪-౫-౧౦-౧౨. ౩-ణనిషేధస్య అప ౧౨. ౪-హి-౮-౧౦న.

వ్యా-౧-స్వవాక్యశేషాత్-౧-౨-౩-౯. ఆది-౧న. ౨-అర్థతాత్పర్యా-౧-౨, ౩-క్తవిధ్యపే-౧-౨. ౪-త్వమపేక్షితం-౪-౫.

(౧౫౮౬.) * హిరణ్యనిధిమపవరకేనిధాయయాచతేకో(ద్రవ్యాది)లుబ్ధఃకృప ణంజనమ్" ఇతిశ్రూయతే,- ²తదేతద్వ్యష్ట్యాసుదృశ్యతే,

(౧౫౮౭.) శతయాతనాసాధనత్వమపినాదృష్టద్వారేణ;-

(౧౫౮౮.) ³చోదితాన్యనుతిష్ఠతఃవిహితం కర్మాకుర్వతఃనిషిద్ధానిచ కుర్వ [5] తఃసర్వాణిసుఖానిదుఃఖానిచపరమపురుషానుగ్రహనిగ్రహాభ్యా మేవభవన్తి.-

(౧౫౮౯.) "ఏషహ్యేవానన్దయాతి"¹"అథసోభయంగతోభవతి"² "అథ తస్యభయంభవతి"³ " భీషాస్మాద్వాతఃపవతే - భీషోదేతిసూ ర్యః-భీషాస్మాదగ్నిశ్చేన్ద్రశ్చ- మృత్యుర్ధావతిపఞ్చమఇతి" ⁴,-

(౧౫౯౦.) "ఏతస్యవాఅక్షరస్య ప్రశాసనేగార్గిసూర్యాచన్ద్రమసౌ విధృతౌ తిష్ఠతః" ⁵-

---

(౧౫౮౬) ౫౨౫౫. లోకసిద్ధభావనానుస్మరణముఖేన పరముపాలభతే ("హిరణ్యనిధిమ్"-) ఇతి.-

౫౨౫౬. "హిరణ్యనిధింనిహితమక్షేత్రజ్ఞాఉపర్యుపరిసఞ్చరన్తో నవిన్దేయుః"⁶ ఇతిపరమాత్మనోహిరణ్యనిధిదృష్టాన్తోహి శ్రౌతః;-

౫౨౫౭. అతః("హిరణ్యనిధిమపవరకేనిధాయ"-) ఇత్యుక్తమ్.

(౧౫౮౭) ౫౨౫౮.(శత-)ఇతి.- "అపగోరణస్య(శతయాతనాసాధనత్వమ పి)నకల్ప్యాపూర్వ (ద్వారేణ)²సంభవతి,- [20]

౫౨౫౯.దేవతాద్వారకత్వశ్రుతేఃకల్పనాయోగాత్"ఇత్యర్థః.

(౧౫౮౮) ౫౨౬౦. కథంతర్హీత్యత్రాహ(చోదితాని-)ఇతి.

(౧౫౮౯) ౫౨౬౧. ఉక్తార్థేశ్రుతిమాహ("ఏషహి"-)ఇతి.

౧|| తై-ఉ -ఆ-౭. ౨|| తై -ఆ - ౭. ३|| తై - ఆ - ౭. ४|| తై - ఆ - ౮. ౫|| బృ - ఉ - ౫ - ౮ - ౯. ౬ || ఛా - ఉ - ౮ - ३ - ౨-

---

మూ - ౧-ద్రవ్యాదిలుబ్ధః ౧౨. లిప్సుః -౧౦. ౨ - యత్తదేతద్వ్య - ౧౨. ३ - చో దితకర్మాణికుర్వతఃనిషిద్ధానిచకుర్వతః - ౧.

వ్యా - ౧ - స్య - ౯-౧౦న. ౨-తేసంభవతి-౧.౨-३.

(౧౫౯౧.) ““ఏతస్య వా అక్షరస్య ప్రశాసనే గార్గి దదతో మనుష్యాః ప్రశంసన్తి యజమానం దేవాః దర్వీం పితరోఽన్వాయత్తాః”[1] ఇత్యాద్యనేక [1]విధాశ్శ్రుతయస్సన్తి.

(౧౫౯౨.) యథోక్తం ద్రమిడభాష్యే:- [5]

(౧౫౯౩.) ““తస్యాజ్ఞయా ధావతి వాయుః,- నద్యః[2] స్రవన్తి,- తేన చ కృతసీమానో జలాశయాః[3] సముద్రా ఇవ మేషవిసర్పితం కుర్వన్తి”[4] ఇతి,-

(౧౫౯౪.) “తత్సంకల్పనిబన్ధనా హీమే లోకాః న చ్యవన్తే న స్ఫుటన్తే శాసనానువర్తినం జ్ఞాత్వా కారుణ్యాత్ [5]స భగవాన్ వర్ధయేత విద్వాన్ కర్మదక్షః”’[6] ఇతి చ.- [10]

(౧౫౯౫.) పరమపురుషయాథాత్మ్యజ్ఞానపూర్వకమ్,- తదుపాసనాదివిహితకర్మానుష్ఠాయినః తత్ప్రసాదాత్ తత్ప్రాప్తిపర్యన్తాని సుఖాని అభయఞ్చ యథాధికారం భవన్తి;-

(౧౫౯౬.) తజ్జ్ఞానపూర్వకం తదుపాసనాదివిహితం కర్మాకుర్వతోఽసిద్ధి[7] తానికుర్వతః తన్నిగ్రహో దేవతదప్రాప్తిపూర్వకాపరిమితదుఃఖాని భయఞ్చ భవన్తి- [15]

(౧౫౯౧) ౫-౨౬-౨. (““దదతో మనుష్యాః ప్రశంసన్తి”)ఇతి.-[1]దానస్య ప్రశస్యత్వం భగవదాజ్ఞయేత్యర్థః.

౫-౨౬-౩. (““దర్వీం పితరోఽన్వాయత్తాః”)ఇతి, (దర్వీ)శబ్దః,- పైతృకకర్మోపలక్షణార్థః; [20]

౫-౨౬-౪. (““అన్వాయత్తాః”)తత్ప్రవణాః.- పితౄణాం పైతృకక[3]ర్మణా తృప్తిర్భగవదాజ్ఞయా ఇత్యర్థః.

(౧౫౯౨) ౫-౨౬-౫. వేదవిద్వచనమాహ (యథోక్తమ్-)ఇతి.

(౧౫౯౩) ౫-౨౬-౬. (మేషవిసర్పితమ్),- ఉజ్జృమ్భణమ్,- జలోన్నతిః;

౫-౨౬-౭. (జలాశయాః)(సముద్రాః)కృతసీమానఏవ (మేష [25] విసర్పితం కుర్వన్తి),- నత్వతిలఙ్ఘితసీమానః”ఇత్యర్థః.

(౧౫౯౫) ౫-౨౬-౮. ఉక్తార్థే భగవద్వచనం దర్శయిష్యన్నాహ (పరమపురుష-)ఇతి.

౧॥ బృ-ఉ-౫-౮-౯.

మూ-౧-విధాః-౧-౮న. ౨-ప్రస్రవన్తి-౧౨. ప్రవహన్తి-౮. ౩-సముద్రా ఇవ మేష-౧౧-౧౨. ౪-ఇతి-౧-౧౨న. ౫-స్వభావాచ్చవర్ధ-౧-౧౧-౧౨. ౬-చ-౪-౫-౧౨న. ౭-తానిచకు-౧-౧౦, ౧౨.

వ్యా-౧-తద్దాన-౯-౧౦. ౨-దారాధనాత్మకతయే-౯. ౩-కర్మణామపి తద్భగవదా-౩.

(౧౫౯౭.) యథోక్తం భగవతా:-

(౧౫౯౮.) "నియతం కురు కర్మ త్వం కర్మ జ్యాయో హ్యకర్మణః" ౧ ఇత్యాది నా కృత్స్నం కర్మ జ్ఞానపూర్వకమనుష్ఠేయం విధాయ,

(౧౫౯౯.) "మయి సర్వాణి కర్మాణి సన్న్యస్య" ౨ ఇతి ¹సర్వస్య కర్మణః స్వా [5] రాధనతామ్ ఆత్మనాం స్వనియామ్యతాం చ ప్రతిపాద్య,

(౧౬౦౦.) "యే మే మతమిదం నిత్యమనుతిష్ఠన్తి మానవాః- శ్రద్ధావన్తోఽనసూయన్తో ముచ్యన్తే తేఽపి కర్మభిః ॥ యే త్వేతదభ్యసూయన్తో నానుతిష్ఠన్తి మే మతమ్ - సర్వజ్ఞానవిమూఢాంస్తాన్ విద్ధి నష్టానచేతసః" ౩ ఇతి స్వాజ్ఞానువర్తినః ప్రశస్య విపరీతాన్ వినిన్ద్య, [10]

(౧౬౦౧.) పునరపి స్వాజ్ఞానుపాలనమకుర్వతామాసుర ప్రకృత్యన్తర్భావమభిధాయాధమా గతిశ్చోక్తా;-

(౧౬౦౨.) "తానహం ద్విషతః క్రూరాన్ సంసారేషు నరాధమాన్ - క్షిపామ్యజస్రమశుభానాసురీష్వేవ యోనిషు ॥

ఆసురీం యోనిమాపన్నా మూఢా జన్మని జన్మని - ²మామప్రా [15] ప్యైవ కౌన్తేయ తతో యాన్త్యధమాం గతిమ్" ౪ ఇతి,-

(౧౬౦౩) "సర్వకర్మాణ్యపి సదా కుర్వాణో మద్వ్యపాశ్రయః- మత్ప్రసాదాదవాప్నోతి శాశ్వతం పదమవ్యయమ్" ౫ ఇతి చ స్వాజ్ఞానువర్తినాం శాశ్వతం పదం చోక్తమ్.

(౧౬౦౪.) అశ్రుత వేదాన్తానాం కర్మణి అశ్రద్ధా మా భూత్ ఇతి దేవతాధి [20] కరణే తిన్వాదాః కృతాః కర్మనా తేషు యథా శ్రద్ధా స్యాత్ ఇతి,-

---

(౧౬౦౪) ౫-౨౬౯. (అశ్రుత) ఇతి.- "దేవతాయాం ప్రతిపాద్యమానాయాం కర్మణి శ్రద్ధా వైకల్యం స్యాత్;-

౫.౨౭౦. తదనుత్పత్తయే కర్మణి శ్రద్ధాజననాయ చ (తివాదాః కృతాః),- అతో న తత్ర తాత్పర్యమ్;- [25]

౧॥ గీ - ౩ - ౮. ౨॥ గీ - ౩ - ౩౦. ౩॥ గీ - ౩ - ౩౧. ౪॥ గీ - ౧౬ - ౧౯. ౫॥ గీ - ౧౮ - ౫౬.

మూ - ౧ - సర్వకర్మణామ్ - ౧. సర్వకర్మణః - ౧౨. ౨ - అప్రాప్యమాన్నివర్తన్తే మృత్యుసంసారవర్త్మని - మామప్రాప్యైవ చ - ౧.

(౧౬౦౫.) సర్వం ఏకశాస్త్రమితి వేదవిత్సిద్ధాన్తః;-
(౧౬౦౬.) తస్యైతస్య పరస్య బ్రహ్మణో నారాయణస్య,-
(౧౬౦౭.) అపరిచ్ఛేద్యజ్ఞానానన్దామలత్వస్వరూపవత్,-
(౧౬౦౮.) జ్ఞానశక్తిబలైశ్వర్య[1]వీర్యతేజఃప్రభృత్యనవధికాతిశయాసఙ్ఖ్యేయ [5]
కల్యాణ[2]గుణవత్,-
(౧౬౦౯.) స్వసఙ్కల్పప్రవర్త్యస్వేతరసమస్తచిదచిద్వస్తుజాతవత్,-

౫౨౭౧. దేవతానిరపేక్షం[1]కర్మైవ ఫలదానశక్తమితిశ్రద్ధా[2]తిశయజననమేవాభిప్రేతమ్"ఇత్యర్థః [ఇతి-

(౧౬౦౫) ౫౨౭౨. ఏవమవిరోధేననిర్వాహఃకిమర్థమిత్యత్రాహ(సర్వమ్)

౫౨౭౩. [3]"ఐకశాస్త్ర్యం భగవద్బోధాయనాద్య[4]భిమతమఙ్గీకృతమ్,-

౫౨౭౪. తత్రచవిరుద్ధార్థప్రతిపాదనే శ్రుతివిరోధాత్ తదనాదరణీయంస్యాత్;-

౫౨౭౫. అవిరోధేసంభవతి,-విరుద్ధార్థపరత్వేనవ్యాఖ్యానమ [15]
యుక్తమ్"ఇతిభావః-

౫౨౭౬. ఏవమ్,సర్వవేదాన్త్యభిమతఃసిద్ధార్థే వ్యుత్పత్త్యభావనిరాసఃకృతః.

(౧౬౦౬)-(౧౬) ౫౨౭౭. అథ,తైరప్యనభిమతాంసత్యవిభూతింసమర్థయతే(తస్యైతస్య-)ఇత్యాదినా.- [20]

౫౨౭౮. (తస్యఏతస్య)ఇతిపదద్వయేన,- బ్రహ్మస్వరూపసిద్ధౌ,- తస్య[5]చ(నారాయణ)త్వే ప్రమాణంస్మారితమ్.

౫౨౭౯. (స్వరూప)శబ్దఃస్వరూపనిరూపకధర్మవాచీ.

(౧౬౦౭) ౫౨౮౦. (అపరిచ్ఛేద్య) ఇతిస్వరూపముక్తమ్.

(౧౬౦౮) ౫౨౮౧. (జ్ఞాన-)ఇతిగుణాఉక్తాః. [25]

(౧౬౦౯) ౫౨౮౨. (స్వసఙ్కల్ప-)ఇతివిభూతిమత్త్వముక్తమ్.

మూ - ౧ - వీర్య - ౮ - ౧౦ - ౧౨న. ౨ - గుణగణతావత్ - ౪ - ౫ - ౧౧.

వ్యా - ౧ - కర్మచఫల - ౯ - ౧౦. ఫలసాధనశ - ౪ - ౫. ౨ - అతిశయ - ౧ - ౨న. ౩ - ఐకశాస్త్ర్యం - ౧ - ౨. ౪ - అభిమత - ౧ - ౨న. ౫ - చ - ౪ - ౫న.

(౧౬౧౦.) స్వాభిమతస్వానురూపైకరూప¹దివ్య రూప,-
(౧౬౧౧.) తదుచిత నిరతిశయకల్యాణ వివిధానన్తభూషణ,-
(౧౬౧౨.) స్వశక్తిసదృశాపరిమితానన్తాశ్చర్యనానావిధాయుధ,-
(౧౬౧౩.) స్వాభిమతస్వానురూప²స్వరూపరూపగుణవిభవైశ్వర్యశీలాద్య
నవధికమహిమమహిషీ,-

౫౨౮౩. స్వరూప ¹తద్గుణ విభూతయః దివ్యరూపాదీనాం ప్రామాణికత్వేదృష్టాన్తతయోక్తాః.

౫౨౮౪. దివ్యవిగ్రహాదయస్సాధ్యాః- (రూప)శబ్దః.

(౧౬౧౦) ౫౨౮౫. అననురూపేష్వభిమతిరస్తీతితద్వ్యావృత్త్యర్థమ్(అను [10]

౫౨౮౬. హేయప్రత్యనీకత్వం కల్యాణగుణాస్పదత్వం సర్వావస్థస్యాప్యస్తీతి(ఏకరూప)త్వమ్.

(౧౬౧౧) ౫౨౮౭. (తదుచిత-)ఇత్యాది(భూషణ)విశేషణమ్.

౫౨౮౮. (కల్యాణ)త్వమ్-అప్రాకృతత్వమ్.

(౧౬౧౨) ౫౨౮౯. (స్వశక్తిసదృశ-)ఇత్యాద్యాయుధవిశేషణమ్. [15]

౫౨౯౦. (అనన్తాశ్చర్య)త్వమ్-అత్యన్తవిస్మయనీయత్వమ్.

(౧౬౧౩) ౫౨౯౧. (స్వాభిమత-)ఇత్యాది(మహిషీ)విశేషణమ్.

౫౨౯౨. (స్వరూపరూపగుణ-)ఇతి(²రూప)తద్గుణేత్యర్థః.

౫౨౯౩. (ఐశ్వర్యశీల)శబ్దౌస్వరూపగుణప్రదర్శనార్థౌ.

౫౨౯౪. స్వరూపస్యభగవదనురూపత్వం "యథాసర్వగతోవిష్ణుః"¹ఇత్యవగమ్యతే. [20]

౫౨౯౫. విగ్రహస్యతదనురూపత్వమ్ "విష్ణోర్దేహానురూపాం వై"²ఇతిజ్ఞాయతే.

౫౨౯౬. (మహిమ)శబ్దఃఉత్కృష్టత్వవాచీ.

౫౨౯౭. (మహిషీ) శబ్దేనలక్ష్మీర్వివక్షితా. [25]

౫౨౯౮. అన్యాసామపితచ్ఛేషత్వేనసిద్ధిః.

౧|| వి-పు-౧-౮-౧౭. ౨|| వి-పు-౧-౯-౧౪౫.

మూ - ౧ - దివ్యరూప- ౮ - ౧౧-న. ౨-స్వరూప-౧న.

వ్యా - ౧ - తద్గుణ - ౩ - న. ౨ - స్వరూపరూప - ౧ - ౨.

(౧౬౧౪.) స్వానురూపకల్యాణజ్ఞాన క్రియాద్యపరిమేయ [1] గుణానన్త పరిజనపరిచ్ఛద,-

(౧౬౧౫.) స్వోచితనిఖిలభోగ్యభోగోపకరణాద్యనన్తమహావిభవా వాఙ్మనసగోచరస్వరూపస్వభావదివ్యస్థానాదినిత్యతా నిరవ[5]ద్యతాగోచరాశ్చ సహస్రశశ్శ్రుతయస్సన్తి;-

(౧౬౧౪) ౫౨౯౯. (స్వానురూప-)ఇత్యాది (పరిజనపరిచ్ఛద-)విశేషణమ్.

౫౩౦౦. (క్రియా)కైఙ్కర్యమ్.

౫౩౦౧. (పరిజనాః)-శేషశేషాశనాదయః.

౫౩౦౨. కళాచికాప్రభృతయః (పరిచ్ఛదాః). [10]

(౧౬౧౫) ౫౩౦౩. (స్వోచిత-)ఇత్యాది(పరమపద)విశేషణమ్.

౫౩౦౪. (భోగ్య)శబ్దేనస్రక్చన్దనాదిః వివక్షితః.

౫౩౦౫. (భోగోపకరణ) శబ్దేనస్రక్చన్దనాదివినియోగోపయోగిభాజనాదయోవివక్షితాః.

౫౩౦౬.(పరిచ్ఛద)శబ్దేనకళాచికాదిస్వరూపేణభోగోపకర [15]ణంవివక్షితమ్.

౫౩౦౭. (భోగోపకరణ) శబ్దేనభోగ్యవస్తువినియోగసాధనపదార్థావివక్షితాఃఇతిభిదా.

౫౩౦౮. (ఆది)శబ్దేనదివ్యోద్యానాదివివక్షితమ్.

౫౩౦౯. (అవాఙ్మనసగోచర)మ్, అపరిచ్ఛేద్యత్వాత్. [20]

౫౩౧౦. (స్వభావ)శబ్దోజాజ్వల్యమానత్వాదిగుణపరః.

౫౩౧౧. (ఆది)శబ్దేన[1]తత్రతద్వ్యాప్తాకారాదయోభిప్రేతాః.

౫౩౧౨. (సహస్రశశ్శ్రుతయస్సన్తి-)ఇతి, ప్రత్యక్షశ్రుతయః ఉపబృంహణమూలభూతాఖిలశ్రుతయశ్చాభిప్రేతాః.

(౧౬౧౬) ౫౩౧౩. ఉక్తార్థవిషయాశ్శ్రుతీరుదాహరతి(వేదాహమ్-)ఇతి.

(౧౬౧౭) ౫౩౧౪. మనోమయశబ్దంవ్యాచష్టే(మనోమయః)ఇతి.-

౫౩౧౫. మయట్ప్రత్యయః ప్రాచుర్యార్థోయమ్ సమ్బన్ధపరో భవతి,-

౫౩౧౬. సంబన్ధశ్చగ్రాహ్యగ్రాహకభావః,-

౫౩౧౭. ‘‘మనసాతువిశుద్ధేన’’ ౧ ఇత్యాదిశ్రుతేరిత్యర్థః. [30]

---

౧ ॥

మూ - ౧ - గుణగణానన్త-౯.౨-మహా - ౪ - ౫ - ౮న. ౩ - యశ్చసన్తి - ౧.

వ్యా - ౧ - తత్ర - ౪ - ౫న.౨ - భూతఖిల - ౧ - ౨. ౩ - అయమ్ - ౯ - న.

(౧౬౧౬.) “వేదాహమేతంపురుషంమహాన్తమ్ - ఆదిత్యవర్ణంతమసఃపర స్తాత్” [౧] “యఏషోన్తరాదిత్యేహిరణ్మయఃపురుషః... తస్య యథాకప్యాసం పుణ్డరీకమేవమక్షిణీ” [౨] “సయఏషోన్తర్హృ దయఆకాశః-తస్మిన్నయం పురుషోమనోమయః-అమృతోహి రణ్మయః” [౩] [5]

(౧౬౧౭.) “మనోమయః”ఇతి,-మనసైవవిశుద్ధేనగృహ్యతేఇత్యర్థః.

(౧౬౧౮.) “సర్వేనిమేషాజజ్ఞిరేవిద్యుతఃపురుషాదధి” [౪] విద్యుద్వర్ణాత్ పు రుషాత్ ఇత్యర్థః.

(౧౬౧౯.) “నీలతోయదమధ్యస్థావిద్యుల్లేఖేవభాస్వరా”,- [౫] [10]

(౧౬౨౦.) “మధ్యస్థనీలతోయదావిద్యుల్లేఖేవ;-

(౧౬౨౧.) సేయందహరపుణ్డరీకమధ్యస్థాకాశవర్తినీవహ్నిశిఖా,-

(౧౬౨౨.) స్వాన్తర్నిహితనీలతోయదాభ పరమాత్మస్వరూపాస్వాన్తర్ని హితనీలతోయదావిద్యుదివాభాతి” ఇత్యర్థః.

(౧౬౨౩.) “మనోమయఃప్రాణశరీరః భారూపస్సత్యసఙ్కల్పఃఆకాశాత్మా సర్వకర్మాసర్వకామఃసర్వగన్ధఃసర్వరసః సర్వమిదమభ్యాత్తో ऽవాక్యనాదరః” [౬]

(౧౬౨౦) ౫౩౧౮. (“నీలతోయద”)ఇత్యాది శ్రుతింవ్యాచష్టే(మధ్యస్థ-) ఇతి.-

౫౩౧౯.(“నీలతోయదమధ్యస్థా”-)ఇతిసమాసోబహువ్రీహిః [20]
పూర్వనిపాతశ్ఛాన్దసః. [మ్) ఇతి.

(౧౬౨౧) ౫౩౨౦.“అస్యవాక్యస్యకథమయమర్థః” ఇత్యత్రాహ (సేయ

౫౩౨౧.“తస్యమధ్యేవహ్నిశిఖా” [౭] ఇత్యత్రతస్యేతిపదమ్సుషిర పరామర్శిఇత్యర్థః.

(౧౬౨౨) ౫౩౨౨. (స్వాన్తః)ఇతి.-(స్వరూప)శబ్దఃవిగ్రహపరః [25]

౫౩౨౩. పూర్వాపరపరామర్శాన్నీలతోయదేత్యాదివాక్య స్యోక్తఏవార్థః.

(౧౬౨౩) ౫౩౨౪. (“మనోమయః”)పూర్వవదర్థః. (౧౬౧౭)

౧॥ తై-పు-౨౦. ౨॥ ఛా-ఉ-౧-౬-౭. ౩॥ తై-శీ-౬-౧. ౪॥ తై-ఉ-౧-౮. ౫॥ తై-ఉ-౧౧. ౬॥ ఛా-ఉ-౩-౧౪. ౭॥ తై-నా-౧౧.

మూ-౧-తోయదవిద్యు-౪-౫-౮. ౨-యాదవిద్యుదివ-౪-౫-౧౨.

(౧౬౨౪.) "మహారజతంవాసః"[1] ఇత్యాద్యాః.
(౧౬౨౫.) "అస్యేశానాజగతోవిష్ణుపత్నీ"[2] "హ్రీశ్చతేలక్ష్మీశ్చపత్న్యౌ"[3]
(౧౬౨౬.) "తద్విష్ణోఃపరమంపదం-సదాపశ్యన్తిసూరయః"[4]-
(౧౬౨౭.) "క్షయన్తమస్యరజసఃపరాకే"[5]- [5]
(౧౬౨౮.) "యదేకమవ్యక్తమనన్తరూపంవిశ్వంపురాణంతమసఃపరస్తాత్"[6]

౫౩౨౫. ("ప్రాణశరీర")ః- శరీరధారకస్యాపిధారకః.
౫౩౨౬.(భారూప)-ఇత్యత్రతాత్పర్యమ్.
౫౩౨౭. ("ఆకాశాత్మా")-ఆకాశవత్స్వచ్ఛరూపః;-
౫౩౨౮. "అక్షరమమ్బరాన్తధృతేః"[7] ఇత్యుక్తప్రకృత్యన్త [10] రాత్మేతివా.
౫౩౨౯. ("సర్వకర్మా") సర్వంజగదస్యకర్మేతి।క్రియతఇతికర్మేతికర్మణివ్యుత్పత్తిః. [స్పష్టః.
౫౩౩౦.("సర్వకామః")-భోగ్యభోగోపకరణాదికామ్యవస్తుస
౫౩౩౧.ఏవంపదద్వయేనోభయవిభూతిమత్త్వముక్తంభవతి.[15]
౫౩౩౨ ("సర్వగన్ధస్సర్వరసః")ఇత్యనేనచవిగ్రహసిద్ధిః.
౫౩౩౩. ("అభ్యాత్తః")-స్వీకృతవాన్.
౫౩౩౪. ("అవాకీ")-అ[2]జల్పాకః.
౫౩౩౫. ("అనాదరః") తృణీకృతసకలజగత్వాదిత్యర్థః.
(౧౬౨౪) ౫౩౩౬. ("మహా[3]రజతమ్")-రాగద్రవ్యవిశేషఃతేనరఞ్జితం[20] [4]మహారజతమ్.
౫౩౩౭. (ఆద్య) శబ్దేనవక్ష్యమాణాశ్శ్రుతయోఽపివక్షితాః.
(౧౬౨౫) ౫౩౩౮. పత్నీవిషయంప్రమాణమాహ("అస్య") ఇతి.
(౧౬౨౬) ౫౩౩౯. స్థానపరిజనాదౌప్రమాణమాహ("తద్విష్ణోః")ఇతి.
(౧౬౨౭) ౫౩౪౦.("క్షయన్తమ్")"క్షిగతినివాసయోః"[8] ఇతిధాతుః. [25]
(౧౬౨౮) ౫౩౪౧. ("యదేకమ్") ఇతి.-("అనన్తరూపమ్") ఇతిపదందివ్యవిగ్రహపరమ్.-స్పష్టముపరి.

౧॥బృ-ఉ-౪-౩-౬. ౨॥ ౩॥ పు-౨౪. ౪॥ ౪-కా - ౨- ౨౯. ౫॥
౬॥ తై - నా - ౧ - ౫. ౭॥బ్ర-సూ-౧-౩-౯. ౮॥

వ్యా - ౧ - క్రియతఇతి - ౩ - ౪ - ౫న. ౨ - జల్పకః - ౪ - ౯ - ౧౦. ౩ - రజనమ్ - పా. ౪ - మాహారజనమ్ - పా.

(౧౬౨౯.) "యో వేదనిహితంగుహాయాంపరమే వ్యోమన్"౧-

(౧౬౩౦.) "యో అస్యాధ్యక్షః పరమే వ్యోమన్"౨-

(౧౬౩౧.) "తదేవభూతంతదుభవ్యమా ఇదంతదక్షరే పరమే వ్యోమన్"౩ ఇత్యాదిశ్రుతిశతనిశ్చితో యమర్థః. [5]

(౧౬౩౨.) "తద్విష్ణోః పరమంపదమ్"౪ ఇతి,-

(౧౬౩౩.) [1][విష్ణోః],-పరస్య బ్రహ్మణః.- [పరమంపదమ్] [సూరయః,-] [సదా- పశ్యన్తి] ఇతివచనాత్, సర్వకాలదర్శనవన్తః పరిపూర్ణజ్ఞానాః[2] కేచన సన్తి ఇతిజ్ఞాయతే,-

(౧౬౩౪.) యే [సూరయః]- తే [సదాపశ్యన్తి] ఇతివచనవ్యక్తిః.- [10]

(౧౬౩౫.) యే-[సదాపశ్యన్తి]- తే[సూరయః,]- ఇతి వా.

(౧౬౩౬.) ఉభయపక్షేప్యనేకవిధానంనసంభవతి ఇతి చేత్[3] న:-

(౧౬౩౭.) అప్రాప్తత్వాత్ సర్వస్య,- సర్వవిశిష్టం[4] పరమంస్థానంవిధీయతే.-

(౧౬౩౮.) యథోక్తమ్ "తద్గుణాస్తువిధీయేరన్ అవిభాగాద్విధానార్థేనచేదన్యేనశిష్టాః"౫ ఇతి. [15]

(౧౬౩౩) ౫౩౪౨. "తద్విష్ణోః"౪ ఇత్యాదిస్థానవిధిః,-[1]సూరివిధిః,-సదాదర్శనవిధిశ్చేత్యభిప్రేత్య, తత్రచోద్యంపరిహారఞ్చవక్ష్యన్,తత్ప్రతిపన్నమర్థమాహ(పరస్య-)ఇతి. [తతః,-

(౧౬౩౪) ౫౩౪౩. "(యేసూరయః)ఇతి([2]యచ్ఛబ్దాన్వయః)వచన[3]వ్యక్తిక్ర
౫౩౪౪. నాతోద్దేశ్యంకిమప్యస్తి,- సర్వార్థస్యాప్రాప్తత్వాత్.-

౫౩౪౫. తస్మాత్, ఇయంవచనవ్యక్తిరోద్దేశ్యోపాదేయవిభాగవతీ"ఇత్యభిప్రాయేణ (వచనవ్యక్తి) ద్వయముక్తమ్.

(౧౬౩౬) ౫౩౪౬. అనేకార్థవిధానేవాక్యభేదఇతిశఙ్కతే(ఉభయ-)ఇతి.

(౧౬౩౭) ౫౩౪౭. పరిహరతి(అప్రాప్తత్వాత్-)ఇతి. [25]

(౧౬౩౮) ౫౩౪౮. విశిష్ట[4]విధౌజైమినీయంసూత్రమాహ(యథోక్తమ్-)ఇతి.

౧॥ తై - ఆ - ౧ - ౧. ౨॥ఋ-అష్ట-౭-ప్ర-౭౫.౩॥ తై -నా-౬-౧-౨. ౪॥ఋ-కా-౨-ప్ర-౨౯. ౫॥ పూ - మీ - ౧ - ౪ - ౯ - అ.

మూ - ౧ - విష్ణోః - ౧న. ౨ - నాద్యాఃకే - ౧ - ౧౨. కేచిత్సన్తి - ౨ - ౪ - ౫. ౩ - న - ౨ - ౪ - ౫ - న. ౪ - పరస్థా - ౪ - ౫. పరమస్థా-౧౦.

వ్యా - ౧ - సూరివిధిః - ౧ - ౩ - ౪న. ౨ - యత్తచ్ఛబ్దా - ౩ - ౪ - ౫. ౩ - వ్యక్త్యైకృతః - ౧ - ౨. ౪ - విధానేజై - ౯ - ౧౦.

(౧౬౩౯.) యథా॥“యదాగ్నేయోష్టాకపాలః”౧ ఇత్యాదికర్మవిధౌ కర్మణో గుణానాఞ్చ ప్రాప్తత్వేన సర్వగుణవిశిష్టం కర్మవిధీయతే;-

(౧౬౪౦.) తథా, అత్రాపి సూరిభిస్సదాదృశ్యత్వేన విష్ణోః పరంస్థానమప్రాప్తం ప్రతిపాదయతి ఇతి న కశ్చిద్విరోధః. [5]

(౧౬౪౧.) కరణమన్త్రాః,-

(౧౬౪౨.) క్రియమాణానువాదినః,-

(౧౬౪౩.) స్తోత్రశస్త్రరూపాః,-

(౧౬౪౪.) జపాదిషు వినియుక్తాశ్చ,-

(౧౬౪౫.) ప్రకరణపఠితాశ్చాప్రకరణపఠితాశ్చ,- [10]

(౧౬౩౯) ౫౩౪౯. సూత్రం స్వవిషయవాక్యం దర్శయన్, తదర్థం విశదయతి (యథా-) ఇతి.

(౧౬౪౧) ౫౩౫౦. నను “విశిష్టవిధిరస్తు, తథాపి మన్త్రాణాం మన్త్రార్థప్రకాశకత్వాదత్రాన్యపరత్వేన స్వార్థేన తాత్పర్యమితి సర్వమిదం న సిధ్యతి” ఇత్యత్రాహ (కరణమన్త్రాః) ఇతి.

౫౩౫౧. (కరణమన్త్రాః)- హోమాదిసాధనతయా విహితమన్త్రాః;- నతు జప్యత్వేన విహితాః. [త్యాదయః.

(౧౬౪౨) ౫౩౫౨. (క్రియమాణానువాదినః) “బర్హిర్దేవసదనం దామి”౨ ఇ

(౧౬౪౩) ౫౩౫౩. (స్తోత్రమ్) గానవిశిష్టమన్త్రోచ్చారణమ్.-

౫౩౫౪. (శస్త్రమ్) గానరహితమేకశ్రుతిరూపోచ్చారణమ్.- తద్యుక్తాః ఇత్యర్థః. [20]

(౧౬౪౪) ౫౩౫౫. (జపాదిషు-) ఇతి.- (ఆది) శబ్దేన అధ్యయనం వివక్షితమ్;-

౫౩౫౬. ఉపాంశూచ్చారణం (జపః).

౫౩౫౭. ఉచ్చైరుచ్చారణమ్ అధ్యయనమ్.

(౧౬౪౫) ౫౩౫౮. మోక్షప్రకరణానధీతత్వాన్న పరస్థానాదౌ తాత్పర్యమితి చోద్యపరిహారాయ (ప్రకరణపఠితాశ్చాప్రకరణపఠితాశ్చ-) ఇత్యుక్తమ్.- [25]

॥ పూ - మీ - ౧ - ౪ - ౯ - అ - వి. ౨॥ పూ - మీ - 3 - ౨ - ౨.

మూ - ౧ - పరమస్థా - ౧౨. పరస్థా - ౪ - ౫. పరమంస్థా - ౧౦.

వ్యా - ౧ - స్య - ౧న. ౨ - తత్రాపి - ౯ - ౧౦. 3 - జ్ఞాప్యత్వే - ౧ - ౨. ౪. రూపేణో చ్చారణమ్ - 3.

(౧౬౪౬.) స్వార్థం సర్వం యథావస్థితమేవ అప్రాప్తమవిరుద్ధం బ్రాహ్మణవత్ బోధయన్తీతి[2] హి వైదికాః?.

(౧౬౪౭.) (ప్రగీతమన్త్రసాధ్యగుణినిష్ఠగుణాభిధానం స్తోత్రమ్.

(౧౬౪౮.) అప్రగీతమన్త్రసాధ్యగుణినిష్ఠగుణాభిధానం శస్త్రమ్.) [5]

౫౩౫౯. (తద్విష్ణోః) ఇత్యాదిశ్రుతిరప్యేతత్ప్రకరణపఠితా చ,-

౫౩౬౦. "అగ్నిం భిన్తి"[1] ఇత్యాదిప్రకరణేషు బాలోపనిషద్యధీతత్వాత్.

(౧౬౪౬) ౫౩౬౧. (అప్రాప్తమవిరుద్ధఞ్చ-) ఇతి.- సాధకబాధకప్రమాణరహితమిత్యర్థః. [10]

౫౩౬౨. సాధకాన్తరసద్భావే తదనువాదస్స్యాత్;-

౫౩౬౩. బాధకసద్భావే "ఆదిత్యో యూపః"[2] ఇత్యాదివాక్యవన్నతత్ప్రతిపాదక ఇతి తదుభయవ్యావృత్త్యర్థమ్ (అప్రాప్తమవిరుద్ధఞ్చ-) ఇత్యుక్తమ్.

౫౩౬౪. (కరణమన్త్ర) శబ్దస్య కర్మసాధనమన్త్రమాత్రపరత్వేతు నాధ్యాహారః,- [15]

౫౩౬౫. అన్యథా మన్త్రాశ్చేత్యధ్యాహారస్స్యాత్,-

౫౩౬౬. మన్త్రాశ్చ స్వానుష్ఠేయార్థప్రకాశినః.-

౫౩౬౭. అపితు "బర్హిర్దేవసదనం దామి"[3] ఇత్యాదయః కేచన తదర్థాశ్చైతత్పరాస్స్యుః.- [20]

౫౩౬౮. అన్యేప్యుత్పత్తిసిద్ధస్వార్థపరాః (బ్రాహ్మణవత్) విధిభాగవత్ వినియోగభేదేపి నస్వార్థపరిత్యాగః;

౫౩౬౯. "ఐన్ద్ర్యా గార్హపత్యముపతిష్ఠతే సావిత్ర్యా గార్హపత్యముపతిష్ఠతే"[4] ఇత్యత్ర వినియోగభేదాత్,- న హి సావిత్ర్యాదేః సవితృదేవతాకత్వాదిహానిః. [25]

౫౩౭౦. యది, కర్మవిశేషవినియుక్తస్య మన్త్రస్య తదేకానుష్ఠేయపరత్వమ్;-

---

1॥ సు - ౮ - ౧౧. 2॥ మై - సూ - ౧ - ౪ - ౧౪ - వి. 3॥ మై - సూ - ౩ - ౨ - ౨. ౪॥

మూ - ౧ - బ్రాహ్మణాదివన్మన్త్రాశ్చ బోధ - ౧. ౨-హి - ౧ - ౨ - న.

వ్యా - ౧ - ఆది - ౨న. వాక్య - ౧న. ౨ - విరుద్ధస్వార్థ - ౧ - ౨. ౩ - ణవాక్య విధి - ౩.

(౧౯౪౯.) వినియుక్తార్థప్రకాశినాఙ్చ దేవతాదివ్యప్రాప్త్యవిరుద్ధ గుణవిశేష ప్రతిపాదనంవినియోగానుగుణమేవ;- [త్రేః.

(౧౯౫౦.) నేయమ్రుతిః,- ముక్తజనవిషయా,- తేషాంసదాదర్శనానుపప

(౧౯౫౧.) నాపిముక్తప్రవాహవిషయా,-"సదాపశ్యన్తి"[1] ఇత్యేకైకకర్తృ విషయతయాశ్రుతిభఙ్గప్రసఙ్గాత్.-

౫౩౭౧. తర్హి "వేదమేవజపేన్నిత్యంయథాకాలమతన్ద్రితః" ఇత్యాదిభిఃకృత్స్నస్య వేదస్యజపేవినియుక్తత్వాత్,-

౫౩౭౨. బ్రాహ్మణభాగోపివినియుక్తఇతి బ్రాహ్మణమపిస్వార్థేన ప్రమాణంస్యాత్;- [10]

౫౩౭౩. జపమాత్రానుష్ఠేయప్రకాశకంస్యాత్;-

౫౩౭౪. నచతథాభవతి,- శబ్దానాంవ్యుత్పత్తిసిద్ధస్వార్థాభిధాయిత్వంచేత్;-

౫౩౭౫. తత్ మన్త్రేష్వపితుల్యమితి బాధకసాధకాభావే మన్త్రాస్స్వార్థప్రతిపాదకాఏవేత్యర్థః. [15]

(౧౯౪౯) ౫౩౭౬. అనుష్ఠేయార్థప్రకాశకత్వమభ్యుపగమ్యాహ (వినియుక్త-) ఇతి.-

౫౩౭౭. "అనుష్ఠేయార్థప్రకాశత్వేప్యనుష్ఠేయం కర్మఏవంవిధదేవతాకంభవతీతి,-

౫౩౭౮. కర్మవిశేషణభూతదేవతావిశేషణస్థానపత్నీపరిజ [20] నాదిప్రతిపాద[2]నంనవినియోగాననుగుణమ్" ఇత్యర్థః.

(౧౯౫౦) ౫౩౭౯. నిత్యవిభూతిపరత్వస్థేమ్నే[4]ముక్తావిషయత్వాదికమాశఙ్క్యపరిహరతి (నేయమ్-) ఇతి.

(౧౯౫౧) ౫౩౮౦. (నాపి-) ఇతి.- "ఏకైకంసదా దర్శనవన్తోనేకే ప్రతీతాఃఇతి,(శ్రుతిభఙ్గప్రసఙ్గాత్)- ప్రవాహవిషయ [25] త్వమయుక్తమ్" ఇత్యర్థః.

౧॥ ౪ - కా - ౨ - ౨౯. ౨॥

మూ - ౧ - పాదనంహివిని - ౮ - ౯. ౨ - ఏవంనేయమ్ - ౮ - ౯. ౩ - ఏకకర్తృతయాప్రతీతేఃశ్రుతి - ౧౧.

వ్యా - ౧ - శేషస్థాన - ౧ - ౨. ౨-దనఙ్చవిని - ౯ - ౧౦. ౩-యోగానుగు - ౯. ౪ - ముక్తవిష - ౧ - ౨.

(౧౬౫౨.) మన్త్రార్థవాదగతాహ్యర్థాః కార్యపరత్వేపి[1] సిధ్యన్తీత్యుక్తమ్ కింపునః సిద్ధవస్తున్యేవ తాత్పర్యే వ్యుత్పత్తిసిద్ధ ఇతి సర్వముపపన్నమ్.

(౧౬౫౩.) ననుచాత్ర, "తద్విష్ణోః పరమంపదమ్"[1] ఇతిపరస్వరూపమేవపరమఃపదశబ్దేనాభిధీయతే,- [5]

(౧౬౫౪.) "సమస్తహేయరహితంవిష్ణ్వాఖ్యంపరమంపదమ్"[2] ఇత్యాదిషు అవ్యతిరేకదర్శనాత్;-

(౧౬౫౫.) నైవమ్:- "క్షయన్తమస్యరజసః పరాకే"[3] "తదక్షరేపరమేవ్యోమన్"[4] "యో అస్యాధ్యక్షః పరమేవ్యోమన్"[5] "యో వేదనిహితంగుహాయాంపరమేవ్యోమన్"[6] ఇత్యా[4]దిషుపరస్థానస్యైవ[5]దర్శనాత్,- "విష్ణోః పరమంపదమ్"[1] ఇతివ్యతిరేకనిర్దేశాచ్చ.

(౧౬౫౬.) "విష్ణ్వాఖ్యంపరమంపదమ్"[2] ఇతి విశేషణాత్ అన్యదపిపరమంపదంవిద్యతఇతి తేనైవజ్ఞాయతే.

(౧౬౫౨) ౫౩౮౧. కార్యార్థపవ్యుత్పత్త్యానవివక్షితసిద్ధిరితిచేత్తత్రాహ [15]
(మన్త్రార్థవాదగతాః) ఇతి.

(౧౬౫౩) ౫౩౮౨. అర్థాన్తరపరత్వముఖేన చోదయతి (ననుచ-)ఇతి.

(౧౬౫౪) ౫౩౮౩. (అవ్యతిరేకదర్శనాత్-)ఇతి.- "పరమపదశబ్దవాచ్యస్య భగవత్స్వరూపావ్యతిరేకదర్శనాత్" ఇత్యర్థః.

(౧౬౫౫) ౫౩౮౪. పరిహరతి (నైవమ్-)ఇతి.- [20]

౫౩౮౫. "విలక్షణస్థానస్యప్రమాణాన్తరసిద్ధత్వాదత్రాపి "విష్ణోః" ఇతి (వ్యతిరేకనిర్దేశాత్)[1] పరమపదశబ్దస్యచస్థానవాచిత్వవ్యుత్పత్తి[2]సంభవాచ్చేదంస్థానపరమ్" ఇత్యర్థః.

(౧౬౫౬) ౫౩౮౬. "(విష్ణ్వాఖ్యమ్) ఇతివిశేషణానాంవ్యావర్తకత్వాత్ (విష్ణ్వాఖ్యమ్) ఇతివిశేషణేనతద్వ్యా[3]వర్త్యతయాన్యస్యాపికస్యచిత్పరమపదశబ్దవాచ్యత్వంగమ్యతే" ఇత్యర్థః.

౧॥ ఋ - కా - ౨ - ప్ర - ౨౯. ౨॥ వి - పు - ౧ - ౨౨ - ౫౩. ౩ ॥
౪ ॥ తై - ఉ-నా-౬-౧-౧. ౫॥ ౨ - అష్ట - ౭ - ప్ర - ౭౫. ౬॥ తై ॰ ఆ - ౧ - ౧.

మూ - ౧ - అపి - ౧౦న. ౨ - అత్ర - ౧ - ౨ - న. ౩ - పద - ౧ - ౧౦న. ౪- పరమస్థా - ౧౨. దిపరస్థా - ౨. ౫ - నిర్దేశాత్ - ౧.

వ్యా - ౧ - పరమ - ౧ - ౨న. ౨ - సద్భావాచ్చ - ౩ - ౪ - ౫. ౩ - వ్యావర్తత యా - ౯ - ౧౦.

(౧౬౫౭.) తదిదం[1]పరస్థానంసూరిభిఃసదాదృశ్యత్వేనప్రతిపాద్యతే.
(౧౬౫౮.) ఏతదుక్తంభవతి:-
(౧౬౫౯.) క్వచిత్ [2]పరస్థానఞ్చ పరమపదశబ్దేనప్రతిపాద్యతే;-
(౧౬౬౦.) క్వ[3]చిత్ ప్రకృతివియుక్తాత్మస్వరూపమ్;- [5]
(౧౬౬౧.) క్వ[4]చిత్ భగవత్స్వరూపమ్;-
(౧౬౬౨.) "తద్విష్ణోఃపరమంపదమ్"[1]ఇతిపరస్థానమ్.
(౧౬౬౩.) "సర్గస్థిత్యన్తకాలేషుత్రిధైవం సంప్రవర్తతే-గుణప్రవృత్త్యాపరమం పదంతస్యాఽగుణంమహత్"[2] ఇత్యత్రప్రకృతివియుక్తాత్మస్వరూపమ్. [వత్స్వరూపమ్. [10]
(౧౬౬౪.) "సమస్తహేయరహితంవిష్ణ్వాఖ్యంపరమంపదమ్"[3]ఇత్యత్రభగ

(౧౬౫౭) ౫౩౮౭.(తదిదమ్-)ఇతి.-"ఏకాన్తినస్సదాబ్రహ్మధ్యాయినోయోగినోహియే- తేషాంతత్పరమంస్థానంయద్వైపశ్యన్తిసూరయః"[4] ఇతిశ్రీవిష్ణుపురాణవచనంస్మారిమ్.
౫౩౮౮. (పరస్థాన) శబ్దేనఅస్యాశ్శ్రుతే[1]స్థానపరత్వేన శ్రీవిష్ణుపురాణే వ్యాఖ్యాతత్వాదియం శ్రుతిస్థానపరేత్యభిప్రాయః
(౧౬౫౮) ౫౩౮౯. స్థానశబ్దస్యస్వరూపపర[2]త్వమస్వరసమ్,-[3]స్వరసార్థవిరోధాభావేపిం నాఙ్గీకార్యమ్?;-
౫౩౯౦. "విష్ణ్వాఖ్యంపరమంపదమ్"[3] ఇత్యత్రవ్యావర్త్యం [20] నస్థానమ్,- [ఇతి.-
౫౩౯౧. అపితుజీవస్వరూపమిత్యత్రాహ (ఏతదుక్తంభవతి-)
౫౩౯౨. భగవత్స్వరూపాదన్యస్యాపిపరమపద శబ్దవాచ్యత్వం [4]దృష్టమిత్యేతదేవవివక్షితమిత్యర్థః.
(౧౬౬౨)౫౩౯౩. పరమపదశబ్దస్యార్థత్రయవాచిత్వేపిప్రయోగం దర్శయతి (తద్విష్ణోః-) ఇతి. [25]

౧॥ ఋ - కా - ౨ - ప్ర - ౨౯. ౨॥ వి - పు - ౧ - ౨౩ - ౪౧. ౩॥ వి - పు - ౧ - ౨౨ - ౫౩. ౪॥ వి - పు - ౧ - ౬ - ౩౮.

మూ - ౧ - పరమంస్థా - ౧౨. పరమస్థా - ౧౦. ౨ - పరమంస్థా - ౧౨. ౩ - చిచ్చప్రకృతి- ౧ - ౨ - ౪. ౪-చిచ్చభగ-౪-౫.

వ్యా - ౧ - పరమస్థాన - ౯. ౨ - త్వంస్వర - ౧ - ౨. ౩ - అస్వరసార్థోవిరో- ౩ - ౪ - ౫. ౪ - దృష్టవ్యమిత్యే - ౪ - ౫.

(౧౬౬౫.) త్రీణ్యప్యేతానిపరమప్రాప్యత్వేనపరమపదశబ్దేనప్రతిపాద్యన్తే.
(౧౬౬౬.) కథంత్రయాణాంపరమప్రాప్యత్వమితిచేత్;-
(౧౬౬౭.) భగవత్స్వరూపంపరమప్రాప్యత్వాదేవపరమంపదమ్;-
(౧౬౬౮.) ఇతరయోరపిభగవత్ప్రాప్తిగర్భత్వాదేవపరమపదత్వమ్;- [5]
(౧౬౬౯.) సర్వ[1]కర్మవినిర్ముక్తాత్మస్వరూపావాప్తిఃభగవత్ప్రాప్తిగర్భా,-
(౧౬౭౦.) "తఇమేసత్యాఃకామాఃఅనృతాభిధానాః"[1]ఇతిభగవతోగుణగణస్యతిరోధాయకత్వేనఅనృతశబ్దేనస్వకర్మణఃప్రతిపాదనాత్.
(౧౬౭౧.) అనృతరూపతిరోధానంక్షేత్రజ్ఞకర్మేతికథమవగమ్యతేఇతిచేత్;-

(౧౬౬౫) ౫౩౯౪. "త్రిష్వప్యర్థేషు కింశక్తిభేదకల్పిః?,- [10]
౫౩౯౫. తదా కల్పనాగౌరవంస్యాత్;-
౫౩౯౬. కిమేకత్రముఖ్యత్వమన్యత్రాముఖ్యత్వమ్?,-
౫౩౯౭. తదా[1]వష్ట్యాఃఅస్వారస్యమ్;-
౫౩౯౮. సోప్యముఖ్యస్వపరస్వరూపస్యాపివాక్యేప్రతిపాద్యత్వసిద్ధేరిత్యత్రాహ(త్రీణ్యపి-) ఇతి.- [15]
౫౩౯౯. ఏకావయవశక్త్యాత్రిష్వపిముఖ్యమిత్యర్థః.
(౧౬౬౬) ౫౪౦౦. అర్థత్రయస్యాపిప్రాప్యత్వం చోద్యపూర్వకముపపాదయతి (కథమ్-)ఇతి.
(౧౬౬౮) ౫౪౦౧. (ఇతరయోరపిభగవత్ప్రాప్తి గర్భత్వాత్) - భగవత్ప్రాప్తిసహితత్వాదిత్యర్థః. [20]
(౧౬౬౯) ౫౪౦౨. తత్ర ఆత్మప్రాప్తేర్భగవత్ప్రాప్తి సాహిత్యమాహ (సర్వ-)ఇతి.-
౫౪౦౩. "తిరోధాయకసర్వకర్మవినాశేహ్యాత్మప్రాప్తిః?,-
౫౪౦౪. భగవద్గుణానామపితిరోధాయకంకర్మేతితన్నివృత్తిపూర్వకాత్మప్రాప్త్యాభగవద్గుణతిరోధాయకనివృత్తేరపి[4]భావాత్ (భగవత్ప్రాప్తి)సిధ్యతి"ఇత్యర్థః. [25]
(౧౬౭౧) ౫౪౦౫. (అనృత) శబ్దస్యకర్మవాచిత్వంకథమితిశఙ్కతే (అనృత-)ఇతి.

---

౧ ॥ ఛా-ఉ-౮-౩-౧.

మూ - ౧ - కర్మబన్ధవిని -౧౦ - ౧౨.

వ్యా-౧- వష్ట్యాస్వారస్యేసామ్యేముఖ్య-౯-౧౦. ౨-స్యాత్ప్రాప్య-౩. ౩ - ప్రాప్తేస్స్వేభగ-౩. ౪-ప్రతిబన్ధకాభావాత్ -౯-౧౦.

(౧౬౭౨.) "అవిద్యాకర్మసంజ్ఞాన్యా తృతీయాశక్తిరిష్యతే-
యయా క్షేత్రజ్ఞశక్తిస్సా వేష్టితా నృప సర్వగా॥
(౧౬౭౩.) సంసారతాపానఖిలానవాప్నోత్యతిసన్తతాన్
తయాతిరోహితత్వాచ్చ" [1] ఇత్యాదివచనాత్ [5]
(౧౬౭౪.) పరస్థానప్రాప్తిరపి భగవత్ప్రాప్తిగర్భైవ ఇతి సువ్యక్తమ్.
(౧౬౭౫.) "తమసః పరస్తాత్ ... పరమాకే" [2] ఇతి రజశ్శబ్దేన త్రిగుణాత్మికా ప్రకృతిరుచ్యతే, కేవలస్య రజసోనవస్థానాత్,
(౧౬౭౬.) ఇమాం త్రిగుణాత్మికాం ప్రకృతిమతిక్రమ్య స్థితే స్థానే [తమసః పరస్తాత్] వసన్తమ్ ఇత్యర్థః [10]

(౧౬౭౨) ౫౮౦౬. పరిహరతి (అవిద్యా..) ఇతి.-
౫౮౦౭. [అవిద్యా] శబ్దస్య కర్మవాచిత్వే ప్రయోగశ్శ్రీవిష్ణుపురాణే దర్శితః.-
౫౮౦౮. ఇదమప్యభిప్రేతమ్:-
౫౮౦౯. ("ఋతమ్") పుణ్యమ్, "ఋతం పిబన్తౌ సుకృతస్య లోకే" [3] ఇతి వచనాత్;-
౫౮౧౦. "ఏవం పుణ్యస్య కర్మణో దూరాద్గన్ధో వాతి" [4] ఇతి ప్రకరణే... "అనృతాదాత్మానం జుగుప్సేత్" [5] ఇతి శ్రవణాత్,- పాపం (అనృత) శబ్దవాచ్యమ్,- న సుకృతం,- న దుష్కృతమ్.-
౫౮౧౧. "సర్వే పాప్మానోతో నివర్తన్తే" [6] ఇతి ముముక్షువపేక్షయా అనిష్టఫలప్రదత్వేన ద్వయోరపి పాప శబ్దవాచ్యత్వాత్ (అనృత) మితి కర్మోచ్యత ఇతి.
(౧౬౭౪) ౫౮౧౨. (పరస్థాన-) ఇతి -అర్చిరాది స్థానవిశేష ప్రాప్తిర్భగవత్ప్రాప్తిగర్భేతి స్పష్టమిత్యర్థః. [25]
(౧౬౭౫) ౫౮౧౩. ఉదాహృతవాక్యాన్తరం వ్యాచష్టే (తమసః పరస్తాత్-) ఇతి.-

---

౧॥ వి-పు-౬-౭-౬౧. ౨॥ 3 ॥ కఠో - 3 - ౧. ౪॥ తై- ౬ - ౯.
౫॥ తై - ౬-౯. ౬॥

మూ-౧ - ప్రాప్తి- ౧-౨ న. ౨- అక్రమ్య-౪-౫.

వ్యా-౧-మత్రాభిప్రేతమ్-౧-౨

21-11-82.

(౧౬౭౭.) అనేన,త్రిగుణాత్మకాత్ క్షేత్రజ్ఞ[1]స్యభోగ్యభూతాత్ వస్తునఃపర స్తాత్ విష్ణోర్వాసస్థానమితిగమ్యతే.

(౧౬౭౮.) "వేదాహమేతం పురుషంమహాన్తమ్-ఆదిత్యవర్ణంతమసః పర స్తాత్" [1]ఇత్యత్రాపి,తమశ్శబ్దేనసైవప్రకృతిరుచ్యతే;- [5]

(౧౬౭౯.) కేవల[2]స్య తమసఃఅనవస్థానాదేవ,-

(౧౬౮౦.) "రజసఃపరాకే-క్షయన్తమ్" ఇత్యనేనఏకవాక్యత్వాత్;-

(౧౬౮౧.) [తమసఃపరస్తాత్]-వసన్తం [మహాన్తం-ఆదిత్యవర్ణం - [3]పురు షంఅహంవేద]-ఇత్యయమర్థోవగమ్యతే.

(౧౬౮౨.) "సత్యంజ్ఞానమనన్తంబ్రహ్మ - యోవేదనిహితంగుహాయాం[10] పరమేవ్యోమన్"[2]-

(౧౬౮౩.) "తదక్షరేపరమేవ్యోమన్"[3] ఇతి,- [మ్యతే.

(౧౬౮౪.) "తత్"స్థానమ్[4]అవికారరూపంపరమవ్యోమశబ్దాభిధేయమితిచగ

(౧౬౮౫.) "అక్షరేపరమేవ్యోమన్"[3] ఇత్యస్యస్థానస్యాక్షరత్వశ్రవణాత్,- క్షరరూపాదిత్యమణ్డలా[6]దయఃనపరమవ్యోమశబ్దాభిధేయాః.

౫४౧४. "క్షినివాసగత్యోః"[4] ఇతిధాతుః.

౫४౧౫. (పరాకే).-పరస్తాత్.

(౧౬౭౭) ౫४౧౬. ఫలిత[1]మర్థమాహ(అనేన-)ఇతి.

(౧౬౭౮) ౫४౧౭. ("వేదాహమ్"-)ఇతి.

(౧౬౮౦) ౫४౧౮. "అస్మిన్వాక్యేపినివాసశబ్దార్థోనుసన్ధేయః"ఇత్యా [20] హ(రజసః) ఇతి.

౫४౧౯. (ఏకవాక్యత్వాత్).- ఏకార్థప్రతిపాదక[2]త్వాత్.

(౧౬౮౨)-(౧౬౮४) ౫४౨౦. అస్యపరమవ్యోమశబ్దవాచ్యత్వనిర్వికారత్వేదర్శయ తి(సత్యంజ్ఞానమ్-) ఇత్యాదినా;-స్పష్టమ్.

(౧౬౮౫) ౫४౨౧.వ్యాఖ్యావిశేషవ్యావృత్త్యర్థమాహ[3]("అక్షరే"-)ఇతి.[25]

౧॥ పు - సూ - ౨౦. ౨॥ తై - ఆ - ౧ - ౧. ౩॥ తై - నా - ౧-౨. ४ ॥ ధాతు- తుదాదౌ.

మూ - ౧ - స్య - ౧ - న. ౨ - స్య - ౨న. ३ - తం౦పురుషం - ౮ - ౯. ४ - అవ్య క్తరూపమ్-౨. ౫-త్యత్ర స్థాన-౧౨. ౬-దీనాం౦నపరమవ్యోమశబ్దాభిధేయత్వమ్-౧.

వ్యా. ౧-అర్థ-३-४-౫న. ౨-త్వాదిత్యర్థః-३-४-౫. ३-తదక్షరే-३.

(१८८८.) "यत्र पूर्वे साध्यास्सन्ति देवाः" १-

(१८८९.) "यत्र ऋषयः प्रथमजा ये पुराणाः" २ इत्यादिषु च त एव सूरय इति गम्यते।

(१८९०.) "तद्विप्रासो विपन्यवो जागृवांसस्समिन्धते-विष्णोर्यत्प [5] रमं पदम्" ३ इत्यत्रापि,-

(१८९१.) [विप्रासः]- मेधाविनः;-

(१८९२.) [विपन्यवः].-स्तुतिशीलाः;

(१८९३.) [जागृवांसः].- अस्खलित२ज्ञानाः;-

(१८९४.) त एवास्खलित३ज्ञानाः [तत्-विष्णोः-परमं पदं-सदा] स्तुव [10] न्तः [समिन्धते] इत्यर्थः.

(१८८८) ४१२. (यत्र-) इति.-

४१३. ("यत्र पूर्वे") इत्यत्र यच्छब्दः परमपदपरामर्शी,-

४१४. १तद्धि नाकशब्देन प्रकृतम्, "नास्मा अकं भवति" ४ इति हि श्रुतिः;- [15]

४१५. अतो नाकशब्दः परमपद २एवमुख्यार्थः [मेवसन्तः.

(१८८९) ४१६. ("यत्र ऋषयः"-) ३इति ("प्रथमजाः"). पूर्वे

(१८९०) ४१७. ("तद्विप्रासः") इति.-

(१८९१) ४१८. ("विप्रासः") इति पदं व्याचष्टे (मेधाविनः) इति.-

४१९. ४अथर्वणे "विष्णुक्रान्तं वासुदेवं विजानन्विप्रो [20] विप्रत्वं गच्छते तत्त्वदर्शी" ५ इति वचनात्.

(१८९२) ४२०. (विपन्यवः-स्तुतिशीलाः) इति.- "पन पण स्तुति व्यवहार योः" ६ इति धातुः.

४२१. "महिमानं-पनायत" ७ इति श्रुतिप्रयोगस्स्पष्टः.

१॥ पु-सू-१७. २॥ य-३-अ८०. ३॥ पु-सू-१४. ४॥ य-सं-५-३-३१. ५॥ ६॥ धातु-भ्वादौ. ७॥ य-सं-४-८-३७.

मू. १-इत्येवगम्य-१२. २-विज्ञानाः-१२. ३-विज्ञानाः-१२.

व्या. १-तद्धि-९न. २-एव-९न. ३-इत्यत्र प्रथ-९. ४-मासलपर्वणि-४-५.

(౧౬౯౩.) ఏతేషాంపరిజనస్థానాదీనామ్,-

(౧౬౯౪.)"సదేవసోమ్యేదమగ్రఆసీత్" ౧ ఇత్యత్రజ్ఞాన బలైశ్వ[1]ర్యాదికల్యాణగుణ[2]గణవత్,-పరబ్రహ్మస్వరూపా న్తర్[3]భూతత్వాత్;

(౧౬౯౫.)"సదేవ...ఏకమేవాద్వితీయ్యమ్"౧ఇతి[4]బ్రహ్మాన్తర్భావోవగ [5] మ్యతే.

(౧౬౯౬.) ఏషామపికల్యాణగుణైకదేశత్వా[5]దేవ,-

(౧౬౯౩) ౫౪౩౨. పరమపదస్యాప్యస్థిరత్వ మేకత్వావధారణా దిత్యత్రాహ(ఏతేషామ్) ఇతి.-

౫౪౩౩.యథా,కారణవస్త్వన్తర్భూతత్వాత్ జ్ఞానాదిగుణా [10] నామ్"సదేవ"౧ ఇద్యాదివాక్యే తేషా[1]మభావోన ప్రతిపాద్యతే;-

౫౪౩౪. ఏవమ్, నిత్యవిభూతేరపికారణవస్త్వన్తర్భూతత్వాత్,-"సదేవ"౧ఇత్యాదివాక్యగతైః "సదేవ...ఏకమేవాద్వితీయమ్"౧ఇతిశబ్దైః (బ్రహ్మాన్తర్భావోవగమ్యతే)-

౫౪౩౫. నిత్యవిభూతివిశిష్టంబ్రహ్మైవావగమ్యతఇత్యర్థః.

(౧౬౯౬) ౫౪౩౬. కుతఇత్యత్రాహ (ఏషామపి-) ఇతి.

౫౪౩౭. (కల్యాణగుణైకదేశత్వాత్).- అప్రాకృతవిశేషణైకదేశత్వాదిత్యర్థః.

౫౪౩౮. (గుణ) శబ్దో[2]విశేషణవాచీ.- [20]

౫౪౩౯. జ్ఞానాదేరపిహి ద్రవ్యత్వే సత్యపిగుణత్వమ్?,-

౫౪౪౦. నిత్యవిశేషణత్వాదేవనిత్యవిభూతి రపేతఖేత్యర్థః.

౫౪౪౧. విశేషణత్వం ప్రపఞ్చస్యాప్యవిశిష్ట మితితద్వ్యావృత్త్యర్థం (కల్యాణగుణైకదేశత్వాత్) ఇత్యుక్తమ్.

౫౪౪౨. ప్రాకృతోహిప్రపఞ్చః?. [25]

౧॥ ఛా-౬-౬-౨-౧.

మూ-౧-ఆది-౪-౫-౮న. ౨-గణ-౧౨న. గణస్యైవపర-౧. ౩-గతత్వాత్-౧౨. ౪-బ్రహ్మస్యభావో-౮. ౫-ఏవ-౧న.

వ్యా-౧-మన్తర్భావోన-౧-౨-౫. ౨-విశేషవాచీ-౧-౨. విశేషగుణవాచీ-౩.

(౧౧౯౭.) "సదేవసోమ్యేదమగ్రఆసీత్"[1] ఇత్యత్ర [ఇదమ్]ఇతిశబ్దస్యకర్మవశ్యభోక్తృవర్గమిశ్రతద్భోగ్యభూత ప్రపఞ్చవిషయత్వాచ్చ;-

(౧౧౯౮.) "సదాపశ్యన్తిసూరయః"[2] ఇతి సదాదర్శిత్వేనచ తేషాంకర్మవశ్యానన్తర్భావాత్;- [5]

(౧౧౯౯.) "అపహతపాప్మా"[3] ఇత్యాది ..."అపిపాసః" ఇత్యన్తేనాస్వలీలోపకరణభూతత్రిగుణప్రకృతి ప్రాకృతతత్సంసృష్టపురుషగతం హేయస్వభావంసర్వంప్రతిషిద్ధ్య,-

(౧౨౦౦.) "సత్యకామః"[3] ఇ[4]త్యనేనస్వభోగ్యభోగోపకరణజాతస్యసర్వస్యనిత్యతాప్రతిపాదితా. [10]

(౧౨౦౧.) సత్యాఃకామాః,యస్యాసౌసత్యకామః.- కామ్యన్తఇతికామాః,-

(౧౨౦౨.) తేన పరేణబ్రహ్మణాస్వభోగ్యతదుపకరణాదయః స్వాభిమతాః[6]యేకామ్యన్తే తేసత్యానిత్యాఇత్యర్థః.

(౧౨౦౩.) అన్యస్యలీలోపకరణస్యాపివస్తునః ప్రమాణసంబన్ధయోగ్యత్వేసత్యపివికారాస్పదత్వేనాస్థిరత్వాత్, తద్విపరీతంస్థిరత్వమేషాం"సత్య"పదేనోచ్యతే;- [15]

(౧౧౯౭) ౫౪౪౩.("సదేవ")"ఇత్యాది,-స్పష్టమ్.

(౧౧౯౯) ౫౪౪౪. ("అపహత"-) ఇత్యాది.-

(౧౨౦౧) ౫౪౪౫. "సత్యకామ" శబ్దస్యకథం భోగ్యభోగోపకరణాదివాచిత్వమిత్యత్రాహ (సత్యాః)ఇతి. [20]

(౧౨౦౩) ౫౪౪౬. ప్రమాణసంబన్ధార్హత్వలక్షణంసత్యత్వం ప్రపఞ్చస్యాప్యస్తీతితద్వ్యావృత్త్యర్థ[1]మాహ (అన్యస్య-) ఇతి.-

౫౪౪౭.(సత్య)త్వంద్వివిధమ్,- ప్రమాణసంబన్ధార్హత్వమ్,- అవికారిత్వఞ్చ;-

౫౪౪౮. [2]తచ్చసత్యత్వం ప్రపఞ్చస్యనాస్తి,- తదత్రాభిప్రేతమిత్యర్థః. [25]

౧॥ ఛా-ఉ-౬-౨-౧. ౨॥ ౪-కా-౨-ప్ర-౨౯. ౩॥ ఛా-ఉ-౮-౭-౧.

మూ. ౧-చ-౪-౫-౮న. ౨-సర్వలీలో-౧౨. ౩-గుణాత్మకప్రకృతి-౧౨. ౪-త్యన్తేన-౧-౨. ౫-సత్యా-౧౨. ౬-యేచకామ్యన్తే-౧౦.

వ్యా-౧-మత్రాహ-౪-౫. ౨-యత్సత్యత్వమ్-౧-౨.

(౧౭౦౪) "సత్యసంకల్పః"[1]ఇతి,పశేషుభోగ్యతదుపకరణాదిషు నిత్యేష్వని రతిశయేష్వనన్తేషుసత్స్వపి,-

(౧౭౦౫.) అపూర్వాణాం అపరిమితానాం అర్థానామపిసంకల్పమాత్రే ణసిద్ధింవదతి. [5]

(౧౭౦౬.) పపంచభోగోపకరణానాం లీలోపకరణానామ్,-

(౧౭౦౭.) చేతనానామ్ అచేతనానామ్,-

(౧౭౦౮.) స్థిరాణామ్ అస్థిరాణాఞ్చ,-

(౧౭౦౯.) తత్సంకల్పాయత్తస్వరూపస్థితిప్రవృత్తి[1]భేదాదిసర్వంవదతి "సత్యసంకల్పః"[1]ఇతి. [10]

(౧౭౧౦.) ఇతిహాసపురాణయోః వేదోపబృంహణయోశ్చఅయమర్థః ఉ చ్యతే:-

(౧౭౦౪) ౫౪౪౯. (సత్యసఙ్కల్ప) [1]పదంవ్యాచష్టే (సత్య-)ఇతి.

(౧౭౦౬) ౫౪౫౦. అర్థాన్తరమాహ (పపంచ-) ఇతి.

(౧౭౦౭) ౫౪౫౧. (చేతనానామచేతనానాఞ్చ-)ఇతి.- [నాః); [15]

౫౪౫౨. ప్రపఞ్చేప్రాకృతపదార్థాః (అచేతనాః);బద్ధాః (చేత

౫౪౫౩. నిత్యవిభూతౌశుద్ధసత్త్వమ్ (అచేతనమ్); నిత్యాము క్తాశ్చ (చేతనాః).

(౧౭౦౮) ౫౪౫౪. (స్థిరాణామస్థిరాణాఞ్చ-)ఇతి.-

౫౪౫౫. ప్రపఞ్చేచిదంశః(స్థిరః);అచిదంశః(అస్థిరః). [20]

౫౪౫౬. నిత్యవిభూతావపి లీలావ్యాపారాదయః (స్థిరాః); అన్యత్సర్వం(స్థిరమ్).

(౧౭౦౯) ౫౪౫౭. (తత్సఙ్కల్ప-) ఇతి.- (ఆది) శబ్దేనతత్తత్పదార్థధర్మా ణామపి(తత్సఙ్కల్పాయత్తత్వమ్)వివక్షితమ్.

(౧౭౧౦) ౫౪౫౮. ఉక్తార్థఃఅనధీతశాఖాస్వపిప్రతిపాద్యతఇతిదర్శయి [25] తుమ్, భూషణాదికర్త్రోక్తిం దర్శయితుఞ్చఉపబృంహ ణవచనందర్శయతి (ఇతిహాస-) ఇతి.

౧॥ ఛా-ఉ-౮-౭-౧.

మూ. ౧-భోగాది-౧౦. ౨-అభ్యుపగమ్యతే-౮.

వ్యా-౧-ఇతిపదం-౧.౨-౪-౫. ౨-చ-౩-౪-౫న. ౩-దార్థానాం-౧-౨.

(౧౭౧౧.) "తౌతు మేధావినౌదృష్ట్వా వేదేషుపరినిష్ఠితౌ-
వేదోపబృంహణార్థాయ తావగ్రాహయతప్రభుః"౧ఇతి;-

(౧౭౧౨.) వేదోపబృంహణ[1]తయాప్రారబ్ధే[2] శ్రీరామాయణే:-

(౧౭౧౩.) "వ్యక్తమేష మహాయోగీపరమాత్మాసనాతనః- [5]
అనాదిమధ్యనిధనః మహతఃపరమోమహాన్॥

(౧౭౧౪.) తమసఃపరమోధాతా శఙ్ఖచక్రగదాధరః-
శ్రీవత్సవక్షాఃనిత్యశ్రీః అజయ్యః శాశ్వతోధ్రువః"౨-

(౧౭౧౫.) "శరా నానావిధాశ్చాపి ధనురాయతవిగ్రహమ్-
అన్వగచ్ఛన్తకాకుత్స్థంసర్వేపురుషవిగ్రహాః"౩,- [10]

(౧౭౧౬.) "వివేశవైష్ణవం ధామసశరీరః సహానుగః"౪;-

(౧౭౧౭.) శ్రీమద్వైష్ణవేపురాణే:-

(౧౭౧౮.) "సమస్తాశ్శక్తయశ్చైతాః నృపయత్రప్రతిష్ఠితాః-
తద్విశ్వరూపవైరూప్యంరూపమన్యద్ధరేర్మహత్"౫-

(౧౭౧౧)౫౪౫౯. తత్రశ్రీమద్రామాయణేదర్శయిష్యన్,తస్యకావ్యసా[15]
మ్యబుద్ధినివృత్తయే ప్రామాణ్యమాహ (తౌతు-)ఇతి.-

౫౪౬౦. కావ్యత్వకఞ్చుకితో వేదార్థోహి తత్రప్రతిపాదితఃస
ర్వజనబుద్ధ్యారోహణాయ?-

౫౪౬౧. యథోక్తంమహాభారతే:-

౫౪౬౨. "బిభేతి[1]గహనాచ్ఛాస్త్రాన్నర[2] స్త్రీవాదివౌషధాత్-
భారతశ్శాస్త్రసారోయమతఃకావ్యాత్మనాకృతః"౬ఇతి.

(౧౭౧౩) ౫౪౬౩. ("వ్యక్తమేష")ఇత్యాది.-

౫౪౬౪. ("అనాదిమధ్యనిధనః")ఇతిస్వరూపనిత్యత్వమ్.

(౧౭౧౪) ౫౪౬౫. ("శాశ్వతః"-) ఇతిగుణవిశిష్టాకారేణనిత్యత్వమ్.

౫౪౬౬. ("ధ్రువః")ఇతివిగ్రహ[3]విభూతివిశిష్టాకారేణనిత్యత్వమ్.

౫౪౬౭. ("నిత్యశ్రీః") ఇతిపత్నీవిధిః.

(౧౭౧౭) ౫౪౬౮. శ్రీపరాశరవచనమాహ(శ్రీమద్-)ఇతి.

౧॥ రా-బా-౪-౬. ౨॥ రా-యు-౧౧౪-౧౪. ౩ ॥ రా- ౪ ॥ ఉత్త
రా-౧౧౦-౧౨. ౫॥ వి-పు-౫-౭-౭౦. ౬॥

మూ. ౧-ణార్థాయారబ్ధే-౧-౧౦. ౨-శ్రీమద్రామాయణే-౨-౪-౫-౧౨.

వ్యా. ౧-నిగమాచ్ఛాస్త్రాత్-౩-౯. ౨-స్త్రీక్షుద్రాదివా-౯. ౩-విభూతి-౩-న.

(౧౭౧౯.) "మూర్తంబ్రహ్మమహాభాగసర్వబ్రహ్మమయోహరిః"౧-

(౧౭౨౦.) "నిత్యైవైషాజగన్మాతావిష్ణోశ్శ్రీరనపాయినీ-
యథాసర్వగతోవిష్ణుస్తథైవేయంద్విజోత్తమ"౨,-

(౧౭౨౧.) "దేవత్వేదేవదేహేయంమనుష్యత్వేచమానుషీ-
విష్ణోర్దేహానురూపాంవైకరోత్యేషాత్మనస్తనుమ్",౩- [5]

(౧౭౨౨.) "ఏకాన్తినఃసదాబ్రహ్మధ్యాయినోయోగినోహియె-
తేషాంతత్పరమంస్థానంయద్వైపశ్యన్తిసూరయః"౪,-

(౧౭౨౩.) "కలాముహూర్తాదిమయశ్చకాలఃనయద్విభూతేఃపరిణామహేతుః"౫. [10]

(౧౭౨౪.) మహాభారతేచ:- "దివ్యంస్థానమజరంచాప్రమేయం దుర్విజ్ఞేయంచాగమైర్గమ్య 'మద్య ।గచ్ఛప్రభోరక్షచాస్మాన్ ప్రపన్నాన్ కల్పేకల్పేజాయమానస్వమూర్త్యా"౬.-

(౧౭౨౫.) "కాలఃసంపచ్యతేతత్రనకాలస్తత్రవైప్రభుః"౭ఇతి.

(౧౭౨౬.) పరస్యబ్రహ్మణోరూపవత్వంసూత్రకారశ్చవదతి "అన్తస్తద్ధర్మోపదేశాత్"౮ఇతి. [15]

(౧౭౧౯) ౫౪౬౯. ("మూర్తమ్"-)ఇతి.- [మూర్తంబ్రహ్మ] యస్యాస్తిస (హరిః -సర్వబ్రహ్మమయ)శ్చ.

౫౪౭౦. (బ్రహ్మ)శబ్దః,జీవపరః,-

౫౪౭౧. శుద్ధజీవ స్వరూపం'చతచ్ఛేషమిత్యర్థః. [20]

(౧౭౨౦) ౫౪౭౨. శ్రీపత్న్యంప్రమాణమాహ(నిత్యైవ-) ఇతి.

(౧౭౨౨) ౫౪౭౩. ౨పరస్థానే వచనమాహ(ఏకాన్తినః) .ఇతి.

(౧౭౨౩) ౫౪౭౪. తస్యనిత్యత్వమాహ (కలా-)ఇతి.

(౧౭౨౪) ౫౪౭౫. మహాభారతవచనమాహ (మహా-) ఇతి.

(౧౭౨౬) ౫౪౭౬. (పరస్య-) ఇతి.- [25]

౧॥ వి-పు-౧-౨౨-౬౩. ౨॥ వి-పు-౧-౮-౧౭. ౩॥వి-పు-౧-౯-౧౪౫. ౪॥వి-పు-౧-౬-౩౮. ౫॥ వి-పు-౪-౧-౮౪. ౬॥ భా-మా-౫-౨౭-తాళపత్రకోశే. ౭॥
౮॥ బ్ర-సూ-౧-౧-౨౧.

మూ. ౧-మాద్యమ్-౧౦-౧౨.

వ్యా-౧-చ-౯-న. ౨-పరమస్థా-౯.

(౧౭౨౭.) యోసావాదిత్యమణ్డలాన్తర్వర్తీ,-
(౧౭౨౮.) తప్తకార్తస్వరగిరివరప్రభః,-

౫౪౭౭. ""అన్తస్తద్ధర్మోపదేశాత్'' [1] ఇతి సూత్రే నహిరూపవత్త్వంప్రతీయతే? ;- [5]

(౧౭౨౭)-(౧౭౪) ౫౪౭౮. కథంవాతస్యవిలక్షణత్వమ్" ఇతిశఙ్కాయామ్, తద్విషయ వాక్యార్థ పురస్సరంతదర్థమాహ (యోసౌ-)ఇత్యాదినా.-

౫౪౭౯. ""య ఏషోన్తరాదిత్యేహిరణ్మయఃపురుషోదృశ్యతే'' [2] ఇత్యాది విషయవాక్యమ్;- [10]

౫౪౮౦. తత్ర""యః"ఇతిప్రసిద్ధవన్నిర్దేశాత్ ప్రత్యక్షాప్రత్యక్షసకలశ్రుతిగతవిశేషణజాతమత్రవివక్షితమితి,-

౫౪౮౧. సర్వశ్రుతిస్మృతీతిహాసపురాణగత విశేషణాన్యత్రోచ్యన్తే.-

౫౪౮౨. ""యఏషఏతస్మిన్మణ్డలేపురుషోయశ్చాయందక్షిణే[3]క్షన్''[3] ఇతి బృహదారణ్యకే;- [15]

౫౪౮౩. ""యఏషఏతస్మిన్మణ్డలేర్చిషిపురుషః'' [4] ఇతి తైత్తరీయకేచశ్రవణాత్ :-

౫౪౮౪. అత్రాదిత్యశబ్దోమణ్డలవాచీత్యభిప్రాయేణ (ఆదిత్యమణ్డలాన్తర్వర్తీ) ఇత్యుక్తమ్.- [20]

౫౪౮౫. ఆదిత్యశబ్దాదుపరి ""దిత్యదిత్యాదిత్యపత్యుత్తరపదాణ్ణ్యః'' [5] ఇతిణ్యప్రత్యయః.

౫౪౮౬. ""రుక్మాభంస్వప్నధీగమ్యమ్''[6] ""యదాపశ్యఃపశ్యతే రుక్మవర్ణం''[7] ""ప్రతప్తకార్తస్వరవర్చసంప్రభమ్''[8] ఇత్యాదివచనానుసారేణ(తప్తకార్తస్వరగిరివర[4] [25] ప్రభః)ఇత్యుక్తమ్.

౧॥ బ్ర-సూ-౧-౧-౨౧. ౨॥ ఛా-ఉ-౧-౬-౬. ౩॥ బృ-ఉ-౭-౫-౧. ౪॥ తై-నా-౬-౧౩. ౫॥ అష్టా-౪-౧-౮౫ ॥ ౬॥ మ-స్మృ-౧౨-౧౨౨. ౭॥ ము-ఉ-౩-౧-౩. ౮॥

* వ్యా-౧-అప్రత్యక్ష-౯-న.౨-మాత్రం౭ని-౧-౨-౪-౫. ౩-దక్షిణేతి-౧-౩-౯. ౪-సమప్రభః-౯.

(౧౭౨౯.) సహస్రాంశుశతసహస్రకిరణః,-

(౧౭౩౦.) గమ్భీరామ్భస్సముద్భూతసు[1]మృష్టనాళరవికరవికసితపుణ్డరీకదళామలా[2]యతేక్షణః,-

---

(౧౭౨౯) ౫౮౮౭. "ఆదిత్యవర్ణం తమసః పరస్తాత్"౧ [5]

౫౮౮౮. "దివి సూర్యసహస్రస్య భవేద్యుగపదుత్థితా-
యది భాస్సదృశీ సా స్యాద్భాసస్తస్య మహాత్మనః"౨ ఇత్యాదివచనాత్, (సహస్రాంశుశతసహస్రకిరణః) ఇత్యుక్తమ్.

౫౮౮౯. ఏవం విశేషణద్వయేన, భక్తజనభోగ్యత్వం ప్రతికూలదురాసదత్వం చాపి వివక్షితమ్;-

౫౮౯౦. తచ్చ అభియుక్తై[1]రుక్తమ్:- "నిత్యానుకూలమనుకూలనృణామ్, పరేషాముద్వేజనం తవ చ తేజ ఉదాహరన్తి"[2]౩ ఇతి.

(౧౭౩౦) ౫౮౯౧. "తస్య యథా కప్యాసం పుణ్డరీకమేవమక్షిణీ"౪ ఇత్యస్యార్థం హృది నిధాయాహ (గమ్భీరామ్భః) ఇతి. [15]

౫౮౯౨. అస్య వాక్యస్య వాక్య[3]కారేణ షడర్థాః, పూర్వపక్షత్వేన సిద్ధాన్తత్వేన చోక్తాః;-

౫౮౯౩. తత్ర[4] సిద్ధాన్తితార్థత్రయమత్రోక్తమ్;-

౫౮౯౪. ఇతరార్థత్రయస్య పూర్వపక్షత్వం తత్స్వభావాదేవా[5]వగతమ్;- [20]

౫౮౯౫. తత్ర పూర్వపక్షానుపన్యాసాదేవ తస్యానుపాదేయత్వం స్పష్టమ్;

౫౮౯౬. న తస్య పృథఙ్నిరాసః క్రియతే గ్రన్థేషు;-

౫౮౯౭. తస్మాత్, వాక్యకారోక్తేష్వర్థత్రయమత్ర వివక్షితమ్.

౫౮౯౮. కే పునః పూర్వ[6]పక్షితార్థాః?;-

౫౮౯౯. ఉచ్యన్తే:-

---

౧ ॥ పు-సూ-౨౦. ౨ ॥ గీ-౧౧-౧౨. ౩ ॥ శ్రీవై-స్త-౫౪.౪ ॥ ఛా-ఉ-౧-౬-౭.

మూ-౧-సుమృష్టతరనాళ-౧.

వ్యా-౧-రప్యుక్తమ్-౯-౧౦. ౨-ఇతిశిష్య-౯న. ౩-కారైః-౪-౫. ౪-సిద్ధాన్తిత-౩. ౫-గమ్యతే-౫. ౬-పక్షీయార్థాః-౧౦.

౫౫౦౦. [కపిః]-ఆదిత్యః-''కపి-చలనే''[౧] ఇతిధాతుః;- [యోగః;-

౫౫౦౧. కంపిబతీతిచకపిః,-''కపిర్బభస్తి తేజనమ్''[౨] ఇతివైదికప్ర

౫౫౦౨. తస్య''ఆసమ్''.-మణ్డలమ్-[కప్యాసమ్];-

౫౫౦౩. యథా,ఆదిత్యమణ్డలం, హృదయపుణ్డరీకఞ్చఉపాసన [5]
స్థానమ్;-

౫౫౦౪. ఏవమ్, [అక్షిణీ]అప్యుపాసనస్థానమిత్యేకోర్థః.

౫౫౦౫. అయంనోపపద్యతే: - ఉపాస్యస్యేతిషష్ఠ్యన్తంపదమ
ధ్యాహార్యమ్,ఉపాసనస్థానమితిచాధ్యాహార్యమ్;-

౫౫౦౬. ఏవంపదద్వయాధ్యాహారః.- [10]

౫౫౦౭. సమానవిభక్త్యన్తయోః పదయోఃస్వతన్త్రప్రాప్తంసా
మానాధికరణ్యమ్,-

౫౫౦౮. ''ఘటఃపటః''ఇతివదర్థవిరోధాభావే,చశబ్దాద్యభావేపి
స్వతన్త్రప్రాప్తసామానాధికరణ్యపరిత్యాగః ఏకోదోషః;-

౫౫౦౯. ''పుణ్డరీక''శబ్దస్య గౌణతా,- [15]

౫౫౧౦. ''పద్మకోశప్రతీకాశంహృదయఞ్చాప్యధోముఖమ్''[౩] ఇ
తిశ్రుతేః తత్సదృశతచ్ఛబ్దోహిగౌణః;-

౫౫౧౧. ''హిరణ్యశ్మశ్రుర్హిరణ్యకేశః ఆప్రణఖాత్సర్వ ఏవసువ
ర్ణః''[౪] ఇతి,-దివ్యాఙ్గవర్ణనప్రకరణాననుగుణత్వఞ్చ;-

౫౫౧౨. ''యఏషోక్షిణిపురుషోదృశ్యతే''[౫] ఇత్యుత్తరత్రాక్షిస్థా
నస్యాభిధాస్యమానత్వాత్పునరుక్తిశ్చ;-

౫౫౧౩. ''యఏషోన్తరక్షిణిపురుషోదృశ్యతే''[౬] ఇత్యేకస్మిన్నక్షి
ణిఉపాసనవిధానాత్,-

౫౫౧౪. ''యఏషఏతస్మిన్మణ్డలేపురుషోయశ్చాయన్దక్షిణేక్షన్''
[౭] ఇతిబృహదారణ్యకేదక్షిణస్యాక్ష్ణఉపాసనస్థానత్వవి
ధానాత్ ''అక్షిణీ'' ఇతిద్వివచనానుపపత్తిశ్చేతి..

౧॥ ధాతు - ధ్వా - ఏవ - ఆత్మ. ౨॥ ఆర - ౪ - ౨౪. ౩॥ తై - నా - ౧౧. ౪॥ ఛా - ఉ - ౧ - ౬ - ౭. ౫॥ ఛా - ఉ - ౪ - ౫ - ౧. ౬॥ ఛా - ఉ - ౧ - ౭ - ౫. ౭॥ బృ - ఉ - ౭ - ౫ - ౧.

వ్యా-౧ - వా౬ధ్యాహార్యమ్- ౯ - ౧౦. ౨- తత్సదృశతత్సాదృశ్యోహిగౌణః - ౮ - ౧౦.

५५१५. తస్మాత్, అస్యవాక్య స్యోపాసనస్థానవిధిపరత్వమను పపన్నమ్.

५५१६. [కపిః].-మర్కటః.-తస్య[ఆసమ్]పృష్ఠమ్ఇతి,-

५५१७. మర్కటపృష్ఠసామ్యముచ్యతఇతి, యత్ తదయుక్తమ్:-

५५१८. మర్కటపృష్ఠం, పుణ్డరీకశ్చఉపమాద్వయమ్?,

५५१९. ఉత ఏకోపమా?;-

५५२०. తత్రఉపమాద్విత్వమయుక్తమ్:-

५५२१. స్వతఃప్రాప్తసామానాధికరణ్యపరిత్యాగప్రసఙ్గాత్;-

५५२२. శ్లాఘ్యార్థతయానిర్వాహేసంభవత్యపి, హీనోప [10] మాశ్రయణాయోగాచ్చ.

५५२३. యద్యేకోపమా?,

५५२४. తథాసతి,మర్కటపృష్ఠసదృశపుణ్డరీకసదృశే ఇత్యుక్తం స్యాత్;-

५५२५. తదా“కప్యాస”శబ్దస్యగౌణతాస్యాదితి. [15]

५५२६. “కప్యాసమ్” - ఈషద్వికసితమితియద్యుచ్యేత, తత్రార్థౌచిత్యమస్త్యేవ;

५५२७. తథాపి, అవయవశక్త్యారూఢ్యావా ఈషద్వికాసవాచిత్వంనాస్తీతితదప్యయుక్తమితి.

५५२८. ఏవమర్థత్రయ స్యాప్యనుపపత్తేః, [20]

५५२९. ఉపపన్నమర్థత్రయంవివక్షితంభగవతా భాష్యకారేణ (గమ్భీరామ్భః)ఇత్యాది.

५५३०. కంపిబతీతి[కపిః].- ఆదిత్యః, తేనఅస్య తేక్షిప్యతేవికాస్యత[ఇతికప్యాసమ్];

५५३१.తదాహవాక్యకారః:-“ఆదిత్యక్షిప్తంవాశ్రీమత్త్వా [25] త్”[1]ఇతి.

१॥

వ్యా - ౧ - యత్ - ३న. ౨- అర్థేసంభవతి - ౯ - ౧౦. ३ - కప్యాసవదితిస్యాత్ - ३. కప్యాసవదితిగౌణతా - ౯ - ౧౦. ४ - ఉచ్యతేఅత్ర - ౯ - ౧౦.

౫౫౩౨. తత్రఆదిత్యఃస్వకిరణేనవికాసయతి; [త్యుక్తమ్.

౫౫౩౩. ¹అతోఘటకం కిరణమపిస్వీకృత్య (రవికరవికసిత-) ఇ

౫౫౩౪. కంపిబతీతి[కపిః].-నాళమ్;తస్మిన్నాస్తఇతి[కప్యాసమ్],

౫౫౩౫. ²అపచితాదపిపద్మాత్, నాళస్థస్యపుణ్డరీకస్యశోభా [5]
తిశయోస్తీతిసోత్రపివక్షితః.

౫౫౩౬. సనాళమప్యన్మాలితమమ్బుజంమ్లానంస్యాదితితద్వ్యా
వృత్త్యర్థముచ్యతే(సువృష్టనాళ-) ఇతి.

౫౫౩౭. అర్థాన్తరముచ్యతే (గమ్భీరామ్భస్సముద్భూత-) ఇతి.

౫౫౩౮. కమ్.-జలమ్ * అసభువిః"¹అపిపూర్వకః, [10]

౫౫౩౯. "వష్టిభాగురిరల్లోపమవాప్యోరుపసర్గయోః"² ఇతివ
చనాత్ అపేరకారల్లోపః;-

౫౫౪౦. [కప్యాసమ్].- సలిలేవిద్యమానమిత్యుక్తంభవతి.-

౫౫౪౧. ఏవమ్, వాక్యకారోక్తార్థత్రయకథనేన "తస్యయథాక
ప్యాసంపుణ్డరీకమేవమక్షిణీ"³ ఇతిశ్రుతివాక్యం[15]
వ్యాఖ్యాతంభవతి.

౫౫౪౨. "రామఃకమలపత్రాక్షః"⁴ "పుణ్డరీకపలాశాభ్యాంవి
ప్రకీర్ణమివోదకమ్"⁵ "ప్రసన్నవదనంచారుపద్మ³పత్రో
పమేక్షణమ్"⁶ "త్వత్తఃకమలపత్రాక్ష"⁷ ఇత్యాదిభిః
పద్మపత్రసామ్యకథనాత్, [20]

౫౫౪౩. పుణ్డరీకస్యదళాభ్యామేవసామ్యమితిదర్శయితుం (దళ)
శబ్దః ప్రయుక్తః.

౫౫౪౪. యథా, "పుణ్డరీకమేవమక్షిణీ"³ ఇత్యుక్తేపుణ్డరీకాదధిక
గుణనివృత్తిర్మాభూదితి (ఆయత) శబ్దప్రయోగః.

౫౫౪౫. [ఏవమ్]ఇతి సామాన్యేనపుణ్డరీకధర్మేష్వతిదిష్టేషు[25]
తద్గతదోషాతిదేశోమాభూదితి(అమల) శబ్దః.

౧॥ధాతు-వ్యా-శా-పఠ. ౨॥సి-కౌ-అవ్య-౫౨-పుటమ్. ౩॥ఛా-ఉ-౧-౬-౭. ౪॥రా-సు-౩౫-౮. ౫॥ రా-సు-౩౩-౪. ౬॥ వి-పు-౬-౭-౮౦. ౭॥ గీ-౧౧-౨.

వ్యా - ౧ - అత్రఘటకం-౯-౧౦. ౨ - అత్రత్రుటితాదపిపద్మనాళ - ౯ - ౧౦. ౩ - పత్రనిభేక్షణమ్ - ౧ - ౨.

(౧౭౩౧.) సుభ్రూలలాటః,-[1]సునాసః,-సుస్మితాధరవిద్రుమః,-

(౧౭౩౨.) సురుచిర కోమళగణ్డః,-

(౧౭౩౩.) కమ్బుగ్రీవః,-

(౧౭౩౪.) సమున్నతాంస[2]విళమ్బిచారురూపదివ్యకర్ణకిసలయః,- [5]

(౧౭౩౫.) పీనవృత్తాఽఽయతభుజః,-

(౧౭౩౬.) చారుతరాతామ్రకరతలానురక్తాఙ్గులీభిరలఙ్కృతః,- తనుమధ్యః,-విశాలవక్షస్స్థలః,-

---

౫౫౪౬. ఏవమధికగుణాన్వయందోషరాహిత్యఞ్చాభిప్రేత్యాభియుక్తైరుక్తమ్:- “అదీర్ఘమప్రేమదఘుంఠణోజ్జ్వలం నచోరమన్తఃకరణస్యపశ్యతామ్ - అనుజ్ఞమజ్ఞంనుకథం నిదర్శనం[1]వనాద్రినాథస్యవిశాలయోర్దృశోః”[1] ఇతి.

(౧౭౩౧) ౫౫౪౭. “నారాయణనమస్తేస్తుపుణ్డరీకాయతేక్షణ- సుభ్రూలలాటసునససుస్మితాధరవిద్రుమ”[2]ఇతిజితన్తోక్తవిశేషణాన్యేవోక్తాని,- (సుభ్రూలలాటః)ఇత్యాదినా. [15]

(౧౭౩౨) ౫౫౪౮. (సురుచిరకోమళగణ్డః) ఇత్యాదివిశేషణానామప్యేమూలభూతవచనానిభగవచ్ఛాస్త్రపురాణాదిషుద్రష్టవ్యాని.

౫౫౪౯. “సుకపోలమ్”[3]ఇతిపరాశరః.

(౧౭౩౩) ౫౫౫౦. “కమ్బుగ్రీవోమహాహనుః”[4] ఇతివచనమభిప్రేత్య (కమ్బుగ్రీవః) ఇత్యుక్తమ్. [20]

(౧౭౩౪) ౫౫౫౧. (కర్ణకిసలయః).- కర్ణపాశః.

(౧౭౩౫) ౫౫౫౨. (పీనవృత్తాయతభుజః),-“పీనవృత్తాయతభుజశ్రీవత్సకృతలక్షణ”[5]ఇతిజితన్తావచనమ్.

(౧౭౩౬) ౫౫౫౩. (విశాలవక్షస్స్థలః)“మహోరస్కో మహేష్వాసః”[6] ఇతివచనమ్. [25]

౧॥ సున్దర - స్త - ౪౩. ౨॥ ౪ - జి - ౬. ౩॥ వి - పు - ౬ - ౭ - ౮౦. ౪॥ రా-బా - ౧ - ౯. ౫॥ ౪ - జి - ౭. ౬॥ రా - బా - ౧ - ౧౦.

మూ - ౧ - సునయనః - ౨. ౨ - విళంబితాళకభారఃకర్ణ - ౧.

వ్యా - ౧ - నీలాద్రి - ౯ - ౧౦. ౨ - నా - ౪ - ౫ - ౯న.

(౧౭౩౭.) సమవిభక్తసర్వాఙ్గః,-
(౧౭౩౮.) అనిర్దేశ్యదివ్యరూపసంహననః,-
(౧౭౩౯.) స్నిగ్ధవర్ణః,-
(౧౭౪౦.) ప్రబుద్ధపుణ్డరీకచారుచరణయుగళః,- [5]
(౧౭౪౧.) స్వానురూపపీతామ్బరధరః,-
(౧౭౪౨.) అమలకిరీట కుణ్డల హార కౌస్తుభ కేయూర కటక నూపురోదరబన్ధనాద్యపరిమితాశ్చర్యానన్తదివ్యభూషణః,-

---

(౧౭౩౭) ౫౫౫౪. (సమవిభక్తసర్వాఙ్గః).- “సమస్సమవిభక్తాఙ్గః” [1] ఇతివచనమ్. [10]

(౧౭౩౮) ౫౫౫౫. (దివ్యరూపసంహననః) ఇతి.- “రూపసంహననంలక్ష్మీమ్” [2] ఇతి;- [మ్,

౫౫౫౬. (రూపసంహనన)న్నామ, సర్వాఙ్గానాంసంశ్లేషౌచిత్య
౫౫౫౭. అభిరూపవిరూపాణామఙ్గానాంహిసంశ్లేషోనోచితః;-
౫౫౫౮. సర్వాఙ్గానామప్యభిరూపత్వాదన్యోన్యసంశ్లేషః [15] సదృశ ఇతి (సంహనన) శబ్దార్థః.

(౧౭౩౯) ౫౫౫౯. (స్నిగ్ధవర్ణః).- “స్నిగ్ధవర్ణః ప్రతాపవాన్” [3] ఇతి.

(౧౭౪౦) ౫౫౬౦. (ప్రబుద్ధపుణ్డరీకచారుచరణయుగళః)ఇతి,- “త్వత్పాదకమలాదన్యత్” [4] ఇతి.

(౧౭౪౧) ౫౫౬౧. (స్వానురూపపీతామ్బరధరః)ఇతి.- “తస్యమహార[20]జతంవాసః” [5] ఇతిశ్రుతిః.

(౧౭౪౨) ౫౫౬౨. “ధ్యేయస్సదాసవితృమణ్డలమధ్యవర్తీ నారాయణస్సరసిజాసనసన్నివిష్టః।
కేయూరవాన్ మకరకుణ్డలవాన్ కిరీటీహారీహిరణ్మయవపుర్ధృతశఙ్ఖచక్రః” [6] ఇత్యాద్యుక్తవిశేషణాన్యుచ్యన్తే:- (అమలకిరీట-)ఇతి.- [25]

౧॥ రా - సు - ౩౫ - ౧౬. ౨॥ రా - అర - ౧ - ౧౩. ౩॥ రా - సు - ౩౫ - ౧౬. ౪॥ ౧ - జి - ౧౦. ౫॥ బృ - ఉ - ౪ - ౩ - ౬. ౬॥ బృహత్పరాశరస్మృ - ౫.

వ్యా - ౧ - సర్వ - ౧ - ౨ - ౯ - స. ౨ - ఆది - ౪ - ౫ - స.

(౧౭౪౩.) శఙ్ఖచక్రగదాసిశార్ఙ్గశ్రీవత్సవనమాలాలఙ్కృతః,-
(౧౭౪౪.) అనవధికాతిశయసౌన్దర్యాహృతాశేషమనోదృష్టివృత్తిః,-
(౧౭౪౫.) లావణ్యామృతపూరితాశేషచరాచరభూతజాతః,-
(౧౭౪౬.) అత్యద్భుతాచిన్త్యనిత్యయౌవనః,- [5]
(౧౭౪౭.) పుష్పహాససుకుమారః,-
(౧౭౪౮.) పుణ్యగన్ధవాసితానన్తదిగన్తరాళః,-
(౧౭౪౯.) త్రైలోక్యాక్రమణప్రవృత్తగమ్భీరభావః,
(౧౭౫౦.) కరుణానురాగ మధురలోచనావలోకితాశ్రితవర్గః,- పురుషవరో దృశ్యతే.- [10]
(౧౭౫౧.) సః;-

౫౫౯౩. (అమల)శబ్దేన అప్రాకృతత్వం వివక్షితమ్.
(౧౭౪౪) ౫౫౯౪. (అనవధిక-) ఇతి.- "రూపౌదార్యగుణైః పుంసాం దృష్టిచిత్తాపహారిణమ్" ౧ ఇతి వచనమ్.
౫౫౯౫. (సౌన్దర్య)మ్.- అవయవశోభా. [15]
(౧౭౪౫) ౫౫౯౬. (లావణ్య)మ్.-సముదాయశోభా.
(౧౭౪౬) ౫౫౯౭ (అత్యద్భుత-)ఇతి.-యువా కుమారః, "యఙ్గపూర్వ్యాయ వేధసే నవీయసే" ౨ ఇతి శ్రుతిః.
(౧౭౪౭) ౫౫౯౮.(పుష్పహాససుకుమారః)ఇతి.-"సౌకుమార్యం సువేషతామ్" ౩ ఇతి వచనమ్. [20]
(౧౭౪౮) ౫౫౯౯. (పుణ్యగన్ధ) ఇతి "సర్వగన్ధస్సర్వరసః" ౪ "తస్యాననం పద్మసమానగన్ధి" ౫ ఇతి.
(౧౭౪౯) ౫౬౦౦. (త్రైలోక్య-)ఇతి.- "సముద్రఇవ గామ్భీర్యే" ౬ ఇతి.
(౧౭౫౦) ౫౬౦౧. (కరుణా-)ఇతి.- "కరుణాపూర్ణదృష్టిభ్యాం దీనమ్మామవలోకయ" ౭ ఇతి. [25]
౫౬౦౨. ఏవమ్ "య ఏషోన్తరాదిత్యే" ౮ ఇత్యాదివాక్యస్యార్థ ఉక్తః. [(సః) ఇతి.
(౧౭౫౧) ౫౬౦౩. ఏతద్విషయస్య *సూత్రస్య ప్రతిజ్ఞాఖణ్డస్యార్థమాహ

౧॥ రా-అయో-౩-౨౯. ౨॥ ౨-అష్ట-౪-౨౯. ౩॥ రా-అర-౧-౧౩. ౪॥ ఛా-ఉ-౩-౧౪-౪. ౫॥ రా-సు-౩౬-౨౮. ౬॥ రా-బా-౧-౧౭. ౭॥ ౨-జి-౧౨. ౮॥ ఛా-ఉ-౧-౬-౬. *౧-౧-౨౧.

(౧౭౫౨.) నిఖిలజగదుదయవిభవలయలీలః,-
(౧౭౫౩.) నిరస్తసమస్తహేయః, సమస్తకల్యాణగుణనిధిః,-
(౧౭౫౪.) స్వేతరసమస్తవస్తువిలక్షణః,- పరమాత్మా-పరం బ్రహ్మ-నారాయణః" ఇత్యవగమ్యతే. [5]
(౧౭౫౫.) "తద్ధర్మోపదేశాత్;-"[౧]
(౧౭౫౬.) "సఏషసర్వేషాంలోకానామీశఃసర్వేషాంకామానామ్"[౨] "సఏషసర్వేభ్యఃపాప్మభ్యఉదితః"[౩] ఇత్యాదిదర్శనాత్,
(౧౭౫౭.) తస్యైతేగుణాః,- "సర్వస్యవశీసర్వస్యేశానః"[౪] "అపహతపాప్మావిజరః" ఇత్యాది "సత్యసఙ్కల్పః"[౫] ఇత్యన్తమ్ "విశ్వతఃపరమంనిత్యమ్ - విశ్వంనారాయణంహరిమ్"[౬] "పతింవిశ్వస్యాత్మేశ్వరమ్"[౭] ఇత్యాదివాక్యప్రతిపాదితాః.

(౧౭౫౨ ౫౫౭౪. (నిఖిలజగత్-) ఇతిపదేనఆనన్దవల్ల్యుక్తజగత్కారణత్వంవివక్షితమ్,
౫౫౭౫. "యశ్చాసావాదిత్యే"[౯] ఇతితత్రహిజగత్కారణస్యఆదిత్యాన్తర్వర్తిత్వముక్తమ్. [15]
(౧౭౫౩)౫౫౭౬. (నిరస్త-)ఇతి "సర్వేభ్యఃపాప్మభ్యఉదితః"[౩] ఇత్యస్యార్థోవివక్షితః.
(౧౭౫౪)౫౫౭౭. హేయప్రతిభటత్వాత్ కల్యాణగుణవత్త్వాచ్చ (స్వేతరసమస్తవస్తువిలక్షణ-పరమాత్మ - పరంబ్రహ్మ- [20] నారాయణ)శబ్దాః సామాన్యవిశేషశబ్దాః.
౫౫౭౮. ఏవమ్సూత్రస్యప్రతిజ్ఞాఖణ్డోవ్యాఖ్యాతః.
(౧౭౫౫) ౫౫౭౯. కుతఇత్యత్రాహ("తద్ధర్మోపదేశాత్"-) ఇతి.
(౧౭౫౬) ౫౫౮౦. తద్వ్యాచష్టే ("సఏషః") ఇతి.
౫౫౮౧. సర్వలోకేశత్వాదిగుణాహిశ్రూయన్తే,- ఇతి.- [25]
(౧౭౫౭) ౫౫౮౨. తతఃకింపరమాత్మత్వస్యేత్యత్రాహ (తస్యైతేగుణాః)
౫౫౮౩. (తస్యైతేగుణాః), ...(ఇత్యాదివాక్యప్రతిపాదితాః) ఇత్యన్వయః.

౧॥ బ్ర-సూ-౧-౧-౨౧. ౨॥ ౩॥ ఛా-ఉ-౧-౬-౭. ౪॥ బృ-ఉ-౬-౪-౨౨. ౫॥ ఛా-ఉ-౮-౧-౫. ౬॥ తై-నా-౧౧. ౭॥ తై-నా-౧౧.

వ్యా-౧-గుణాకరత్వాద్-౩. ౨-సదాత్మవిశేష-౩.

(౧౭౫౮.) వాక్యకారశ్చైతత్ సుస్పష్టమాహ:-
(౧౭౫౯.) "హిరణ్మయఃపురుషోదృశ్యతే"[1] ఇతి "ప్రాజ్ఞ స్సర్వాన్తరస్యాత్ -లోకకామేశోపదేశాత్- తథోదయాత్పాప్మనామ్"[2] ఇత్యాదినా. [5]
(౧౭౬౦.) తస్యచరూపస్యఅనిత్యత్వాది,-వాక్యకారేణైవప్రతిషిద్ధమ్,-
(౧౭౬౧.) [1]"స్యాద్రూపంకృతకమనుగ్రహార్థమ్[2]తచ్చేతసాంఐశ్వర్యాత్"[3] ఇతి; [ర్వపక్షంకృత్వా,
(౧౭౬౨) ఉపాసితురనుగ్రహార్థః పరమపురుషస్యరూపసఙ్గ్రహః ఇతిపూ

(౧౭౫౮) ५५०४. (వాక్యకారశ్చైతత్-) ఇతి. [10]
(౧౭౫౯) ५५०५. ("ప్రాజ్ఞ")శబ్దేన,"బ్రహ్మణావిపశ్చితా"[4] ఇత్యుక్తంవిపశ్చిత్త్వముక్తమ్.
५५०६.("సర్వాన్తర")శబ్దేన,"అన్యోన్తరఆత్మానన్దమయః"[5] ఇత్యుక్తార్థోవివక్షితః. [త్.
५५०७.("లోకకామేశోపదేశాత్")-లోకకామేశత్వోపదేశా
५५०८. ("తథోదయాత్పాప్మనామ్")- "సఏషసర్వేభ్యఃపాప్మభ్యఉదితః"[6] ఇత్యుక్తాదిత్యర్థః.
५५०९. ఏవమ్, ఆదిత్యాన్తర్వర్తినోరూపవత్త్వాజ్జీవత్వమాశఙ్క్య(రూపస్య)అప్రాకృతత్వాత్పరమాత్మత్వంసిద్ధాన్తితమ్"అన్తః"[7] ఇత్యాదిసూత్రేవాక్యకార[1]గ్రన్థే. [20]
(౧౭౬౦) ५५१०. రూపస్య అనిత్యత్వప్రాకృతత్వశఙ్కా-వ్యావృత్త్యర్థమాహ (తస్యచ-)ఇతి.
(౧౭౬౧) ५५११. పూర్వపక్షవాక్యమిదమ్("స్యాద్రూపమ్"-)ఇత్యాది.
५५१२. [2]("తచ్చేతసామ్")-ఉపాసకానామ్, ("అనుగ్రహార్థమ్")("ఐశ్వర్యాత్")-స్వతన్త్రశక్త్యా, ("రూపం[25] కృతకమ్")("స్యాత్") ఇత్యర్థః.
(౧౭౬౨) ५५१३. వాక్యస్యార్థమాహ(ఉపాసితుః)ఇతి.

౧॥ ఛా - ఉ - ౧ - ౬ - ౬. ౨॥ ३॥ ४॥ తై - ఆ - ౨ - ౧ - ౨. ५॥ తై - ఆ - ౨ - ५ - ౨. ౬॥ ఛా - ఉ - ౧ - ౬ - ७. ८॥ బ్ర - సూ - ౧ - ౧ - ౨౧.

మూ. ౧ - స్యాత్తద్రూపం - ౧౧ - ౧౨. ౨ - తచ్చేతనానాం - ०० - ౧౨.

వ్యా - ౧ - గ్రన్థైరుపాస్యస్యానిత్య - ९ - ౧౦. ౨ - తచ్చేతనానామ్ - ९ - ౧౦.

(౧౭౬౩.) "రూపంవాఽతీన్ద్రియమన్తఃకరణప్రత్యక్షనిర్దేశాత్" ¹ఇతి;-
(౧౭౬౪.) యథా, ²జ్ఞానాదయఃపరస్యబ్రహ్మణఃస్వరూపతయానిర్దేశాత్ స్వరూపభూతాగుణాః;
(౧౭౬౫.) తథా,ఇదమపిరూపమ్,శ్రుత్యా స్వరూపతయానిర్దేశాత్ స్వ [5] రూపభూతమిత్యర్థః.
(౧౭౬౬.) భాష్యకారేణైతద్వ్యాఖ్యాతమ్:-
(౧౭౬౭.) "అఞ్జసైవవిశ్వసృజోరూపమ్,-
(౧౭౬౮.) తత్తునచక్షుషాగ్రాహ్యమ్, మనసాత్వకలుషేణసాధనాన్తరవతాగృహ్యతే;- [తేః; [10]
(౧౭౬౯.) 'నచక్షుషాగృహ్యతే, నాపివాచా,మనసాతువిశుద్ధేన' ¹ఇతిశ్రు
(౧౭౭౦.) నహ్యరూపాయాదేవతాయా రూపముపదిశ్యతే,-
(౧౭౭౧.) యథాభూతవాదిహిశాస్త్రమ్;-

(౧౭౬౩) ౫౫౯౪.("రూపంవా"-) ఇత్యాదిసిద్ధాన్తవాక్యమ్.
(౧౭౬౪) ౫౫౯౫. తత్తాత్పర్యమాహ (యథా-) ఇతి. [15]
౫౫౯౬. (స్వరూపతయా).- స్వరూపనిరూపకధర్మతయా,స్వాభావికత్వేనేత్యర్థః.
(౧౭౬౬) ౫౫౯౭.ద్రమిడాచార్యైర్వ్యాఖ్యాతమిత్యాహ(భాష్య-)ఇతి.
(౧౭౬౭) ౫౫౯౮.("అఞ్జసా").- అవ్యవధానేన,స్వాభావికమిత్యర్థః.
(౧౭౬౮) ౫౫౯౯. ఐన్ద్రజాలికవస్తువత్ మాయాకృతమితిశఙ్కావ్యా[20] వృత్త్యర్థమాహ("తత్తు"-)ఇతి.-
౫౬౦౦. మిథ్యాభూతందుష్టేన్ద్రియగ్రాహ్యమ్, అదుష్టకరణగ్రాహ్యత్వశ్రవణాత్పరమార్థభూతమిత్యభిప్రాయః.
(౧౭౭౦) ౫౬౦౧. పారమార్థ్యమేవోపపాదయతి ("నహి"-) ఇతి.
(౧౭౭౧) ౫౬౦౨. అరూపాయాఃరూపోపదేశఃకథమిత్యత్రాహ("య [25] థాభూతవాది"-) ఇతి.-

౧॥ ౨॥

మూ. ౧ - ప్రత్యక్షత్వన్నిర్దేశాత్ - ౧౧ - ౧౨. ౨ - జ్ఞానానన్దాదయః -౪-౫.

వ్యా - ౧ - రూపానుపదేశః - ౩ - ౪ - ౫ - ౧౦.

(౧౭౭౨.) 'మహారజతంవాసః'[1] 'వేదాహమేతంపురుషంమహాన్తమ్- ఆదిత్యవర్ణన్తమసఃపరస్తాత్'[2] ఇతిప్రకరణాన్తరనిర్దేశాచ్చసాక్షిణః" ఇత్యాదినా.

(౧౭౭౩.) "హిరణ్మయఇతిరూపసామాన్యాత్-చన్ద్రముఖవత్"[3],- [5]

(౧౭౭౪.) "నమయడత్రవికారమాదాయప్రయుజ్యతే,- అనారభ్యత్వాదాత్మనః"[4] ఇతి.

(౧౭౭౫.) యథా,జ్ఞానాదికల్యాణగుణానన్త్యనిర్దేశాత్,అపరిమితకల్యాణగుణవిశిష్టంపరంబ్రహ్మేత్యవగమ్యతే;

(౧౭౭౬.) ఏవమ్,"ఆదిత్యవర్ణమ్"[2] "పురుషమ్"[2] ఇత్యాదినిర్దేశాత్,-[10]

(౧౭౭౭.) స్వాభిమతస్వానురూపకల్యాణతమరూపః,-

(౧౭౭౨) ౫౬౦౩. ("వేదాహమేతమ్") ఇత్యాది-("ఆదిత్యవర్ణమ్") ఇతిపదేతాత్పర్యమ్. [స్వయః.

౫౬౦౪. (ఇత్యాదినా) (భాష్యకారేణ...వ్యాఖ్యాతమ్) ఇత్య

(౧౭౭౩) ౫౬౦౫. ("హిరణ్మయః")ఇతివికారవాచిశబ్దశ్రవణాత్ప్రాతకంరూపమితిశఙ్కా-వ్యావృత్త్యర్థంవాక్యమాహ ("హిరణ్మయః")ఇతి.

౫౬౦౬. ("రూప") మ్- ఔజ్జ్వల్యమ్.

(౧౭౭౪) ౫౬౦౭. తస్యభాష్యగ్రన్థమాహ("నమయడత్ర"-) ఇతి.

౫౬౦౮. ("వికారమాదాయ").- వికారార్థమఙ్గీకృత్య. [20]

౫౬౦౯. ("అనారభ్యత్వాదాత్మనః") ఇతి- విగ్రహవిశిష్టస్యాత్మనః (అనారభ్యత్వా) దిత్యర్థః.

(౧౭౭౫) ౫౬౧౦. పూర్వమ్("రూపంవాఽతీన్ద్రియమ్")ఇత్యాదివాక్యోపాదానేనసఙ్గ్రహేణోక్తమర్థంభాష్యగ్రన్థానన్తరంవిస్తరేణాహ("యథా"-)ఇతి. [25]

(౧౭౭౬) ౫౬౧౧. (కల్యాణతమరూపః) ఇత్యనేన, "తత్తేకల్యాణతమంరూపంపశ్యామి"[5] ఇతిశ్రుతిస్స్మారితా.

౧॥ బృ - ఉ - ౪ - ౩ - ౬. ౨॥ పు - సూ-౨౦. ౩॥ ౪॥

౫॥ ఈ- ఉ - ౧ - ౧౬.

(౧౭౭౮.) పరబ్రహ్మభూతః పురుషోత్తమో నారాయణ ఇత్యవగమ్యతే.

(౧౭౭౯.) తథా, "అస్యేశానా"[1] "హ్రీశ్చ తే లక్ష్మీశ్చ"[2] "సదా పశ్యన్తి సూరయః"[3] "తమసః పరస్తాత్"[4] "క్షయన్తమస్య రజసః పరాకే"[5] ఇత్యాదినా, పత్నీపరిజనస్థానాదీనాం నిర్దేశాదేవ తత్రైవ సన్తీత్యవగమ్యతే;

(౧౭౮౦.) యథాహ భాష్యకారః "యథాభూతవాది హి శాస్త్రమ్"[6] ఇతి.

(౧౭౮౧.) ఏతదుక్తం భవతి:-

(౧౭౭౮) ౫౬౧౨. "ఆదిత్యవర్ణమ్" ఇతి శ్రుతిః పురుషవిషయా,

౫౬౧౩. అతః, (పురుషోత్తమ) శబ్దః. [10]

౫౬౧౪. సపవ బ్రహ్మేతి దర్శయితుం (పరబ్రహ్మ) శబ్దః.

౫౬౧౫. విశేషవాచీ (నారాయణ) శబ్దః.

౫౬౧౬. యథా, జ్ఞానాదికల్యాణగుణాః ప్రామాణికత్వాదభ్యుపగమ్యన్తే,

౫౬౧౭. తథా, రూపమపి ప్రామాణికత్వాదఙ్గీకార్యమిత్యర్థః. [15]

(౧౭౭౯) ౫౬౧౮. ఏవమ్, "వాక్యకారభాష్యకారగ్రన్థయోః దివ్యరూపసమర్థనమ్, - పత్నీపరిజనాదేరపి ప్రదర్శనార్థమ్ తుల్యన్యాయత్వాత్" ఇత్యభిప్రేత్యాహ (తథా-) ఇతి.

(౧౭౮౦) ౫౬౧౯. కథం తత్రావగతమిత్యత్రాహ (యథా-) ఇతి.

(౧౭౮౧) ౫౬౨౦. "ప్రామాణికత్వాద్గుణాభ్యుపగమవత్ రూపమభ్యుపేతవ్యమితి హ్యుక్తమ్?, - [20]

౫౬౨౧. తర్హి, గుణానపి వయం నాభ్యుపగచ్ఛామః" ఇత్యత్రాహ (ఏతదుక్తం భవతి-) ఇతి.-

౫౬౨౨. "ప్రమాణసిద్ధత్వాద్బ్రహ్మణః స్వరూపమభ్యుపగమ్యతే,

౫౬౨౩. సర్వజ్ఞత్వసర్వశక్తిత్వవిశ్వావభాసకత్వాది సద్గుణాశ్చాపగన్తవ్యాః ప్రామాణికత్వావిశేషాత్,

౫౬౨౪. తథా రూపపరిజనాదిష్వపి" ఇత్యర్థః.

౧॥ యజు-౩-౪-౭-౩౯. ౨॥ పు-సూ-౨౪. ౩॥ కఠ-౨-౨౯. ౪॥ పు-సూ-౨౦. ౫॥ ౬॥

మూ - ౧ - నా - ౧ - ౧౧ - న. ౨ - తత్రైవ - ౧౨ - న. ౩ - తథాహ - ౧.

వ్యా. ౧ - శబ్దవాచ్యస్స ఏవ - ౩ - ౪ - ౫. ౨ - పగన్తవ్యమ్ - ౨. ౩ - హి - ౯ - న.

(౧౭౮౨) యథా, "సత్యంజ్ఞానమనన్తంబ్రహ్మ"[1]ఇతి నిర్దేశాత్, పరమాత్మస్వరూపమ్,సమస్తహేయప్రత్యనీకానన్తైకతానతయాఽపరిచ్ఛేద్యతయాచసకలేతరవిలక్షణమ్;-

(౧౭౮౩.) తథా, "యస్సర్వజ్ఞస్సర్వవిత్"[2]"పరాస్యశక్తిర్వివిధైవశ్రూయతే స్వాభావికీజ్ఞానబలక్రియాచ"[3] "తమేవభాన్తమనుభాతి సర్వంతస్యభాసాసర్వమిదంవిభాతి"[4] ఇత్యాదినిర్దేశాత్,

(౧౭౮౪.) నిరతిశయాసఙ్ఖ్యేయాశ్చగుణాఃసకలేతరవిలక్షణాః-

(౧౭౮౫.) తథా, "ఆదిత్యవర్ణమ్"[5]ఇత్యాదినిర్దేశాత్,రూపపరిజనస్థానాదయశ్చసకలేతరవిలక్షణాః,-స్వాసాధారణాః,- అనిర్దేశ్యస్వ [10] రూపస్వభావాఃఇతి.

(౧౭౮౬.) వేదాః ప్రమాణఞ్చేత్,

(౧౭౮౫) ౫౬౨౫. (సకలేతరవిలక్షణాః)ఇత్యనేన ప్రకృతిప్రాకృతవైలక్షణ్యమ్.

౫౬౨౬. ప్రాకృతేషుపదార్థేషుచతుర్ముఖాదీనామప్యభిమానోఽస్తీతితద్వ్యావృత్త్యర్థమ్ (స్వాసాధారణాః) ఇత్యుక్తమ్. [15]

౫౬౨౭. ఇయత్తారాహిత్యమ్,ఔజ్జ్వల్యాదిగుణోత్కర్షశ్చ(అనిర్దేశ్య-) ఇత్యాదిపదేనోక్తమ్.

౫౬౨౮. తత్రాయమపిచోద్యపరిహారఃఅర్థాత్సిద్ధః:- [20]

౫౬౨౯. "రూపస్యభోగ్యతమత్వే స్వరూపస్యనిరతిశయభోగ్యత్వవైకల్యంస్యాత్"ఇతిచేన్న:-

౫౬౩౦. "స్వరూపస్యభోగ్యతమత్వమ్, స్వసమ్బన్ధినోఽపిభోగ్యతమత్వావహమితి,- స్వరూపభోగ్యత్వపూర్తిరేవ"ఇతి.

(౧౭౮౬) ౫౬౩౧. అర్థవాదాదేస్స్వార్థేతాత్పర్యాభావాత్ బ్రహ్మ[25] స్వరూపమపినాభ్యుపగతమితిపూర్వమీమాంసకశఙ్కాయామాహ(వేదాఃప్రమాణఞ్చేత్-) ఇతి.

౧॥ తై - ఆ - ౧ - ౧. ౨॥ ము - ఉ - ౨ - ౨ - ౭. ౩॥ శ్వే - ఉ - ౬. ౪॥ క - ఉ - ౨ - ౫ - ౧౫. ౫॥ పు - సూ - ౨౦.

మూ - ౧ - కాకారతయా - ౧౧. కానవధికానన్దైక - ౧౨.

(౧౭౮౭.) విధ్యర్థవాదమన్త్రగతంసర్వం అపూర్వమ విరుద్ధమర్థజాతం యథావస్థితమేవబోధయన్తి.

(౧౭౮౮.) ప్రామాణ్యఞ్చ వేదానామ్,[1] "ఔత్పత్తికస్తుశబ్దస్యార్థేన సమ్బన్ధః"[౧] ఇత్యుక్తమ్; [5]

(౧౭౮౯.) యథా, అగ్నిజలాదీనాంఔష్ణ్యాదిశక్తియోగస్స్వాభావికః;

(౧౭౯౦.) యథాచ,చక్షురాదీనామిన్ద్రియాణాంబుద్ధివిశేషజననశక్తిః స్వాభావికీ;

(౧౭౯౧.) తథా,శబ్దస్యాపిబోధకత్వశక్తిస్స్వాభావికీ.

(౧౭౯౨.) నచ, "హస్తచేష్టాదివత్ సఙ్కేతమూలంశబ్దస్యబోధకత్వ మ్"ఇతివక్తుంశక్యమ్,- [10]

(౧౭౯౩.) అనాద్యనుసన్ధానావిచ్ఛేదేపిసఙ్కేతయితృపురుషాజ్ఞానాత్ యాని సఙ్కేతమూలాని,తానిసర్వాణిసాక్షాద్వాపరంపరయావాజ్ఞాయన్తే.

(౧౭౮౭) ౫౬౩౨. (అపూర్వావిరుద్ధ) శబ్దాభ్యాంసాధకబాధకాభావో[15] భిప్రేతః.

(౧౭౮౮) ౫౬౩౩. (ప్రామాణ్యఞ్చ -) ఇతి.-*చోదనాసూత్రేఅవధారణద్వయమస్తి "చోదనైవప్రమాణమ్,ప్రమాణమేవచోదనా"ఇతి;-

౫౬౩౪. ప్రథమావధారణం*ప్రత్యక్షసూత్రేఉపపాదితమ్; [20]

౫౬౩౫. ద్వితీయావధారణమౌత్పత్తికసూత్రప్రతిపాద్యమిత్యర్థః.

౫౬౩౬. ("ఔత్పత్తికః")- సత్తాప్రయుక్తః,నిత్య ఇత్యర్థః.

(౧౭౮౯) ౫౬౩౭. స్వాభావికత్వంవివృణోతి (యథా-)ఇతి.-స్పష్టమ్.

(౧౭౯౦) ౫౬౩౮. " బోధవ్యతిరిక్తకార్యకరత్వశక్తిస్స్వాభావికీ, [25]

౫౬౩౯. బోధకార్యకరత్వస్తునస్వాభావికమ్" ఇతివిభాగమాశఙ్క్యతత్పరిహారాయాహ(యథాచ-)ఇతి.

(౧౭౯౩) ౫౬౪౦. హస్తచేష్టాదివత్ బోధకత్వాచ్ఛబ్దస్య సఙ్కేతితత్వం స్యాదిత్యత్రాహ (అనాది-)ఇతి.-

---

౧॥ మీ - సూ - ౧ -౧- ౫. * మీ-సూ-౧-౧-౨. * మీ-సూ-౧-౧-౪.

మూ - ౧ - ఔత్పత్తికంఔత్పత్తికస్తు - ౧౨. ౨ - యుక్తమ్ - ౧ - ౧౧ - ౧౨.

(౧౭౯౪.) నచ దేవదత్తాదిశబ్దవత్ కల్పయితుంయుక్తమ్,-
(౧౭౯౫.) తేషుచసాక్షాద్వాపరంపరయావాసఙ్కేతోజ్ఞాయతే;
(౧౭౯౬.) గవాదిశబ్దానాన్తు అనాద్యనుసన్ధానావిచ్ఛేదేపిసఙ్కే[1]తాజ్ఞానాదేవబోధకత్వశక్తిస్స్వాభావికీ;- [5]
(౧౭౯౭.) అతః, అగ్న్యాదీనాంఔష్ణ్యాదిశక్తివత్, ఇన్ద్రియాణాంబోధకత్వశక్తివచ్చ,శబ్దస్యాపిబోధకత్వశక్తి[2]రాశ్రయణీయా.
(౧౭౯౮.) ననుచ,ఇన్ద్రియవత్ శబ్దస్యాపిబోధకత్వంస్వాభావి[3]కమ్;-
(౧౭౯౯.) సమ్బన్ధగ్రహణంబోధకత్వాయకిమిత్యపేక్ష్యతే;-
(౧౮౦౦.) [4]లిఙ్గవత్ ఇత్యుచ్యతే;- [10]
(౧౮౦౧.)యథా,జ్ఞాతసంబన్ధనియమంధూమాది,అగ్న్యాదివిజ్ఞానజనకమ్;
(౧౮౦౨.) తథా, జ్ఞాతసంబన్ధనియమశ్శబ్దోప్యర్థవిశేషబుద్ధిజనకః.
(౧౮౦౩.) ఏవన్తర్హి, శబ్దోప్యర్థ విశేషస్య లిఙ్గమితి అనుమాన మేవ స్యాత్ ;-
(౧౮౦౪.) నైవమ్:- శబ్దార్థయోఃసంబన్ధః బోధ్యబోధకభావఏవ; [15]
(౧౮౦౫.) ధూమాదీనాన్తుసమ్బన్ధాన్తరమితి తస్యసమ్బన్ధస్య జ్ఞానద్వారేణబుద్ధిజనకత్వమ్ ఇతివిశేషః.

౫౬౪౧. అనుసన్ధానవిచ్ఛేదాత్సఙ్కేతయితృ పురుషాజ్ఞానమితిశఙ్కా పరిహారార్థమ్,(అనాద్యనుసన్ధానావిచ్ఛేదేపి-) ఇత్యుక్తమ్. [20]

౫౬౪౨. “ (సఙ్కేతయితృపురుష)జ్ఞానంసఙ్కేతమూలత్వేప్రయోజకమ్, నబోధకత్వే”ఇత్యర్థః.

(౧౭౯౪) ౫౬౪౩. ఏవమ్,బోధకత్వాత్ సఙ్కేతమూలత్వమాశఙ్క్య పరిహృతమ్; [పరిహరతి (నచ-) ఇతి.

౫౬౪౪.శబ్దత్వాత్ దేవద[1]త్తాదిశబ్దవత్సాఙ్కేతికత్వమాశఙ్క్య

౫౬౪౫. అత్రశఙ్కాముఖభేదఏవపరిహారస్తుల్యః.

(౧౭౯౭) ౫౬౪౬. (అతః)ఇత్యాది,-స్పష్టమ్.

మూ - ౧ - తయిత్రజ్ఞానాత్ - ౧౨. ౨ - రవశ్యాశ్రయ - ౧. రేవాశ్రయ - ౧౧. ౩ - కశ్చేత్ - ౧౧. ౪ - లిఙ్గాదివత్ - ౧౧. ఇతిచేదుచ్యతే - ౧. ౫ - కఏవ - ౧౧.

వ్యా - ౧ - ఆది - ౩ - న. శబ్ద - ౧ - ౨ - న.

(౧౮౦౬) ఏవంగృహీతసమ్బన్ధస్యబోధకత్వదర్శనాత్ అనుసన్ధానావిచ్ఛేదేపిసఙ్కేతాజ్ఞానాత్ బోధకత్వశక్తిరేవేతినిశ్చీయతే;

(౧౮౦౭.) ఏవంబోధకానాంపద సఙ్ఘాతానామ్ సంసర్గవిశేషబోధకత్వేన, వాక్యశబ్దాభిధేయానా ముచ్చారణక్రమోయత్ర పురుష [5] బుద్ధిపూర్వకః,తేపౌరుషేయాఃశబ్దాఃఇత్యుచ్యన్తే;-

(౧౮౦౮.) యత్రతు, ఉచ్చారణక్రమఃపూర్వపూర్వోచ్చారణక్రమజనితసంస్కారపూర్వకఃసర్వదాఅపౌరుషేయాస్తేచ వేదాఇత్యుచ్యన్తే;

(౧౮౦౯.) ఏతదేవవేదానామపౌరుషేయత్వంనిత్యత్వఞ్చ,-

(౧౮౦౬) ౫౬౪౭. "బోధకత్వంస్వాభావికఞ్చేత్, వ్యుత్పత్తిగ్రహణ[10] సాపేక్షత్వమయుక్తమ్;-

౫౬౪౮. అతస్సాఙ్కేతికమ్"ఇతిశఙ్కాయామాహ (గృహీతసమ్బన్ధస్య-)ఇతి.-

౫౬౪౯. సమ్బన్ధగ్రహణమపిసామగ్ర్యన్తర్భూతమ్;

౫౬౫౦. యథా,చక్షురాదేరాలోకాద్యపేక్షత్వమ్, నబో [15] ధకత్వశక్తివిరోధి;

౫౬౫౧. తస్మాత్, స్వాభావికీబోధకత్వశక్తిరిత్యర్థః.

౫౬౫౨. " సమ్బన్ధగ్రహణసాపేక్షత్వాత్ శబ్దోపిలిఙ్గంస్యాత్" ఇతిచేన్న;-

౫౬౫౩. జన్యజనకభావసమ్బన్ధాన్తరజ్ఞానసాపేక్షంలిఙ్గమ్; [20]

౫౬౫౪. శబ్దార్థయోఃబోధ్యబోధకభావసమ్బన్ధఏవజ్ఞాతవ్యఇతి లిఙ్గశబ్దయోర్భేదః.

(౧౮౦౭) ౫౬౫౫. సర్వశబ్దానాంబోధకత్వ శక్తిస్స్వాభావికీచేత్,

౫౬౫౬. లౌకిక1వైదికవిభాగఃకథమిత్యతాఽఽహ(ఏవమ్.) ఇతి.

(౧౮౦౯) ౫౬౫౭. "స్మృతిపూర్వకత్వేపి,ఉచ్చారణస్యపురుషాధీన [25] త్వాత్కథం వేదస్యాపౌరుషేయ2త్వమ్"ఇత్యతాఽఽహ (ఏతదేవ-)ఇతి.-

---

మూ - ౧ - స్యాపి - ౨. ౨ - థనేన - ౧౦ - ౧౧. ౩ - ఇతి - ౪ - ౫న.

వ్యా - ౧ - వైదికాదివిభాగః - ౪ - ౫. ౨ - త్వంస్యాదిత్యత్రాహ - ౩.

(౧౪౧౦.) యత్, పూర్వపూర్వోచ్చారణక్రమజనితసంస్కారేణ తమేవక్రమవిశేషం స్మృత్వా తేనైవక్రమేణోచ్చార్య[1]మాణత్వమ్.

(౧౪౧౧.) తేచ, ఆనుపూర్వీవిశేషేణసంస్థితాః అక్షరరాశయో వేదాః ఋగ్యజుస్సామాథర్వభేదభిన్నాః అనన్తశాఖాః వర్తన్తే; [5]

(౧౪౧౨.) తేచ, విధ్యర్థవాదమన్త్ర[2]రూపాః వేదాః, పరబ్రహ్మభూతనారాయణస్వరూపమ్, తదారాధనప్రకారమ్, ఆరా[3]ధితాత్ఫలవిశేషఞ్చబోధయన్తి.

౫౬౫౮. (అపౌరుషేయత్వమ్),- పురుషబుద్ధిమూలత్వాభావః

౫౬౫౯. (నిత్యత్వమ్), సర్వకాలసమ్బన్ధిత్వమ్. [10]

(౧౪౧౦) ౫౬౬౦. "పదనిత్యత్వమ్, వర్ణనిత్యత్వంవా, నాపౌరుషేయత్వప్రయోజకమ్,

౫౬౬౧. తథాసతి, కాళిదాసాదిగ్రన్థానా[1]మప్యపౌరుషేయత్వప్రసఙ్గాత్;

౫౬౬౨. తస్మాత్, అనాద్యానుపూర్వీవిశేషవిశిష్టత్వేనపశ్చాదపి (ఉచ్చార్యమాణత్వమ్), (అపౌరుషేయత్వమ్నిత్యత్వఞ్చ)" ఇత్యర్థః.

(౧౪౧౧) ౫౬౬౩. తర్హి, ఉపబృంహణాపేక్షా కథమిత్యత్రాహ (తేచ-) ఇతి.-

౫౬౬౪. అనన్త్యేనదుర్గ్రహత్వాదుపబృంహణాపేక్షా, [20] నత్వనిత్యతయేత్యర్థః.

౫౬౬౫. "నానన్త్యమ్, ఋగ్యజుస్సామా[2]థర్వరూపేణసంఖ్యాతత్వాత్" ఇతిచేన్న;-

౫౬౬౬. ఋగ్యజుస్సామాదికోటిచతుష్టయాన్తర్భావేపి, ఏకైకకోటౌ శాఖాద్వారా ఆనన్త్యమిత్యర్థః. [25]

(౧౪౧౨) ౫౬౬౭. (తేచవిధ్యర్థ-) ఇతి.- "తత్రవిధిభాగ[3]ఏవాపౌరుషేయః, అర్థవాదాదయః పౌరుషేయాః" ఇతివిభాగశ్చేత్;

మూ. ౧ - మాణ - ౧ - ౨ - ౮ - ౫న. ౨ - రూపవేదాః - ౧౨. ౩ - ధనాత్ఫల - ౧.

వ్యా. ౧ - అపి - ౧ - ౨ - న. ౨ - అథర్వణరూపేణ - ౮ - ౯ - ౧౦. ౩ - ఏవ ౯ - ౧౦చ.

(౧౮౧౩.) పరమపురుషవత్, తత్స్వరూప- తదారాధన-తత్ఫలజ్ఞాపక వేదాఖ్యంశబ్దజాతం నిత్యమేవ.

(౧౮౧౪.) వేదానామనన్తత్వాత్, దురవ²గాహత్వాచ్చపరమపురుషనియుక్తాః పరమర్షయఃకల్పేకల్పేనిఖిలజగదుపకారార్థంవేదార్థం[5] స్మృత్వా, [ణానిచచక్రుః.

(౧౮౧౫.) విధ్యర్థవాదమన్త్రమూలాని ధర్మశాస్త్రాణి, ఇతిహాసపురా

౫౬౬౮. అర్థవాదాదీనాంస్వార్థేప్రామాణ్యంనస్యాత్ ;-

౫౬౬౯. నచతథాస్తి;

౫౬౭౦. అతః, అపౌరుషేయతయాప్రమాణత్వావిశేషాదర్థవాదాదయోఽపిస్వార్థప్రతిపాదకాఇతి¹ సర్వార్థసిద్ధి²రిత్యర్థః.

(౧౮౧౩) ౫౬౭౧. "లోకేసిద్ధవస్తుపరశబ్దానామ్ ప్రతిపాద్యాత్పశ్చాత్తనత్వందృష్టమ్;

౫౬౭౨. తస్మాత్,సిద్ధవస్తుపరత్వేవేదానామనాదిత్వహానిః" ఇతితత్రాహ (పరమపురుషవత్-) ఇతి. [15]

౫౬౭౩. ³యథా,జాతివాచిత్వేనవ్రీహ్యాదిశబ్దానామ్,జాతేశ్చనిత్యత్వాత్ ⁴నతేషాంనిత్యత్వహానిరభ్యుపేతా;

౫౬౭౪. ఏవమ్, ప్రతిపాద్యప్రతిపాదకయోరుభయోరప్యనాదిత్వ⁵ముపపన్నమిత్యర్థః.

(౧౮౧౪) ౫౬౭౫. "పూర్వమానన్త్యంప్రపఞ్చితమ్, [20]

౫౬౭౬. తేనఉపబృంహణమపేక్షితమిత్యుక్తమ్;

౫౬౭౭. ఇదానీమ్,(దురవగాహత్వాత్)తదపేక్షితమ్"ఇత్యాహ(వేదానామ్-) ఇతి.-

౫౬౭౮. (దురవగాహత్వ)మ్.- అధీయమానశాఖానామపిదురవబోధార్థత్వమ్. [25]

(౧౮౧౫) ౫౬౭౯. (ధర్మశాస్త్రాణి).- పూర్వభాగోపబృంహణాని.

౫౬౮౦. ఉపనిషదుపబృంహణాని(ఇతిహాసపురాణాని).

మూ. ౧ - జ్ఞానబీజంవేదాఖ్య - ౧,౨. ౨ - గమ్యత్వాచ్చ - ౧.

వ్యా. ౧ - స్వార్థ - ౯ - ౧౦. ౨ - ఇతిభావః - ౩. ౩ - యథావాజాతి - ౯ - ౧౦. ౪ - న - ౧ - ౨న. ౫ - అభ్యుపపన్నమ్ - ౯ - ౧౦. ౬ - అర్థత్వేన - ౯ - ౧౦.

(౧౮౧౬.) లౌకికాశ్చశబ్దాః వేదరాశేరుద్ధృత్యైవ తత్తదర్థవిశేషనామతయా పూర్వవత్ప్రయుక్తాః పారమ్పర్యేణ ప్రయుజ్యన్తే.

(౧౮౧౭.) ననుచ వైదికాఏవ సర్వే వాచకాశ్శబ్దాశ్చేత్, ఛన్దస్యేవమ్ భాషాయామేవమ్ఇతి లక్షణభేదః కథముపపద్యతే;- [5]

(౧౮౧౮.) ఉచ్యతే:- తేషామేవశబ్దానాంతస్యామేవానుపూర్వ్యాం వర్తమానానాంతత్రైవప్రయోగః;

(౧౮౧౯.) అన్యత్ర ప్రయుజ్యమానానా మన్యథేతి నకశ్చిద్దోషః.

(౧౮౨౦.) ఏవమ్,ఇతిహాసపురాణ ధర్మశాస్త్రోపబృంహితసాఙ్గవేదవేద్యః,-

(౧౮౨౧.) పరబ్రహ్మభూతో నారాయణః;- [10]

(౧౮౨౨.) నిఖిలహేయప్రత్యనీకః సకలేతరవిలక్షణః,-

(౧౮౨౩.) ¹అపరిచ్ఛిన్న జ్ఞానాన²న్దైకస్వరూపః,-

(౧౮౧౬) ౫౬౮౧. "వ్యుత్పన్నలౌకికశబ్దస్యవైదికా¹నవబోధకాస్స్యుః" ఇత్యత్రాహ (లౌకికాశ్చ-) ఇతి.-

౫౬౮౨. "" నామరూపఞ్చభూతానాంకృత్యానాఞ్చప్రపఞ్చనమ్- వేదశబ్దేభ్యఏవాదౌదేవాదీనాంచకారసః"ఇత్యాదివచనాత్, వేదశబ్దాఏవ²లోకేపి (ప్రయుజ్యన్తే)ఇతిలౌకికవైదికశబ్దాభేదాదో³్బధకాః"ఇత్యర్థః.

(౧౮౧౭) ౫౬౮౩. లక్షణభేదాచ్ఛబ్దభేదఇతిచోదయతి (ననుచ-) ఇతి.

(౧౮౧౮) ౫౬౮౪. పరిహరతి(ఉచ్యతే)ఇతి.- [20]

౫౬౮౫. ఆనుపూర్వీభేదకృతోలక్షణభేదః,

౫౬౮౬. నతుశబ్దభేదకృతఇ³త్యర్థః.

(౧౮౨౦)-(౧౮౨౭) ౫౬౮౭. ఏతస్మిన్ప్రకరణేవిస్తరేణప్రతిపాదితానామర్థానాం ⁴సంగ్రహత్వాయోక్తార్థజాతంసఙ్గ్రహేణానుక్రమతే (ఏవమ్)ఇత్యాదినా. (౧౭౦౦ - ౧౭౫౪) [25]

(౧౮౨౧) ౫౬౮౮. (పరబ్రహ్మ-నారాయణ) శబ్దౌసామాన్యవిశేషశబ్దౌ.

(౧౮౨౨)-(౧౮౨౪) ౫౬౮౯. (నిఖిలహేయ-)ఇత్యాదినా,ఉభయలిఙ్గత్వముక్తమ్,

౧॥ వి - పు - ౧ - ౫ - ౬౩.

మూ - ౧ - అపరిచ్ఛిన్నానన్దస్వభావః - ౧ - ౧౭. ౨ - ఏక - ౧౧ - న.

వ్యా - ౧ - అనవబోధ - ౪ - ౫. ౨ - లౌకికైః ప్రయు - ౯ - ౧౦. ౩ - అర్థ - ౯ - న.

(१७-१४.) స్వాభావికానవధికాతిశయాసంఖ్యేయకల్యాణగుణగణాకరః,-
(१७-१५.) స్వసఙ్కల్పానువిధాయి స్వరూప స్థితి ప్రవృత్తి భేదచిదచిద్వస్తుజాతః,-
(१७-१६.) అపరిచ్ఛేద్య స్వరూప స్వభావా ఽనన్త మహావిభూతిః,- [5]
(१७-१७.) నానావిధానన్త చేతనాచేతనాత్మక ప్రపఞ్చలీలోపకరణ ఇతి ప్రతిపాదితమ్.-
(१७-१८.) “సర్వం ఖల్విదం బ్రహ్మ”[1] “ఐతదాత్మ్యమిదం సర్వమ్ ... తత్త్వమసి శ్వేతకేతో”[2] “ఏనమేకే వదన్త్యగ్నిం మరుతోఽన్యే ప్రజాపతిమ్। ఇన్ద్రమేకే పరే ప్రాణం అపరే బ్రహ్మ శాశ్వతమ్”[3] “జ్యోతీంషి శుక్రాణి చ యాని లోకే త్రయో లోకా లోకపాలాస్త్రయీ చ। త్రయోఽగ్నయశ్చాహుతయశ్చ పఞ్చ సర్వే దేవా దేవకీపుత్ర ఏవ”[4],-

---

(१७-१५) ५६९०. విభూతిమత్త్వమాహ (స్వసఙ్కల్ప-) ఇతి.
(१७-१६) ५६९१. నిత్యవిభూతిమత్త్వమాహ (అపరిచ్ఛేద్య-) ఇతి.- [15]
५६९२. (అపరిచ్ఛేద్యస్వరూపస్వభావ) శబ్దేన, ఇయత్తారాహిత్యమ్, ఔజ్జ్వల్యాదిగుణోత్కర్షశ్చ వివక్షితః.
५६९३. (అనన్త) శబ్దేన నిత్యత్వం వివక్షితమ్;
५६९४. తద్గతపదార్థానన్త్యం వా.
५६९५. (మహావిభూతిః) ఇతి- భోగ్యవిభూతిరుచ్యతే, [20]
“శుద్ధే మహావిభూత్యాఖ్యే”[5] ఇతి వచనాత్.
(१७-१७) ५६९६. లీలావిభూతిమత్త్వమాహ (నానావిధ-) ఇతి.
५६९७. ఏవమ్, సర్వవిలక్షణత్వముక్తమ్.
(१७-१८) ५६९८. తర్హి కథమైక్యశ్రుతిరిత్యత్రాహ (సర్వం ఖలు-) ఇతి.

१॥ ఛా - ఉ - ३ - १४ - १. २॥ ఛా-ఉ - ६ - ८ - ७. ३॥ మ-స్మృ - १२ - १२३. ४॥ ५॥ వి - పు - ६ - ५ - ७२.

మూ-१-గ్రం - ४ -८- న. २ - ఇన్ద్రమేకే పరం బ్రహ్మ శాశ్వతం పరమేశ్వరమ్ -१.

వ్యా - १ - భోగవిభూతి - ९ - १०.

(౧౮-౨౯.) "త్వం యజ్ఞస్త్వం వషట్కారస్త్వమోఙ్కారః పరన్తపః"[౧] "ఋతధామా వసుః పూర్వః వసూనాం త్వం ప్రజాపతిః"[౨] "జగత్సర్వం శరీరన్తే స్థైర్యం తే వసుధాతలమ్। అగ్నిః కోపః ప్రసాదస్తే సోమః శ్రీవత్సలక్షణః"[౩] "జ్యోతీంషి విష్ణుర్భువనాని విష్ణుః వనాని విష్ణుర్గిరయో దిశశ్చ। నద్యస్సముద్రాశ్చ స ఏవ సర్వం యదస్తి యన్నాస్తి చ విప్రవర్య"[౪] ఇత్యాది సామానాధికరణ్యప్రయోగేషు సర్వైః శబ్దైః సర్వశరీరతయా సర్వప్రకారం బ్రహ్మైవాభిధీయత ఇతి చోక్తమ్.

(౧౮-౩౦.) సత్యసఙ్కల్పం పరం బ్రహ్మ స్వయమేవ,- [10]

(౧౮-౩౧.) బహుప్రకారం స్యామితి సఙ్కల్ప్య,

(౧౮-౩౨.) అచిత్సమష్టిరూప మహాభూత సూక్ష్మం వస్తు,-

(౧౮-౨౯) ౫౬౯౯. "త్వం యజ్ఞః"[౧] ఇత్యాదిశ్లోకానన్తరభావిత్వాత్ "జగత్సర్వం శరీరన్తే"[౩] ఇతి శ్లోక ఉదాహృతః;

౫౭౦౦. అనేన, సామానాధికరణ్యస్యార్థస్స్పష్టో భవతి. [15]

(౧౮-౩౦) ౫౭౦౧. "కారణావస్థాయామేకత్వావధారణాత్, శరీరాత్మభావస్తదానీం నోపపద్యత ఇతి, స్వరూపైక్యనిబన్ధనమేవ సామానాధికరణ్యమ్" ఇత్యత్రాహ (సత్యసఙ్కల్పమ్-) ఇతి.- [కాదిభాగ్భవతి?;

౫౭౦౨. నహి, (సత్యసఙ్కల్పమ్) బ్రహ్మస్వరూపమేవ స్వర్గనర

౫౭౦౩. [౧]అతో విలక్షణమేవ బ్రహ్మేతి (సత్యసఙ్కల్ప) శబ్దాభిప్రాయః.

(౧౮-౩౧) ౫౭౦౪. (బహుప్రకారం స్యామ్-) ఇత్యనేన, "బహు స్యామ్"[౫] ఇత్యేతద్వ్యాఖ్యాతమ్.

(౧౮-౩౨) ౫౭౦౫. (అచిత్సమష్టిరూపమహాభూతసూక్ష్మమ్-) ఇతి.- [25]

౫౭౦౬. మహదాద్యపేక్షయా ప్రకృతిః (సమష్టిః); సైవ (మహాభూతసూక్ష్మమ్) ఇతి, వ్యాఖ్యానవ్యాఖ్యేయ[౨]భావః.

౧॥ రా-యు-౧౨౦-౨౦. ౨॥ రా-యు-౧౨౦-౭. ౩॥ రా-యు-౧౨౦-౨౬.
౪॥ వి-పు-౨-౧౨-౩౮. ౫॥ ఛా-ఉ-౬-౨-౩.

వ్యా - ౧ - అతోభయవిలక్షణ - ౯ - ౧౦. ౨ - మితిభావః - ౯ - ౧౦.

(౧౮౩౩.) భోక్తృవర్గసమూహాఞ్చ,-
(౧౮౩౪.) స్వస్మిన్ ప్రలీనం స్వయమేవ విభజ్య,
(౧౮౩౫.) తస్మాత్ భూతసూక్ష్మాద్వస్తునః మహాభూతాని సృష్ట్వా,
(౧౮౩౬.) తేషుచ భోక్తృవర్గ మాత్మతయా ప్రవేశ్య, [5]
(౧౮౩౭.) తైఃచిదధిష్ఠితై ర్మహాభూతైః,-
(౧౮౩౮.) అన్యోన్యసంసృష్టైః,-
(౧౮౩౯.) కృత్స్నం జగద్విధాయ,

(౧౮౩౩) ౫౭౦౭. (భోక్తృవర్గసమూహఞ్చ-) ఇతి.-అనేన‚‚యతఃప్రధానపురుషౌ''౧ఇత్యత్ర [పురుష] శబ్దోవ్యాఖ్యాతః; [10]
౫౭౦౮.[పురుష]శబ్దఃనైకజీవపరః,అపితుజీవసమష్టిపరఇత్యర్థః
(౧౮౩౪) ౫౭౦౯. (స్వస్మిన్ప్రలీనంస్వయమేవవిభజ్య-)ఇతి.- ఏకీభూతమవ్యక్తావస్థంవ్యక్తంకృత్వేత్యర్థః.
(౧౮౩౫) ౫౭౧౦. (తస్మాద్-) ఇతి-
౫౭౧౧. (సృష్ట్వా-)ఇతి,-సమష్టి౨తత్త్వసృష్టిరుక్తా. [15]
(౧౮౩౬) ౫౭౧౨. జీవానామచిత్సంసర్గస్యానాదిత్వాత్తద్వ్యావృత్త్యర్థమ్ (ఆత్మతయా-) ఇత్యుక్తమ్.-
౫౭౧౩. వ్యష్టిదేహాభిమానితయా (ప్రవేశ్య) ఇత్యర్థః.
(౧౮౩౭) ౫౭౧౪. వ్యష్టిసృష్టిరుచ్యతే (తైః) ఇతి.
౫౭౧౫. (చిదధిష్ఠితైః),-చిత్సంసృష్టైరిత్యర్థః. [20]

౫౭౧౬. ‚‚పురుషాధిష్ఠితత్వాచ్చావ్యక్తానుగ్రహేణచ - మహదాదయోవిశేషాన్తాహ్యణ్డముత్పాదయన్తితే'' ౨ ఇత్యత్ర[పురుషాధిష్ఠిత] శబ్దస్యచిత్సంసృష్టతాపరత్వజ్ఞాపనాయ(చిదధిష్ఠితైః) ఇత్యుక్తమ్.
(౧౮౩౮) ౫౭౧౭. (అన్యోన్యసంసృష్టైః)-ఇతిపఞ్చీకరణంవివక్షితమ్.[25]
(౧౮౩౯) ౫౭౧౮. (కృత్స్నంజగత్-) ఇతి.-౩ బ్రహ్మాణ్డతదన్తర్గతభోగ్యభోగోపకరణభోగస్థానదేవమనుష్యాదివ్యష్టి జాతముచ్యతే.

౧॥ వి - పు - ౧ - ౧౭ - ౩౦. ౨॥ వి - పు - ౧ - ౨ - ౫౪.

వ్యా - ౧ - వ్యక్తమ్ - ౧ - ౪ - ౫ - న. ౨ - తత్త్వ - ౯ - ౧౦ - న. ౩ - బ్రహ్మాణ్డాన్తర్గత - ౧ - ౨.

(౧౮౪౦.) స్వయమపి సర్వస్యాత్మతయా ప్రవిశ్య,
(౧౮౪౧.) పరమాత్మత్వేనావస్థితం సర్వశరీరం బహుప్రకార మవతిష్ఠతే.
(౧౮౪౨.) యదిదంమహాభూతసూక్ష్మంవస్తు తదేవ ప్రకృతిశబ్దేనాభిధీయతే.
(౧౮౪౩.) భోక్తృవర్గసమూహఏవ పురుషశబ్దేనోచ్యతే. [5]
(౧౮౪౪.) తౌచ ప్రకృతి పురుషౌ పరమాత్మశరీరతయా పరమాత్మప్రకార
భూతౌ;తత్ప్రకారః పరమాత్మైవ ప్రకృతి పురుష శబ్దాభిధేయః.
(౧౮౪౫.) "సోకామయత - బహుస్యాంప్రజాయేయేతి ...
తత్సృష్ట్వా - తదేవానుప్రావిశత్ -తదనుప్రవిశ్య-
సచ్చత్యచ్చాభవత్-నిరుక్తఞ్చానిరుక్తఞ్చ-నిలయనఞ్చా ని [10]
లయనఞ్చ - విజ్ఞానఞ్చా విజ్ఞానఞ్చ - సత్యఞ్చానృతఞ్చ సత్య
మభవత్"[౧] ఇతి పూర్వోక్తంసర్వంఅనయైవశ్రుత్యావ్యక్తమ్.

(౧౮౪౦) ౫౭౧౯. (ప్రవిశ్య-) ఇతి- తదవస్థచిదచిన్నియన్తృతయాఽవ
స్థానముచ్యతే.
౫౭౨౦. (ప్రవేశ్య . . . ప్రవిశ్య)ఇతిపదాభ్యామ్,జీవప్రవేశస్య
పరాధీనత్వమ్, పరమాత్మప్రవేశస్య స్వేచ్ఛాకృతత్వ
ఞ్చదర్శితమ్. (౧౮౩౮)
౫౭౨౧. తత్ర (ప్రవేశ్య...విధాయ ...ప్రవిశ్య) ఇతిల్యబన్త
పదానాంనపౌర్వాపర్యవివక్షా,- (౧౮౩౯)
౫౭౨౨. అపితుకార్యభేదమాత్రవివక్షైవ. [20]
(౧౮౪౧) ౫౭౨౩. "తస్యత్వష్టావిదధద్రూపమేతి"[౨]ఇత్యాదిశ్రుత్యవిరో
ధాత్ (పరమాత్మత్వేనావస్థితమ్-) ఇతి.-
౫౭౨౪. అప్రచ్యుతస్వరూపమ్ (అవస్థితమ్) ఇత్యర్థః.
(౧౮౪౨) ౫౭౨౫. పూర్వవాక్యేగర్భితమర్థంవివృణోతి(యదిదమ్-)ఇతి.
(౧౮౪౫) ౫౭౨౬. బ్రహ్మణశ్చిదచిద్విలక్షణత్వే, తయోరపిభేదే, బ్రహ్మ
ణస్తదనుప్రవేశకృతతత్తన్నామభాక్త్వేచ, శ్రుతి
మాహ ("సోకామయత"-) ఇతి.
౫౭౨౭. ఏవంసిద్ధవస్తువిషయసఙ్గ్రహఃకృతః.

౧॥ తై - ఆ - ౬ - అ. ౨॥ పు - సూ -

వ్యా - ౧ - ప్రవేశతత్తన్నామ - ౧. - ౨.

(౧౮౪౬.) “బ్రహ్మప్రాప్త్యుపాయశ్చ, శాస్త్రాధిగతతత్త్వజ్ఞానపూర్వక స్వకర్మానుగృహీత భక్తినిష్ఠాసాధ్యానవధికాతిశయ ప్రియవిశదతమప్రత్యక్షతాపన్నానుధ్యానరూపపరభక్తిరేవ” ఇత్యుక్తమ్.

(౧౮౪౭.) భక్తిశబ్దశ్చ ప్రీతివిశేషే వర్తతే. [5]

(౧౮౪౮.) ప్రీతిశ్చ జ్ఞానవిశేష ఏవ.

(౧౮౪౯.) నను చ, “సుఖం ప్రీతిరిత్యనర్థాన్తరమ్, సుఖఞ్చ జ్ఞానవిశేషసాధ్యం పదార్థాన్తరమ్”[1] ఇతి లౌకికాః;-

(౧౮౫౦.) నైవమ్:- యేన జ్ఞానవిశేషేణ తత్ సాధ్యమిత్యుచ్యతే, స ఏవ జ్ఞానవి[2]శేషస్సుఖమ్. [10]

(౧౮౫౧.) ఏతదుక్తం భవతి:-

(౧౮౫౨.) “విషయజ్ఞానాని సుఖదుఃఖమధ్యస్థ సాధారణాని,-

(౧౮౫౩.) తాని చ విషయాధీనవిశేషాణి తథా భవన్తి;

(౧౮౪౬) ౫౭౨౮. అథ, ఉపాయవిషయం వక్తవ్యమాహ (బ్రహ్మ-) ఇతి-

౫౭౨౯. (భక్తినిష్ఠా).- భక్తియోగాభ్యాసః, తేన (సాధ్యా) (పరభక్తిః)[1] ప్రాప్తిపూర్వావస్థా.

(౧౮౪౭) ౫౭౩౦. తర్హి, జ్ఞానస్య కథం మోక్షోపాయత్వమిత్యత్రాహ (భక్తిశబ్దశ్చ-) ఇతి.

౫౭౩౧. (ప్రీతివిశేష) శబ్దేన, స్వామిని భృత్య[2]స్యానురాగో వివక్షితః. [20]

(౧౮౪౮) ౫౭౩౨. తతః కిమిత్యత్రాహ (ప్రీతిశ్చ-) ఇతి.

(౧౮౪౯) ౫౭౩౩. అత్ర వైశేషికమతేన చోదయతి (నను చ) ఇతి.

(౧౮౫౦) ౫౭౩౪. పరిహరతి (నైవమ్-) ఇతి.

(౧౮౫౧) ౫౭౩౫. వ్యాహతమిదం జ్ఞానసాధ్యం సుఖం జ్ఞానమేవేతి,-

౫౭౩౬. నహి దణ్డచక్రాదిరేవ ఘటః? ఇత్యత్రాహ (ఏతదుక్తం భవతి-) ఇతి. [25]

(౧౮౫౨) ౫౭౩౭. (సుఖదుఃఖమధ్య[3]స్థ) శబ్దాః, అనుకూలప్రతికూలా[4]నుభయరూపవిషయవాచినః,- తేషాం (సాధారణాని) ఇత్యర్థః.

(౧౮౫౩) ౫౭౩౮. (తథాభవన్తి).- సుఖం దుఃఖమనుభయఞ్చ (భవన్తి) ఇత్యర్థః.

మూ - ౧ - ఇతిహి లౌకికాః - ౨-౧౦. ౨- విశేష ఏవ సుఖమ్ - ౧౧.

వ్యా. ౧ - ప్రాప్తేః పూర్వా - ౯ - ౧౦. ౨ - స్య - ౪ - గన. ౩ - స్థసాధారణానీతి సుఖదుఃఖమధ్యస్థశబ్దాః - ౩. ౪ - అనుభవరూప - ౩.

(౧౮౫౪·) యేనచవిషయవిశేషేణవిశేషితం జ్ఞానం సుఖ1స్య జనకమిత్యభిమతమ్,తద్విష2యజ్ఞానమేవసుఖమ్,

(౧౮౫౫.) తదతిరేకిపదార్థాన్తరంనోపలభ్యతే,

(౧౮౫౬.) తేనైవ3సుఖిత్వవ్యవహారోపపత్తేశ్చ, [5]

(౧౮౫౭·) ఏవంవిధసుఖరూపజ్ఞానస్యవిశేషకత్వమ్,

(౧౮౫౮·) బ్రహ్మవ్యతిరిక్తస్యవస్తునస్సాతిశయమస్థిరఞ్చ;

(౧౮౫౯·) బ్రహ్మణస్త్వనవధికాతిశయంస్థిరఞ్చఇతి;-

(౧౮౬౦.) "ఆనన్దోబ్రహ్మ" ౧ఇ4త్యుచ్యతే.

(౧౮౫౪) ౫౭౩౯. 1జ్ఞానమేవసుఖంస్యాదిత్యత్రాహ (యేన-) ఇతి·- [10]

౫౭౪౦· జ్ఞానంసుఖజనకఞ్చేత్ ,ఘటజ్ఞానమపిసుఖజనకంస్యాత్ ;-

౫౭౪౧· నైవమ్:-

౫౭౪౨· స్రక్చన్దనాదివిషయవిశేష జ్ఞానంసుఖజనకమితిచేత్ ;-

౫౭౪౩. స్రక్చన్దనాదివిషయజ్ఞానమేవసుఖమితినదోషఇత్యర్థః.

(౧౮౫౫) ౫౭౪౪."జ్ఞానాతిరేకిసుఖం కిందృష్టమ్?,ఉతకల్ప్యమ్?" [15]

ఇతి వికల్ప్యదూషణమాహ (తదతిరేకి-)ఇతి.-

౫౭౪౫· పదార్థాన్తరానుపలబ్ధేరిత్యర్థః·

(౧౮౫౬) ౫౭౪౬· ద్వితీయం శిరోదూషయతి (తేనైవ-)ఇతి.-

౫౭౪౭. (తేనైవ).- విషయ2విశేషితజ్ఞానేనైవేత్యర్థః.

(౧౮౫౭) ౫౭౪౮."తతఃకింప్రస్తుతోపాసనస్యానవధికాతిశయప్రీతిరూపత్వే?"ఇత్యత్రాహ (ఏవంవిధ-) ఇతి·- [20]

(౧౮౫౮) ౫౭౪౯·(బ్రహ్మవ్యతిరిక్తస్యవస్తునః) (ఏవంవిధసుఖరూపజ్ఞానవిశేషకత్వమ్),అనుకూలత్వమ్, (అల్పమస్థిరఞ్చ);

(౧౮౫౯) ౫౭౫౦. (బ్రహ్మణస్త్వనవధికాతిశయంస్థిరఞ్చ)అనుకూలత్వమిత్యర్థః. [25]

(౧౮౬౦) ౫౭౫౧· తత్రశ్రుతిమాహ ("ఆనన్దోబ్రహ్మ") ఇతి.

---

౧ ॥ తై - భృ- ౬.

మూ-౧-స్య-౧-న. ౨- యంజ్ఞాన- ౧.౨.౩- సుఖీతివ్యవ- ౨. సుఖిత్వదుఃఖిత్వవ్యవ- ౧౦. సుఖవ్యవ-౧౧. ౪- ఇతిహ్యుచ్యతే- ౧.

వ్యా - ౧. జ్ఞానత్వేసుఖం-౧. ౨-విశేషవిశేషిత- ౪- ౫.

(౧౮౬౧.) విషయాయత్తత్వాత్ జ్ఞానస్య సుఖరూపతయా బ్రహ్మైవసుఖమ్,
(౧౮౬౨.) తదిదమాహ,"రసో వై సః- రసంహ్యేవాయంలబ్ధ్వానన్దీభవతి"౧ ఇతి;
(౧౮౬౩.) బ్రహ్మైవసుఖమ్ ఇతి, బ్రహ్మలబ్ధ్వా సుఖీభవతీత్యర్థః. [5]
(౧౮౬౪.) పరమపురుషః స్వేనైవస్వయమనవధికాతిశయసుఖస్సన్ పరస్యాపి౨సుఖంభవతి,
(౧౮౬౫.) సుఖరూపత్వావిశేషాత్;

(౧౮౬౧) ౫౭౫౨. నను,[ఆనన్ద]శబ్దస్య సుఖపర్యాయత్వాత్, అనుకూలవిషయజ్ఞానస్యసుఖశబ్దవాచ్యతోపపాదనాచ్చ, [10] "ఆనన్దో బ్రహ్మ"౨ ఇతిబ్రహ్మణఃసుఖత్వవచనమయుక్తమిత్యత్రాహ (విషయ -) ఇతి.-
౫౭౫౩. అయమర్థః:- "ఆత్మానుకూలం సుఖమ్" ఇత్యానుకూల్యంహిసుఖశబ్దప్రవృత్తినిమిత్తమ్౧;
౫౭౫౪. తచ్చ,జ్ఞానస్య విషయానుకూల్యప్రయుక్తమితివిష[15]యస్యస్వతోనుకూలస్యసుఖశబ్దవాచ్యత్వం యుక్తమ్" ఇతి.
(౧౮౬౨) ౫౭౫౫. జ్ఞానానుకూలత్వస్య విషయానుకూల్య ప్రయుక్తత్వే శ్రుతిమాహ (తదిదమ్-) ఇతి.
(౧౮౬౩) ౫౭౫౬. అస్యాంశ్రుతౌ బ్రహ్మణస్సుఖరూపత్వప్రతీతేస్తాం[20] వ్యాచష్టే (బ్రహ్మైవ-) ఇతి.-
౫౭౫౭. తచ్ఛబ్దః కారణతయా ప్రకృత బ్రహ్మపరామర్శీత్యర్థః.
(౧౮౬౪) ౫౭౫౮. అత్రసుఖవాచిశబ్దః కః౧,
౫౭౫౯. యోయస్య సుఖంభవతి తన్నస్వస్యాపిసుఖంభవతి;
౫౭౬౦.ఏవమ్,'పరస్యభోగ్యభూతం బ్రహ్మనస్వభోగ్యమిత్య[25]త్రాహ(పరమపురుషః)ఇతి.
౫౭౬౧. (స్వయమ్).-స్వాత్మా ఇత్యర్థః.
(౧౮౬౫) ౫౭౬౨. (సుఖరూపత్వావిశేషాత్ -) ఇతి.- స్వపరవిభాగరహితమ్, "ఆనన్దో బ్రహ్మ"౨ఇత్యవిశేషేణానన్దత్వైకథనాదిత్యర్థః. [30]

౧ ॥ తై- ఆ-౭-౧. ౨॥ తై - భృ- ౬.

మూ- ౧- సుఖీపర - ౧. ౨- సుఖాయభవతీత్యర్థః - ౧౦.

వ్యా-౧- వర్ణన - ४- ౫. ౨- ప్రవృత్తేఃనిమిత్తం-3. 3- లోకేయో - ౯-౧౦. ४-పరంపరస్య-४-౫. భూత-3-४-౫-న. ౫ - విశేషాదానన్ద-౧.

(౧౮౬౬.) బ్రహ్మయస్యజ్ఞానవిషయోభవతి ససుఖీభవతీత్యర్థః.
(౧౮౬౭.) తదేవంపరస్యబ్రహ్మణఃఅనవధికాతిశయాసఙ్ఖ్యేయకల్యాణగుణాకరస్య నిరవద్యస్య అనన్తమహావిభూతేః,
(౧౮౬౮.) అనవధికాతిశయసౌశీల్యవాత్సల్యసౌన్దర్యజలధేఃసర్వశేషిత్వాత్, ఆత్మనః శేషత్వాత్ ప్రతిసమ్బన్ధితయా అనుసన్ధీయమానమ్,
(౧౮౬౯.) అనవధికాతిశయప్రీతిః విషయంసత్ పరంబ్రహ్మైవపనమాత్మానం ప్రాపయతిఇతి.
(౧౮౭౦.) ననుచ,

(౧౮౬౬) ౫౭౬౩. తస్మిన్ "రసో వై సః-రసం హ్యేవాయంలబ్ధ్వానన్దీభవతి"[1]ఇతిపరంప్రత్యానన్దత్వశ్రవణంకథమిత్యత్రాహ (బ్రహ్మయస్య-) ఇతి.- [10]
౫౭౬౪. "బ్రహ్మ,పరస్యజ్ఞానవిషయశ్చేత్ తస్యసుఖంభవతి;
౫౭౬౫. స్వస్యజ్ఞానవిషయత్వేస్వస్యసుఖంభవతి;
౫౭౬౬. అతః,యస్యజ్ఞానవిషయభూతంబ్రహ్మ,అవిశేషేణతస్యతత్ సుఖమితిజీవస్యాపిసుఖరూపంభవతీతితస్యాశ్శ్రుతేరర్థః"ఇత్యర్థః. [15]
(౧౮౬౭) ౫౭౬౭. ప్రీతిపశేషశబ్దే[2]నాభిప్రేతమర్థంవివృణోతి (తదేవమ్-) ఇతి.
౫౭౬౮. (మహావిభూతేః) ఇత్యన్తేన,పరత్వోపయోగిగుణజాతముక్తమ్. [20]
(౧౮౬౮) ౫౭౬౯. (అనవధిక-) ఇత్యాదినా,సౌలభ్యోపయోగిగుణఉక్తః.
(౧౮౬౯) ౫౭౭౦. (ప్రీతివిషయమ్-) ఇతి.-స్వదాస్యానుసన్ధానగర్భాప్రీతిర్వివక్షితా.
౫౭౭౧. ఏవంవిధప్రీతిరూపజ్ఞానవిషయభూతం(బ్రహ్మ) స్వప్రాప్త్యుపాయభూతమిత్యర్థః. [25]
(౧౮౭౦) ౫౭౭౨. అపురుషార్థ[3]త్వాపాదనముఖేనచోదయతి(ననుచ-)ఇతి.

౧॥ తై - ఆ-౭-౧.

మూ-౧-శేషతా ప్రతి-౧-౨-౧౦- ౧౨. ౨- విషయభూతంసత్- ౧౨. ౩-ఏవ-౧- ౨-౪-౫-న.

వ్యా- ౧ - ఇత్యర్థః - ౪-౫- న. ౨ - అభిమతమర్థం - ౪ - ౫. ౩ - త్వోపపాదన - ౯ - ౧౦.

(౧౮౭౧.) అత్యన్తశేషతైవఆత్మనోనవధికాతిశయంసుఖమిత్యుక్తంభవతి,

(౧౮౭౨.) తదేతత్ సర్వలోకవిరుద్ధమ్;

(౧౮౭౩.) తథాహి:-సర్వేషామేవచేతనానాంస్వాతన్త్ర్యమేవేష్టతమ
దృశ్యతే,పార[1]తన్త్ర్యన్దుఃఖతరమ్;- [5]

(౧౮౭౪.) స్మృతిశ్చ, "సర్వంపరవశందుఃఖంసర్వమాత్మవశంసుఖమ్"౧
తథాచ "సేవాశ్వవృత్తిరాఖ్యాతాతస్మాత్తాంపరివర్జయేత్"౨
ఇతి.

(౧౮౭౫.) తదిదమ్,అనధిగతదేహాతిరిక్తాత్మస్వరూపాణాంశరీరాత్మాభిమా
నవిజృమ్భితమ్; [10]

(౧౮౭౬.) తథాహి:-

(౧౮౭౭.) శరీరంహిమనుష్యత్వాదిజాతిగుణాశ్రయపిణ్డభూతంస్వతన్త్రం
ప్రతీయతే?,తస్మిన్నేవాహమితిసంసారిణాం[4]ప్రతీతిః,

(౧౮౭౮.) ఆత్మాభిమానోయాదృశః,తదనుగుణైవపురుషార్థ[5]ప్రతీతిః;-

(౧౮౭౧) ౫౭౭౩. (అత్యన్త-) ఇత్యాదిస్పష్టమ్. [15]

(౧౮౭౩) ౫౭౭౪. సర్వలోకవిరుద్ధత్వముపపాదయతి (తథాహి-) ఇతి.

(౧౮౭౫) ౫౭౭౫. (తదిదమ్-) ఇత్యాదినాపరిహరతి.

(౧౮౭౬) ౫౭౭౬. దేహా (త్మాభిమానవిజృమ్భిత)త్వముపపాదయతి (త
థాహి-) ఇతి.

(౧౮౭౭)౫౭౭౭. [1]సుఖత్వందుఃఖత్వఞ్చనపారతన్త్ర్యస్వాతన్త్ర్య [20]
ప్రయుక్తే,

౫౭౭౮. అపితు,కర్మకృతదేహాత్మాభిమానప్రయుక్తేఇతి,

౫౭౭౯. సోపాధిక[2]త్వందూషణంవక్ష్యన్, విపరీతాత్మాభిమా
నందర్శయతి (శరీరంహి-)ఇతి.

(౧౮౭౮) ౫౭౮౦. తతఃకిమిత్యత్రాహ(ఆత్మాభిమానః) ఇతి. [25]

౧॥ మ-స్మృ - ४ - ౧౬౦. ౨॥మ-స్మృ-४-౬.

మూ-౧- తన్త్ర్యన్తుదుఃఖ- ౧. ౨-సుఖమితితథాచ-४-౫-౮.

౩ -చ-౨-న. ४- ప్రతిపత్తిః- ౨-४-౫. ౫-ప్రతిపత్తిః-४-౫.

వ్యా-౧. సుఖత్వదుఃఖత్వేచ- ౨-౯-౧౦. ౨- త్వ- ४-౫- న. దూషణ-౩-న.

(౧౮౭.) సింహవ్యాఘ్రవరాహమనుష్యయక్షరక్షఃపిశాచదేవదానవస్త్రీపుంసవ్యవస్థితాత్మాభిమానానాం సుఖానివ్యవస్థితాని,

(౧౮౮.) తానిచ పరస్పరవిరుద్ధాని;-

(౧౮౯.) తస్మాత్,ఆత్మాభిమానానుగుణ పురుషార్థవ్యవస్థయాసర్వం [5] సమాహితమ్.-

(౧౯౦.) ఆత్మస్వరూపన్తుదేవాదిదేహవిలక్షణంజ్ఞానైకాకారమ్, తచ్చపరశేషతైకస్వరూపమ్ యథావస్థితాత్మాభిమానేతదనుగుణైవ పురుషార్థప్రతీతిః

(౧౯౧.) "ఆత్మాజ్ఞానమయోఽమలః"[1]ఇతిస్మృతేఃజ్ఞానైకాకారతాప్ర[10]తిపన్నా;

(౧౯౨.) "పతింవిశ్వస్య"[2] ఇత్యాదిశ్రుతిగణైః పరమాత్మశేషతైకాకారతాచ[2]ప్రతిపాదితా;

---

(౧౮౭) ౫౭౮౧. ఆత్మాభిమానానుగుణపురుషార్థ ప్రతీతావుదాహరణమాహ(సింహవ్యాఘ్ర-) ఇతి. [15]

(౧౮౮)౫౭౮౨. (పరస్పరవిరుద్ధాని-)ఇతి.- "పరస్పరవిరుద్ధేషుసుఖదుఃఖేషుతత్తదసాధారణంప్రయోజకంనభవతివ్యభిచారాత్;

౫౭౮౩. తస్మాత్, అనుయాయిప్రయోజకంవిపరీతాత్మాభిమానరూపమ్"ఇత్యభిప్రాయః

(౧౮౯) ౫౭౮౪. సోపాధికత్వముపసంహరతి(తస్మాత్-) ఇతి.- [20]

౫౭౮౫. "ఆత్మానుకూలంసుఖం ఆత్మప్రతికూలందుఃఖమ్"[3]ఇతి సుఖదుఃఖలక్షణమ్,

౫౭౮౬. తస్మాత్,స్వతన్త్ర[2]తయాత్మాభిమానేప్రతికూలత్వాత్పారతన్త్ర్యందుఃఖంభవతి,

౫౭౮౭. నతుపారతన్త్ర్యాత్"ఇత్యర్థః. [25]

(౧౯౦) ౫౭౮౮. కథం(సమాహిత)మిత్యత్రాహ(ఆత్మస్వరూపన్తు-)ఇతి.

(౧౯౧) ౫౭౮౯. జ్ఞానైకాకారత్వే పరశేషతైకస్వరూపత్వేచప్రమాణమాహ ("ఆత్మాజ్ఞానమయః") ఇతి.

౧॥వి-పు-౬-౭-౨౨. ౨॥ తై - నా-౬-౧౧. ౩॥

మూ-౧-మానినాం-౨. ౨-ప్రతీతా-४-౫-౧౧-౧౨.

వ్యా-౧-జనం-౧-౨. ౨-తయాఽభిమానప్రతి-౧-౨.

(౧౮౮౫.) అతః,సిద్ధః,వ్యాఘ్రాదిశరీరాత్మాభిమానవత్ స్వతన్త్రాభిమానోపి కర్మకృతవిపరీతాత్మజ్ఞానరూపో వేదితవ్యః;

(౧౮౮౫) ౫౯౯౦. (అతః) ఇత్యాదిస్పష్టమ్.

౫౯౯౧. ఏవమ్,సోపాధికత్వంకణ్ఠోక్తమ్. [5]

౫౯౯౨. అనైకాన్త్యఞ్చలోకసిద్ధమిత్యనుక్తమ్.

౫౯౯౩. కేవలముపాయతయాస్వీకృతం,పతిపారతన్త్ర్యమేవాపురుషార్థః;

౫౯౯౪. భోగ్యతమత్వేనస్వీకృతంపతిపారతన్త్ర్యంపురుషార్థఏవలోకేదృశ్యతేఇతి. [10]

౫౯౯౫. కిఞ్చ, కాలాత్యయాపదేశశ్చాభిప్రేతః:-

౫౯౯౬. తథాహి, - భగవత్పారతన్త్ర్యస్యదుఃఖరూపత్వంసాధ్యతే?,కిమితరపారతన్త్ర్యస్య?;

౫౯౯౭. ఇతరస్యచేత్ ,సాధ్యతా;

౫౯౯౮, భగవత్పారతన్త్ర్యస్యదుఃఖ రూపత్వంకేనప్ర [15] మాణేనసాధ్యతే;

౫౯౯౯. నతావత్ప్రత్యక్షాదినా, తదగోచరత్వాత్;

౫౬౦౦. [4]ఆగమతస్తుభగవత్పారతన్త్ర్యం సుఖరూపమేవావగమ్యతేఇతి.-

౫౬౦౧.పారతన్త్ర్యసామ్యాత్ లోకసిద్ధపారతన్త్ర్యం [20] సపక్షీకృత్యదుఃఖరూపత్వం సాధ్యతేచేత్;- [వ్య;

౫౬౦౨. అత్రకిమాగమమభ్యుపగవ్యసాధ్యతే; ఉతానభ్యుపగ

౫౬౦౩. అనభ్యుపగమే, ఆశ్రయాసిద్ధిః;

౫౬౦౪. అభ్యుప[5]గమే, ధర్మిగ్రాహకప్రమాణబాధ[6] ఇత్యభిప్రేతందూషణమ్;- [25]

౫౬౦౫. పరశేషతైకస్వరూపత్వే "పతింవిశ్వస్య" ఇత్యాదిప్రమాణతయాభాష్యకారేణాభిప్రేతమ్.

మూ - ౧ - వ్యాఘ్రవరాహాదిశరీరాత్మా-౧. ఆది- ౨-న. ౨-ఆత్మ-౨-౧౨-న. ౩-ఆత్మ- ౧ - న.

వ్యా-౧-ప్రతి-౩-౪-౫- ౨-ప్రతి-౩-౪-౫. పతి-౯-౧౦-న. ౩-అపదిష్టశ్చ-౯-౧౦. ౪-ఆగమైస్తు-౯-౧౦. ౫-గమ్యతేచేద్ధర్మి-౯-౧౦. ౬ : ఇత్యాదికద్దూషణం-౧-౨.

౧౮౮౬.) అతః,కర్మకృత మేవ¹పరమపురుషవ్యతిరిక్తవిషయాణాంసుఖత్వమ్,
౧౮౮౭.) అత ²ఏవ తేషామల్పత్వమస్థిరత్వఞ్చ.
౧౮౮౮.) పరమపురుషస్యైవస్వతఏవసుఖత్వమ్,
౧౮౮౯.) అతః,త దేవస్థిరంఅనవధి కాతిశయఞ్చ;- [5]
౧౮౯౦.) "కంబ్రహ్మఖంబ్రహ్మ"¹ "ఆనన్దో బ్రహ్మ"² "సత్యంజ్ఞానమనన్తంబ్రహ్మ"³ ఇతిశ్రుతేః.
౧౮౯౧.) బ్రహ్మవ్యతిరిక్తస్య కృత్స్నస్యవస్తునస్స్వరూపేణ సుఖత్వాభావః కర్మకృతత్వేనచఅస్థిరత్వంభగవతాపరాశరేణోక్తమ్:-
౧౮౯౨.) "నరకస్స్వర్గసంజ్ఞేవై పాపపుణ్యేద్విజోత్తమ- [10]
వస్త్వేకమేవదుఃఖాయసుఖాయేర్ష్యాగమాయచ ॥
కోపాయచ యతస్తస్మాత్ వస్తువస్త్వాత్మకంకుతః"⁴,-
౧౮౯౩.) సుఖదుఃఖాద్యేకాన్తరూపేణవస్తునోవస్తుత్వంకుతః,

౧౮౮౬) ౫౮౦౬. భగవత్పారతన్త్ర్యంసుఖరూపమస్తు, విపరీతాత్మాభిమానేపిసుఖమనుభూయతేచేత్ కింబ్రహ్మప్రాప్త్యేత్యత్రాహ (అతఃకర్మకృతమేవ-) ఇతి.
౫౮౦౭. "ఇతరసుఖానాంకర్మకృతత్వాత్ ¹తత్తారతమ్యానుగుణేతదల్పత్వాస్థిరత్వే; [త్యర్థః.
౫౮౦౮. స్వాభావికసుఖరూపత్వాద్బ్రహ్మణోనత్వస్థిరత్వే" ఇ
(౧౮౯౦) ౫౮౦౯. ²అత్రప్రమాణమాహ("కంబ్రహ్మ"-)ఇతి.- [20]
౫౮౧౦. బ్రహ్మణోపరిమితసుఖత్వేశ్రుతిరుక్తా:
(౧౮౯౧) ౫౮౧౧. వ్యతిరిక్త³సుఖాస్థిరత్వాదికేప్రమాణం శ్రీవిష్ణుపురాణవచనమాహ (బ్రహ్మ-) ఇతి.
(౧౮౯౨) ౫౮౧౨. ("పాపపుణ్యే").- పాపపుణ్యకృతేఇత్యర్థః.
(౧౮౯౩) ౫౮౧౩. ("వస్తువస్త్వాత్మకంకుతః") ఇత్యేతద్వ్యాచష్టే [25]
(సుఖదుఃఖాది-)ఇతి.-

౧॥ఛా-ఉ-४-౧౦-౫. ౨॥తై-భృ-౬. ౩॥తై-ఆ-౧-౧. ४॥వి-పు-౨-౬-४౬.

మూ-౧-పరమేశ్వరవ్యతిరిక్త-౨. ౨-ఏతేషాం-౧-౨-౧౧. ఏవ ల-న.

వ్యా-౧-తత్రతార-౧-౨. ౨-తత్ర-४ -౫. ౩-సుఖత్వాస్థిర-४-౫.

(౧౯౦౮.) "యమేవైషవృణుతే"¹ఇతి భగవతావరణీయత్వంప్రతీయతే;

(౧౯౦౯.) వరణీయశ్చప్రియతమః;

(౧౯౧౦.) యస్యభగవతిఅనవధికాతిశయాప్రీతిర్జాయతే సఏవభగవతఃప్రియతమః. [5]

(౧౯౧౧.) తదుక్తంభగవతైవ:- "ప్రియోహిజ్ఞానినోత్యర్థమహం సచమమప్రియః"²ఇతి.-

(౧౯౧౨.)తస్మాత్,పరభక్తిరూపాపన్నమేవవేదనంతత్త్వతోభగవత్ప్రాప్తిసాధనమ్.

(౧౯౧౩.) యథోక్తంభగవద్ద్వైపాయనేనమోక్షధర్మే, [10]

(౧౯౧४.) సర్వోపనిషద్వ్యాఖ్యాన²రూపమ్:-

(౧౯౧౫.)"నసన్దృశేతిష్ఠతిరూపమస్యనచక్షుషాపశ్యతికశ్చనైనమ్-

(౧౯౦౮) ౫౮౩౧. కథంవిశేషితత్వమిత్యతాహ("యమేవ"-) ఇతి.

(౧౯౦౯) ౫౮౩౨. తతఃకిమిత్యత్రాహ (వరణీయశ్చ-) ఇతి.

(౧౯౧౦) ౫౮౩౩. ప్రియతమశ్చ¹కఇత్యత్రాహ (యస్య-) ఇతి. [15]

(౧౯౧౧) ౫౮౩४. ²తత్రభగవద్వచనమాహ(తదుక్తమ్-)ఇతి.

(౧౯౧౨) ౫౮౩౫. (తస్మాత్-) ఇతి.-పుత్రత్వాదిరూపేణభగవత్ప్రాప్తిః దశరథాదేరప్యస్తీతితద్వ్యావృత్త్యర్థమ్ (తత్త్వతః) ఇత్యుక్తమ్;-

౫౮౩౬. యథా³వదనుభవసాధనమిత్యర్థః. [20]

(౧౯౧౩) ౫౮౩౭. ⁴తత్రమహాభారతవచనమాహ(యథోక్తమ్-)ఇతి.-

(౧౯౧४) ౫౮౩౮. ("నసన్దృశేతిష్ఠతి") ఇత్యాది ⁵శ్రుతిగణరూపత్వాత్, (సర్వోపనిషద్వ్యాఖ్యానరూపమ్-) ఇత్యుక్తమ్.

(౧౯౧౫) ౫౮౩౯. ("నసన్దృశే")ఇత్యాదిపూర్వార్ధం, వేదేమహాభారతేచతుల్యమ్. [25]

౧|| కఠోప - ౨ - ౨౩. ౨|| గీ - ౭ - ౧౭.

మూ - ౧ - భగవతాద్వైపా - ౧ - ౮ - ౧౨. ౨ - రూపేణ - ౧ - ౮.

వ్యా - ౧ - కుతఇత్యత్రాహ - ४ - ౫. ౨ - తత్ర - ౩ - ४ - ౫ - న. ౩ - వద్భగవదనుభవ - ౩. ४ - తథామహా - ౯ - ౧౦. ౫ - శ్రుత్యుపబృంహణరూపత్వాత్ - ౩.

(౧౯౧౬.) భక్త్యాచధృత్యాచసమాహితాత్మా జ్ఞానస్వరూపం పరి[1]పశ్యతీహ"[1],

(౧౯౧౭.) "ధృత్యా -సమాహితాత్మా- భక్త్యా - పురుషోత్తమం-[2]పశ్యతి - సాక్షాత్కరోతి - ప్రాప్నోతి"ఇత్యర్థః. [5]

(౧౯౧౮.) "భక్త్యాత్వనన్యయాశక్యః" -ఇత్యనేనైకార్థ్యాత్.

(౧౯౧౯.) భక్తిశ్చజ్ఞానవిశేషఏవ ఇతిసర్వముపపన్నమ్.

(౧౯౧౬) ४౮४०·(భక్త్యా-) ఇత్యనేన,ఉత్తరార్ధగతస్యాచ్ఛబ్దో[1]వ్యాఖ్యాతఇతిజ్ఞాయతే.

४౮४౧. స్థానప్రమాణాత్ [ధృతిః] ఇన్ద్రియాణాంవిషయవై[10] ముఖ్యకరణమ్;-

४౮४౨. అనేనశమదమాదయఉపలక్షితాః.-

४౮४३. "హృదామనీషామనసాభిక్లృప్తః"[3] భక్త్యా,శమదమాదినాచాన్వితేన [మనసా]సంపద్య త ఇతితస్యవాక్యస్యార్థః. [15]

(౧౯౧౭) ४౮४४· శ్లోకమన్వయక్రమేణవ్యాచష్టే(ధృత్యా-)ఇతి.

(౧౯౧౮) ४౮४५· "అన్వయక్రమఏవమితికథమవ[3]గమ్యతే?" ఇత్యత్రాహ ("భక్త్యాతు"-) ఇతి.

(౧౯౧౯) ४౮४౬. తతఃకింవేదనాదిశబ్దైర్భక్తేరభిధేయత్వే! ఇత్యత్రాహ (భక్తిశ్చజ్ఞానవిశేషఏవ-) ఇతి.- [20]

४౮४౭· భక్తిః- ప్రీతివిశేషః, ప్రీతిశ్చజ్ఞానాదనర్థాన్తరమితిపూర్వమేవోక్తమ్;- (౧౮४౭ - ౧౮४౮)

४౮४౮· తస్మాత్,ప్రీతిరూపా భక్తిర్జ్ఞానవిశేష[4]ఇతి.

४౮४౯· (సర్వముపపన్నమ్-) ఇతి.-

४౮५०. "స్వపక్షసాధనపరపక్షప్రతి[5]క్షేపయోర్యత్ప్ర [25] మాణజాతముక్తమ్,

४౮५౧. తేనైవానుక్తమన్యదపిచవక్తవ్యంసర్వంనిర్వాహ్యమ్,

४౮५౨. అప్రైవకృత్స్నార్థాన్తర్భావాత్"ఇత్యర్థః.

౧|| భార - మో - ౨|| గీ - ౧౧ - ५४. ३|| తై - నా - ౧ - ౧०.

మూ- ౧ - పశ్యన్తి ధీరాః - ౧०. ౨-ఫ్రరిపశ్యతి-౨-४-५.

వ్యా - ౧ - వ్యాఖ్యాయతే - ౧ - ౨. ౨ - కరధారణం - ౧ - ३. ३ - గన్తవ్యమి - ३. ४ - ఏవేతి - ౧. ५ - స్థాపన - ౯ - ౧०. ౬ - క్షేపరూపయోః - ౯ - ౧०.

(౧౯౨౦.) సారాసారవివేకజ్ఞాః-
(౧౯౨౧.) గరీయాంసోవిమత్సరాః।
(౧౯౨౨.) ప్రమాణతన్త్రాస్సన్తీతి-

(౧౯౨౦) ౫౮౫౩. అస్యప్రబన్ధస్యాతిగమ్భీరతాప్రదర్శనార్థమాహ (సా- [5]
రాసార -) ఇతి.-

౫౮౫౪. అనేనసర్వజనాపరిగ్రహాభావదోషః,

౫౮౫౫. అశిష్టపరిగ్రహాపవాదోషః;

౫౮౫౬. తస్మాత్, విశిష్టపరిగ్రహాపవాదశ్లాఘ్యతాహేతురితిచో
క్తంభవతి.- [10]

౫౮౫౭. (సారాసారవివేకజ్ఞాః).- పరస్పరవిరుద్ధానేకార్థేషుప్ర
తిపన్నేషు,[2]తత్రప్రమాణతరైః ప్రాబల్యదౌర్బల్యాది
విభాగవిదః.

(౧౯౨౧) ౫౮౫౮. (గరీయాంసః).- బహుశ్రుతాః;-

౫౮౫౯. న[3]బాహుశ్రుత్యాభావేతత్తచ్ఛాస్త్రోక్తానాంప్రా [15]
బల్య[4]దౌర్బల్యవిభాగఉపపద్యతే.

౫౮౬౦. [5]బాహుశ్రుత్యేసత్యపిఅస్మిన్ శాస్త్రేయమర్థఉక్తః,అ
న్యత్రాన్యః,కిమత్రతత్త్వమితివ్యవస్థితిర్నాస్తీతి కేచి
న్మన్దధియో[6]మన్యన్తే,

౫౮౬౧. అతః (సారాసారవివేకజ్ఞ) త్వమపేక్షితమ్. [20]

(౧౯౨౨) ౫౮౬౨. ఏవముభయస్మిన్ సత్యపి అస్మత్సవయసానేనోక్తం
కథంవయమఙ్గీకుర్మ ఇతి మత్సరోపహతాశ్చేత్ ఉ
భయమపివిఫలమితి తద్వ్యావృత్త్యర్థమ్ (విమత్స
రాః)ఇత్యుక్తమ్.

౫౮౬౩. ఉక్తవిశేషణత్రయఫలమాహ(ప్రమాణతన్త్రాః)ఇతి.-

౫౮౬౪. యేప్రమాణానుసారిణః తదనుగుణైస్తర్కైరర్థం ని
రూపయన్తి;

౫౮౬౫. నతు[7]స్వాపేక్షితార్థేప్రమాణజాతంక్లేశేన నయన్తి,

౫౮౬౬. తే(ప్రమాణతన్త్రాః).

పా -౧-జనపరిగ్రహాపవ - ౩ ౨-తత్ర-౪-౫-న. ౩-బహుశ్రుతత్వాభావే-౯ - ౧౦.
౪-దౌర్బల్యాదివిభాగః-౪-౫. ౫ - బహుశ్రుతస్యాప్యస్మిన్ - ౧౦. ౬ - మన్యన్తే - ౯ -
౧౦. ౭-స్వాపేక్షితార్థే- ౩.

(౧౯-౨౩.) కృతో వేదార్థసఙ్గ్రహః॥ ... ... *

ఇతి శ్రీభగవద్రామానుజవిరచితః వేదార్థసఙ్గ్రహస్సమాప్తః.

(౧౯-౨౩) ౫౮౬. "కాలోహ్యయంనిరవధిర్విపులాచపృథ్వీ"[1] ఇతిప్రకారేణయత్రకుత్రచిద్యదాకదాచిదేవంవిధాఃపురుషాః[1] అపిసంభవిష్యన్తీతిమత్వా,

౫౮౭. తేషామభిమతివిషయత్వేన (వేదార్థసఙ్గ్రహః) (కృతః) ఇత్యర్థః. ... ... *

౬౮౮. వేదార్థసఙ్గ్రహ సుధాం వేదా[2]న్తాబ్ధేర్యః[3]ఆహరత్-రామానుజాయమునయే తస్మైభగవతేనమః॥

౫౮౯. వేదార్థసఙ్గ్రహవ్యాఖ్యా[4]విహితేయం యథాశ్రుతా-[5] వేదవ్యాసాపరాహ్వేన శ్రీసుదర్శనసూరిణా॥

౫౯౦. ఇతిశ్రీహారితకుల తిలక శ్రీవాగ్విజయసూనునా, [6]శ్రీవత్సాఙ్క మిశ్రవర్మ్యేన, శ్రీరఙ్గరాజదివ్యాజ్ఞాలబ్ధ వేదవ్యాసాపర నామధేయేన, శ్రీమద్వరదాచార్య పాదసేవాసమధిగత వేదార్థ[7]సఙ్గ్రహ తాత్పర్యేణ, శ్రీసుదర్శనసూరిణా విలిఖితా తాత్పర్యదీపికా[8]సమాప్తా... *

౧॥మాలతీమాధవే - ౧ - అఙ్కే - ౬ - శ్లో.

వ్యా - ౧ - అపి - ౩ - న. సంభవన్తి - ౧. ౨- న్తాత్తైర్యః - ౧ - ౩. ౩ - ఆచరత్ - ౩. ౪ - లిఖితేయం - ౪ - ౫. ౫ - లోకేవ్యాసాపరా - ౩.౬ - శ్రీవత్సాఙ్కమిశ్రవర్మ్యేన - ౧ - ౨ - ౩ - ౪ - ౫ - ౯ - న. ౭ - సారసఙ్గ్రహ - ౧ - ౨.

౮- సమాప్తా - శరణాగతరక్షిత్రీగురుస్నేహదశాంగతా।
సుదర్శనాధ్వవాభాతిష్ఠిరాతాత్పర్యదీపికా॥
బాహ్యాన్తరతమోహన్త్రీ బాహ్యవాత్యావిచాలినీ।
అనన్యగోప్రతిహతాద్యోతతేభావదీపికా॥ ౪ - ౫.

౫౮౭. తత్తత్కల్పితయుక్తిభిశ్శకలశఃకృత్వాతదీయంమతమ్-
యచ్ఛిష్యైరుదమర్ది సాత్వతమతస్పర్ధావతాముద్ధతిః ।
యచ్చేతస్సతతంముకున్దచరణద్వన్ద్వాస్పదంవర్తతే -
జీయాన్నాథమునిస్సయోగమహిమప్రత్యూషతత్త్వ
త్రయః॥

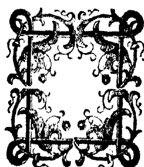
౫౮౮. వన్దిషీయ వరణీయవాఙ్మయం వారిధింవర గుణౌఘ
సంపదామ్।
వత్సవంశ్యవరదార్య సంశ్రయం వాదిహంసనవవా
రిదం గురుమ్॥

౫౮౯. శ్రీవిష్ణుచిత్త పదపఙ్కజ సఙ్గమాయ చేతోమమస్పృ
హయతేకిమతఃపరేణ।
నోచేన్మమాపియతిశేఖర భారతీనాం భావఃకథంభ
వితుమర్హతివాగ్విధేయః॥

౫౯౦. యఃపర్యాప్తకలఃఖ్యాతో యతిరాజాబ్ధిచన్ద్రమాః ।
కుశలందిశతాన్మే సౌకురుకేశ్వరదేశికః॥

౫౯౧. తస్మై రామానుజార్యాయనమఃపరమయోగినే।
యశ్శ్రుతిస్మృతిసూత్రాణా మన్తర్జ్వరమశీశమత్॥

శ్రీమతేరామానుజాయనమః.

29-12-82.